

Tilinpäätös

2021

ESPOO
ESBO

1 TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	2
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2 Hallinto	5
1.1.3 Yleinen talouden kehitys	8
1.1.4 Espoon talousalueen kehitys	9
1.1.5 Talousarvion toteutuminen	15
1.1.6 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	18
1.1.7 Henkilöstö	19
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	22
1.1.9 Hiilineutraali ja kestävä kehitys Espoo tehdään yhdessä	25
1.1.10 Ympäristö	26
1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen	28
1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	29
1.3 KOKONAISTALouden TARKASTELU	37
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	37
1.3.2 Toiminnan rahoitus	39
1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	42
1.3.4 Kokonaistulot ja -menot	44
1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	46
1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	49
1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	49
1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus	50
1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi	51
1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	51
1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa	53
1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	54
1.4.7 Konsernin talous tiivistetysti	57
1.4.8 Konsernilainat	57
1.4.9 Investoinnit	58
1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	59
1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit	62
1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet	68
1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELYSTÄ	87

2 TOTEUTUMISVERTAILUT	88
2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2021 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN	89
2.1.1 Tulostavoitteiden toteutuminen osa-alueittain	89
2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien päättyminen ja uusien käynnistäminen	94
2.1.3 Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma	95
2.1.4 Strategiset ICT- ja hankintalinjaukset	96
2.1.5 Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen	98
2.1.6 Espoo-tarinan tulostavoitteiden toteutuminen	100
2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	132
2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	190
2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	193
2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	199
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	201
3.1 TULOSLASKELMA	202
3.2 RAHOITUSLASKELMA	203
3.3 TASE	204
3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS	206
4 LIITETIEDOT	210
4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT	211
4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET	231
4.2.1 Liikelaitokset	231
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	231
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS	248
4.2.2 Taseyksiköt	270
SUURPELTO	270
TAPIOLA	281
URHEILUPUISTO	297
4.2.3 Rahastot	304
PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTI-RAHASTO	304

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO	307
VAHINKORAHASTO	311
SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO	314
5 LUETTELOT JA SELVITYKSET	319
LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ	320
6 ALLEKIRJOITUS JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ	323

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Uusi valtuustokausi 2021–2025 alkoi poikkeuksellisesti 1.8.2021 koronavirusepidemian siirrettyä kunnallisvaaleja. Valtuuston 22.3.2021 päättämä hallintosääntö ja organisaatio astuivat voimaan 1.8.2021. Valtuustokausi käynnistyi Espoo-tarinan päivittämisellä sekä tavoitteiden määrittämisellä.

Espoo ja koko kuntatalous selvisivät hyvin toisesta koronavuodesta

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Nopeasti parantunut työllisyys sekä ansiotason kehitys nostivat kunnallisveron tuottoja ja yleinen kysynnän kasvu ja elvytys paransi yritysten liikevaihtoa, tulosta ja verotettavaa tuloa.

Valtio osallistui kuntien koronakustannusten rahoitukseen myös vuonna 2021 valtionosuudella, kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotuksella sekä korvaamalla valtionavustuksena kunnille ja kuntayhtymille välittömät koronakustannukset. Valtio tuki kuntien taloutta Kuntaliiton arvion mukaan noin 2,4 miljardilla eurolla vuonna 2021.

Poikkeusvuosi kasvatti Espoon taloudellista puskuria tulevien vuosien haasteisiin

Espoo sai tukea suoriin koronakustannuksiin noin 64 milj. euroa ja lisäksi avustuksia oppimisen tukeen tuloutettiin noin 8 milj. euroa. Yhteisöveron jako-osuuden korotuksen vaikutus oli noin 46 milj. euroa. Koronasulut ja -rajoitukset pienensivät kustannuksia muun muassa kulttuuri- ja liikuntatoimissa. Koronan torjuminen ja hoito lisäsivät muiden kustannusten kasvua terveyspalveluissa.

Espoon vuosikate ja tulos nousivat toisena koronavuonna ennätyskorkealle. Määrätietoinen Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen pienensi toimintakulujen kasvua 16,6 milj. eurolla ja koronatuot kasvattivat toimintatuottoja. Toimintakatteen alijäämä heikkeni 1,6 prosentilla. Talouskasvun kiihtyminen paransi kunnallisveron tuottoa, yhteisöverokertymät kasvoivat ja jako-osuuden korotus nosti yhteisöveron kertymän ennätystasolle. Verotulot kasvoivat 6,6 prosenttia ja verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) 2,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Voimakas raha- ja finanssipoliittinen elvytys ympäri maailman paransi myös Espoon sijoitussalkkujen arvoa. Espoon kaupungin vuosikate nousi 382,4 milj. euroon ja tulos 192,3 milj. euroon. Tilikauden ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 207 milj. euroa.

Espoon kaupunki investoi palveluverkkoon nettona 284 milj. euroa, 58 milj. euroa vähemmän kuin 2020. Kaupunki pystyi rahoittamaan investoinnit tulorahoituksella 135 prosenttisesti. Talousarviolainoja ei nostettu ja pitkäaikainen lainakanta pieneni 72 milj. eurolla. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeria oli 1 039 milj. euroa. Espoon kaupungin talous ja tase vahvistuivat ja puskuri tulevien vuosien haasteisiin kasvoi.

Espoo konserni investoi kaupungin kasvuun, velkaantuminen jatkui

Konsernin tulos vuonna 2021 oli 161 milj. euroa ylijäämäinen. Espoo konserni on vahvasti verorahoitteinen, eli konsernin ylijäämäinen tulos muodostuu pääasiassa kaupungin vuosikatteen voimakkaasta vahvistumisesta.

Espoo-konserni jatkoi investointeja kaupungin kasvuun. Länsimetron toisen vaiheen ja uusien asemansuutujen infran rakentaminen jatkuu vuoteen 2023 asti, Raide-Jokerin rakentaminen on

käynnissä ja kaupunkiradan rakentaminen Leppävaaran ja Kauklahten välille on käynnistetty. Rai-teisiin tukeutuva kaupunkirakenne antaa mahdollisuuden rakentaa kestävää monipuolista asu-mista, kaupunkikeskuksiin tukeutuvaa älykästä palvelujärjestelmää sekä älykästä ketjutettua liiken-nejärjestelmää. Koulut kuntoon -ohjelman mukaiset investoinnit opetuksen ja varhaiskasvatuksen terveeseen ja turvalliseen palveluverkkoon jatkuivat.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2021 nettona 526 milj. eurolla. Konsernin investoinneista pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella 94,2 prosenttia. Konsernin lainakanta kasvoi edelleen 234 milj. eurolla 4 520 milj. euroon ja lainakanta asukasta kohden 15 200 euroon. Oikaistu eli verora-hoitteinen lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n, HSY ja Länsimetro Oy:n Helsingin osuus) kasvoi 180 milj. eurolla 3 122 milj. euroon. Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2021 5,5 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 8,1 miljardia euroa.

Suomen ja Espoon tulevaan talouskehitykseen liittyy suurta epävarmuutta

Sote – ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli heikentää Espoon investointien tulorahoitusky-kyä. Sote-uudistuksen rahoitusmallin taloudelliset vaikutukset Espoolle arvioidaan valtiovarainmi-nisteriön toukokuun 2021 laskelmien perusteella olevan kestävämmiksi. Suurten, kasvavien kau-punkien investointikykyyn heikkeneminen on riski talouskasvulle ja siten koko maan julkisten palve-lujen rahoitukselle. Uudistuksen vaikutukset kasvavien kaupunkien investointikykyyn tulee vielä ar-vioida huolellisesti kuten lainsäädännön arviointineuvostokin on edellyttänyt. Valtion tulee osallis-tua aiempaa enemmän kasvu- ja kestävyysinvestointien rahoittamiseen.

Koronavirusepidemia jatkuu edelleen aaltoillen, eikä tulevia rajoitustoimenpiteitä tai niiden taloudel-lisia vaikutuksia voida ennakoita. Valtion oletetaan edelleen korvaavan kuntien suorat koronakus-tannukset kuten vuosina 2020–2021.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun 24. päivänä on muuttanut olennaisesti kuvaa Suomen ja koko maailman lähivuosien talouskehityksestä. Sodan talousvaikutuksiin liittyy suurta epävar-muutta, koska vielä ei ole tiedossa sodan laajuutta eikä kestoja. Suomen Pankin 11.3.2022 teke-mien skenaarioiden perusteella talouskasvun arvioidaan hidastuvan vuonna 2022 joulukuussa 2021 arvioidusta 2,6 prosentista 0,5-2 prosenttiin riippuen sodan kestosta ja käyttöön otettavista pakotteista ja talouspoliittisista toimista. Vaikutukset tulevat näkymään myös Espoossa Ukrainasta tulleiden henkilöiden palvelujen järjestämiskustannuksina, hintojen nousuna sekä julkisen sektorin verokertymien vähenemisenä.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus ja sopeutusohjelma päivitetään

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma päivitetään kevään 2022 aikana siten, että se parantaa Es-poon kykyä selvitä sote- ja pelastustoimen rahoitusmallin tuomista muutoksista. Kasvanut taloudel-linen epävarmuus vain lisää tuottavuuden kehittämisen ja tarkan taloudenhoidon merkitystä.

Espoo torjuu koronaa, varautuu Ukrainan sodan vaikutuksiin sekä tukee yrityksiä koronan jälkeiseen kasvuun

Espoo vastaa koronavirusepidemian aiheuttamiin kuntalaisten terveydellisiin ja sosiaalisiin haastei-siin sekä palvelujen kysyntään, mutta samalla parannamme tuottavuutta muun muassa palvelupro-sesseja ja -verkkoja, digitaalisia palveluja sekä johtamista ja esihenkilötyötä.

Varaudumme Ukrainan sodan aiheuttamiin turvallisuus- ja taloushaasteisiin sekä vastamme Suo-meen tulleiden Ukrainasta paenneiden henkilöiden palvelujen järjestämisestä.

Olemme käynnistäneet yhdessä VTT:n kanssa Restart Espoo -hankkeen, jolla varaudutaan koronan jälkeiseen kasvuun. Koko kansantalouden ja kuntatalouden kestävyden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että Suomeen syntyy lisää osaamis- ja tietointensiivisiä yrityksiä ja työpaikkoja. Espoolla on siinä keskeinen rooli.

Jukka Mäkelä
kaupunginjohtaja

1.1.2 Hallinto

Valtuuston voimasuhteet 31.7.2021 olivat seuraavat:

Kansallinen Kokoomus (Kok.)	28
Vihreä liitto (Vihr.)	17
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Svenska folkpartiet i Finland (SFP)	6
Perussuomalaiset (PerusS)	3
Sininen valtuustoryhmä (ST)	2
Suomen Keskusta (Kesk.)	3
Vasemmistoliitto (Vas.)	3
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	2
Liberaali valtuustoryhmä (Lib)	1
jäseniä yhteensä	75

Valtuuston puheenjohtajat 31.7.2021

Valtuuston puheenjohtajana Kai Mykkänen (Kok.)
I varapuheenjohtajana Markku Sistonen (SDP.)
II varapuheenjohtajana Inka Hopsu (Vihr.)
III varapuheenjohtajana Johanna Karimäki (Vihr.)

Kaupunginhallitus 31.7.2021

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana Markku Markkula (Kok.)
I varapuheenjohtajana Henna Partanen (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Maria Guzenina (SDP)

Kaupunginhallituksen, johon kuului 15 jäsentä, kokoonpano 31.7.2021 oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtainen varajäsen	
Aaltonen Juri	SDP	Vilske Jukka	SDP
Ahlfors Tiina	Vas.	Lahtinen Teemu	PerusS
Anthoni Mari	Vihr.	Pursula Tiina	Vihr.
Elo Simon	Kok.	Kilpi Jukka	ST
Gestrin Christina	SFP	Portin Anders	SFP
Guzenina Maria	SDP	Kivekäs Liisa	SDP
Jalonen Jaana	Kok.	Åkerlund Kirsi	Kok.
Juvonen Arja	PerusS	Gästrin Eva-Lena	SFP.
Kauma Pia	Kok.	Alaviiri Kaisa	Kok.
Kauste Mika-Antti	Vihr.	Brunni Antti	Vihr.
Laiho Mia	Kok.	Råman Diana	Kok.
Laukkanen Antero	KD	Holma Jussi	Kesk.
Markkula Markku	Kok.	Helenius Mika	Kok.
Partanen Henna	Vihr.	Hukari Hanna	Vihr.
Vuornos Henrik	Kok.	Laakso Mikko	Kok.

Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sekä toimialojen johtajat Sanna Svahn, Harri Rinta-aho ja Olli Isotalo.

Vuonna 2021 järjestettiin kuntavaalit ja uusi valtuusto aloitti toimikautensa 1.8.2021.

Valtuuston voimasuhteet 31.12.2021 olivat seuraavat:

Kansallinen Kokoomus (Kok.)	28
Vihreä liitto (Vihr.)	14
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP)	10
Svenska folkpartiet i Finland (SFP)	6
Perussuomalaiset (PerusS)	8
Suomen Keskusta (Kesk.)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	2
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	3
Liike Nyt	2
jäseniä yhteensä	75

Valtuuston puheenjohtajat 31.12.2021

Valtuuston puheenjohtajana Henna Partanen (Vihr.)
I varapuheenjohtajana Jarno Limnéll (Kok.)
II varapuheenjohtajana Markku Sistonen (SDP)
III varapuheenjohtajana Simo Grönroos (PerusS)

Kaupunginhallitus 31.12.2021

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana Henrik Vuornos (Kok.)
I varapuheenjohtajana Tiina Elo (Vihr.)
II varapuheenjohtajana Maria Guzenina (SDP)

Kaupunginhallituksen, johon kuului 15 jäsentä, kokoonpano 31.12.2021 oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Henkilökohtainen varajäsen

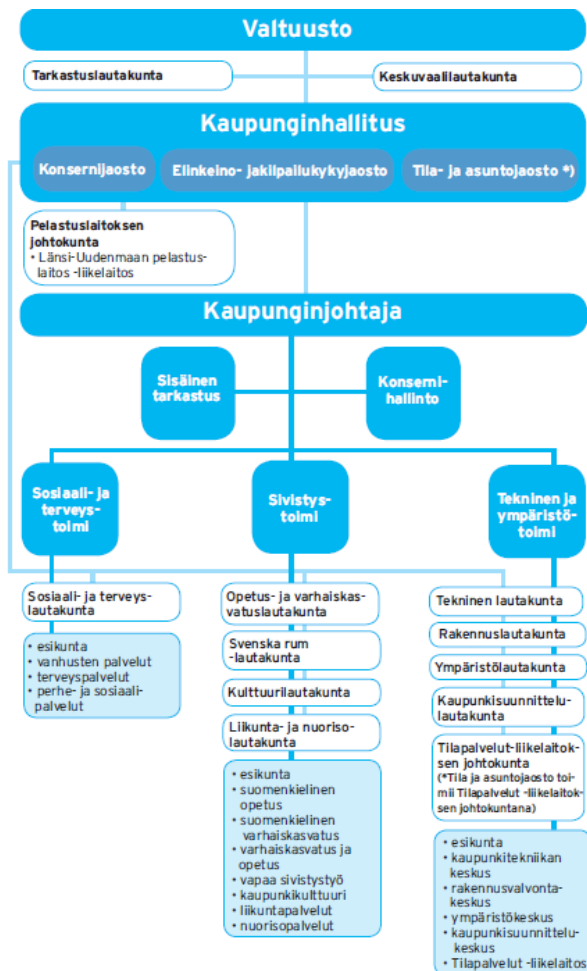
Aaltonen Juri	SDP	Wessman Jaana	Vas.
Ampuja Ari	PerusS	Lahtinen Teemu	PerusS
Elo Simon	Kok.	Sammallahti Tere	Kok.
Elo Tiina	Vihr.	Rasinsalo Anu	Vihr.
Gestrin Christina	SFP	Cederlöf Karin	SFP
Guzenina Maria	SDP	Jama Mohamed	SDP
Juvonen Arja	PerusS	Kajava Henna	PerusS
Katainen Mervi	Kok.	Fagerström Noora	Kok.
Kauma Pia	Kok.	Palomäki Ulla	Kok.
Kauste Mika-Antti	Vihr.	Paasivirta Olli-Pekka	Vihr.
Laakso Mikko	Kok.	Markkula Markku	Kok.
Laiho Mia	Kok.	Stenholm Elena	Kok.
Laukkanen Antero	KD	Saramäki Sara	Kesk.
Seppälä Peppi	Vihr.	Stenvall Nora	Liik.
Vuornos Henrik	Kok.	Mykkänen Kai	Kok.

Kaupunginhallituksen esittelijöinä toimivat kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä sekä toimialojen johtajat Sanna Svahn, Harri Rinta-aho ja Olli Isotalo.

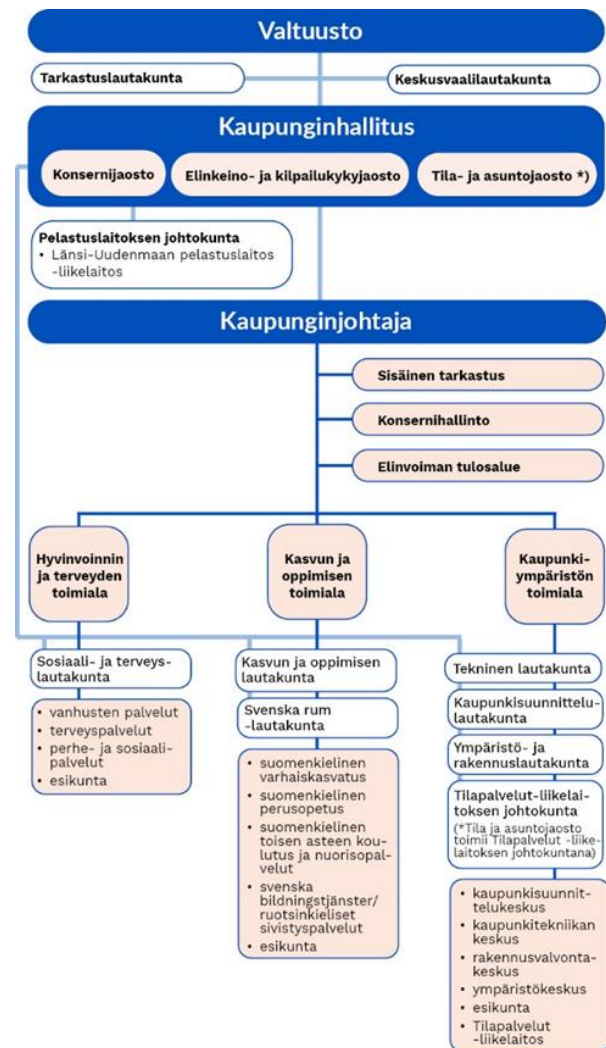
Kuntalain 125 §:n tarkoittamia tilivelvollisia ovat kaupungin toimielimet sekä asianomaisen toimielimen tehtävälueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelyä ennakolta. Tarkemman luettelon tilivelvollisista voi määrittellä valtuusto. Määrittely tapahtuu tarkastuslautakunnan valmistelun pohjalta. Viime kädessä harkintavallan siitä, ketkä ovat tilivelvollisia, voidaan kuitenkin katsoa olevan tilintarkastuskertomuksen antavalla tilintarkastajalla.

Espoossa kuntalain tarkoittamiksi tilivelvollisiksi toimielinten jäseniksi voidaan katsoa 1.8.2021 voimaan astuneen organisaation mukaisesti kaupunginhallitus jaostoineen, lauta- ja johtokunnat jaostoineen sekä toimikunnat ja tilivelvollisiksi viranhaltijoiksi kaupunginjohtaja, kasvun ja oppimisen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä kaupunkiympäristön toimialojen toimialajohtajat, ja konsernihallinnosta rahoitusjohtaja, elinvoimajohtaja, henkilöstöjohtaja sekä hallinto- ja kehittämisjohtaja. Lisäksi tilivelvollisiksi on perusteltua katsoa toimialoittain tulosyksiköiden johtajat, liikelaitosten toimitusjohtajat sekä itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavat viranhaltijat toimielinten johtosääntöjen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta on päivittänyt kaupungin tilivelvollisten määrittelyn yhteistyössä JHT-tilintarkastajan kanssa kokouksessaan 30.11.2021.

Kuva: Organisaatio 31.7.2021 saakka.

Kuva: Organisaatio 1.8.2021 alkaen.

1.1.3 Yleinen talouden kehitys

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka aaltoilevat koronatartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu vaikuttavat vielä vuoden 2021 lopullisiin kasvulukuihin.

Tilastokeskuksen helmikuun ennakkotietojen mukaan bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi vuonna 2021 3,3 prosenttia. Käyvin hinnoin laskettuna bruttokansantuote oli 6,1 prosenttia suurempi kuin vuonna 2020. Viimeisellä vuosineljänneksellä loka-joulukuussa bruttokansantuote kasvoi 0,6 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä ja 2,9 prosenttia vuodentakaisesta. EU-alueeseen verrattuna Suomen BKT:n kasvu oli kuitenkin muita heikompaa, sillä Eurostatin kokoamien ennakkotietojen mukaan EU-alueen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2021 5,7 prosenttia.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella nopeaa. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia. Työllisyyden kasvu on kuitenkin painottunut osa-aikatyötä tekeviin, eli tehdyt työtunnit eivät ole lisääntyneet vastaavassa suhteessa.

Valtio kompensoi koronakustannukset kunnille myös vuonna 2021

Valtio osallistui koronakulujen rahoitukseen myös vuonna 2021 osoittamalla kunnille vuoden 2021 valtionosuuskorotuksena 300 milj. euroa, korottamalla yhteisöveron jako-osuutta 10 prosenttiyksiköä 2020–2021 sekä korvaamalla valtionavustuksena kunnille välittömät testaus-, jäljittämis-, rokotus- ja hoitokustannukset sekä muut välittömät kustannukset. Korvauksia näistä maksetaan kunnille noin 1,0–1,1 miljardia euroa. Kunnat saivat valtion koronakompensaatioita yhteensä 2,4 miljardia euroa. Espoolelle yhteisöveron korotuksen vaikutus oli noin 46 milj. euroa. Suoriin koronakustannuksiin haettiin avustuksia noin 64 milj. euroa ja lisäksi OKM:n myöntämiä avustuksia oppimisen tukeen tuloutettiin Espoossa noin 8 milj. euroa.

Suomen kuntien talous tasapainottui vuonna 2021

Koronan vaikutukset kuntatalouteen olivat viime vuonna suuria, mutta koronatuotet kuittasivat hyvin menetykset sekä lisäkulut. Manner-Suomen kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna 7,7 prosentilla ja toimintatuotot valtion koronakorvauksista johtuen 23,1 prosentilla. Toimintakate heikkeni 3,5 prosenttia -31,6 miljardiin euroon. Verotulot kasvoivat 6,5 prosentilla ja valtionosuusrahoitus pieneni -8,4 prosenttia vuodesta 2020, jolloin valtion koronatuotot olivat osa yleiskatteellista valtionosuutta. Verorahoitus yhteensä kasvoi 1,8 prosentilla. Vuosikate heikkeni 6,5 prosenttia edellisestä vuodesta 4,39 miljardiin euroon. Tilikauden tulos oli 1,5 miljardia euroa positiivinen.

Kuntien yhteenlasketut investointimenot pienenivät 8,6 prosenttia 5,30 miljardiin euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 0,23 miljardia euroa negatiivinen. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2021 lopussa 24,11 miljardia euroa tarkoittaen 3,2 prosentin kasvua edelliseen vuoteen. Kokonaisuudessaan myös toinen koronavuosi paransi kuntien ja kuntayhtymien taloudellista tilannetta ja tasapainoa.

Talouden kehitysarvio tuleville vuosille on erittäin epävarma

Koronatartuntojen aallot eivät häviä vuonna 2022, vaan niiden vaikutukset kuluttajien liikkuvuuteen, investointeihin ja talouden ilmapiiriin jatkuvat. Korona-aaltojen vaikutus talouden kasvulukuihin kuitenkin pienenee ja tilapäistyy.

Valtiovarainministeriön joulukuun 2021 taloudellisen katsauksen mukaan talouden yleiskuva oli vakaa koronaviruspandemian kiihtymisestä huolimatta. Vuonna 2021 bruttokansantuotteen (bkt) arvioitiin kasvavan 3,4 prosenttia. Vuonna 2022 bkt:n arvioitiin kasvavan 3,0 prosenttia, sillä talouskasvu jää vielä hitaaksi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Bkt:n kasvun arvioidaan hidastuvan vuonna 2023 1,5 prosenttiin ja vuonna 2024 1,4 prosenttiin.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun lopulla muutti maailman-, Euroalueen ja Suomen talouden näkymät erittäin epävarmoiksi ja edellä kuvatut VM arviot talouden kehityksestä ovat liian positiivisia. EU, ja laajemmin länsimaat, ovat reagoineet Venäjän aloittamaan sotaan päättämällä nopealla aikataululla historiallisen laajoista pakotteista. Pakotteiden tavoitteena on nostaa sodan hintaa Venäjän taloudelle, ja siten vaikuttaa Venäjän kannustimiin lopettaa sodan käyminen.

Maaliskuun alkupuolella sodan ja rahoitussektorin pakotteiden vaikutuksista Suomen talouteen voidaan tehdä vasta alustavia arvioita. Pakotteiden yksityiskohdat täsmentyvät yhä, eikä ole vielä nähtävissä kuinka suuri osa Venäjän ja Euroopan energiakaupasta jää lopulta pakotteiden ulkopuolelle. Myöskään Venäjän mahdolliset länsimaiden pakotteiden johdosta tehtävät vastatoimet eivät ole ennakoitavissa. Venäjä on jo pyrkinyt estämään ulkomaisten yhtiöiden varojen siirtoa pois Venäjältä. Lisäksi on mahdollista, että sodan ja pakotteiden epäsuorat vaikutukset, kuten yleisen luottamuksen heikkeneminen ja muut kerrannaisvaikutukset, ovat merkittävästi suurempia kuin niiden suorat vaikutukset ulkomaankauppaan tai energian hintoihin.

1.1.4 Espoon talousalueen kehitys

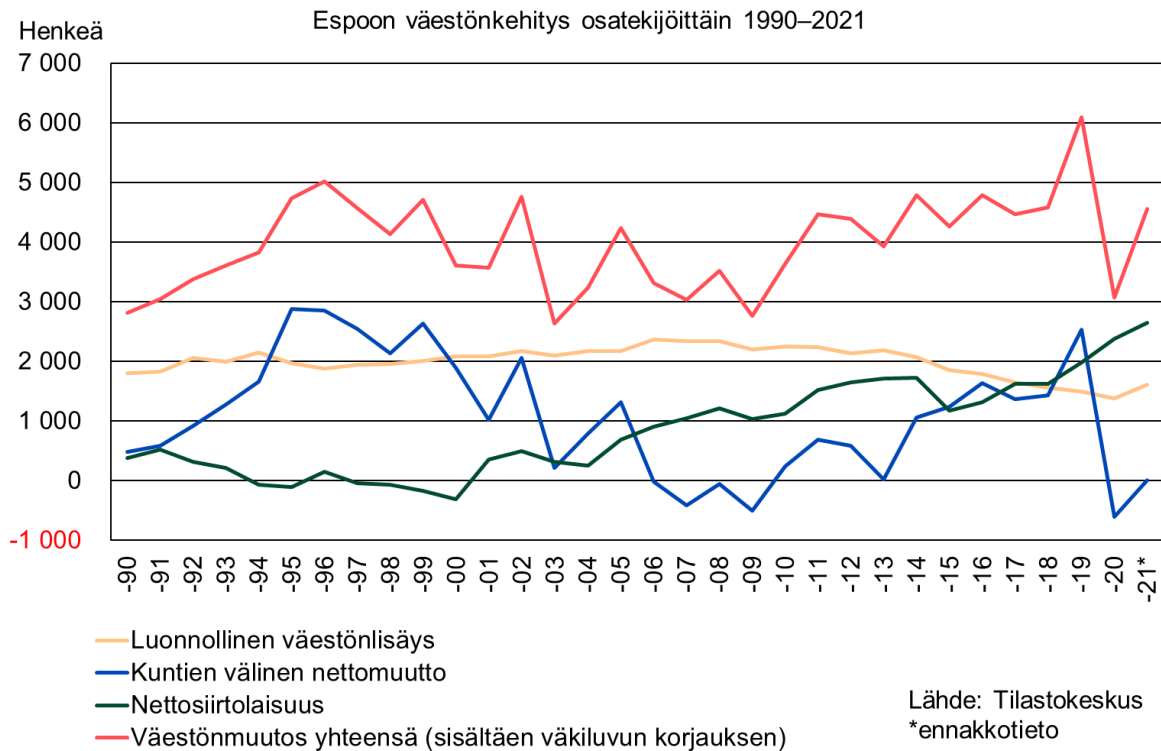
Espoon väestönkasvu palautui normaaliksi vuonna 2021

Vuoden 2020 lopussa Espoossa oli 292 796 asukasta. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Espoon väkiluku vuoden 2021 lopussa oli 297 354 henkeä. Ennakkotietojen mukaan väestömäärä kasvoi vuoden 2021 aikana 4 560 asukkaalla eli 1,6 prosenttia. Väestönkasvu oli selvästi vuotta aiempaa suurempi.

Espoon väestö on kasvanut vuodesta 2014 lähtien selvästi enemmän muuttovoiton kuin luonnollisen väestönkasvun ansiosta. Tähän on vaikuttanut erityisesti syntyneiden määrän pienentyminen ja kotimaasta saadun muuttovoiton kasvu. Kahtena viime vuonna kotimainen nettomuutto on kuitenkin ollut selvästi aiempaa pienempi. Suuri osa Espoon 2000-luvun muuttovoitosta on tullut ulkomailta.

Ennakkotietojen mukaan Espoo sai vuonna 2021 muuttovoittoa 2 657 henkeä, mikä on 62 prosenttia väestönlisäyksestä. Vuoteen 2020 verrattuna muuttovoitto kasvoi 880 hengellä. Kuntien välinen nettomuutto (13 henkeä) muuttui niukasti voitolliseksi. Muuttovoitto ulkomailta oli 2 644 henkeä, mikä on enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin.

Espoon luonnollinen väestönkasvu (1613) kasvoi ensimmäisen kerran kahdeksaan vuoteen. Espooseen syntyi vuonna 2021 ennakkotietojen mukaan 3 350 vauvaa, mikä on suurempi määrä kuin edellisvuonna. Toisaalta myös kuolleiden määrä (1 740 henkeä) oli ennakkotietojen mukaan edellisvuotta suurempi.

Kuva: Espeen väestönkehitys osatekijöittäin 1990-2021.

Vieraskielisten osuus väestönkasvusta jatkaa kasvuaan

Espeen väestönkasvusta suurin osa on vieraskielistä. Osuus on kasvanut voimakkaasti 2000-luvulla: kun vieraskielisten osuus väestönkasvusta vielä vuonna 2000 oli alle 14 prosenttia, oli se vuoden 2021 ennakkotietojen perusteella 71 prosenttia, ja ennusteen mukaan vuoden 2034 lopussa vieraskielisten osuus väestönkasvusta on jo 97 prosenttia.

Ennusteen mukaan Espeen vieraskielisen väestön määrä kasvaa nykyisestä noin 60 000 asukkaasta 105 400 asukkaaseen vuoden 2034 loppuun mennessä eli 45 400 asukkaalla. Vuoden 2034 lopussa Espeen vieraskielisten asukkaiden osuus koko väestöstä on 30 prosenttia.

Espeen väestöstä oli 65 vuotta täyttäneitä vuoden 2021 lopussa 45 200, mikä on 15 prosenttia väestöstä, ja vuoden 2034 loppuun mennessä heitä arvioidaan olevan 64 800 (18 prosenttia väestöstä). Vastaavasti 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 20 000 asukkaasta 33 700 asukkaaseen ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 4 700 asukkaasta 11 900 asukkaaseen.

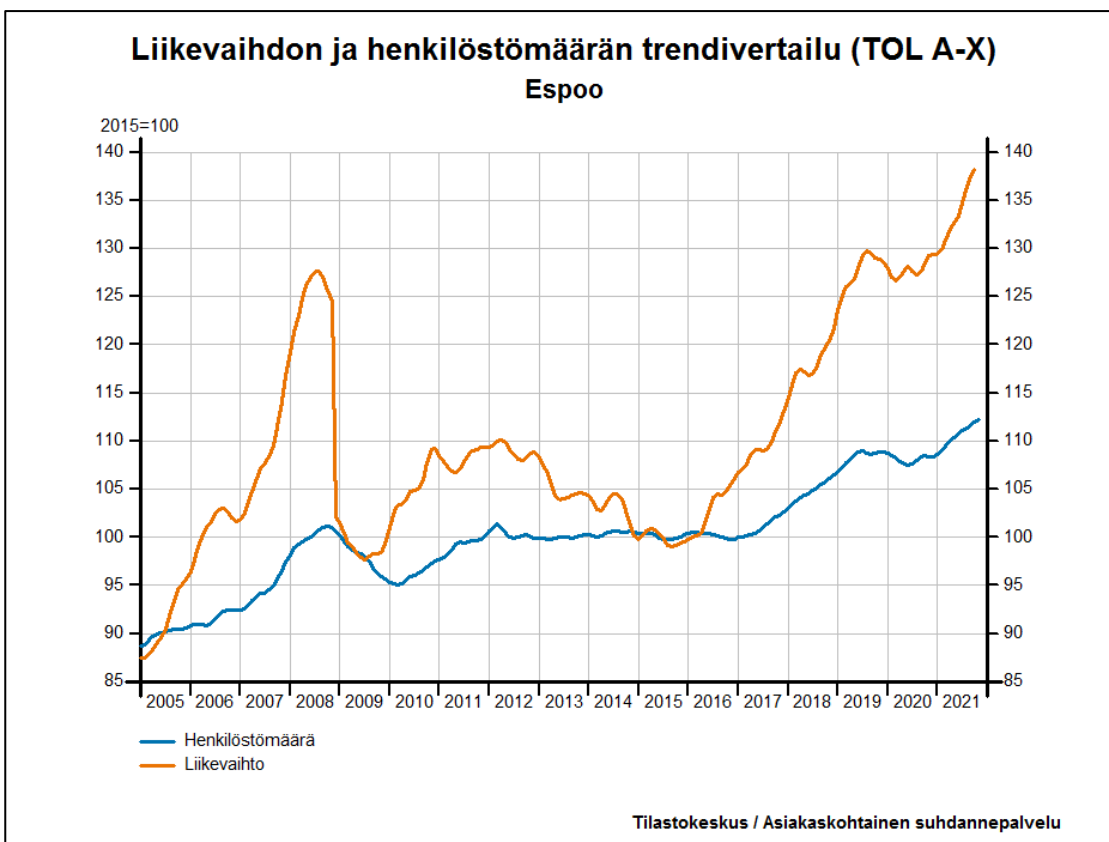
Espossa arviolta 135 000 työpaikkaa

Tuorein virallinen työpaikkaluku on vuodelta 2019, jolloin Espossa oli 126 820 työpaikkaa. Sen jälkeistä kehitystä voidaan arvioida hyödyntämällä muun muassa Tilastokeskuksen työvoimatutkimusta. Se tuottaa valtakunnallisella ja seututasolla käyttökelpoisia työllisyys- ja työssäkäyntilukuja, mutta niiden virhemarginaalit ovat suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suuret. Työvoimatutkimuksen mukaan työpaikkojen määrä Espossa on viimeisen kolmen vuoden ajan kasvanut noin kolmen prosentin vuosivauhdilla. Tämän sekä viimeisimmän virallisen työpaikkaluvun perusteella arvioitu työpaikkojen määrä Espossa vuonna 2021 on noin 135 000.

Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto ja henkilöstömäärä kääntyivät Espoossa kasvuun vuonna 2021 edellisvuoden notkahduksen jälkeen

Tilastokeskuksen Suhdannepalvelun estimoima yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Espoossa supistui vuoden 2020 aikana 0,2 prosenttia edellisen vuoden tasosta. Vuoden 2021 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana liikevaihto oli kasvusuunnassa. Vuodentakaisesta liikevaihdosta kasvua kertyi 2,8 prosenttia ensimmäisellä-, 3,5 prosenttia toisella- ja 7,8 prosenttia kolmannella vuosineljänneksellä. Lokakuussa liikevaihto kasvoi 4,4 prosenttia.

Yritysten estimoitu henkilöstömäärä supistui vuoden 2020 aikana 1,5 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2021 henkilöstömäärä väheni ensimmäisellä vuosineljänneksellä 0,2 prosenttia, mutta kasvoi toisella neljänneksellä 5,7 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä 4,8 prosenttia vuodentakaisiin neljänneksiin verrattuna. Lokakuussa 2021 henkilöstömäärä kasvoi 3,6 prosenttia ja marraskuussa 4,7 prosenttia edellisvuoden vastaaviin kuukausiin verrattuna.

Kuva: Yritysten liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendi Espoossa vuodesta 2005 (2015=100).

Henkilötyövuosien mukaan estimoituna Espoossa oli vuoden 2021 tammi-marraskuussa noin 117 000 yritystyöpaikkaa. Vuosina 2011–2017 määrä pysytteli 104 000–105 000 tuntumassa, ja kääntyi vuonna 2018 selvään nousuun. Vuonna 2020 kasvu supistui merkittävästi, mutta palasi vuoden 2021 tammi-marraskuussa vuosien 2018 ja 2019 uralle.

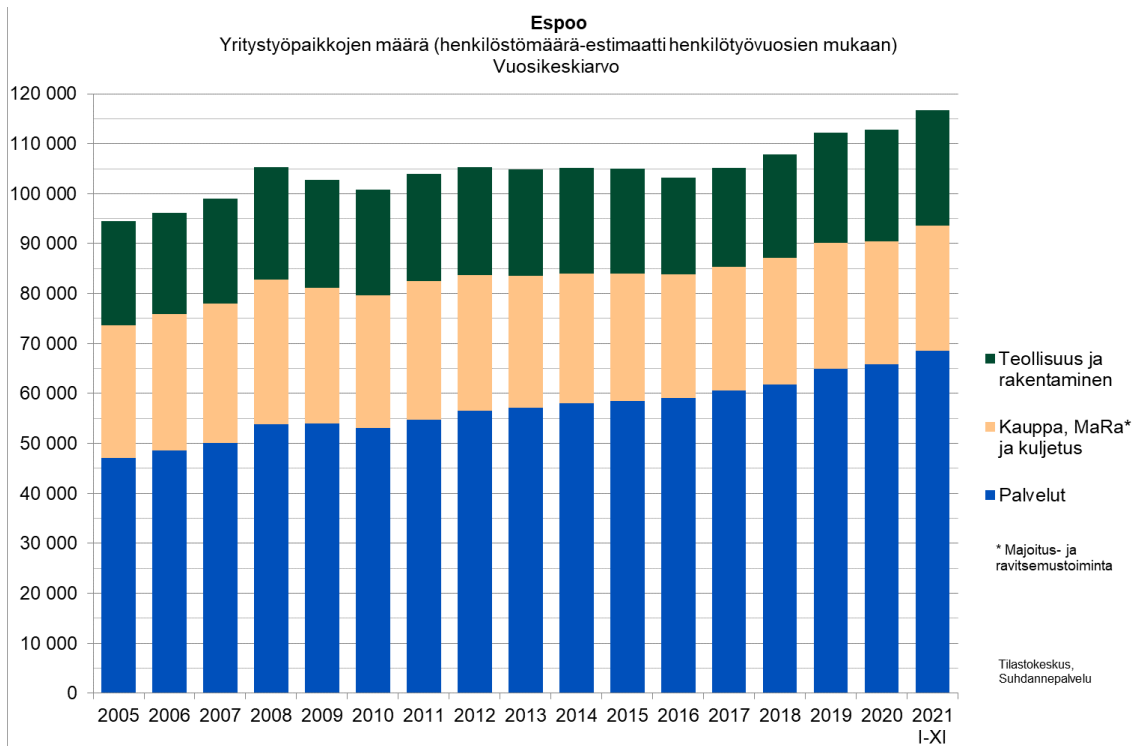
Yritystyöpaikoista lähes 60 prosenttia on palvelualoilla, joiden osuus on hienoisesti kasvanut viimeisten viidentoista vuoden aikana. Palvelualojen kokonaisuuteen tässä tarkastelussa kuuluvat muun muassa informaatio ja viestintä, rahoitus- ja vakuutustoiminta, kiinteistöalan toiminta, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, koulutus sekä terveys- ja sosiaalipalvelut. Kaupan, majoi- tus- ja ravitsemustoiminnan sekä kuljetusalan osuus yritystyöpaikoista on noin viidennes, samoin teollisuuden sekä rakentamisen osuus on noin viidennes.

Korkean osaamisen toimialoilla oli vuoden 2021 tammi-marraskuussa noin 39 000 yritystyöpaikkaa, mikä on kolmannes kaikista yritystyöpaikoista.

Länsimetron kehityskäytävällä oli vuoden 2021 tammi-marraskuussa noin 56 000 yritystyöpaikkaa. Vuonna 2020 määrä oli kahdentoista kuukauden keskiarvona noin 55 000, mikä oli suunnitteen sama määrä kuin vuonna 2019. Länsimetron kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 37 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kaupunkiradan kehityskäytävällä oli vuoden 2021 tammi-marraskuussa estimaatin mukaan noin 36 000 yritystyöpaikkaa. Kasvua edeltävästä vuodesta oli noin 1 700 työpaikkaa. Vuonna 2020 määrä notkahti edeltävästä vuodesta vajaalla viidellä sadalla, mutta vuonna 2021 kehitys palautui kahden edeltävän vuoden kasvu-uralle. Kaupunkiradan kehityskäytävän yritystyöpaikoista noin 34 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kehä III:n seurantavyöhykkeellä oli vuoden 2021 tammi-marraskuussa 17 400 yritystyöpaikkaa. Määrä kasvoi edeltävien viiden vuoden lukemista noin tuhannella. Vyöhykkeen yritystyöpaikoista noin 10 prosenttia oli korkean osaamisen toimialoilla.

Kuva: Yritysten työpaikkamäärä Espoossa vuosikeskiarvoina 2005–2020 sekä vuosi 2021 tammi-marraskuun keskiarvona.

Työttömyys väheni vuonna 2021, mutta oli vuoden lopulla edelleen korkeampi kuin koronaa edeltävänä aikana

Vuoden 2021 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 9,4 prosenttia. Koko maassa vastaava lukema oli 10,5 prosenttia. Espoossa työttömien osuus työvoimasta oli 2,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin, mutta 1,7 prosenttiyksikköä suurempi kuin kaksi vuotta aiemmin. Työttömiä työnhakijoita oli Espoossa vuoden 2021 lopulla 14 094 eli 21 prosenttia (3 702 henkeä) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kuitenkin kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna työttömiä oli 3 020 enemmän.

Lomautettuja oli vuoden 2021 lopulla 1 037 eli 7 prosenttia työttömistä. Vuotta aiemmin lomautettuja oli 3 772 (21 prosenttia työttömistä) ja kahta vuotta aiemmin 400 (4 prosenttia työttömistä). Kokonaistyöttömyyden vähentyminen on perustunut kesästä 2020 lähtien pääasiassa lomautettujen määrän pienentymiseen. Syyskuusta 2021 alkaen myös vailla työsuhdetta olevien työttömien määrä on vähentynyt.

Muutaman viime vuoden aikana tapahtuneen kehityksen perusteella arvioitu työttömien työnhakijoiden määrä Espoossa on vuoden 2022 lopulla noin 11 000. Koronatilanteen käänneet sekä Venäjään kohdistuvat talouspakotteet voivat vaikuttaa työttömyystilanteeseen nopeastikin. EK:n suhdannebarometrin mukaan Suomen elinkeinoelämän näkymät kääntyivät laskuun tammikuussa 2022. Suidannänäkymien hiipumisen taustalla on nähtävissä kaksi tekijää; koronaviruksen omikronmuunnos on heikentänyt suhdannänäkymiä myös kotimaassa ja toiseksi suhdannetilanne on palautunut jo lähes kaksi vuotta koronaviruksen pahimmasta iskusta, joten kasvun rauhoittuminen on luonnollista. Ennustelaitokset ovat korostaneet ennustamisen vaikeutta ja taloudellisen toimintaympäristön poikkeuksellisen suuria epävarmuustekijöitä koronaepidemian sekä Euroopan ja lähi-alueiden taloudellisen ja poliittisen epävakauden vuoksi.

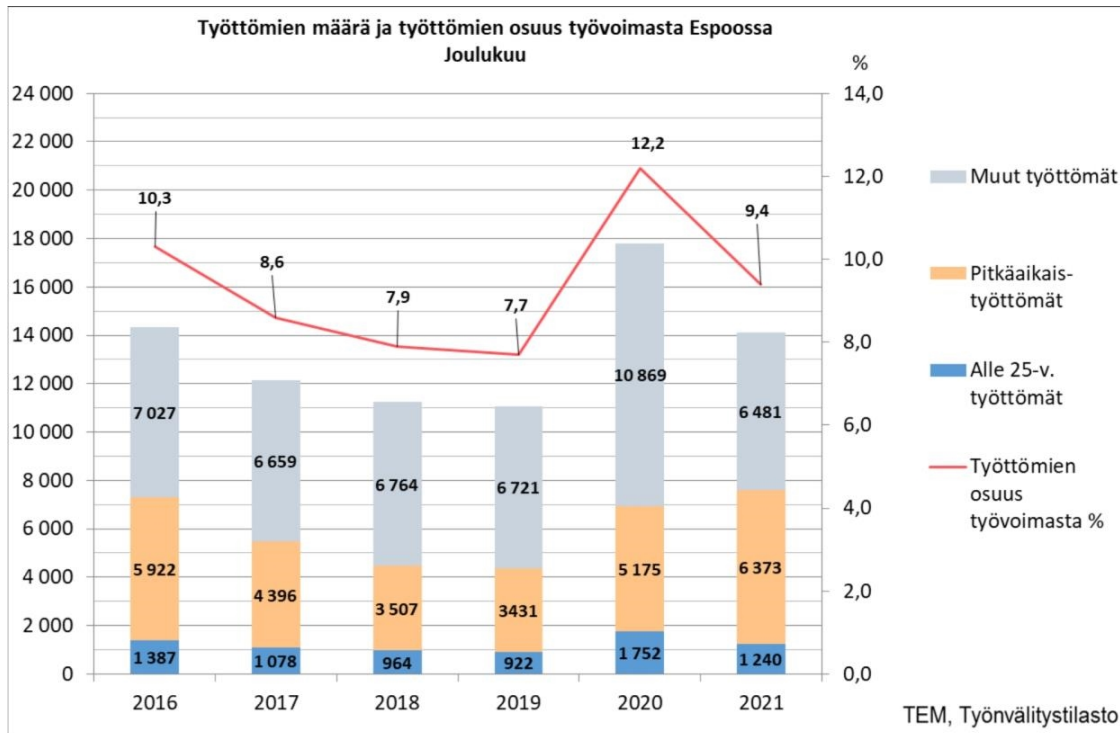
Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2021 lopulla 9,3 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 13,1 prosenttia ja kahta vuotta aiemmin 6,9 prosenttia. Työttömiä alle 25-vuotiaita oli lähes 1 240, mikä oli 29 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta 34 prosenttia enemmän kuin kaksi vuotta aiemmin. Kuluneen vuoden kehityksen perusteella alle 25-vuotiaita työttömiä on vuoden 2022 lopulla arviolta noin 900.

Pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita) oli vuoden 2021 lopulla 6 373, mikä oli 23 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin ja 86 prosenttia enemmän kuin kahta vuotta aiemmin. Kokonaistyöttömyyden vähentyessä viime vuonna pitkäaikaistyöttömyys on jatkanut kasvuaan. Viime vuosien trendin perusteella ja koronapandemian vaikutus huomioiden pitkäaikaistyöttömien määrä saattaa vuoden 2022 lopulla olla vuoden 2021 lopun lukemissa.

Ulkomaan kansalaisia oli vuoden 2021 lopulla työttömänä 3 668 ja työttömien osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 21 prosenttia. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 342 vähemmän ja osuus ulkomaisesta työvoimasta oli neljä prosenttiyksikköä pienempi. Kuitenkin kahden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisia työttömiä oli 1 069 enemmän ja heidän osuutensa ulkomaisesta työvoimasta oli noin 3,5 prosenttiyksikköä suurempi. Karkea arvio ulkomaalaisten työttömien määrästä vuoden 2022 lopulla on 3 100 henkeä. Todennäköisesti ulkomaan kansalaisten työttömyystilanne on tilastoitua huonompi, sillä huomattava osa ulkomaalaisista ei ilmoittaudu työttömäksi työnhakijaksi. Osalla syynä tähän on puutteelliset tiedot työttömyysturvan hakemisesta, osalla pelko oleskeluluvan katkeamisesta työpaikan menetyksen seurauksena.

Espoossa merkittävänä ryhmänä ovat **korkeasti koulutetut työttömät**. Vähintään alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on vajaa kolmannes kaikista Espoon työttömistä. Ammattiryhmistä työttömänä oli noin 3 966 johtajaa, erityisasiantuntijaa ja asiantuntijaa (28 prosenttia työttömistä). Espoon työ- ja elinkeinotoimistossa oli vuoden 2021 lopulla 2 686 avointa työpaikkaa, mikä oli 951 työpaikkaa (55 prosenttia) enemmän kuin vuotta aiemmin. Avointen työpaikkojen määrä on ollut jo pitkään huomattavan korkea samaan aikaan korkean työttömyyden kanssa.

Arviot työttömien määrästä vuoden kuluttua ovat hyvin karkeita ja niihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä. Työttömyyslukuissa on myös huomattavaa vuodensisäistä kausivaihtelua. Kesä- ja heinäkuussa työttömien määrä on joka vuosi korkeimmillaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että oppilaitoksista vapautuu lukukausien päätyttyä työvoimaa työmarkkinoille. Myös vuoden lopussa työttömyysluvut ovat koholla.

Kuva: Työttömien määrä ja työttömien osuus työvoimasta 2015–2021.

Työvoimatutkimuksen mukaan viimeisen vuosineljänneksen työllisyysaste 72,6 prosenttia

Työvoimatutkimuksen mukaan työvoimaosuus (työvoimaan kuuluvien osuus 15-74 -vuotiaista) oli vuoden 2021 viimeisellä vuosineljänneksellä Espoossa 72,6 prosenttia, mikä on noin prosenttiyksikön suurempi osuus kuin vuotta aiemmin. Viime vuosina työvoimaosuuteen on vaikuttanut merkittävästi eläkeikäisten määrän voimakas kasvu. Työllisyysaste (työllisten osuus 15-64 -vuotiaista) oli noin 74 prosenttia eli noin puolitoista prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin.

Työvoimatutkimuksen luvuissa on suurimmissakin kaupungeissa huomattavan suurta satunnaisvaihtelua, joten myös Espoon osalta työvoimatutkimuksen lukuja on pidettävä karkeasti kehityksen suuntaa antavina.

Asuntotuotannon ennätystahti jatkui

Espoo mittaa talonrakentamisen uudistuotantoa kerrosneliömetrien (k-m²) ja asuntojen lukumäärän mukaan. Ennakkotiedon mukaan vuoden 2021 aikana on rekisteröity valmistuneeksi talonrakentamisen uudistuotantoa noin 640 000 k-m², mikä on noin 230 000 k-m² enemmän kuin vuotta aiemmin. Uusia asuntoja valmistui Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 5 482 eli 1 401 asuntoa enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuonna 2021 valmistui 456 valtion tukemaa vuokra-asuntoa, 215 asumisoikeusasuntoa sekä 87 lyhyen korkotuen vuokra-asuntoa.

Talonrakentamisen uudistuotantoa on rekisteröity alkaneeksi noin 610 000 k-m², mikä on noin 120 000 k-m² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan uusia asuntoja oli aloituksissa 6 177 eli 18 asuntoa enemmän kuin vuodentakaisissa aloituksissa. Vuonna 2021 alkoi 833 valtion tukemaa vuokra-asuntoa, 225 asumisoikeusasuntoa sekä 147 lyhyen korkotuen asuntoa.

Uusia rakennuslupia on rekisteröity myönnettyksi noin 650 000 k-m², mikä on samaa suuruusluokkaa kuin edeltävänä vuonna. Asuntoja myönnettyissä uusien kohteiden rakennusluvuissa oli Espoon kaupungin asuntoyksikön mukaan 5 737, mikä on 695 asuntoa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tämänhetkisen arvion mukaan Espoossa valmistuu vuonna 2022 noin 5 400 uutta asuntoa ja sama määrä vuonna 2023. Seuraaville vuosille valmistuvien asuntojen määräksi on arvioitu keskimäärin 4 500 asuntoa vuosittain. (Asuntotuotantoennuste 2022 ja 2023).

Yksikkö	2021 Vuoden alusta	2020 Vuoden alusta	MUUTOS 2020-2021 vuoden alusta	MUUTOS 2020-2021 vuoden alusta %
VALMISTUNEET RAKENNUKSET				
-Kerrosala (k-m ²)	634 511	407 723	226 788	56
-Asuntojen lkm*	5 482	4 081	1 401	34
ALOITETUT RAKENNUKSET				
-Kerrosala (k-m ²)	608 997	727 332	-118 335	-16
-Asuntojen lkm*	6 177	6 159	18	0
MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT				
-Kerrosala (k-m ²)	653 335	646 372	6 963	1
-Asuntojen lkm*	5 737	6 432	-695	-11

Ei sisällä vanhojen rakennusten laajennuksia.

Luvut perustuvat 10.2.2022 mennessä rakennusvalvonnan rekisteriin vietyyn aineistoon.
sekä asuntoyksikön tietoihin.

Lähde: Trimble LocuS-kuntatietojärjestelmä, Espoon kaupungin asuntoyksikkö*

Luvut ovat ennakkotietoja

1.1.5 Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2021 talous toteutui huomattavasti talousarviossa arvioitua parempana, johtuen talouden oletettua nopeammasta kasvusta, taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman toteuttamisesta ja koronakustannusten ja menetysten kompensoinnista. Vuosien 2020 ja 2021 toimintatuotot eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronkompensatioiden muutoksen takia.

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi 481,9 milj. euroa, 77,9 milj. euroa ja 19,3 prosenttia enemmän kuin 2020. Kasvua selittää STM:n Covid-19-avustukset, joilla kompensoitiin koronan testaus-, jäljitys-, rokotus- ja hoitokustannuksia noin 64 milj. euroa, OKM:n oppimisen tukeen myöntämät avustukset 8 milj. euroa sekä maanmyynti, -vuokra ja -käyttösopimustulojen kasvu vuodesta 2020. Tuloja vähensi koronapandemian aiheuttamat liikunta- ja kulttuuritoimen palvelujen sulkutoimet.

Ulkoisia toimintakuluja kertyi 2 044,4 milj. euroa, 101,8 milj. euroa ja 5,2 prosenttia enemmän kuin 2020. Toimintakulujen kasvua selittää koronan testaus-, jäljitys- ja rokotuskulut noin 64 milj. euroa ja oppimisen tuen lisäpanostukset 8 milj. euroa, joihin saatiin täysimääräiset valtionavustukset, sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannusten voimakas kasvu verrattuna vuoteen 2020. Ilman edellä mainittuja kuluja alkuperäinen määräraha olisi alittunut. Toimintamenojen kasvua pienensi määrätietoinen Taloudellisesti kestävä Espoo -toimenpiteiden toteuttaminen ja hyvä toiminnan ja talouden johtaminen. Lisäksi HSL-kuntaosuuden ja länsimetron vastikkeet toteutuivat 16 milj. euroa talousarviossa oletettua pienempinä, erikoisairaanhoidon kuntaosuus kasvoi maltillisesti, rekrytointeja ja tietojärjestelmähankkeiden toteutuksia siirtyi vuodelle 2022 ja koronan aiheuttamat sulkutoimet mm. liikunta- ja kulttuuritiloissa vähensivät kustannuksia.

Nettomenot eli toimintakatteen alijäämä kasvoi edellisestä vuodesta 1,6 prosenttia -1 550,2 milj. euroon. Vertailukelpoisesti, huomioiden muutos valtion koronakorvausten kohdentumisessa, kasvu olisi noin 3 prosenttia.

Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuottojen määräraha ylittyi 28 milj. eurolla, toimintamäärärahat alittuivat 44,3 milj. eurolla ja toimintakatteen alijäämä toteutui 71,9 milj. euroa parempana.

Ylityksiä valtuustoon nähden sitovissa menomäärärahoissa jäi perhe- ja sosiaalipalveluihin 1 milj. euroa, teknisessä lautakunnassa 0,5 milj. euroa ja ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 0,2 milj. euroa. Tulot alittuivat perhe- ja sosiaalipalveluissa -1,4 milj. euroa ja hyvinvoinnin ja terveyden esikunnassa -2,3 milj. euroa. Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden raportoidaan tarkemmin toimialojen osuuksissa.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 1 850 milj. euroa, 39,7 milj. euroa ja 2,2 prosenttia enemmän kuin 2020. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 711,2 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 105,8 milj. euroa ja 6,6 prosenttia. Valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 139 milj. euroa, 66,1 milj. euroa ja 32 prosenttia vähemmän kuin 2020. Verorahoitus yhteensä ylitti alkuperäisen talousarvion 124,8 milj. eurolla.

Kunnallisveroja kertyi 1 375 milj. euroa, 18,2 milj. euroa ja 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 58 milj. eurolla talouskasvun, työllisyyden ja ansiotason arvioitua nopeammasta kehityksestä sekä positiivisista oikaisuksista vuodelta 2020 johtuen. Koko maan tasolla kunnallisverojen tilitykset kasvoivat 2,4 prosenttia.

Talouden nopea kasvuspurtti nosti yritysten verotettavaa tulosta huomattavasti talousarviovaiheessa oletettua korkeammaksi. Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus lisäsi voimakkaasti kuntien yhteisöverotuloja. Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 203 milj. euroa, kasvua 49,1 prosenttia. Koko maassa yhteisöveron kasvu oli 45,4 prosenttia. Jako-osuuden korotuksen vaikutus Espoolle on noin 46 milj. euroa.

Kiinteistöveroitus toimitettiin vuodesta 2020 alkaen yhteisöjen osalta niiden kotikunnassa, kun aiemmin maksuunpano on tehty kiinteistön sijaintikunnan mukaan. Tämä viivästytti useiden yritysten kiinteistöveron valmistumista ja siten noin 10 prosenttia vuoden 2020 kiinteistöveroista erääntyi maksettavaksi vuoden 2021 puolella. Espoo nosti yleistä- ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosenttia vuodelle 2021. Kiinteistöveroa tilitettiin 133,1 milj. euroa, 20,7 milj. euroa enemmän kuin 2020, ja osa yhteisöjen kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle. Kiinteistövero toteutui talousarvion mukaisesti.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 58,8 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 80,2 milj. euroa, yhteensä 139 milj. euroa. Valtionosuudet vähenivät 39 milj. euroa vuodesta 2020, jolloin valtion koronakompensatiot tehtiin yleiskatteisen valtionosuuden korotuksilla. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 13,7 milj. eurolla peruspalvelujen- ja OKM:n valtionosuuteen loppuvuodesta 2020 tehdyistä muutoksista johtuen. Vero- ja valtionosuustuottojen kehityksestä ja ennusteista on raportoitu kuukausi- ja osavuosisraporttien yhteydessä, eikä näihin tuottoihin ole tehty määrärahamuutoksia.

Talouden voimakas elvytys ja koronarokotteiden nopea valmistuminen piti sijoitusmarkkinat nousussa vuoden 2020 loppupuolelta alkaen. Kesän ja syksyn 2021 kuluessa kasvu on kuitenkin hidastunut merkittävästi. Espoon rahastojen sijoitussalkkujen tuotot vaihtelivat 1,1 ja 11,7 prosentin välillä. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli 73,2 milj. euroa ja talousarvioon oli budjetoitu 16,9 milj. euroa. Rahastojen tuottoja kirjautui kirjaapitoon budjetoitua enemmän mm. varainhoitajan vaihdosta johtuen.

Korkokulut alittivat talousarvion 3,5 milj. eurolla, kun talousarviolainoja ei nostettu 2021 ja korkotaso pysyi edelleen matalana. Korkokuluja kertyi 9,1 milj. euroa, 2 prosenttia vähemmän kuin 2020. Rahastojen tuottojen ja korkokulujen kehityksestä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja valtuustolle kuukausi- ja osavuosikatsausten yhteydessä, eikä näihin ole tehty määrärahamuutoksia.

Vuoden 2021 vuosikate nousi 382,4 milj. euroon, 248,5 milj. euroa korkeammaksi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Vuosikatetta paransi oletettua parempi kunnallis- ja yhteisöveron kehitys, TakE-ohjelman toteuttamisesta ja valtion koronakorvauksista johtuen maltillisesti kasvanut toimintakatteen alijäämä ja rahastojen hyvä vuosi.

Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 190,2 milj. euroa, 3,8 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa.

Tilikauden tulokseksi muodostui 192,3 milj. euroa, joka on 244,8 milj. euroa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Ilman valtion koronakompensatioita kaupungille (noin 72 milj. euroa) ja kuntayhtymille, yhteisöveron jako-osuuden korotusta (noin 46 milj. euroa), rahastojen poikkeuksellisen korkeita tuottoja ja TakE-ohjelman toteuttamista tulos olisi ollut huomattavasti heikompi.

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 318 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 284 milj. euroa, 58 milj. euroa vähemmän kuin 2020. Muutettuun talousarvioon nähden poikkeamia oli muun muassa aineettomassa omaisuudessa, jossa Länsimetron 2.vaiheen valtionosuus alittui sekä menoissa että tuloissa 9 milj. euroa. Toimitilainvestoinnit alittuivat vaikeasta markkinatilanteesta johtuen 43 milj. eurolla. Lisäksi syntyi pieniä ylityksiä ja tulojen alituksia kiinteissä rakenteissa ja laitteissa. Investoinnit pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella, investointien tulorahoitusaste oli 135 prosenttia.

Alkuperäiseen talousarvioon oli budjetoitu lainannostovaltuutta 315 milj. euroa. Vuonna 2020 etupainotteisesti nostetuista lainoista sekä verotulojen hyvästä kehityksestä johtuen vuoden 2021 aikana ei nostettu talousarviolainoja, ja lainoja lyhennettiin 71,8 milj. eurolla. Pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 1 392 milj. euroa. Lainakanta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeria oli 1 039 milj. euroa.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisien tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 82,4 prosenttia.

Espoon taloutta ja kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita tai palvelumaksuja. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konsernin tulos vuonna 2021 nousi kaupungin hyvien vero- ja rahoitustulojen tukemana 161 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2021 560 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 256 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 304 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 35 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 526 milj. euroa eli 174 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 94,2 prosenttia.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2021 lopussa 4 520 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 234 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 15 200 euroa, kun se edellisvuonna oli 14 632 euroa. Vuonna 2021 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat kaupungin lyhytaikaiset lainat 178 milj.

euroa, Espoon Asunnot Oy 41 milj. euroa, HSY 23 milj. euroa, HUS 13 milj. euroa ja Länsimetro Oy 9 milj. euroa.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 3 122 milj. euroa eli 180 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 10 500 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 10 048 euroa. Konsernin lainakantaa ei saatu aiemmin asetetun tavoitteen mukaisesti kääntymään laskuun 2021.

Konsernitaseen loppusumma vuoden lopussa oli 8 075 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 378 milj. euroa. Konsernin omavaraisuusaste oli 36,6 prosenttia, eli se kasvoi 0,4 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 153,6 prosenttia ja se pieneni edellisvuodesta 2 prosenttiyksikköä.

1.1.6 Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Espoo-tarinassa on asetettu tavoitteeksi kaupungin taloudellisesti, sosiaalisesti, ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä kasvu. Talouden epätasapainon oikaisemiseksi ja velkaantumisen hillitsemiseksi valtuusto päätti 18.10.2020 Taloudellisesti kestävä Espoo –tuottavuus- ja sopeutusohjelmasta. Ohjelman tavoitteena on käyttötalouden tasapainottaminen 147 milj. eurolla vuoden 2025 loppuun mennessä. Lisäksi investointitasoa lasketaan 10 prosenttia siten, että vuosittaiset investoinnit ovat keskimäärin 250 milj. euroa. Ohjelman tavoitteena on myös vaikuttaa valtioon siten, että kasvukaupunkien investointitarpeet otettaisiin paremmin huomioon valtionosuus- tai muissa rahoitusjärjestelmissä. Kaupungin kehys- ja talousarviovalmistelu 2021–2025 tehdään ohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti.

Vuoden aikana toteutettiin Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa kaikissa tulosityksiköissä yhteensä 289 toimenpiteellä. Vuodelle 2021 oli TakE-tuottavuustavoitteeksi asetettu 22,8 milj. euroa, josta toteutui 16,6 milj. euroa. Ilman työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua vuoden 2021 tavoitetasosta olisi toteutunut 23,9 milj. euroa. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tuottavuustavoitteet sisältyivät vuoden 2021 talousarvioon.

Organisaatio 2021 -uudistus käynnistettiin

Kaupunginhallitus päätti 7.12.2020 organisaation ja johtamisjärjestelmän kehittämisen linjaukset. Uudella toimialarakenteella ja siihen kytkeytyvillä luottamushenkilöorganisaation muutoksilla tavoiteltiin vahvempaa Espoo-tarinan toimeenpanoa, matalampaa organisaatiota ja tehokkaampaa hallintoa. Muutoksilla varaudutaan myös sote-uudistukseen.

Valtuustossa 22.3.2021 päätettiin kaupungin uudesta hallintosäännöstä. Uusi luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatio astui voimaan 1.8.2021 alkaen. Uuden organisaation keskeisimmät muutokset liittyivät Elinvoiman tulosalueen perustamiseen, joka rakentuu tulosityksiköistä: Elinkeino- ja työllisyys, Liikunta ja urheilu sekä Kulttuuri. Liikunnan tulosityksikön osalta nuorisopalvelut siirtyivät osaksi uutta Toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikköä. Kaupunkiympäristön toimialalla varauduttiin hyvinvointialueuudistukseen tuomalla ympäristöterveydenhuolto osaksi uutta ympäristökeskuksen, rakennusvalvonnan ja ympäristöterveydenhuollon toiminnoista muodostuvaa tulosityksikköä.

Muutoksen yhteydessä toimialojen nimet muutettiin kuvaamaan niiden tehtäviä täsmällisemmin:

- Kasvun ja oppimisen toimiala,
- Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala sekä

- Kaupunkiympäristön toimiala.

Valtuuston alaisia luottamustoimieliä päätettiin perustaa seuraavasti:

- kaupunginhallitus ja sen alaisuudessa toimivat elinkeino- ja kilpailukykyjaosto, konsernijaosto sekä tila- ja asuntojaosto, joka toimii samalla Tilapalvelut-liikelaitoksen johtokuntana,
- hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta alaisuudessaan yksilöasioiden jaosto,
- kasvun ja oppimisen toimialalla kasvun ja oppimisen lautakunta alaisuudessaan nuorisajaosto sekä Svenska rum -lautakunta,
- kaupunkiympäristön toimialalla kaupunkisuunnittelulautakunta, tekninen lautakunta sekä ympäristö- ja rakennuslautakunta sekä
- elinvoiman tulosalueella liikuntalautakunta ja kulttuurilautakunta.
- Muita toimielimiä ovat Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen johtokunta sekä lakisääteiset tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta.

Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen uudistus

Sosiaali- ja terveystalvelujen turvallisen siirtymän tukeminen oli hyvinvoinnin ja terveyden toimialan johdon ja asiantuntijoiden keskeinen työtehtävä vuonna 2021. Uudistusta edistettiin Länsi-Uudenmaan laajuisen hankekokonaisuuden turvin, johon on saatu rahoitusta valtion määrärahoista. Talvelujen kehittämistä ja yhteensovittamista tehtiin tulevaisuuden sosiaali- ja terveystalvelu -ohjelman rahoituksella. ICT-valmistelua, viestintää ja hallinnollisten kysymysten selvityksiä tehtiin rakenneuudistusrahoituksella. Hankkeissa oli mukana kaikki Länsi-Uudenmaan kunnat ja niiden johtaminen oli Espoon hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vastuulla.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen lainsäädännön astuttua voimaan hyvinvoinnin ja terveyden toimialan viranhaltijat ovat osallistuneet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen väliaikaisen valmistelutoimielimen työskentelyyn. Viranhaltijoita on toiminut sekä valmistelutoimielimen jäsenenä että valmistelijoina. Väliaikainen valmistelutoimielin on johtanut hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon käynnistämisen valmistelua ja käyttänyt sitä koskevaa päätösvaltaa sekä vastannut tehtäviinsä liittyvästä puhevallan käyttämisestä.

1.1.7 Henkilöstö

Pandemiaolosuhteissa työskentely jatkui uusia toimintatapoja noudattaen

Koronapandemia jatkui, samoin sen vaikutukset kaupungin henkilöstöön. Edellisvuonna käyttöön otetut ja opetellut uudet toimintatavat, kuten hybridiopetus kouluissa, henkilöstösiirrot ja niihin liittyvä resurssipoolin käyttö perustalvelujen turvaamiseksi, monin paikoin jatkunut etätöiden teko sekä muut sähköiset toimintatavat jatkuivat myös vuonna 2021 pandemian vakavuustilanteen vaihtelun mukaan. Pandemian vaikutukset näkyivät myös henkilöstön hyvinvointia kuvaavissa mittareissa. Merkittävänä teknisenä muutoksena kaupunki otti vuoden alusta käyttöön uuden palkanlaskentajärjestelmän.

Kaupungin henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 15 360 ja se kasvoi vuoden aikana 409 työntekijällä. Vakainaisia henkilöstöstä oli 11 241 ja määräaikaista 4 119 henkilöä. Henkilöstömäärä kasvoi kaupungin perustalveluissa kasvun ja oppimisen toimialalla sekä hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla, kun etenkin perustalveluihin rekrytoitiin määräaikaista henkilöstöä pandemiatoimenpiteistä johtuen. Vuonna 2021 kaupungissa oli 19,4 asukasta yhtä henkilöstöön kuuluvaa kohden.

Kaupungin henkilötyövuosien (oman henkilöstön henkilötyövuodet lisättyinä vuokratyövoiman laskennallisilla henkilötyövuosilla) määrä oli joulukuun 2021 lopussa 11 000. Täysin vertailukelpoista

tietoa vuoden 2020 osalta vastaavalla ajalla ei ole saatavilla, mutta henkilöstömäärän ja vuokratyövoiman käytön kasvun perusteella myös henkilötyövuosien määrä on kasvanut edellisvuodesta. Vuokratyönä hankittujen laskennallisten henkilötyövuosien (noin 934) määrä nousi selvästi edellisvuodesta (noin 730) johtuen siitä, ettei palveluja ollut juurikaan suljettuna ja työpanoksen tarve nousi pandemiaa edeltävälle tasolle. Vuokratyön tarpeen kasvuun vaikutti myös kaupungin oman työvoiman saatavuushaasteet.

Palkkatuella työllistettyjä oli vuoden lopulla kaupungin palveluksessa 111 ja keskimäärin kuukausittain vuoden aikana 83 henkilöä.

Vakinaisessa palvelussuhteessa oli henkilöstöstä 73,2 prosenttia. Henkilöstöstä oli naisia 12211 (79,5 prosenttia) ja miehiä 3 149 (20,5 prosenttia).

Maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden osuus henkilöstöstä kasvoi edelleen (7,2 prosentista 7,5 prosenttiin). Äidinkielenään suomea puhui 85,2 prosenttia ja ruotsia 7,3 prosenttia henkilöstöstä.

Työvoiman saatavuudessa haasteita

Työpaikkahakemusten määrä pysyi vuonna 2021 edellisen vuoden tasolla, mutta tarjolla olevien tehtävien määrän kasvaessa hakemusten määrä avointa tehtävää kohden laski. Myös kelpoisuusehdot täyttävien hakijoiden määrä laski jääden alle neljään hakijaan avointa tehtävää kohden.

Erytisiä vaikeuksia kaupungilla oli rekrytoida työntekijöitä seuraaville aloille: Kasvun ja oppimisen toimialalle ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen ja opetukseen, suomenkieliseen erityisopetukseen sekä suomenkieliseen varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien tehtäviin. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla haastavina ryhminä olivat vastaavasti lääkärit, psykologit, sosiaalityöntekijät, kotihoidon lähihoitajat ja sairaanhoitajat.

Kesätyöpaikkojen määrä (733 kappaletta) kasvoi toisena pandemiakesänä merkittävästi (edellisenä vuonna 450 kesätyöpaikkaa). Myös kesätyöhakemusten määrä kasvoi 24,5 prosenttia eli nuorilla oli halukkuutta tulla kaupungille kesätöihin. Kaupunki myös jakoi nuorille 1 400 kesäseteliä, joista nuoret käyttivät noin 1 000. Harjoittelijoita kaupunki otti vuoden aikana 1 560 henkilöä, mikä on vastaava määrä kuin vuonna 2020.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta työhakuvaiheessa lisäävää anonymia rekrytointia käytettiin 138 työpaikan täyttämiseen. Anonyymi rekrytointi tarkoittaa, että työpaikkaa hakevan nimi, sukupuoli, ikä, osoite tai äidinkieli eivät käy ilmi työnhakuvaiheessa. Suorakontaktointia käytettiin julkisten hakuprosessien ohella rekrytoitaessa työvoimapula-alojen ammattilaisia (kuten sosiaalityöntekijöitä, lähihoitajia, sairaanhoitajia ja lääkäreitä).

Poikkeusoloista johtuen myös vuonna 2021 käytettiin resurssipooli-menetelmää työvoiman siirtämiseen yhteistyössä toimialojen kanssa. Kaupunkitasoisella resurssipoolilla mahdollistettiin kaupungin henkilöstön sijoittuminen muualta organisaatiosta niihin toimintoihin, joiden ylläpitäminen on kriittistä. Näitä tehtäviä avautui mm. laitoshuoltoon ja asiakaspalveluun. Resurssipoolin kautta täytettyjä tehtäviä oli vuonna 2021 noin 76 kpl.

Kaupungin henkilöstön keski-ikä oli sama kuin edellisvuonna eli 44,5 vuotta. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 45,8 vuotta ja määräaikaisen henkilöstön 39,6 vuotta.

Vuonna 2021 vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (siirtyminen pois kaupungin palveluksesta sekä kaupungin sisällä toisiin tehtäviin) oli 11,6 prosenttia, josta eläkkeelle jääneiden osuus oli 1,8 prosenttia. Eläkkeelle jääneiden osuus vaihtuvuudesta oli vastaava kuin vuonna 2020, mutta muu vaihtuvuus kasvoi.

Eläkkeelle jätiin iän, ei työkyvyn vuoksi

Kaupungin palveluksesta jäi eläkkeelle jonkin verran enemmän työntekijöitä kuin edellisvuonna. Henkilöstöstä jäi eläkkeelle 258 henkilöä, kun edellisvuonna vastaava määrä oli 214 henkilöä. Iän perusteella eläkkeelle jäi kaikista eläkkeelle jääneistä 93,8 prosenttia eli jonkin verran suurempi osuus kuin vuonna 2020. Työkyvyn heikkenemisen vuoksi eläkkeelle joutui siis jäämään entistä harvempi. Ammatillista kuntoutusta käytettiin osana työkykyjohtamista, ja organisaation ja työterveyspalvelujen yhteistyö oli toimivaa.

Henkilöstön keskimääräinen eläkkeelle jäämisikä pysyi samalla tasolla kuin edellisvuonna. Keskimäärin kaupungin palveluksesta jätiin vuonna 2021 eläkkeelle 63,8-vuotiaana (vuonna 2020 keskimäärin 63,9-vuotiaana).

Terveysperusteisten poissaolojen määrä jatkoi laskuaan, tapaturmat yleistivät

Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot vähenivät vuoteen 2020 verrattuna. Vuonna 2021 sairauspoissaolokuorma (poissaolopäivien lukumäärä keskimäärin työntekijää kohden) oli 13,5 päivää, kun se edellisenä vuotena oli 15,4 päivää. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien vähenemisen vuoksi sairauspoissaolopäivien määrä pieneni merkittävästi (vähennystä noin 10 000 sairauspoissaolopäivää), mutta mielenterveyden häiriöiden yleistymisen vuoksi sairauspoissaolopäivät lisääntyivät jonkin verran (lisäystä noin 2000 päivää).

Syksyllä 2020 toteutettiin Kunta10 -tutkimus. Vuoden 2021 aikana työyhteisöt käsittelivät tutkimusten tuloksia ja pohtivat keinoja hyödyntää niitä työyhteisön kehittämisessä. Esihenkilöille tehtiin tutkimateriaalia tulosten käsittelyä varten ja he saivat siihen tukea. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi Työfiilismittari. Mittari täydentää Kunta10-tutkimusta ja sillä tuotetaan tietoa johdolle ja esihenkilöille henkilöstön ”työfiiliksestä”. Kyselyllä seurataan myös työnantajan suosittelulukua (tavoitearvossa 70 prosenttia vastaajista suosittelisi työnantajaansa). Vuoden 2021 kyselyissä tavoitearvo toteutui.

Henkilöstölle sattuneiden työ- ja työmatkatapaturmien määrä nousi takaisin vuoden 2019 tasolle, kun niiden määrä vuonna 2020 oli selvästi alhaisempi. Vuonna 2021 vakuutusyhtiöön tehtyjen työ- ja työmatkatapaturmailmoitusten määrä oli 1663, kun se edellisvuonna oli 1 254. Kasvua tapahtui sekä työ- että työmatkatapaturmissa.

Poikkeusolojen jatkuminen vakiinnutti henkilöstön digitaalisia työtapoja

Kysymykset työnteon tavoista koronapandemian jälkeen nousivat selkeästi esille vuoden aikana. Erityisesti hybridityön erilaiset mallit ja linjaukset sekä henkilöstön erilaiset tarpeet ja toiveet tehdä työtä kotoa tai työnantajan tiloissa pohdituttivat ja edellyttivät sopimista.

Henkilöstön kehittäminen toteutettiin pääsääntöisesti kokonaan sähköisesti vuonna 2021. Kaupungin yksiköiden toimesta järjestettiin vuoden aikana myös eri palvelualueiden ja kohderyhmien mukaan suunnattuja koulutuksia.

Esimiesareena järjestettiin virtuaalisesti. Kaupunginjohtajan isännöimään tilaisuuteen osallistui 766 esihenkilöä ja asiantuntijaa. Teemana olivat *poikkeusoloissa johtamisen kokemukset* sekä *Restart Espoo - koronasta kasvuun*.

Edelleen jatkettiin Aalto-yliopiston EMBA-ohjelman toteuttamista, nyt jo neljännen ryhmän osalta. Joulukuussa valmistui 25 osallistujaa Espoon kolmannesta EMBA-ryhmästä. Uusille esihenkilöille järjestettävän Espoolainen johtaminen omaksi –valmennuksen kohderyhmänä olivat kaupungin

uudet esihenkilöt, ja niihin osallistui 84 henkilöä. Kolmipäiväisen valmennuksen yhteisissä keskusteluissa esille nousivat muun muassa työvoimapula-alueiden henkilöstöjohtamisen haasteet sekä suorituksen johtamisen eri tilanteet.

Tärkeänä esihenkilöiden työvälineenä otettiin käyttöön Esihenkilöiden Suuntaamo -malli. Suuntaamo on kaupungin Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelmaan liittyvä toimenpide. Suuntaamo sisältää kaupungin intranetissä olevat ohjeet ja välineet suorituksen, osaamisen ja työkyvyn hallintaan. Vuoden aikana esihenkilöillä oli lisäksi mahdollisuus saada valmennusta, konsultointia sekä johtoryhmäsparrausta.

Työkyvyn ylläpitämiseen, edistämiseen ja sairauspoissaolojen vähentämiseen tähtäävää ennakkoivaa toimintaa kehitettiin ja uutta työkykymallia jalkautettiin valmennusten, infojen ja palvelupyynnöihin perustuvien koulutusten kautta esihenkilöille sekä HR- ja työsuojelutoimijoille. Esihenkilöille tarjottiin myös asiantuntijuutta, konsultointia, tukea ja palveluita prosessien mukaisesti. Työkykymalli liitettiin osaksi esihenkilötyön ja johtamisen Suuntaamo-mallia.

Henkilöstö- ja vuokratyökustannukset kasvoivat

Henkilöstökustannukset olivat 725,2 milj. euroa ja ne nousivat vuonna 2021 yhteensä 5,4 prosenttia. Vuokratyövoimakustannukset olivat 37,9 milj. euroa ja ne nousivat edellisvuodesta 29,5 prosenttia. Vuokratyön käyttö palautui pandemiaa edeltävälle tasolle. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n osuus vuokratyövoiman käytöstä oli 72,4 prosenttia (27,4 milj. euroa). Yhteensä henkilöstö- ja vuokratyövoimakustannukset kasvoivat 6,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

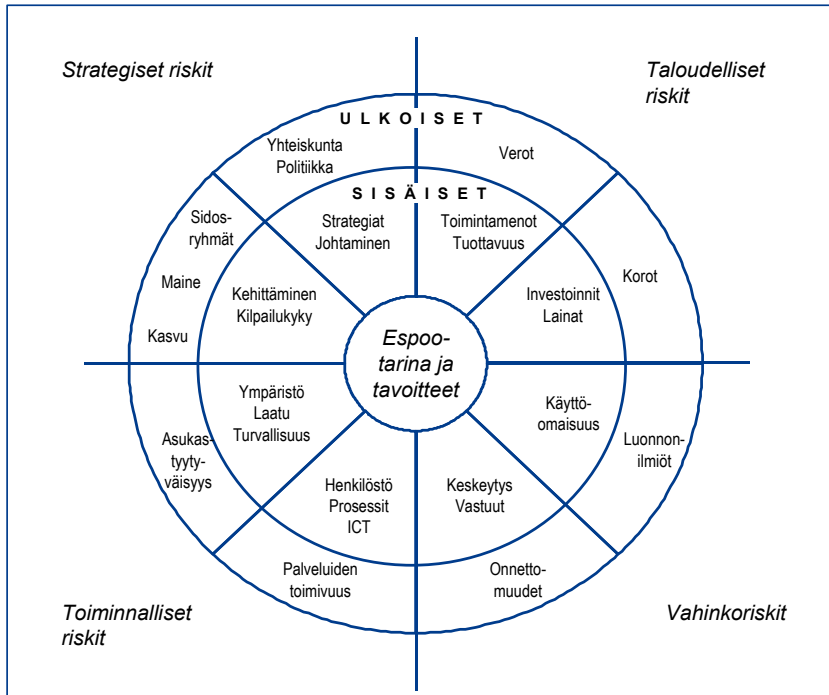
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kaupunkikonsernin riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä. Riskienhallinta sisältää järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kaupunkikonsernin toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnalla varmistetaan, että kaupunkikonsernin toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Riskienhallinta on keskeinen osa kaupunkikonsernin vastuullista toimintaa.

Taloussuunnitelmakauden riskienhallintaprosessi käynnistyy talousarviovalmistelun yhteydessä. Eteenpäin katsovat riskikartoitukset ja -keskustelut tehdään konsernihallinnossa, toimialoilla, yksiköissä, liikelaitoksissa ja tytäryhteisöissä. Merkittävimmät tulostavoitteita ja tavoitteita uhkaavat riskit kirjataan tuloskortteihin osa-alueittain. Riskejä hallitaan sekä osana toimintaa että erityisin toimenpitein. Riskitilannetta päivitetään seurantaprosessin yhteydessä. Tilinpäätöksessä raportoidaan riskeistä ja riskienhallinnasta.

Espoon kaupungissa riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta tavoitteisiin. Vaikutus on poikkeama odotetusta ja se voi olla sekä myönteinen että kielteinen, mutta kaupungin riskienhallinnassa riskit nähdään ensisijaisesti kielteisinä, uhkina. Myös myönteisistä vaikutuksista, mahdollisuuksista, keskustellaan riskienhallintaprosessissa; myös menetetyt mahdollisuudet ovat riskejä.

Espoon kaupungin koko riskiympäristöä havainnollistaa seuraava kuva. Siinä tyypilliset riskialueet jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä.

Kuva: Espoon merkittävimmät vahinkoriskit, taloudelliset, toiminnalliset ja strategiset riskit

Vuoden 2021 arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu ryhmätyönä strategia- ja talousryhmässä tehtyyn toimintaa ja tavoitteita uhkaavien riskien kaupunkitasoiseen kartoitukseen sekä edellä mainittuihin taloussuunnitelmakauden riskikartoituksiin ja muihin erillisiin riskikartoituksiin kaupungin toimialoilla. Riskeistä on myös keskusteltu useissa kokouksissa ja työpaikoissa, mutta olosuhteiden vuoksi pandemiaa edeltäviä aikoja huomattavasti enemmän muiden asioiden yhteydessä ja vain sähköisten yhteyksien äärellä.

Sote- ja maakuntauudistus näkyi sekä toimialojen että kaupunkitasoisten riskikartoitusten keskeisenä teemana edelleen. Valmistelu on työllistänyt koko kaupungin organisaatiota kiihtyvällä tahdilla vuoden 2021 aikana. Uudistuksen aikataulu ja käytännön kysymykset korostuivat sekä hallinnon rakentamisen että palveluiden tuottamiseen nähden. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset näyttävät Espoon kaupungille huolestuttavan merkittävänä. Espoon osalta on edelleen olemassa suuri riski sille, että sote-uudistus heikentää kaupungin elinkeinopolitiikan edellytyksiä, kilpailukykyä sekä mahdollisuuksia investoida kestäväan kasvuun. Vaikutukset ulottuvat tätä kautta koko kansantalouteen, julkisiin palveluihin ja Espoossa erityisesti kasvun ja oppimisen toimialan palveluihin, sekä investointeihin.

Vuonna 2020 nopeasti levinnyt koronaviruspandemia asetti kaupungin kriisinhallinnan, valmiuden ja toimintakyvyn ennenkokemattomalle koetukselle. Vaikka kaupunki onnistui poikkeustilanteen hallinnassa ja toimintansa mukauttamisessa erittäin hyvin, aiheutti pandemia silti kaupungille merkittäviä haasteita tilanteen edelleen jatkuessa vuonna 2021. Vaikka talous toteutui kokonaisuutena odotettua parempana, aiheutti pandemia edelleen suurta epävarmuutta etenkin talouden suunnittelun ja tulevien käyttömenojen arvioinnin kannalta. Myös henkilöstö koki kasvavaa epävarmuutta, ja edellisvuonna käyttöön otetut sinänsä tarpeelliset ja hyväksi koetut uudet toimintatavat kuten hybridityöskentely, henkilöstösiirrot ja etätöiden teko väsyttivät: tilanteen pitkittyminen näkyi henkilöstön hyvinvointia kuvaavissa mittareissa.

Alkuvuodesta on kaupungin riskiympäristöön noussut uutena uhkaavana tekijänä Venäjän hyökkäys Ukrainaan 26.2.2022 ja siitä aiheutuva sota. Espoo on perustanut kriisin takia kaupunkitasoisen valmiusryhmän, jonka tehtävänä on varautuminen kaikkiin sodan aiheuttamiin vaikutuksiin Espoossa. Kaupunki varautuu muun muassa vastaanottamaan sotaa pakenevia ukrainalaisia. On

todennäköistä, että sota aiheuttaa ihmisten kärsimysten lisäksi vakavia vaikutuksia myös Suomen ja Espoon kaupungin talouteen.

Vuonna 2021 kaupunkitason merkittävimmiä todetut muut kuin sote- ja maakuntauudistusta sekä koronapandemiaa koskevat riskit liittyivät erityisesti seuraaviin aihealueisiin:

Strategiset riskit uhkaavat strategian, Espoo-tarinan, toteuttamista ja sitä kautta lyhyen sekä etenkin pitkän tähtäimen tavoitteita. Ne voivat vaarantaa onnistuneen toiminnan edellytykset ja tulevaisuuden vision.

Kaupungin nykyhetken ja lähitulevaisuuden keskeisimmät strategiset riskit liittyvät muutoksiin, jotka koskevat hallinnon rakenteita ja lainsäädäntöä. Kaupungille erittäin suurena riskinä nähdään valtiononosuusjärjestelmän epäedulliset muutokset tavalla, joka ei huomioi pääkaupunkiseudun erityispiirteitä ja Espoon erityistarpeita. Pääkaupunkiseudulla ns. kaupungistuminen, väestön kasvu - etenkin Espoossa edelleen jatkuva vieraskielisten osuus kasvusta - haastaa tulevaisuudessa kaupungin palvelujen järjestämisen ja rahoittamisen kestäväällä tavalla.

Taloudelliset riskit liittyvät suoraan ulkoisiin tai sisäisiin taloudellisiin tekijöihin (kuten suhdanteet, korot, verot, rahoitus, lainat, investoinnit, maksuvalmius, vakavaraisuus, tuottavuus) ja siten kykyyn hallita kaupungin yhteisten toimintojen kustannuksia.

Kaupungin taloudellisen toimintaympäristön haastavimmat riskit liittyivät edelleen kasvavien palvelu- ja investointitarpeiden hallintaan. Väestön palvelutarpeen nopea kasvu aiheuttaa ennakoimattomasti nousevia kustannuksia kaupungin monissa toiminnoissa: erittäin suurena riskinä nähdään tilanne, jossa kaupunki on kyvytön sopeuttamaan palveluvalikoimaansa ja -tasoaan talouden raameissa ja taloudellisen toimintaympäristön reunaehdolla. Verotulojen kasvu ei ole riittänyt kattamaan palvelutarpeen kasvun vaatimien investointien rahoitusta. Toisin sanoen keskeinen erittäin suuri riski on edelleen, että toimintamenot kasvavat paljon tulojen kasvua enemmän, eikä kehityssuunta käänny. Korkea investointitaso ja velkakehitys rasittavat kaupungin ja etenkin konsernin taloutta. Tähän riskikokonaisuuteen liittyy mm. investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen sekä tilakustannusten kasvu.

Kaupunkitasoisesti erityistä huomiota, myös riskien osalta, kiinnitetään investointihankkeisiin ja näiden kustannuskehitykseen. Riskejä ennakoidaan tarkalla kokonaistalouden, kehityksen ja määrärahojen suunnittelulla ja seurannalla. Edelleen etsitään yhä enemmän keinoja sille, että investointikattoon sitoudutaan. Tähän liittyy etenkin toimitilojen tilakustannusten hallinta kaupungin sisäisesti, mikä merkitsee realistisempaa ja täsmällisempää hankesuunnittelua ja tilatehokkuuden määrittelyä ja mittarointia. Myös monikunnallisissa tai valtion kanssa tehtävissä infrahankkeissa haetaan yhä parempia keinoja kustannusarviossa pysymiseksi.

Keskeisenä ja äärimmäisenä tärkeänä taloudellisten riskien hallinnan kokonaiskeinona valtuusto hyväksyi lokakuussa 2020 Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa. Useita TakE-ohjelman toimenpiteitä toteutettiin tuloksellisesti vuonna 2021 ja työ jatkuu suurella painoarvolla kaupungin kaikissa tulosyksiköissä tulevia vuosia varten.

Toiminnalliset riskit liittyvät palvelujen jatkuvuuteen ja riippuvuuksiin, henkilöstön toimintaan ja osaamiseen, organisaation riittämättömiin tai epäonnistuneisiin sisäisiin prosesseihin ja resursseihin, palvelun epäonnistumiseen, järjestelmiin, sopimuksiin sekä myös väärinkäytöksiin ja muuhun lain vastaiseen toimintaan.

Tietojärjestelmien toimivuus ja erilaiset ICT-riskit kuuluvat olellaisesti kaupungin riskiympäristöön. Monet keskeiset tietotekniset ratkaisut ovat tulleet tiensä päähän. ICT:n korjaus- ja uusintavelkaa on päässyt syntymään. Erittäin suuri riski siten on vakava, laaja ja pitkäkestoinen toimimattomuus

ICT-järjestelmissä. Samalla tietoturvariskit ovat kasvaneet sekä kaupungilla että maailmalla yleensäkin. Espoon kaupungin tietoturvaan kohdistuvat uhat ja riskit ovat moninaisia, joista tavanomaisimpia ovat tietojenkalastelu sähköpostiviesteillä, haittaohjelmien jakelu tekstiviesteillä ja tietomurrot vanhentuneiden ohjelmien välityksellä. Kaupunkiin kohdistuneet tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyneet poikkeamat ovat noudattaneet yleisiä trendejä. Modernisoitua yhteiskuntaa, erilaisten digitaalisten järjestelmien yhä laaja-alaisempi käyttö sekä data-analytiikan lisääntyminen ja kehittymisen laajentavat tieto- ja kyberturvallisuuteen liittyvää uhkaympäristöä, jonka hallintaan on jatkossa resursoitava yhä enemmän.

Kaupunki investoi ja rakennuttaa kasvavien palvelutarpeiden myötä. Rakentamiseen, urakoihin ja hankintoihin liittyy aina aikataulu-, kustannus- ja laaturiskejä, joita hallitaan tarkalla johtamisella ja seurannalla sekä ohjeilla, valvonnalla ja tarkastuksilla. Suuret liikenne-, rakennus- ja kaavoitushankkeet ovat isompia kokonaisuuksia, joiden riskienhallinta on projektiorganisaation omaa ja jatkuvaa toimintaa, mutta kaupunkitasollakin seurataan yhä tarkemmin näiden riskejä ja kustannusten kehittymistä. Vuonna 2021 ei näiden osalta ole havaittu uusia kaupungille kokonaisvaikutuksiltaan merkittäviä riskejä.

Vahinkoriskit ovat tyypillisesti seurausta odottamattomista ja äkillisistä, usein vakuuttamiskelpoisista tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus.

Espoossa vahinkoriskit kohdistuvat usein rikkoutumisen sekä ilkvallan ja murtojen kautta kiinteistöihin tai kaupunkirakenteeseen, mutta nämä muodostuvat harvoin merkittäviksi kaupungin budjetin näkökulmasta.

Kaupunki hallitsee vahinkoriskejään ensisijaisesti omin keinoin toisin sanoen suojeleuohjeita ja määräyksiä noudattamalla ja valmiussuunnittelun avulla, mutta myös vakuuttamalla ja käyttämällä omaa vahinkorahastoaan toteutuneiden riskien kuluihin. Kaupunki käyttää keskittämistä vakuutus-hallinnon tehostamisessa. Näin noudatetaan yhtenäisiä käytäntöjä samankaltaisissa tilanteissa, estetään päällekkäistä vakuuttamista, estetään tahattomien vakuutusurva-aukkojen syntyminen sekä varmistetaan paras kustannustehokkuus vakuutusmaksujen ja -hallinnon osalta.

1.1.9 Hiilineutraali ja kestävä kehityksen Espoo tehdään yhdessä

Espoo haluaa olla Euroopan kestävin kaupunki nyt ja tulevaisuudessa. Osana tavoitteen saavuttamista kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä ja toimii YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) edelläkävijänä. Pitkäjänteinen työ kestävien ja vähähiilisten ratkaisuiden kehittämiseksi sekä kaupungin omassa toiminnassa että yhteistyössä kansainvälisten verkostojen ja paikallisten kumppaneiden kanssa jatkuu aktiivisena.

Uutta Espoo-tarinaa toteuttamaan valtuusto asetti järjestyksessään kolmannen Kestävä Espoo -ohjelman, jonka hyötytavoitteiden ja ohjelmasuunnitelman valmistelu aloitettiin ohjausryhmän johdolla. Ohjelmalla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää osana koronakriisistä toipumista ja talouden jälleenrakentamista. Espoo toimii kehittämisalustana älykkäille ja kestäville kaupunkiratkaisuille, joilla rakennetaan parempaa kaupunkiympäristöä ja arjen palveluja espoolaisille.

Espoon ilmastopäästöt laskivat 16 prosentilla edellisvuodesta. Asukaskohtaiset päästöt saatiin ensi kertaa puolitetu vertailuvuoteen 1990 verrattuna ja ne olivat jo neljättä vuotta peräkkäin seudun pienimmät. Kiivihiihen käyttö kaukolämmön tuotannossa väheni yli 50 prosenttia edellisvuodesta. Jo runsas 40 prosenttia Espoon kaukolämmöstä tuotettiin uusiutuvilla energialähteillä. Hiilineutraali Espoo -tiekartan suunnittelu käynnistyi ja tiekartta tuodaan päätöksentekoon vuoden 2022 aikana. Kestävä kehityksen osaamiskeskuksesta yritysten, tutkimus- ja kehittämiskumppaneiden ja kaupunkiorganisaation kanssa tehtävää kehittämistyötä jatkettiin liikenteen, energian, kiertotalouden ja kaupunkikehittämisen kokonaisuuksissa viidessä aiempina vuosina käynnistyneessä hankkeessa.

Kestävän kehityksen työn tueksi haettiin ja saatiin myös uutta kansallista sekä EU:n ohjelma- ja elvytysrahoitusta. Vuoden aikana käynnistyi neljä uutta hanketta, joissa on kumppaneina mm. Aalto-yliopisto, VTT, Omnia, Metropolia ja LAB-ammattikorkeakoulu. Hankkeissa luodaan konkreettisia kehitysympäristöjä vihreän siirtymän ja digitalisaation edistämiseksi ja toteutetaan nopeasti käyttöön otettavia ratkaisuja. Lisäksi luodaan edellytyksiä tulevaisuuden työpaikoille ja kilpailukyvyille.

Keran alueen toiminnallista kehittämistä koordinoineen ensivaiheen yhteishankkeen tuloksena syntyi Keran alueen kehittämissitoumus, joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa elokuussa. Sitoumus luo pitkäjänteisen pohjan alueen tulevalle kehittämistoiminnalle perustuen tiiviiseen yhteistyöhön ja hiilineutraaliuteen. Sen toteutuksen tueksi valmistui Keran ilmasto- ja kestävyystiekartta.

Espoo siirtyi Kaikki muovi kiertää -kokonaisuuden vetovastuuseen, kun Pääkaupunkiseudun Smart & Clean -säätiö lopetti toimintansa kesällä. Mukana on kaupunki-, tutkimus- ja yrityskumppaneita, joiden yhteisenä tavoitteena on nostaa pääkaupunkiseudun muovin kierto tulevaisuudessa 60–70 prosenttia nykyisen noin 6 prosentin sijaan. Espoolle siirtyi koordinaatiota varten lakkautetun säätiön loput varat, joita tullaan käyttämään tulevien yhteisten kehittämishankkeiden omarahoituksena.

1.1.10 Ympäristö

Kaupungin ympäristötilinpäätöksessä on esitetty tuottoja, kuluja ja investointeja, joita on tehty ympäristönsuojelullisista syistä. Kuluja raportoidaan vuonna 17,2 milj. euroa vuonna 2021 ja tuottoja 9,2 milj. euroa. Investointeja on ympäristötilinpäätöksessä näytetty 10,3 milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna investointeja on 2 milj. euroa enemmän ja kuluja 3,6 milj. euroa vähemmän, mikä selittyy vesistöjen ja maa-alueiden kunnostamiseen ja puhdistamiseen käytettyjen investointien osin virheellisestä luokittelusta vuoden 2020 ympäristötilinpäätöksessä.

Ulkoilman suojele -ryhmään on raportoitu osuus HSY:n ilmansuojeluyksikön kuluista ja kaupungin omia käyttökuluja 461 000 euroa. Vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn on investoitu 1,5 milj. euroa sekä raportoitu tuottoja 120 000 euroa ja käyttökuluja 713 000 euroa.

Jätehuolto- ja alueiden puhtaanapitoon eli katujen, kiinteistöjen ja satamien jätehuollon kustannuksiin on raportoitu 5,5 milj. euroa ja tuottoihin 7,5 milj. euroa vuonna 2021. Maaperän ja pohjaveden suojeleluun on raportoitu investointeja 4,6 milj. euroa. Näihin toimintoihin liittyvistä kokonaisuuksista raportoidut tuotot kattavat alueiden puhtaanapidon tuotoista 7,4 milj. euroa.

Melun ja tärinän torjuntaan ja Ilmastonsuojeluun kohdistuvat suorat investoinnit olivat yhteensä 3 milj. euroa, kun ne edellisenä vuotena olivat 4,6 milj. euroa.

Luonnon ja maiseman suojeleluun tuotot olivat 0,5 milj. euroa, kustannukset 1,9 milj. euroa ja investoinnit 0,5 milj. euroa. Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät -rivillä raportoidaan ympäristötarkastusten ja ympäristönsuojelun palvelualueen muut kustannukset 2 milj. euroa.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -luokassa on raportoitu kestävä kehityksen seuraavat osamiskeskuksen hankkeet, joiden kulut olivat yhteensä 1,3 milj. euroa ja joihin ulkopuolista rahoitusta on saatu 954 000 euroa:

- SPARCS – energiapositiivisten alueiden kehittäminen (2019–2024)
- Muovin tarina – roskasta tuotteeksi (2021–2022)
- Ratkaisupolku kestävä kasvun ekosysteemeihin RAKKE (2021–2023)
- Kestävä kasvun kehitysympäristöjen toteutuspolku – KETO (2021–2023)
- AutoMod – Autonomiset modulaariratkaisut (2021–2023)

- Kaikki muovi kiertää -koordinaatiohanke (2021–)
- CityLoops (2021–2023)
- Puhdas ja älykäs Kera (2019–2021)
- Vähähiilinen liikkuminen liikennehubeissa (2019–2021)
- Kestävien kaupunginosien kumppanuusmalli (KIEPPI) (2019–2021).

Mainittujen hankkeiden kanssa muut ympäristötoimenpiteet -kululuokkaan on raportoitu myös Villa Elfvik 526 000 euroa ja Metsähallituksen veloittamat Haltia- Suomen luonto- ja retkeilykeskuksen kulut 425 000 euroa. Rahaa yhteensä on käytetty 0,6 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Mutta muissa ympäristösuojelutoimenpiteissä joukkoliikenteen edistämiseen ja kevyenliikenteen väyliin on raportoitu käytetyn 3,7 milj. euroa edellistä vuotta vähemmän. Siten kulut ovat 3,5 milj. euroa ja investoinnit 0,8 milj. euroa, kun edellisenä vuonna kuluja raportoitiin 4,3 milj. euroa ja investointeja 3,2 milj. euroa.

Ympäristöperusteisia veroja raportoidaan sähkö- ja polttoaineveron muodossa vuoden 2021 ympäristötilinpäätöksessä 2,8 milj. euroa, kun niitä vuonna 2020 raportoitiin virheellisesti 4 milj. euroa.

Yhteenveto vuoden 2021 tuotoista, kuluista ja investoinneista

1 000 €	Tuotot	Kulut	Investoinnit
Ulkoilmansuojelu	0	461	0
Ilmastonsuojelu	0	336	1 149
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	120	713	1 491
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	7 528	5 528	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	38	110	4 623
Melun ja tärinän torjunta	0	4	1 800
Luonnon ja maiseman suojelu	472	1 877	448
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	129	1 886	0
Ympäristöjohtaminen	0	52	0
Ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta	962	2 264	0
Ekotehokkuutta parantava toiminta	0	0	0
Ilmasto- ja ympäristöystävällinen liikkuminen	0	1 161	762
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet yhteensä	962	3 477	762
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut	0	2 777	0
Yhteensä	9 249	17 169	10 273
Suhteessa kaupungin toimintatuottoihin, toimintakuluihin ja käyttöomaisuusinvestointeihin (%)	1,9	0,8	3,2
Suhteessa asukaslukuun (€/ as)	31,11	57,74	34,55

1.1.11 Hyvinvointisuunnittelun toteuttaminen

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteena on kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistaminen sekä eriarvoisuuden ja sosiaalisten ongelmien väheneminen. Hyvinvoivat kuntalaiset mahdollistavat elinvoimaisen kunnan, jossa asukkaat ovat aktiivisia ja arki sujuvaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjataan Espoo-tarinasta johdetuilla eri ikäryhmien hyvinvointisuunnitelmilla, jotka linjaavat hyvinvointityön painopisteet ja tavoitteet valtuustokaudelle. Valtuustokaudella 2017–2021 hyvinvointityön kehittämistä tuki Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma.

Valtuuston tilinpäätösmateriaalin liitteenä on raportti hyvinvointisuunnittelun toteuttamisesta 2021.

Toimenpiteet on jaettu seuraaviin osa-alueisiin:

1. Viihtyisät ja turvalliset kaupunkikeskukset
2. Toimivilla kulkuyhteyksillä tuetaan arjen sujumista
3. Lasten ja nuorten hyvinvointityö
4. Työikäisten hyvinvointityö
5. Ikääntyneiden hyvinvointityö
6. Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma mielen hyvinvoinnin edistäjänä.

Koronapandemia vaikutti merkittävästi palveluiden ja useiden suunniteltujen toimenpiteiden toteuttamiseen. Hyvinvointia tukevaa toimintaa on kehitetty ja järjestetty eri tavoin, kuten esimerkiksi etä-vastaanotoilla, etätilaisuuksilla, rajoitetuilla kokoonpanoilla ja ulkona tapahtuvalla toiminnalla.

1.2 SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Valvontaympäristö

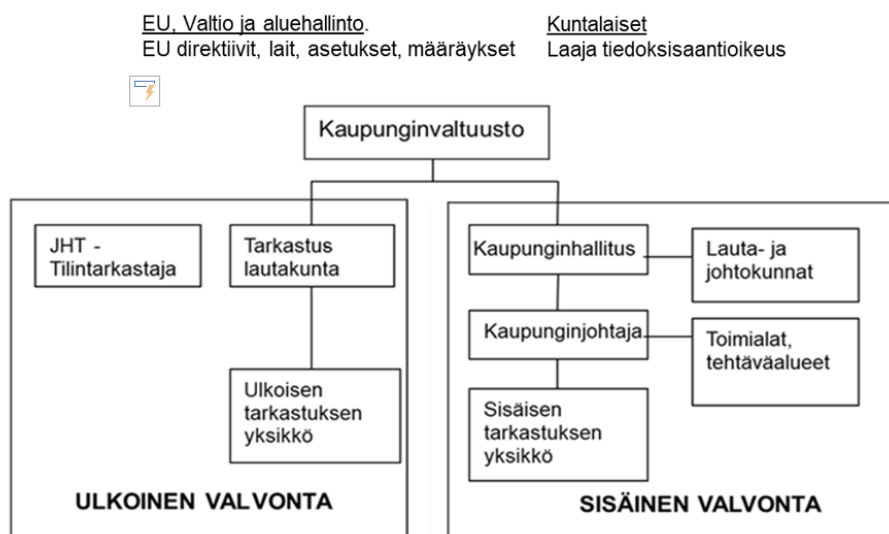
Kuntalain mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston hyväksymä ”Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet” linjaa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksen ja tavoitteet, tehtävät ja vastuut sekä miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät Espoon kaupunkikonsernin johtamis- ja ohjausjärjestelmään.

Kaupunginhallituksen vastuulla on kuntalain mukaan huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä päättää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevista ohjeista.

Hallintosäännön mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta sekä riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä mukaan lukien tietosuojan järjestäminen asianmukaisella tavalla.

Toimialajohtajat puolestaan vastaavat hallintosäännön mukaan johtamansa toimialan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta mukaan lukien tietosuojan järjestämisestä asianmukaisella tavalla. Sisäinen valvonta perustuu kuntalain ja hallintosäännön lisäksi niitä täydentäviin ohjeisiin ja määräyksiin sekä niissä määriteltyihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan toiminnot on järjestettävä ja toimintaa on johdettava siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja johtavat viranhaltijat vastaavat toiminnan sisäisestä valvonnasta kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan yleisohjeessa kuvataan tarkentavasti muun muassa kaupungin valvontajärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kohteet ja menettelytavat.

Kuva. Kaupungin ulkoinen ja sisäinen valvonta.

Linjaorganisaatio vastaa sisäisen valvonnan toimenpiteistä ja riskienhallinnan toteuttamisesta. Kaupungilla on myös yksiköjä, kuten lakiasiainyksikkö, jotka tukevat linjajohtoa ja esimiehiä sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa. Sisäisen tarkastuksen yksikkö tarkastaa ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyyttä. Se on riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja on puhtaasti varmistusta tuottava toiminto.

Tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan tavoitteet ja johdon vastuut on kirjattu ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupungin tytäryhtiöissä” -ohjeeseen.

Sisäisen valvonnan selonteon valmistelu

Kaupunginhallituksen vastuulla oleva tilinpäätöksen sisäisen valvonnan selonteko pohjautuu kaikille tilivelvollisiksi määritellyille viranhaltijoille (n=35) ja kaupungin tietohallinnon johdolle ja asiantuntijoille (n=3) lähetettyyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan itsearvioinnin kyselyyn. Tilivelvollisten kyselyn vastausprosentti oli 74,3 prosenttia (26/35) ja tietohallinnon (tietohallinnon johto, tietoturva ja tietosuoja) vastausprosentti oli 100 prosenttia (3/3). Edellisvuotta (2020; 86,5 prosenttia prosenttia) alhaisempi tilivelvollisten vastausprosentti saattaa selittyä hyvinvointialueen siirron valmistelun tehtäväkiireistä vuodenvaihteessa 2021–2022. Tilivelvollisten kyselyiden perusteella sisäinen valvonta ja riskienhallinta oli kaupungissa hoidettu melko hyvin tai hyvin. (Luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Tietohallinnon vastaukset painottuivat arvioihin, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kaupungissa hoidettu kohtuullisesti tai melko hyvin.

Kyselyssä pyydettiin myös vastausta, onko sisäinen valvonta kehittynyt, pysynyt samana vai heikentynyt toimialalla tai tulosyksikössä tilivuoden aikana verrattuna edelliseen vuoteen. Vastauksia annettiin yhteensä kaksikymmentähdeksän (29). Kymmenen (10) vastaajaa arvioivat sisäisen valvonnan kehittyneen myönteisesti johtamassaan yksikössä kuluneen vuoden aikana ja seitsemäntoista (17) vastaajaa arvioivat sen pysyneen samana. Kahdessa (2) vastauksessa oli arvioitu, että sisäinen valvonta yksikössä olisi tilivuoden aikana heikentynyt. Heikentymisen syynä pidettiin Hyvinvointialueen valmistelun ja koronatilanteen jatkumisen aiheuttaman työkuorman ja kiireen vaikutukset sisäisen valvonnan toteutukseen.

Useat vastaajista kertoivat myös tilivuoden aikana toteutetuista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehitystoimenpiteistä ja parannuksista. Näitä ovat olleet muun muassa tiedonhallintavälineiden ja prosessien kehittäminen, sisäisen valvonnan ohjeistuksen parantaminen, tietoliikenteen valvonta- ja hallintaratkaisut sekä kaupungin käyttövaltuushallinnan ratkaisun kilpailutus. Suuren hallinnollisessa muutoksessa eli hyvinvointialueen siirron valmistelussa korostettiin, että riskienhallinta ohjaa valmistelua ja muutosta.

Haasteina mainittiin muun muassa riittävän tiedon saanti seurantajärjestelmistä koskien toiminnan laatua, joissakin toiminnoissa pula työvoimasta ja varahenkilöjärjestelmän puutteet, yksittäisten tietojärjestelmien (esimerkiksi Sarastia) ongelmat ja jatkuvuuden hallinta. Espoon kaupunki ei ole myöskään täysin kyennyt karsimaan työntekijöidensä vaarallisia työyhdistelmiä.

Sisäisen valvonnan selonteon laadinnassa hyödynnettiin sisäisen tarkastuksen toimintavuoden aikana tekemiä tarkastuksia ja arviointeja. Lisäksi erilliset selvityspyynnöt pyydettiin muun muassa rahoituksen, henkilöstön, hankinnan, riskienhallinnan ja lakiasiaien johdolta.

Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi sisäisen valvonnan toimivuutta käymällä läpi kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaisten jaostojen sekä lautakuntien ja johtokuntien vuoden 2021 kokouspöytäkirjat.

Riskienarviointi

Valtuusto on päättänyt Espoon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallituksen hyväksymä riskienhallintapolitiikka kuvaa riskienhallinnan periaatteet, vastuut ja käytännön toteuttamisen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea kaupunkikonsernia sen perustehtävän toteuttamisessa, asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa sekä kuntalaisten, henkilöstön ja omaisuuden turvaamisessa erilaisilta riskeiltä.

Riskienhallinnan tehtävät ja vastuut on määritelty hallintosäännössä ja toimintaohjeissa. Kaupungin johtoryhmä toimii riskienhallinnan ohjausryhmänä, strategia- ja talousryhmä valmisteluvana ryhmänä, kaupunkikonsernin riskienhallinnan koordinoititehtävä on konserniohjausyksiköllä sekä vastuutahoina konsernihallinnon yksiköiden johtajat, toimialojen vastuuhenkilöt sekä tytäryhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat.

Tilivelvollisille ja tietohallinnon johdolle lähetetyn kyselyn mukaan riskienhallinta on kaupungissa hoidettu pääsääntöisesti melko hyvin (luokittelu: heikosti, kohtuullisesti, melko hyvin tai hyvin -hoidettu asiakokonaisuus). Vastausten perusteella riskienhallinnassa on edelleen kehitettävää riskienhallinnan kytkemisessä entistä paremmin osaksi normaalia toiminnan ohjausta, riskien arvioinneissa ja ennakoinneissa sekä riskien dokumentoinneissa.

Espoo, Hanko, Inkoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio, perusturvakuntayhtymä Karviainen (Karkkila ja Vihti) ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos rakentavat yhdessä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Hyvinvointialue palvelee 1.1.2023 alkaen. Kaupungin hallinnolla on ollut paljon työtä hyvinvointialueen valmistelussa. Noin 5 000 henkilöä siirtyy kaupungista perustettavaan organisaatioon. Lisäksi siirtyy iso osa kaupungin kiinteistöistä, omaisuudesta ja sopimuksista. Sopimuksista osa siirtyy kokonaan ja osa osittain. Hyvinvointialueen väliaikainen valmistelutoimielin on laatinut toiminnan käynnistämisen riskiarvioinnin. Keskeisimmät riskit liittyvät hyvinvointialueen käynnistämisen rahoitukseen ja hallinnollisiin kysymyksiin, erityisesti tarpeeseen ottaa käyttöön hallinnon tietojärjestelmiä erittäin kireällä aikataululla.

Tunnistettuja Espoon kaupungin talouteen liittyviä riskejä on arvioitu olevan sosiaali- ja terveysuudistuksen vaikutus kaupungin talouteen. Riskinä on, että kaupungille jatkossa tuloutuva verorahoitus ei riitä kasvavan kaupungin palvelutarpeisiin. Myös hyvinvointialueen muutosvaiheeseen sitoutuu merkittäviä kustannuksia. Kuntaliitto on arvioinut sosiaali- ja terveysuudistuksesta aiheutuvan kunnille mittavan kustannusten kasvuriskin johtuen muun muassa ICT- ja tiedonhallintajärjestelmien muutosten, sopimusten siirron sekä hallinnollisen valmistelun aiheuttamista kustannuksista.

Taloudellisia riskejä on kaupungin käyttötalouden menojen kasvu pysyvästi tulojen kasvua enemmän, investointiohjelman hallitsematon kasvu, yksittäisten suurten investointien hinnan karkaaminen sekä tilakustannukset. Valtuusto hyväksyi lokakuussa 2020 Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman, jolla pyritään suunnitelmallisesti parantamaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa vuosina 2020–2025. Vuoropuhelua valtion kanssa jatketaan, jotta kunnan ja valtion suhteessa huomioitaisiin kestäväällä tavalla kasvukaupungin talous.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, THL, HUS ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto perustivat alueellisen koronakoordinaatioryhmän syyskuussa 2020. Ryhmän tavoitteena on vahvistaa yhteistä tilannekuvaa sekä koordinoita ja valmistella alueellisia ja paikallisia toimia. Ylimmästä johdosta koostuva ryhmä vastaa yhteisen tilannekuvan pohjalta päätöksenteon valmistelusta ja koordinaatiosta. Espoon kaupungilla on oma sisäinen koronajohtoryhmä, joka ylläpitää Espoon tilannekuvaa. Tilivelvollisten näkemyksen mukaan Espoon toimintakyky koronatilanteessa on pääsääntöisesti ollut hyvä. Vuonna 2021 Espoon kaupungin omissa hoivakodeissa ei ollut yhtään Covid-positiivisen asukkaan kuolemaa. Ostopalveluhoivakodeissa oli yhteensä 21 Covid-

positiivisen asukkaan kuolemantapausta. Koronatilanteesta johtuen hoitovaje on kasvanut Espoon terveysasemilla. Tarkastuslautakunta on esittänyt huolensa kuntalaisten peruspalveluiden saatavuudesta, joka on tarkastuslautakunnan arvion mukaan heikentynyt koronavirusepidemian aikana.

Työturvallisuuslaki edellyttää, että työnantajan on järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät. Kaupungin ohjeistuksen mukaan työpaikan riskit tulee arvioida vuosittain sekä aina olosuhteiden muuttuessa. Espoossa on käytössä riskien kirjaamiseen työturvallisuustyökalu HSEQ Online. Espoon kaupungin työsuojelu on ohjeistanut esimiehiä varmistamaan työntekijän turvallisen ja terveellisen työn edellytykset arvioimalla koronan aiheuttamiin muutoksiin liittyvät riskit ja päivittämällä työpaikan riskien arvioinnin sekä tekemällä korjaavat toimenpiteet.

Kaupungin tietojärjestelmät ovat keskeisessä asemassa tuottaessa palveluja kuntalaisille. Järjestelmien tulee olla toimivia ja niiden tulee tukea päätöksentekoa ja toimintaa. Haasteena ja riskinä on nähty kaupungin ICT-ratkaisuille vuosien varrella kertynyt raskas korjausvelka. Haasteena kaupunkitasolla on nähty myös tietohallinnon hyvien toimintatapojen ja ohjeistuksen käytännön toimeenpano laajassa kaupunkiorganisaatiossa. Korjausvelan supistamiseksi tilivuoden aikana oli käynnissä laajoja järjestelmä uudistuksia (esimerkiksi johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuus JOTO sekä HR-järjestelmäkokonaisuus Sarastia).

JOTO-järjestelmän rakentaminen ei ole edennyt suunnitellussa aikataulussa ja sen käyttöönotto on siirtynyt. Sarastia-järjestelmän vaatimusmäärittelyissä ja toteutuksessa on ollut vaikeuksia. Järjestelmän tuottamissa tiedoissa on ollut virheitä palkkatiedoissa. Riskinä on, että virheet vaikuttavat myös tilinpäätöstietojen oikeellisuuteen. Edellä mainittujen virheiden korjaamiseen on ryhdytty ja järjestelmän toimittajan kanssa on etsitty yhdessä korjaavia toimenpiteitä. Palkkatietojen järjestelmävirheiden takia esihenkilöiden suorittama sisäinen valvonta oman vastuuyksikkönsä työntekijöiden palkkojen oikeellisuudesta on entisestään korostunut.

Kaupungin ICT-järjestelmien käyttövaltuushallinnassa on ollut puutteita. Kaupungin palveluksesta poistuneille henkilöille on joissakin tapauksissa jäänyt järjestelmien käyttöoikeuksia. Kaupungissa on otettu korjaavana toimenpiteenä käyttöön menettely, jossa keskeisten järjestelmien käyttöoikeuksien voimassaolot ovat määräaikaista. Vanhentuneiden käyttäjätunnusten tarkastusprosessi on otettu käyttöön tietohallinnon ja HR-toiminnon yhteistyönä. Lisäksi on kilpailutettu käyttövaltuushallinnan ratkaisu, joka otetaan käyttöön vuonna 2022.

Espoon tietotekniikka valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen ICT-infrakilpailutuksesta, jota koskevan hankintapäätöksen markkinaoikeus kumosi. KHO:n käsittelyssä päätös oli Espoolle kielteinen, minkä vuoksi uudelleenkilpailutus on käynnissä. Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa on edelleen käynnissä Espoon kaupungin ja ICT-palveluntuottajan välinen riita-asia kadonneiden tietokoneiden leasing-sopimuksesta.

Kaupungin tietohallinnossa on toteutettu ja käynnissä useita tietohallinnon sisäisen valvonnan, jatkuvuuden ja riskienhallinnan kehityshankkeita. Näitä ovat tietohallinnon toimintaperiaatteiden ja ohjeiden uudistukset, tietoliikenteen hallinta- ja valvontaratkaisut, ICT-projektitoiminnan ja ICT-hankintojen kehittäminen, tiedonhallinnan toimintaperiaatteiden kehittäminen, tiedon konfiguraation parantaminen sekä tietoliikenteen hallinta- ja valvontaratkaisut.

Valvontatoimenpiteet

Valvontatoimenpiteillä pyritään varmistamaan, että lainsäädäntöä sekä Espoon kaupungin arvoja ja toimintaperiaatteita noudatetaan kaikilla organisaation tasoilla.

Kaupungin toiminta on tilivuotena 2021 perustunut pääosin voimassa oleviin säännöksiin sekä määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Tilivuoden aikana kaupungin ohjeistusta sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on uudistettu määrätietoisesti. Valtuuston hyväksymä hallintosääntö on uudistettu. Kaupunginhallitus hyväksyi marraskuussa uudistetun sisäisen valvonnan yleisohjeen. Harmaan talouden torjunnan toimintaohjetta ja eettisiä ohjeita on päivitetty. Jokaisen kaupungin työntekijän edellytetään noudattavan edellä mainittuja ohjeita.

Espoon kaupunki otti joulukuussa käyttöönsä eettisen ilmoituskanavan (Euroopan parlamentin ja neuvoston whistleblowing -direktiivin toimeenpano). Eettisten periaatteiden mukaisesti jokaisella työntekijällä on oikeus ja velvollisuus ilmoittaa työyhteisönsä epäillyistä ja havaituista väärinkäytöksistä. Eettisen kanavan kautta voi ilmoittaa epäillyistä ja havaituista väärinkäytöksistä luottamuksellisesti ja turvallisesti. Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä. Mitään tietoja ei luovuteta selvitysprosessin ulkopuolisille. Eettisen kanavan teknisestä toteutuksesta vastaa ulkopuolinen kumppani, joka on erikoistunut henkilötietoja suojaavan järjestelyn luomiseen. Ilmoitusmenettely on salattu ja suojattu salasanoin.

Tarkastuslautakunta ja ulkoisen tarkastuksen yksikkö järjestivät alkuvuonna 2022 kaupungin luottamushenkilöille koulutusta korruption vastaisesta toiminnasta, kaupungin eettisistä ohjeista ja eettisestä kanavasta. Kaupungin työntekijöille on järjestetty koulutusta tietoturvasta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden uudistuksista ja sisällöstä sekä eettisestä kanavasta on laadittu ohjeistukset ja linkit Espoon intranettiin Essiin sekä muistutettu asiasta Espoon esihenkilöiden uutiskirjeessä.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia teki kuntavaaleissa 2021 ennalta ilmoittamattomia tarkastuksia eräissä kuntavaalien ennakkoäänestyspaikoissa. Espoossa tarkastus koski Leppävaaran ulko- ja drive-in-ennakkoäänestyspaikkaa. Tarkastuksista tehtiin tarkastusraportti. Tarkastuksen toimittajien havaintojen mukaan äänestyspaikkojen äänestysmenettelyt saattoivat vaarantaa vaalisalaisuuden säilymisen. Tarkastusraportin johdosta eduskunnan oikeusasiamies päätti ottaa omasta aloitteestaan tutkittavaksi, miten Espoon kaupungin drive-in- ja ulkoäänestykset oli järjestetty vaalisalaisuuden turvaamisen näkökulmasta. Espoon keskusvaalilautakunta laati oikeusasiamiehen pyynnöstä selvityksen ja lausunnon asiasta. Selvitys ja lausunto käsiteltiin Espoon keskusvaalilautakunnan kokouksessa elokuussa 2021.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) on kuntayhtymä, jonka omistaa kaikki Uudellamaalla sijaitsevat kunnat lukuun ottamatta Pukkilaa ja Myrskylää. HUS:n johto on myöntänyt epäselvien ja jopa laittomien hankintojen olemassaolon. HUS on käynnistänyt tehostetun hankintojen korjausohjelman. HUS Logistiikan alaisuudessa ollut hankintatoimeja siirretään yhtiömähallintoon. Hajautetusta hankintamallista on siirrytty keskitettyyn malliin. Hankintojen prosessikuvaukset ja toimintaohjeet on päivitetty, samoin hankintavastuita on selkeytetty. Tradeka on valittu enemmistöomistajaksi HUS:n kanssa perustettavaan uuteen laitehankintayhtiöön. Yhteisyritys tarjoaa HUS:lle diagnostiikkalaitteisiin, kuten kuvantamis- ja laboratoriolaitteisiin liittyviä rahoitus- ja muita palveluita sekä henkilöstöä. Laitehankintayhtiöstä, Suomen Sairaalapalvelut Oy, Tradeka omistaa 60 ja HUS 40 prosenttia.

Tilapalvelut-liikelaitoksessa havaittiin väärinkäytös vuonna 2020, joista johto teki tutkintapyynnön poliisille, joka aloitti esitutinnan. Tapausta on tutkittu poliisin tiedotteen mukaan törkeänä petoksena, törkeinä lahjusrikoksina ja törkeänä rahanpesuna. Rikosoikeudenkäynnin loppulausunnot tulee toimittaa helmikuussa 2022. Väärinkäytösriskin muodosti valvonnan puutteet liikelaitoksen tilaus- ja laskutusprosesseissa. Kunnossapitoyksikön toimintakenttä on laaja ja toiminta ulottuu pienistä huoltokorjauksista suuriin sisäilmakorjauksiin. Tilapalveluissa kunnossapidon tilauksien ja laskujen volyymit ovat siten suuret. Kunnossapidossa laskujen tarkastus- ja

hyväksyntätoiminta perustuu laskun ennakkotarkastukseen, jonka tekee työn tilannut ja valvonnut henkilö. Hyväksyjä joutuu tukeutumaan laskun tarkastaneen henkilön tietoihin tilauksen sisällöstä ja työn suorituksesta. Havaitun väärinkäytöksen johdosta valvontaa on lisätty ja laskujen hyväksyntään on ohjattu lisää esihenkilöresursseja organisaatiomuutoksen yhteydessä. Liikelaitoksen ilmoituksen mukaan myös laskutuksen ja toiminnan pistokoevalvontaa on kehitetty.

Vuoden 2020 aikana esiin nostettujen siivousalan työntekijöiden hyväksikäyttöön liittyviin epäkohtiin on kehitetty ennaltaehkäisevää toimintaa. Harmaan talouden ennalta ilmoittamattomien tarkastuksien määrä on kaksinkertaistettu aikaisempaan verrattuna. Vuoden 2020 aikana tarkastuksia tehtiin noin sata, vuonna 2021 määrä nousi yli kahteen sataan. Lisäksi toiminta on vuoden 2021 aikana perustunut kahden isomman tarkastuksen lisäksi viikoittaisiin tarkastuksiin, joita on tehty koko Espoon alueella. Harmaan talouden käynneillä tavattiin yhteensä 251 työntekijää, joiden kanssa käytiin työolosuhdekeskustelu.

Siivouksen laadunvalvontaa on tehostettu. Laadunvalvontakäyntejä tehdään vuosittain 2500–3000 kertaa. Mikäli laadunvalvontakäyntien yhteydessä tavataan siivoustyötä tekevä henkilö, käydään hänen kanssaan keskustelu työolojen kartoittamiseksi. Espoon kaupunki edellyttää palveluntuottajalta myös omavalvontaa, jonka raportit toimitetaan Tilapalvelujen asiantuntijoille. Lisäksi vuosittain toteutetaan ennalta ilmoittamattomia harmaan talouden valvontakäyntejä noin kahteensataan kohteeseen.

Kuntalaisilta on tullut palautetta Espoon ylläpitämästä Länsi-Uudenmaan kulkukeskuksesta, jonka kautta välitetään Espoossa kaikki kaupungin maksamat vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset taksikyydit. Etelä-Suomen aluehallintovirastolle on kanneltu saavutettavuuspuutteista vammaisille henkilöille suunnatussa Länsi-Uudenmaan kulkukeskuksen sivustossa, josta vastaa Espoon kaupunki. Aluehallintovirasto on kiinnittänyt Espoon kaupungin huomiota saavutettavuusvaatimuksiin. Espoon tarkastuslautakunta on suosittanut, että kulkukeskuksen ongelmat on ratkaistava viipymättä ja uudessa kilpailutuksessa tulee huomioida esiin tulleet epäkohdat. Palvelua tuottavan kulkukeskuksen reklamaatioiden käsittely otetaan kaupungin omiin käsiin ja valvontaa tehostetaan. Kulkukeskuksen rinnalle hankitaan täydentävä palvelu. Lisäksi uuden hankinnan valmistelun aikataulua nopeutetaan.

Markkinaoikeus kumosi Espoon satamatarvikkeita koskevan hankintapäätöksen huhtikuussa 2021 ja kielsi kaupunkia tekemästä hankintasopimusta tai panemasta sitä muutoin täytäntöön päätöksessä asetetun 200 000 euron sakon uhalla. Kilpailutuksen hävinnyt osapuoli vaati syyskuussa 2021 markkinaoikeutta tuomitsemaan kaupungille asetetun uhkasakon maksettavaksi perustellen vaatimusta sillä, että Espoo olisi pannut kilpailutusta koskevan hankintapäätöksen täytäntöön. Markkinaoikeus tuomitsi tammikuussa 2022 uhkasakon maksettavaksi 30 000 euron määräisenä. Espoo on valittanut tuomitusta uhkasakosta korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen perusteiden mukaan Espoo ei ole pannut hankintapäätöstä täytäntöön, vaan on toiminut asiassa hankintalaissa ja oikeuskäytännössä hyväksytyin väliaikaisen hankintasopimuksen nojalla.

Apulaisoikeuskanslerin antama huomautus koskien Espoon kaupungin asiakirjajulkisuutta käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa tammikuussa 2020 kohdassa päätökset ja kirjelmät sekä kuultiin asian johdosta selostus. Selostuksen mukaisesti kaikille asiakirjoja pyytäneille tahoille on toimitettu heidän pyytämänsä asiakirjat. Asiakirjoissa oli vain muutama yksittäinen tieto, joka oli salattu lain viranomaisen toiminnan julkisuudesta mukaisesti. Kussakin salatussa kohdassa oli kerrottu mihin julkisuuslain 24 pykälän kohtaan salaus perustuu. Sisäisen tarkastuksen yksikön asiakirjojen julkisuutta koskevat ohjeistukset on täsmennetty siten, ettei ristiriitoja ohjeistuksen tulkinnan ja julkisuuslain välillä ole.

Sosiaali- ja terveystoimen kriittisiä prosesseja ohjaavan sosiaalihuoltolain mukaisia muutostenhakuja on tehty. Aluehallintovirasto ja THL on puuttunut sosiaalihuoltolain mukaisten

käsittelyaikojen ja määräaikojen noudattamatta jättämiseen yksittäistapauksina. Aluehallintovirasto on kehottanut Espoota kiinnittämään huomiota, että täydentävän ja ehkäisevän toimeentulon tukihakemukset tulee käsitellä viivytyksettä.

Koronatilanteesta johtuen terveysasemien ajanvaraus- ja neuvontanumeroon tulleiden yhteydenottojen määrä kasvoi voimakkaasti. Yhteydensaannin turvaamiseksi kaupunki on rekrytoinut lisää hoitohenkilökuntaa määräaikaiseen työsuhteeseen. Kaupunki on ostanut koronalinjan puhelujen hoitamisen yksityiseltä palveluntuottajalta. Käyttöön on otettu Omaolo-oirearvio, joka ohjaa kuntalaisen myös suoraan koronanäytteenottoon vähentäen siten puheluja. Apulaisoikeuskansleri antoi kaupungille huomautuksen koskien tapausta, jossa henkilöiden takaisinsoittopyynnöt oli poistettu kaupungin terveystalouden puhelinjärjestelmästä. Takaisinsoittopyynnöt oli poistettu johtuen puhelupalveluiden ruuhkautumisesta. Apulaisoikeuskanslerin mukaan menettely oli ollut laajamittaista, järjestelmällistä ja moitittavaa.

Kaupunginhallitus käsitteli helmikuun 2022 kokouksessaan valtuustoaloitetta Espoon lastensuojelun toiminnan parantamiseksi. Selostusosan mukaisessa vastauksessa valtuustoaloitteen tekijöille todetaan, että Espoon lastensuojelusta tulee yhteensä 30–50 muistutusta tai kantelua vuodessa. Valvovien viranomaisten ratkaisut käydään aina läpi niiden henkilöiden kanssa, jotka asiaa ovat käsitelleet. Mikäli valvova viranomainen huomauttaa tai kehottaa kiinnittämään huomiota lastensuojelun toimintaan, käydään tämä yleisellä tasolla läpi esimiesten kanssa oppimismielessä.

Sisäinen tarkastus on vuosisuunnitelman mukaisissa tarkastuksissaan antanut suositukset tarkastamiensa kohteiden sisäisen valvonnan kehittämiseksi.

Tieto ja tiedonvälitys

Espon kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Tilivelvollisille osoitetun kyselyn mukaan toiminnallisen tiedon saantia tulee lisätä päätöksenteon tueksi. Useassa toiminnossa seurantatiedon saannissa on edelleen manuaalisia työvaiheita.

Tilivuonna 2021 kaupunginhallituksen ja sen jaostojen, lautakuntien ja johtokuntien asialistoilla riskienhallinta ei pääsääntöisesti näy omiana asianaan. Sen sijaan taloudellisen ja toiminnallisen tiedon raportointi luottamushenkilöille sisältää riskienhallinnan raportoinnin elementtejä. Tällaisia tietoja ovat päätösehdotusten perustelut, päätösvaihtoehdot, toimintaympäristöanalyysit sekä erilaiset vertailut ja laskelmat.

Seuranta

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden johdosta mahdollisesti suoritettujen toimenpiteiden seuranta on esitetty kunkin toimintayksikön kohdalla.

Tilikauden aikana omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutuneet mahdolliset menetykset on ilmoitettu toimintakertomuksessa kunkin toimintayksikön kohdalla.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa heidän valvontatehtävässään. Yksikön päämääränä on edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä tukea kaupunkikonsernia sen tavoitteiden saavuttamisessa. Yksikkö toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäinen tarkastus on tarkastettavista toiminnoista riippumaton, eikä sillä ole toimivaltaa eikä vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen. Tarkastuksen kohteena ovat kaikki kaupungin yksiköt ja toiminnot lukuun ottamatta valtuustoa, kaupunginhallitusta ja sen jaostoja, lautakuntia sekä kaupunginjohtajaa.

Kaupunginjohtajan hyväksymä sisäisen tarkastuksen yksikön toimintasuunnitelma yksilöi vuosittaiset tarkastuskohteet. Tarkastuskohteet valitaan riskiperusteisesti. Tarkastuskohteet pyritään sovittamaan yhteen tilintarkastajan suunnitelmissa olevien tarkastuskohteiden kanssa mahdollisten päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Toimintasuunnitelman mukaisesti tarkastuksia toteutettiin vuonna 2021 konsernihallinnossa, toimialoilla sekä konserniyhteisöissä. Tarkastusten perusteella sisäinen valvonta on ollut kaupungissa pääsääntöisesti toimivaa. Vuoden 2021 tarkastuksissa on ollut keskeistä hyvän hallintotavan periaatteiden toteutuminen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arviointi.

Tarkastukset ovat tilivuonna kohdentuneet Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokseen, logistiikan yksikköön, sähköiseen säilyttämiseen, palkkahallinnon tietojärjestelmään, henkilöstöprosessiin, puhelinajanvarauksen toimintaan terveydenhuollossa, Raidejokeri-hankkeeseen, hanke- ja projektirahoitukseen, hankintojen kilpailutuksiin sekä sijoituksiin.

Tehdyistä tarkastuksista annettiin suositukset. Toimenpideselvitysten ja jälkiseurannan avulla tuetaan sitä, että annetut suositukset johtavat korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksista on raportoitu kaupunginjohtajalle, rahoitusjohtajalle, lakiasiaintohtajalle, toimialajohdolle, tarkastettavalle kohteelle sekä kaupunginrevisiorille ja JHT-tilintarkastajalle.

Toimintasuunnitelmassa määriteltyjen tarkastusten ja erillisselvitysten lisäksi sisäisen tarkastuksen yksikkö voi antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia neuvontaluonteisia konsultointipalveluja.

1.3 KOKONAISTALOUDEN TARKASTELU

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana kaupungin, liikelaitosten ja taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut. Liikelaitosten ja erillisten taseyksiköiden ulkoiset tuotot ja kulut on yhdistetty laskelmiin riveittäin.

TULOSLASKELMA (1 000 €)	2021	2020
Toimintatuotot	481 892	404 007
Valmistus omaan käyttöön	12 325	12 158
Toimintakulut	-2 044 391	-1 942 555
Toimintakate	-1 550 173	-1 526 391
Verotulot	1 711 154	1 605 340
Valtionosuudet	139 004	205 087
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	15 270	15 430
Muut rahoitustuotot	79 534	23 811
Korkokulut	-9 149	-9 340
Muut rahoituskulut	-3 205	-9 522
Vuosikate	382 435	304 416
Suunnitelman mukaiset poistot	-188 200	-174 976
Arvon alentumiset	-1 965	-343
Tilikauden tulos	192 270	129 097
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	-232	-1 232
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	14 995	15 019
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	207 033	142 884
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23,7	20,9
Vuosikate/Poistot, %	201,1	173,6
Vuosikate, euroa/asukas	1 286	1 040
Asukasmäärä (ennakkotieto)	297 354	292 796

Vertailukelpoisuus vuoteen 2020 nähden

Vuosien 2020 ja 2021 toimintatuotot ja -menot sekä toimintakate eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronakompensatioiden kohdistumisen takia. Toimintojen sulkemiset ovat vähentäneet maksutuloja ja toimintamenojen tarvetta vähemmän kuin vuonna 2020, koronatestaus ja rokotukset ovat aiheuttaneet toimintamenojen kasvua hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla ja oppimisen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen kustannuksia kasvun ja oppimisen toimialalla. Vuonna 2020 valtio kompensoi kuntien koronakustannuksia pääosin yleiskatteisen valtionosuuden kautta, joka kohdistui toimintakatteen alle verorahoitukseen. Vuonna 2021 kustannukset on korvattu STM:n ja OKM:n valtionavustuksilla, jotka kohdistuvat toimintatuottoihin.

Verorahoituksessa yhteisöverotuottoihin vaikuttaa vuoden 2020 tapaan kuntaryhmän määräaikainen 10-prosenttiyksikön jako-osuuden korotus ja kiinteistöverotuottoihin vuoden 2021 alusta tehdyt kiinteistöveroprosenttien korotukset.

Toimintakate

Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 77,9 milj. eurolla ja 19,3 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Myyntituotot kasvoivat 2,7 prosentilla 99 milj. euroon. Ulkoiset maksutuotot kasvoivat maankäyttökorvausten 17 milj. euron noususta johtuen 18,1 prosentilla 127,4 milj. euroon. Tuet ja avustukset kasvoivat STM:n koronakorvauksista johtuen 405 prosenttia 102 milj. euroon. Ulkoiset vuokratuotot toteutuivat vuoden 2020 tasolla ja muut ulkoiset tuotot vähenivät 18,7 prosentilla 113 milj. euroon. Toimintatuottoja kertyi yhteensä 481,9 milj. euroa.

Ulkoiset toimintamenot kasvoivat 101,8 milj. euroa ja 5,2 prosenttia. Henkilöstökulut kasvoivat 37,2 milj. eurolla ja 5,4 prosentilla 725,2 milj. euroon mm. koronan torjunnasta johtuen. Palvelujen ostot kasvoivat 78,6 milj. eurolla ja 8,6 prosenttia 997 milj. euroon. Kasvua oli erityisesti terveyspalveluissa koronan aiheuttamissa testaus-, jäljitys- ja suojauskustannuksissa. Ulkoiset avustukset pienenivät vuodesta 2020 22,6 milj. euroa. Vuokratulut ja vastikkeet kasvoivat 3,6 prosenttia, 4,2 milj. eurolla 121,7 milj. euroon. Ulkoisia toimintakuluja kertyi yhteensä 2 044,4 milj. euroa.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla. Toimintakatteen alijäämäksi muodostui -1 550,2 milj. euroa. Toimintakatteen alijäämä heikkeni 23,8 milj. euroa ja 1,6 prosenttia vuodesta 2020. STM koronakorvausten kohdistaminen käyttötalouden avustuksiin aiheutti katteen maltillisen kasvun. Vertailukelpoisesti toimintakatteen alijäämä kasvoi noin 3 prosenttia vuodesta 2020.

Verorahoituksen kertymä ja rakenne

Verorahoitus koostuu verotuloista (kunnallisvero, yhteisövero ja kiinteistövero) sekä valtionosuuksista.

Kaupunki sai verorahoitusta eli vero- ja valtionosuustuottoja yhteensä 1 850 milj. euroa, 39,7 milj. euroa ja 2,2 prosenttia enemmän kuin 2020. Verotuloja tilitettiin yhteensä 1 711,2 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 105,8 milj. euroa ja 6,6 prosenttia. Valtionosuuksia tilitettiin yhteensä 139 milj. euroa, -66,1 milj. euroa ja -32 prosenttia vähemmän kuin 2020

Kunnallisveroja kertyi 1 375 milj. euroa, 18,2 milj. euroa ja 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 58 milj. eurolla talouskasvun, työllisyyden ja ansiotason arvioitua nopeammasta kehityksestä sekä positiivisista oikaisuksista vuodelta 2020 johtuen. Koko maan tasolla kunnallisverojen tilitykset kasvoivat 2,4 prosenttia.

Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus lisäsi voimakkaasti kuntien yhteisöverotuloja. Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 203 milj. euroa, kasvua 49,1 prosenttia. Koko maassa yhteisöveron kasvu oli 45,4 prosenttia. Jako-osuuden korotuksen vaikutus Espoolle on noin 46 milj. euroa.

Espoo nosti yleistä- ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosenttia vuodelle 2021. Kiinteistöveroa tilitettiin 133,1 milj. euroa, 20,7 milj. euroa enemmän kuin 2020, ja osa yhteisöjen kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 58,8 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 80,2 milj. euroa, yhteensä 139 milj. euroa. Valtionosuudet vähenivät 39 milj. euroa vuodesta 2020, jolloin valtion koronakompensatiot tehtiin yleiskatteisen valtionosuuden korotuksilla.

Talouden voimakas elvytys ja koronarokotteen nopea valmistuminen piti sijoitusmarkkinat nousussa vuoden 2020 loppupuolelta alkaen. Kesän ja syksyn 2021 kuluessa kasvu on kuitenkin hidastunut merkittävästi. Espoon rahastojen sijoitussalkkujen tuotot vaihtelivat 1,1 ja 11,7 prosentin välillä. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli 73,2 milj. euroa.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä investointien kattamiseen. Espoossa voimakkaana jatkuvan väestönkasvun, kaupunkirakenteen muutoksen sekä yhtiömuotoisten investointihankkeiden vuoksi kaupungin investointitaso on huomattavasti poistotasoa korkeampi. Espoon vuosikatteen on oltava selvästi poistoja suurempi, jotta kaupunki selviää korvaus- ja kasvuinvestoinneista sekä lainanlyhennyksistä.

Kaupungin vuosikate nousi poikkeuksellisesti 382,4 milj. euron tasolle. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 190,2 milj. euroa.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulokseksi muodostui 192,3 milj. euroa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poisto-ero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Tilikauden yli-/alijäämä on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 207 milj. euroa. Poistoeron muutos oli 0,2 milj. euroa ja rahastoja purettiin 15 milj. euroa. Rahastojen tulosten muodostuminen on esitetty liitetiedoissa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	382 435	304 416
Tulorahoituksen korjaukset	-58 506	-68 980
	<u>323 929</u>	<u>235 436</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-318 201	-424 525
Rahoitusosuudet investointimenoihin	33 798	82 341
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	63 771	71 141
	<u>-220 632</u>	<u>-271 044</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	103 297	-35 608
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-37 000	-27 000
Antolainasaamisten vähennykset	5 104	4 902
	<u>-31 896</u>	<u>-22 098</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	285 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 791	-68 170
Lyhytaikaisten lainojen muutos	223 727	34 749
	<u>151 937</u>	<u>251 579</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 190	-377
Vaihto-omaisuuden muutos	1 141	-6 701
Saamisten muutos	41 266	-27 450
Korottomien velkojen muutos	-58 014	82 000
	<u>-14 417</u>	<u>47 471</u>
Rahoituksen rahavirta	105 624	276 953
Rahavarojen muutos	208 921	241 345
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 343 717	1 134 796
Rahavarat 1.1.	1 134 796	893 451
	<u>208 921</u>	<u>241 345</u>
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-150 536	-300 271
Investointien tulorahoitus, %	134,5	89,0
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	1,9
Lainanhoitokate	4,8	4,0
Kassan riittävyys, pv	198	169
Asukasmäärä (ennakkotieto)	297 354	292 796

Toiminnan ja investointien rahavirta

Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 284 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 103 milj. euroa positiivinen. Viiden vuoden toiminnan ja investointien rahavirta oli 151 milj. euroa negatiivinen. Kaupungin tulo-rahoitus ei ole riittänyt mit-tavan investointiohjelman rahoitukseen ja lainamäärä on kasvanut viimeisen viiden vuoden ai- kana.

Investointien tulo-rahoitus-% oli 135 prosenttia. Tulo-rahoitus vahvistui edellisvuodesta ja inves- tointitaso laski. Vuosikatetta kasvatti mm. valtion koronatu- et, verotulot sekä rahastojen tuotot.

Rahoituksen rahavirta ja rahavarojen muutos

Rahoituksen rahavirta oli 106 milj. euroa ja rahavarojen muutos 209 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana ei nostettu talousarviolainaa. Alkuperäiseen talousarvioon oli budjetoitu lainannosto- val- tuutta 315 milj. euroa. Vuoden aikana lainoja lyhennettiin 71,8 milj. eurolla ja pitkäaikainen lai- nakanta vuoden lopussa oli 1 039 milj. euroa. Tilinpäätöshetkellä kaupungin lyhytaikainen lai- namäärän muutos oli 224 milj. euroa. Saldo on riippuvainen kaupungin kassanhallinnan posi- tioista vuoden lopun tilanteessa.

Talousarvioon merkitty 15,0 milj. euron rahastojen purku toteutettiin. Vuoden aikana käytettiin lyhytaikaista rahoitusta tilapäisesti osana kassanhallintaa.

Antolainoja myönnettiin 37 milj. euroa kaupungin tytäryhtiö Kiinteistö Oy Espoon koulu- ja päi- väkotitiloille, Kiinteistö Oy Matinkylän lukiolle sekä Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallille elinkaa- rimallilla toteutettavien koulujen, uuden lukion sekä uuden uimahallin rakentamiseen.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE 31.12. (1 000 €)	2021	2020
V A S T A A V A A	4 892 303	4 609 214
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 367 430	3 250 212
I Aineettomat hyödykkeet	68 020	66 872
1. Aineettomat oikeudet	21 118	16 561
2. Muut pitkävaikutteiset menot	46 902	50 311
II Aineelliset hyödykkeet	2 154 659	2 125 627
1. Maa- ja vesialueet	398 507	391 685
2. Rakennukset	615 945	592 116
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 061 459	1 042 272
4. Koneet ja kalusto	24 794	26 118
5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 024	877
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 930	72 559
III Sijoitukset	1 144 751	1 057 713
1. Osakkeet ja osuudet	751 917	696 774
3. Muut lainasaamiset	391 792	359 897
4. Muut saamiset	1 043	1 043
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 424	7 068
1. Valtion toimeksiannot	5 965	6 609
2. Lahjoitusrahastojen varat	458	459
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 518 449	1 351 935
I Vaihto-omaisuus	7 156	8 297
1. Aineet ja tarvikkeet	7 156	8 297
II Saamiset	167 576	208 842
Pitkäaikaiset saamiset	28 358	38 372
2. Lainasaamiset	135	115
4. Siirtosaamiset	28 223	38 258
Lyhytaikaiset saamiset	139 219	170 470
1. Myyntisaamiset	32 060	28 209
2. Lainasaamiset	149	259
3. Muut saamiset	23 780	20 127
4. Siirtosaamiset	83 230	121 875
III Rahoitusarvopaperit	996 609	747 499
1. Osakkeet ja osuudet	151	92
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000	12 000
4. Muut arvopaperit	984 457	735 407
IV Rahat ja pankkisaamiset	347 109	387 297

VASTATTAVAA	4 892 303	4 609 214
A OMA PÄÄOMA	2 865 733	2 673 695
I Peruspääoma	1 444 133	1 444 133
III Muut omat rahastot	602 584	591 992
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	611 983	494 687
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	207 033	142 884
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	189 609	189 377
1. Poistoero	189 609	189 377
C PAKOLLISET VARAUKSET	5 414	9 064
2. Muut pakolliset varaukset	5 414	9 064
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	10 188	9 643
1. Valtion toimeksiannot	5 965	6 609
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	33	34
3. Muut toimeksiantojen pääomat	4 190	3 000
E VIERAS PÄÄOMA	1 821 358	1 727 436
I Pitkäaikainen	977 823	1 044 827
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000	30 000
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	940 513	1 007 359
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 237	1 319
5. Saadut ennakot	6 072	6 148
7. Muut velat	1	1
II Lyhytaikainen	843 535	682 609
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	316 845	71 688
3. Lainat julkisyhteisöiltä	82	102
4. Lainat muilta luotonantajilta	103 761	130 034
5. Saadut ennakot	174 604	160 424
6. Ostovelat	87 796	109 903
7. Muut velat	14 370	19 894
8. Siirtovelat	146 077	190 563
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	64,8	64,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	70,4	70,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	819 016	637 571
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 754	2 178
Lainakanta 31.12., 1 000 €	1 392 439	1 240 502
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 683	4 237
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	2 076 517	1 738 795
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 983	5 939
Lainasaamiset, 1 000 €	391 792	359 897
Asukasmäärä (ennakkotieto)	297 354	292 796

Espoon taseen loppusumma kasvoi 283 milj. euroa vuonna 2021. Taseen vastaavaa puolella omaisuus lisääntyi aineellisissa hyödykkeissä 29 milj. euroa, pitkäaikaiset sijoitukset 87 milj. euroa ja rahoitusarvopaperit 249 milj. euroa. Rahat ja pankkisaamiset väheni 40 milj. euroa. Vastattavaa puolella oma pääoma kasvoi 191 milj. euroa ja vieras pääoma 94 milj. euroa. Omavaraisuusaste oli 64,8 prosentin tasolla ja parani 0,4 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Suhteellinen velkaantuneisuus oli edellisvuoden tasolla. Espoon kaupungin taseen tunnusluvut ovat kohtuullisia verrattuna Suomen kuntakenttään, mutta suunta on ollut heikkenevä jo useamman vuoden ajan. Vuoden 2021 hyvä taloudellinen tulos pysäytti omavaraisuusasteen laskun.

Tilinpäätöksen tunnusluvuissa kaupungin lainakanta vuoden 2021 lopussa oli 1 392 milj. euroa ja asukasta kohden 4 683 euroa. Asukaskohtainen velkaosuus kasvoi 446 euroa. Tilinpäätöksen lainakanta sisältää kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän lisäksi mm. konsernitilin saldon sekä muut lyhytaikaiset velkapositiot tilinpäätöshetkellä. Konsernitilin saldo vaihtelee vuoden mittaan tytäryhtiöiden nostamien lainojen ja investointien toteutumisen tahdissa. Lainakanta rahoituslaitoksilta ilman konsernitilin saldoa ja muita lyhytaikaisia velkaeriä oli 1 039 milj. euroa ja se pieneni 72 milj. euroa vuodesta 2020.

Kaupungin lainakantaa on suojattu korkoriskiltä johdannaisilla, joiden erittely on esitetty liitetiedoissa. Tehtyjen johdannaisten tavoite on suojata kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä. Espoon kaupungin lainasalkun suojausaste oli 82,4 prosenttia.

Espoon kokonaislainamäärää ei voida tarkastella ilman konsernilainoja, sillä kaupunki on investoinut kaupungin toimitiloihin ja infrarakentamiseen merkittävästi yhtiömuodossa. Kaupunki on antolainannut tytäryhtiöille tai taannut tytäryhtiöiden lainat ja vastaa pääosin yhtiöiden liikevaihdosta sekä lainojen takaisinmaksuista (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) maksamalla vuokraa, hoito- ja rahoitusvastikkeita. Konsernilainat ovat huomattavasti korkeammat kuin kaupungin lainakanta.

Konserniyhteisöille myönnettyjen takausten jäljellä oleva pääoma vuoden 2021 lopussa oli 1 814 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 375 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus on tekemättä. Konserniyhteisöjen takaukset sisältyvät pääosin myös konsernin lainakantaan. Näin ollen takausvastuut ja lainat menevät osin päällekkäin. Muiden kuin konserniyhteisöjen puolesta annettujen takauksien jäljellä oleva pääoma oli 105 milj. euroa. Tämän lisäksi oli 37 milj. euroa myönnettyjä takauksia, joista lainasitoumus tekemättä.

Kaupungilla (sisältää liikelaitokset) on vuokra- ja leasingvastuita 684 milj. euroa. Vastuut kohdistuvat pääosin pitkäaikaisilla vuokrasopimuksilla hankittuihin palvelutiloihin. Uutena vastuuna vuodelle 2021 kaupunki sitoutui PPP-mallilla (public-private partnership) toteutettujen koulu- ja päiväkotihankkeiden sopimukseen vuoden 2021 vastuuarvoltaan 294 milj. euroa.

Maankäyttösopimuksista (sopimuksilla sidottuja) aiheutuvia velvoitteita oli 283 milj. euroa ja arvonlisäveron palautusvastuita 72 milj. euroa. Maankäyttösopimuksien velvoitteet kasvoivat 40 milj. euroa. Euromääräisesti suurin yksittäinen vastuusitoumus Espoolla on kaupungin osuus kuntien takauskeskuksen takausvastuusta, jonka määrä nousi 2 070 milj. euroon vuoden 2021 lopussa. Kasvua edellisvuodesta 137 milj. euroa.

1.3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -laskelmassa on koottu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta yhteen kaikki kunnan vuoden 2021 menot ja tulot. Siten se kuvaa rahanlähteitä ja -käyttöä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että se on muiden maksuvalmiuden muutosten ja rahavarojen muutosten itseisarvojen erotus.

Kunnan kokonaistulot- ja menot (1 000 €) 2021

TULOT

Toiminta	
Toimintatuotot	481 892
Verotulot	1 711 154
Valtionosuudet	139 004
Korkotuotot	15 270
Muut rahoitustuotot	79 534
Satunnaiset tuotot	0
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	-55 018
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	33 798
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	63 771
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	5 104
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	223 727
Oman pääoman lisäykset	
Kokonaistulot yhteensä	2 698 237

MENOT

Toiminta	
Toimintakulut	2 044 391
- Valmistus omaan käyttöön	-12 325
Korkokulut	9 149
Muut rahoituskulut	3 205
Satunnaiset kulut	0
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	3 650
- Pysyvien vastaavien luovutustappiot	-162
Investoinnit	
Investointimenot	318 201
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	37 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	71 791
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman vähennykset	
Kokonaismenot yhteensä	2 474 899

Kokonaistulot - kokonaismenot 223 339

1.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Arviota todennäköisestä tulevasta kehityksestä on erittäin vaikea tehdä. Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen uudistuksen uuden rahoitusmallin lopulliset luvut julkaistaan huhtikuussa ja koronavirusepidemian etenemisen sekä Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan aiheuttamien taloudellisten vaikutusten arviointi on maaliskuun tilanteessa mahdotonta.

Koronavirus-epidemia jatkuu, valtio korvanee vaikutukset kunnille myös tulevina vuosina

Espoo ja koko kuntasektori selvisi toisestakin koronavuodesta hyvin. Korona-aaltojen talousvaikutukset Suomessa ovat laskeneet ajan mittaan. Vaikka rajoitustoimista aiheutuu aina taloudellisia menetyksiä, rokotteet ja jo hankittu kokemus taudin kanssa elämisestä ovat vähentäneet tuoreimpien korona-aaltojen talousvaikutusta. Koronaepidemian torjuminen ja hoitaminen aiheuttavat edelleen kustannuksia 2022 ja korona-aaltoja tulee esiintymään useita vuosia. Hallituksen neuvotteluissa vuoden 2021 talousarvioesityksestä 14.-15.9.2020 tehdyissä pöytäkirjamerkinnöissä todetaan, että kaikki koronaan liittyvät välittömät kustannukset kuten testaukseen ja testauskapasiteetin nostamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot katetaan täysimääräisesti kehityksen ulkopuolisina menoina vuoden 2021 talousarviossa ja tarvittaessa lisätalousarvioissa. Kustannukset korvataan täysimääräisesti niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Pöytäkirjamerkinnän perusteella oletetaan valtion korvaavan koronasta aiheutuvat kustannukset myös tulevina vuosina. Koronaepidemian hoito on kuitenkin kasvattanut hoito-, oppimis- ja hyvinvointivelkaa, joita kaupungin ja hyvinvointialueen on kurottava umpeen tulevina vuosina.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli heikentää Espoon investointikykyä

Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen uudistus astuu voimaan 1.1. 2023. Uudistus hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirtyvät kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät. Uudenmaan erillisratkaisun perusteella Uudellamaalla hyvinvointialueita on neljä. Helsingin kaupungille jää edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi Uudellamaalla erikoissairaanhoidon järjestämisestä vastaa HUS-yhtymä. Terveydenhuollon järjestämisvastuu jakautuu laissa ja HUS-järjestämissopimuksessa erikseen määriteltävällä tavalla alueen hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän välillä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue muodostuu seuraavien kuntien sosiaali- ja terveystoimista: Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi, Siuntio, Inko, Hanko, Raasepori, Lohja, Vihti ja Karkkila. Lisäksi hyvinvointialueelle siirtyy Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen tuottamat palvelut.

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallissa menojen ja tulojen siirto on symmetrinen koko maan tasolla, mutta yksittäisten kuntien kohdalla on suuria eroja. Kuntien rahoituksen leikkaus määräytyy siten, että koko maan siirtyvien sote-palvelujen ja pelastustoimen nettokustannukset tulevat katetuksi kunnilta siirrettävillä tuloilla. Nettokustannuksia kattamaan siirretään kuntien valtionosuudesta sote- ja pelastustoimen osuus, 70 prosenttia veroperustemuutosten korvauksista ja kolmannes kuntien yhteisöveron jako-osuudesta. Lopuksi lasketaan, kuinka paljon kunnallisverosta tulee leikata, jotta hyvinvointialueelle siirtyvät nettomenot katetaan. Valtiovarainministeriön kevään 2021 siirtolaskelmassa arvio oli 12,39 prosenttiyksikköä, lopullinen leikkaus määräytyy kevään 2022 aikana perustuen vuoden 2021 kuntatietotilastojen ja kuntien 2022 talousarvioiden nettomenoihin sekä valtiovarainministeriön verotuloarvioihin 2022.

Yksittäisen kunnan osalta em. tavalla siirrettävien tulojen ja menojen suhteet vaihtelevat merkittävästi. Valtio korvaa 60 prosenttia siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta valtionosuusjärjestelmään lisättävällä pysyvällä muutosrajoittimella. Muutoksen vaikutusta kuntien talouden tasapainoon rajataan maksimissaan 60 €/asukas vuoden 2027 loppuun mennessä valtionosuusjärjestelmään lisättävällä siirtymätasauksella.

Espoon alustavien laskelmien perusteella Espoosta siirtyisi hyvinvointialueen rahoitukseen 115 milj. euroa tuloja enemmän kuin siirtyviä menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia 69 milj. euroa. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, muutosrajoittimeen ei tehdä indeksi- tai muitakaan korotuksia, joka heikentää tulorahoituksen kasvua. Espoolta leikattavaa kunnallis- ja yhteisöveron tuottoa korvataan valtionosuusrahoituksella ja Espoon tulorahoituksesta tulee uudistuksen jälkeen noin 30 prosenttia valtionosuuksista. Valtionosuudet kasvavat vain lisääntyvien tehtävien ja indeksikorotusten myötä, joten kaiken kaikkiaan tulorahoituksen vuosittainen euromääräinen kasvu hidastuu verrattuna aiempaan, asukkaiden työllisyyden ja tulotason kasvun mukaan kasvavaan verorahoitukseen.

Espoo konsernin 5 miljardin euron tasolle nouseva lainakanta jää kaupungin vastuulle pl. HUS ja muiden sote- kuntayhtymien lainat, mutta verorahoitusta leikataan voimakkaasti. Espoo konsernin talouden tunnusluvut heikkenevät, mikä todennäköisesti kasvattaa vieraan pääoman korkokustannuksia.

VM:n toukokuun 2021 siirtolaskelmien perusteella tehtyjen skenaarioiden mukaan Espoo selviää hyvin palvelujen järjestämisestä myös tulevaisuudessa, mutta vuosikate ei pidemmällä aikavälillä riitä korkeaksi kasvaneiden investointien poistojen rahoittamiseen. Erityisesti Espoo konsernissa tulos kääntyy negatiiviseksi jo muutoksen alkuvuosina. Investointien tulorahoituskyky niin kaupungissa kuin konsernissa heikkenee. Muutokseen sopeutuminen edellyttää, että Espoo hillitsee toimintakatteen alijäämän ja investointien kasvua, lisää kuntalaisten verorassistusta tai jatkaa voimakasta velkaantumista.

Venäjän hyökkäys Ukrainaankin heikentää voimakkaasti lähivuosisen talouskehitystä, vaikutusten arviointi on vielä mahdotonta

Venäjän hyökkäys Ukrainaankin helmikuun 24. päivänä on muuttanut olennaisesti kuvaa Suomen lähivuosisen talouskehityksestä. Sodan talousvaikutuksiin liittyy suurta epävarmuutta, koska vielä ei ole tiedossa sodan laajuutta eikä kestoja tai minkälaisia talouspoliittisia toimia otetaan käyttöön talousvaikutusten lievittämiseksi.

Energian ja raaka-aineiden hinnat ovat nousseet huomattavasti ja kiihdyttävät inflaatiota, ja taloudenpitäjien luottamus heikkenee, kun epävarmuus kasvaa. Kulutus ja investoinnit kärsivät niin nousevista hinnoista kuin epävarmuuden kasvusta.

Suomen Pankin 11.3.2022 tekemien skenaarioiden perusteella talouskasvun arvioidaan hidastuvan joulukuussa 2021 arvioidusta 2,6 prosentista 0,5–2 prosenttiin riippuen sodan kestosta ja käyttöönotettavista pakotteista, vastapakotteista ja talouspoliittisista toimista. Ensimmäisessä skenaariossa oletetaan, että öljyn ja raaka-aineiden hinnat nousevat tänä vuonna voimakkaasti, mutta kääntyvät laskuun markkinaodotusten mukaisesti. Epävarmuuden taloudessa oletetaan lisääntyvän lyhyellä tähtäimellä. Öljyn ja raaka-aineiden hintojen nousu kiihdyttää inflaatiota, mikä heikentää kotitalouksien ostovoimaa, ja yhdessä epävarmuuden kasvun kanssa leikkaa yksityistä kulutusta ja investointeja. Sodan sekavien ensivaiheiden jälkeen epävarmuuden oletetaan tässä laskelmassa hälvenevän ja palauttavan vaihteittain kotitalouksien ja yritysten luottamusta, jolloin kulutus ja investoinnit voisivat taas piristyä. Kokonaistuotanto kasvaa tässä skenaariossa 2,0 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023.

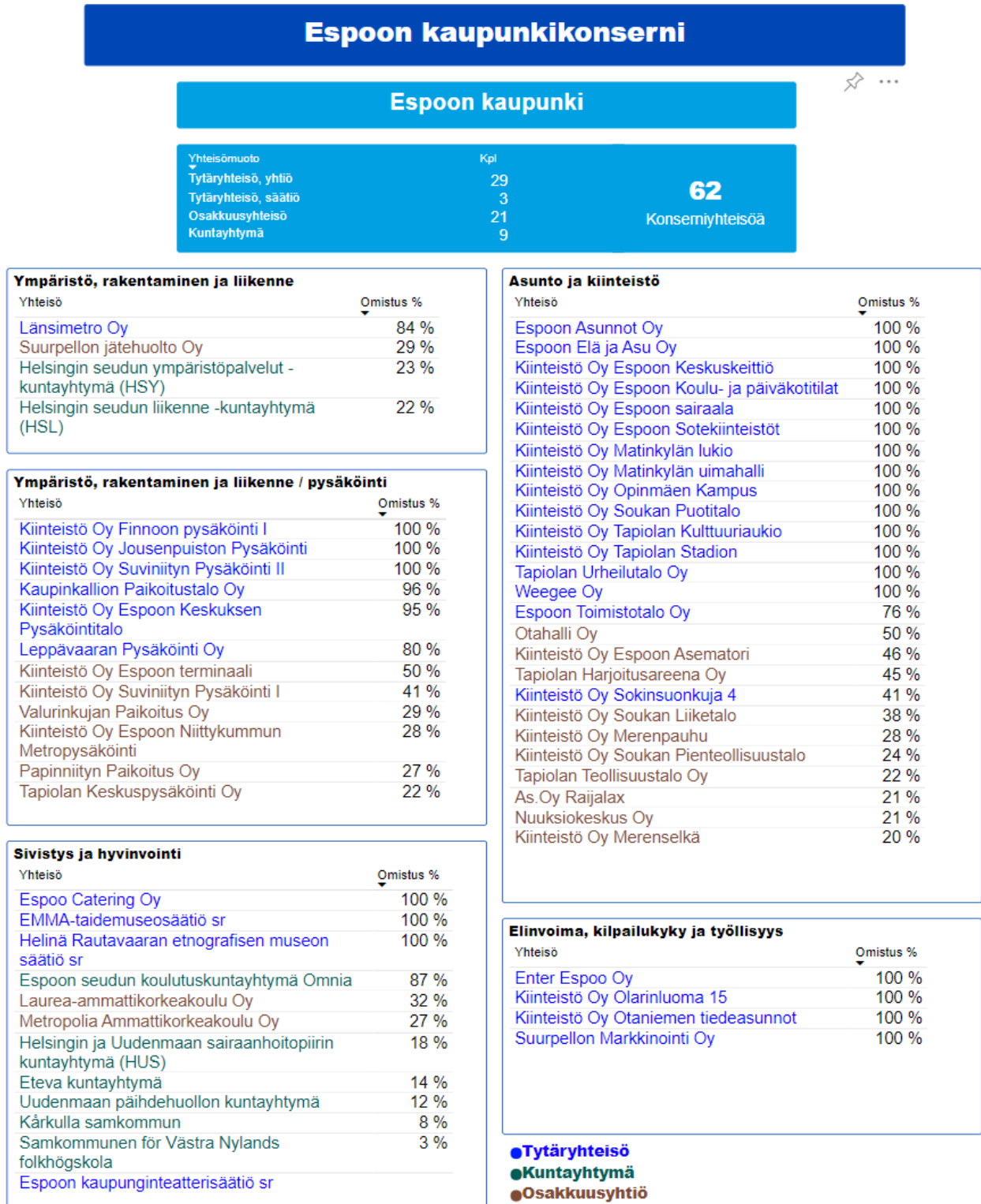
Toisessa skenaariossa oletetaan sodan pitkittyvän, Venäjän talouskriisin syvenevän ja Suomen talouden sopeutumisen olevan hidasta. Tämän seurauksena öljyn ja raaka-aineiden hinnat

nousevat huomattavasti enemmän kuin ensimmäisessä laskelmassa, ja hintojen oletetaan myös jäävän korkealle tasolle pitkäksi aikaa. Öljyn ja raaka-aineiden hinnat nousevat ja epävarmuus taloudessa kasvaa ensimmäistä laskelmaa huomattavasti enemmän ja vaikutukset ovat pitkäkestoisemmat. BKT:n kasvu jää tässä laskelmassa noin 0,5 prosenttiin molempina vuosina 2022 ja 2023.

Sodalla on valtavasti vaikutuskanavia Suomen kansantalouteen. Hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. Vaikutukset näkyvät ensin valtion taloudessa määrärahatarpeina mm. puolustukseen, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon. Myös kunnille tulee kustannuksia varautumistoiminnasta, ukrainalaisten turvapai-kanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivien perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden järjestämisestä. Raaka-aineiden ja polttoaineiden nousu kasvattaa myös kuntien palvelu- ja investointikustannuksia. Sota vaikuttaa myös julkisen sektorin verokertymiin, ensimmäiset vaikutukset kohdistuvat kulutus- ja yhteisöveron tuottoon. Työttömyyden kasvaessa vaikutukset näkyvät myös kunnallisveron tuotossa ja työttömyyden hoidon kustannuksissa.

1.4 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.4.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty emoyhteisö Espoon kaupunki sekä tytäryhteisöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät, joissa Espoon kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät on yhdistelty

omistusosuuden mukaan. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjen yhteisöjen yksityiskohtaisemat tiedot on esitetty konsernin liitetiedoissa.

1.4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Espoon kaupungin omistajapolitiikka ja konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.12.2016. Omistajapolitiikka on kaupungin johtamisen väline. Se määrittelee, missä tehtävissä tai toiminnoissa kaupunki on mukana omistajana tai sijoittajana. Linjausten lähtökohtana on kaupungin strategia. Kaupungin strategian ja omistajapolitiikan laadukas toteuttaminen varmistetaan konserniohjeella.

Omistajapolitiikan toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto, johon kuuluivat vuonna 2021 kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja. Omistajapolitiikan määrittelee valtuusto, joka myös hyväksyy talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet merkittävimmille konserniyhteisöille, tai erillisellä päätöksellä koko konsernille. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osana seuranta-järjestelmää. Kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen konsernijaoston, elinkeino- ja kilpailukykyjaoston sekä kaupunginjohtajan ja muiden toimivalta määrittellään hallintosäännössä.

Kaupunginjohtaja johtaa konsernihallintoa, jonka tehtävänä on johtaa, ohjata, valvoa ja kehittää koko kaupunkikonsernia sekä vastata kaupungin tukipalveluista ja niiden kehittamisestä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserniohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun niitä ei ole delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajille. Konsernijaosto tai muu konsernijohto määrää kaupungin edustajan yhtymä- tai yhtiökokoukseen, joka valitsee toimielinten jäsenet ja tilintarkastajat. Yhteisöjen toimivan johdon, toimitusjohtajan ja hallituksen jäsenten asiantuntemus korostuu nimettäessä johtoa sekä valittaessa hallituksen jäseniä erityisesti konsernin ja sen yhteisöjen voimakkaissa kehitystilanteissa.

Kaupunginjohtajaa avustaa konsernihallinnossa toimiva konserniohjaus. Konserniohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Konserniohjauksen tavoitteena on huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserniohjauksen tavoitteena on ennakoiva konserniohjaus sekä laadukas ja yhtenäinen päätöksenteko ja valmistelu.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginjohtajaa ja muuta konsernijohtoa kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä hyvän johtamis- ja hallintotavan asianmukaisuuden varmentamisessa ja arvioinnissa. Kunnan ja sen tytäryhteisöjen tilintarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtii tarkastuslautakunta.

Konserniohjeen periaatteet velvoittavat yhteisöjä hankkimaan merkittävässä asioissa omistajan ennakkokäsityksen jo päätöksen valmisteluvaiheessa. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu, ja että se kirjataan pöytäkirjaan hallituksen kokouksessa merkittävästä asiasta päätettäessä.

Vuonna 2018 tehtyjen konsernijohtoon roolia ja omistajaohjauksen järjestämistä koskevien selvitysten perusteella kaupungin ohjeistoa täydennettiin kesällä 2019 muun muassa sisäisellä ohjeella esteellisyydestä. Samalla Espoon eettisiä periaatteita ja toimintaohjeita ("Code of Conduct") täydennettiin vastaavasti. Joulukuussa 2021 otettiin käyttöön kaupungin henkilökunnalle tarkoitettu eettinen kanava, jonka kautta henkilökunta voi ilmoittaa luottamuksellisesti epäilemistään väärinkäytöksistä.

1.4.3 Omistajastrategiset tavoitteet, niiden toteutuminen ja arviointi

Emokaupungin ohella konsernia, ja sitä kautta omistuksia, ohjataan aktiivisesti ja vastuullisesti. Konserniyhteisöillä on omat tavoitteensa tai tarkoituksensa, joiden toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Merkittävimmille yhteisöille asetetaan vuosittaiset tai valtuustokauden mittaiset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan säännöllisesti kaupunginhallituksen konsernijaostolle ja tarvittaessa myös valtuustolle. Tavoitteet ovat selkeitä, mitattavia ja strategialähtöisiä.

Merkittävimmistä konserniyhteisöistä laaditaan konserniraportti vuosineljänneksittäin maaliskuun, kesäkuun, syyskuun ja joulukuun tilanteista. Lisäksi kaikkia konserniyhteisöjä pyydetään raportoimaan kesäkuun lopun tilanteestaan (puolivuotisraportointi). Yhteisöt raportoivat tiedot konsernisalkkuun, jonne tallennetaan keskitetysti perustiedot kaikista konserniyhteisöistä. Konsernisalkku mahdollistaa kustannustehokkaan tavan ohjata yhteisöjä ja tukee sujuvaa talouden ja toiminnan raportointia. Konsernisalkun tavoitteena on myös yhdenmukaistaa konsernin riskienhallinnan menettelyjä ja raportointia.

Espoon merkittävimpien konserniyhteisöjen tavoitteet vuodelle 2021 asetettiin vuoden 2021 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Valtuusto asetti yhteisöille yhteensä 38 tulostavoitetta, joista 21 toteutui täysin ja kuusi jäi toteutumatta. 11 tavoitetta saavutettiin osittain, tai niiden toteutumisesta ei voitu arvioida. Yhteisökohtaiset tulostavoitteiden toteumat on esitetty kohdassa 1.4.12.

1.4.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Koronaviruspandemia vaikutti usean konserniyhteisön tavoitteiden toteutumiseen negatiivisesti myös vuonna 2021. Merkittävimmät konserniyhteisöt raportoivat vuodesta 2021 seuraavasti.

Espoon Asunnot Oy

Vuoden 2021 aikana tehtiin investointipäätökset 329 asunnosta ja aloitettiin 403 asunnon rakentaminen. Vuoden aikana valmistui yhteensä 252 asuntoa. Valmistuneiden uudiskohteiden ansiosta liikevaihto kasvoi 2,6 % vuodesta 2020. Koronaviruspandemia heikensi asuntojen käyttöastetta erityisesti alkuvuonna. Kumulatiivinen asuntojen käyttöaste koko vuodelle oli 98,5 %. Liiketoiminnan muut tuotot muodostuivat pääosin erillisasuntojen ja Suvelan kiinteistökehitykseen liittyvän tontin myynneistä.

Kustannukset ovat kasvaneet erityisesti korjauksissa, lämmityksessä ja sähkökuluissa verrattuna vuoteen 2020. Korkokustannukset jäivät sen sijaan maltillisiksi. Kuntarahoitus muutti 1.10.2021 alkaen lainojen koronmääritystavan, mikä vaikuttaa suotuisasti Espoon Asuntojen korkokustannusten kehitykseen negatiivisten korkojen aikana. Korkotason odotetaan jatkuvan maltillisena.

Espoo Catering Oy

Koronaviruspandemia vaikutti merkittävästi yhtiön toimintaan myös vuonna 2021. Poikkeusvuoden aikana yhtiössä keskityttiin henkilöstön ja asiakaskunnan suojaamiseen, uusien toimintamallien ja palvelukonseptien luomiseen, pandemian aiheuttamien taloudellisten vaikutusten minimointiin sekä poikkeusoloista huolimatta toiminnan jatkuvaan kehittämiseen. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa korostui koronan vaikutus ja siten asiakkaiden tarvitsemat erikoispalvelut, kuten esimerkiksi lounaskassit, luokkaruokailut ja karanteenitarjoilut.

Espoo Cateringin liikevaihto oli 38 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 13 prosenttia. Liikevaihdon kasvu perustuu talousmallin muutokseen, jossa oppilasruokailun laskutus ja siihen liittyvät kustannukset ovat siirtyneet täysimääräisesti yhtiön kirjanpitoon 1.8.2020 alkaen.

Liikevaihto on kehittynyt positiivisemmin kuin kustannuserät yhteensä. Espoo Catering pitää tätä onnistumisena, sillä toiminta poikkeusjärjestelyin oli työkustannuksiltaan ja raaka-ainehankintojen osalta normaalia kustannusrakennetta kalliimpaa.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

Keskeisimmät vuodelle 2021 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin poikkeustilanteesta huolimatta. Vuodelle 2021 asetettua taloudellista tavoitetta (liikevoitto) ei saavutettu, koska ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitusta ei saatu täysimääräisesti hakemuksen mukaisesti. Maksuvalmius (kassavarat) säilyi hyvänä, eikä lainarahoitukselle ollut tarvetta.

Oppivelvollisuus uudistuksen valmistelutoimet saatiin päätökseen, ja uusi laki tuli voimaan 1.8.2021 alkaen. Uudistus tulee näkymään opiskelijaprofiiliin muutoksena, mutta painopiste Omniassa tulee säilymään jatkossakin aikuiskoulutuksessa. Aikuiskoulutuksen uusi opetussuunnitelma tuli voimaan elokuussa 2021.

Yrityspalveluita, työllisyyttä, maahanmuuttoa ja osallisuutta koskevia palveluita on tarjottu laajalajaisesti etätoimintoina koronatilanteen pitkittyessä. Suurin yksittäinen henkilöstömäärän lisäys johtui yksilömuotoisen kuntouttavan työtoiminnan siirrosta Espoon kaupungilta liikkeenluovutuksella, jonka yhteydessä Omniaan siirtyi yhteensä 46 työntekijää. Sopimuksessa määritelty rahoitus ei kattanut siirtyneen toiminnan kokonaiskustannuksia täysimääräisesti, joten keskusteluja rahoitusvajeen kompensoinnista jatketaan.

Poikkeustilanne on asettanut haasteita koko henkilöstölle. Korvaavan työn toimintatapoja on sovellettu niiden ammattiryhmien osalta, jotka eivät ole pystyneet työn luonteen vuoksi tekemään etätöitä. Tällä on varmistettu, ettei poikkeusolojen aikana henkilöstöä ole irtisanottu, lomautettu tai osa-aikaistettu.

KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat

Viherlaakson koulun ja lukion peruskorjausta ja laajennusta sekä Laajalahden koulun ja Tuomarilan koulun peruskorjauksia varten nostetaan tulevana vuosina lisää lainaa, joten lainakanta tulee kasvamaan. Kyseiset peruskorjaukset ovat myös yhtiön merkittävimmät investoinnit. Yhtiön kokonaistulos on noin 3,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tulokseen vaikuttaa yhtiön hallituksen päätös jättää hoitovastikkeita perimättä 1,5 kuukauden edestä, Tuomarilan osalta budjetoitujen vastikkeiden jääminen toteutumatta peruskorjauksen viivästymisen vuoksi sekä KOy Kielaksen myynti ja tästä suoritetun maankäyttösopimuskorvauksen lopullinen käsittely kirjanpidossa.

KOy Espoon sairaala

Yhtiöllä ja rakennuksen urakoitsijalla on vireillä prosessi koskien lisä- ja muutostöistä johtuvaa erimielisyyttä. Yhtiön kokonaistulos on n. 300 000 euroa alijäämäinen johtuen ennakoimattomista palkka-, hallinto- ja korjauskuluista. Espoon kaupunginhallitus on hyväksynyt allekirjoitetun kauppakirjan KOy Espoon sairaalan koko osakekannasta. Kauppa toteutetaan vuoden 2022 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

KOy Espoon Sotekiinteistöt

Hallitus päätti jättää tilikauden aikana hoito- ja pääomavastiketta perimättä kahden kuukauden hoito- ja pääomavastiketta vastaavan määrän yhtiön myönteisestä taloustilanteesta johtuen. Kulupuolelle oli budjetoitu korjauksia, joita ei tilikauden aikana toteutettu koronasta johtuen. Yhtiön kokonaistulos on noin 90 prosenttia talousarviota heikompi.

Länsimetro Oy

Länsimetron Ruoholahti–Matinkylä-osuudelle kahden edellisen vuoden aikana tehdyt käytettävyyttä parantavat investointihankkeet ovat takuuvaiheessa. Vuoden 2021 uusien käyttövaiheen investointien toteutuminen on seurannassa ja investointiprosessia on kehitetty yhteistyössä HKL:n kanssa. Vuoden 2022 käyttövaiheen investointisuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty hallituksessa joulukuussa.

Länsimetro Oy:n Ruoholahti–Matinkylä-osuutta hallinnoivan HKL:n huolto- ja kunnossapitotehtävien suoritteet ovat olleet keskimäärin hyvällä tasolla. Länsimetro Oy:n ja HKL:n välillä on käynnissä sopimusneuvottelut koskien yhteistyösopimusta LM2:n valmistumisen jälkeiselle ajalle. Sopimuksen keskeneräisyydestä huolimatta uuden yhteistyösopimuksen mukaiset tarpeelliset valmistelut LM2-vaiheen käyttöönottoon liittyen ovat käynnissä.

Matinkylä–Kivenlahti-hankkeen rakentamisen kokonaisvalmius joulukuun lopussa oli noin 96 prosenttia. Koronavirusepidemian vaikutukset hankkeeseen ovat jääneet vähäisiksi. Matinkylä–Kivenlahti-hanke etenee kokonaisuutena hankesuunnitelman mukaisessa aikataulussa ja kustannusarvion mukaisesti. Tavoitteena on, että Matinkylä–Kivenlahti-osuus luovutetaan operattori HKL:n käyttöön vuoden 2023 aikana.

1.4.5 Keskeiset muutokset konsernirakenteessa

Päätettiin myydä As. Oy Espoon Leppärivi -nimisen yhtiön osakkeet. Tiloissa aiemmin toimineen ryhmäperhepäiväkodin toiminta on lakannut eikä kaupungilla ole huoneistolle enää tarvetta. Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista ja kiinteistöistä, joita ei tarvita kaupungin omassa toiminnassa ja joiden kaavallinen kehittämispotentiaali on tarvittaviin panostuksiin nähden vähäinen. Kauppa on siten kaupungin tavoitteiden mukainen.

Päätettiin irtautua UNA Oy:stä ja luovuttiin sen osakkeista ja kaikista oikeuksista maksettuaan kehityspanokseen tai tulevaisuudessa syntyviin tuloksiin. UNA Oy:n osakkeiden hankinnan perusteena oli näkemys siitä, että kaupungin olisi käytännössä hankalaa tehdä UNA-hankintoihin liittyviä ostoja ilman suoraa osakkuutta yhtiössä. Koska UNA-Kaari-hankkeen tilanne muuttui, Espoo arvioi loppuvuodesta 2019, ettei tule saamaan hankkeen kautta alkuperäisten tavoitteiden mukaista ratkaisua ja päätti irtautua yhtiöstä.

Päätettiin myydä Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen Ab:n (Practicum) osakkeita Samfundet Folkhälsan i svenska Finland rf:lle. Osakekauppa liittyi uuteen osakeantiin, jonka jälkeen vanhat omistajat tekivät tarvittavat osakekaupat, jotta omistusosuudet säilyivät edelleen tasan yksityisen ja julkisen sektorin omistajien välillä.

Päätettiin Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n osan A- ja B-osakkeiden myymisestä Kiinteistö Oy Raitinkartanolle. Osakkeiden myynti liittyy Tapiolan keskustassa sijaitsevan Kiinteistö Oy Raitinkartanon tonttia koskevaan asemakaavamuutokseen ja maankäyttösopimukseen sekä yleisesti Tapiolan alueen pysäköintipaikkojen uudelleenjärjestelyihin.

Osana Tapiolan alueen pysäköintipaikkojen uudelleenjärjestelyä päätettiin myös Tapiolan Keskuspysäköinti Oy:n ja Tapiolan Keskustavalvomo Oy:n osakkeiden ostamisesta Asunto Oy Espoon Itätuulenkuja 10:ltä.

Päätettiin myydä Asunto Oy Satosammal -nimisen yhtiön osakkeet. Asunto Oy Satosammal on vuonna 1975 valmistunut kerrostalo-yhtiö, josta kaupunki on omistanut yhden huoneiston. Kaupungin tavoitteena on luopua sellaisista tiloista, joita ei tarvita kaupungin omassa toiminnassa. Kauppa on siten kaupungin tavoitteiden mukainen.

Päätettiin Asunto Oy Espoon Lintupiha 2 -nimisen yhtiön osakkeiden myymisestä. Huoneisto on toiminut ryhmäperhepäiväkotina. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on päättänyt toiminnan lakkauttamisesta eikä kaupungilla ole huoneistolle enää tarvetta.

Kiinteistö Oy Olarinluoma 15 yhtiön liiketoiminta päättyi, kun yhtiön omistuksessa ollut kiinteistö myytiin syksyllä 2020 ja yhtiön toiminta todettiin tarpeettomaksi. Yhtiö purettiin vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta loppuvuodesta 2021.

1.4.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako konserniohjauksessa

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan kuntalain mukaan tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Espoon kaupungin konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että koko konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakia, ohjeita ja toimielinpäätöksiä noudatetaan ja että omaisuuden arvo turvataan.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää kaupungin strategiasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konsernijohto puolestaan vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Espoon kaupungin konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus ja sen konsernijaosto, kaupunginjohtaja, toimialajohtajat ja rahoitusjohtaja.

Valtuusto määrittelee ja raamittaa konserniyhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet Espoo-tarinan yhteydessä. Kaupunginhallitus vastaa konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestämisestä sekä konserniohjauksen periaatteiden ja konsernille asetettavien tavoitteiden valmistelusta. Kaupunginhallituksen konsernijaosto hoitaa valtuuston ja kaupunginhallituksen linjausten mukaisesti konserni- ja yhteisöohjaukseen liittyvät tehtävät sikäli, kun ne eivät kuulu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Konsernijaosto myös valmistelee kaupunginhallitukselle konserni- ja yhteisöohjausta koskevat asiat.

Syksyllä 2021 kaupunkiin perustettiin uusia strategisia ohjausryhmiä, jotka konserniesikunnan toimintaohjeeseen kirjatusti tukevat kaupunginjohtajan työtä horisontaalisten teemojen johtamisessa. Yksi näistä on konserniohjausryhmä, jonka perustehtävänä on kaupunginjohtajan johdolla varmistaa Espoon tahtotilan toteutuminen etenkin keskeisissä konserniyhteisöissä kuten PKS-yhteisöissä sekä merkittävimmissä tytäryhteisöissä.

Konserniesikunnan toimintaohjeen 3 §:n mukaan konserniohjaus-vastuualue vastaa mm. omistajapolitiikan sekä konserniohjauksen valmistelusta ja kehittämisestä sekä niiden toimeenpanon ohjauksesta ja seurannasta, edellä mainitun konserniohjauksen ohjausryhmän valmistelusta, seudullisesta konserniohjauksen yhteistyöstä ja valmistelusta sekä kaupunkikonsernin riskienhallinnan kehittämisestä ja ohjauksesta.

Konserniohjausta ja -valvontaa toteutetaan myös toimialoilla ja vastuu on jakautunut sen mukaisesti, miten toimivalta on määritelty yhteisöjen osalta konsernijaoston päätöksin.

Espoon kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen konserniohje ja omistajapolitiikka muodostavat Espoo-konsernin omistajaohjauksen perustan, jota Hyvä hallinto- ja johtamistapa Espoon kaupunkikonsernissa (Corporate Governance) -ohje täydentää. Asiakirjat hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.12.2016 ja 24.4.2017. Kaikki kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhtiöt ja säätiöt noudattavat toiminnassaan edellä mainittuja ohjeita. Ohjeiden avulla kaupunki ohjaa omistukseensa ja niiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tuottavasti ja luotettavasti kaupungin omistajapolitiikan mukaisesti.

Yhteisöjen edustajien ohjeistaminen

Kaupunginhallituksen konsernijaosto määrää kaupungin edustajan yhteisöiden ja säätiöiden yhtiö- ja vuosikokouksiin sekä antaa toimiohjeet edustajille. Konsernijaosto voi siirtää toimivaltansa kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle.

Voimassa on konsernijaoston päätös 6.3.2007, joka määrittelee kaupungin edustajien nimeämistä ja toimiohjeiden antoa koskevaa toimivaltuuden jakoa kaupunginjohtajan ja toimialajohtajien kesken. Sujuvuuden vuoksi suurin osa yhteisöistä on konsernijaoston päätöksin delegoitu kaupunginjohtajalle tai toimialajohtajalle. Edellä mainittu päätös on täydentynyt yhtiöitä perustettaessa tehdyillä erillispäätöksillä. Lisäksi konsernijaosto on 11.10.2021 päättänyt toimivallan siirrosta eräiden yhteisöjen osalta kaupungin elokuussa 2021 voimaanastunutta uutta toimialarakennetta vastaavasti.

Toimivaltuuden jakamisen tavoitteena on ollut säilyttää toimivaltuus konsernijaostolla ns. strategisten yhteisöjen osalta. Osa konsernijaoston suorassa toimivallassa olevien yhteisöjen hallituspaikoista jaetaan puolueiden kesken paikkajakotoimikunnassa.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniyhteisöillä on soveltuvin osin mahdollisuus käyttää konsernihallinnon asiantuntemusta esimerkiksi hankintoja, pääoman käyttöä, rahoitusta, riskienhallintaa ja vakuuttamista koskevissa erityiskysymyksissä.

Konsernihallinnon rahoitus-vastuualue vastaa konsernitiilijärjestelmästä, johon ovat liittyneet lähes kaikki tytäryhtiöt. Maksuliikepalvelut ja konsernitiilijärjestelmä on kilpailutettu ja keskitetty Danske Bank Oyj:öön. Lisäksi rahoitus-vastuualue valmistelee lainojen takauspäätökset ja kilpailuttaa tytäryhteisöjen pitkäaikaisen varainhankinnan sekä avustaa tytäryhteisöjä sijoitustoiminnassa.

Tytäryhtiöiden tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin vuodenvaihteessa niin, että uusi sopimus astuu voimaan sisältäen vuoden 2021 tilikauden ja kattaen lähivuodet määräaikaisena. Tytäryhtiöiden ulkoistamista taloushallintopalveluista on merkittävin osa keskitetty ja keskittämistä jatketaan. Toimintojen keskittämisellä varmistetaan kokonaistaloudellisuus, yhteiset toimintatavat sekä raportoinnin sujuvuus kaupungille.

Kaupungilla on käytössään Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmä, jonka tavoitteena on koota samaan järjestelmään kaikki oleellinen hallinnollinen sekä suunnittelu- ja seurantatieto Espoo-konsernin tytär- ja osakkuusyhtymistä. Järjestelmä on ollut koko konsernin laajuisesti käytössä vuoden 2019 alusta lähtien.

Lisäksi kaupungilla on, kuten useilla sekä yksityisen että julkisen puolen konserneilla, keskitetyksi voimassa oleva hallinnon vastuuvakuutus, joka kattaa kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen hallitusten ja johdon lainmukaisen korvausvelvollisuuden aiheutetusta taloudellisesta vahingosta.

Selvyyden vuoksi todettakoon, että kaupungin in-house -yhtiöt harjoittavat toimintaansa liiketaloudellisin perustein ja noudattavat kustannusvastaavuuden periaatteita. Kaupungin sidosyksiköinä toimivien yhtiöiden toiminnan on oltava kilpailukykyistä ja markkinaehtoista niin, että yhtiöt tuottavat pääsääntöisesti maltillista voittoa.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä

Espoo-konsernin hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen mukaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä tulee noudattaa kulloinkin voimassa olevaa kaupungin

riskienhallintapolitiikkaa sekä sisäisen valvonnan yleisohjetta. Riskienhallinnan toteutuminen ja valvonta toteutuu myös yhteisöjen ja kuntayhtymien hallinnossa toimivien kaupungin edustajien kautta.

Valtuusto on päättänyt kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Niiden mukaan tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat yhdessä toimitusjohtajan kanssa riskienhallinnan järjestämisestä. Tytäryhteisöjen tulee kartoittaa toimintansa riskit säännöllisesti sekä raportoida merkittävistä riskeistään sekä riskienhallintansa toimivuudesta kaupungille kaupungin raportointiohjeiden mukaisesti. Kuntalaki velvoittaa kuntayhtymiä toimimaan riskienhallintansa osalta vastaavalla tavalla.

Konsernin tytäryhteisöjen käytössä on riskienhallinnan seurannassa ja raportoinnissa avustava yhteinen työväline. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan raportointi konserniyhteisöiltä kaupungille tapahtuu Thinking Portfolio -konsernisalkkujärjestelmän kautta. Konsernisalkkujärjestelmään kuvataan yhtiön riskit, arvioidaan niiden tärkeysjärjestys sekä kirjataan keskeisimmille riskeille hallintatoimenpiteitä. Lisäksi selostetaan miten riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan, sekä miten asiaa käsitellään yhtiön sisäisesti esim. johtoryhmissä ja hallituksessa. Järjestelmään annetaan myös arvio yhtiö sisäisen valvonnan toimivuudesta.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet riskeistään ja niiden hallinnasta vakiintuneesti vuonna 2021. Kaikkiaan raportointihetkellä kaupungin tytäryhtiöt ovat tunnistaneet toiminnoissaan yli 320 riskiä, jotka jakautuvat yhteisöjen toiminnan eri osa-alueisiin, kuten kuvassa alla on esitetty. Riskeistä 80 on arvioitu keskeisiksi.

Kaupungin keskeisimmät tytäryhteisöt ovat kertoneet riskiensä kartoittamisesta ja omasta riskienhallinnastaan tarkemmin omissa toimintakertomuksissaan. Osa tytäryhteisöistä hyödyntää myös omia riskienhallintasovelluksia apuvälineenä sekä riskien tunnistamisessa ja hallinnassa että niistä raportoinnissa.

Keskeiset riskit lkm

	Riskejä yhteensä	joista keskeisiä
Asiakkaisiin ja palveluihin liittyvät riskit	64	11
Henkilöstöön ja johtamiseen liittyvät riskit	42	15
Kumppanuuksiin ja sopimuksiin liittyvät riskit	57	9
Resursseihin ja tukipalveluihin liittyvät riskit	49	11
Talouteen liittyvät riskit	61	19
Toimintaympäristöön, julkiseen valtaan ja normeihin liittyvät riskit	35	10
Muut riskit	19	5
Yhteensä	327	80

1.4.7 Konsernin talous 2021 tiivistetysti

Kaupungin tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen täysimääräisesti riippumatta omistussuuden suuruudesta. Kuntayhtymät yhdistellään omistussuuden mukaan. Osakkuusyhtiöistä yhdistellään vain tulos ja oman pääoman muutos, molemmat omistussuuden mukaan.

Konsernin tulos vuonna 2021 oli 161 milj. euroa ylijäämäinen. Merkittävimpiä syitä ylijäämääseen tulokseen olivat kaupungin saamat koronatuuet, yhteisöveron jako-osuuden korotus ja TakE-ohjelman toteuttaminen.

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli -51 milj. euroa johtuen emokaupungin, Länsimetron, Espoon Asuntojen, HSY:n ja HUS:n suurista investoinneista. Investointien myötä konsernin lainakanta kasvoi 234 milj. euroa konsernin poikkeuksellisen suuresta vuosikatteesta (495 milj. euroa) huolimatta.

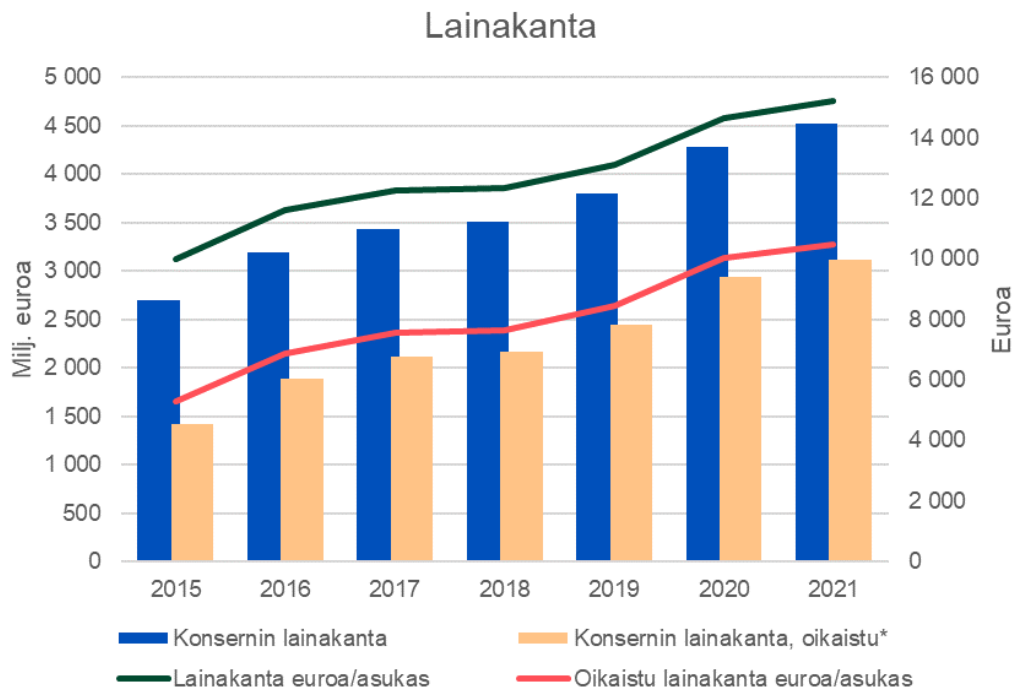
Konsernin kokonaisvastuut sisältäen konsernilainat, vuokra- ja leasingsopimukset sekä takaukset ulkopuolisille yhteisöille olivat vuonna 2021 5,5 miljardia euroa. Taseen loppusumma oli 8,1 miljardia euroa.

1.4.8 Konsernilainat

Kaupunki on järjestänyt investointeja tytäryhtiöiden kautta, minkä vuoksi Espoo-konsernin lainakanta on kaupungin lainakantaa huomattavasti korkeampi. Erityisesti Länsimetron rakentaminen on kasvattanut konsernin lainakantaa.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2021 lopussa 4 520 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 234 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 15 200 euroa, kun se edellisvuonna oli 14 632 euroa. Suurin osa konsernin lainakannasta koostui kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) sekä KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen vieraasta pääomasta.

Vuonna 2021 eniten konsernin lainakantaa kasvattivat kaupungin lyhytaikaiset lainat 178 milj. euroa, Espoon Asunnot Oy 41 milj. euroa, HSY 23 milj. euroa, HUS 13 milj. euroa ja Länsimetro Oy 9 milj. euroa.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 3 122 milj. euroa eli 180 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 10 500 euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 10 048 euroa.

Espoon Asunnot Oy rahoittaa uusinvestointinsa pääasiassa lainoilla sekä pitkällä aikavälillä omalla tulorahoituksellaan. HSY rahoittaa investointinsa omalla tulorahoituksella sekä vieraalla pääomalla rahoitusstrategiansa mukaisesti. Näiden yhteisöjen lainat eivät ainakaan suoraan vaikuta Espoon kaupungin kassavirtaan.

Laskennallisella oikaistulla lainakannalla kuvataan pääosin verorahoituksella maksettavien lainojen määrää ja eriytetään yhteisöjen lainat, jotka hoidetaan pääosin yhteisöjen omalla tulorahoituksella.

1.4.9 Investoinnit

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2021 560 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 256 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 304 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 35 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen sekä olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Konsernin nettoinvestoinnit olivat 526 milj. euroa eli 174 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 94,2 prosenttia. Konserniyhtiöistä eniten investointeja toteuttivat Espoon Asunnot Oy (103 milj. euroa), Länsimetro Oy (91 milj. euroa valtionavustusosuus vähennettynä) ja KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat (20 milj. euroa). Kuntayhtymistä bruttoinvestointeja puolestaan eniten toteuttivat HSY (Espoon osuus 53 milj. euroa) ja HUS (Espoon osuus 44 milj. euroa).

Merkittävimpiä investointihankkeita vuonna 2021 olivat Länsimetron ensimmäisen vaiheen käytönaikaiset investoinnit ja toisen vaiheen rakennusaikaiset investoinnit ja rahoituskulut. Espoon Asunnot aloitti 403:n asunnon rakentamisen ja vuoden aikana valmistui 252 asuntoa. KOy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen merkittävimmät investoinnit ovat Viherlaakson koulun ja lukion peruskorjaus ja laajennus sekä Laajalahden koulun ja Tuomarilan koulun peruskorjaukset.

1.4.10 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tulevan kehityksen arviointi on maaliskuun 2022 tilanteessa erittäin vaikeaa. Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallin mukaiset lopulliset siirtolaskelmat julkaistaan vasta huhtikuussa, koronavirus -epidemian etenemiseen ja vaikutuksiin liittyy suurta epävarmuutta ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuun 24. päivänä muutti olennaisesti kuvaa Suomen lähivuosien talouskehityksestä. Sodan talousvaikutuksiin liittyy suurta epävarmuutta, koska vielä ei ole tiedossa sodan laajuutta eikä kestoja tai minkälaisia talouspoliittisia toimia otetaan käyttöön talousvaikutusten lievittämiseksi. Tässä luvussa kuvattu kehitys ei sisällä arviota sodan- ja koronan vaikutuksesta ja sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutukset perustuvat VM 5/2021 julkaisemiin siirtolaskelmiin.

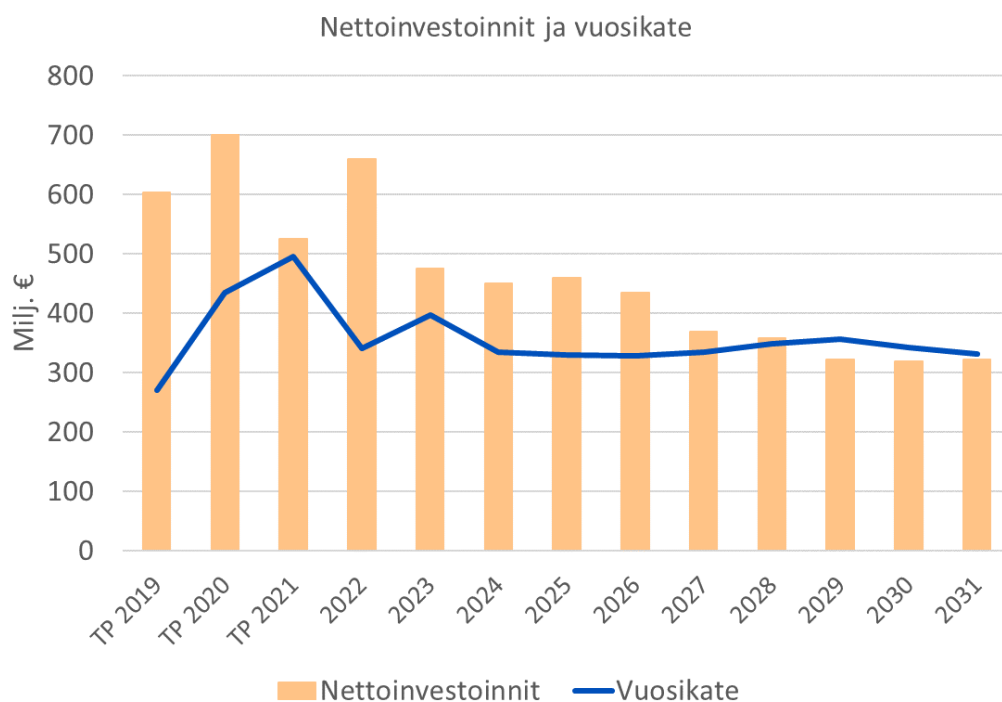
Konsernin investointiohjelma jatkuu edellisvuosien tapaan mittavana. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2022 noin 664 milj. eurolla ja kauden 2022–2031 aikana yhteensä noin 4,2 mrd. eurolla, keskimäärin 420 milj. euroa vuodessa. Konsernin nettoinvestoinnit vuonna 2022 ovat 659 milj. euroa. Investointiohjelma perustuu Espoo-tarinan linjauksiin ja tavoitteisiin, jotka suuntaavat investointien painopisteitä alueiden kehittämiseen, liikenneyhteyksien parantamiseen, uusien toimitilojen rakentamiseen ja olemassa olevan rakennuskannan peruskorjaukseen.

Keskeisenä tavoitteena on Koulut kuntoon -ohjelma, jolla varmistetaan kouluille ja päiväkodeille terveelliset ja toimivat tilat. Muita merkittäviä hankekokonaisuuksia ovat Länsimetron rakentaminen Kivenlahteen asti, metron asemaseutujen kehittäminen, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan toteuttaminen sekä uusien päivähoitotilojen rakentaminen ja nykyisten tilojen peruskorjaaminen. Espoon Asunnot Oy rakennuttaa vuosittain uusia vuokra-asuntoja valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä investoi vesijohto- ja viemäriverkostoon Espoon alueella yhteistyössä kaupungin kanssa valmistellun investointiohjelman mukaisesti. Kunnallistekniikan rakentamisessa korostuu Länsimetron rakentamiseen liittyvä kaupunkirakenteen kehittäminen metrokäytävän varrella. Rakentamisen painopiste on

siirtynyt metron II-vaiheen vaikutusalueelle. Panostus joukkoliikenteen ratahankkeisiin jatkuu kaupunkiradan rakentamisen alkaessa.

Konsernin vuosikatteen arvioidaan olevan 340 milj. euroa vuonna 2022, mikä tarkoittaisi, että nettoinvestoinneista noin 52 prosenttia rahoitettaisiin kaupungin tulorahoituksella. Sote-uudistuksen jälkeen vuonna 2023 vuosikatteen arvioidaan olevan noin 396 milj. euroa. Investointien tulorahoituksen arvioidaan olevan vuosina 2023–2026 70-85 prosentin välillä. Vuonna 2029 investointien tulorahoituksen arvioidaan nousevan yli 100 prosentin.

Konsernin kokonaistuloksen arvioidaan olevan vielä vuonna 2023 noin 39 milj. euroa positiivinen, mutta sen jälkeisinä vuosina 2024–2031 selvästi negatiivinen. Tulos painuu negatiiviseksi etenkin massiivisen ja etupainotteisen investointiohjelman tuomien poistojen takia, sillä poistot kasvavat vuosikatetta suuremmiksi.

Espoo-konsernin lainakanta kasvaa vuonna 2022 arviolta noin 75 milj. eurolla. Lainakannan kasvua hillitsee mm. Koy Espoon Sairaalan myynti. Koronavuosina paisunut kaupungin kassa mahdollistaa emokaupungin lainanottovaltuuden käyttämättä jättämisen vuonna 2022. Konsernin lainakanta on vuonna 2022 noin 4 595 milj. euroa, joka on 15 184 euroa asukasta kohden. Lainanottotarve vähenee Länsimetron 2-vaiheen valmistuessa ja lainakannan voimakas kasvu päättyy. Sote-uudistuksen myötä konsernista irtaantuu mm. HUS-kuntayhtymä, jonka myötä konsernin lainakanta pienenee noin 180 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 4,6 miljardia euroa, jonka jälkeen sen arvioidaan kääntyvän pysyvämpään laskuun.

Oikaistu lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy:n, Länsimetron Oy:n Helsingin osuus ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat, jotka katetaan vuokrilla ja maksutuotoilla) vuonna 2022 on noin 3 164 milj. euroa. Konsernin oikaistu lainakanta vuonna 2024 on noin 3,0 miljardia euroa, jonka jälkeen sen arvioidaan kääntyvän pysyvämpään laskuun.

1.4.11 Konsernitilinpäätös ja analyysit

Konsernin tuloslaskelma ja analyysi

KONSERNITULOSLASKELMA

	2021	2020
Toimintatuotot	1 313 483 563,92	1 178 887 687,71
Toimintakulut	-2 779 679 633,16	-2 601 117 546,03
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 616 399,40	1 586 521,44
Toimintakate	-1 461 579 669,84	-1 420 643 336,88
Verotulot	1 711 153 951,75	1 605 339 965,75
Valtionosuudet	200 725 094,66	267 012 841,35
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 351 288,09	11 506 345,32
Muut rahoitustuotot	89 110 772,03	34 821 238,44
Korkokulut	-50 403 886,20	-50 960 891,77
Muut rahoituskulut	-5 243 206,93	-12 336 167,30
Vuosikate	495 114 343,56	434 739 994,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-336 930 251,70	-324 547 986,58
Omistuksen eliminointierot	4 874 691,54	-1 716 821,37
Arvonalentumiset	-1 966 339,20	-4 429 403,59
Tilikauden tulos	161 092 444,19	104 045 783,35
Tilinpäätössiirrot	15 059 824,56	15 019 442,67
Tilikauden verot	-1 285 475,46	-836 928,92
Laskennalliset verot	-1 504 831,72	617 386,99
Vähemmistöosuudet	3 861 908,00	4 334 460,22
Tilikauden ylijäämä	177 223 869,58	123 180 144,32
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	47,3	45,3
Vuosikate/Poistot, %	148,2	131,5
Vuosikate, euroa/asukas	1 665	1 484
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	297 354	292 913

Kaupungin tytäryhtiöt tavoittelevat mm. verotuksellisista syistä pääosin enintään nollatulosta. Tytäryhtiöiden yli-/alijäämään vaikuttaa myös tilinpäätösjärjestelyt ja lainanlyhennysten rahastoinnit, joista päätetään vuosikohtaisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Konsernin tulos muodostuu kaupungin tulosta heikommaksi johtuen konsernieliminoinneista ja mm. poisto-oikaisista, jossa tyttärien poistoajat oikaistaan kaupungin poistoaikojen mukaiseksi.

Konsernituloslaskelma osoittaa konsernin tuloksen, kun siitä on vähennetty konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, sisäiset katteet ja vähemmistöosuudet. Tuloslaskelman tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

Toimintakate oli -1 462 milj. euroa alijäämäinen eli noin 41 milj. euroa ja 2,9 prosenttia heikompi kuin vuotta aikaisemmin. Toimintatuotot kasvoivat 135 milj. euroa eli 11,4 prosenttia. Toimintatuottojen kasvuun merkittävimpinä syinä olivat talouden oletettua nopeampi kasvu sekä koronakustannusten ja menetysten kompensointi. Toimintakulut kasvoivat 179 milj. euroa eli 6,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Toimintatuotot kattoivat 47,3 prosenttia toimintakuluista. Vuosien 2020 ja 2021 toimintatuotot eivät ole täysin vertailukelpoisia koronavirusepidemian aiheuttamien toiminnan muutosten sekä valtion koronkompensaatioiden muutoksen takia.

Vuosikate oli 495 milj. euroa eli 60 milj. euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vuosikatetta paransi kunnallis- ja yhteisöveron kehitys, TakE-ohjelman toteuttamisesta ja valtion koronakorvauksista johtuen maltillisesti kasvanut toimintakatteen alijäämä ja rahastojen hyvä vuosi. Asukaskohtainen vuosikate oli 1 665 euroa, kun se edellisvuonna oli 1 484 euroa.

Rahoitustuottojen- ja kulujen erotus kasvoi 61,8 milj. euroa edellistä vuodesta, johtuen rahastojen hyvästä vuodesta. Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat 12,4 milj. euroa edellisestä vuodesta. Vuosikatteen ja poistojen suhde parani 148,2 prosenttiin sen ollessa edellisenä vuonna 131,5 prosenttia.

Tilikauden tulos oli 161 milj. euroa eli 57 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Tilikauden ylijäämä oli 177 milj. euroa eli 54 milj. euroa parempi kuin vuotta aikaisemmin.

Konsernin rahoituslaskelma ja analyysi

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	495 114 343,56		434 739 994,91	
Tilikauden verot	-1 285 475,46		-836 928,92	
Tulorahoituksen korjaukset	-73 597 461,25	420 231 406,85	-78 968 572,86	354 934 493,13
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-560 356 181,88		-784 640 283,51	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	34 723 989,30		84 955 749,32	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	54 080 421,32	-471 551 771,25	91 312 140,05	-608 372 394,14
Toiminnan ja investointien rahavirta		-51 320 364,40		-253 437 901,01
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-1 307,95	
Antolainasaamisten vähennykset	2 575 579,44	2 575 579,44	2 750 493,24	2 749 185,29
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	183 260 447,89		666 901 989,95	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-199 150 487,79		-176 149 142,52	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	249 856 295,71	233 966 255,81	-4 876 526,61	485 876 320,82
Oman pääoman muutokset		12 568 926,14		-420 054,84
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 196 210,60		-368 044,09	
Vaihto-omaisuuden muutos	3 088 819,15		-14 308 443,45	
Saamisten muutos	22 864 931,24		-40 752 599,26	
Korottomien velkojen muutos	-16 826 361,16	10 323 599,83	90 096 366,68	34 667 279,87
Rahoituksen rahavirta		259 434 361,22		522 872 731,14
Rahavarojen muutos		208 113 996,83		269 434 830,13
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 457 205 318,66		1 249 091 321,84	
Rahavarat 1.1.	1 249 091 321,84	208 113 996,83	979 656 491,70	269 434 830,13
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-1 012 223 618,06		-1 333 820 875,48
Investointien tulo-rahoitus, %		94,2		62,1
Laskennallinen lainanhoitokate		0,9		0,8
Lainanhoitokate		2,2		2,1
Kassan riittävyys, pv		148		126

Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli -51 milj. euroa eli se parani vuositasolla 202 milj. euroa. Espoo-konsernin vuosikate oli 60 milj. euroa edellisvuotta parempi sen ollessa 435 milj. euroa vuonna 2020. Investointimenot olivat 560 milj. euroa eli 224 milj. euroa

vähemmän kuin edellisvuonna. Investointien rahoitusosuudet pienenevät 50 milj. eurolla yhteensä 35 milj. euroon. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 526 milj. euroa. Investointien tulorahoitusosuus nousi 94,2 prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli 62,1 prosenttia. Investointien tulorahoitusosuutta paransi kasvanut vuosikate.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on vuoden 2021 lopussa -1 012 milj. euroa. Kertymä pieneni edellisestä vuodesta 322 milj. euroa. Negatiivinen tunnusluku (alijäämäinen) tarkoittaa, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Konsernin investointiohjelman myötä konsernin lainakanta kasvoi 234 milj. eurolla. Konsernin lainakanta on vuoden 2021 lopussa 4 520 milj. euroa. Antolainasaamisten vähennykset olivat 2,6 milj. euroa ja muut maksuvalmiuden muutokset 10,3 milj. euroa. Rahoituksen rahavirta oli 259 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 523 milj. euroa.

Konsernin lainanhoitokate parani hieman edellisvuodesta ollen hyvällä tasolla 2,2, kun se edellisenä vuonna oli 2,1. Laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9 yksikköä kriisikuntakriteeristön raja-arvon ollessa 0,8 yksikköä. Kassan riittävyys oli 148 päivää.

Toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroista muodostuva kokonaisrahavarojen muutos oli 208 milj. euroa. Kaupunkikonsernilla oli vuoden lopussa rahavaroja 1 457 milj. euroa, joista rahoitusarvopapereita oli 1 044 milj. euroa.

Konsernitase ja analyysi**KONSERNITASE**

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	30 500 693,71	24 525 931,74
Muut pitkävaikutteiset menot	83 573 374,84	85 989 901,77
Ennakkomaksut	1 347 805,83	908 339,51
	<u>115 421 874,39</u>	<u>111 404 173,02</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	571 148 883,36	561 697 348,33
Rakennukset	2 621 636 152,84	2 593 446 053,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 436 513 453,22	1 386 549 392,62
Koneet ja kalusto	111 204 892,87	118 936 873,61
Muut aineelliset hyödykkeet	33 334 062,39	36 232 900,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 122 454 650,64	1 003 113 756,39
	<u>5 896 292 095,33</u>	<u>5 699 976 325,50</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	96 630 779,90	90 133 173,25
Muut osakkeet ja osuudet	31 748 114,00	31 482 448,15
Muut lainasaamiset	199 992 234,22	202 567 813,66
Muut saamiset	1 148 784,18	1 148 784,18
	<u>329 519 912,29</u>	<u>325 332 219,24</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	6 944 313,17	7 470 818,24
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 804 224,96	1 747 136,74
Muut toimeksiantojen varat	708 157,25	964 557,08
	<u>9 456 695,38</u>	<u>10 182 512,06</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	19 589 220,77	22 631 277,13
Muu vaihto-omaisuus	1 073 865,97	1 120 628,76
	<u>20 663 086,74</u>	<u>23 751 905,89</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	8 063 129,29	8 042 797,33
Muut saamiset	9 478 531,71	114 051,02
Siirtosaamiset	28 222 515,30	38 263 992,08
	<u>45 764 176,30</u>	<u>46 420 840,43</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	56 579 239,38	55 183 580,60
Lainasaamiset	244 482,99	347 810,35
Laskennalliset verosaamiset	1 967 876,41	3 456 090,21
Muut saamiset	41 549 072,83	39 472 254,35
Siirtosaamiset	100 549 692,08	132 831 719,39
	<u>200 890 363,69</u>	<u>231 291 454,90</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	162 983,86	113 444,07
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	40 267 690,17	33 049 237,15
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	12 000 000,00
Muut arvopaperit	991 704 560,32	742 696 466,07
	<u>1 044 135 234,35</u>	<u>787 859 147,29</u>
Rahat ja pankkisaamiset	413 070 084,31	461 232 174,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 075 213 522,78</u>	<u>7 697 450 752,87</u>

KONSERNITASE

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 469,83	420 469,83
Arvonkorotusrahasasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	605 523 173,16	593 998 556,80
Edellisten tilikausien ylijäämä	640 100 086,25	542 507 084,12
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	177 223 869,58	123 180 144,32
	<u>2 867 587 832,90</u>	<u>2 704 426 489,15</u>
VÄHEMMISTÖOSUUDET	8 849 060,12	8 520 642,30
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	101 877,75	144 699,75
Muut pakolliset varaukset	20 873 769,45	24 010 755,79
	<u>20 975 647,20</u>	<u>24 155 455,54</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	6 949 843,66	7 471 635,55
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 382 284,27	1 325 196,59
Muut toimeksiantojen pääomat	4 929 169,58	3 994 071,45
	<u>13 261 297,51</u>	<u>12 790 903,59</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 711 627 590,23	3 714 551 473,42
Lainat julkisyhteisöiltä	309 482 538,68	332 328 630,23
Saadut ennakot	15 912 343,17	14 872 661,17
Liittymismaksut ja muut velat	19 720 196,18	19 719 916,18
Laskennalliset verovelat	333 201,01	316 583,09
	<u>4 087 075 869,25</u>	<u>4 111 789 264,08</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	20 286 000,00	20 286 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	445 902 529,57	186 090 817,53
Lainat julkisyhteisöiltä	2 548 120,27	2 562 849,29
Lainat muilta luotonantajilta	21 706,34	82 458,81
Saadut ennakot	195 879 900,19	185 294 105,72
Ostovelat	179 819 717,60	202 662 770,70
Muut velat	35 190 357,56	43 082 010,67
Siirtovelat	197 815 484,32	195 706 985,54
	<u>1 077 463 815,80</u>	<u>835 767 998,23</u>
VASTATTAVAA YHTEENSA	<u><u>8 075 213 522,78</u></u>	<u><u>7 697 450 752,87</u></u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,6	36,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	153,6	155,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	817 324	665 687
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 749	2 273
Konsernin lainat, euroa/asukas	15 200	14 632
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 519 868	4 285 902
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 460 678 054	5 142 734 156
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	18 364	17 557
Konsernin lainsaamiset 31.12., 1000 €	199 992	202 568
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	297 354	292 913
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	17 169	16 615

Taseen loppusumma vuoden lopussa oli 8 075 milj. euroa, kasvua edellisestä vuodesta 378 milj. euroa.

Taseen vastaavaa-puolen merkittävin erä on aineelliset hyödykkeet, joka muodostuu pääasiassa rakennuksista sekä kiinteistä rakenteista ja laitteista. Aineelliset hyödykkeet olivat 5 896 milj. euroa eli ne kasvoivat 196 milj. euroa vuodessa. Kasvu näkyy pääosin ennakkomaksuissa ja keskeneräisissä hankinnoissa, joista merkittävimmän osuuden vie Länsimetro Oy. Koneiden ja kaluston tasearvo laski 7,7 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Konsernin omavaraisuusaste oli 36,6 prosenttia, eli se kasvoi 0,4 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimäärin 70,0 prosentin omavaraisuutta.

Oma pääoma oli vuoden lopussa 2 868 milj. euroa eli 163 milj. euroa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Tilikauden 2021 ylijäämä oli 177 milj. euroa eli 54 milj. euroa parempi kuin edellisellä vuonna.

Vieraan pääoman määrä, joka sisältää sekä korollisen että korottoman vieraan pääoman, oli 5 165 milj. euroa ja se kasvoi vuodessa 217 milj. euroa, mikä selittyy lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman kasvulla.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 153,6 prosenttia ja se pieneni edellisvuodesta 2 prosenttiyksikköä. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupunkikonsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 520 milj. euroa eli se kasvoi 234 milj. euroa edellisestä vuodesta. Eniten konsernin lainakantaa kasvattivat kaupunki 178 milj. euroa, Espoon Asunnot Oy 41 milj. euroa, HSY 23 milj. euroa, HUS 13 milj. euroa ja Länsimetro Oy 9 milj. euroa. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 15 200 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen on 568 euroa. Vuodesta 2016 eli viidessä vuodessa lainakanta asukasta kohden on 1,4-kertaistunut.

Konsernin kertynyt ylijäämä on 817 milj. euroa eli 2 749 euroa asukasta kohden. Kokonaisylijäämän kertymä kasvoi 152 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Taseen tunnuslukujen selitteet ja laskentakaavat on esitetty liitetiedoissa.

1.4.12 Konserniyhteisöille asetetut tulostavoitteet

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Asuntojen keskimääräinen vuosittainen käyttöaste on vähintään 98 %	Käyttöaste %	98,50 % Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Asiakaskokemus on hyvällä tasolla	NPS-kyselyn suosittelemuus on +40	NPS-kyselyt 1–12/2021: Nettosuositteluindeksi 44 Asteikko (-100 ... 100) Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Keskimääräinen asuntotuotannon aloitus 400 vuodessa	Neljän edellisen vuoden alkaneiden asuntojen liukuva keskiarvo	Asuntoaloituksia 1–12/2021 403 kpl. Liukuva ka 377 kpl/vuosi. Tavoite toteutui osittain.
Espon Asunnot Oy	Espossa rakennetaan ekologisesti kestävästi	Lämmityksen energiatehokkuus paranee	Kiinteistöjen keskimääräinen lämpöindeksi	40,4 kWh/Rm3) (40,6 kWh/Rm3 1–12/2020 tarkennettu) Tavoite toteutui.
Espon Asunnot Oy	Espon kasvaa kestävästi	Aktiivinen osallistuminen asunnottomuuden vähentämiseen Espossa	Yhtiön toimenpiteet ja asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä	- Asunnottomille tarjottujen asuntojen määrä 1–12/2021 yhteensä 296 kpl (kieltäytymisiä 86 kpl). Asumistaloussosiaalityön ATSO-hanke käynnistynyt (nopean asuttamisen malli ja tukipalvelu) yhteistyössä Espoon kaupungin aikuissosiaalityön kanssa. Lisäksi osallistuttu asunnottomuusverkoston toimintaan ja asunnottomien yöhön. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espoo Catering Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Työn tuottavuus nousee vähintään 3 % / vuosi	Työn tuottavuuden nousu (=henkilöstökulut lv:sta) (Vertailuvuosi 2019)	Henkilöstökustannukset olivat suunnitellulla tasolla. Palkat ja palkkiot sekä työvoimanvuokrauksen osuus oli 44 % (48) liikevaihdosta. Henkilöstöresursointiprojekti valmistui joulukuun loppuun mennessä ja havainnointien perusteella saatiin käyttöön uusi henkilöstömitoituksen laskuri. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Aterioiden hinnat säilyvät vakaina	Hintoja ei koroteta vuonna 2021	Hintoja ei ole korotettu vuonna 2021. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Asiakastytyväisyys kyselyn kokonaisarvosana palvelusta on paremmalla tasolla ja jatkuva asiakaskokemuksen seuranta on toiminnassa	Tilaaaja-asiakkaiden antama yleisarvosana on vähintään samalla tasolla kuin vuonna 2019 ja päivittäinen asiakaspalautemäärä on saatu nousuun	Asiakastytyväisyys on kehittynyt myönteisesti ja tilaaja-asiakkaiden arvosana nousi edellisvuodesta ja oli 3,81 (3,68). Asiakaspalautteita on saatu olosuhteisiin nähden paljon 51 406 kpl (57 200), vaikka asiakaspalautelaitteita ei kouluissa hygieniasyistä ollut käytössä koko vuotta. Asiakaspalautteiden pohjalta on käynnistetty kehitystoimenpiteitä. Tavoite toteutui.
Espoo Catering Oy	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	Vastuullisuus toteutuu mitattuna sekä sosiaalisella että kestäväan kehitykseen liittyvillä toimenpiteillä	Ruoan hävikki-% vähintään -1 prosenttiyksikköä alle edellisen vuoden toteuman. Sosiaalinen vastuu todennetaan henkilöstön työtytyväisyysmittauksessa.	Ruoan hävikki pieneni keskimäärin 7,9 % edellisvuodesta. Espoo Catering osallistui Hävikkiviikkoon ja Energiansäästöviikkoon. Työhyvinvointia on mitattu kvartaaleittain fiilismittarilla ja tulokset ovat olleet hyviä. Laatutyötä on jatkettu ISO 9001 ja ISO 14001 sertifikaattien mukaisesti.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
			Lisäksi Espoo Catering osallistuu kahteen yhteiskunnallisesti merkittävään hankkeeseen, esim. energian säästöviikko, hävikkiviikko.	Toiminnan laatua arvioitiin ja kehitettiin säännöllisesti mm. tekemällä auditointeja sekä toimittaja-arviointeja. Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua a) houkuttelemalla yrityksiä asettumaan Espooseen, b) törmäyttämällä sijoittajia startupeihin ja kasvuyrityksiin, c) esittelemällä startupeja, kasvuyrityksiä ja tiedeyhteisön toimijoita kotimaisiin ja kansainvälisiin yrityksiin	12 onnistunutta ja merkittävää yritysprojektia, jotka voivat olla a) yrityksen asettuminen, b) investointi kasvuyritykseen tai c) yhteistyöprojekti Espoo Marketingin ekosysteemin toimijan ja yrityksen tai vastaavan välillä	15 projektia: 5 asettumista, 10 projektia startupin/ekosysteemitomijan ja korporaation välillä. Tavoite toteutui.
Enter Espoo Oy	Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille	Rakentaa Espoon kestäväää kasvua houkuttelemalla yöpyviä vierailijoita ja matkailijoita Espooseen	330 000 yöpymistä (Yöpymisten määrä virallisissa majoituspaikoissa, Tilastokeskus)	1–11/2021 Espoossa kirjattiin 335 000 yöpymistä, mikä on 42 % enemmän kuin vuonna 2020. Koko vuoden majoitustilasto tulee saataville helmikuun alussa. Tavoite toteutui.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Enter Espoo Oy	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuranta kehitetään	Uusi vaikuttavuusindeksimalli valmistunut	Peter Ylen sparrannut ja jo uusia versioita eri käyttötarkoituksiin suunnitellaan. Perusindeksi valmis. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen kustannusennuste ≤ 1 159 miljoonaa	Hanke etenee budjetissa, eikä merkittäviä kustannusriskejä ole tunnistettu. Tavoitehinnan muutosesitysten määrä urakoissa lisääntyi rakennustöiden edetessä. Kustannusennusteen nousu saatiin hallintaan tiukentamalla kustannuskuria. Tavoitteen toteutuminen ei hankkeen tilannekuvan perusteella ole vaarassa. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Länsimetro Oy:n metron jatkeen (vaiheen 2) rakentaminen etenee sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti	LM2-hankkeen odotettu luovutus liikennöintiä varten viimeistään vuoden 2023 aikana	Rakennustyöt saatiin käytännössä valmiiksi lukuun ottamatta virhe- ja puutekorjauksia. Urakoitsijoiden oma testausvaihe saatiin kaikissa kohteissa valmiiksi. Tilaajan testausvaihe eteni hyvin vuoden 2021 loppuun mennessä. Urakkasuorituksissa havaitut viiveet eivät vaikuta hankesuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen. Merkittävin aikatauluriski on Espoonlahden aseman valmistumisen viivästyminen. Mahdolliset viiveet vaikuttavat suoraan koko hankkeen valmistumiseen. Toinen suurempi aikatauluriski ovat testauksissa ja itselleluovutuksissa havaittujen, käyttöönoton B-

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				vaiheen estävien virheiden ja puutteiden korjaamisen venyminen. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Hankkeen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti ja tiiviisti omistajille. Mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Projektin tilannekeskuskonsepti seuraa jatkuvasti hankkeen etenemistä usealla eri mittarilla. Ajantasaista etenemää ja ennustetta seurataan yhteisissä läpikäynneissä niin tilaajaorganisaation kesken kuin urakoitsijoiden kanssa yhdessä. Tavoite toteutui.
Länsimetro Oy	Espoon kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin	Riskienhallinnasta ja realistisesta aikataulu- ja kustannustoteumasta raportoidaan tiiviisti ja avoimesti omistajille sekä mahdolliset merkittävät muutokset hankkeessa käsitellään omistajien kanssa	Raportointi ja käsittely omistajan kanssa	Projektin ja omistamisen riskejä seurataan jatkuvasti. Projektin riskit raportoidaan vuosikellon mukaisesti kvartaaleittain. Omistamisen riskienhallintaa ollaan kehittämässä. Omistamisen riskit ovat varsin vakaalla tasolla eikä niissä tapahdu merkittäviä muutoksia. Tämän vuoksi raportointiväli on jatkossa puolivuositain. Koronan vaikutukset koko hankkeelle jäivät edelleen vähäisiksi. Tavoite toteutui.
Kiinteistöjä omistavat yhtiöt	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Rakennusten sisäilmaolosuhteiden parempi hallinta sekä turvalliset ja terveelliset	Energian kulutusjoustojen ja älykkään lämmönohjauksen asteittainen käyttöönotto ja	Kaukolämmön optimointipalvelu (Fortum) on otettu Espoo-konsernin kiinteistöjä omistavissa yhtiöissä laajasti käyttöön ja se on tuonut merkittäviä säästöjä sekä edistänyt uusiutuvan kaukolämmön käyttöä. Tätä tukee

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
		sisäilmaolosuhteet käyttäjille ja rakennuksille	siirtyminen käyttämään uusiutuvaa energiaa. Kokonaisenergian määrä, säästetty energian määrä, uusiutuvan energian määrä sekä sisäilmaolosuhteet	energiamanageeraus- ja etävalvomopalvelu (Caverion), joka koskee muuta energiankäyttöä kuin kaukolämpöä. Kaupunki on saavuttanut näillä toimenpiteillä tähän mennessä kytketyllä kannalla yhteensä 0,46 miljoonan euron säästöt vuonna 2021. Huom. Yhtiökohtaisia vaikutuksia ei ole laskettu, sillä osa yhtiöistä on tehnyt omia nykyaikaisia teknisiä ratkaisujaan. Tavoite toteutui osittain.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Espoon kulttuuripalveluiden haluttavuus	Näyttelyiden määrä vähintään 13 Kävijämäärä	Toteutuneiden näyttelyiden määrä 9. Kävijämäärä 61 072. EMMA oli suljettuna 30.11.2020 - 02.05.2021. Näyttelyohjelmistoa muokattiin pandemiatilanteen vuoksi. Digitaalisia palveluita järjestettiin ja kehitettiin koko vuoden ajan. Ne ovat jääneet osaksi EMMAN arkea. Kulunut kesä oli kävijämäärältään edellisvuotta hiljaisempi, mutta loka-marraskuussa kävijämäärät ylittivät edellisen vuoden tason. Tavoite ei toteutunut.
EMMA - Espoon modernin taiteen museo	Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Museon asema valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvostettuna ja haluttuna yhteistyökumppanina	Lainattujen teosten määrä vähintään 340 (Museon oma tavoite 400)	Lainattujen teosten määrä 233.Lainaustoiminta käynnistyi kesän kuluessa. Kokonaisuuteen vaikuttavat kuitenkin poikkeusolojen vuoksi peruuntuneet teoslainat. Tavoite ei toteutunut.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Espon Kaupunginteatteri	Espossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Asema Suomen johtavana vierailuteatterina	Vierailuesitysten määrä yhteensä 57. (Ulkomaiset 27 / kotimaiset 30)	Vierailuesitysten määrä tammi-joulukuu 2021: 40 (ulkomaiset 9/kotimaiset 31). Hamlet Private (kotim.) 34 esityskertaa, TM (Belgia) 120 esityskertaa (yhden katsojan esityksiä). Fidelio-ooppera oli sekä vierailu että yhteistuotanto: 3 esitystä. N.E.G.R.O. 2 esitystä (kotim. vierailu). Per Hel showcase (kotim.) tapahtuma 3 esitystä. O'DD (kotim.) 4 es. Leda (kotim.) 2 es. Borders (ulkom.) 2 es. Kepeä elämäni (kotim.) 3 es. Dances of Death (ulkom.) 3 es. Ejaculation Falls (kotim.) 2 es. Lehman Trilogy (kotim.) 7 es. Survival kit (ulkom.) 3 es. Kuin Raivo äiti (kotim.) 4 es. Tavoite ei toteutunut.
Espon Kaupunginteatteri	Espossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa	Taiteellisesti monipuolinen, korkeatasoinen ja kustannustehokas teatteritarjonta	Asiakastyytyväisyys: keskimäärin 4/5. Vähintään 85 % asiakkaiden kokemukset palvelujen saatavuudesta ja laadusta	Olemme saaneet neljännellä vuosineljänneksellä 1.10. - 31.12.2021 58 palautetta esityksiin osallistuneilta asiakkailta. Vastaajista 84 % oli tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kokemaansa esitykseen. Tavoite toteutui.
Espon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Liikevoitto ja liikevoittoprosentti	Liikevoitto, euroa Liikevoittoprosentti = liikevoitto/liikevaihto x 100, %	-1,9 M€ -2,3 % Tavoite ei toteutunut.
Espon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten	Tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen	Vähintään 80 % (sijoittuneiden määrä /	83 %

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	syrjäytymistä vähennetään	työelämään tai jatko-opintoihin	tutkinnon suorittaneiden määrä x 100, %	Tavoite toteutui.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Koulutustakuu toimii, koulupudokkaita sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään	Tutkintokoulutuksesta a eronneiden osuus	Enintään 10 % (eronneiden määrä / virtauma periodilla x 100, %)	12 % Tavoite ei toteutunut.
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Toiminnan vaikuttavuuden mittaamista ja seuraamista kehitetään	Uudet mittarit ovat valmistuneet ja ne tuottavat ajantasaista tietoa johtamisen tueksi	Vaikuttavuutta on kehitetty Omnian oman vaikuttavuustavoitteen mukaisesti (yksilöllisiä urapolkuja mahdollistamalla, yrityspalveluja uudistamalla sekä henkilöstön osaamista ja hyvinvointia kehittämällä). Tavoite toteutui osittain.
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi	Tuottavuuden nousu	Korona on vaikuttanut lipputulojen kehitykseen voimakkaammin, kuin viime vuonna osattiin arvioida. Lipputulot jäivät 8,2 % talousarviota alhaisemmiksi. Lipputulot ovat kuitenkin kasvaneet maaliskuusta alkaen läpi vuoden. Rajoitusten palatessa loppuvuodesta lipputulojen kasvu loppui joulukuussa, ja lipputulot jäivät marraskuuta alhaisemmaksi. Bussiliikenteessä on jatkettu aiemmin tehtyjä säästötoimenpiteitä ja talviliikennekauden alkaessa otettiin käyttöön myös uusia säästötoimenpiteitä. Isoimmat karsinnat tehtiin ruuhka-ajan tarjontaan, mutta samassa yhteydessä on toteutettu myös linjojen lakkautuksia. HSL:n tilaamassa raideliikenteessä jatkettiin vuonna 2021 edelleen syysliikenteen 2020 alusta alkaen koronakriisin taloudellisten vaikutusten takia käyttöönotettuja sopeutustoimia. Raideliikenteen

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>suunnittelun peruseriaatteena on, että työmatkaliikenne turvataan ja aiemmin esitettyjä tarjonnan lisäyksiä jätetään tekemättä. Tarjonnan supistukset kohdistuivat pääsääntöisesti ruuhka-ajan ulkopuolelle. Raideliikenteen tehdyt säästöt ovat perustuneet matkustajamäärä- ja kuormitustietoihin. Liikennettä on harvennettu aikoina, jolloin kuormitus on ollut alhaista, tai tarjontaa on ollut paljon suhteessa matkustajamääriin.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
<p>Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä (HSL)</p>	<p>Joukkoliikenne on sujuvaa ja sen kulkutapaosuus kasvaa</p>	<p>Joukkoliikenteen palvelutaso on parantunut</p>	<p>Saavuttavuustarkastelu ja asiakastyytyväisyys alueittain</p>	<p>Syksyn 2021 asiakastyytyväisyystutkimuksessa yleisarvosanat laskivat kaikissa kulkumuodoissa syksyn 2020 tuloksiin verrattuna. Tuloksiin vaikuttivat etenkin lähiliikenteen ongelmat sekä mahdollisesti pandemian vuoksi toteutetut muut joukkoliikenteen sopeuttamisen toimenpiteet. HSL-joukkoliikenteen matkustajista 86 % oli joko erittäin tai melko tyytyväisiä HSL-joukkoliikenteeseen (yleisarvosana 4 tai 5 asteikolla 1–5). Yleisarvosanan keskiarvo oli 4,09. Vastaavasti syksyllä 2020 matkustajista 90 % oli joko erittäin tai melko tyytyväisiä ja yleisarvosanan keskiarvo oli 4,16. HSL-joukkoliikenteelle annetun yleisarvosanan perusteella tyytyväisimpiä olivat metromatkustajat, joista 90 % antoi arvosanan 4 tai 5. Raitiovaunuliikenteessä tyytyväisten osuus oli 87 %, bussiliikenteessä 86 % ja lähijunaliikenteessä 81 %.</p> <p>Liikennöinnin täsmällisyyteen matkustajista oli tyytyväisiä 78 %. Tyytyväisimpiä olivat metromatkustajat, joista 90 % antoi arvosanan 4 tai 5. Raitiovaunuliikenteessä tyytyväisten osuus oli 84 %, bussiliikenteessä 77 % ja lähijunaliikenteessä 62 %. Lähijunaliikenteessä tyytyväisten osuus laski</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>merkittävästi. Syksyllä 2020 lähijunaliikenteessä täsmällisyyteen tyytyväisten matkustajien osuus oli 79 %. Vastaajista 51 % koki, että HSL kuuntelee minua ja huomioi tarpeeni. Syksyllä 2020 vastaajista 57 % koki näin. Vastaajista 87 % koki, että tietoa aikatauluista ja reiteistä on hyvin saatavilla. Vastaajista 79 % koki HSL:n alueen lippuvalikoiman vastaavan matkustustarpeita. Vastaajista 85 % koki lipun ostamisen olevan helppoa.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Edistetään liikkumista palveluna	Jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja uusien liikkumispalvelujen kulkutapaosuus kasvaa ja uusia liikkumispalveluja otetaan käyttöön	<p>Kulkutapaosuuksien määrä ja yritysten tarjoamat liikkumispalvelut</p> <p>Ajantasainen tieto joukkoliikenteen käytön ja lipputulosten kehityksestä vähintään puolivuositain</p>	<p>Helsingin seudun joukkoliikenteessä matkustajamäärät olivat 2021 -41 % alle vuoden 2019 tasosta.</p> <p>Jalankulun ja pyöräilyn nopeat kokeilut -hanke on valmisteltu ja toteutettu, työn loppuraportti valmistuu alkuvuodesta 2022. Kolmas vastuutettu tehtävä, liikenteen automaation seudullinen tiekartta, on tekeillä ja sen raportti valmistuu pian vuodenvaihteen jälkeen. MAL-sopimuseurannassa on hoidettu liikenteen toimien seuranta. KUHA-ohjelma sekä Kuuma-kuntien että Espoon osalta on hyväksytty HLJ- toimikunnassa ja siirtynyt toteutusvaiheeseen.</p> <p>Matkustajien luottamuksen palauttamiseksi tehtiin esim. seuraavia toimenpiteitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaluston ja asemien tehostettu siivous - käsidesien asennukset asemille ja kalustoon - terveysturvallisen ilmanvaihdon varmistaminen, joka toteutettiin VTT:n suorittaman ilmanvaihdon riittävyden arvioinnin perusteella. Selvityksen perusteella HSL:n liikenteessä olevan kaluston ilmanvaihto on riittävällä tasolla terveysturvallisuuden

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>varmistamiseksi. Raitiovaunukaluston osalta Artic-vaunujen ilmanvaihdon parantaminen sisäilmankierrätys sulkemalla oli tehokas parannus.</p> <p>OpenMaas-rajapintaa käyttää 11 sopimus Kumppania ja käynnissä on neuvotteluja kolmen uuden kumppanin kanssa, mikä voi tuoda uusia käyttäjäkohderyhmiä palvelun piiriin. Rajapinta on toiminnallisesti valmis ja siihen on tehty vain normaaleja päivitystoimenpiteitä.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Joukkoliikenteen energiatehokkuutta parannetaan ottamalla käyttöön sähköbussseja ja muun linja-autokaluston osalta siirrytään käyttämään yhä enemmän biopohjaisia polttoaineita	Sähköbussien määrän kasvu Espoossa ja biopohjaisten polttoaineiden osuuden kehitys	<p>Vuoden ensimmäisen kilpailukierroksen 53 myötä sähköbussien määrä kasvaa 128:lla sähköbussilla, mikä vastaa noin 90 %:a kilpailutetusta liikenteestä.</p> <p>Vuoden toisen kilpailukierroksen 54 myötä sähköbussien määrä kasvaa 49 sähköbussilla, mikä vastaa yli 80 % pitkäkestoisten sopimusten liikenteestä ja noin 60 % kaikesta kilpailutetusta liikenteestä.</p> <p>Sähköbussseja on tarjottu viimeisimmillä kilpailukierroksilla huomattavasti vaatimuksia enemmän, joten sähköbussitavoitteemme (30 % vuonna 2025) saavutetaan jo vuonna 2023. Nopeutunut kehitys on huomioitu joulukuussa 2021 hyväksytyssä HSL:n strategiassa esitetyissä päästötavoitteissa.</p> <p>Sähköbussseja oli vuoden 2021 lopussa liikenteessä 174 kpl (13 %). Vuonna 2022 tehtyjen sopimusten</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>myötä määrä kasvaa 305 kpl (23 %) ja vuonna 2023 392 kpl (30 %).</p> <p>Kesän 2021 aikana otettiin käyttöön neljä uutta pikalatausasemaa päätepyssä sekä kymmeniä varikkolatureita.</p> <p>Päästöt: Tavoitteemme on vähentää vuoteen 2025 mennessä hiilidioksidipäästöjä CO2 yli 90 prosenttia vuoteen 2010 verrattuna. Vuoden 2021 jälkeen olemme onnistuneet vähentämään lähipäästöjä Nox – 86 % ja PM – 89 % sekä hiilidioksidipäästöjä -53 % vuoteen 2010 verrattuna.</p> <p>Järjestimme tammikuussa ympäristöbonuskilpailun Y11. Bonuskilpailun avulla hyvitetiin liikennöitsijöille voimassa olevien sopimusvelvoitteiden lisäksi toteutettavista toimenpiteistä, joilla alennettiin päästöjä. HSL bussiliikenteeseen saimme vuoden 2021 helmikuusta vuoden 2022 tammikuuhun saakka biodieseliä 12,2 milj. litraa, sekä bioetanolia 27 000 litraa.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi	Tuottavuuden nousu	<p>TP luvut eivät vielä valmiit 21.1.2022, ennuste toteumille</p> <p>Vesihuollon toimintamenot/jäsenkaupunkien asukasmäärä Ennuste 80,0 €/as (tavoite ei toteudu) Toimintakulut ovat yli viime vuoden tason ja inflaatio</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>ja asukasmäärän kasvu koronan myötä ollut poikkeuksellisen alhainen.</p> <p>Jätehuollon toimintamenot/käsitelty jätemäärä; Ennuste 200 €/tn (tavoite ei toteudu) Käsiteltävien jätemäärien alenema, erityisesti biojäte ja hyötyjätteet</p> <p>Hallinnon ja tukitoimintojen toimintamenojen osuus HSY:stä Ennuste 14,7 % (Tavoite toteutuu)</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Kaupungin kasvaessa huolehditaan luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisestä	Tehostetaan toimenpiteitä vesijohtoverkon hävikin pienentämiseksi	Toimenpiteet ja hävikin määrä	<p>Vuotovesien hallinnan osalta toimenpiteitä raportointijaksolla:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vuotavuuden hallintatoimenpiteisiin liittyen käynnistetty kartoitus uusista tarkemmista vuodon paikantamismenetelmistä - Blominmäen rakentamisen takia ei ole mahdollista investoida verkoston saneerauksiin tarvittavasti. - Verkoston vuotavuuden ei ennakoita vähenevän tänä vuonna. <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä	Kotitalouksien jätteen kierrätysasteen ja palvelutason nostaminen	- Erilliskeräyksen, ml. muovinkeräyksen tehostaminen	<p>Toteuma 2021:</p> <p>Kotitalousjätteen kierrätysaste 45 % (tavoite ei toteutunut). Suurin syy kierrätysasteen laskuun on muutos laskentamenetelmässä, tästä vuodesta alkaen on huomioitu myös käsittelyn rejektit. Tämän</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
			<ul style="list-style-type: none"> - Sortti-asemien viikonloppuaukioloajat - Keräyspisteiden saavutettavuus 	<p>lisäksi kotitalouksien sekajättemäärät ovat taas nousseet, mikä hankaloittaa tavoitteen toteutumista myös ilman laskennallista muutosta.</p> <p>Toimenpiteitä kierrätysasteen nostoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poistotekstiilin keräyksen ja esikäsittelyn suunnitteluhanke etenee. - Investointitukihakemus poistotekstiilin esikäsittelylaitokseen jätetty Business Finlandille 16.4. Rahoitusta ei saatu. - HSY:n oman kauppakeskuskeräyspilotin suunnittelu aloitettu. Kauppakeskuskeräys aloitettiin 1.1.2022 - Sekajätteen laitospäivänsäätelyn osalta on aloitettu selvittämään Sortin sekajätteen käsittelyvaihtoehtoja. - Laitospäivänsäätelyä on testattu Salpakierron lajittelulaitoksessa. Sekajätteen laitospäivänsäätelyä käsittelyajatukselta luovutaan, mutta käsittelykokeita jatketaan vielä. - Paperisten biojätepussien asukasjakelun pilotti toteutettiin 10/2020–03/2021, osallistuneille järjestettiin asukaskysely maaliskuussa. Jatko-toimenpiteenä on suunniteltu opinnäytetyötä, joka käynnistyi syksyllä 2021. - Cool4city-hankkeen kuonabetonielementit ovat valmistuneet ja käytössä Ämmäsuolla. Hankkeessa seurataan elementtien kestävyyttä käytössä. - AB puuta on kerätty hyvin kompostointilaitoksen tukiaineeksi sekä lietepyrolyysin tukiaineena. - Eristevillakeräys on aloitettu kaikilla Sortti-asemilla ja kilpailutus on aloitettu. <p>Tavoite toteutui osittain.</p>

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Blominmäen puhdistamon rakentaminen edistyy hallitusti siten, että laitos voidaan ottaa käyttöön suunnitelman mukaisesti 2022	Kustannukset ja toteutusaikataulu / seuranta	<p>Viimeisimmät hallitukselle raportoidut tiedot 15.10.2021:</p> <p>Hankkeen toteutuneet kustannukset 30.9.2021 mennessä ovat yhteensä noin 447 milj. euroa. Ennuste hankkeen kokonaiskustannuksista on noin 488 milj. euroa</p> <p>Blominmäen projektinjohtourakan prosessin ja LVI:n putkistojen ja koneiden asennukset ovat edenneet hyvää vauhtia. Prosessiputkistoja on asennettu noin 85 % kokonaiskilomäärästä. Sähkö- ja instrumentointikaapeleiden asennus ja kytkennät jatkuvat. Puhdistamon urakan kokonaisvalmiusaste ennusteeseen verrattuna rahan käytön mukaan on noin 94 % (rakennustekniikka 100 %, prosessiputkisto ja -koneisto 90 %, LVI 92 %, automaatio ja instrumentointi 79 % ja sähkö 73 %).</p> <p>Urakka on yleisaikataulusta jäljessä. Käyttöönotto-aikataulussa on jätevesien kääntö Blominmäkeen esitetty alkavaksi 30.6.2022 ja täysimääräisesti käytössä vuoden 2022 loppuun mennessä. Testaukset eivät ole edenneet täysin aikataulun mukaisesti, mikä saattaa viivästyttää käynnistystä. Puhdistamon arvioidaan kuitenkin olevan täysimääräisesti käytössä v. 2022 lopussa.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon	HUS kuntayhtymän tuottavuuden nousu 1,0 % / vuosi	Laskutuksen kasvu verrattuna toiminnan volyymin kasvuun, ero vähintään 1 prosenttiyksikköä	Vuonna 2021 kokonaistuottavuuden kehitystä seurataan kustannus per potilas -tunnusluvulla. Tammi-joulukuussa HUS:n kustannus per potilas oli 3245 euroa, kun se edellisen vuoden vastaavana ajankohtana oli 3123 euroa, kasvua edelliseen

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
	Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa			vuoteen on 0,8 % (deflatoitu). Tavoitteena on, että kustannus per potilas laskisi HUS-tasolla -1 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Tavoite ei toteutunut.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa	Investointien kokonaistaso mitoitettava rahoituksellisesti kestäväälle tasolle	HUS:n investointitaso, velkamäärän muutos. Arvio kestävyydestä.	INVESTOINNIT: Tammi-joulukuun investointimenot olivat 250 milj. euroa, joka on 19,6 milj. euroa vähemmän kuin koko vuoden talousarvio 281 milj. euroa. VELKAMÄÄRÄ: Joulukuun lopussa HUS:lla oli pitkäaikaista lainaa 734 milj. euroa ja HUS:n omavaraisuusaste 23,2 %. HUS-kuntayhtymä nosti tilikauden aikana uutta pitkäaikaista lainaa 90 milj. euroa. Talousarviossa oli varauduttu 210 milj. euroa nostoon. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 18,2 milj. eurolla. Tavoite toteutui.
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti	Jorvin sairaala-alueen yhteisten palvelupolkujen asiakaslähtöistä kehittämistä jatketaan kaupungin kanssa yhteistyössä	Arvio toimenpiteiden riittävyydestä	HUS ja Espoo käynnistivät vuonna 2018 yhteisen hankkeen Jorvin kampuksen hoitoketjujen analysoimiseksi ja kehittämiseksi. Hanketta tukemaan laadittiin selvitys, josta tunnistettiin yhteisiä kehittämiskohteita: 1. Ennakoilmoitusten nykyistä laajempi hyödyntäminen potilaiden siirtyessä HUS:sta jatkohoitoon Espoon vuodeosastoille 2. Siirtoviivemallin uudistaminen. 3. Kotiuttamisen edellytysten parantaminen HUS:n vuodeosastoilla: Espoon ja HUS:n yhteistyössä (ESH

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>ja PTH-integraatiohanke) on aloitettu moniammatillinen kotiutustiimi -toimintamalli, joka ”etsii” potilaita Jorvin vuodeosastoilla ja tukee kotiutumisprosessia. Hanke etenee.</p> <p>4. Jorvin kampuksen potilasvirtojen kokonaisuohjauksen kehittäminen: mm. Covid-19-potilaiden hoitoketjujen tarkastelu.</p> <p>5. Eräiden erikoisalojen siirtokäytäntöjen tarkastelu</p> <p>6. Jorvin kampuksen yhteinen kehittäminen</p> <p>Vuoden 2020 alussa puhjennut Covid-19-epidemia on vaikuttanut siten, että toimintaa on keskitetty epidemiaan varautumiseen ja hoidon suunnitteluun. Covid-19-potilaat ovat kuormittaneet myös Jorvin sairaalaa. Potilaiden siirtyminen jatkohoitopaikoille vaikeutui kesällä 2021 merkittävästi jatkohoitopaikkojen puutteen vuoksi. Ongelmaa on yritetty ratkaista yhteisin toimenpitein.</p> <p>Jorvin kampuksen kehittäminen etenee usealla erikoisalalla. Kesällä 2021 julkaistiin Jorvin uuden osastorakennuksen hankesuunnitelma ja toteutussuunnittelu käynnistyi syksyllä 2021.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)	Espoo valvoo aktiivisesti etujaan maakuntauudistuksessa. Kehitetään kaupungin poliittista johtamista.	Kiinteistöomaisuuden arviointi ja realisointi	Tuloutukset omistajille ja Espoolle	Kellokosken sairaalan myynti jatkui syksyn 2021, mutta kiinnostus kiinteistöä kohden on ollut hyvin vähäistä eikä myyntineuvotteluissa ole edetty.

Konserniyhteisö	Valtuustokauden tavoite	Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Seuranta 31.12.
				<p>Lastenlinnan kiinteistöä on yritetty myydä useamman vuoden ajan, mutta ostajaa ei ole löytynyt. HUS:n talous- ja konsernijaoston linjauksen mukaisesti nyt selvitetään mahdollisuutta säilyttää kiinteistö HUS:n omistuksessa. Mahdollisuutta asemakaavan muutokseen selvitetään.</p> <p>Kellokosken sairaalan virkistysalue Mäntsälässä myytiin ja yksi Kellokoskella sijaitseva asunto myös. Poikkeama tavoitteesta tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, että kiinteistöomaisuuden myynti ei ole edennyt sillä tahdilla, jota HUS tavoittelee.</p> <p>Tavoite toteutui osittain.</p>
<p>Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS)</p>	<p>Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopussa</p>	<p>HUS ei ylitä talousarviota</p>	<p>Toimenpiteet talousarvion pitävyyden varmistamiseksi</p>	<p>Tammi-joulukuun toimintaan vaikutti edelleen meneillään oleva koronaepidemia. HUS:n elektiivistä toimintaa pystyttiin kuitenkin ylläpitämään osastoja kuormittavista teho- ja osastohoidon potilaista huolimatta. Myös vuoden 2020 hoitovelkaa pystyttiin tehokkaasti lyhentämään. Koronanäytteenoton ja analytiikan laskutusta kertyi HUS:n jäsenkunnilta tammi-joulukuussa aikana 234 milj. euroa. Tammi-joulukuun toimintatuotot olivat 2 945,1 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 37,7 milj. eurolla. Talousarvio ylitykseen vaikutti HUS:n saama 75,6 milj. euron valtioavustus koronaepidemian torjuntaan ja hoitoon.</p> <p>HUSin tilikauden tulos muodostui ylijäämäiseksi, minkä vuoksi HUS palautti jäsenkunnille 57,4 milj. euroa. Vuoden 2021 tulos on 15,022 milj. euroa, jolla katetaan HUS:n valtuuston päätöksen mukaisesti vuodelta 2019 taseessa oleva alijäämä.</p> <p>Tavoite toteutui.</p>

1.5 KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELYSTÄ

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle vuoden 2021 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- **Peruskaupunki** lisää poistoeroa 5 247 157,73 euroa.
- **Tilapalvelut-liikelaitos** vähentää poistoeroa 5 014 750,03 euroa.
- **Vahinkorahasto:** ylijäämä 1 962 806,66 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään.
- **Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto:** ylijäämä 1 759 510,07 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 666 717,26 euroa siirretään rahastopääomaan.
- **Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto:** ylijäämä 69 488 209,90 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus vuoden 2021 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Edellisten tilikausien ylijäämästä siirretään 9 920 424,93 euroa rahastopääomaan. Rahaston tuottoja puretaan edellisten tilikausien ylijäämästä 15 000 000,00 euroa.
- **Sosiaalisen luototuksen rahasto:** ylijäämä 5 074,17 lisätään rahastopääomaan.
- **Kaupungin** tilikauden ylijäämä 207 032 762,49 euroa lisätään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

2 TOTEUTUMISVERTAILUT

2.1 ESPOO-TARINAN VUODEN 2021 TAVOITTEIDEN, OHJELMIEN JA LINJAUSTEN TOTEUTUMINEN

Espoo-tarina on Espoon strategia, jota toteutetaan toimialojen ja yksiköiden omilla tarinoilla, toimiala- ja tulosityksikkötasoisilla tuloskorteilla ja poikkihallinnollisilla kehitysohjelmilla. Espoo-tarina ohjaa tulostavoitteiden asettamista. Tulostavoitteet hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Espoo-tarinassa on kaudella 2017–2021 neljä osa-aluetta: sivistys ja hyvinvointi, elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys, ympäristö, rakentaminen ja liikenne sekä talous, henkilöstö ja johtaminen. Vuodelle 2021 asetettiin yhteensä 41 tulostavoitetta, joista 23 toteutui ja kahdeksan toteutui osittain. Kymmenen tulostavoitetta jäi saavuttamatta.

Koronavirusepidemia vaikutti laajasti Espoon kaupunkien tulostavoitteiden toteutumisiin, erityisesti työllisyyteen ja hyvinvointiin liittyviin tavoitteisiin. Myös toteutuneissa tulostavoitteissa epidemia vaikeutti tulosten saavuttamista. Tulostavoitteiden lisäksi toimialat asettivat tavoitteita, jotka eivät olleet valtuustoon nähden sitovia. Niiden toteutumisen eteneminen raportoi- tiin lauta- ja johtokunnille.

2.1.1 Tulostavoitteiden toteutuminen osa-alueittain

Sivistys ja hyvinvointi

Espoon tavoitteena on järjestää ja tuottaa palvelut asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti. Koronavirusepidemian aikana hoitoon pääsy terveyskeskuslääkärin vastaanotolle heikentyi, eikä 28 päivän saatavuustavoitetta saavutettu. Palvelujen digitalisoinnissa ei saavutettu asetettuja digivastaanottojen kasvutavoitteita.

Erikoissairaanhoidon ja perustason palvelujen integraation kehittämisessä onnistuttiin osittain, kun hoivakotien asukkaiden päivystyskäyntimäärät laskivat, mutta kotihoidon asiakkaiden päivystyskäyntimäärät lisääntyivät. Vanhuspalvelujen tavoitteena oli asiakaskastyytyväisyyden paraneminen edellisestä vuodesta, mikä toteutui kotihoidossa, mutta ei toteutunut sairaalassa ja pitkäaikaishoidossa. Sairaalan asiakastyytyväisyys on edelleen erinomaisella tasolla (NPS 64), vaikka tuloksessa on laskua edelliseen vuoteen verrattuna.

Tehostetun palveluasumisen oman toiminnan tavoitteeksi on asetettu kustannustason laske- minen kohti yksityisen palvelutuotannon hintatasoa. Hoitopäivän hintaa onnistuttiin laske- maan ateriasuunnittelua uudistamalla, mutta asetettua hoitopäivän yksikköhintaa ei saavu- tettu. Myöskään kuljetuspalvelujen tavoite matkojen yhdistämistason nostamisesta ei toteu- tunut, koska korona-aikana matkojen yhdistelyä ei voinut tehdä.

Espoo-tarinan mukaan espoolaiset ikääntyneet asuvat kotona turvallisesti ja toimintakykyi- senä, ja tarvittaessa varmistetaan pääsy tehostetun palveluasumisen piiriin. Vuonna 2021 kotona asuvien ikääntyneiden osuus kasvoi tavoitteen mukaisesti 94 prosenttiin (75 vuotta täyttäneistä) osuuden ollessa vuotta aiemmin 93,5 prosenttia. Kotihoidossa tavoitteena on vähentää asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrää, mutta tavoitetta ei saavutettu. Koti- hoidon asiakkaiden kivunhoidon tilanne parani edellisestä vuodesta, mutta tavoitetasoa ei saavutettu.

Tuetun asumisen osuus vammaisten asumispalveluista pieneni, mikä on vastoin asetettua tavoitetta. Omassa palvelutuotannossa tuetun asumisen asiakkaiden määrä on kuitenkin kasvanut merkittävästi.

Lasten ja nuorten sijoittaminen kodin ulkopuolelle sekä heidän tarpeensa psykiatriin palveluihin ovat pysyneet lähes ennallaan. Lasten sijoitukset kodin ulkopuolelle kasvoivat, kun taas psykiatrian käyttö väheni. Muutokset ovat marginaalisia. Psykiatrian käyttö olisi kasvanut, mikäli palveluissa ei olisi henkilöstövajausta. Nuorten sijoitukset kodin ulkopuolelle lasivat, mutta psykiatrian käyttö hieman lisääntyi.

Espoon tavoitteena on olla sivistyksen kärkikaupunki, jossa kuntalaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli vuoden 2021 lopussa 80 prosenttia. Ylioppilaskirjoitusten pakollisten aineiden keskiarvo oli Espoossa valtakunnallista keskiarvoa korkeampi. Oppivelvollisuuden laajentamiseen ja toisen asteen koulutuksen maksuttomuuteen liittyvä lainsäädäntö astui voimaan 1.8.2021. Kaikille peruskoulun päättäneille oppivelvollisille järjestettiin lain edellyttämällä tavalla jatko- ja oppimateriaalit sekä tietokoneet. Espoon moninaistuminen on yhteinen haaste ja mahdollisuus kaikissa palveluissa. Vieraskielisten oppilaiden osuus suomenkielisessä perusopetuksessa oli 22,7 prosenttia.

Nuorisopalvelujen toimintaa toteutettiin joustavasti kulloinkin voimassa olevien koronamääräysten mukaisesti: keväällä pääsääntöisesti jalkautuvan ja digitaalisen nuorisotyön keinoin, syksyllä rajoittaen nuorisotilojen kävijämääriä.

Espoolaisten hyvinvointia tukee laaja harrastus- ja kerhotoiminta kouluissa, KULPS-kulttuuri- ja liikuntapolku sekä yhteistyö taiteen perusopetuksen, kulttuuripalvelujen sekä liikunta- ja nuorisopalveluiden kanssa.

Liikunnan ja urheilun harrastamisen polku käsitti yhteensä 135 ryhmää ja niissä oli kaikkiaan 2300 käyntiä viikossa. Pandemiarajoitukset keskeyttivät toiminnan etenkin avoimissa ryhmissä. Lisäksi seurakenttä järjesti iltapäiväkerhotoimintoja.

Senioreiden ohjatut liikuntaryhmät siirtyivät ulos ja digitaalisesti verkkoon. Koronavirusepidemia merkitsi kuitenkin erityisesti vakituisista sisäliikuntaryhmistä luopumista eivätkä uudet innovaatiot saaneet aivan kaikkia mukaan. Ulkoliikunta sai kuitenkin myönteisen vastaanoton ja se jatkuu myös tulevaisuudessa aikaisempaa laajempaan.

Kumppanuusmallilla valmistui Matinkylän jääurheilukeskus, jossa on kaupungin omien tilojen lisäksi kolme kaukaloa, liikuntahalli, peilisali, kuntosali ja ulkopuolella tekojäärata kuntalaiskäyttöön. Olosuhteiden kehittäminen eteni tavoitteiden mukaan.

Asukkaat löysivät laajasti ulkoliikunnan pariin. Hyvä kevät houkutteli kuntalaiset laduille, tekojääratakentille ja luontopoluille. Myös pyöräilyn suosio kasvoi merkittävästi. Seuroille tai seurataustaisille yhteisöille maksettiin ylimääräisinä korona-avustuksina yhteensä 1,7 milj. euroa. Avustus maksettiin koronasta aiheutuneista säästöistä ja menoja sopeuttamalla. Kaupungille ei siis syntynyt ylimääräistä kustannusta, mutta tilojen sulkeminen aiheutti yhteensä 2,2 milj. euron tulonmenetykset. Näistä valtaosa syntyi uinnin maksutulojen romahtamisesta yli 30 prosenttia normaalista.

Vuoden 2021 kaupunki- ja kuntapalveluiden laajan asuinkuntaindeksin (Kapa) seurantatietojen mukaan kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä kaupunkiympäristöä koskeviin palveluihin. Ympäristöpalveluiden tyytyväisyysindeksi nousi hieman. Ympäristön hoitoon ja tilaan ollaan Espoossa edelleen tyytyväisiä. Eniten arvostetaan luonto- ja retkeilyreittejä, joihin tyytyväisiä oli 84 prosenttia vastaajista. Ulkoilualueita ja -puistoja piti Espoossa vastaajista 89 prosenttia hyvin hoidettuna. Osuus on vertailuryhmän keskiarvoon nähden korkea.

Katujen ja teiden hoitoa piti Espoossa vastaajista 63 prosentti hyvin hoidettuna. Osuus on vertailuryhmän keskiarvon tasolla, mutta edellisestä vuodesta tyytyväisten osuus on pienentynyt. Puistojen ja viheralueiden hoitoa piti Espoossa vastaajista 78 prosenttia hyvänä. Osuus on myös vertailuryhmän keskiarvon tasolla, mutta tyytyväisten osuus on hieman pienentynyt. Neljäsosa piti melun torjuntaa huonosti hoidettuna. Kaupungin toimitilojen asiakastyytyväisyys kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Julkista liikennettä piti Espoossa vastaajista 64 prosenttia hyvin hoidettuna.

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Espon tavoitteena on olla kansainvälisesti vetovoimainen innovaatioympäristö, johon osavat ihmiset ja yritykset juurtuvat. Espoo yritysten toimintaympäristönä -tutkimuksen mukaan yritysten tyytyväisyys kaupungin yritysilmastoon kasvoi. Työpaikkojen määrä kasvoi vuoden takaiseen verrattuna koronavirusepidemiasta huolimatta. Yritystyöpaikkoja oli noin 11 700, joista 48 prosenttia metron kasvukäytävällä ja 31 prosenttia kaupunkiradan kasvukäytävällä. Suuret yritykset rekrytoivat voimakkaasti, mutta pienillä yrityksillä oli rekrytointihaasteita. Kansainvälisten tutkimus- ja kehitysintensiivisten toimijoiden investoinnit hiipuivat hetkeksi keväällä mutta palasivat normaalille tasolle vuoden loppuun mennessä.

Työllisyysasteen vuosikeskiarvo oli 74,3 prosenttia. Koronaviruspandemia vaikutti voimakkaasti työllisyystilanteeseen etenkin alkuvuodesta, jolloin työttömien tai lomautettujen osuus työvoimasta oli 11,3 prosenttia. Syksyllä työttömyys kääntyi loivaan laskuun ja vastaava osuus loppuvuodesta oli 9,4 prosenttia. Maaliskuussa alkaneessa työllisyyden kuntakokeilussa valtiolta siirtyi vastuu kaikkien alle 30-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja vieraskielisten sekä peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saavien työttömien työnhakijoiden työllisyydenhoidon järjestämisestä kaupungille. Valtiolta ei siirtynyt riittävästi työntekijöitä ja pandemiailanne haastoi 18 000 uuden asiakkaan työllisyshoitoa. Asiakastyytyväisyyttä mittaavassa valtakunnallisessa työkokeiluvertailussa Espoo sijoittui kuitenkin kolmanneksi ollen suurten kokeilukuntien paras.

Valmisteluvaiheessa on useita työpaikkarakentamista sisältäviä kohteita, joiden osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat olleet nähtävillä. Merkittävät elinkeinokaavat on priorisoitu kaupunkisuunnittelun työohjelmassa.

Keilalahdenportin asemakaava on saanut lainvoiman. Kaavalla mahdollistetaan laadukas saapuminen alueelle kohentamalla kaupunkikuvaa sekä toimistotalon rakentaminen. Lisäksi Keilaniemen kalliopysäköintilaitoksen kaava sai lainvoiman. Keilaniemessä kaksi kaavaehdotusta ja Valokeilanaukion OAS ja valmisteluaineistot ovat olleet nähtävillä. Alueelle on tulossa toimisto- ja asuinrakentamista.

Hepokorvenkallion asemakaava, joka mahdollistaa datakeskuksen sijoittumisen Kehä III:n läheisyyteen ja hiilineutraalin kaukolämmön tuottamisen Espoossa, on hyväksytty valtuustossa. Ruukinhuhdan asemakaavan muutos on myös hyväksytty valtuustossa. Muutoksella mahdollistetaan monipuolinen opisto-, tutkimus- ja yrityskortteli Kivenlahden metroaseman pohjoispuolelle Kiviruukkiin. Jorvin sairaalan laajentamisen mahdollistava asemakaavan muutos hyväksyttiin marraskuussa 2021 ehdotuksena kaupunginhallitukselle.

Lisäksi käynnissä on useita pienempiä, kuntalaisille lähipalveluita varmistavia kaavahankkeita. Kulmakorpi I -alueen työpaikka-alueen esirakentaminen on käynnissä. Yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin on edistetty kunnallistekniikan investoinneilla, joista 67 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-II. MAL-sopimuksen tavoitteiden ja asunto-ohjelman mukaisten kunnallistekniikan investointien toteutuminen vuoden loppuun mennessä saavutettiin. Investoinneista 82 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-III.

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Espoon kaupunkirakennetta ja -ympäristöä kehitettiin investointiohjelman kokonaistason mukaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväksi verkostokaupungiksi. Toimenpiteillä varmistettiin suuret kehittämissuunnitelmat, raideliikenteen asemaseutujen maankäytön tiivistäminen sekä kaupungin investointien eteneminen, että joukkoliikenteen palvelutason säilyminen hyvänä.

Raide-Jokerin eli pikaraitiolinjan rakentaminen on edennyt hyvin Espoossa ja liikennöinnin arvioidaan alkavan vuoden 2024 alussa. Kaupunkiradan rakentamissuunnittelu käynnistyi 2021 millä mahdollistetaan kahden uuden lisäraiteen rakentaminen Leppävaaran ja Kaukalahden välille. Radan rakentaminen aloitetaan vuonna 2022.

Länsimetron kokonaisvalmius Kivenlahteen on yli 90 prosenttia ja sen rakentaminen etenee aiemmin ilmoitetun aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti. Liikenteen osuudella arvioidaan voivan alkaa vuoden 2023 aikana kun myös HKL:n ja HSL:n valmistelevat työt on tehty. Raideliikenteen rakentaminen edistää merkittävästi kestävästä kehittämisestä ja päästötöntä liikkumista.

Kaupunkiympäristön kehittämisen tavoitteena oli maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksen asuntotuotantoa ja liikennettä koskevien velvoitteiden täyttäminen sekä energiasäästötavoitteiden ja ympäristökriteereiden edistäminen rakentamisessa, alueiden kehittämisessä ja palvelutuotannossa. Nämä tavoitteet saavutettiin.

Valtuuston hyväksymän Espoon asunto-ohjelman tavoitteena on riittävä, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotuotanto ja asuntoalueiden tasapainoinen kehittäminen. Toiminnalla varmistettiin kaupungin kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3 000 asunnon vuosituotannolle ja kunnallistekniikan investointien eteneminen alueilla.

Vuoden aikana aloitettiin ennätysellisesti yhteensä 6 177 asunnon rakentaminen Espooseen ja uusia asuntoja asukkaille valmistui yhteensä 5 482 kpl. Kunnassa hyväksytyjen asemakaavojen uudesta asumisen kerrosalasta (481 400 k-m²) sijoittui lähes kokonaisuudessaan hyvien liikenneyhteyksien piiriin. Hyväksytystä uudesta asumisen kerrosalasta 91 prosenttia sijaitsee MAL maankäytön ensisijaisella kehittämissuunnitelma-alueella. Kunnallistekniikan investoinneista 82 prosenttia sijoittui hyvällä saavutettavuusvyöhykkeellä.

Merkittäviä elinkeinokaavoja on edistetty tilipäätöskaudella. KETS-tavoitteiden mukaisesti kaavoituksessa on ohjattu alueita uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja energiatehokkuuteen. ESA-radan YVA-täydennykset ovat olleet lausunnolla.

Keilaniemessä kaavamuutos on hyväksytty. Keilaniemessä kaksi kaavaa ja Valokeilaniemessä OAS ja valmisteluaineistot ovat olleet nähtävillä. Alueelle on tulossa toimisto- ja asuinrakentamista. Keilaniemenportin, Keilaniemenrannan ja Keilaniemen kalliopysäköintilaitoksen kaavat ja Miestentien kaavamuutos Otaniemessä ovat saaneet lainvoiman.

Lisäksi Niittysillankorvan kaavamuutos on hyväksytty, mikä mahdollistaa asuinkerrostalojen rakentamisen Niittykummun metroaseman läheisyyteen.

Kaitaan metrokeskuksen kaava on hyväksytty. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa asuimista tulevan metroaseman välittömässä läheisyydessä ja kehittää sitä palvelutasoltaan monipuoliseksi paikalliskeskukseksi.

Finnon keskuksen OAS ja valmisteluaineisto on ollut nähtävillä. Matroonankadun kaava tulevan Finnon metroaseman läheisyydessä on saanut myös lainvoiman. Rusthollinrinteen

kaavaehdotus Finnoon alueen pohjoisosissa on hyväksytty nähtäville. Alueelle suunnitellaan asuin- ja työpaikkarakentamista. Valtuusto hyväksyi Keran asemakaavan, missä tavoitteena on muodostaa Kerasta kaupunkimainen uusi paikalliskeskus kaupunkiradan varteen.

Joukkoliikenteen matkustajien määrät pysyivät alhaisina koronan vaikutuksesta. Kaupunki-laisten liikkumismahdollisuudet turvattiin poikkeusoloista huolimatta.

Espoon tavoitteena on terveelliset, toimivat ja palveluiden toteuttamista palvelevat kustannustehokkaat toimitilat kuten koulut ja päiväkodit. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi valtuusto hyväksyi investointiohjelma 2019–2030 osana talousarviota. Päiväkoti ja kouluhankkeiden investointiohjelman toteuttaminen eteni koronasta huolimatta.

Vuoden aikana tehtiin useita eri toimenpiteitä terveellisen sisäilman varmistamiseksi ja koulut kuntoon -ohjelmaa edistettiin. Sisäilmakohteiden hätäväistöjen määrä oli nolla vuonna 2021. Siivouksen toimenpiteitä on tehty normaalikäytänteitä enemmän.

Koronan vaikutuksesta toimitilojen käyttöasteet eivät olleet normaaleja ja tilojen käyttöasteesta tehtiin selvitystyö. Toimistohenkilöstö on tehnyt etätöitä ja osa kouluista ja päiväkodeista on ollut vajaakäytössä. Myös sosiaali- ja terveyspalveluiden tiloja on jouduttu uudelleen järjestelmään palvelujen turvaamiseksi.

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Talouden nopeasta kasvupyrähdyksestä johtuen työllisyys parani ja kasvatti kunnallisveron tuottoa, yritysten verotettavan tuloksen kasvu ja yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus nostivat yhteisöveron tuottoa. Taloutta koskevista tulokortin neljästä tavoitteesta toteutui kolme ja neljäs osittain.

Palvelutuotannon tuottavuus ei täysin parantunut asetettujen mittarien mukaisesti, sillä koronan hoito kasvatti palvelutuotteiden kustannuksia terveyspalveluissa ja oppimisen lisätuki kasvun- ja oppimisen toimialalla, näissä kustannusten kasvu korvattiin valtion avustuksilla. Koronasta aiheutuvat sulut vähensivät suoritteita mm. liikunta- ja kulttuuripalveluissa. Palvelutuotteista toteutui talousarvion mukaisesti 42 prosenttia.

Tavoite toimintakatteen alijäämä on enintään talousarvion mukainen, toteutui. STM korvasi kunnille täysimääräisesti testaus-, jäljitys ja suojarustekustannukset ja OKM rahoitti oppimisen tukea ja oppilashuollon vahvistamista. Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus – ja sopeutusohjelman vuodelle 2021 asetetuista 22,8 milj. euron tuottavuustavoitteista toteutui 16,6 milj. euroa.

Vuosikate nousi ennätyskorkealle ja kaupunki pystyi rahoittamaan investoinnit tulorahoituksella, asetettu tavoite toteutui huomattavasti talousarviota parempana. Valtuustokauden tavoite Espoo konsernin oikaistun lainankannan kääntäminen laskuun valtuustokauden lopulla etenee tavoitteen suunnassa vuoden 2021 osalta. Kaupungin lainakanta pieneni 72 milj. eurolla, mutta konsernin oikaistu lainkanta kasvoi edelleen 180 milj. eurolla 3 122 milj. euroon. Kasvu oli kuitenkin talousarviossa oletettua pienempää ja vuodelle 2021 asetettu tavoite toteutui.

Henkilöstöä koskevista kolmesta tulostavoitteesta toteutui kaksi. Toteutumatta jäi tavoite henkilötöiden tuottavuuden paranemisesta yhdellä prosentilla. Kaupungin henkilötövuosien (oman henkilöstön henkilötövuodet lisättyinä vuokratyövoiman laskennallisilla henkilötövuosilla) määrä oli joulukuun 2021 lopussa 11 000. Täysin vertailukelpoista tietoa vuoden 2020 osalta vastaavalta ajalta ei ole saatavilla henkilötötietojärjestelmän vaihtumisen vuoksi, mutta henkilöstömäärän ja vuokratyövoiman käytön kasvun perusteella myös

henkilötyövuosien määrä on kasvanut edellisvuodesta. Etenkin peruspalveluihin rekrytoitiin määräraikaista henkilöstöä koronavirusepidemiatoimenpiteistä johtuen. Vuokratyönä hankittujen laskennallisten henkilötyövuosien määrä nousi selvästi edellisvuodesta johtuen siitä, ettei palveluja ollut juurikaan suljettuna ja työpanoksen tarve nousi epidemiaa edeltävälle tasolla. Vuokratyön tarpeen kasvuun vaikutti myös kaupungin oman työvoiman saata-
vuushaasteet.

Tavoite siitä, että henkilöstökokemus johtamisesta, työn sujuvuudesta ja työhyvinvoinnista on korkea ja työnantajaa halutaan suosittelua, toteutui. Mittarina tavoitteelle oli henkilöstökyselyn työnantajan suositteluluku (tavoitearvo yli 70 %). Vuosi 2021 oli Kunta10 -tutkimuksen osalta välivuosi, joten tavoitetta seurattiin kaupungin omalla henkilöstökyselyllä työfiiliskyselyllä. Kaupungin oman joulukuussa 2021 toteutetun henkilöstökyselyn tulosten mukainen työnantajan suositteluluku oli 70 prosenttia.

Samoin toteutui tavoite henkilöstön terveysperusteisten poissaolojen vähenemisestä 10 prosenttia edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasosta. Henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli vuoden 2021 joulukuussa 3,7, kun se vuotta aiemmin oli 4,2. Keskimäärin poissaoloja oli työntekijää kohden 13,5 päivää, kun vuoden 2020 vastaavana ajanjaksona poissaolopäiviä oli keskimäärin 15,4 päivää.

2.1.2 Poikkihallinnollisten kehitysohjelmien päättymisen ja uusien käynnistäminen

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat yksi keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Ohjelmat ovat kehittämisen, kokeilemisen ja oppimisen alustoja, joiden avulla haetaan ratkaisuja valtuustokauden keskeisiin haasteisiin ja kehittämiskokonaisuuksiin. Ohjelmatyötä tehdään yhdessä kaupungin toimijoiden, asukkaiden, asiakkaiden, kumppanien ja sidosryhmien kanssa.

Valtuustokaudella 2017–2021 oli käynnissä neljä poikkihallinnollista ohjelmaa: hyvinvoiva Espoo, innostava elinvoimainen Espoo, kestävä Espoo ja osallistuva Espoo. Ohjelmia toteutettiin projekteina ja toimenpiteinä verkostomaisessa yhteistyössä. Ohjelmatyö toteutti myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteita (Sustainable Development Goals, SDG). Valtuusto teki kauden 2017–2021 kehitysohjelmien lopetuspäätöksen 15.2.2021. Ohjelmakauden saavutuksista raportoitii vuoden 2020 tilinpäätöksen toimintakertomuksessa ja tarkemmin ohjelmakohtaisissa loppuraporteissa.

Valtuusto päätti 7.6.2021 uuden valtuustokauden 2021–2025 poikkihallinnollisten kehitysohjelmien teemoiksi elinvoimainen Espoo, hyvinvoiva Espoo, kestävä Espoo ja tapahtumien yhteisöllinen Espoo. Uusi valtuusto nimesi kehitysohjelmien ohjausryhmien luottamushenkilöjäsenet 30.8.2021 ja kaupunginjohtaja nimesi viranhaltijajäsenet 16.11.2021. Ohjelmia valmisteltiin syksyn aikana ohjausryhmien johdolla. Ohjelmien hyötytavoitteista päätettiin valtuustossa 28.2.2022. Ohjelmasuunnitelmat laaditaan ja toteutustyö käynnistyy keväällä 2022. Seuraavassa kuvataan lyhyesti valtuustokauden 2021–2025 poikkihallinnollisten kehitysohjelmien aihepiirit ja tavoitteet.

Elinvoimainen Espoo

Kehitysohjelma tavoittelee positiivista vaikutusta Espoon elinvoimaan aktiivisella kehittämisellä ja kokeilemalla uusia toimintatapoja yhdessä kaupungin toimialojen ja eri kumppanien kanssa. Ohjelman kautta kohennetaan kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisten yritysten ja osaajien keskuudessa, parannetaan työvoiman ja työn tarjonnan parempaa kohtaamista ja vahvistetaan yritys- ja yrittäjämönteisyyttä koko kaupunkiorganisaatiossa. Tavoitteena on

luoda kaupunkiin uudenlaista tekemisen kulttuuria ja kanavoida elinvoimaa veto- ja pitovoimaksi.

Hyvinvoiva Espoo

Hyvinvoiva Espoo -kehitysohjelma toimii poikkihallinnollisesti lisäten espoolaisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä, terveyttä ja turvallisuutta. Hyvinvointityötä tehdään yhdessä asukkaiden, järjestöjen ja yritysten kanssa. Hyötytavoitteiden avulla ideoidaan, toteutetaan ja viestitään toimintamalleja, joiden avulla myös kuntalaiset itse voivat lieventää korona-aikana syntyneitä hyvinvoinnin vajetta kuten yksinäisyyttä. Ennaltaehkäisevässä hyvinvointityössä huomioidaan eri asuinalueet, ikä-, kulttuuri- ja sosiaaliryhmät. Kuntalaisten ja etenkin lasten ja nuorten kuulemista lisätään toimintamalleja suunniteltaessa. Hyvinvointityötä tehdään Espoon ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhdyspinnassa yhteistyössä.

Kestävä Espoo

Kestävän kehityksen ohjelmatyöllä tuetaan Espoon tavoitetta toimia globaalina esimerkkinä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Kestävä Espoo -ohjelma edistää poikkihallinnollisesti koko kaupunkiorganisaatiossa ja Espoo-yhteisössä valtuuston hyväksymien Espoo-tarinan kestävyys- ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Aktiivisella kehittämistyöllä ja ekosysteemisellä toimintatavalla vahvistetaan Espoon ja koko pääkaupunkiseudun yritystoimintaa, vihreää siirtymää, työllisyyttä ja taloutta älykaupungin, kiertotalouden, energian ja liikkumisen kokonaisuuksissa sekä vähennetään ympäristöpäästöjä, turvataan luontoarvoja sekä lisätään hyvinvointia. Tavoitteet saavutetaan kaupungin toimialojen, kaupunkikonsernin, asukkaiden, yritysten ja yhteistyökumppanien kanssa tehtävällä yhteistyöllä sekä vahvistamalla osaamista. Ohjelmatyöllä tavoitellaan kansainvälistä edelläkävijyyttä sekä vahvaa roolia EU-ohjelmien toteuttamisessa.

Tapahtumien yhteisöllinen Espoo

Espoon voimavara on aktiivisissa asukkaissa, yhteisöissä ja laajoissa kumppaniverkoissa. Ohjelman tavoitteena on edistää hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, elämyksiä ja toimeentuloa tapahtumatyön keinoin Espoossa. Kasvava tapahtumatarjonta vahvistaa kaupungin kansainvälisyyttä sekä elin-, pito- ja vetoaivoa. Ohjelma hyödyntää tapahtumien tarjoamaa positiivista julkisuutta kaupunkimarkkinoinnissa sekä vahvistaa Espoon asemaa houkuttelevana ja kilpailukykyisenä tapahtumakaupunkina.

2.1.3 Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelma

Vuonna 2020 valmisteltiin kaupunginhallituksen kehotuksesta Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelma, joka noudattelee tarkastuslautakunnan suosituksia taloudellisen kestävyuden saavuttamiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ohjelman 19.10.2020. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa hyödynnetään kehityksen ja talousarvioiden 2021–2025 valmistelussa. Ohjelman 34 linjausta toimivat strategisina suuntaviivoina ja menettelytapoina kohti taloudellisesti kestävää Espoota Espoo-tarina 2021–2025:n valmistelussa syksyllä 2021.

Ohjelman tavoitteena on

- suunnitelmallisesti hidastaa käyttötalouden kasvua 147 miljoonaa euroa perusuraan nähden vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman linjauksia ja toimenpiteitä toteuttaen. Tämä edellyttää toimintakatteen kasvun hillitsemistä 133 miljoonalla eurolla seuraavan viiden vuoden aikana, kiinteistöverotuottojen kasvattamista 14 miljoonalla eurolla nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuodesta 2021 alkaen sekä varmistamalla, että kaikki kiinteistöt ovat verottajan verokannassa.

- laskea kaupungin investointitasoa 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaisuus, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 miljoonaan euroon /vuosi. Tavoitteella hidastetaan sekä konsernin lainakannan että toimialojen vuokratilakustannusten kasvua.
- kehittää palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta suunnitelmallisesti. Viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Vuonna 2021 parannettiin kaupungin tuottavuutta, karsittiin kustannuksia ja hidastettiin käytötalouden kasvua 289 toimenpiteellä kestävä talouden linjausten mukaisesti. Ohjelmassa asetetut 34 linjausta ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Vuoden lopussa noin 70 prosenttia vuodelle 2021 kohdistetuista toimenpiteistä toteutui suunnitellusti, noin 20 prosenttia toimenpiteistä toteutui osittain suunnitelmien mukaan ja 10 prosenttia toimenpiteistä tavoitteet jäivät saavuttamatta. Koronapandemian vaikutukset TakE-toimenpiteiden toteutumiseen näkyivät erityisesti hyvinvointi ja terveys toimialalla sekä työllisyys- ja kulttuuripalveluissa. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman vuoden 2021 tuottavuustavoitteesta 22,8 milj. euroa toteutui 16,6 milj. euroa. Suurin osa tuottavuustavoitteista toteutui, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuden 6 milj. euron nousu vuodesta 2020 ja mittava talousarvion ylitys heikensi tuottavuustavoitteiden kokonaisuuden toteutumista.

2.1.4 Strategiset ICT- ja hankintalinjaukset

Loppuraportti valtuustokauden IT-strategialinjausten toteutumisesta

Valtuustokauden aikana hankittiin kaupunkitasoisina sopimuksina digikehityskumppaneita ja -alustoja digipalvelukehitystä varten: ketterä sovelluskehitys, ohjelmistorobotiikka, analytiikka ja tiedolla johtaminen sekä integraatioalusta. Lisäksi uudistettiin tietohallinnon toimintamalleja ja prosesseja sekä IT-infraympäristöä tukemaan paremmin digipalvelukehitystä (IT-hankintakäytännöt, IT-projektiohjaus, ketterä kehitysmalli, pilvipalvelukyvykkyydet). Myös useita järjestelmä- ja IT-infrapalveluita on kilpailutettu uudelleen.

Valtuustokauden aikana käyttöön otettiin seuraavia uusia palveluja: päätöksentekojärjestelmä, hankintojen hallinnan järjestelmä, varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmä ml. sähköiset päiväkotijärjestelmät ja kerhohakemukset, kasvun ja oppimisen sähköiset avustushakemukset, hoivakotiportaali, Essi-intranet ja sähköiset työtilat, sähköisen säilyttämisen järjestelmäratkaisu, Espoo.fi-sivustouudistus, maksuliikennejärjestelmä, työvuorosuunnittelujärjestelmä, HR- ja palkkahallinnan järjestelmä, asiakasohjausratkaisu, henkilöturva- ja hoitajakutsujärjestelmä, työterveyshuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmä, metsäsuunnittelujärjestelmä, kaupunkitekniikan tuotannon- ja työnohjauksen järjestelmä, muistiotosite- ja maksumääräysjärjestelmä, lainajärjestelmä, kassajärjestelmä, sähköisen allekirjoituksen järjestelmä, koulukirjastojärjestelmä, museoiden ajanvarausjärjestelmä, työterveyden sähköinen ajanvarausjärjestelmä, työturvallisuusjärjestelmä, katualueiden hallinnan järjestelmä.

Käyttöön otettiin tulossa myös terveys- ja sosiaalipalveluiden digiklinikka sekä terveystalouden tietopalveluiden ratkaisu. Toteutusvaiheessa on johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäratkaisu.

Ohjelmistorobotiikan ratkaisuna tuotannossa on:

- TIHA - Laiteraportointi
- TIHA - Kuntarahoituksen IT-laitteiden leasing-sopimukset

- TIHA - Toimittajan koontilaskun tarkistus
- TIHA - Sisäinen laskutus
- TIHA - Puhelaskutuksen GSM-liittymien tarkastus ja kohdistaminen
- TIHA - Puhelaskutuksen lankaliittymien tarkastus ja kohdistaminen
- HYTET - Palvelusetelien henkilötietojen käsittely
- HYTET - Palvelusetelien tilastointi
- HYTET - Laskujen tarkistus
- HYTET - Kotihoidon ostopalveluiden tilastointi
- TYT - Rakennuslupadokumenttien arkistointi
- KOTO - Tilanvaraukset
- KOTO - Nuorison kesäsetelit
- TALPA - Myyntilaskujen perintä
- TALPA - Laskujen hyväksyntä
- TALPA - Login -verkkokaupan optimointi
- EVA - Tilavarausten laskutus
- KOHA - SISU HR datamigraatio
- KOHA - Kronodoc Pätevä migraatio.

Analytiikan ratkaisuuina valmistuivat:

- Saaga analytiikka -alusta
- Asiakaspalautteen analytiikka
- Työterveyden riskimittarityökalu
- Kuntarekryn raportoinnin kehittäminen
- EKAT energia- ja olosuhdetietojen visualisointi
- JoTo-datakonversioiden tukityökalu.

Kyber- ja tietoturvan alueella on lisenssihankintojen myötä parannettu teknistä näkyvyyttä IT-ympäristöön, kehitetty valvontaratkaisuja, otettu käyttöön SOC (security operations center) -palvelukokonaisuus, käyttäjien kaksivaiheinen tunnistautuminen IT-ympäristöön, poistettu käytöstä vanhoja protokollia ja otettu käyttöön uusia tietoturvalisenssejä, otettu käyttöön keskitetty mobiililaitteiden hallinta ja laitteiden rekisteröintiprosessi, parannettu sähköpostiliitteiden tietoturvaa, uusittu palomureja ja otettu käyttöön uusia tietoturvatyökaluja, vaihdettu vanhentuneita tietoliikenne- ja AV-laitteita sekä otettu käyttöön uusia toimenpiteitä lisenssien hallintaan. Tietoliikennepalveluiden kokonaisuus on myös kilpailutettu uudelleen ja transitioprojekti on toteutettu. Nykyisen käyttövaltuushallinnan järjestelmän korvaaminen on suunniteltu ja kilpailutus toteutettu.

Yhteiskehittämiseen liittyen on menty mukaan Vantaan johtamaan DigiOne-hankkeeseen, jossa tavoitteena on luoda oppimisen sähköiset alustapalvelut. Varhaiskasvatuksen järjestelmän jatkokehityksessä yhteistyötä on laajennettu: Tampereen lisäksi yhteistyössä mukana ovat myös Turku ja Oulu.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä sote-uudistuksen ICT- ja digipalvelurakentamiseen liittyen.

Strategiset hankintalinjaukset

1. Espoo hyödyntää toimivia markkinoita ja edistää tervettä kilpailua

Vaikuttavuusarviointi: Hankintoja suunniteltaessa on otettu huomioon hankintakokonaisuus ja toimittajamarkkinat. Markkinavuoropuhelut on todettu erinomaiseksi keinoksi varmistaa oikeanlaisen palvelun hankkiminen kokonaistaloudellisesti edullisesti. Hankittavia

palvelukokonaisuuksia on yhdistelty ja muilla tavoin järjestelty uudelleen tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. Espoon oma toiminta on kilpailukykyistä muihin toimijoihin verrattuna

Vaikuttavuusarviointi: Hankintojen suunnitteluprosessi on vakiintunut osaksi Hankintakeskuksen ja toimialojen yhdessä toteutettavaa hankintasalkun suunnittelua ja ohjausta. Yhteistyö tulosyksiköiden kanssa on edennyt erinomaisesti.

3. Espoo tekee hankintoja vastuullisesti ja kestävästi

Vaikuttavuusarviointi: Hankinnoissa on huomioitu jokin Espoo-tarinan mukainen vastuullisuuden tai kestävyys-teema. Vuonna 2021 hankintojen kokonaismäärä oli 128. Yksittäisessä hankinnassa voi olla useita vaikuttavuuden teemoja. Teemoja ovat esim.

- taloudellinen kestävyys
- ekologinen kestävyys
- sosiaalinen kestävyys
- yritysvaikutukset
- työllisyysvaikutukset
- edelläkävijyys ja asukas- ja asiakaslähtöisyys.

4. Espoo tekee innovatiivisia hankintoja

Vaikuttavuusarviointi: Vuoden 2021 aikana valmistuneen vähittäiskauppaostojen sekä elintarvikkeiden verkkokaupan ja toimituksen hankinnan tavoitteena oli kauppojen kokonaisvaltainen kilpailutus, koska aiemmin käytössä ollut tuotekategoriapohjainen tilaaminen ei palvellut toimialojen loppukäyttäjien tarpeita. Hankinnalla haettiin kattavaa toimittajaverkostoa, tilaamisen helppoutta ja laskutuksen sujuvuutta. Hankintaan sisällytettiin myös kuljetus, jolloin prosessisäästöjen lisäksi säästetään myös työntekijöiden aikaa varsinaiseen työhön kaupassakäynnin sijaan.

5. Hankintatoimen kyvykkyyden kehittäminen

Vaikuttavuusarviointi: Espoon kaupungin hankintatoimi on tunnistettu johtavaksi julkisen hankinnan toimijaksi. Rekrytoinneissa yksi suurimpia vetovoimatekijöitä on Espoon kaupungin hankintatoimen edistyskykyisyys ja kehitysmuutos. Hankintakeskus valmisteli vuonna 2021 noin 30 prosenttia enemmän hankintoja vuositasolla kuin edellisen viiden vuoden aikana. Samaan aikaan hankintojen laatu ja vaikuttavuus ovat lisääntyneet.

2.1.5. Projektoitu toiminnan ja palvelujen kehittäminen

Kehittämisprojektit ja kehitysohjelmat ovat keskeinen keino Espoo-tarinan toteuttamisessa. Niiden avulla kehitetään Espoon palveluja ja toimintaa. Kehittämisprojektit ja kehitysohjelmat toteutetaan ja johdetaan Espoossa projekti- ja ohjelmajohtamisen EsPro-mallilla. Projektien ja ohjelmien tiedot on koottu yhteiseen projektisalkkujärjestelmään.

Vuoden 2021 lopussa projektisalkussa oli 123 käynnissä olevaa projektia, joista 40 prosenttia oli palvelujen kehittämistä ja 60 prosenttia liittyi toiminnan kehittämiseen. Projektien avulla edistettiin lähes kaikkia valtuustokauden 2017–2021 tavoitteita. Kehittämisprojektien määrä nousi hieman edellisestä vuodesta. Uusia projekteja liittyi taloudellisesti kestävä

Espoo -ohjelman toteutukseen, kestävän kehityksen ja ilmastotyön edistämiseen, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluun sekä koronavirusepidemiasta toipumiseen.

Kehittämisprojekteista noin puolet sisälsi toiminnan tarpeista lähtevien IT-ratkaisujen kehittämistä. Projekteista 20 oli riskitasoltaan haastavia ja johtamiseltaan vaativia projekteja. Vaativista projekteista yli puolet liittyi toiminnalle keskeisten IT-ratkaisujen kehittämiseen. Vuonna 2021 päättyi 52 kehittämisprojektia. Päättyneiden projektien määrä oli tavanomaista pienempi, koska koronavirusepidemia viivästytti monen projektin valmistumista ja joitakin projekteja jouduttiin keskeyttämään.

Projektisalkussa seurataan projektien lisäksi laajempia ohjelmakokonaisuuksia kuten taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmaa ja siihen liittyviä toimenpiteitä. Projektisalkussa oli valmistelussa myös neljä uuden valtuustokauden poikkihallinnollista kehitysohjelmaa.

2.1.6 Espoo-tarinan 2017-2021 tulostavoitteiden toteutuminen vuonna 2021

Konsernihallinto

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Päämäärä: Espoo on kansainvälisesti kiinnostava ja vetovoimainen osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava yhteiskuntavastuullinen Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Työllisyysaste lähestyy Espoo-tarinan tavoitetasoa.	Työllisyysaste, %. (Lähde: Tilastokeskus työvoimatutkimus / vuosikeskiarvo)	Työllisyysaste (ennakkotietoja, virhemarginaalia): 4-6/2020: 71,7% 1-3/2020: 75,3% Työllisyysaste v.2019: 74,5%	Työllisyysaste 2021: 74,3 % Tulostavoite ei toteutunut.
Työttömyysaste lähestyy Espoo-tarinan tavoitetasoa.	Työttömyysaste, % (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk) Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä laskee. Alle 30 -vuotiaiden työttömien lukumäärä (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk) Vieraskielisten työttömien määrä laskee.	Alle 30 v. työttömien määrä, keskiarvo 1-8 2020: 1972 Ulkomaalaisten työttömyysaste, keskiarvo: 1-8 2020: 23,9 % Pitkäaikaistyöttömien määrä, keskiarvo 1-8 2020: 3 845	Työttömyysaste ka. 2021: 10,8 %, 2020:12,1 % (12/2021: 9,4 %). Laskenut vuoteen 2020 verrattuna Alle 30 v. työttömien määrä 2021 ka. 3170, 2020:3814 (12/2021:2662). Laskenut vuoteen 2020 verrattuna Ulkomaalaisten työttömyysaste ka. 2021 22,9 %, 2020: 23,9 % (12/2021:21, 2 %). Laskenut vuoteen 2020 verrattuna

	<p>Ulkomaalaisten työttömyysaste % (vs. 12 kk). (Lähde: TEM tilastot / kk)</p> <p>Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee.</p> <p>Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä. (vs 12kk). (Lähde: TEM / tilastot / kk)</p>		<p>Pitkäaikaistyöttömien määrä 2021 ka. 6472, 2020: 4171 (12/2021: 6373). Noussut vuoteen 2020 verrattuna</p> <p>Vuoden 2020 aikana keväällä työttömyys vielä nousi, mutta syksystä lähtien lasku ollut selvää. Pitkäaikaistyöttömien määrä jatkanut kasvua.</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p>
Työmarkkinatuen kustannukset laskevat.	Työmarkkinatuen kustannukset kaupungille.	<p>Työmarkkinatuen kuntaosuus:</p> <p>1-8 2020: 15 795 117 €</p> <p>1-8 2019:13 857 854 € (koko vuosi:20 573 875 €)</p>	<p>v. 2021: 30 288 677 €</p> <p>v. 2020 24 566 961 €</p> <p>Koronan vauhdittama pitkäaikaistyöttömyyden kasvu jatkunut vuonna 2021.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä: Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehittyä taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espooilaisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Työpaikkojen määrä Espoossa ja kasvukäytävillä kasvaa.	Yritystyöpaikkojen nettomuutos Espoossa ja kasvukäytävillä.	Lähtöarvot 01/2020: Koko Espoo: 111 166 (valtuustokauden alussa 2017: 104 260) Länsimetron kehityskäytävä: 54 519 Kaupunkiradan kehityskäytävä: 34 898	Tilanne 11/2021 Koko Espoo: 117 000 Länsimetron kehityskäytävä: 56 000 Kaupunkiradan kehityskäytävä: 36 000 Määrät ovat kasvaneet kaikilla osa-alueilla. Tulostavoite toteutui.
Yritysten määrä Espoossa kasvaa.	Yritysten lukumäärän nettomuutos Espoossa.	04/2019: 18 785	Tilanne vuoden 2021 Q2: 20 582 (Kasvua vertailulukuun 1 797) Tulostavoite toteutui.
SECAP-ohjelman toimeenpano ja muu hiilineutraaliustyö yhdessä kumppaneiden kanssa.	CO2 päästöjen kehitys. Tavoite: 3,4t CO2-ekv asukasta kohden Käynnissä olevat hiilineutraalius- ja SECAP-toimenpiteet.	Espon kokonaispäästöt olivat vuonna 2019 1,09 milj. tCO2-ekv ja päästöt asukasta kohti 3,8 tonnia CO2-ekv. Vuoden takaisesta kokonaispäästöt vähenivät 1 % ja asukaskohtaiset päästöt 3 %. Asukaskohtaiset päästöt olivat kolmatta vuotta peräkkäin seudun pienimmät. Eniten	2020 Espon päästöt asukasta kohti olivat 3,1 tonnia CO2-ekv. Vertailuvuodesta 1990 asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet 50 prosenttia. Espon asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt ovat vuodesta 2016 lähtien olleet pääkaupunkiseudun kaupunkien pienimmät.

		<p>vähenevät sähkön käytöstä aiheutuneet päästöt. (HSY)</p> <p>Syksyllä 2019 valmistuneen SECAP-suunnitelman mukaisesti edistetään kaukolämmön ja kulutussähkön päästöttömyyttä yhdessä Fortumin kanssa. Otaniemen geotermisen laitoksen tuotantokäyttö alkaa keväällä 2021. Suomenojan lämpöpumppulaitos nostaa kaukolämmöntuotannon hiilineutraalin osuuden 50 %:iin vuonna 2021. Espoon koulut ja päiväkodit siirtyvät kysyntäjousto- ja ekolämpötuotteeseen lähiaikoina. Kaupungin omissa autoissa ja työkoneissa käytetään uusiutuvaa polttoainetta. Joukkoliikenteen päästöttömyyttä edistetään sähköbussien biopolttoaineiden käyttöönotolla.</p>	<p>2020 kokonaispäästöt 0,904 milj. tCO₂-ekv. Vuoden takaisesta kokonaispäästöt laskivat 16 %. Suurin tekijä oli kivihiilen käytön väheneminen.</p> <p>Hiilineutraaliustyötä on tehty kumppaneiden kanssa useissa eri projekteissa ja mm. SECAP-toimenpiteitä on toimeenpantu sekä käynnistetty taustatyö kaupungin oman ja Espoo-yhteisön kanssa tehtävän ilmastotyön tiekartan kokoamiseksi.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	--

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<i>Toimintakatteen alijäämä on enintään Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman ja talousarvion mukainen.</i>	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot.	-1 611 milj. euroa (talousarvio 2021).	Toimintakatteen alijäämä toteutui -1 550,2 milj. euroa, 60,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Tulostavoite toteutui.
<i>Palvelutuotannon tuottavuus paranee vähintään 2,0 % peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden.</i>	Käyttösuunnitelman mukaisesti toteutuvat patu-tuotteet ja niiden osuus toimialan toimintamenoista. TakE-ohjelman toimeenpano: Patu2-palvelutuotteistuksen perusteella tehdyt muutokset palvelujen järjestämistavassa tai kanavassa tuottavuuden kehittämiseksi.	Palvelutuotteiden TP 2020 yksikkökustannukset	Palvelutuotteista toteutui käyttösuunnitelman mukaisesti: Kaupunkiympäristö 25/38, joka vastaa 67 % toimialan budjetista Hyvinvointi ja terveys 27/81, joka vastaa 23 % toimialan budjetista, saadut koronakorvaukset kasvattavat yksikkökustannuksia Kasvu ja oppiminen 28/62, joka vastaa 40 % toimialan budjetista, saadut koronakorvaukset kasvattavat yksikkökustannuksia Elinvoima 2/13 Konsernihallinto 7/18, joka vastaa 37 % toimialan budjetista

			Tulostavoite toteutui osittain
Henkilötyön tuottavuus paranee 1,0 %.	Oman ja vuokratyövoiman henkilötyövuosien määrän muutos yhteensä suhteessa asukasmäärän muutokseen (tai alemmalla organisaatiotasolla suoritemäärään).	Kaupungin henkilötyövuosien (oman henkilöstön henkilötyövuodet, johon on lisätty vuokratyövoiman laskennalliset henkilötyövuodet) määrä oli vuoden 2019 lopussa 12 364. Ajalla tammi-kesäkuu 2020 vastaava arvo oli 6296 henkilötyövuotta.	Kaupungin henkilötyövuosien (oman henkilöstön henkilötyövuodet, johon on lisätty vuokratyövoiman laskennalliset henkilötyövuodet) määrä oli joulukuun 2021 lopussa 11 000. Täysin vertailukelpoista tietoa vuoden 2020 osalta vastaavalta ajalta ei ole saatavilla, mutta henkilöstömäärän ja vuokratyövoiman käytön kasvun perusteella myös henkilötyövuosien määrä on kasvanut edellisvuodesta. Tulostavoite ei toteutunut.
Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.	Konsernin lainakanta (pl. Espoon Asunnot Oy ja HSY) korkeintaan talousarvion mukainen.	3569 milj. euroa.	Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 3 108 milj. euroa. (TA 3 309 milj.) Tulostavoite toteutui.
Kaupungin investointien tulorahoitusaste on vähintään talousarvion mukainen.	Investointien tulorahoitusaste.	39,7 %	Kaupungin investointien tulorahoitusaste oli 134,5 %. Tulostavoite toteutui.
Henkilöstön kokemus työhyvinvoinnista ja työn sujumisesta on hyvä.	Henkilöstökyselyn työnantajan suositteluluku. (tavoitearvo yli 70).	Kunta10 (2018), työnantajaa suosittelisi 78,6 % vastaajista. (KOHA 79%) Uusi, kaupungin oma kyselytyökalu otetaan käyttöön v. 2021.	Kaupungin oman, joulukuussa 2021 toteutetun henkilöstökyselyn tulosten mukainen työnantajan suositteluluku oli 70 %. Tulostavoite toteutui.
Terveysperusteiset poissaolot vähenevät 10 % edellisen vuoden vastaavan ajankohdan tasosta.	Terveysperusteisista poissaoloista aiheutuva kuorma päivää per henkilö. (Terveysperusteisiin poissaoloihin kuuluvat palkalliset ja palkattomat sairaspöissaolot, kuntoutustuki,	Terveysperusteisia poissaoloja oli vuoden 2019 aikana yhteensä 15,7 päivää/henkilötyövuosi. Ajalla tammi-kesäkuu 2020 poissaoloja oli 16,1 päivää/henkilötyövuosi.	Henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli joulukuussa 3,70, kun se vuotta aiemmin oli 4,21. Keskimäärin poissaoloja oli työntekijää kohden 13,5 päivää, kun vuoden 2020 vastaavana ajanjaksona poissaolopäiviä oli keskimäärin 15,4 päivää. Tulostavoite toteutui.

	työ- ja työmatkatapaturmiin liittyvät poissaolot.)		
Kustannusvaikuttavuutta parannetaan digitalisointia lisäämällä.	TakE-ohjelmassa määritettyjen digikärkihankkeiden etenemisen valmiusaste.	Kärkihankkeet JoTo, HR-digi, Asiointiportaali, eVaka, DigiOne.	<p>JoTo: JoTon aikatauluriski laukesi ja projektin käyttöönottoa päätettiin yhdessä palvelutoimittajan kanssa siirtää eteenpäin. Uutta aikataulutusta suunnitellaan parhaillaan. Tämä aiheuttaa projektin budjetin vuosijaksotuksen näkökulmasta paineita JoTon v. 2022 budjetille, koska osa v. 2021 maksuposteista siirtyy nyt v. 2022 puolelle. Uuden aikataulun ja JoTon v. 2022 muuhunkin suunnitteluun sote-uudistus: tuleeko Espoon varautua palvelemaan Espoon HYTET:ä v. 2023 vai ei (haasteet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aikataulussa ja rahoituksessa). JoTo-projektissa on edelleen myös operatiivisia haasteita palvelutoimittajan kanssa, erityisesti tällä hetkellä KO2-määrittelyjen ja toteutuksien tilanne.</p> <p>HR Digi: sote-uudistustilanteen sekä Sarastia-järjestelmän stabiloitumisvaatimusten ja HR:n työjärjestelyjen vaatimien henkilöresurssointien vuoksi HR Digi -järjestelmän kilpailuttamisvalmistelut keskeytettiin. Kilpailuttamisen uudelleen käynnistymistä tarkastellaan uudelleen aikaisintaan syksyllä 2022.</p> <p>OmaEspoo: (asiointiportaali): projektien laajuutta, sisältöä, hyötytavoitearviota ja aikataulua uudelleen suunnitellaan parhaillaan. Projektiin on vaikuttanut sekä HYTET:n poisjääminen, että KOTO:n ja KYT:n näkemykset siitä, kuinka paljon enemmän nykytilaan verrattuna keskitettyä asiointipalvelua halutaan hyödyntää. Lisäksi projektissa on todettu, että Espoon contact center -ratkaisu kannattaa todennäköisesti päivittää ennen OmaEspoo-projektin toteutusta</p>

			<p>eVaKa: projekti valmistui suunnitellusti v. 2021. KOTO ja TAKE-ohjelma on sopineet hyötytavoitteiden arvioinnin muuttuneesta seurantatavasta.</p> <p>DigiOne: projektin ohjauksesta vastaa Vantaa. Hankkeen aikataulu on viivästynyt ja budjetit kasvaneet, hankkeen kokonaisriskitaso on korkealla. KOTO raportoi hankkeen hyötytavoitearviosta.</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p>
--	--	--	--

Sosiaali- ja terveystoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Terveysasemien palvelukyky paranee ja tavoitteena, on että lääkärin kiireettömälle vastaanotolle (T3) päästään 28 vuorokauden sisällä (Q1-Q4≤28).	Kolmas vapaa aika lääkärin kiireettömälle vastaanotolle Espoon terveysasemilla. Seuranta kvartaaleittain. Kvartaalitason tieto viikkotason mediaanista, viikkotason tieto terveysasemien mediaani. Tavoite saavutetaan kaikkien kvartaalien osalta.	Q2 2020: 90	<p>Q4 2021: 90</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p> <p>T3-mittaus ei kuvaa todellista hoitoon pääsyn tilannetta. T3 pyritään korvaamaan täsmällisemmin hoitoon pääsyä kuvaavalla mittarilla vuonna 2022.</p> <p>Tavoitetta edistettiin nykyisten toimenpiteiden lisäksi seuraavilla toimenpiteillä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) exit-suunnitelman 2. vaihe alkoi 1.12.2021 ja silloin koronapositiivisia ja vahvoja koronaepäilypotilaita aloitettiin hoitamaan kaikilla terveysasemilla Iso Omena pois lukien. 2) 1.12.2021 alkaen terveysasemat palasivat alueelliseen potilasvastuuseen, joka tukee hoidon jatkuvuutta ja tehostaa toimintaa. 3) Lääkärekkrytoinnin tukemiseksi ja lääkrivakansien täyttämiseksi aloitettiin 11/2021 vuoden mittainen projekti lääkäreiden uravalmennus-konseptin luominen.

			<p>4) Tiimimalli-konseptin käyttöönotto alkoi Kilon terveysasemalla 11/2021. Jo vajaassa kahdessa kuukaudessa uudella toimintatavalla on saatu T3 lääkäreiden ja hoitajien vastaanottoajoille laskemaan 0-5 päivään (aiemmin 90 päivää). Iso Omenan ja Kalajärven terveysasemat aloittavat mallin käytön alkuvuodesta 2022 osana pilottia</p> <p>5) Tiedolla johtamista on vahvistettu uuden Power BI-työkalun valmistelulla ja käyttöönoton aloituksella 12/2021</p>
<p>Digitalisaation hyödyntäminen kasvaa SOTET:n asiakaskontakteissa vuonna 2021.</p>	<p>Etäkontaktien osuus kaikista asiakaskontakteista kasvaa vuoden 2021 aikana kotihoidossa, terveysasematoiminnassa, terveydenhoidon palveluissa ja vammaisten palveluissa huomioiden asiakkaiden mahdollisuus käyttää digipalveluja.</p> <p>Tavoite:</p> <p>Kotihoito: ≥ 10 % / kvartaali (videovastaanotot ja tunnistetut chat-yhteydet)</p> <p>Terveysasematoiminta: ≥ 10 % / kvartaali (videovastaanotot ja tunnistetut chat-yhteydet)</p> <p>Terveydenhoito: ≥ 18 % / kk (etävastaanotot, chat-yhteydet, nettiajanvaraukset sekä</p>	<p>Kotihoito 1.6.-31.8.2020: 5,3 % (tunnistetut chat-yhteydet eivät ole vielä käytössä)</p> <p>Terveysasematoiminta 1.6.-31.8.2020: 1,9 % (tunnistetut chat-yhteydet eivät ole vielä käytössä)</p> <p>Terveydenhoito 8/20: 13,3 %</p> <p>Vammaispalvelujen sosiaalityö 9/20: 12,9 %</p>	<p>Terveysasematoiminta Q4 2021: 0,2 %</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>Pandemiatilanteen pysyessä vaikeana videovastaanottojen edistäminen on vähentynyt kuluvana vuonna. Tavoitteen saavuttamiseksi ei ole vielä tehty riittävästi toimenpiteitä. Tavoitetta edistetään seuraavilla toimenpiteillä:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Etäasiointia mahdollistava Digihyvinvointi – sovellus on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2022. 2) Tiimimallipiloteissa tunnistetaan nykyistä tehokkaampia tapoja hyödyntää puhelintyötä osana palvelutuotantoa. Puhelintyö myös tunnistetaan tärkeäksi osaksi etävastaanottoja. 3) Omaolo -palvelun vakiinnuttaminen ja käytön laajentaminen. 4) Valmistellaan tiekarttaa laajemmille digitaalisille palveluille Digihyvinvointi-sovelluksen käyttöönoton jälkeen.

	<p>sähköiset esitietolomakkeet ja tunnistetut viestit)</p> <p>Vammaispalvelujen sosiaalityö: $\geq 20\%$ / kk (asiakastapaamiset etäyhteydellä ja muut sähköiset kontaktit)</p>		<p>Kotihoito Q4 7,8 %</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>Tavoitteena on yhteistyössä Nestorin kanssa ohjata uusia asiakkaita etäkotihoitoon palvelujen piiriin jo heti kotihoitoon palvelujen tarpeen alkuvaiheessa. Kotihoitoon sairaanhoitajille on esitelty etäkotihoitoon toimintaa ja mietitty heidän kanssaan, miten asiakkaita voitaisiin enemmän ohjata etäkotihoitoon. Tunnistettuja esteitä käydään läpi ja etsitään ratkaisut.</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskus 2021/Q4: 19,5 %</p> <p>Tavoite toteutui.</p> <p>Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa tavoite toteutuu ja digikontakteja on ollut 19,5 % vuoden kontakteista.</p> <p>Vammaispalvelujen sosiaalityö 2021/Q4: 15,9 %</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>Vammaissosiaalipalvelujen digikontaktien osuus on laskenut hieman edellisestä kvartaalista. Osuus on kuitenkin edelleen selvästi lähtöarvoa korkeampi.</p> <p>Kokonaisuudessaan tulostavoite toteutui osittain. Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa tavoite toteutuu ja esim. kotihoitoon ja vammaispalveluissa digitaalisten kontaktien osuus on lisääntynyt vuoden takaisesta, jäädessä kuitenkin asetetun tavoitteen alapuolelle. Pandemiatilanne vaikuttaa osaltaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen.</p>
--	--	--	--

<p>Kehitetään perussoten palveluja sekä perustason ja esh:n integraatiota siten, että päivystyspalvelujen tarve vähenee verrattuna vuoteen 2020.</p>	<p>Hoivakotien asukkaiden ja kotihoidon asiakkaiden päivystyskäynnit vähenevät.</p>	<p>2019: kotihoito+kotikuntoutus 1267</p> <p>2019: hoivakodit 647</p>	<p>Kotihoidon asiakkaiden päivystyskäynnit, joulukuu 2021 kum. 1624</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>Päivystyskäyntien lisääntymisen taustalla useita syitä, mm. vaikeampihoitoiset asiakkaat, sairaalan kuormittuneisuus ja hoitajien vaihtuvuus. Hoitajien vaihtuvuutta ehkäistään käytettävissä olevin keinoin, mutta ongelmana on työvoiman saatavuus. Olemme mukana LU-kehittämishankkeessa, jossa haetaan toimintamalleja kotihoidon asiakkaiden päivystyskäyntien vähentämiseen sekä asiakkaiden päivystyskäyntiin johtavien tilanteiden tunnistamiseen jo ennakolta</p> <p>Hoivakotien asukkaiden päivystyskäynnit joulukuu 2021 kum. 423</p> <p>Tavoite toteutui.</p> <p>Kokonaisuudessaan tulostavoite toteutui osittain.</p>
<p>Asiakastytyväisyys paranee vanhusten palvelujen sairaalan potilailla, pitkäaikaishoidon asukkailla ja kotihoidon asiakkailla.</p>	<p>Kaikkien sairaalapotilaiden, pitkäaikaishoidon asukkaiden ja kotihoidon asiakkaiden NPS paranee.</p>	<p>08/2020 kum. Sairaala NPS 81</p> <p>Kevät/2020 Piho NPS 43</p> <p>Kevät/2020 Kotihoito NPS 33</p>	<p>Sairaala joulukuu/2021 NPS 64</p> <p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>Tavoite jäi toteutumatta, koska lähtöarvo 81 oli erityisen korkea.</p> <p>Kotihoito syyskuu/2021 NPS 34</p> <p>Tavoite toteutui.</p> <p>Pitkäaikaishoidon syyskuu/2021 NPS 34</p>

			<p>Tavoite ei toteutunut.</p> <p>NPS ei parantunut lähtöarvoon verrattuna, mutta syksyn tulos oli kuitenkin parempi kuin 2021 kevään tulos (29).</p> <p>Kokonaisuudessaan tulostavoite toteutui osittain.</p>
<p>Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen oman tuotannon vuorokausihinta alenee.</p>	<p>Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen oman toiminnan yksikkökustannus.</p> <p>Tavoite 160 euroa/vrk</p>	<p>Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen oman toiminnan yksikkökustannus 180 euroa/vrk (Kuusikko 2019).</p>	<p>12/2021 kum 173,6 €</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p> <p>Hoitopäivän hinta laski edelliseen vuoteen verrattuna ja etenkin catering-kustannuksia onnistuttiin Take-toimenpiteillä vähentämään 5 euroa per ateriapäivä. Tavoitteeksi asetettuun 160 €/hp ei vielä päästy. Take-toimenpiteitä jatketaan.</p>
<p>Vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten kustannuskasvu taittuu.</p>	<p>VpL -kuljetusten matkojen yhdistelyaste nousee.</p> <p>Tavoite: ≥ 25 %</p>	<p>1/2020: 0%</p>	<p>Q4 2021: 2,3 %</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p> <p>Koronapandemian aikana matkojen yhdistelyä ei ole aktiivisesti tehty. Ilmoitettu prosentti sisältää lähinnä avustajan/saattajan matkustamista samalla kyydillä, sekä asiakkaiden toiveiden mukaan tehtyä yhdistelyä.</p>
<p>Kotona asuu vähintään 94 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä.</p>	<p>Kotona asuvien %-osuus 75 vuotta täyttäneistä. Vuoden lopun tilanne.</p> <p>Tavoite: 94 %.</p>	<p>06/2020 93,3%</p>	<p>12/2021 94 %</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Säännöllisen kotihoidon asiakkaan luona käyvien eri hoitajien määrä vähenee.</p>	<p>Viiden tutuimman hoitajan käyntien osuus kolmen kuukauden aikana.</p>	<p>03/2020 56%</p>	<p>joulukuu/2021 49 %</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>

	Tavoite: 60 %		Henkilöstöpula lisääntyi ja jouduimme kasvattamaan vuokratyövoiman määrää, mikä huononsi lukua loppuvuoden aikana. Jatkuva rekrytointi on meneillään ja rekrytointitoimenpiteitä on tehostettu. Hakijoita on edelleen niukasti.
Kotihoidon asiakkaiden kipuhoidetaan hyvin.	RAI-kipumittari %-osuus kotihoidon asiakkaista. Tavoite: 15,0 %.	03/2020 17 %	09/2021 18 %. Tulostavoite ei toteutunut. Tulos parantui edellisestä mittauksesta. Kotihoidossa ei pystytä kaikkia kipuja lääkinällisin keinoin poistamaan. Vahvojen lääkitysten myötä seuraa vanhusasiakkaille sekavuutta ja kaatumisia. Myöskin koronan aiheuttamat rajoitukset ovat lisänneet ihmisten yksinäisyyttä, mikä varmasti myös psyyken kautta vaikuttaa kivun tuntemuksiin. Tavoitteena on toteuttaa asiakkaiden kotona tehtävää yleiskunnon ylläpitoa. Lisäksi myös liikkumissopimukset asiakkaiden kanssa. Loppuvuoden aikana järjestettiin kipukoulutuksia henkilökunnalle, joissa tavoitteena on edistää kivun tunnistamista ja siihen avun etsimistä.
Tuetun asumisen osuus vammaisten asumispalveluista kasvaa.	Tuetun asumisen %-osuus vammaisten asumispalveluista. Tavoite > 30 %.	7/2020: 28,1 %	Tuetun asumisen osuus Q4/2021: 29,0 % Tulostavoite ei toteutunut. Omassa palvelutuotannossa tuetun asumisen asiakkaiden määrä on kuitenkin kasvanut merkittävästi tänä vuonna. Asumispalvelujen piirissä olevista asiakkaista valtaosa on ympärivuorokautisen palvelun tarpeessa, mikä hidastaa osuuden kasvua.
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten suhteellinen osuus ikäluokasta ei kasva.	Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret:	Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret:	Kodin ulkopuolelle sijoitetut lapset ja nuoret:

	<p>Kuukauden poikkileikkaus, vuoden keskiväestö</p> <p>0-12 v (% ikäluokasta). Tavoite: ≤ 0,38%</p> <p>13-17 v (% ikäluokasta). Tavoite: ≤ 1,70%</p>	<p>0-12 v (% ikäluokasta). Lähtöarvo 7/2020: 0,40 %</p> <p>13-17 v (% ikäluokasta). Lähtöarvo 7/2020: 1,74 %</p>	<p>0-12 v (% ikäluokasta). Q4 2021: 0,41 %</p> <p>13-17 v (% ikäluokasta). Q4 2021: 1,70 %</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p> <p>Tulostavoite toteutuu 13-17 v. lasten/nuorten ikäryhmässä, mutta ei 0-12 v. osalta.</p>
<p>Tarve lasten ja nuorten psykiatriin palveluihin vähenee.</p>	<p>Lastenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 0-12 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). HUS lastenpsykiatria.</p> <p>Tavoite: Tarve vähenee, ≤ 2,1 % vuoden lopussa</p> <p>Nuortenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 13-17 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). HUS nuortenpsykiatria.</p> <p>Tavoite: Tarve vähenee / ei kasva, ≤ 6,9 % vuoden lopussa</p>	<p>Lastenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 0-12 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). HUS lastenpsykiatria.</p> <p>Lähtöarvo 12/2019: 2,1 %</p> <p>Nuortenpsykiatrian espoolaisasiakkaiden %-osuus 13-17 v. ikäluokasta (keskiväestön mukaan). HUS nuortenpsykiatria.</p> <p>Lähtöarvo 12/2019: 6,9 %</p>	<p>Lastenpsykiatria</p> <p>Q4/2020: 2,1 %</p> <p>Q4/2021: 2,0 %</p> <p>Nuortenpsykiatria</p> <p>Q4/2020: 6,5 %</p> <p>Q4/2021: 7,4 %</p> <p>Tulostavoite toteutui osittain.</p> <p>Lastenpsykiatrian peittävyys on laskenut hieman edellisen vuoden tasosta, mutta nuortenpsykiatrian peittävyys on nousussa. Espoon omassa lastenpsykiatrisessa yksikössä asiakasmäärä ei ole kasvanut suunnitellusti henkilöstön saatavuushaasteiden vuoksi. Pandemia on osaltaan vaikuttanut epäsuotuisasti perheiden ja yksilöiden jaksamiseen ja ongelmien kasaantumiseen.</p>

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<i>Toimintakatteen alijäämä on enintään Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman ja talousarvion mukainen.</i>	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot	-808,3 milj. euroa	<p>Toimintakatteen poikkeama:</p> <p>TP2020: -818,5 M€ (defl. v. 2021 rahan arvoon)</p> <p>TA2021 voimassa oleva: -804,4 M€ (alkava -807,0 M€, organisaatiomuutos huomioiden)</p> <p>Tilinpäätös: -797,4 M€, kate parani vuoden 2020 tilinpäätöksestä 2,6 % ja voimassa olevasta talousarviosta 0,9 % (alkuperäisestä talousarviosta 1,2 %).</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>

Sivistystoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostamalla parannetaan lasten oppimisvalmiuksia ja luodaan jatkumoa tuen tarpeisiin vastaamisessa varhaiskasvatuksesta opetukseen.	Varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus vastaavan ikäisestä väestöstä ikäluokittain (%). Tavoitearvo: > vuoden 2020 arvo	Vuoden 2020 lopun osallistumisaste Espoo-taso: kaikki varhais-kasvatuskäiset 79,3 % 10 kk-2v 51,1 % 3-4-vuotiaat 91,8 % 5-vuotiaat 95,9 % 6-vuotiaat 93,6 %	Varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrä on kasvanut edellisvuodesta ja kolme vuotta täyttäneiden määrä on hieman vähentynyt. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste oli Espoo-tasolla 79,6 % (laskentapohjana väestön ennakkotieto). Tulostavoite toteutui.
Espoon oppimistulokset ovat Suomen parhaat (olemassa olevilla mittareilla)	Peruskoulut: M1: Karvin A-englannin pitkittäisarviointi, 9. lk (suko ja svebi) M2: Karvin Matematiikan oppimistulosten arviointi, 9. lk (suko ja svebi) M3: Karvin Suomen kielen (finska) pitkittäisarviointi, 9. lk (svebi)	Peruskoulut: M1-M4: Karvin oppimistulosten kys. arvioinnit tehdään ensimmäistä kertaa. Tulokset saadaan loppuvuodesta 2021. 2. aste: M5: Yo-kirjoitusten tulokset: Kevään 2020 pakollisten yo-kokeiden arvosanojen keskiarvo: Espoo 4,86 (12 lukiota, suom. ja ruots.), 2020 koko maa 4,37.	M1: 9.lk englannin arviointi (luetun ymmärtäminen): Supe kaikki oppilaat: Espoo 22,8, otos 20,5 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S1: Espoo 23,5, otos 20,6 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). S2: Espoo 18,3, otos 18,3 (ei eroa) Svebi kaikki oppilaat: Espoo 23,5, otos 20,6 (tilastoll. erittäin merkitsevä ero). M2: Espoon 9.-luokkalaisten matematiikan arvioinnin keskiarvo on tilastollisesti korkeampi kuin kansallisessa otoksessa. M3: Espoon 9.-luokkalaisten Suomen kielen (A-finska) arvioinnin keskiarvo on tilastollisesti samalla tasolla tai hiukan parempi kuin kansallisessa otoksessa (Svebi).

	<p>M4: Karvin oppimistulosten pitkittäisarviointi, 3. lk (suko ja svebi)</p> <p>Tavoitearvot M1-M4: Espoon tulos on kansallista kärkeä.</p> <p>2. aste:</p> <p>M5: Yo-kirjoitusten tulokset.</p> <p>Lähtöarvo: Vuoden 2020 luku</p> <p>Tavoitearvo: Espoon keskiarvo suurempi kuin koko maan keskiarvo</p>		<p>M4: Espoon 3.-luokkalaisten tulos Karvin arvioinnissa on samalla tasolla tai hiukan parempi kuin kansallisessa otoksessa.</p> <p>M5: Syksyn 2021 yo-kirjoitusten pakollisten aineiden keskiarvo on Espoossa korkeampi kuin valtakunnallinen keskiarvo: Espoo 4,26 (SUKO+SVEBI), valtakunnallinen keskiarvo 3,95 (L=7)</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Kansainvälisyyttä on edistetty Sivistystoimen kansainvälisyys- ja globaalikasvatusohjelman 2019-2021 mukaisesti kustannustehokkailla tavoilla.</p>	<p>Kotikansainvälisyyden ja virtuaalisten yhteistyökeinojen laajempi hyödyntäminen lasten ja nuorten kansainvälisyyspolulla.</p>	<p>Lasten ja nuorten virtuaalinen yhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> - varhaiskasvatus: 0 - perusopetus: n. puolet kyselyyn vastaajilla on yhteistyötä, 85 % kiinnostusta kehittää yhteistyötä - toinen aste: laajaa, kiinnostusta kehittää yhteistyötä - nuorisopalvelut: satunnaista <p>Kotikansainvälisyyden kokonaisuuden kehittymistä seurataan laadullisella seurannalla.</p>	<p>Kansainvälisyyttä on edistetty kansainvälisyys- ja globaalikasvatusohjelman 2019-2021 mukaisesti.</p> <p>Nuorisovaltuustoon perustettiin kansainvälisyystyöryhmä. Nuoria kannustetaan osallistumaan kansainväliseen yhteistyöhön sekä tuomaan Nuorisovaltuuston toimintaa tutuksi kansainvälisissä yhteyksissä.</p> <p>Marras- ja joulukuussa on järjestetty työpajat peruskoulujen opettajille; koulujen kv-tiimien työpaja 1 ja 2. (15.11. ja 13.12.).</p> <p>UNESCO Learning Cities Biennial Progress Report (April 2019 – September 2021) on täytetty joulukuussa 2021.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>

<p>Eriytymiskehitystä ja syrjäytymistä on ehkäisty oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia tukien.</p> <p>(hyte)</p>	<p>M1: Lukiokoulutuksen keskeyttäneiden %-osuus lv 2020-21.</p> <p>Tavoitearvo <1,7 % (negatiivinen keskeyttäminen)</p> <p>M2: 2. asteen opiskelupaikkaa vailla jääneiden määrä. Kaikille ilman paikkaa jääneille on tarjottu jatkopaikkaa (valmistava koulutus)</p> <p>Tavoitearvo: 100%</p> <p>M3: Kaikille peruskoulun päättäneille alle 18-vuotiaille tarjotut koulutus-, lisäopetus- ja työpajapaikat.</p> <p>Tavoitearvo: 100%</p> <p>M4: KULPSiin osallistuneiden määrä.</p> <p>Tavoitearvo: >2020 arvo</p> <p>M5: Kulttuurikurkkaukseen osallistuneiden määrä</p> <p>Tavoitearvo: >2020 arvo</p>	<p>M1: 1,7% (negatiivinen keskeyttäminen)</p> <p>M2: 100%</p> <p>M3: 100%</p> <p>M4: 87 565</p> <p>M5: 6 625</p>	<p>M1: Lukiokoulutuksen keskeyttäneiden %-osuus lv 2020-2021 = 2,4 %. Negatiiviseen keskeyttämisen johtavat henkilökohtaiset syyt. Tavoite ei toteudu.</p> <p>M2: Tilanne 31.10.2021 on 21 nuorta. Kaikkia on yritetty tavoittaa.</p> <p>M3: Kaikkien oppivelvollisten tilanne selvitetään ja osoitetaan joko opiskelupaikka tai neuvotaan hakemaan oppivelvollisuuden keskeyttämistä. Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuun prosesseja on kehitetty ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä vahvistettu.</p> <p>M4: KULPSiin osallistuneiden määrä 77 446</p> <p>M5: Kulttuurikurkkaukseen osallistuneiden määrä 6112</p> <p>M4 ja M5 Osalta tavoite ei toteutunut. Suurin vaikuttava tekijä oli koronasta johtuvat rajoitukset.</p> <p>Tulostavoite ei toteutunut.</p>
<p>Eri kieli- ja kulttuuriryhmien lasten ja nuorten osallistumisaste kasvaa kotoutumista ja työllisyyttä edistäen.</p>	<p>M1: Vieraskielisten alle 3-vuotiaiden sekä 3-5-vuotiaiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen (osa- tai kokopäiväinen)</p>	<p>M1: Vuoden 2020 lopun tilanne Espoo-taso: Varhaiskasvatusikäiset 69,7 % 10 kk-2v 40,6 % 3-4-vuotiaat 84,8 %</p>	<p>M1: Vieraskielisten lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen saadaan maaliskuun 2022 lopulla. Vieraskielisten lasten määrä varhaiskasvatuksessa kasvaa.</p>

	<p>varhaiskasvatus). Vieraskielisten 6-vuotiaiden lasten osallistumisaste esiopetukseen tai valmistavaan opetukseen.</p> <p>Tavoitearvo: >vuoden 2020 arvo.</p> <p>M2: Perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden S2-oppilaiden %-määrä</p> <p>M3: Vieraskielisten opiskelijoiden osuus lukiolaisista.</p> <p>Tavoitearvo: > 10 %</p> <p>M4: Luva-opiskelijoiden määrän kasvu.</p> <p>Tavoitearvo: > 12 opiskelijaa</p> <p>M5: Niiden Ohjaamotalon vieraskielisten asiakkaiden %-määrä, jotka sijoittuivat työhön tai työllistämistä edistäviin toimenpiteisiin.</p> <p>Tavoitearvot M2 ja M5 >vuoden 2020 arvo.</p>	<p>5-vuotiaat 84,9 % 6-vuotiaat 83,9 % (ei sis. sukon esiopetuksen oppilaita, joilla ei ole liittyvää varhaiskasvatusta)</p> <p>M2: Kaikista 9.-luokkalaisista S2-oppilaista 97,4 % sai päättötodistuksen</p> <p>M3: 9,6 % (20.9.2020)</p> <p>M4: Luva-opiskelijoiden määrä 20.9.2020 tilanteen mukaan 18.</p> <p>M5: 22,2 %</p>	<p>Esiopetusikäisten lasten perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on 476 lasta (v.2020 435)</p> <p>M2: 5.6.2021 98,52 % S2-taustaisista 9-luokkalaisista sai peruskoulun päättötodistuksen.</p> <p>M3: Vieraskielisten opiskelijoiden osuus lukiolaisista (20.9.2021) = 10,7 %.</p> <p>M4: Luva-opiskelijoiden määrä (20.9.2021) = 17.</p> <p>M5: Ohjaamotalon Starttipisteen asiakkaista on noin 50 % ollut vieraskielisiä (elokuussa suhde oli hiukan pienempi). Heidät on ohjattu tarvitsemiensa palvelujen piiriin.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	--

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<i>Toimintakatteen alijäämä on enintään Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman ja talousarvion mukainen.</i>	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot	683,0 milj. euroa	Ennakkotilinpäätöksen mukaan Kasvun ja oppimisen toimialan toimintakatteen alijäämä vuonna 2021 oli 672,9 milj. euroa. Tulostavoite toteutui.

Tekninen ja ympäristötoimi

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä: Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Palvelutuotanto kehittyi kustannusvaikuttavasti ja asukas- ja asiakaslähtöisesti monituottajamallia hyödyntäen.	<p>Palvelutuotannon järjestelyt.</p> <p>Kaupunki- ja kuntapalvelut, laaja asuinkuntaindeksi.</p> <p>Monituottajamallin hyödyntäminen.</p>	<p>Tilojen ja infran investointiohjelmien vuoden 2021 tavoitebudjetti.</p> <p>Palvelutuotannon vuoden 2020 laatutaso.</p> <p>Viimeisin kaupunki- ja kuntapalveluiden laaja asuinkuntaindeksin keskeisten palveluiden mittarit.</p> <p>Kaupunki- ja kuntapalveluiden laajan asuinkuntaindeksin (2019) tuloksien mukaan kaupunkilaiset ovat olleet tyytyväisiä ympäristöön ja rakentamiseen kohdistuviin palveluihin.</p>	<p>Vuoden 2021 kaupunki- ja kuntapalveluiden laaja asuinkuntaindeksien (Kapa) seurantatietojen mukaan kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä kaupunkiympäristöön liittyviin palveluihin. Ympäristöpalveluiden tyytyväisyysindeksi nousi hieman.</p> <p>Ympäristön hoitoon ja tilaan ollaan Espoossa edelleen tyytyväisiä. Eniten arvostetaan luonto- ja retkeilyreittejä, joihin tyytyväisiä oli 84 % vastaajista. Ulkoilualueita ja -puistoja piti Espoossa vastaajista 89 % hyvin hoidettuna. Osuus on vertailuryhmän keskiarvoon nähden korkea.</p> <p>Yhdyskuntateknisiin palveluihin liittyvä (TEKPA) - tutkimuksen 4/2021 mukaan asukkaat ovat olleet tyytyväisiä palveluihin:</p> <p>Liikennealueiden ylläpito 3,57 (3,59), Talvihoito 3,58 (3,59) ja Puistojen hoito 3,75 (3,60), 2021 (2020).</p> <p>Tilapalveluiden asiakastyytyväisyys tulokset vuonna 2020 3,71 (3,29). Kuluneena vuotena on</p>

			<p>käyttöön otettu uusi kohdekohtainen asiakastytyväisyyskysely.</p> <p>Palveluja tuotetaan monituottajamallin mukaisesti, esim. Kaupunkitekniikan keskuksen ja Tilapalvelut -liikelaitoksen palveluja tuotetaan omana tuotantona, omajohtoisena tuotantona ja ostopalveluna arvioiden kulloinkin tarkoituksenmukaisin tuotantotapa.</p> <p>Yleisten alueiden hoidon kustannus 2021 0,60 €/m² (0,55) ja korjauskustannus 0,14 €/m² (0,15). Talvi nosti kustannuksia.</p> <p>Tilapalveluiden palvelutuotanto 2021, siivous 20,3 e/m²/v (18,9 e/m²/v ja kiinteistöhoito 8,8 e/m²/v (8,6 e/m²/v). Kustannuksia nostivat Covid19-toimenpiteet.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	---

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Päämäärä: Espoo on kansainvälisesti kiinnostava ja vetovoimainen osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava yhteiskuntavastuullinen Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Edistetään yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin.	<p>Investointiohjelman ja kaavoitustavoitteiden toteutuminen kasvu- ja kehityskäytävissä.</p> <p>Edellytykset työpaikkakaavojen toteutumiselle.</p>	<p>Kaavoitusohjelman ja investointiohjelman suunnitellut tavoitteet ja toimenpiteet 2021</p> <p>MAL-tavoitteet 2021</p>	<p>Keilalahdenportin asemakaava sai lainvoiman. Kaavalla mahdollistetaan laadukas saapuminen alueelle kohentamalla kaupunkikuvaa sekä toimistotalon rakentaminen. Lisäksi Keilaniemen kalliopysäköintilaitoksen kaava sai lainvoiman.</p> <p>Keilaniemessä kaksi kaavaehdotusta ja Valokeilanaukion OAS ja valmisteluaineistot ovat olleet nähtävillä. Alueelle on tulossa toimisto- ja asuinrakentamista.</p> <p>Hepokorvenkallion asemakaava, joka mahdollistaa datakeskuksen sijoittumisen Kehä III:n läheisyyteen ja hiilineutraalin kaukolämmön tuottamisen Espoossa, on hyväksytty valtuustossa.</p> <p>Jorvin sairaalan laajentamisen mahdollistava asemakaavan muutos on hyväksytty ehdotuksena kaupunginhallitukselle.</p> <p>Ruukinhuhdan asemakaavan muutos on hyväksytty valtuustossa. Muutoksella mahdollistetaan monipuolinen opisto-, tutkimus- ja yrityskortteli Kivenlahden metroaseman pohjoispuolelle Kiviruukkiin.</p>

			<p>Otaniemi-Keilaniemen alueella Maarintien ja Keilaniemi 220838:n asemakaavan muutokset on hyväksytty.</p> <p>Maarinkulman, Valokeilanaukion ja Kemistin asemakaavan muutosten valmistelu on edennyt seuraavaan käsittelyvaiheeseen.</p> <p>Käynnissä on useita pienempiä, kuntalaisille lähipalveluita varmistavia kaavahankkeita.</p> <p>Yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin on edistetty infran osalta. Infrainvestoinneista 67 % on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-II.</p> <p>MAL-sopimuksen tavoitteiden ja asunto-ohjelman mukaisten infrainvestointien toteutuminen vuoden loppuun mennessä saavutettiin. Investoinneista 82 % on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-III.</p> <p>Kulmakorpi I -alueen työpaikka-alueen esirakentaminen on käynnissä.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	---

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä: Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehittyä taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espoolaisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
Kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat.	Päiväkoti- ja kouluhankkeet etenevät investointiohjelman ja koulut kuntoon -ohjelman mukaisesti laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Sisäilmakohteiden määrä.	Päiväkoti ja kouluhankkeiden investointiohjelma 2021 TA 80,2 milj. euroa (KV 4.12.2019). Investointiohjelman vuonna 2021 TA 136 milj. euroa.(KV 4.12.2019). TAKE-ohjelmasta johtuen vuoden 2021 investointiohjelma tarkentuu joulukuussa 2020. Koulut kuntoon -ohjelma 2021 144,8 milj. euroa Sisäilmakohteiden määrä 27 kpl (TAJA 19.10.2020).	Uudisrakentamisen investointiohjelman toteuma oli 87,25 milj. euroa, 87,6 % (TA 99,6 milj. euroa). Sisäilmakohteiden määrä on vähentynyt, 15 kpl (12/2021), 25 kpl (TAJA 30.11.2020) Koulut kuntoon -ohjelman mukaiset toimenpiteet etenevät. Hätäväistöjä ei ole ollut yhtään, 0 kpl. (12/2021). Tulostavoite toteutui.
Toimitilat tukevat palvelujen toteuttamista kustannustehokkaasti ja tarpeettomista toimitiloista luovutaan suunnitelman mukaan.	Koulu e/brm ² . Päiväkodit e/brm ² . Tilatehokkuuden nousu, m ² / asukas tavoitelasku 2 % / vuosi.	Vuoden 2020 vertailuarvot; Kustannustehokkuus e/brm ² . Tilatehokkuus: Tilatehokkuus 4,1 m ² /asukas.	Monikko eli ent. Leppävaaran koulukeskus valmistui toukokuussa 2021 ja kohde on käytössä. Kohteen kustannus 35 550 euroa/oppilas- ja varhaiskasvatuspaikka (laskenta sisältää molemmat), 7,4 hym2/oppilas- ja varhaiskasvatuspaikka. Odottaa jälkilaskentaa. Silkkiniityn päiväkotia 52 136 euroa/varhaiskasvatuspaikka (kohteessa

	<p>Etätyöstä saatuja kokemuksia hyödynnetään toimitilahankkeissa.</p>	<p>Koulujen osalta keskimääräinen kustannus on 3126 €/brm²</p> <p>Päiväkotien osalta keskimääräinen kustannus on 3639 €/brm²</p> <p>Vuoden 2021 lähtearvot tarkentuvat TAKE-ohjelmasta johtuen vuoden 2020 lopulla.</p> <p>(Luvuissa on sekä uudisrakennukset että peruskorjaukset).</p>	<p>urakoitsijan konkurssi) 8,4 hym2 / varhaiskasvatuspaikka.</p> <p>Matinraitin päiväkot 51 823 euroa/varhaiskasvatuspaikka (kohteessa urakoitsijan konkurssi) 9,0 hym2 / varhaiskasvatuspaikka.</p> <p>Silkkiniityn ja Matinraitin päiväkot odottavat jälkilaskentaa</p> <p>Etätyön vaikutus toimitilojen tilatarpeeseen ja tilatehokkuuteen on selvityksessä.</p> <p>Arviointikriteerien seurantatietoja tarkastellaan myös Take-ohjelman erillistarkastelun yhteydessä.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Espoon kaupunkirakennetta ja -ympäristöä kehitetään enintään investointiohjelman kokonaistason mukaan.</p>	<p>Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 M€:n /vuosi.</p> <p>Kaupungin investointiohjelman kokonaistaso lasketaan 10 % hankkeiden kustannuksia alentamalla.</p>	<p>Aiempi investointiohjelma.</p>	<p>Infrainvestointien suunnittelu- ja rakentamiskohteita on halpuutettu poistamalla erilaisia yksityiskohtia toteutuksesta sekä pintamateriaalin valinnoilla. Urakkahintojen tasoa on saatu alennettua suunnittelun ja kilpailutuksen ansioista.</p> <p>Toimitilojen investointiohjelma eteni, jonka toteuma oli 87,25 milj. euroa (TA 99,6 milj. euroa), 87,6 %.</p> <p>Infrainvestointiohjelman investoinneista 82 % sijoittui saavutettavuusvyöhykkeille I-III.</p> <p>Raide-Jokerin ja Länsimetron rakentaminen ja muut liikennehankkeet etenivät.</p> <p>Länsimetron kokonaisvalmius Kivenlahteen on yli 90 % ja sen rakentaminen etenee aiemmin ilmoitetun aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti. Liikenteen</p>

			<p>osuudella arvioidaan voivan alkaa vuoden 2023 aikana.</p> <p>Kaupunginvaltuusto hyväksyi Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan osittain 15.11.2021.</p> <p>Kehä I länsiosan liikenneselvitys ja Maarinsolmun eritasoliittymän hankearviointi on käynnissä yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.</p> <p>Kaupunkiradan rakentamissuunnittelu on käynnistynyt. Rantaradan baanau suunnittelu on käynnissä.</p> <p>Pappilanmäen alueen kaavoitus Espoon keskuksessa on käynnistynyt. Kivenlahdentullin kaavamuutos ja Pohjankulman kaavamuutos Tapiolassa on hyväksytty. Tapiolan suunnittelualueella on ollut nähtävillä usean asuinrakentamista mahdollistavan kaavan OAS ja valmisteluaineisto. Metsätontun kaavamuutoksen tavoitteet Urheilupuiston metroaseman läheisyydessä on hyväksytty.</p> <p>Leppävaaran Vänrikinympyrä on hyväksytty ehdotuksena nähtäville 27.10.2021. Karakallion keskustan ksl hyväksyi ehdotuksen kh:lle 25.8.2021. Kaava on maankäyttösopimusneuvotteluissa. Soukka II on saanut lainvoiman 24.11.2021.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
<p>Espoon kasvua vahvistetaan asuntotuotannolla ja liikennettä koskevilla tavoitteilla.</p>	<p>Espoon kaupungissa hyväksytyt asemakaavat sisältävät 350 000 k-m² uutta asumisen kerrosalaa.</p> <p>Kaupungilla on kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3</p>	<p>Espoon kaupungissa hyväksytyt asemakaavat sisältävät 350 000 k-m² uutta asumisen kerrosalaa vuonna 2020.</p>	<p>Espoossa hyväksytyt asemakaavat ovat sisältäneet 481 400 k-m² uutta asumisen kerrosalaa.</p>

	300 asunnon vuosituotannolle. (MAL-sopimus).	Kaupungilla on kaavalliset ja kunnallistekniset valmiudet 3 000 asunnon vuosituotannolle. (vuonna 2020)	<p>Hyväksytystä uudesta asumisen kerrosalasta 80 % sijaitsee MAL maankäytön ensisijaisella kehittämissyöhykkeellä.</p> <p>Infrainvestoinneista 82 % on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-III. MAL-sopimuksen mukaiset valmiudet on saavutettu.</p> <p>Vuoden alusta aloitettu yhteensä 6 177 asunnon rakentaminen, josta Ara-asuntoja 1 205 kpl.</p> <p>Aloitetuista vapaarahoitteisia oli yhteensä 4 972 asuntoa, joista omistusasuntoja 2 840 kpl.</p> <p>Vuoden alusta valmistuneita asuntoja yhteensä 5 482 asuntoa, josta Ara-asuntoja 1010 kpl.</p> <p>Valmistuneista vapaarahoitteisia oli yhteensä 4 472 asuntoa, joista omistusasuntoja 2 469 kpl.</p> <p>Uudet myönnettyt rakennusluvut 5 737 asunnolle.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>
Edistetään energiasäästötavoitteita ja ympäristökriteereitä rakentamisessa, alueiden kehittämisessä ja palvelutuotannossa.	<p>KETS-tavoitteiden toteutuminen.</p> <p>Kestävien, innovatiivisten ja taloudellisten hankintojen edistäminen.</p> <p>Covenant of Mayorsin mukaisen ilmastosuunnitelman toimenpiteiden eteneminen.</p>	<p>KETS - Kuntien energiatehokkuussopimus.</p> <p>Espoon kasvihuonekaasupäästöt.</p> <p>Covenant of Mayors 2030-sopimuksen mukainen SECAP-suunnitelma.</p> <p>Espoon ilmasto-ohjelma</p>	<p>Ilmasto-ohjelman 2016-2020 loppuraportti on käsitelty 2.6.2021 kaupunginjohtajan ilmasto-ohjausryhmässä.</p> <p>SECAP-raportointi tehty ja toimialan toimenpiteitä toteutettu ja työstetty KYT asiantuntijaverkostossa. Sopeutumisen tiekartta tekeillä.</p> <p>Selvitystyö asemakaavojen ilmastotavoitteiden kehittämiseksi käynnissä. Ämmässuon tuulivoimalan asemakaavamuutos on hyväksytty ehdotuksena nähtäville.</p>

			<p>Kaupunki toimii esimerkkinä puhtaiden ja kestävien ratkaisujen käyttöönotossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki uudet ja saneerattavat katuvalot varustetaan led-valoilla. • Yhteiskäyttöautoina käytetään sähköautoja. • Päästötön työmaan analyysi on valmistunut ja kokemuksia hyödynnetään jatkossa. • Kaupungin omissa autoissa ja työkoneissa käytetään uusiutuvaa polttoainetta • Espoon kaupunki toteuttaa ympäristöministeriön kanssa tehtyä Green Deal –sopimusta. <p>Infrainvestoinneista 48 % on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeelle I.</p> <p>Kestävä kehitys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valtaosa asuntotuotannosta ja infrainvestoinneista on joukkoliikenteen piirissä (infra SAVU I-II -alueille 67 %). • Suuret raideliikennehankkeet: Raide-Jokerin ja Metron jatkeen rakentaminen etenevät suunnitellusti, Tunnin junan suunnittelu etenee, Leppävaara-Kauklahti kaupunkiradan rakentamissuunnittelu on käynnissä. • Pyöräilyn osuuden lisääminen: Finnoon baanin esirakentaminen on valmistunut. Rantaradanbaana on suunnitteilla, ulkoilureittejä edistetään yleissuunnitelman mukaisesti, pyöräilyn kehittämissuunnitelma on valmistunut. Kehä I:n baana on otettu käyttöön, missä valmistui 4,5 km jalankulku- ja pyöräilyväyliä. Harjasuolausta laajennettu. • Kävelyn osuuden kasvattaminen: Niittykummun metroaseman suoja-
--	--	--	--

			<p>rakentaminen on valmistunut. Metron jatkeen asemaseutujen käveltävyys on suunnittelun kohteena ja ulkoilureittejä edistetään yleissuunnitelman mukaisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sähköautojen latausverkoston laajentaminen yleisillä alueilla etenee uusilla asemilla. Maksullisen pysäköinnin käyttöönotto 10.5.2021. Vuoden 2021 loppuun mennessä täyssähköautojen edun käyttäjiksi on ilmoittautunut n. 400 sähköautoa. • Leppävaaran sähköbussien latausasema käytössä. Sähköbussilinjastojen laajentamista valmistellaan. <p>Energiatehokas jätehuolto ja kiertotalouden ratkaisut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaupungin kiviaineshuoltoa tehostetaan. <p>Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Espoossa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viherrakentamisella varaudutaan hulevesi- ja merivesitulviin: • Jokien kunnostus ja vallien rakentaminen etenevät. Espoonjoen kunnostus valmistui 2.9.2021. • Siirrettävät tulvapumppaamot ovat käytettävissä. Kulmakorven hulevesien viivästysallas valmistunut. • Kestävät, innovatiiviset ja taloudelliset hankinnat • Infraurakoiden hankintamenettelyjä kehitetään tukemaan tavoitteiden saavuttamista. • Maalämpökaivojen toimenpidelupia hyväksytty 121 kpl. <p>Tulostavoite toteutui.</p>
--	--	--	--

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä: Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käännämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Tulostavoite / tavoite	Mittari / arviointikriteeri	Lähtöarvo (viimeisin käytettävissä oleva tieto)	Seuranta 31.12.
<i>Toimintakatteen alijäämä on enintään Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman ja talousarvion mukainen.</i>	Toimintakatteen alijäämä eli nettomenot	-79 milj. euroa	<p>Organisaatiomuutoksen jälkeinen KYT ilman Tilapalvelu-liikelaitosta, taseyksiköitä ja nettositovia kaupunkitekniikan palvelualueita.</p> <p>Toimintatulo yht. 169,9 milj. euroa (ks), 188,0 milj. euroa (tilanne 31.12.)</p> <p>Toimintameno yht. 247,7 milj. euroa (ks), 237,0 milj. euroa (tilanne 31.12.)</p> <p>Toimintakate - 75,0 milj. euroa, - 44 % (ks); - 46,5 milj. euroa, - 25 % (tilanne 31.12.)</p> <p>Toimintakatteen alijäämän arvioidaan jäävän koko vuodelta 44 % pienemmäksi kuin talousarviona pidettävä järjestelmän käyttösuunnitelma.</p> <p>Tulostavoite toteutui.</p>

2.2 KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion toteutumisvertailu suoritetaan valtuustoon nähden sitovalla määrärahasolla. Yksiköitä, joiden toimintakate on sitova, tarkastellaan erikseen. Taulukoiden poikkeamasarakkeissa tuloylitykset ja menoalitukset näkyvät positiivisina ja tuloalitukset ja menoylitykset negatiivisina.

TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

1000 EUR		Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
YLEISHALLINTO	Toimintatulot	134 648	-11 100	123 548	118 892	-4 656
	Valmistus omaan käyttöön	424		424	1 106	682
	Toimintamenot	-336 165	2 126	-334 038	-316 930	17 108
	Toimintakate	-201 093	-8 974	-210 066	-196 933	13 134
HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOI	Toimintatulot	69 539	69 396	138 935	143 371	4 435
	Valmistus omaan käyttöön	22		22	17	-5
	Toimintamenot	-876 512	-66 801	-943 312	-940 788	2 524
	Toimintakate	-806 950	2 595	-804 355	-797 401	6 954
KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA	Toimintatulot	39 395	6 800	46 195	47 996	1 801
	Valmistus omaan käyttöön				156	156
	Toimintamenot	-722 192	-7 043	-729 235	-721 374	7 861
	Toimintakate	-682 797	-243	-683 040	-673 222	9 818
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA	Toimintatulot	179 878	5 000	184 878	209 073	24 195
	Valmistus omaan käyttöön	12 790		12 790	10 538	-2 252
	Toimintamenot	-272 633	-16	-272 649	-260 371	12 278
	Toimintakate	-79 965	4 984	-74 981	-40 760	34 220
KÄYTTÖTALOUSOSA	Toimintatulot	423 461	70 096	493 557	519 331	25 775
	Valmistus omaan käyttöön	13 236		13 236	11 816	-1 420
	Toimintamenot	-2 207 501	-71 733	-2 279 235	-2 239 464	39 771
	Toimintakate	-1 770 805	-1 637	-1 772 442	-1 708 316	64 126

YLEISHALLINTO

1 YLEISHALLINTO (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	134 648	-11 100	123 548	118 892	-4 656
Valmistus omaan käyttöön	424	0	424	1 106	682
Toimintamenot	-336 165	2 126	-334 038	-316 930	17 108
Toimintakate	-201 093	-8 974	-210 066	-196 933	13 134

112 TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-889	0	-889	-603	286
Toimintakate	-889	0	-889	-603	286

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen menot alittuvat henkilöstökuluissa henkilöstövajeesta johtuen. Ulkoisten palvelujen ostoissa on varauduttu ennakoimattomien tarkastuspalvelujen tarpeeseen, jotka eivät tänä vuonna toteutuneet.

YLEISHALLINTO (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä elinvoiman tulosalue)

Konsernihallinto

Toiminnan toteutuminen

Espoo sai vuoden aikana uudet edustajat valtuustoon ja heille järjestettiin elo-syyskuussa kaksi strategia- ja talousseminaaria, joissa käynnistettiin keskustelu Espoo-tarinan päivittämiseksi. Valtuusto hyväksyi päivitetyn Espoo-tarinan valtuustokaudelle 2021–2025 kokouksessaan 25.10.2021. Toimielinten kokousten pitämistä etänä jatkettiin Teams-yhteyden välityksellä. Sähköinen kokousjärjestelmä Cloud Meeting otettiin tammikuusta lähtien käyttöön myös valtuuston kokouksissa. Joulukuussa otettiin käyttöön Whistleblowing-ilmoituskanava, Espoon eettinen kanava.

Tutkimus ja tietotuotanto toteutti valtuustokauden vaihtumisen vuoksi normaalia laajemman kaupungin verkkosivuilla julkaistun toimintaympäristön tila -koosteen. Myös Kaupunki- ja kunta-palvelututkimuksen 2020, Espoo yritysten toimintaympäristönä 2020-tutkimuksen ja Espoon Covid-19 turvallisuusselvityksen kolmannen kierroksen tulokset ovat saatavilla kaupungin verkkosivuilta. Väestörakenne-, väestönmuutos kuukausittain-, väestönmuutos ja muuttoliike PowerBI-visualisoinnit on julkaistu Verkkotilastopalvelussa sekä työttömyystiedot PowerBI-visualisointi kaupungin verkkosivuilla.

Toimintaympäristökatsaus Eetvartti ilmestyi neljä kertaa. Muita julkaisuja ovat olleet Väestörakenne 2020/2021, Väestönmuutokset 2020 sekä Pääkaupunkiseudun hyvinvointikyselyn perustulokset. Hyvinvointikyselyn perusjulkaisu valmistuu vuoden 2022 alussa. Espoo yritysten toimintaympäristönä 2021- ja Kaupunki- ja kunta-palvelut 2021- tutkimukset valmistuivat aivan vuoden lopussa. Kansainvälisten osaajien Suomi -tutkimus käynnistyi.

Kestävän kehityksen osaamiskeskuksen vastuulle määriteltiin organisaatiouudistuksessa kestävä kehityksen ja ilmastotyön kaupunkitasoinen edistäminen ja ohjaus. Uutta Espoo-tarinaa toteuttamaan valtuusto asetti järjestyksessään kolmannen Kestävä Espoo -ohjelman. Hiilineutraali Espoo -tiekartan suunnittelu käynnistyi ja tiekartta tuodaan päätöksentekoon vuoden 2022 aikana.

AI Finland & AI Day 2021 - Reboot with AI” korkeantason hybriditapahtuma järjestettiin Dipolissa marraskuussa yhteistyössä Business Finlandin, Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Finnish Center for Artificial Intelligent’n kanssa. Tapahtumaan osallistui yli 1200 osallistujaa yli 50 maasta.

ReStart Espoo, tiedolla ja vaikuttavuudella johtaminen –projektin tuotoksina syntyi Espoon vaikuttavuuden viitekehys, vipumuuttajat ja tiekartta. Niiden pohjalta valmistellaan valtuustokaudelle Vaikuttavuudella johtaminen -kehitysohjelma sekä Espoo-tarinan vaikuttavuusindikaattorit.

Tiedonhallintalain toimeenpano jatkui koko vuoden ja organisaatiouudistuksen johdosta tiedonhallintamalli päivitettiin vastaamaan uuden organisaation rakennetta.

Kaupunki omadata operaattorina -hanke päättyi. Tuotoksina saatiin kattava kuvaus omadatan hyödyntämismahdollisuuksista kaupungin toiminnoissa ja palveluissa. Hanke toteutettiin yhdessä Helsingin, Turun ja Oulun kanssa. Omadatan hyödyntämistä jatketaan vuoden 2022

aikana. Espoo jatkaa Turun kaupungin kanssa Turvallinen tieto -hankkeessa, jossa keskiössä ovat tietoturvan työkalut ja toimintamallit. Hanke sai VM:n digikannustinrahoitusta.

Espoon palvelu-, liiketoiminta- ja innovaatioekosysteemien vahvistamiseksi on edistetty ja koordinoitu Aallon, VTT:n ja Helsingin yliopiston strategisten kumppanuussopimuksien toteuttamista. Smart Otaniemi innovaatiokeskittymän vahvistamista innovaatio- ja testialustana on edistetty useilla eri aloitteilla, jotta yritykset, VTT, Aalto ja asukkaat voivat yhdessä kehittää kestäviä ja energiatehokkaita ratkaisuja kuntalaisten tarpeisiin.

Kuuden suurimman kaupungin (Espoo, Helsinki, Vantaa, Tampere, Turku, Oulu) yhteinen kestävä kaupunkikehittämisen ohjelma, 6Aika, jatkuu vuoteen 2022. Vuonna 2021 järjestettiin viimeinen rahoitushakukierros. Kaikkiaan 6Aika-strategiasta rahoitettiin 64 hanketta. Espoon kaupunki osallistui näistä kuuteentoista. Espoolaisia toimijoita oli mukana noin 30 hankkeessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit solmivat yhteistyösopimuksen innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksesta vuosille 2021–2027.

Espoon, Helsingin ja Vantaan ekosysteemisopimus käynnistyi elokuussa. Kaupungit toteuttavat ekosysteemisopimusta yhdessä. Sopimuksen valmisteluvaiheessa määriteltiin neljä painopistettä, joissa hankkeita tullaan toteuttamaan: älykkäät ja kestävät kaupunkiratkaisut, hyvinvointi ja terveysteknologia, uudet oppimisympäristöt ja osaamisen digitaaliset ratkaisut sekä uudet avaukset ja yleinen ekosysteemien kehittäminen.

Uusi kaupunkitasoinen ja strateginen ohjausryhmä, konserniohjausryhmä, aloitti toimintansa kesäkuussa. Ryhmän tehtävänä on kaupunginjohtajan johdolla varmistaa Espoon tahtotilan toteutuminen etenkin keskeisissä konserniyhteisöissä kuten PKS-yhteisöissä sekä merkittävimmissä tytäryhteisöissä.

Turvallisuus ja valmius -vastuualue on toiminut kaupungin valmiusryhmän tilanneryhmänä ja vastannut kaupunkitasoisen tilannekuvan valmistelusta ja yhteistyöstä viranomaisten kanssa koronavirusepidemian aikana.

Ruokapalvelut järjestivät yhteistyössä kasvun ja oppimisen toimialan kanssa etäopetuksessa ja karanteenissa oleville opiskelijoille ja koululaisille lounaspaketteja. Espoon kaupungin kestävä energian ja ilmaston toimintasuunnitelman (SECAP) tavoitteiden mukaisesti hävikkiruoan määrää on saatu vähennettyä yli seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Talouden perusprosessien sähköistämistä kasvatettiin talouden ydinprosesseissa hyödyntämällä robotiikkaa ja prosessiautomaatiota. Digitalisoinnin ja automatisoinnin korkeaan käyttöasteeseen pyritään myös tulevassa Joto-järjestelmässä. Talouspalvelujen asiakaspalvelumalli yhdenmukaistettiin ja Hektoripalvelunhallintajärjestelmä otettiin käyttöön syyskuussa.

Uusi Sarastia365HR- ja palkkajärjestelmä otettiin käyttöön tammikuussa 2021, jolloin koko henkilöstö siirtyi uuden järjestelmän käyttäjiksi. Käyttöönotto on kohdannut useita haasteita. Henkilöstöpalvelut on tehnyt koko vuoden ajan tiivistä yhteistyötä järjestelmätoimittajan kanssa tilanteen normalisoimiseksi.

Rekrytointien ja avoinna olevien tehtävien määrät ovat olleet merkittävästi suuremmat edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi kesätyöntekijöitä rekrytoitiin noin 800 kappaletta. Resurssipooli koronan takia tehdyistä henkilöstöjärjestelyistä on ollut toiminnassa helmikuuhun asti, ja sitä kautta on työllistetty pääasiassa kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstöä sosiaali- ja terveystalouden tehtäviin.

Uudistettu Espoo.fi-sivusto julkaistiin 1.9.2021. Sivuston kehittämistä jatketaan edelleen. Osana sivoustouudistusta toteutettu kulttuuriespoolu.fi-sivusto julkaistiin marraskuussa. Sisällöntuotanto

on keskeinen osa saavutettavuuden toteutumisesta. Uudistetulla sivustolla on toteutettu saavutettavuusauditointi.

Koronaviestinnän koordinaatioryhmä on huolehtinut rajoituksista ja suosituksista viestimisestä monikanavaisesti ja -kielisesti, pitänyt yllä viestinnän tilannekuvaa, koordinoitunut koronainfotilaisuuksien järjestelyitä sekä tehnyt viestintäyhteistyötä kumppanien, muun muassa pääkaupunki-seudun kaupunkien, kanssa.

Koronarokotukset ovat työllistäneet työterveyspalveluita runsaasti vuoden aikana. Palveluvolyymia kohdennettiin muista palveluista henkilöstön rokottamiseen. Avoimiin työterveyslääkäreiden vakansseihin ei ole onnistuttu palkkaamaan henkilöitä, minkä vuoksi lääkäripalveluita on jouduttu hankkimaan ulkoisena palveluna.

Kilpailutusvelkaa pyrittiin ottamaan kiinni, mikä näkyi valmistuneiden kilpailutusten määrässä (120 kpl). Hankintojen määrä kasvoi 30 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Hankintakeskuksen toimintamallin muutosta valmisteltiin kolmen päätavoitteen saavuttamiseksi: kategoriajohtamisen mahdollistaminen, päivittäisjohtamisen ja toiminnan tehostaminen sekä kaupungin organisaatiomuutokseen 2021 sopeutuminen. Sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelut käynnistettiin. Uudistukseen liittyvät sopimussuhteet ja muut uudistuksen vaatimat tehtävät veivät resursseja normaalilta toiminnalta.

VPL ja SHL kuljetuksia hallinnoiva Kulkukeskus aloitti toimintansa helmikuussa 2021, ja kuljetukset ovat toimineet pääsääntöisesti kohtuullisesti. Kulkukeskuksen toiminnan auditointiin käytettiin ulkopuolista auditoijaa ja toimintaa on pystytty kehittämään sujuvammaksi auditoinnin ja asiakkaiden palautteiden perusteella. Puheluiden vasteajat on saatu sopimuksen mukaiselle tasolle ja ajoneuvojen saatavuutta on parannettu. Tilaus- ja välitysjärjestelmän toiminnallisuutta on kehitetty toiminnan sujuvuuden varmistamiseksi.

Markkinaoikeiden päätöksen mukaisesti aloitettiin kulkukeskuksen kilpailutusprosessi yhdessä hankintakeskuksen kanssa. Ryhmäkuljetusten kilpailutus saatiin päätökseen, ja 1.1.2022 alkaen ryhmäkuljetuksia järjestää neljä eri kuljetusyrittä. Koronavirusepidemia vaikutti myös yksilö- ja ryhmäkuljetusten järjestämiseen ja kuljetusten määrään.

Asiointipisteiden ja palvelutorien palveluita supistettiin ja asiakkaita ohjeistettiin asioimaan niissä vain välttämättömän asioinnin vuoksi. Koronavirusepidemian vuoksi asukas- ja asiakaskohtauksia siirrettiin etätapaamisiksi ja osin peruttiin. Lisäksi ennakkovaalien vuoksi Tapiolan ja Espoonlahden asiointipalvelupisteiden asiointipalvelut olivat sujuvien vaalijärjestelyiden turvaamiseksi suljettuina. Asiointipisteiden kävijämäärät putosivat vuodesta 2020 14 prosenttia (21 000 asiakaskäyntiä) ja palvelutorien käynnit vähenivät 6 prosenttia edellisestä vuodesta ja niitä oli 59 000. Kaikkiaan käyntiasiointeja toteutui 42 prosenttia (750 000 kpl) suunniteltua vähemmän.

Kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa 2021 esityksen asiointipalvelujen liikkuvan toimintamallin käyttöönotosta ja asiointipisteiden vähentämisestä. Myös muut suunnitellut projektit etenivät: Kalajärven palvelutoripilotti päättyi ja hyvien kokemusten perusteella palvelutorikonseptia päätettiin jatkaa alueella.

Kaupungin osallisuusmallin tunnettuutta lisättiin kuntalaisosallisuuden edistämiseksi pitämällä erilaisia osallisuus- ja vuorovaikutuskoulutuksia noin 30 kpl. Kaupungin yhteisen uutiskirjealustan kilpailutus toteutettiin syksyllä ja työkalu on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 alusta. Aiemman asukasfoorumitoiminnan korvaavan asukastoiminnan uuden toimintamallin kehittämisen käynnistettiin yhdessä asukkaiden kanssa ja se on tarkoitus saada valmiiksi keväällä 2022. Koronavirusepidemian aiheuttama merkittävin ICT-palvelujen lisäerä olivat hyvinvoinnin ja terveyden toimialan kasvaneet laitekustannukset kuten rokotuspisteet. Laitetoimituksissa oli

edelleen globaaleja koronasta johtuvia ongelmia, mikä näkyi työasema- ja tietoliikennelaitteiden toimitusvaikeuksina. Tietoliikennelaitteiden viiveet näkyivät laitevaihtoihin liittyvien projektien toteutumisessa investointien ja käyttömenojen puolella. Säästöjä syntyi tulostuspalveluista henkilöstön siirryttyä etätyöskentelyyn.

TE-keskusten henkilökuntaa siirtyi työskentelemään Espoon työllisyyspalveluihin, ja heille hankittiin tarvittavia ICT-työvälineitä ja sensitiivisten henkilötietojen välittämisen mahdollistava turvaposti. Työllisyyden kuntakokeilujen tarpeisiin kehitettiin sähköinen suostumuslomake.

Tietohallinto käynnisti siirtyvien järjestelmien, ICT-infrapalveluiden ja niiden sopimusten kartoitukset, joiden perusteella ICT-palveluita ja -laitteita siirretään kokonaan hyvinvointialueelle tai jaetaan Espoon ja hyvinvointialueen kesken. Lisäksi tietohallinto on tukenut Länsi-Uudenmaan hanketoimistoa sekä hyvinvoinnin ja terveyden toimialaa valtion ICT-rahoitushakuun liittyvissä kysymyksissä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelevan hankkeen ICT-kokonaisuudessa Digiklinikka-projekti saatiin käyttöönvalmiiksi ja Tietoallas-projekti pilottikäyttöön. Espoon vaatimuksesta Tietoallas-ratkaisuun haluttiin mukaan toimikorttitunnistautuminen ennen laajempaa käyttöönottoa. Tietohallinto toteutti toimintamalli- ja organisaatiouudistuksen valmistautuakseen uudistuksen edellyttämiin henkilöstösiirtoihin loppuvuodesta 2021.

1 YLEISHALLINTO (pl. tarkastuslautakunta ja tilintarkastus sekä elinvoiman tulosalue (toimintakate sitova))

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	123 972	-9 100	114 872	109 740	-5 132
Valmistus omaan käyttöön	424	0	424	1 106	682
Toimintamenot	-189 676	9 661	-180 014	-168 394	11 620
Toimintakate	-65 279	561	-64 718	-57 548	7 170

Tulojen alittumiseen vaikuttivat sisäiset ICT-veloitukset: henkilöstöhallinnon suuren järjestelmä-hankinnan siirtyminen, muutokset pienkehitysprojekteissa, etätöistä johtuva tulostustarpeiden väheneminen ja IT-laitetoimitusten viivästyminen. Koronarajoitukset laskivat kulkukeskuksen asiakasmääriä huomattavasti. Kuntavaalien järjestämiseen saatiin valtiolta korvausta koronasta aiheutuneisiin lisäkuluihin. Valmistus omaan käyttöön kirjauksissa kohdistettiin henkilöstökuluja johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäratkaisun (Joto) hankkeelle.

Menojen alittumiseen vaikuttivat edellä mainittujen lisäksi koronavirusepidemian vaikutukset, muun muassa keskitetysti varattujen kaupunkitasoisten henkilöstörahojen toteutuminen sekä useiden konsernihallinnon yksiköiden toiminnan, tilaisuuksien ja hankkeiden siirtymisen seuraavalle vuodelle.

Toimintakateen alijäämä toteutui 7,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Kasvua edellisvuodesta oli 4 milj. euroa (7,4 prosenttia).

Investointien toteutuminen

Tietohallinnon aineettomat investointimenot toteutuivat 1,1 milj. euroa alkuperäistä talousarviota suurempina ja 3,4 milj. euroa muutettua talousarviota pienempinä. Valtiolta saatiin avustusta digitalisaation kehittämiseen noin 3,3 milj. euroa.

ICT-infrainvestoinnit kuituverkkoon ja verkon kytkimiin olivat 1,8 milj. euroa. Logistiikan investoinneista siirtyi hankintoja 1,3 milj. euron edestä seuraavaan vuoteen kaluston saatavuusongelmien myötä.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtaja on vuoden aikana siirtänyt kaupunginhallituksen tehtäväalueelta keskitettyjä henkilöstö- ja kesätyöllistämismäärärahoja 658 568 euroa toimialoille, konsernihallintoon ja elinvoimaan. TASSU-tasa-arvopalkintorahaa siirrettiin 1 000 euroa sekä innovaatiopalkintorahoja 6 500 euroa.

Valtuusto alensi logistiikan kulkukeskuksen tuloja ja menoja 9,1 milj. euroa.

Valtuusto lisäsi tietohallinnon ICT:n aineettomien hyödykkeiden tuloja 3,5 milj. euroa ja menomäärärahoja 4,5 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman (Take) toteuttaminen

Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus ja sopeutusohjelman toteuttaminen projekteina ja toimenpiteinä käynnistyi tammikuussa. Viisivuotiselle ohjelmalle kehitettiin seurantamalli ja raportointipohjat projektisalkkuun ja euromääräinen raportointi tapahtuu kvartaaleittain 2021 kolmannelta osavuositarkastuksesta lähtien. Ohjelman tuotoksia on nähty säästövapaiden (pitämättömien vuosilomien) purkamisena sekä kaupungin sisäisen hallinnon uudelleenorganisointina.

Espoon kaupungin johtamisen ja talousohjauksen järjestelmäkokonaisuuden (JoTo) toteutus on edennyt, mutta alkuperäisen käyttöönoton päivämäärää on jouduttu siirtämään eteenpäin järjestelmäkokonaisuuden integraatioiden ja datakonversioiden haasteiden vuoksi. Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden projektissa datakonversiot ja integraatiot ovat olleet laaja ja vaativa kokonaisuus. Näihin on lisätty resursseja, mutta haasteena on myös integraatiotarpeiden lisääntyminen. Lisäksi toiminnalliset muutokset aiheuttavat projektin kokonais-kustannusten nousua. Lokakuussa päätettiin, että JoTo ERP -järjestelmän käyttöönoton siirretään vuoden 2022 puolelle, jotta käyttöönottoon liittyviä riskejä voidaan hallita paremmin (muun muassa kattavampi testaus).

DigiOne-hankkeessa Espoon tietohallinto tukee Kasvun ja oppimisen toimialaa neuvonantajan roolissa. Hanketta viedään eteenpäin vahvalla Vantaa isäntäkunta- ja Tiera-mallilla. Projektin etenemiseen ja suunniteltuihin hankintoihin sisältyy edelleen huomattavia riskejä eikä yhteishankinnan käytännöt vastaa Espoon normaaleja IT-käytäntöjä.

Varhaiskasvatuksen eVaka-palvelun kehittäjäkaupunkien määrää on lisätty, kun Tampereen lisäksi Turku ja Oulu ovat liittyneet mukaan eVaka-kehittäjäyhteisöön. Osapuolien välillä asiasta on muodostettu erillinen yhteistyösopimus.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C182 TALOUSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	89	85	81	85	0,0 %
Htv	74,4	73,8	70,5	66,4	-10,0 %
Myyntireskontra ja myyntilaskutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 176 001	1 155 459	1 230 493	1 124 896	-2,6 %
- suorite: myyntilasku, manuaalinen/kpl	15 556	10 383	15 256	7 828	-24,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	18,24	21,80	17,43	31,06	42,5 %
- suorite: myyntilasku, sähköinen/kpl	550 930	456 150	599 220	486 085	6,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	1,62	2,04	1,61	1,81	-10,9 %
Ostotilaukset, ostolaskutus, ostoreskontra ja maksuliikenteen hoitaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 122 302	1 987 297	2 108 098	1 898 940	-4,4 %
- suorite: ostolasku, manuaalinen/kpl	168 799	123 321	130 000	102 392	-17,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	10,25	12,29	12,63	14,53	18,2 %
- suorite: ostolasku, sähköinen/kpl	179 628	172 770	190 000	208 567	20,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,18	2,73	2,45	1,97	-27,8 %
Tilaus-toimitusketjun palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	756 574	3 145 621	2 587 131	2 875 465	-8,6 %
- suorite: Terminaali- ja kuljetustoiminta	122 000	141 000	131 170	108 360	-23,1 %
- yksikkökustannus e/ tapahtuma	6,20	7,43	11,69	15,06	102,7 %
- suorite: asiantuntijatyö	0	9 853	8 858	7 654	-22,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	0,00	212,94	119,03	162,53	-23,7 %
Muut palvelutuotteet *)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 110 718	2 284 836	2 533 506	2 383 632	4,3 %
- yksikkökustannus: e/kokonaispalvelu					

*) Muut palvelutuotteet = Kirjanpito ja tilinpäätökset sekä myyntilaskutuksen vain Hytelille tehtävät erityistehtävät

Sähköisten myyntilaskujen suoritemäärät nousivat edellisvuodesta 6,6 prosenttia, ja vastaavasti manuaalisesti tehtyjen laskujen laskumäärät laskivat 24,6 prosenttia vuoden 2020 lukuihin verrattuna. Tämän myötä manuaalisen laskun yksikköhinta nousi vuoden aikana 10 euroa.

Manuaalisten ostolaskujen volyymit jäivät noin 27 prosenttia arvioidusta, joka kuitenkin noudattaa haluttua suuntaa kohti sähköistä ostolaskua. Manuaalisten ostolaskujen toteutunut yksikköhinta nousi 14,53 euroon. Vuoden 2021 sähköisten ostolaskujen volyymi oli 10 prosenttia suurempi talousarvioon verrattuna. Sähköisten ostolaskujen yksikköhinnan kehitys oli positiivisempi kuin oli arvioitu. Sähköisten ostolaskujen yksikköhinta saatiin laskemaan 20 prosenttia arvioidusta.

Terminaali- ja kuljetustoiminnan volyymit jäivät arvioidusta 20 prosenttia. Koronan vaikutus terminaali- ja kuljetustoiminnassa oli arvioitua pienempi, mutta toisaalta Kiinasta hankittujen budjettoimattomien suojavarusteiden huolintamaksut nostivat ennustettua yksikköhintaa arvioitua korkeammaksi. Asiantuntijatyön volyymit jäivät arvioidusta 16 prosenttia, mihin vaikutti erityisesti JoTo-projektiin käytetty työaika. Tämä nosti asiantuntijatyön yksikköhintaa 37 prosenttia arvioitua korkeammaksi.

Käyttösuunnitelman mukaisesti palvelutuotteista toteutui yksi ja viisi ei. Toteutuneet kattoivat seitsemän prosenttia toimintamenoista.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C192 HENKILÖSTÖPALVELUT					
Henkilöstömäärä	97	97	96	112	15,5 %
Htv	76,7	80	82,8	83,2	3,9 %
HR-neuvomon erityissasiantuntemusta vaativa työ (koulutukset, viestintä, sanktitoimenpiteet, kohdennettu konsultointi)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	564 600	576 485	612 344	543 031	-5,8 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu kpl	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kpl	564 600	576 485	612 344	543 031	-5,8 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdetehävät (Lisälaskenta, huomiointitapaukset, palvelusuhdetodistukset)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	112 900	230 594	244 937	217 212	-5,8 %
- suorite: Tehtävien lukumäärä kpl	7 000	7 000	7 000	15 336	119,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	16,13	32,94	34,99	14,16	-57,0 %
HR-neuvomon kaupunkitasoiset palvelussuhdepalvelut (sähköposti ja puhelin)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	451 700	336 330	367 406	325 819	-3,1 %
- suorite: Yhteydenotot kpl	14 191	31 000	15 500	15 911	-48,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	31,83	10,85	23,70	20,48	88,7 %
Rekrytointi-ilmoitukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	904 000	1 108 594	1 140 238	1 010 608	-8,8 %
- suorite: Rekrytointi-ilmoitukset kpl	3 137	3 100	2 650	3 882	25,2 %
- yksikkökustannus e/ilmoitus	288,17	357,61	430,28	260,33	-27,2 %
Kaupunkitasoiset rekrytointipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	301 000	369 531	380 079	336 869	-8,8 %
- suorite: Asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus e/kokonaispalvelu	301 000	369 531	380 079	336 869	-8,8 %
Kaupunkitasoiset palkanlaskennan palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	477 837	490 812	1 567 575	448 419	-8,6 %
- suorite: palkanlaskennan suoritteet/kpl	143	71	120	133	87,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	3341,52	6912,85	13063,13	3371,57	-51,2 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 258 582	2 361 240	2 169 572	3 447 139	46,0 %

Henkilöstöpalveluiden palveluvolyymi oli suunniteltua korkeampaa vuoden 2021 aikana. Täyden kapasiteetin käyttö on laskenut yksikkökustannuksia rekrytoinneissa sekä neuvontapalveluissa. Palkanlaskennassa suoritelmäärä oli tasainen, mutta kustannuksia nosti Sarastia365-käyttöön-ottoon liittyvät ongelmat, mikä on johtanut yksikköhinnan 20 prosentin kustannuskasvuun.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	36	38	38	33	-13,2 %
Htv	25,3	28,6	28,6	30,1	5,1 %
KELA I		31,5			
Tietojen anto ja ohjaus, organisaatio (työpaikkatoiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	477 837	490 812	1 567 575	448 419	-8,6 %
- suorite: kpl	26 263	33 954	22 500	41 690	22,8 %
- yksikkökustannus e/kpl	18,19	14,46	69,67	10,76	-25,6 %
Työpaikkaselvitys (työpaikkatoiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	98 495	100 931	66 976	97 532	-3,4 %
- suorite: selvitys/kpl	290	180	200	84	-53,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	339,64	560,73	334,88	1161,10	107,1 %
Työkykyarviot (yksilöön kohdistuva toiminta)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	93 300	60 188	64 728	89 958	49,5 %
- suorite: käynnit/kpl	559	500	400	404	-19,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	166,91	120,38	161,82	222,67	85,0 %
Työterveysneuvottelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	104 700	107 682	132 693	102 332	-5,0 %
- suorite: käynnit/kpl	1 114	1 500	1 200	1 329	-11,4 %
- yksikkökustannus e/kpl	93,99	71,79	110,58	77,00	7,3 %
Lakisääteiset määräaikaistarkastukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	78 600	36 203	42 585	79 083	118,4 %
- suorite: neuvottelut/kpl	464	400	350	510	27,5 %
- yksikkökustannus e/kpl	169,40	90,51	121,67	155,06	71,3 %
Terveystarkastukset muut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	303 700	405 984	363 840	328 209	-19,2 %
- suorite: kpl	5 240	4 300	3 000	3 881	-9,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	57,96	94,41	121,28	84,57	-10,4 %
Tietojen anto ja ohjaus yksilö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	63 620	63 907	46 614	63 095	-1,3 %
- suorite: selvitys/kpl	143	71	120	133	87,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	444,90	900,10	388,45	474,40	-47,3 %
B-lausunnot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	88 450	59 161	66 275	83 396	41,0 %
- suorite: käynnit/kpl	938	942	600	855	-9,2 %
- yksikkökustannus e/kpl	94,30	62,80	110,46	97,54	55,3 %
Erikoislääkärikonsultaatiot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	158 400	52 556	80 744	170 559	224,5 %
- suorite: neuvottelut/kpl	14	350	400	302	-13,7 %
- yksikkökustannus e/kpl	11314,29	150,16	201,86	564,76	276,1 %
Fysioterapiaostot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	161 500	48 685	79 170	98 147	101,6 %
- suorite: kpl	2 082	1 100	1 500	888	-19,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	77,57	44,26	52,78	110,53	149,7 %
Laboratoriotutkimukset (KELA I)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	104 660	40 393	65 160	92 817	129,8 %
- suorite: selvitys/kpl	17 429	15 000	18 000	13 070	-12,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	6,00	2,69	3,62	7,10	163,7 %
Kuvantamistutkimukset (KELA I)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	70 850	141 264	18 990	65 288	-53,8 %
- suorite: käynnit/kpl	366	250	300	233	-6,8 %
- yksikkökustannus e/kpl	193,58	565,06	63,30	280,21	-50,4 %
Muut Kela I					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	369 160	567 734	763 200	391 926	-31,0 %
- suorite: neuvottelut/kpl	12 012	20 000	15 000	24 927	24,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	30,73	28,39	50,88	15,72	-44,6 %

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C193 TYÖTERVEYSPALVELUT					
KELA II					
Lääkärikontaktit					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 005 400	620 089	694 650	1 343 357	116,6 %
- suorite: kpl	20 020	20 000	15 000	23 057	15,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	50,22	31,00	46,31	58,26	87,9 %
Hoitajakontaktit					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	126 990	42 403	57 002	127 979	201,8 %
- suorite: kpl	1 430	2 000	2 200	1 634	-18,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	88,80	21,20	25,91	78,32	269,4 %
Erikoislääkärikonsultaatiot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	109 270	44 473	35 871	109 113	145,3 %
- suorite: selvitys/kpl	964	500	300	638	27,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	113,35	88,95	119,57	171,02	92,3 %
Laboratoriotutkimukset (KELA II)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	256 200	115 213	140 800	223 116	93,7 %
- suorite: käynnit/kpl	21 263	25 000	20 000	22 271	-10,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	12,05	4,61	7,04	10,02	117,4 %
Kuvantamistutkimukset (KELA II)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	220 950	71 067	63 690	192 054	170,2 %
- suorite: neuvottelut/kpl	1 325	1 500	1 000	1 543	2,9 %
- yksikkökustannus e/kpl	166,75	47,38	63,69	124,47	162,7 %
Muut Kela II					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	149 490	238 564	320 700	160 259	-32,8 %
- suorite: käynnit/kpl	13 682	10 000	10 000	8 641	-13,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	10,93	23,86	32,07	18,55	-22,3 %
KELA 0					
KELA 0 palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	119 495	79 135	102 834	128 504	62,4 %
- suorite: neuvottelut/kpl	2 885	3 000	2 900	23 057	668,6 %
- yksikkökustannus e/kpl	41,42	26,38	35,46	5,57	-78,9 %

Työterveyspalveluiden palveluvolyymi jakautui eri tuotteisiin eri tavalla kuin oli suunniteltu. Työterveyden palveluvolyymi valjastettiin koronarokotusten toteuttamiseksi. Osassa tuotteissa oli suurta kasvua, mutta varsinkin työpaikkaselvityksiin, fysioterapiaan ja erikoislääkärin tutkimuksiin liittyvien palveluiden volyymi jäi pieneksi. Kokonaisuudessaan kustannukset jäivät hieman suunniteltua pienemmiksi työterveyspalveluissa.

Palvelutuotteista tavoitteeseen ylsi yhdeksän kahdestakymmenestä neljästä.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C215 ASIOINTI					
Henkilöstömäärä (asiointipalvelut)	54	57	61	57	0,0 %
Htv	39	40,1	42,70	40,10	0,0 %
Toimipisteasiointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 719 683	1 820 008	2 073 081	1 660 000	-8,8 %
- suorite: asiointi kpl	198 640	149 602	196 190	128 315	-14,2 %
- yksikkökustannus e/asiointi	8,66	12,17	10,57	12,94	6,3 %
Palvelutorikonseptin koordinointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	778 923	960 012	1 089 294	960 000	0,0 %
- suorite: asiakaskäynti kpl	1 546 133	963 667	1 585 067	904 656	-6,1 %
- yksikkökustannus e/asiakaskäynti	0,50	1,00	0,69	1,06	6,5 %
Sähköinen asiointi (Vaihdepalvelu + cc)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	827 000	800 120	812 760	630 000	-21,3 %
- suorite: asiointi kpl	106 013	82 944	116 013	95 876	15,6 %
- yksikkökustannus e/asiointi	7,80	9,65	7,01	6,57	-31,9 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	768 235	814 044	1 018 080	1 280 577	57,3 %

Koronarajoitukset laskivat palvelutorien ja asiointipisteiden asiakasmääriä. Suoritteet ja yksikkökustannukset olivat suunnilleen edellisvuoden tasolla. Sähköisen asiointin kontaktit nousivat huolimatta siitä, että terveystalveluiden chat-ratkaisua ei voitu toteuttaa. Suoritteet nousivat edelliseen vuoteen nähden, mutta laskivat käyttösuunnitelmaan nähden.

Yksikkökustannukset olivat talousarviota suuremmat johtuen talousarviota pienemmistä suoritemääristä. Kiinteitä kustannuksia ei voitu sopeuttaa. Poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta sähköisen asiointin Patu-tavoite saavutettiin.

Palvelutuotteista käyttösuunnitelman mukaisesti toteutui yksi kolmesta. Toteutuneet kattoivat 19 prosenttia toimintamenoista.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C216 TIETOHALLINTO					
Henkilöstömäärä	54	54	57	57	5,6 %
Htv	45,4	45,4	45,4	45,5	0,2 %
Päätelaitepalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 071 733	6 924 000	9 198 000	7 743 225	11,8 %
- suorite: laitemäärä	57 319	55 058	62 727	56 763	3,1 %
- yksikkökustannus ka € / laitemäärä	140,82	125,76	146,64	136,41	8,5 %
IT-järjestelmien ylläpito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	23 524 005	22 058 536	28 615 000	26 729 000	21,2 %
- suorite: järjestelmien ylläpitopäivä	63 326	50 866	66 893	62 500	22,9 %
- yksikkökustannus € / ylläpitopäivä	371,47	433,66	427,77	427,66	-1,4 %
Keskityt IT- ja infrapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 923 000	9 823 000	11 717 000	9 251 000	-5,8 %
- suorite:	450 927	367 399	470 449	370 000	0,7 %
- yksikkökustannus € / IT-palvelu	28,66	26,74	24,91	25,00	-6,5 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 665 234	13 892 000	16 814 000	14 630 424	5,3 %

Päätelaitepalveluissa toimialojen laiteusintojen suunnitelmat tarkentuivat ja laiteusinnat jäivät suunniteltua vähäisemmiksi koronasta johtuen, ja tilauksia ja toimituksia siirtyi seuraavan vuoden puolelle. Tulostuspalvelun kustannuksien ja suoritteiden määrään vaikutti koronavirusepidemian aiheuttama laaja etätyö. IT-teknologiapalvelujen volyymin ja kustannuksien kasvu johtui ennakoitua suuremmista muutospyynnöistä sekä WLAN-käyttäjämäärän sekä AD-tunnusten kasvusta. AV-laitteita saatiin uusittua ennakoitua edullisimmilla kokonaisratkaisulla, joilla oli vaikutus myös yksikköhintaan. AV-laitehankintoja sekä huoltoja tehtiin suunniteltua enemmän samalla resurssilla.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					2020-2021
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	muutos-%
C217 LOGISTIIKKA					
Henkilöstömäärä	16	18	16	17	-11,1 %
Htv	12,1	14	13,3	14	-5,0 %
Kalustonvuokrauspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 515 113	5 150 000	5 980 000	5 490 000	6,6 %
- suorite: vuokrattu kalusto kpl	770	775	775	771	-0,5 %
- yksikkökustannus e/kalusto	7 162	6 645	7 716	7 121	7,2 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	856 022	1 331 807	19 758 271	10 023 164	1383,6 %

Ajoneuvoleasingvuokriin varattuja rahoja ei käytetty kokonaisuudessaan, koska leasing-kaluston siirtyminen oli odotettua hitaampaa johtuen yleisestä komponenttipulasta. Näin ollen kalustonvuokrauspalvelun kustannukset alittivat talousarvion.

Muiden palvelutuotteiden kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta kulkukeskuksen aloittamisen johdosta, mutta jäi talousarviosta muiden kuntien poisjäämisen myötä. Kulkukeskukseen varatusta noin 18 milj. eurosta käytettiin vain noin puolet.

Kaikki palvelutuotteet toteutuivat käyttösuunnitelman mukaisesti.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					2020-2021
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	muutos-%
C218 HANKINTAKESKUS					
Henkilöstömäärä	33	35	36	35	2,9 %
Htv	28,1	29,2	29,2	29,2	0,0 %
Kevyt kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	422 977	270 101	245 000	280 000	3,7 %
- suorite: Kevyt kilpailutus / kpl	28	37	35	32	-13,5 %
- yksikkökustannus €/kpl	15 106	7 300	7 000	8 750	19,9 %
Keskiraskas kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	804 513	540 009	525 000	570 000	5,6 %
- suorite: Keskiraskas kilpailutus / kpl	29	29	35	48	65,5 %
- yksikkökustannus €/kpl	27 742	18 621	15 000	11 875	-36,2 %
Raskas kilpailutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 154 135	888 130	875 000	920 000	3,6 %
- suorite: Raskas kilpailutus / kpl	29	35	35	48	37,1 %
- yksikkökustannus €/kpl	39 798	25 375	25 000	19 167	-24,5 %
Hankintojen suunnittelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	793 875	1 118 023	1 230 000	1 240 000	10,9 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	793 875	1 118 023	1 230 000	1 240 000	10,9 %
Toimittajahallinta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	95 265	509 921	630 000	530 000	3,9 %
- suorite: asiantuntijapalvelu	1	1	1	1	0,0 %
- yksikkökustannus €/kpl	95 265	509 921	630 000	530 000	3,9 %

Koronavirusepidemian aiheuttamaa kilpailutusvelkaa otettiin kiinni, mikä näkyi kasvaneissa suoritemäärissä. Kilpailutusvelka kohdistui pääosin keskiraskaisiin ja raskaisiin kilpailutuksiin. Koronan vaikutukset nostivat kustannuksia, mutta palvelutuotteiden kokonaiskustannukset pysyivät silti talousarvion mukaisina.

Käyttösuunnitelman mukaisesti toteutui kolme viidestä palvelutuotteesta. Toteutuneet kattoivat 77 prosenttia toimintamenoista.

124 Elinvoiman tulosalue

Toiminnan toteutuminen

Elinvoiman tulosalue käynnisti toimintansa syyskuudella 2021 Espoon organisaatiomuutoksen myötä. Yhteistyön tiivistäminen tulosalueen muiden tulosyksiköiden (Kulttuuri sekä Liikunta ja urheilu) on käynnistetty, ja synergioita etsitään erityisesti kansainvälisen toiminnan, tapahtumien sekä markkinoinnin alueilta.

Koronavirusepidemia vaikutti voimakkaasti Espoon työllisyyteen etenkin alkuvuodesta. Syksyllä työttömyys lähti loivaan laskuun, mutta työllisyyden kuntakokeilun asiakasmäärä ei laskenut yhtä voimakkaasti. Maaliskuussa kuntakokeiluun siirtyi noin 18 000 asiakasta ja joulukuussa kuntakokeilussa oli noin 17 600 asiakasta. Kuntakokeilun kautta työllistyi, aloitti opinnot tai osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin (työkokeilu, valmennukset, kuntouttava työtoiminta) yli 12 000 asiakasta. Lisäksi noin 200 henkilöä sai palkkatuetun työpaikan kaupungin toimialoilta ja kaupunki tuki taloudellisesti noin 190 espoolaisen työllistymistä yrityksiin tai välityömarkkinoille.

Yritystyöpaikkojen määrä nousi kasvuun epidemian jatkumisesta huolimatta. Suuret yritykset rekrytoivat voimakkaasti, mutta pienillä yrityksillä oli yhä vaikeuksia rekrytoida tarvitsemiaan työntekijöitä. Yritystyöpaikkoja oli vuoden lopussa 108 586, joista 53 459 metron kasvukäytävällä. Kansainvälisten tutkimus- ja kehitysintensiivisten toimijoiden investoinnit hiipuivat hetkeksi keväällä 2020, mutta palasivat normaalille tasolle vuoden loppuun mennessä.

Yrityspalveluja tarjoavan Business Espoo -verkoston toiminta kehittyi suotuisasti koronavirusepidemiasta huolimatta. Espoo yritysten toimintaympäristönä -tutkimuksen mukaan yritysten tyytyväisyys kaupungin yritysilmastoon kehittyi positiivisesti. Verkosto palveli asiakkaitaan osin virtuaalisesti ja tilanteen salliessa hybridimallissa. Digitaalisia viestintä- ja palvelukanavia kehitettiin edelleen. Ensimmäistä kertaa täysin virtuaalisena toteutettu Espoon elinkeinofoorumi houkutteli aiempaa huomattavasti suuremman kävijämäärän (540 osallistujaa) ja löi aiemmat tyytyväisyystulokset (NPS 54, 97 prosenttia osallistujista koki saaneensa tapahtumasta toivomansa).

1.3.2021 alkaneessa työllisyyden kuntakokeilussa siirtyi valtiolta kunnille kaikkien alle 30-vuotiaiden, maahanmuuttajien ja vieraskielisten sekä peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saavien työttömien työnhakijoiden työllisyydenhoidon järjestämisvastuu. Espoon kaupungin vastuulle siirtyi noin 18 000 uutta asiakasta. Espoo sijoittui työkokeilujen asiakastytyväisyyttä mittaavassa valtakunnallisessa mittauksessa kolmanneksi (NPS -23), ollen suurten kuntien kokeilujen paras. Voimassa olevien työllistymissuunnitelmien osuutta kasvatettiin kokeilun kunnista parhaimmalla tuloksella, 27 prosentista 55 prosenttiin. Espoossa asiakkaita ohjattiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen palveluihin eniten pääkaupunkiseudun kokeiluista. Palveluissa oli marraskuussa 4 791 asiakasta. Lisäksi asiakkaita ohjattiin kaupungin omiin palveluihin.

Kokeilun alkaessa valtiolta ei saatu riittävästi siirtyvää henkilöstöä ja jatkuvat rekrytoinnit sekä koronatilanteen pitkittyminen asettivat valtavan haasteen työkokeilun toteutukselle. Palvelut olivat ajoittain suljettuna ja siirtyivät hybridimalliin. Valtion työ- ja elinkeinotoimistosta siirtyi vuoden aikana 96 henkilötyövuotta kokeilujen tehtäviä hoitamaan kaupungin työnjohdon alaisuuteen. Lisäksi kaupunki palkkasi 20 omavalmentajaa. Henkilöstömäärä oli Työllisyys Espoossa vuoden lopulla yhteensä 225 henkilöä.

Kaupungin oma työpajatoiminta siirrettiin suunnitellusti Omnian alaisuuteen ja Työllisyys Espoossa pyrittiin keskittämään palvelutuotannon sijaan palveluohjaukseen. Työllisyys Espoon organisaatorakennetta ja henkilöstön työnkuvia muokattiin. Vuoden aikana panostettiin erityisesti arjen sujumiseen. Henkilöstöä perehdytettiin ja esihenkilöiden osaamista vahvistettiin muun

muassa johtamiskoulutuksilla ja yhteisen johtamiskulttuurin luomisella. Henkilöstön tyytyväisyys kasvoi vuoden aikana selvästi.

Nuorten työllisyyden ekosysteemityöskentely jatkui osana Ohjaamo-verkoston toimintaa. Työnantajapalveluissa järjestettiin muun muassa pääkaupunkiseudun yhteinen UusiDuuni21 -rekrytointitapahtuma. Sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä työllisyyspalveluiden yhdyspintavalmistelu aloitettiin Työkyky-hankkeen avulla. Keväällä hallitus linjasi pysyvästä TE-palveluiden siirrosta vuoteen 2024 mennessä ja valmistelutyöt aloitettiin lähinnä edunvalvonnallisesta näkökulmasta. Vuoden lopulla kuntien tiedossa oli ministerityöryhmän isoimmat linjaukset rahoitusmallista, kuntien järjestämistä vastuusta sekä henkilöstön siirtymisestä ja siirtävistä palveluista. Valmistelutyötä Espoossa on tehty aktiivisesti pääkaupunkiseudun ja kuutoskuntien verkostoissa sekä pyrittä yhteistyöhön ministeriöiden kanssa.

Omnian osaamiskeskuksen palvelun maahanmuuttajille aloitti vuoden aikana 381 asiakasta. Päättyneitä asiakkuuksia oli 404, joista 145 johti asiakkaan työllistymiseen, 113 tutkintotavoitteeseen koulutukseen ja 45 työkokeiluun. Maaliskuussa Espoon kaupungin yhteistyössä Metropolian ja muiden seudun korkeakoulujen käynnistämä korkeakoulutettujen osaamiskeskus aloitti toimintansa. Se tavoittelee vähintään 400 asiakkaan palvelemista vuosittain. Ensimmäisen yhdeksän kuukauden aikana palveluun saatiin 285 asiakasta. Päättyneitä asiakkuuksia oli 108, joista 70 johti asiakkaan työllistymiseen. Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien osaamiskeskuksen asiakkaista noin 65 prosenttia on muuttanut Suomeen puolisonsa työn perässä. Yhteensä maahanmuuttajien osaamiskeskuspalveluissa työllistyi vuoden aikana 215 asiakasta.

Kansainvälisten osaajien asettautumista Espooseen edistävien Talent Espoo -toimintojen kehittämistä jatkettiin hyödyntämällä pääkaupunkiseudun päättyneen Alueelliset innovaatiot ja kokeilut (AIKO) -rahoitteen hankkeen tuloksia. 1.5.2021 alkaen toimintaa rahoitetaan vuosittain myönnettävällä Talent Boost -valtionavustuksella. Kahteen virtuaalisesti järjestettyyn rekrytointitapahtumaan (TalentMatch ja Talent Boost Summit) osallistui yhteensä 89 työnantajien edustajaa ja 794 työnhakijaa.

Koronavirusepidemian edellyttämät rajoitustoimet vaikuttivat merkittävästi kulttuuripalveluihin. Kevään aikana kulttuuritalot ja museoiden näyttelyt olivat suljettuina, ja kulttuurin yleisötapahtumia ei järjestetty lainkaan kokoontumisrajoitusten vuoksi. Kirjastot palvelivat asiakkaita rajoitettuihin palveluihin. Kesäkuussa museot avasivat jälleen, ja ulkotiloissa järjestettiin pienimuotoisia tapahtumia. Elokuussa oli vielä voimassa 20 henkilön kokoontumisrajoitukset. Syyskuussa rajoituksia purettiin niin, että tapahtumiin voitiin ottaa yleisöä 50 prosenttia kävijäkapasiteetista. Lokakuussa loputkin yleisötilaisuuksiin kohdistuvat rajoitukset purettiin ja palveluja pystyttiin jälleen toteuttamaan täydellä kapasiteetilla. Joulukuun 2021 alussa käyttöön otettiin koronapassi, ja epidemiatilanteen jälleen heikentyessä yleisötilaisuudet peruttiin 28.12. alkaen.

Suomen Harrastamisen mallin mukainen Espoon harrastuspolku – Hobbystigen i Esbo käynnistyi syksyllä. Espoossa annettava taiteen perusopetus siirtyi kulttuurin tulosityksikön vastuulle elokuussa 2021. Vuosittain myönnettävien avustusten lisäksi kulttuurilautakunta myönsi erillistuen espoolaisille taide- ja kulttuurialan ammattilaisille ja ammattitaiteilijoille, yhteensä 200 000 euroa.

Espoonlahden aluekirjaston, Lippulaivan kirjaston tilojen suunnitteluun osallistui aktiivisesti erikäisiä asukkaita.

Lakisääteinen kulttuuriympäristön viranomaistyö oli sulusta huolimatta vilkasta, ja rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologian asiantuntijat antoivat 469 lausuntoa. ESKO Espoon kulttuuriympäristöohjelman osana tuotettiin useita tapahtumia kuntalaisten kanssa ja kokeiltiin uusia lähiympäristön dokumentointitapoja.

Kaupunginorkesterin kaikki sisällöt toteutettiin kevätkaudella digitaalisina. Syyskaudella orkesteri palasi live-esiintymisiin koronarajoitusten mukaisesti.

Tapahtuma- ja kulttuuripalvelut tuotti livestriimauksia ja tallenteita Urban Espoo -alustalle. Tapahtumatoimintaa pystyttiin järjestämään kovimpien rajoitusten aikana digitaalisten palvelujen lisäksi ulkoilmassa toteutettujen tuotantojen avulla.

Lapsille, nuorille ja perheille järjestettiin maksutonta harrasteliikuntaa yhteistyössä espoolaisen seurakunnan kanssa. Kevätkaudella toiminta jouduttiin keskeyttämään koronatilanteen vuoksi. Koululaisten loma-ajan toimintaa pystyttiin järjestämään lomien aikana (pl. joululoma). Syyskauden toiminta keskeytyi, kun liikuntatilat suljettiin 30.11. Keskeytykset vähensivät merkittävästi kaikkeen toimintaan osallistumista.

Ohjatun liikunnan sisäliikuntaryhmät ja alakoulujen uimaopetus oppilaskuljetuksineen olivat keskeytettyinä suurimman osan vuodesta. Liikuntakurssimaksut palautettiin asiakkaille. Ulkoliikuntaryhmiä lisättiin kentille, rannoille ja puistoihin. Kesällä toteutettiin parvekejumppia palvelukeskuksissa ja asumisyksiköissä. Myös Rantalomaviikko, syyslomaviikko koululaisille sekä Kutsuntojen liikuntaneuvonta toteutettiin. Etäliikunnanohjaamista netin välityksellä toteutettiin kannustaan erityisesti ikäihmisiä ja erityisryhmiä liikkumaan turvallisesti kotona voimistellen. Kotivoimisteluohteita jaettiin ruokakassien mukana espoolaiskoteihin. Omatoimisen liikkumisen tueksi korostettiin ulkoliikunnan mahdollisuuksia ja liikuntavinkkejä. Seuratoimintaa tuettiin ylimääräisin avustuksin.

Uimahallit ja sisäliikuntapaikat olivat käytössä rajoitetusti vain tietyille kohderyhmille, kuten lapsille ja nuorille. Ulkoliikuntapaikat, kuten ulkokuntosalit, ja hyvän talven ansiosta 200 kilometrin latuverkosto olivat kovassa käytössä. Tuomarilaan rakennettiin kuntoportaati.

Matinkylään avattiin uusi jääturheilukeskus ja sen yhteyteen tekojää. Puolamaariin saatiin tehtyä 1,5 kilometriä latua uuden keinolumetuslaitteiston avulla. Järvenperän, Westendin ja Mankaan pallokentille asennettiin tekonurmet.

Elinvoiman tulosalue (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	10 676	-2 000	8 676	9 151	476
Toimintamenot	-145 600	-7 535	-153 135	-147 933	5 202
Toimintakate	-134 925	-9 535	-144 460	-138 782	5 677

Elinvoiman tulosalue (pl. kulttuuri ja liikunta) (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	2 924	0	2 924	3 153	230
Toimintamenot	-42 146	-6 300	-48 446	-47 086	1 360
Toimintakate	-39 222	-6 300	-45 522	-43 932	1 590

Tulojen ylitykseen vaikuttivat keväällä myönnettyt erityisavustukset maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintoihin ja valtioneuvoston Talent Boost -toimenpideohjelmaan vuosille 2021–2022.

Menot ylittyivät 4,9 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon. Työmarkkinatuen kuntaosuuskustannukset ylittyivät 7,6 milj. euroa ja olivat yhteensä 30,3 milj. euroa. Kasvua edellisvuodesta 23,3 prosenttia (5,7 milj. euroa).

Henkilöstömenot alittuivat 1,7 milj. euroa, joista suurin osa toimialojen palkkatukityöllistämiseen varatuista määrärahoista. Alitukseen vaikutti myös työllisyyskokeilun aloituksen siirtyminen maaliskuun alkuun sekä vuoden aikana avoinna olleet vakanssit. Vuokrat alittuivat 0,6 milj. euroa työpajatoiminnan siirtyessä Omnialle.

Menot alittuivat muutettuun talousarvioon 1,4 milj. euroa. Kasvua edellisvuoteen 7 milj. euroa (17,6 prosenttia) johtuen työmarkkinatuen kustannusten kasvusta ja työllisyyden kuntakokeilun käynnistymisestä.

Taloussarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 6,3 milj. euroa määrärahoja työllisyyspalveluille. Työmarkkinatuen kuntaosuuteen lisättiin 7,8 milj. euroa ja palkkatukirahoja vähennettiin 1,5 milj. euroa.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Työkykyhankkeen tavoitteena on ohjata pitkään työttöminä olleita asiakkaita joko eläkkeelle tai kuntoutukseen. B-lausuntoja hankkeesta saatiin yhteensä vuoden aikana 56, joista noin 40 prosenttia tulee menemään läpi. Tarkkaa tietoa eläkkeelle tai kuntoutukseen siirtyneistä ei ole toistaiseksi saatavilla. Toteuma kattaisi tavoitteet henkilömäärissä, mutta säästöjä ei vielä syntynyt vuonna 2021. Hankkeessa ollaan alkuperäistä aikataulua jäljessä lääkäripalveluissa, mutta palkattavan ja hankittavien palveluiden asiat ovat edenneet. Hankinnat ovat lähdössä tarjouskilpailuun ja lääkäri on aloittamassa osana työkykytiimiä. Lääkäripalvelusta vastaa projektia koordinoiva hyvinvoinnin ja terveyden toimiala.

Työllistymistä edistävien palveluiden kohdentaminen kunnan maksuvastuussa oleviin asiakkaisiin ja heidän ohjaamisensa palveluihin ei saavuttanut tavoitteita vuonna 2021, sillä asiakasohjaus ei ole lähtenyt käyntiin toivotulla tavalla. Työllisyys Espoossa rekrytoitiin uusia työntekijöitä koko vuosi 2021. Lisäksi etäohjaus ja etänä uuden henkilöstön perehdyttäminen korona-aikana on hidastanut palveluohjausta. Osa palveluista on ollut myös suljettuina.

Asiakasohjauksen ja yritys yhteistyön tehostaminen yhdessä Omnian kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin. Osaamiskeskuksen kautta on työllistynyt vuositasoittain enemmän asiakkaita palkkautettuihin ja avoimien työmarkkinoiden työsuhteisiin.

Työmarkkinatuen kuntaosuus jatkoi kasvuaan. Maksu oli 30,3 milj. euroa vuonna 2021. Maksu-osuuden kasvu johtuu kahdesta kokonaisuudesta. Korona-aikana pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt ja valuma kuntaosuuslistalle on jatkunut ennakoitua suurempana. Myös listalla valuma kalliimpaan yli tuhatpäiväläisten maksuluokkaan on kasvattanut Espoon maksu-osuutta. Koronatilanteen takia osa palveluista on ollut vajaakäytöllä etenkin keväällä.

Asiakkuuksien siirtyessä kunnalle kuntakokeilun alussa palveluohjaukseen tuli katkos. Aiotut toimenpiteet asiakasohjauksen tehostamiseksi palveluihin sekä työllistymisiin ja sosiaali- ja terveyspalveluihin on saatu käyntiin raportoidun mukaisesti. Toimenpiteiden vaikutus näkyy suurempana vuonna 2022. Toimenpiteillä on kuitenkin rajallinen vaikutus työmarkkinatuen kuntaosuuteen suhteessa yleiseen työllisyystilanteeseen tässä kohderyhmässä.

Elinkeinopoliittisten toimenpiteiden uudelleentarkastelu ja matkakustannusten, vieraanvaraisuuden ja suhdetoiminnan kustannusten vähentämisen tuottavuustavoitteet toteutuvat. Säästöväpöiden purkaminen on aloitettu jo 2021 eli suunniteltua aikaisemmin.

Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	1 748	0	1 748	2 198	450
Toimintameno	-57 491	-1 177	-58 668	-55 311	3 358
Toimintakate	-55 743	-1 177	-56 920	-53 112	3 808

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	MTA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
KULTTUURILAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	231	228	231	179	-21,5 %
Htv	192	174,7	192	173,2	-0,9 %
Kirjastopalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 403 703	20 229 669	22 676 256	20 148 469	-0,4 %
- suorite: aukiolotunti	74 497	54 020	74 300	59 927	10,9 %
- yksikkökustannus e/tunti	287,31	374,48	305,20	336,22	-10,2 %
- suorite: käynti	4 494 626	2 761 013	4 460 000	2 309 532	-16,4 %
- yksikkökustannus e/käynti	4,76	7,33	5,08	8,72	19,1 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, brutto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 461 732	16 619 278	18 233 408	18 574 932	11,8 %
- suorite: asiakas	833 087	575 781	745 000	520 336	-9,6 %
- yksikkökustannus e/asiakas	20,96	28,86	24,47	35,70	23,7 %
KULTTUURI, NETTO					
Henkilöstömäärä	138	134	140	113	-15,7 %
Htv	109	108,6	110	99,9	-8,0 %
Kulttuurin olo-/tilapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 767 690	7 948 813	8 792 625	8 228 179	3,5 %
- suorite: aukiolotunti	15520	8 846	15 898	5 559	-37,2 %
- yksikkökustannus e/tunti	629,36	898,58	553,06	1480,15	64,7 %
Kohdennetut kulttuuripalvelut, netto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 325 360	8 504 363	8 966 058	8 359 090	-1,7 %
- suorite: palvelu asiakas	339082	84 743	315 230	116 285	37,2 %
- yksikkökustannus e/asiakas	27,50	100,35	28,44	71,88	-28,4 %

Koronavirusepidemian edellyttämät rajoitustoimenpiteet vaikuttivat merkittävästi kulttuurin tulosyksikön palveluihin vuoden 2021 ajan. Kulttuuritalot ja museoiden näyttelyt olivat suljettuina 1.1.2021-31.5.2021 välisen ajan, ja kulttuurin yleisötapahtumia ei järjestetty lainkaan. Kirjastot olivat avoinna rajoitetuin palveluin. Kesäkuussa palvelut olivat jälleen saatavilla rajoitustoimenpiteet huomioon ottaen. Syyskuussa rajoituksia vapautettiin ja tapahtumien yleisökapasiteetti oli 50 prosenttia ja lokakuussa loputkin rajoitukset purettiin, kunnes joulukuun lopussa otettiin käyttöön uudet rajoitustoimet.

Palvelutuotteiden suoritemäärät sekä määrärahojen toteuma alitti muutetun talousarvion. Toimintamenoissa vaikutukset tulevat esiin merkittävästi henkilöstökuluissa ja tapahtumiin liittyvissä palveluiden ostoissa. Avustuksia myönnettiin erillistukena espoolaisille ammattimaisille festivaaleille ja lisämäärärahaa espoolaisille taide- ja kulttuurialan ammattilaisille ja ammattitaiteilijoille.

Koronavirusepidemian aiheuttamien rajoitustoimenpiteiden vaikutuksesta toimintaympäristöön, palvelutuotteiden yksikkökustannukset eivät toteudu tavoitteiden mukaisesti.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyneet taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toimenpiteet toteutuivat miltei suunnitelman mukaisesti (muun muassa kulttuurin tilojen kalusto ja rankentamis- palveluiden osto, työvoimanvuokraus, kirjaston aikakauslehtivalikoima sekä asiantuntijapalveluiden ostot). Säästövapaita pidettiin enemmän kuin Take suunnitelmassa oli merkitty. Tulotavoitteen kasvu toteutui suunnitellusti.

Kulttuuri, brutto (pl. kulttuuri netto) (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	950	0	950	936	-14
Toimintamenot	-40 291	-1 152	-41 444	-39 110	2 333
Toimintakate	-39 341	-1 152	-40 494	-38 174	2 320

Kulttuuri, bruton toimintatulot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Myyntituotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna kaupunginkirjaston tulostusmaksun käyttöönoton ansiosta. Kirjaston myöhästymis- ja aineistokorvausten maksut toteutuivat edellisvuoden tasoisesti. Yhteyspalveluiden palvelualue sai avustustuottoja Kulttuuria yhteistuumin -kehittämistehtävään sekä Suomen Harrastamisen mallin mukaiseen hankkeeseen, Espoon Harrastuspolkuun, joka käynnistyi syksyn aikana.

Kulttuuri, brutto toimintamenot alittivat talousarvion 2,3 milj. euroa. Merkittävin tekijä on viime vuoden tapaan koronan aiheuttama muutos toimintaan.

Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna, mutta toisaalta alittivat vuoden 2021 talousarvion. Henkilöstökulujen säästymisen merkittävimmät tekijät ovat viiden vakanssin täyttämättä jättäminen osana vuodelle 2022 kohdistuvaa Take-toimenpidettä, rekrytointien tekeminen syyskaudella, resurssipoolisiirrot Hyte-toimialalle, erilliskorvauksien säästyminen ilta- ja viikonloppukorvauksissa sekä lomapalkkajaksotuksen ja sairauspäivärahojen hyvitykset.

Palveluiden ostot toteutuivat vuoden 2020 tasoisesti, mutta vuoden 2021 talousarvio alittui. Merkittävimmät tekijät ovat muun muassa työvoimavuokrauksen, postituskulujen ja matkakorvauksien (siviilipalvelus) määrärahoissa. Avustusmäärärahat ylittivät talousarvion kulttuurilautakunnan päätöksen mukaisesti. Ylitys katettiin säästyneillä palveluiden ostoilla.

Sisäisien erien talousarvio alittui, merkittävimpana syynä oli ICT-määrärahojen säästyminen.

Investointien toteutuminen

Lippulaivan kirjasto avataan keväällä 2022. Ensikertaisen kalustamisen talousarvio 0,2 milj. euroa toteutui määrärahojen puitteissa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä kaupunginkirjastolle siirrettiin 0,016 milj. euroa kesätyöllistämiseen. Organisaatiomuutos lisäsi kulttuuri bruton, talousarvion määrärahoja. Muutettu talousarvio sisältää Suomen kansallisoopperan ja baletin 1,14 milj. avustuksen.

Kulttuuri netto (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	798	0	798	1 262	464
Toimintamenot	-17 200	-25	-17 225	-16 201	1 024
Toimintakate	-16 402	-25	-16 427	-14 939	1 488

Kulttuurin nettobudjetoitujen yksiköiden toimintaan vuonna 2021 vaikutti koronavirusepidemian aiheuttamat tilojen sulkemiset sekä toimintaympäristöä rajoittavat toimenpiteet.

Toimintatulot ylittivät alkuperäisen tulotavoitteen noin 0,5 milj. euroa. Myynti- ja maksutuottoja kertyi edellisvuotta vähemmän, mutta epidemiaan saadut avustukset tasaavat alentuneita toimintatuloja. Epidemiaa edeltävään aikaan verrattuna toimintatuloja kertyi reilun 1,0 milj. vähemmän.

Toimintamenoissa talousarvio alittui noin 1,0 milj. euroa. Epidemian takia merkittävimmät vaikutukset kohdistuivat henkilöstökuluihin, (muun muassa resurssipoolisiirrot Hyte-toimialalle, erillis-korvauksia säästy ilta- ja viikonloppukorvauksissa sekä perhekorvausten ja sairauspäiväraha-hyvityksien vaikutus). Lisäksi säästöjä syntyi palkkioihin ja työvoimanvuokraukseen sekä tapah-tumiin ja tilaisuuksiin liittyviin asiakas- ja asiantuntijapalveluiden ostoihin.

Kulttuuri neton sitova toimintakate alittui noin 1,5 milj. euroa.

Investointien toteutuminen

Kulttuurin nettobudjetoitujen palvelualueiden koneet ja kaluston talousarvio vuonna 2021 oli 0,6 milj. euroa ja määrärahasta käytettiin 0,5 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginjohtajan päätöksellä määrärahasiirto maahanmuuttajien rekrytointimalliin ja kesätyölistämiseen oli noin 25 000 euroa.

Liikuntalautakunta (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	6 004	-2 000	4 004	3 799	-205
Toimintamenot	-45 963	-58	-46 021	-45 537	484
Toimintakate	-39 959	-2 058	-42 017	-41 737	280

Liikunnan ja urheilun tulosityksikön toimintaan koronalla on ollut merkittäviä vaikutuksia. Liikunnan alkuperäiseen ja muutettuun talousarvioon (46 milj. euroa) nähden menot alittuivat noin 0,5 milj. eurolla. Alitukseen vaikutti merkittävästi epidemian pitkällä tähtäimellä ennustamattomat muutokset ja vaikutukset.

Koronavirusepidemia vaikutti merkittävästi myös seuratoimintaan. Liikunta on tukenut talousarviovuotena seuratoimintaa ylimääräisillä kaupunginhallituksen 19.4. päättämällä avustuksilla yhteensä noin 1,6 milj. eurolla. Ylimääräiset avustukset pystyttiin kattamaan kokonaisuudessaan Liikunnan budjetista muun muassa liikuntatilojen sulkemisista aiheutuneiden säästöjen avulla.

Liikuntatilojen ollessa suljettuina asiakasmaksutulojen kertyminen alitti alkuperäisen talousarvion (6 milj. euroa) noin 2,2 milj. eurolla. Alitus johtui liikuntatilojen sulkemisista, jolloin

asiakasmaksutuloja ei kertynyt. Muutettuun talousarvioon (4 milj. euroon) verrattuna tulot alittivat 0,2 milj. euroa muun muassa joulukuussa koronan takia liikuntatilojen sulkemisen ja laskutusjärjestelmän ongelmien takia.

Talousarviomuutokset

Maksutulojen kertymä (liikuntatilojen sulkemisen takia) ei toteutunut talousarvion mukaisena. Talousarviotuloja muutettiin -2 milj. euroa. Muutettu talousarviotulo on 4 milj. euroa.

Talousarviomenoihin tuli pieni lisäys henkilöstömenoihin. Kesätyöntekijöiden palkkatukea myönnettiin noin 0,06 milj. euroa. Muutettu talousarviomeno jäi samalle tasolle kuin alkuperäinen talousarvio (46 milj. euroon).

Investointien toteutuminen

Liikuntapaikkojen perusparantamiseen varattu 1,4 milj. euroa käytettiin suunnitelman mukaisesti. Koneiden ja kaluston määräraha ylittyi 0,073 milj. euroa. Liikunta toteutti suunnitelmien mukaiset kalustohankinnat.

Määrärahaan sisältyi nuorisopalvelujen Luukin leirikeskuksen kalustamiseen varattu 0,08 milj. euroa. Luukin leirikeskuksen valmistuminen siirtyi vuodelle 2022. Konsernihallinto sopi kasvun ja oppimisen toimialan kanssa, että Luukin leirikeskukseen varattua 0,08 milj. euroa ei siirretä kasvun ja oppimisen toimialalle, vaan se jätetään Liikunnan käytettäväksi. Inhimillisen virheen seurauksena asia eteni kuitenkin kaupungin hallituksen käsiteltäväksi ja 0,08 milj. euron siirto kasvun ja oppimisen toimialalle toteutui.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
C24 LIIKUNTALAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	271	256	277	157	-38,7 %
Htv	220	218,4	223	135,8	-37,8 %
Uimahallipalvelut, omana toimintana					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	7 004 611	7 227 550	7 846 942	7 428 070	2,8 %
- suorite: kävijät	920 634	556 161	760 000	507 533	-8,7 %
- yksikkökustannus e/kävijä	7,61	13,00	10,32	14,64	12,6 %
Uimahallipalvelut, ostopalveluna					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 892 467	1 919 482	2 041 223	1 832 665	-4,5 %
- suorite: kävijät	222 842	130 836	176 000	101 986	-22,1 %
- yksikkökustannus e/kävijä	8,49	14,67	11,60	17,97	22,5 %
Omat liikuntahallit ja urheilupuistot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 991 468	16 216 773	17 765 054	17 469 714	7,7 %
- suorite: aukiolotunnit	142 828	102 485	134 000	128 535	25,4 %
- yksikkökustannus e/aukiolotunti	111,96	158,24	132,58	135,91	-14,1 %
Mannerulkoilu ja liikuntapaikkojen kunnossapito ja merelliset ulkoil					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 930 898	6 899 319	5 703 306	6 066 993	-12,1 %
Pääsääntöisesti alle 20-vuotiaille tytöille ja pojille kohdennetut avu:					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 468 198	1 633 338	1 708 746	3 219 257	97,1 %
- suorite: harrastajat	44 600	43 407	41 000	38 300	-11,8 %
- yksikkökustannus e/harrastaja	32,92	37,63	41,68	84,05	123,4 %
Muut palvelutuotteet	10 723 495	10 219 515	10 955 826	9 518 668	-6,9 %
Lautakunta yhteensä	43 011 137	44 115 977	46 021 097	45 535 367	3,2 %

Liikunnan suoritteisiin, tuloihin ja menoihin koronalla on ollut merkittäviä vaikutuksia. Liikuntatilat ovat olleet suljettuina suuren osan vuodesta. Suoritemäärät laskivat suhteessa enemmän kuin kustannukset liikuntatilojen ollessa suljettuina. Tämän takia yksikköhinnat nousivat lähes kaikissa palvelutuotteissa. Lisäksi seuroille myönnetyt ylimääräiset KH:n päättämät avustukset nostivat kustannuksia alle 20-vuotiaiden avustukset -palvelutuotteella.

Mannerulkoilun kustannuksia nostivat hyvät talviolosuhteet sekä vuoden 2021 alussa että loppussa, jolloin jääkenttiä jäädytettiin ja hiihtolatuja tehtiin. Henkilöstökustannukset eivät liikuntakurssitoiminnan ja muiden liikuntapalvelujen -palvelutuotteissa kohdistuneet oikein Sarastian järjestelmäongelmien takia.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteutuminen

Liikunnan TakE-ohjelma toteutui suunnitelman mukaisesti. TakE-toimenpiteistä 0,4 milj. euroa sisältyi jo vuoden 2021 talousarvioon ja 14 000 euroa säästövapaiden pitämiseen ja työhyvinvointiin panostamiseen toteutettiin talousarviovuotena.

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Vuoden 2021 toiminta jatkui erityisesti terveystaloudessa poikkeuksellisenä koronavirusepidemiasta johtuen. Avosairaanhoidon ja suun terveydenhuollon asiakaskontaktit ovat merkittävästi laskeneet koronaa edeltävään aikaan verrattuna. Korona vaikutti suuresti toimialan kuluihin liittyen testaukseen, rokotuksiin, suojaruusteisiin sekä taudin jäljitykseen. Rokotuskattavuuden noustessa, hyvinvoinnin ja terveyden palveluja on kuitenkin pyritty järjestämään tarpeen mukaisina, asiakas-, potilas- ja työntekijäturvallisuus huomioiden.

Koronakulujen merkittävästä kasvusta johtuen, tilikauden tuotot ja kulut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia edellisen vuoden tietojen kanssa.

Vanhusten palveluissa kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä kasvoi 94 prosenttiin (+0,5 prosenttia). Pitkäaikaishoidon keskimääräinen paikkamäärä toteutui talousarvion mukaisesti (1 380), mutta paikkoja ei ollut käytössä riittävästi tarpeeseen nähden. Sairaalan hoitajaksojen määrä väheni 183:lla edellisestä vuodesta ja oli 4 783 vuonna 2021. Tämä selittyy koronavirusepidemian aikaisilla paikkasuluilla sekä hoivakotipaikkojen heikolla saatavuudella. Kotihoidon toiminnan ja kotona asumista tukevien palvelujen volyyymi kasvoi vuonna 2021. Kotihoidon suorittamien käyntien määrä kasvoi kuitenkin ennakoitua vähemmän.

Osassa palveluita oli haasteita saatavuudessa henkilöstöpuutteista johtuen. Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi toteutettiin pääsääntöisesti lakisääteisessä ajassa. Kotihoidon palvelut käynnistettiin viiveettä, mutta ajoittain käyntejä jouduttiin lyhentämään, siirtämään tai perumaan. Pitkäaikaishoidon tarpeeseen ei loppuvuodesta pystytty vastaamaan kaikilta osin ja 24 henkilöä joutui odottamaan hoivapaikkaa yli 90 vuorokautta. Myöskään sairaala ei pystynyt vastaanottamaan viiveettä erikoissairaanhoidosta kaikkia jatkohoitoa tarvitsevia potilaita ja siirtoviivemaksut kasvoivat merkittävästi.

Terveystaloudessa jouduttiin koronavirusepidemian takia monissa palveluissa tekemään toiminnallisia muutoksia ja supistamaan palvelutuotantoa. Useiden palveluiden saatavuustilanne heikentyi.

Samarian terveysasema toimi kaupungin ainoana infektioasemana lokakuun 2021 alkuun asti. Lokakuusta siirryttiin epidemia exit-suunnitelman mukaisesti laajentamaan infektipotilaiden vastaanottoa ensin kolmelle terveysasemalle; Samariaan, Tapiolaan ja Leppävaaraan. Tämä mahdollisti myös Samarian terveysaseman muiden kuin koronapotilaiden paremman hoidon jatkuvuuden. Joulukuun 2021 alusta lähtökohtaisesti omilla ja monituottajamallin kumppaniterveysasemilla ryhdyttiin palvelemaan kaikkia oman alueen potilaita. Asemilla tarjottiin sekä koronapotilaille että muille potilaille hoitoon pääsy. Tätä kautta päästiin palauttamaan myös tärkeää alueellista hoidon jatkuvuutta.

Henkilöstöstä työpanosta kului merkittävästi epidemian aiheuttamiin erityisjärjestelyihin sen lisäksi, että vuoden aikana myös rokotustoiminnan käynnistyminen oli iso ponnistus. Epidemian aikana toimintatapoja on kehitetty vastaamaan epidemian muuttunutta palvelutarvetta, esimerkiksi puheluiden määrät olivat suuria terveystalouden eri palvelualueilla. Avosairaanhoidossa siirryttiin alueelliseen puhelinvastuuseen terveysasemapotilaissa ja keskitetty asiakaspalvelukeskus tuki puhelintoimintaa vastaamalla muutamista edelleen keskitetyistä puhelulinjoista. Tunnistautumisella toimiva chat-palvelu ei päässyt käynnistymään vielä vuoden 2021 aikana.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa on jatkettu strategian mukaista palvelurakenteen keventämistä sekä vastattu koronavirusepidemian aiheuttamaan akuuttiin kriisiin. Espoon keskuksen alueelle sijoittuvan Espoon ensimmäisen perhekeskuksen suunnittelu jatkui, ja toiminta käynnistyy

toukokuussa 2022. Tulosityksikössä on ollut poikkeuksellisen suuria haasteita henkilöstön saatavuudessa.

Terveydenhoidossa henkilöstön siirto koronan takia kriittisiin tehtäviin on vaikuttanut palveluntuotantoon erittäin voimakkaasti. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon tarkastuksia on tehty normaalia vähemmän ja ennaltaehkäisevää toimintaa on jouduttu supistamaan.

Lapsiperheiden hyvinvointipalvelujen asiakaskontaktien määrä on kasvanut 14 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Osittain tämä on mahdollistunut sähköisten työvälineiden käyttöön otolla, palvelualueella noin puolet kaikista asiakastyön kontakteista toteutettiin sähköisten työvälineiden avulla.

Lasten psykiatrisessa yksikössä on ollut merkittävä henkilöstöpula. Hoitohenkilöstöstä on puuttanut kesästä lähtien 30–49 prosenttia, jonka vuoksi yksikkö ei ole voinut ottaa uusia asiakkuuksia vastaan.

Lastensuojelussa tehtiin edelliseen vuoteen verrattuna 16 prosenttia vähemmän kiireellisiä sijoituksia. Huostaanottojen määrä pysyi lähes samana. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä kokonaisuudessaan laski hieman. Hoitovuorokausien määrä kokonaisuudessaan laski edelliseen vuoteen verrattuna. Strategisten tavoitteiden mukaisesti perhehoidon osuus hoitovuorokausista nousi ja laitoshoidon laski. Palvelutarpeen arvioinnit on pääsääntöisesti pystytty toteuttamaan määräaikaisten puitteissa.

Aikuisten sosiaalipalveluissa näkyi niin sanottujen viimesijaisten sosiaalipalveluiden tarpeen kasvu, kun muissa ensisijaisissa palveluissa ei pystytty kattavasti vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin. Palvelutarpeen arviointeja ei pystytty toteuttamaan säädetyissä aikarajoissa kuin 50 prosenttia. Tähän vaikutti myös sosiaalityöntekijöiden hankala rekrytointitilanne. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä väheni 20 prosenttia. Tilapäisasumisen määrä väheni ja asiakkaita saatiin asumisen palveluiden piiriin strategian mukaisesti.

Vammaispalveluissa koronavirusepidemia näkyi edelleen kuljetuspalvelujen sekä päivä- ja työtoiminnan toteutuksessa, joissa käyttö oli tavallista pienempää. Kuljetuspalvelujen käyttö laski edelleen vuodesta 2020. Vammaisten asumispalvelujen järjestämisessä oli viiveitä johtuen paikkojen huonosta saatavuudesta koko Uudellamaalla. Vammaispalvelujen asiakasmäärän kasvu oli edelleen suurta omaishoidon tuessa ja henkilökohtaisen avun palvelussa.

Esikunnassa digikehitysyksikkö edisti koko toimialan digitalisaatiota tarjoamalla tukea ja asiantuntijuutta kehittämisideoiden valmisteluun, projektien läpivientiin ja kehittämiskokonaisuuden hallintaan sekä kansalliseen yhteistyöhön. Vuoden aikana valmistui yhteensä 27 Espoon omaraahoitteista projektia ja lisäksi osallistuttiin aktiivisesti hyvinvointialueen valmistelun projekteihin.

Espoon hallinnoima hankekokonaisuus koostui kahdesta erillisestä valtionapuhankkeesta ja päätöksestä: sote-rakenneuudistushanke ja Tulevaisuuden sote-keskushanke. Tulevaisuuden sote-keskushankkeen tavoitteena on ollut kehittää palveluja siten, että ne ovat helposti saatavilla ja joustavasti yhteensovittavissa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti kautta Länsi-Uudenmaan. Rakennerahoituksen avustuksella tehtiin digi- ja ICT-ratkaisujen kehittämistä sote-palvelujen järjestämisessä sekä hankekokonaisuuden viestintää.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman (Take) toteutuminen

Vanhusten palveluissa oli yhteensä 21 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista kuusi toteutui suunnitellusti. Tulosityksikön kokonaispoikkeama on noin 1,3 milj. euroa. Uudelleen pahentuneesta koronatilanteesta sekä erittäin huonosta työvoiman saatavuudesta ruuhkautuneesta

sairaalan päivystystilanteesta johtuen tavoitteita ei kokonaisuutena onnistuttu saavuttamaan. Suurin Take-poikkeama oli kotihoidon tuotantorakenteen muutos, jossa tavoitteena oli siirtää erityisesti vaikeahoitoisempia asiakkaita enenevässä määrin ostopalvelujen vastuulle. Tämä ei edennyt alkuperäisen aikataulun mukaisesti: myös ostopalvelutuottajilla oli työvoimapulaa. Ulkoistusprojekti pitkittyi, järjestelmät aiheuttivat haasteita ja lopulta palvelutuottaja irtisanoi sopimuksen, kun heidän esittämää hinnankorotusta ei hyväksytty.

Aikaisemmin tehdyssä sairaalaselvityksessä todennettiin kymmeniä toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi, mutta asiakasvirtauksen edelleen pahentuneet ongelmat hidastivat näiden toimenpiteiden toteuttamista. Korjaavina toimenpiteinä muun muassa esimiesten työn sujuvoittaminen ja työhyvinvoinnin tukeminen. Työvoiman saatavuuden parantamiseksi loppuvuonna käynnistettiin filippiiniläisten hoitajien rekrytointipilotti.

Vanhusten palvelujen suurin onnistuminen oli pitkäaikaishoidon catering-kustannusten alentaminen noin viisi euroa per ateriapäivä. Tämä saatiin aikaan esimiesten sitouttamisella, talousperehdytyksellä ja Take-toimenpiteen jatkuvalla ja säännöllisellä seurannalla.

Terveyspalveluissa oli yhteensä 29 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista neljätoista toteutui suunnitellusti, neljässä oli poikkeamia ja yhdessätoista toteuttaminen aiheutti ongelmia. Tuloksikön 5,4 milj. euron säästötavoitteesta toteutui 3,7 milj. euroa, eli 68 prosenttia. Suurimmat haasteet olivat avosairaanhoidon ja erikoissairaanhoidon toimenpiteissä. Koronavirusepidemian aiheuttamat toiminnalliset muutokset hidastivat toimenpiteiden edistämistä suunnitellusti. Koronatyo vei merkittävästi myös hallinnon resurssia kehittämistyöltä.

Moniammatillisen tiimimallin käyttöönotto avosairaanhoidossa eteni suunnitellusti. Kilon terveysasema aloitti mallin mukaisen työskentelyn loppuvuodesta ja seuraavat pilottikohteet on sovittu.

Perhe- ja sosiaalipalveluissa oli yhteensä 28 ohjelman mukaista toimenpidettä, joista 16 toteutui suunnitellusti. Myös muut toimenpiteet etenivät suurimmassa osassa tavoitteita ja kokonaisuutena säästötavoite täyttyi. Suurimmat haasteet olivat vammaisten oma asumistuotannon kasvattamisessa, joka ei ole edistynyt rakennuslupasyistä. Terveystoimintajien ja lääkäreiden työnjaon kehittämistä ei ole voitu toteuttaa koronatilanteesta johtuen, kun henkilöstöä on ollut siirrettyä muun muassa rokotustehtäviin.

Lastensuojelun vaativan laitoshoidon järjestämistapamuutos edistyi. Ostopalvelujen kasvu saatiin taitettua. Perhehoito lisääntyi ja oman palvelun uusi yksikkö aloitti toiminnan vuoden 2021 joulukuussa.

Toimialan esikunnalla oli yhteensä 11 ohjelman mukaista toimenpidettä, jotka kaikki etenivät suunnitelman mukaisesti. Vuoden 2021 säästötavoite toteutui.

2 HYVINVOINTI JA TERVEYS (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	69 539	69 396	138 935	143 371	4 435
Valmistus omaan käyttöön	22	0	22	17	-5
Toimintamenot	-876 512	-66 801	-943 312	-940 788	2 524
Toimintakate	-806 950	2 595	-804 355	-797 401	6 954

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulokertymä kasvoi edelliseen tilinpäätökseen verrattuna ja ylitti vuoden 2021 alkuperäisen ja muutetun talousarvion. Tulokertymään vaikutti koronasta tulleet valtionkorvaukset.

Toimialan kokonaismenot ylittivät 64,3 milj. euroa alkuperäisen talousarvion päätyen 940,8 milj. euroon. Oman toiminnan menot ilman erikoissairaanhoidon menoja ylittivät alkuperäisen talousarvion 71,7 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon menot alittivat alkuperäisen talousarvion 7,4 milj. eurolla. Oman toiminnan menojen kasvusta 63,8 milj. euroa aiheutui koronaan liittyvistä kustannuksista kuten testaus, suojavarusteet, rokotus ja jäljitys. Loput ylityksestä selittää ennakoitua suurempi volyymin kasvu palveluissa.

Henkilöstömenot yhdessä palveluostoihin sisältyvien työvoimavuokrausmenojen kanssa, yhteensä 218,5 milj. euroa, ylittivät alkuperäisen talousarvion 8,1 milj. eurolla. Ylitys johtui työvoimavuokrauksesta.

Aineet ja tarvikkeet -menolajin menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,8 milj. eurolla, josta 2,6 milj. euroa johtui koronaan liittyvistä tarvikehankinnoista.

Avustukset -menolajin menoihin, sisältäen muun muassa toimeentulotuen ja omaishoidon tuen, käytettiin 22,8 milj. euroa, ja se alitti alkuperäisen talousarvion 1,5 milj. eurolla.

Toimialan toimintamenot ilman erikoissairaanhoidoa kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 69,6 milj. euroa (12,3 prosenttia). Vanhusten palveluissa menot kasvoivat 6,8 milj. eurolla (3,5 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna, josta 2,8 milj. euroa oli koronaan liittyvää kuluja (ilman sisäisiä siirtoja) ja loput asiakaspalvelujen ostoista ja työvoimavuokrauksesta aiheutuva kasvua. Terveyspalvelujen menot kasvoivat ilman erikoissairaanhoidoa 48,5 milj. euroa (36,3 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu selittyy koronasta aiheutuvista kuluista, jotka olivat 59,5 milj. euroa (ilman sisäisiä siirtoja). Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimintamenot kasvoivat 9,5 milj. euroa (4,2 prosenttia) edellisvuoteen verrattuna, josta 1,1 milj. euroa oli koronaan liittyvää kuluja (ilman sisäisiä siirtoja) ja loput asiakaspalvelujen ostojen ja henkilöstökulujen kasvua.

Toimialan toimintakate toteutui 9,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Investointien toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan 95 pääluokan koneet- ja kalustomenot vuonna 2021 olivat 0,2 milj. euroa. Määrärahalla varustettiin Espoonlahden terveysaseman väistötilan kalustehankinnat sekä Postipuun lastentalon ja Tapiolan hammashoitolan toimitilojen edellyttämät kalustehankinnat. Perhekeskus Campuksen 1,2 milj. euron määrärahavarauksesta tehtiin hankintoja vajaan 0,1 milj. eurolla, säästynyt määrärahavarausta siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä vuodelle 2022.

24 VANHUSTEN PALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	34 500	1 800	36 300	39 837	3 537
Toimintamenot	-198 877	-1 706	-200 583	-199 940	643
Toimintakate	-164 377	94	-164 283	-160 103	4 180

Vanhusten palvelujen tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5,3 milj. eurolla. Tulojen ylityksestä 1,8 milj. euroa liittyi valtion myöntämiin koronakorvauksiin ja tämä sisältyi muutettuun talousarvioon. Muutetun talousarvion 3,5 milj. euron kokonaispoikkeamasta 1,5 milj. euroa liittyi valtion rintamaveteraanikorvauksiin, 1,1 milj. euroa muilta kunnilta saatujen myyntituottojen lisäykseen ja 0,7 milj. euroa loppuvuoden aikana aiheutuneisiin koronakustannuskorvauksiin.

Vanhusten palvelujen toimintamenot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,1 milj. euroa, mutta verrattuna muutettuun talousarvioon, jossa oli huomioitu osa epidemian aiheuttamia kustannuksia, toimintamenoista säästy 0,6 milj. euroa. Kasvua edellisen vuoden tilinpäätökseen oli 6,8 milj. euroa (3,5 prosenttia). Koronavirusepidemiakustannusten osuus oli yhteensä 3 milj. euroa, josta merkittävimmät kustannukset kohdistuivat Espoon sairaalan toimintaan.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 13.9.2021 määrärahaa palvelujen ja tarvikkeiden ostoihin Espoon uudessa sairaalassa 1 579 000 euroa sekä lisäsi 13.12.2021 tuloarviota Pitkäaikaishoitoon 300 000 euroa, Kotihoitoon 500 000 euroa ja Espoon uuteen sairaalaan 1 000 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosyksikköön 20.8.2021 rekrytoivan oppisopimuskoulutuksen käyttöön 29 083 euroa, 4.10.2021 kesätyöntekijöiden palkkausmäärärahaa 48 310 euroa sekä 15.12.2021 maahanmuuttajien rekrytointimallia varten 19 246 euroa ja rekrytoivan oppisopimuskoulutuksen käyttöön 39 306 euroa.

Perusturvajohtaja siirsi 4.11.2021 tulosyksiköstä vakanssin henkilöstökuluineen 9 094 euroa Esikuntaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
24 VANHUSTEN PALVELUT					
Henkilöstömäärä	1454	1 490	1 523	1 424	-4,4 %
Htv	1118	1 146	1 171	1 109	-3,2 %
Tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	61 494 776	64 128 000	66 875 000	65 503 640	2,1 %
- suorite: hoitopäivä	477 317	482 793	503 700	495 199	2,6 %
- yksikkökustannus e/hp	128,83	132,83	132,77	132,28	-0,4 %
Lyhyaikainen tehostettu palveluasuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 798 096	2 632 000	3 611 000	3 504 796	33,2 %
- suorite: hoitopäivä	20 719	15 235	28 470	15 412	1,2 %
- yksikkökustannus e/hp	135,05	172,76	126,84	227,41	31,6 %
Auroranmäen lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusyksikkö (aiemmin laitoshoido)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 944 515	5 163 000	5 093 000	5 515 563	6,8 %
- suorite: hoitopäivä	19 436	18 857	18 980	18 967	0,6 %
- yksikkökustannus e/hp	254,40	273,80	268,34	290,80	6,2 %
Kotihoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	34 409 706	38 605 000	40 356 000	41 172 508	6,7 %
- suorite: käynti	1 092 650	1 152 846	1 286 236	1 194 151	3,6 %
- yksikkökustannus e/käynti	31,49	33,49	31,38	34,48	3,0 %

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Kotihoidon tukipalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 443 924	2 035 000	2 185 000	2 275 353	11,8 %
- suorite: käynti	14 698	20 685	20 660	18 007	-12,9 %
- yksikkökustannus e/käynti	98,24	98,38	105,76	126,36	28,4 %
Päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 481 923	1 440 000	2 548 000	1 590 113	10,4 %
- suorite: käynti	18 612	8 168	20 795	7 067	-13,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	133,35	176,30	122,53	225,01	27,6 %
Omaishoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 676 776	6 127 000	7 026 000	6 522 636	6,5 %
- suorite: tukikuukausi	8 372	7 610	8 850	7 365	-3,2 %
- yksikkökustannus e/tukikk	797,51	805,12	793,90	885,63	10,0 %
Kuntoutusosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	29 972 755	34 225 000	31 201 000	32 039 202	-6,4 %
- suorite: hoitopäivä	76 204	72 009	76 650	73 221	1,7 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	393,32	475,29	407,06	437,57	-7,9 %
Perustason akuuttiosastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 408 262	3 757 000	3 920 000	3 956 841	5,3 %
- suorite: hoitopäivä	7 650	6 599	7 227	7 886	19,5 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	576,24	569,33	542,41	501,76	-11,9 %
Saattohoito-osastohoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 507 064	2 773 000	2 648 000	3 002 964	8,3 %
- suorite: hoitopäivä	4 807	4 851	5 201	4 949	2,0 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	521,54	571,63	509,13	606,78	6,1 %
Avosairaanhoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 620 886	3 055 000	3 792 000	3 135 017	2,6 %
- suorite: kontakti	11 495	11 324	14 700	15 344	35,5 %
- yksikkökustannus e/kontakti	141,01	269,78	257,96	204,32	-24,3 %
Kotisairaala					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 332 093	2 401 000	2 578 000	2 900 046	20,8 %
- suorite: kontakti	19 198	18 957	37 800	22 460	18,5 %
- yksikkökustannus e/kontakti	121,48	126,66	68,20	129,12	1,9 %
Espoon sairaala					
Sairaalan kustannukset yhteensä	53 800 509	58 620 000	56 414 370	58 394 667	-0,4 %
Muut palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	22 234 110	14 377 000	16 474 602	15 460 850	7,5 %

Tuottavuustavoite, palvelutuotannon tuottavuuden paraneminen vähintään 2,0 prosenttia peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden, toteutui Espoon sairaalan kuntoutusosastohoidossa, akuuttiosastohoidossa ja avosairaanhoidossa. Merkittävin tekijä oli vertailuvuoden 2020 poikkeuksellisen korkeat kustannukset, joita aiheutui epidemiaan liittyneistä henkilöstösiirroista ja 1 milj. euron lomapalkkavelan lisäkirjauksesta. Käyttösuunnitelman mukaisesti toteutuneet patu-tuotteet ja niiden osuus tulosityksikön toimintamenoista: alueellisen kotihoidon ja kotihoidon tukipalveluiden palvelusetelit, pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen oma toiminta ja palvelusetelit sekä sairaalan akuuttiosastohoito ja avosairaanhoito. Edellä mainittujen tuotteiden osuus tulosityksikön toimintamenoista oli 15,4 prosenttia. Useissa palvelutuotteissa suoritteet vähenivät koronasta johtuen samalla kun kustannukset pysyivät ennallaan tai kasvoivat. Alueellisen kotihoidon volyymin kasvu hidastui aikaisempiin vuosiin verrattuna, koska osa ei-kriittisistä

känneistä jäi tekemättä työvoimapulan takia. Myös pitkäaikaishoidossa hoitovuorokausien kasvu jäi talousarvion alapuolelle, koska paikkojen saatavuus oli heikko.

25 TERVEYSPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	14 011	60 500	74 511	79 080	4 568
Toimintamenot	-435 654	-52 979	-488 633	-488 440	194
Toimintakate	-421 643	7 521	-414 122	-409 360	4 762

Terveyspalvelujen toimintatulot vuonna 2021 olivat 79,1 milj. euroa ja ylittivät alkuperäisen talousarvion 65,1 milj. eurolla. Ylityksestä 62,2 milj. euroa johtuu valtion koronakorvauksista. Tulot nousivat 66,2 milj. euroa edellisestä vuodesta pääasiassa koronakorvauksista johtuen.

Terveyspalvelujen toimintamenot kasvoivat 54,4 milj. euroa (12,5 prosenttia) edellisvuoden tilinpäätöksestä päätyen 488,4 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden menot ylittivät 52,8 milj. euroa (12,1 prosenttia). Koronasta aiheutui ylimääräisiä kustannuksia terveyspalveluissa yhteensä 59,9 milj. euroa, joka kohdistui suurelta osin avosairaanhoidon. Terveyspalvelujen oman toiminnan menot kasvoivat 48,5 milj. euroa edellisestä vuodesta ja ylittivät 60,2 milj. eurolla alkuperäisen talousarvion. Erikoissairaanhoidon menot kasvoivat 5,9 milj. euroa edellisestä vuodesta ja alittivat 7,4 milj. euroa alkuperäisen talousarvion.

Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna terveyspalveluiden toimintakate parani 2,8 prosenttia ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 2,9 prosenttia.

Talousarviomuutokset

Valtuusto korotti 13.9.2021 tulosyksikön määrärahoja 56 856 000 euroa. Määrärahat kohdistettiin koronasta johtuviin kuluihin muun muassa näytteenottoon ja tartuntataudin jäljittämiseen. Valtuusto lisäsi 13.12.2021 tuloarviota yhteensä 60 500 000 euroa ja vähensi menoarviota 4 000 000 euroa tulosyksiköltä.

Kaupunginjohtaja siirsi suunterveydenhuollon palvelualueelle 20.8.2021 henkilöstömäärärahoja 71 650 euroa ja 4.10.2021 kesätyöntekijöiden palkkausmäärärahaa 2 415,48 euroa. Kaupunginjohtaja myönsi tulosyksikölle 12.10.2021 Innovaatiopalkinnon 5 000 euroa. Lisäksi kaupunginjohtaja siirsi suun terveydenhuollon palvelualueelle 15.12.2021 henkilöstömäärärahoja 44 128 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					2020-2021
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	muutos-%
25 TERVEYSPALVELUT					
Henkilöstömäärä	972	1 057	1 055	1 042	-1,4 %
Htv	695	741	739	721	-2,7 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, avohoito (oma ja osto)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 966 743	4 224 161	5 247 038	4 698 467	11,2 %
- suorite: käynti	38 316	44 351	48 520	42 419	-4,4 %
- yksikkökustannus €/käynti	103,53	95,24	108,14	110,76	16,3 %

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, korvaushoito, osto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 673 817	1 823 010	2 257 000	2 431 165	33,4 %
- suorite: asiakas	271	279	298	304	9,0 %
- yksikkökustannus €/asiakas	6 176,45	6 534,09	7 573,83	7 997,25	22,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen, osto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 900 145	9 971 932	10 290 000	9 739 284	-2,3 %
- suorite: vuorokausi	101 846	105 657	109 100	103 625	-1,9 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	97,21	94,38	94,32	93,99	-0,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, päihdelaitoshoido, oma					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 098 249	2 218 153	2 033 810	2 245 823	1,2 %
- suorite: vuorokausi	4 850	4 682	4 850	4 666	-0,3 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	432,63	473,76	419,34	481,32	1,6 %
Avosairaanhoido, vastaanottopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 451 754	40 378 060	42 176 604	37 558 708	-7,0 %
- suorite: vastaanotto (käynti, puhelu, video, ch)	727 225	551 094		489 270	-11,2 %
- yksikkökustannus €/vastaanotto	55,62	73,27		76,76	4,8 %
Suun terveydenhuolto, perustaso					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	24 146 852	23 041 383	26 067 000	26 556 587	15,3 %
- suorite: asiakas	93 265	79 367	101 400	87 265	10,0 %
- suorite: käynti	230 555	172 988	255 500	214 003	23,7 %
- yksikkökustannus €/asiakas	258,91	290,31	257,07	304,32	4,8 %
- yksikkökustannus €/käynti	104,73	133,20	102,02	124,09	-6,8 %
Erikoissairaanhoido, HUS-palvelusopimus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	278 158 118	285 233 077	292 241 618	290 013 007	1,7 %
- suorite: tuote	610 731	606 707			-100,0 %
- yksikkökustannus €/tuote	455,45	470,13			-100,0 %
Erikoissairaanhoido, yhteispäivystys					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 789 008	4 017 447	4 370 807	4 922 623	22,5 %
- suorite: käynti	32 628	24 981			-100,0 %
- yksikkökustannus €/käynti	116,13	160,82			-100,0 %
Avokuntoutus, fysioterapiapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 458 027	2 138 334	2 664 075	2 478 941	15,9 %
- suorite: käynti	29 589	22 695	29 500	25 460	12,2 %
- yksikkökustannus €/käynti	83,07	94,22	90,31	97,37	3,3 %
Avokuntoutus, apuvälinepalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 561 244	3 525 792	3 210 553	2 954 068	-16,2 %
- suorite: luovutetut apuvälineet	23 328	24 321	25 500	25 584	5,2 %
- yksikkökustannus €/apuväline	152,66	144,97	125,90	115,47	-20,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	41 375 884	59 641 914	98 074 979	104 842 002	75,8 %

Muut mittarit 2008-2021					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Avosairaanhoidon vastaanottokäynnit	727 225	551 094		489 270	-11,2 %
Hoitajakäynnit	517 825	398 203		340 801	-14,4 %
Lääkärikäynnit	209 400	152 891		148 469	-2,9 %

Terveysspalvelujen henkilöstömäärä vähentyi 15 henkilöllä vuodesta 2020. Tuottavuustavoite, yksikkökustannusten lasku -2,0 prosentilla, saavutettiin avokuntoutuspalvelujen apuvälinepalveluissa sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen tilapäismajoituksessa ja tuetun asumisen ostopalveluissa. Koronasta johtuvien toiminnan muutosten vuoksi osa suoritteista oli alhaisemalla tasolla normaalitilanteeseen nähden. Terveysspalveluille aiheutui koronasta huomattavan paljon ylimääräisiä kustannuksia, jonka vuoksi yksikkökustannukset olivat useissa palveluissa talousarviota korkeammat.

27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	21 000	0	21 000	19 647	-1 353
Toimintamenot	-231 622	-4 158	-235 780	-236 805	-1 025
Toimintakate	-210 622	-4 158	-214 780	-217 157	-2 378

Tulosyksikön toimintatulot laskivat 0,3 milj. euroa, eli 1,4 prosenttia edellisestä vuodesta. Tulot jäivät 1,4 milj. euroa alle alkuperäisen talousarvion. Talousarvion tulokehitys oli arvioitu liian suureksi. Toimintamenot kasvoivat 4,2 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä päättyen 236,8 milj. euroon. Toimintamenojen alkuperäinen talousarvio ylittyi 5,2 milj. euroa, eli 2,2 prosenttia.

Tulosyksikön suurin menokasvu oli vammaisten palveluiden ympärivuorokautisten asumispalveluiden ostopalveluissa. Kasvua oli 5,5 milj. euroa edellisestä vuodesta (17,5 prosenttia). Järjestämistapamuutos kohti tietyn asumispalvelun suurempaa osuutta on edennyt, mutta ei yhtä nopeasti kuin on tavoiteltu. Oman palvelutuotannon vahvistaminen ei ole edennyt suunnitellusti johtuen sopivan kiinteistön puutteesta, muun muassa yksi hankkeista on kaatunut rakennuslupasyistä. Lasten sijaishuollon vuosia jatkunut kustannuskasvu saatiin pysäytettyä onnistuneella panostuksella järjestämistapamuutokseen, jossa painopistettä on siirretty kohti perhehoitoa laitoshoidon ostopalveluiden sijaan. Koronavirusepidemia on aiheuttanut kustannusvaikutuksia monella palvelualueella, mutta erityisesti vammaispalveluiden kuljetuspalveluissa vähentyneistä matkamääristä johtuen.

Edellisvuoden tilinpäätökseen verrattuna toimintakate heikkeni 4,7 prosenttia. Alkuperäiseen talousarvioon nähden kate heikkeni 3,1 prosenttia.

Talousarviomuutokset

Valtuusto lisäsi 13.9.2021 tulosyksikön määrärahaa lasten ja nuorten hyvinvointivajeen paikkaamiseen 500 000 euroa lapsiperheiden palveluihin sekä 184 000 euroa palvelujen ostoon lasten sijaishuollon laitoshoidossa, vammaisten asumisessa ja perhe- ja sosiaalipalveluiden hallinnossa. Valtuusto lisäsi 13.12.2021 tulosyksikön määrärahaa palvelujen ostoon lasten sijaishuollon laitoshoidossa 2 000 000 euroa ja vammaisten asumisessa 1 400 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi tulosyksikköön maahanmuuttajien rekrytointimallin käytön edistämiseen 44 197 euroa 20.8.2021 ja 10 860 euroa 15.12.2021 sekä 4.10.2021 kesätyöntekijöiden palkkaamiseen 16 908 euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Henkilöstömäärä	1 319	1 325	1 349	1 333	0,6 %
Htv	949	992	1 010	999	0,7 %
Terveydenhoito (ilman YTHS)					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 322 506	15 285 697	16 486 230	16 437 985	7,5 %
- suorite: kontakti	261 903	238 580	262 900	230 244	-3,5 %
- yksikkökustannus e/kontakti	54,69	64,07	62,71	71,39	11,4 %

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Lasten perheneuvola- ja kuntoutuspalvelut (ilman perheasiain neuvottelukeskus) *					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 796 775	6 923 874	7 529 119	7 196 549	3,9 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	36 255	38 454	40 350	44 559	15,9 %
- yksikkökustannus e/suorite	187,47	180,06	186,60	161,51	-10,3 %
Lasten sijaishuolto					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	43 730 782	46 215 165	44 964 486	46 001 156	-0,5 %
- suorite: hoitovuorokausi	191 947	194 096	194 930	189 030	-2,6 %
- yksikkökustannus e/hoitovuorokausi	227,83	238,10	230,67	243,35	2,2 %
Lastensuojelun avoimuuden tukitoimet *					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 966 835	3 710 032	4 068 538	4 289 788	15,6 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	21 131	16 723	20 510	18 297	9,4 %
- yksikkökustannus e/suorite	187,72	221,85	198,37	234,45	5,7 %
Aikuisosiaalipalvelujen tilapäinen ja tuettu asuminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 838 356	6 208 708	6 024 934	5 506 307	-11,3 %
- suorite: asiakas/kk (ka) -2019	460				
- suorite: vuorokausi 2020 alk.		217 533	226 000	200 910	-7,6 %
- yksikkökustannus e/asiakas/kk (ka)	876,51				
- yksikkökustannus e/vuorokausi		28,54	26,66	27,41	-4,0 %
Toimeentulotuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 018 531	5 618 297	6 392 711	5 225 725	-7,0 %
- suorite: kotitalous	6 730	7 285	7 535	5 647	-22,5 %
- yksikkökustannus e/kotitalous	894,28	771,21	848,40	925,40	20,0 %
Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 771 353	9 296 820	11 045 867	8 586 855	-7,6 %
- suorite: yhdensuuntainen matka	331 846	246 697	326 800	218 142	-11,6 %
- yksikkökustannus e/yhdensuuntainen matka	35,47	37,69	33,80	39,36	4,5 %
Vammaisten asumispalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 972 987	40 221 569	42 955 268	45 833 661	14,0 %
- suorite: käyttövuorokausi	236 573	245 483	253 900	259 165	5,6 %
- yksikkökustannus e/käyttövuorokausi	156,29	163,85	169,18	176,85	7,9 %
Vammaisten työ- ja päivätoiminta					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 414 708	11 491 751	12 757 878	14 130 615	23,0 %
- suorite: toimintapäivä	95 691	76 635	98 000	89 066	16,2 %
- yksikkökustannus e/toimintapäivä	140,19	149,95	130,18	158,65	5,8 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	81 737 183	82 324 067	83 554 631	83 595 941	1,5 %

* tilastointi muuttunut

Muut mittarit 2019-2021					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
- Terveydenhoidon asiakkaita *	76 768	71 950	83 200	70 473	-2,1 %
- Sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita					
lapsiperheiden sosiaalipalveluissa	3 941	3 138	3 600	3 716	18,4 %
- Avohuollon lastensuojeluasiakkaita 0-17 v.	2 443	2 152	2 450	2 049	-4,8 %
- Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaita	1 187	954	1 620	981	2,8 %
- Lapsiperheiden perhetyön asiakkaita (osto) **				191	
- Lapsiperheiden tukisuhdetoinnin asiakkaita (osto) **				86	
- Lapsiperheiden ShL sosiaaliohjauksen asiakkaita (osto) **				47	
- Pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen asiakkaita	2 692	2 488	2 970	2 346	-5,7 %
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydenottoja	13 847	14 463	20 706	14 335	-0,9 %
- Vammaispalvelujen asiakkaita	5 167	4 539	5 246	4 633	2,1 %

* sis. päällekkäisyyttä

** uusi mittari 2021

Perhe- ja sosiaalipalveluiden henkilöstömäärä lisääntyi kahdeksalla henkilöllä vuodesta 2020. Tuottavuustavoite, yksikkökustannusten lasku 2,0 prosentilla, saavutettiin 16 palvelutuotteessa

(37 prosenttia tulosityksikön palvelutuotteista). Kustannusvaikutukseltaan merkittävimmät palvelutuotteet, joissa tuottavuustavoite saavutettiin ovat lasten perheneuvola- ja kuntoutuspalveluiden kokonaisuus, lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidon ostopalvelut, lastensuojelun sosiaalityö, aikuissosiaalityön palvelut ja vammaispalveluiden omaishoito. Monella palvelualueella koronavirusepidemia vaikuttaa edelleen palvelutuotteisiin merkittävästi. Hyvänä esimerkkinä tästä on terveydenhoidon palvelualue, jossa kriittisten henkilöstösiirtojen ja rokottamisen myötä toteutuneet erityisjärjestelyt ovat vähentäneet varsinaiseen asiakastyöhön käytettävissä olevaa aikaa, mikä näkyy suoritemäärän laskuna ja siten yksikkökustannuksen nousuna.

29 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN ESIKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	28	7 096	7 124	4 807	-2 317
Valmistus omaan käyttöön	22	0	22	17	-5
Toimintamenot	-10 358	-7 958	-18 316	-15 604	2 712
Toimintakate	-10 308	-862	-11 170	-10 781	389

Esikunnan tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 4,8 milj. euroa, kun taas muutettu talousarvio alittui 2,3 milj. eurolla. Toimintamenot kasvoivat 4,8 milj. euroa, eli 44,6 prosenttia edellisvuoden tilinpäätöksestä ollen 15,6 milj. euroa. Menot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5,2 milj. eurolla ja muutettu talousarvio alittui 2,7 milj. eurolla.

Esikunnan toimintamenojen ja -tulojen poikkeama liittyy Länsi-Uudenmaan sote-hankekokonaisuuteen. Esikunnan alkuperäiseen talousarvioon ei sisällynyt sote-hankkeiden määrärahoja. Hankkeiden tulojen alitus oli 2,5 milj. euroa ja menojen alitus oli 2,6 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Hankeaikataulu on ollut tiukka suhteessa hankintojen valmisteluun ja toteuttamiseen, mistä syystä kaikkia hankintoja, joihin avustus on sidottu, ei ole ehditty toteuttamaan suunnitellusti.

Esikunnan tuloja, pl. sote-hanke, kertyi noin 0,3 milj. euroa ylittäen alkuperäisen talousarvion noin 0,2 milj. eurolla. Menot alittivat edellisvuoden tilinpäätöksen 0,3 milj. eurolla päätyen 10,2 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden menot alittuivat 0,1 milj. eurolla. Esikuntaan kohdistui myös koronasta aiheutuvia kustannuksia noin 0,3 milj. euroa.

Talousarviomuutokset

Kaupunginvaltuusto lisäsi 22.3.2021 Länsi-Uudenmaan sote-keskus ja rakenneuudistuksen hankkeelle tuloarviota 8 896 052 euroa ja määrärahaa 9 914 134 euroa sekä vähensi 8.12.2021 Länsi-Uudenmaan sote-keskus ja rakenneuudistuksen hankkeen tuloarviota 1 800 000 euroa sekä määrärahoja 2 000 000 euroa.

Kaupunginjohtaja siirsi 20.8.2021 henkilöstörahoja 13 053 euroa maahanmuuttajien rekrytointimallin käyttöön ja 21 754 euroa 15.12.2021.

Perusturvajohtaja siirsi 4.11.2021 vakanssin henkilöstökuluineen 9 094 euroa vanhusten palveluista esikuntaan.

KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärä on kasvanut. Perusopetuksessa oli vuonna 2021 keskimäärin 515 oppilasta enemmän kuin vuonna 2020 eli oppilasmäärä kasvoi 1,7 prosenttia. Myös henkilöstön määrä on kasvanut suhteessa oppilasmäärän kasvuun. Henkilöstön työn tuottavuus ei parantunut tavoitteen mukaista yhtä prosenttia, sillä valtion korona- ja tasa-arvoavustusten suuri määrä kasvatti henkilöstöresurssia poiketen alkuperäisestä budjetista.

Oppivelvollisuusudistus tuli voimaan, jolloin kaikille oppilaille on tarjottava peruskoulun jälkeistä koulutusta. Espoossa lisäopetuksen oppilaita oli 112 (20.9.2021 tilanne). Oppilaanohjaajien vakansseja on haettu lisää ja niitä täytetään 1.8.2022 alkaen.

Koulujen toimintakulttuuria ja osaamista on kehitetty opetussuunnitelman mukaisesti osaamisverkostoja hyödyntäen. Koulutuksellista tasa-arvorahaa saatiin suomenkieliseen perusopetukseen noin 2,7 milj. euroa ja korona-avustusta noin 4,1 milj. euroa. Tuki on suunnattu kriteerien mukaan tukemaan koulujen toimintaa.

Valtuustokauden koulut kuntoon -tavoite on erittäin keskeinen suomenkieliselle opetukselle. Vuonna 2021 valmistuivat Monikko (Leppävaaran koulukeskus), Viherlaakson koulu (liikuntahalli 2022) sekä Rehtorintien koulurakennuksen ja Meritorin koulun peruskorjaukset. Vuoden 2021 lopussa koulun peruskorjauksen tai sisäilmasyiden takia väistössä omasta koulurakennuksesta oli noin 2 600 peruskoulun oppilasta. Väistöt pyritään toteuttamaan omaa vapaata kapasiteettia hyödyntäen. Tilankäytön tehokkuus heikkeni vuonna 2021 sen takia, että vuonna 2021 valmistui poikkeuksellisen suuri määrä koulutilaa suhteessa alkaviin rakennushankkeisiin. Pitkällä tähtäimellä tilankäyttö on tehostumassa.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kasvaa vuosittain, mikä johtuu erityisesti peruskoulun päättävän ikäluokan kasvusta. Lukuvuonna 2021–22 lukioiden aloituspaikkoja varattiin opetus- ja varhaiskasvatustalouden päätöksen mukaisesti 66 prosentille perusopetuksen päättäneistä. Syksyllä 2021 opiskelijoita oli yhteensä 5 900 ja vuonna 2022 arviolta 6 250. Valtaosassa lukioita aloituspaikkamäärää ei voida enää nykyisissä tiloissa kasvattaa. Vuonna 2021 Viherlaakson lukio siirtyi Kutojantieltä Viherlaaksoon rakennettuun uudisrakennukseen, ja Matinkylän lukion rakentaminen on alkanut.

Lukuvuonna 2020–21 laadittiin lukiokohtaiset opetussuunnitelmat. Opetussuunnitelmaprosessi perustui laajaan täydennyskoulutukseen, ja Espoon kaupunki sai siihen 0,5 milj. euroa valtionavustusta. Opetussuunnitelman laadinta suunniteltiin ja toteutettiin laajassa yhteistyössä lukioiden henkilökunnan, opiskelijoiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Opetussuunnitelma otettiin käyttöön kaikissa lukioissa 1.8.2021 lukien.

Oppivelvollisuuden laajentamiseen ja toisen asteen koulutuksen maksuttomuuteen liittyvä lainsäädäntö astui voimaan 1.8.2021. Espoossa valmistautuminen aloitettiin syksyllä 2020. Lukion aloittaville 1 977 opiskelijalle tarjottiin maksuttomat oppimateriaalit sekä tietokoneet. Kaikille peruskoulun päättäneille oppivelvollisille järjestettiin lain edellyttämällä tavalla jatkopaikka. Tämän merkittävän koulutuspoliittisen uudistuksen käynnistäminen onnistui Espoossa hyvin.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet, mutta vuosina 2020–21 matkakursseja ei koronapandemian vuoksi toteutettu. Keväällä 2020 alkanut koronapandemia on myötävaikuttanut kansainvälisyyden uusien tapojen ja toteutusten pohdintaan. Myös maksuton toinen aste luo mahdollisuuksia tarkastella kansainvälisyyttä monipuolisesti. Itämeriyhteistyö nousee jatkossa keskeiseksi toimintaympäristöksi.

Espoossa liikunnallista elämäntapaa vahvistetaan kaikissa lukioissa, ja Liikkuva koulu -malli on hankeajan jälkeen vakiintunut normaalitoiminnaksi lukiokoulutuksessa. Myös lukiokoulutuksen ja huippu-urheilun yhdistämistä on vahvistettu muun muassa siten, että urheilijoiden opiskelupaikkoja on lisätty Haukilahden ja Leppävaaran lukioissa.

Lukioissa edistettiin yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä. Lukiolaisia kannustettiin osallistumaan Nuori yrittäjyys ry:n ohjelmiin sekä KYKY-toimintamallin mukaiseen koulujen ja yritysten yhteiskehittämiseen. Lukioilla oli myös omia yrittäjyyskursseja ja osa toteuttaa Taloudellisen tiedotustoimiston TAT:n International Business -kursseja.

Espoon lukiot ovat korkeakoulu yhteistyöllä mitattuna kilpailukykyisiä ja lukiokoulutukseen haudutaan aktiivisesti. Yhteistyötä on kehitetty niin Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston kuin Metropolian ja Laurean ammattikorkeakoulujen kanssa.

Nuorisopalvelujen toimintaa toteutettiin keväällä pääsääntöisesti jalkautuvan ja digitaalisen nuorisotyön keinoin. Nuorisotilat ja Ohjaamotalon starttipiste olivat suljettuina lähes koko kevätkauden, ja ne voitiin avata vasta toukokuussa. Kesätoiminnan kurssi- ja leiripaikkoja jouduttiin vähentämään terveysturvallisuussyistä, ja vuoteen 2020 verrattuna määräaikaista henkilöstöä oli vähemmän toteuttamassa kesäajan toimintaa nuorille.

Alkusyksyn ajan nuorisotiloilla oli tiukat määrälliset rajoitukset nuorten määrään, mikä vähensi nuorten kohtaamiskertoja. Pitkittyneen nuorisotilojen sulun takia kaikki nuoret eivät löytäneet heti alkusyksystä tietään nuorisotiloille, vaan nuorisonohjaajat jalkautuivat kouluihin markkinoimaan toimintaa, ja kävijämäärät alkoivat loppuvuodesta kasvaa. Henkilöstön sairastumiset vaikuttivat myös syksyllä nuorisotilojen aukioloihin ja kohdattujen nuorten määrään, sillä sijaisten saaminen Seuresta oli hyvin hankalaa.

Tuotimme erilaisia nuorisotyön palveluja kumppanuusrahalla yhteisöiltä: vuonna 2021 kumppanuusrahaa käytettiin muun muassa nuorten yrittäjyyden tukemiseen (Pääkaupunkiseudun 4H ja TAT), sateenkaarevan nuorisotyön toteuttamiseen ja kesätoiminnan järjestämiseen. Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö sr:n Vamos-toimintaa (intensiivinen yksilö- ja ryhmävalmennus) hankitaan ostopalveluna, ja nuorten työpajatoiminnan tuottaa koulutus kuntayhtymä Omnia. Kaikki toimijat tuottivat palvelujaan pääasiassa digitaalisesti kevään ajan. Sateenkaarevan nuorisotyö käynnistyi syksyllä.

Kansainvälinen yhteistyö InterCity Youth ja UBC:n Youthful Cities –verkostoissa sekä Move Beyond –projektissa jatkui lähes normaalisti digitaalisissa ympäristöissä. Marraskuussa toteutui yksi Move Beyond –lähtöpaaminen Puolassa. ERASMUS+ -nuorisovaihto ”Team Ocean” jouduttiin siirtämään jälleen vuodelle toteutettavaksi kesällä 2022.

Nuorisoyhdistysten ja nuorisovaltuuston toimintaa tuettiin normaalisti. Nuorisoyhdistysten avustusten jaossa huomioitiin poikkeusoloissa vuoden 2019 toteutunut toiminnan laajuus, joten poikkeusaika ei vaikuttanut negatiivisesti yhdistysten Espoon kaupungilta saamaan taloudelliseen tukeen. Nuorisovaltuustovaalit toteutettiin syksyllä onnistuneesti. Vaaleista aiheutuneen suuren työmäärän vuoksi palkkasimme kaupungille osoitetuilla testamenttivaroilla yhden henkilön projektiluonteisesti syyskaudelle nuorisotyön koordinaattorin työpariksi.

Nuori Espoo -tarinan mukaan tehtävänä on tarjota nuorille kivaa tekemistä yhdessä kaverien kanssa sekä aikuisten aikaa nuorten arkeen. Toimintamme lähtökohtana on nuorten osallisuus, ja huomioimme nuorten toiveet ja tarpeet toimintamme suunnittelussa.

Suomenkieliseen varhaiskasvatukseen osallistui vuoden 2021 aikana keskimäärin 16 154 lasta kuukaudessa, ja määrä jäi ennakoitua alhaisemmaksi. Alle 3-vuotiaiden määrä oli kuitenkin ennakoitua suurempi etenkin kunnallisissa päiväkodeissa. Verrattaessa joulukuun 2021

tilannetta edellisen vuoden joulukuuhun, yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvoi 104 lapsella ja kunnallisessa pieneni 85 lapsella perhepäivähoito mukaan lukien ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten vähenemisen takia.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön 1.8.2021. Palvelusetelipäiväkodeiksi on hyväksytty 23 toimipaikkaa. Vuoden lopussa varhaiskasvatuksen palvelusetelillä oli 1 095 lasta.

Varhaiskasvatusta koskevia koronaohjeistuksia purettiin vähitellen syksyn aikana. Vuoden loppupuolella niitä jouduttiin ottamaan uudelleen käyttöön, mikä edellytti tavanomaista suurempaa henkilöstöresurssia. Samanaikaisesti henkilöstön saatavuus sekä lyhytaikaisiin että pitkäaikaisempiin tehtäviin on heikentynyt edelleen.

Valtion avustuksia ja hankerahoituksia haettiin ja saatiin vuodelle 2021 runsaasti, mikä työllisti hallinnon henkilöstöä ja esihenkilöitä. Monet hankkeet olivat tulosityksiköiden yhteishankkeita ja niiden kautta eri tulosityksiköt edistivät asioita yhteisen teeman alla.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko muuttui. Investointisuunnitelman mukaisesti valmistui kolme päiväkotia ja väliaikaisratkaisuna kaksi päiväkotia. Vuoden aikana luovuttiin 12 pienestä päiväkoti- ja ryhmäperhepäivähoitotilasta.

Kolme uutta yksityistä päiväkotia aloitti toiminnan. Lisäksi yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkossa toteutui omistajamuutosten myötä vaihtoja vuosisopimuksella ostopalveluna (netto-budjetoitu) toimivasta palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella toimivaksi. Viiden yksityisen/ostopalvelun päiväkodin toiminta päättyi vuoden 2021 aikana. Palvelusetelin käytön alkamisen myötä yksityisen palveluverkko on muutostilassa. Siirtymiä eri järjestämismuotojen välillä arvioidaan toteutuvan myös lähivuosina.

Ruotsinkielisissä sivistyspalveluissa varhaiskasvatuksen lapsimäärä pysyi edellisvuoden tasolla. Perusopetuksen oppilasmäärä kasvoi vuositasolla 30 oppilaalla. Ruotsinkielisen lukio-koulutuksen opiskelijamäärä kasvoi noin 30 opiskelijalla. Alberga daghem ja Alberga skola aloittivat toimintansa elokuussa osana uutta Monikon kokonaisuutta.

Oppivelvollisuuden laajenemisen ensimmäinen vaihe toimeenpantiin. Ruotsinkielisen henkilöstön saatavuudessa oli edelleen suuria haasteita erityisesti varhaiskasvatuksessa ja luokkamuu-toisessa erityisopetuksessa. Yhteistyötä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi on jatkettu erityisesti yliopistojen kanssa. Koronatilanne vaikutti palveluiden järjestämiseen kaikilla palvelu-alueilla, erityisesti kulttuuripalveluissa, Arbiksessa ja nuorisopalveluissa.

Henkilöstö

Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstömäärä kasvoi 2,2 prosenttia vuoden 2021 aikana (178 henkilöä). Henkilöstömäärän kasvu johtui projektihenkilöstömäärän kasvusta (100 henkilöä). Vuokratyövoiman osuus kaikista henkilötyövuosista oli 7,7 prosenttia.

Erilaisilla projekti-, hanke- ja avustusrahoituksella teki töitä 277 kokoaikaista ja 636 henkilöä, joiden palkasta osa kohdistui projektirahoitukselle. Eniten projektihenkilöstöä oli suomenkielisessä perusopetuksen tulosityksikössä. Kokoaikaisen projektihenkilöstön määrä kasvoi 56,5 prosenttia (100 henkilöä) vuodesta 2020. Projektihenkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli kolme prosenttia.

Henkilöstön saatavuuden haasteet näkyivät useissa ammattiryhmissä, erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstössä. Varhaiskasvatuksen opettajien henkilöstön saatavuus oli erittäin huolestuttava, koska yhtä hakua kohden oli suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa vain 0,4

kelpoista hakijaa ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa 0,3 kelpoista hakijaa. Henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden haasteita esiintyi myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan, perusopetuksen psykologien ja erityisopettajan, nuorisotyöntekijöiden ja ruotsinkielisten lastenhoitajien tehtävissä. Kasvun ja oppimisen toimialan henkilöstöstä 71 prosenttia suositteli työpaikkaa ystävälleen ja tuttavilleen joulukuun 2021 tiedon mukaan.

3 KASVU JA OPPIMINEN	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
Henkilöstömäärä	8 207	7 850	7 898	8 028	2,3 %

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman (Take) toteutuminen

Toimiala saavutti vuodelle 2021 asetetun 7,5 milj. euron säästötavoitteen ja lisäksi toteutui tuleville vuosille suunniteltuja säästöjä 2,2 milj. eurolla. Kokonaisuutena Take-ohjelman mukaiset säästöt olivat 9,9 milj. euroa.

Suomenkielisen perusopetuksen vuodelle 2021 asetetut Take-tavoitteet olivat 3,5 milj. euroa, joista toteutui 3,47 milj. euroa. Suomenkielisessä perusopetuksessa Nuuksion siirtokelpoisen rakennuksen poistuminen on tuottanut säästöjä heinäkuusta 2021 alkaen (0,05 milj. euroa). Suomenkielisen perusopetuksen henkilöstösäästö jäi tavoitteesta 0,08 milj. euroa, kun oikaistaan pois kertaluonteinen suuri korona- ja tasa-arvohankkeiden henkilöstökuluja lisäävä vaikutus vuodelta 2021. Henkilöstösäästöjä kertyi yhteensä 3,16 miljoonaa euroa. Suomenkielisen perusopetuksen matkakustannusten Take-säästötavoite toteutui kokonaisuudessaan eli yhteensä 0,26 miljoonaa euroa.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen vuodelle 2021 asetettujen Take-toimenpiteiden (yleinen henkilöstösäästö, lukiokoulutuksen isomman yksikkökoon mukainen tehostaminen sekä kansainvälisen toiminnan matka- ja majoituskustannusten vähentäminen, nuorisopalvelujen säästövapaiden purkaminen sekä työhyvinvoinnin ja elinvoiman parantaminen) 0,87 milj. euron tavoitteet toteutuivat kokonaisuudessaan.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen vuodelle 2021 asetetut Take-tavoitteet 2,4 milj. euroa toteutuivat noin 1,8 milj. euroa yli tavoitteen. Tavoitteiden ennakoitua suurempaan toteumaan vaikutti muun muassa se, että palveluverkon muutosta tapahtui jo vuonna 2021 arvioitua enemmän.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden vuodelle 2021 asetetut Take-tavoitteet olivat 0,7 milj. euroa ja toteutuivat noin 1,2 milj. eurolla eli 0,5 milj. euroa yli tavoitteen. Asetettujen tavoitteiden suurempaan toteumaan vaikutti varsinkin se, että varhaiskasvatuksen palveluverkon järjeistämisestä aiheutuvia säästöjä tapahtui vuonna 2021 ennakoitua enemmän.

3 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	39 395	6 800	46 195	47 996	1 801
Valmistus omaan käyttöön		0		156	156
Toimintamenot	-722 192	-7 043	-729 235	-721 374	7 861
Toimintakate	-682 797	-243	-683 040	-673 222	9 818

Kasvun ja oppimisen toimialan toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 8,6 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 1,8 milj. eurolla. Ylitys johtui pääosin saaduista korona-avustuksista ja muista hankeavustuksista.

Kasvun ja oppimisen toimialan toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 0,8 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 7,9 milj. eurolla. Henkilöstökulut ja työvoimanvuokraus olivat 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota pienemmät. Muita säästöjä saatiin erityisesti varhaiskasvatuksen palveluseleleistä ja kotihoidon tuesta sekä asiakaspalvelujen ostoista. Sisäisissä palveluostoissa menot olivat yhteensä 2,5 milj. euroa talousarviota pienemmät.

Talousarviomuutokset

Valtuusto nosti kasvun ja oppimisen lautakunnan tuloarviota yhteensä 6,8 milj. eurolla ja menoarviota 8,1 milj. eurolla. Kaupunginjohtajan päätöksellä tehtiin henkilöstömenojen määrärahasiirtoja kasvun ja oppimisen lautakunnalle noin 69 000 eurolla ja Svenska Rum-lautakunnalle noin 11 000 eurolla. Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin avustusmäärärahoja kulttuurin yksikköön noin 1,1 milj. eurolla organisaatiomuutokseen liittyen.

Investointien toteutuminen

Toimialan ensikertaisen kalustamisen investoinnit olivat 3,3 milj. euroa ja jäivät 0,9 milj. euroa alle talousarvion.

Suomenkielisen perusopetuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,25 milj. eurolla. Osa ensikertaisen kalustamisen hankinnoista kirjataan käyttötalouteen.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 30 000 eurolla, mutta 90 000 euroa ensikertaisen kalustamisen kustannuksia kirjattiin käyttötalouteen.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,4 milj. eurolla. Kirjauksetähtännöistä johtuen 0,3 milj. euroa ensikertaisen varustamisen kustannuksia on kirjattu käyttötalouden menoksi. Muutamia kohteita valmistui joulukuussa 2021 ja vuoden 2022 alussa. Näiden kohteiden haasteena oli tavaroiden saatavuus ja niiden toimitusajat. Osa kustannuksista siirtyi vuodelle 2022.

Ruotsinkielisten sivistyspalveluiden investointimenot alittivat muutetun talousarvion 0,2 milj. eurolla. Varustamisen kohteena oli Monikossa sijaitsevat Alberga skola ja daghem. Menot alittivat Monikon laskujen kohdistamisen vaikeuksien takia ja kirjauksetähtännöistä johtuen.

Toimialan riskien arviointi

Toimialan strategiset ja toiminnalliset riskit on rekisteröity Targetor-tulostavoitteiden yhteyteen. Riskejä käsitellään aina välitilinpäätöksen yhteydessä. Osana operatiivista toimintaa sisäisessä valvonnassa on seurattu säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista, varojen käyttöä, omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvontaa sekä sopimustoimintaa.

31 KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	32 142	6 800	38 942	40 038	1 096
Valmistus omaan käyttöön		0		57	57
Toimintamenot	-620 451	-8 169	-628 620	-624 861	3 759
Toimintakate	-588 309	-1 369	-589 678	-584 765	4 913

Suomenkielisen perusopetuksen toimintatulot alittivat 0,5 milj. euroa muutetun talousarvion eli kokonaisuudessaan tulot olivat 16,6 milj. euroa. Tulojen alitukseen vaikutti suurimmaksi osaksi valtiolta saatujen tasa-arvo- ja koronahankkeiden hieman ennakoitua pienempi hyödyntäminen vuonna 2021. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna tulot kuitenkin ylittyivät 4,6 milj. euroa valtiolta saatujen korona- ja tasa-arvohankerahojen takia.

Suomenkielisen perusopetuksen toimintamenot ylittivät muutetun talousarvion 1,0 milj. euroa. Tämä johtui osin kouluruokailu- ja iltapäivätoiminnan kulujen toteutumisesta yli talousarvion. Kunnille maksetut asiakaspalvelujen ostot lasten sijoitukseen ylittivät myös talousarvion. Lisäksi budjetoimattomat toimitilavuokrat olivat 0,2 milj. euroa ja ne katettiin muista toiminnan menoista. Henkilöstö-, koulukuljetus- ja ICT-kulut toteutuivat alle talousarvion.

Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna menot ylittyivät 5,8 milj. euroa valtion myöntämien hankeavustuksien henkilöstömenoja kasvattaneen vaikutuksen takia. Palvelutuotannon tuottavuus ei parantunut tavoitteen mukaisesti vähintään 2 prosenttia, mikä johtui valtiolta saaduista poikkeuksellisen suurista korona- ja tasa-arvohankerahoista, jotka kasvattivat henkilöstömenoja.

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 1,2 milj. euroa ja muutetun talousarvion 0,5 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen talousarvion 0,9 milj. euroa ja muutetun talousarvion 2,7 milj. euroa.

Koronavirusepidemian vaikutusten tasoittamiseksi saadun valtion erityisavustuksen vuoksi toisen asteen koulutuksen toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 0,3 milj. euroa. Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion 1,6 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa siitä, että oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuvia oppimateriaalihankintoja tehtiin arvioitua vähemmän ja lisäksi sisäisten palvelujen ostoista säästyi 0,3 milj. euroa. Toimitilavuokrat ylittyivät 0,2 milj. euroa.

Aluehallintoviraston etsivään nuorisotyöhön myöntämän 0,3 milj. euron avustuksen vuoksi nuorisopalvelujen toimintatulot ylittyivät 0,3 milj. euroa. Toimintamenot alittivat talousarvion 1,1 milj. euroa, sillä koronavirusepidemia rajoitti toimintaa etenkin keväällä 2021, jolloin nuorisotilat olivat suljettuina, ja tähän liittyen säästöjä syntyi myös alueellisen nuorisotyön rekrytointiviiveistä. Lisäksi matkat, seminaarit sekä suurin osa koulutuksista ja tapahtumista jäivät toteutumatta, ja kesäseteleitä jäi palautumatta 0,1 milj. euron arvosta.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen talousarvion tulot ylittivät muutetun talousarvion noin 1 milj. eurolla. Hankeavustuksia sekä asiakasmaksutuloja kertyi arvioitua enemmän.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettu laki muuttui 1.8.2021 alkaen siten, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennettiin nostamalla tuloarvoja. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin. Uudistuksen tarkoituksena on kasvattaa työllisyyttä ja helpottaa perheiden arkea. 5-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen 20 viikkotunnin kokeilu päättyi 31.7.2021, mutta Espoossa maksuttomuutta jatkettiin kaudelle 1.8.2021-31.7.2022. Asiakasmaksutuloja kertyi lähes 17,8 milj. euroa.

Hankeavustusten määrä lisääntyi vuoden aikana merkittävästi ja hanketuloja vuodelle 2021 kertyi 2,5 milj. euroa. Lisäksi saatuja hankeavustuksia siirrettiin vuodelle 2022 noin 3,3 milj. euroa.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön menot alittivat muutetun talousarvion noin 2,2 milj. eurolla. Toimintamenojen alitus koostui monesta eri asiasta: muun muassa henkilöstö-, palveluseteli-, ostopalvelu-, kotihoidon tuki ja saatavien poistomenot alittuivat. Ylitystä puolestaan muodostui työvoimanvuokrauksesta, ateria- ja aineistomenoista sekä yksityisen hoidon tuesta.

Henkilöstön rekrytointivaikkeudet vaikuttivat merkittävästi henkilöstömenojen alitukseen. Ilman rekrytointi- ja sijaisten saatavuusvaikeuksia kustannukset olisivat olleet suuremmat.

Koronavirusepidemian jatkuminen läpi koko vuoden aiheutti puolestaan ylimääräisiä sijaiskuluja sekä viruksen leviämisen ehkäisevään ja suojaamiseen liittyviä kuluja.

Saatujen hankeavustusten perusteella palkatun henkilöstön, koulutuksen ja materiaalien kustannukset lisääntyivät, mutta saadut hankerahoitustulot kattavat näitä menoja.

Palveluseteli otettiin käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.8.2021. Palveluntuottajia siirtyi yksityisen hoidon tuelta palvelusetelipalveluntuottajaksi, mutta siirtymä oli ennakoitua pienempi. Siirtymä tulee toteutumaan vähitellen, kun setelistä saadaan lisää käyttökokemuksia. Palvelusetelillä tuotettavan varhaiskasvatuksen kustannukset alittuivat ja yksityisen hoidon tuen vastaavasti ylittyivät. Kotihoidon tuen kustannukset alittuivat.

Talousarviomuutokset

Valtuusto suurensi suomenkielisen perusopetuksen tuloarviota 5,1 milj. euroa ja menoarviota 4,8 milj. euroa valtiolta saatujen korona- ja tasa-arvohankeavustuksien takia.

Kaupunginvaltuusto korotti suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tuloarviota 0,7 milj. euroa ja menoarviota 0,3 milj. euroa valtiolta koronavirusepidemian vaikutusten tasoittamiseksi saadun erityisavustuksen vuoksi, ja lisäksi menomäärärahoja korotettiin 1,5 milj. euroa kattamaan maksuttomasta toisen asteen koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Kaupunginvaltuusto korotti 13.9.2021 suomenkielisen varhaiskasvatuksen tuloarviota 1 milj. eurolla ja menoarviota 1,5 milj. eurolla. Toimialajohtaja siirsi suomenkielisen perusopetuksen tulosityksiköltä suomenkieliseen varhaiskasvatukseen määrärahoja yhteensä 83 000 euroa esiopetuksen lastenhoitajien virkojen siirron yhteydessä. Lisäksi tulosityksiköiden talousarvioon tehtiin pienempiä määrärahasiirtoja kaupunginjohtajan päätöksellä.

Palvelutuotteet

Suomenkielisen perusopetuksen kokonaiskulut kasvoivat 7,4 prosenttia vuonna 2021 verrattuna edelliseen vuoteen. Toimitilavuokrat nousivat 11,5 prosenttia ja henkilöstökulut nousivat 6,1 prosenttia. Henkilöstökulujen kasvuun vaikuttivat suuret hankeavustukset. Kokonaiskulujen kasvuprosenttia nosti lisäksi heikko vertailuvuosi 2020, jolloin menot jäivät koronan takia talousarviota pienemmäksi.

Yleisopetuksen 1–9 lk yksikkökustannus kasvoi 6,3 prosenttia vuonna 2021. Tämä johtui kokonaiskulujen suuremmasta kasvusta (13,5 prosenttia) ja tarkentuneista kulukohdistuksista verrattuna oppilasmäärän kasvuun (6,8 prosenttia). Yleisopetuksen oppilasmäärän kasvuun

vaikutti integroitujen maahanmuuttaja/valmistavan opetuksen (immo) oppilaiden siirtyminen yleisopetukseen.

Erityisopetuksen 9v. yksikkökustannus kasvoi 4,8 prosenttia kokonaiskuluja kasvaessa 11,0 prosenttia ja tarkentuessa oppilasmäärän kasvua (6,0 prosenttia) suuremmaksi.

Maahanmuuttaja/valmistavan opetuksen suoritehinta kasvoi 46,3 prosenttia oppilasmäärän vähentyessä -70,6 prosenttia ja kulujen vähentyessä (-57,0 prosenttia) sen takia, että integroidun maahanmuuttajaopetuksen (immo) oppilaat siirtyivät yleisopetukseen.

Palvelutuotteiden tuottavuustavoite ei toteutunut yleisopetuksen 1–9 lk:ssa, erityisopetuksen 9v:ssä, eikä maahanmuuttaja/valmistavan opetuksessa, sillä toimitilavuokrat kasvoivat ja poikkeuksellisen suuret hankeavustukset kasvattivat henkilöstömenoja.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
31A SUOMENKIELINEN PERUSOPETUS					
Henkilöstömäärä		3 512	3 550	3 568	1,6 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	216 865 112	214 435 077	233 565 938	243 397 323	13,5 %
- suorite: oppilas	23 627	24 116	24 729	25 760	6,8 %
- yksikkökustannus €/oppilas	9 179	8 892	9 445	9 449	6,3 %
Erityisopetus 9v.					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	26 796 439	29 285 766	26 398 446	32 519 723	11,0 %
- suorite: oppilas	2 164	2 275	2 350	2 411	6,0 %
- yksikkökustannus €/oppilas	12 383	12 873	11 233	13 488	4,8 %
Mamu/valmistava opetus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	15 798 460	17 918 074	20 173 952	7 708 018	-57,0 %
- suorite: oppilas	1 734	1 853	1 864	545	-70,6 %
- yksikkökustannus €/oppilas	9 111	9 670	10 823	14 143	46,3 %
Muut palvelutuotteet	38 090 598	41 151 491	39 474 555	41 709 463	1,4 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	297 550 609	302 790 408	319 612 891	325 334 527	7,4 %
Muut mittarit 2019-2021					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko peruskoulu	12,7	13,2	13,5	13,2	0,0 %

Lukiokoulutuksen palvelutuotteiden kokonaiskustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 8,9 prosenttia korona-avustuksen käytöstä aiheutuneiden henkilöstömenojen, oppivelvollisuuden laajentamisesta aiheutuneiden laite- ja oppimateriaalihankintojen sekä osittain lukioiden lisätilan tarpeesta johtuneiden toimitilavuokrien ylityksen vuoksi, mutta alittivat muutetun talousarvion 3,4 prosenttia. Opiskelijamäärä kasvoi 5,2 prosenttia (1 prosentin alle talousarvion), joten yksikkökustannus kasvoi edellisestä vuodesta 3,5 prosenttia (2,5 prosenttia alle muutetun talousarvion). Oppivelvollisuuden laajentaminen kasvattaa lukiokoulutuksen yksikköhintoja myös tulevina vuosina.

Nuorisopalveluissa kohdattujen nuorten määrä väheni suhteessa enemmän kuin rekrytointiviiheiden aiheuttamat ja koronan rajoittamasta toiminnasta syntyneet säästöt olivat, joten yksikköhinta kasvoi huomattavasti. Tavoitteena on, että vuonna 2022 kohdattujen nuorten määrä kasvaa merkittävästi, jolloin yksikköhinnat laskevat koronaa edeltäneelle vuoden 2019 tasolle.

Espeen kaupungin organisaatiouudistuksen yhteydessä 1.8.2021 lakkautetun liikunta- ja nuorisopalvelujen tulosityksikön hallinnon kustannukset on kohdistettu kokonaan uuden organisaation mukaisesti liikunnan ja urheilun tulosityksikön palvelutuotteille, minkä vaikutus nuorisopalvelujen palvelutuotteiden kokonaiskustannuksiin on noin -0,2 milj. euroa. Avustusten ja järjestöyhteistyön palvelutuotteen kohdistussääntöä on korjattu vuoden 2021 tilinpäätökseen, minkä vuoksi kustannukset eivät ole vertailukelpoisia talousarvioon tai vuosien 2019 ja 2020 toteumaan: muutoksen vaikutus on 0,5 milj. euroa.

31B TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELUT					
Henkilöstömäärä		522	525	536	2,7 %
Yleislukiokoulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	38 015 716	40 209 143	45 232 695	43 674 659	8,6 %
- suorite: opiskelija	4 614	4 921	5 206	5 157	4,8 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 239	8 171	8 689	8 469	3,6 %
Erityislukiokoulutus, matematiikka/luonnontiede					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 024 999	1 263 330	1 591 442	1 553 073	22,9 %
- suorite: opiskelija	121	136	170	170	25,1 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 471	9 276	9 361	9 113	-1,7 %
Erityislukiokoulutus, musiikki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	871 211	1 028 772	967 062	996 274	-3,2 %
- suorite: opiskelija	93	110	97	102	-6,9 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	9 418	9 352	9 970	9 728	4,0 %
Lukiokoulutus IB					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	835 095	1 024 123	1 273 033	1 165 800	13,8 %
- suorite: opiskelija	99	114	135	126	9,9 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	8 464	8 960	9 430	9 277	3,5 %
Lukioon valmistava koulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	129 666	137 768	168 801	158 917	15,4 %
- suorite: opiskelija	11	14	18	17	22,3 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	11 788	9 911	9 378	9 348	-5,7 %
Kuraattoripalvelut, lukio					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	600 157	574 839	667 486	747 994	30,1 %
- suorite: opiskelija	4 937	5 296	5 627	5 573	5,2 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	122	109	119	134	23,6 %
Psykologipalvelut, lukio					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	594 125	652 200	726 106	765 680	17,4 %
- suorite: opiskelija	4 937	5 296	5 627	5 573	5,2 %
- yksikkökustannus €/opiskelija	120	123	129	137	11,6 %
Alueellinen nuorisotyö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 276 343	6 075 321	7 048 998	5 635 659	-7,2 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	141 127	101 765	157 000	84 467	-17,0 %
- yksikkökustannus €/kohdattu nuori	44	60	45	67	11,8 %
Ohjaamotalo					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 571 941	3 833 133	4 108 387	3 543 214	-7,6 %
- suorite: nuorten kohtaamiskerrat	31 800	34 835	34 210	32 288	-7,3 %
- yksikkökustannus €/kohdattu nuori	112	110	120	110	-0,3 %
Avustukset ja järjestöyhteistyö					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	539 927	286 275	312 898	800 607	179,7 %
- suorite: osallistumiskerrat	139 179	164 660	130 000	112 467	-31,7 %
- yksikkökustannus €/osallistumiskerta	3,88	1,74	2,41	7,12	309,4 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	52 459 180	55 084 905	62 096 908	59 041 875	7,2 %

Varhaiskasvatuksen palvelutuotteiden vertailu vuoteen 2020 ei ole todenmukainen johtuen vuonna 2020 olleesta koronavirusepidemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta, joka alensi merkittävästi vuoden 2020 kustannuksia. Tästä johtuen kustannusten ja yksikkökustannusten muutosprosentit eivät anna oikeaa kuvaa tilanteen kehittymisestä.

Vuoden 2021 talousarvioon verrattuna:

Varhaiskasvatus päiväkodissa omana toimintana alle 3-vuotiaiden lasten määrä kasvoi hieman, mutta 3 vuotta täyttäneiden lasten määrä jäi ennakoitua alhaisemmaksi. Kokonais- ja yksikkökustannukset kasvoivat Seuren hinnankorotuksen, ateriakustannusten kasvun, epidemian ehkäisyyn liittyvien hankintakustannusten, toimitilavuokrakulujen kasvun sekä hankerahoitukseen liittyvien menojen takia. Koronavirusepidemia sekä rekrytointivaikeudet aiheuttivat edelleen merkittäviä haasteita varhaiskasvatukseen.

Kasvun kehityksen ja oppimisen tuen sekä Kielen ja kulttuurien tuen lasten määrä kasvoi, mutta kustannukset eivät kasvaneet samassa suhteessa rekrytointivaikeuksien takia, joten yksikkökustannus aleni.

Palvelusetelin käyttöönoton (elokuusta 2021) arvioitiin tuovan merkittävää siirtymää yksityisen hoidon tuelta palvelusetelille, kun aiemmin yksityisen hoidon tuella toimineita palveluntuottajia arvioitiin aloittavan palvelusetelitoimijoina. Talousarvioon arvioidut lapsimäärät eivät kuitenkaan toteutuneet vuonna 2021, vaan siirtymää tapahtuu vähitellen. Vuoden 2021 palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen yksikkökustannukset eivät ole todenmukaiset siirtymistä johtuen.

Kotihoidon tuella olevien lasten määrä väheni ja kokonaiskustannukset alenivat. Yksikkökustannusten nousuun vaikuttaa lasten määrän väheneminen suhteessa nopeammin kuin kokonaiskustannusten aleneminen. Kuntalisää alennettiin 1.3.2021 lukien ja rajattiin koskemaan perheen alle 2,5-vuotiaita lapsia.

Muiden palvelujen kustannusten aleneminen johtui perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon ja ostopalvelun vähenemisestä sekä avointen päiväkotien integroimisesta tavoitteen mukaisesti asukaspuistotoimintaan.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
314 SUOMENKIELINEN VARHAISKASVATUS					
Henkilöstömäärä	2 867	2 886	2 912	2 960	2,6 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 178 955	36 500 385	40 731 364	42 423 530	16,2 %
- suorite: Lapsia	2 180	2 181	2 260	2 298	5,4 %
- yksikkökustannus e/lapsi	16 596	16 736	18 023	18 461	10,3 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	108 162 212	108 598 858	121 597 429	121 306 917	11,7 %
- suorite: Lapsia	9 168	9 079	9 450	9 191	1,2 %
- yksikkökustannus e/lapsi	11 798	11 962	12 867	13 198	10,3 %
Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 227 620	7 541 256	8 488 529	8 138 953	7,9 %
- suorite: Lapsia	1 281	1 267	1 315	1 376	8,6 %
- yksikkökustannus e/lapsi	6 423	5 952	6 455	5 915	-0,6 %
Lasten kielen ja kulttuurin tuen palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 684 881	1 553 200	1 976 041	1 694 723	9,1 %
- suorite: Lapsia	3 350	3 374	3 580	3 678	9,0 %
- yksikkökustannus e/lapsi	503	460	552	461	0,1 %
Yksityisen hoidon tuki päiväkodissa, perhepäivähoitossa ja lapsen kotona annettavaan varhaiskasvatukseen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	21 638 953	21 814 780	17 158 125	18 672 872	-14,4 %
- suorite: Lapsia	2 548	2 423	1 068	2 039	-15,8 %
- yksikkökustannus e/lapsi	8 493	9 003	16 066	9 158	1,7 %
Varhaiskasvatuksen palveluseteli 1.8.2021 alkaen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset			7 019 657	4 999 386	-
- suorite: Lapsia			1 669	1 025	-
- yksikkökustannus e/lapsi			4 206	4 877	-
Kotihoidon tuki					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 476 881	19 999 797	18 428 456	17 286 720	-13,6 %
- suorite: Lapsia	3 743	3 673	3 550	3 140	-14,5 %
- yksikkökustannus e/lapsi	5 471	5 445	5 191	5 505	1,1 %
Muut palvelutuotteet	29 411 621	28 157 862	27 276 485	26 010 518	-7,6 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	225 781 123	224 166 139	242 676 087	240 533 620	7,3 %
Muiden palvelutuotteiden osuus				10,8 %	
Muut mittarit 2019-2021					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
Lapset keskimäärin vuoden aikana					
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	16 004	15 571	16 394	16 154	3,7 %
- kunnalliset päiväkodit	11 348	11 260	11 710	11 489	2,0 %
- perhepäivähoito	582	543	512	447	-17,7 %
- kerhotoiminta	426	367	390	274	-25,3 %
- ostopalvelut	1 100	978	1 045	880	-10,0 %
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen			1 669	1 025	
- yksityisen hoidon tuki	2 548	2 423	1 068	2 039	-15,8 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 743	3 673	3 550	3 140	-14,5 %

32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	4 126	0	4 126	4 848	722
Toimintamenot	-69 132	-11	-69 143	-66 391	2 752
Toimintakate	-65 006	-11	-65 017	-61 543	3 474

Toimintatulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 0,7 milj. euroa johtuen hankeavustuksista ja ilta-päivätoiminnan asiakasmaksuista. Hankeavustuksista suurimmat olivat jälleen valtiolta saadut korona- ja tasa-arvohankerahat. Iltapäivätoiminnan suunniteltua rajoittamista ykkösluokkalaisiin ei toteutettu, mistä johtuen asiakasmaksut ylittivät budjetoidun noin 0,1 milj. euroa.

Toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 2,8 milj. eurolla. Säästöt syntyivät lähinnä palveluiden ostoista, varhaiskasvatuksen henkilöstömenoista ja avustuksista sekä tilavuokrista. Moni yksityinen päiväkotilo lopetti toimintansa kesän jälkeen ja lapset mahtuivat kunnallisiin päiväkoteihin olemassa oleviin lapsiryhmiin, minkä takia palvelujen ostoista säästyivät ICT-kustannusten lisäksi. Rekrytointivaikeudet, hankeavustusten käytön siirto seuraavalle vuodelle ja luopuminen muutamasta pienemmästä yksiköstä vaikuttivat varhaiskasvatuksen henkilöstömenojen alitukseen. Varhaiskasvatuksen kotihoidon ja yksityisen tuen saajien ennakoitua pienemmästä määrästä sekä palvelusetelin käyttöönoton takia syntyi säästöjä avustuksissa. Tilavuokrat toteutuivat budjetoitua pienempinä lähinnä Monikon vuokrien tarkistuksesta johtuen.

Talousarviomuutokset

Talousarvioon tehtiin kaupungin johtajan päätöksellä kesätyöpaikkoihin liittyvä määrärahasiirto.

Palvelutuotteet

Varhaiskasvatuksen tärkeimpien palvelutuotteiden yksikköhinnat nousivat noin 8 prosenttia verrattuna tilinpäätökseen 2020 ja laskivat noin 5,5 prosenttia verrattuna talousarvioon 2021. Koronavirusepidemiasta johtuen tilinpäätösluvut 2020 ja 2021 eivät ole vertailukelpoisia. Verrattuna edelliseen normaaliin toimintavuoteen 2019 hinnat pysyivät samalla tasolla huomioiden laskentamuutokset avustajissa (avustajat siirtyivät eri palvelutuotteelle, jotta yksikköhinnat olisivat vertailukelpoiset Koton sisällä). Lapsimäärät ovat pysyneet suurin piirtein samalla tasolla. Talousarvioon nähden hinnat laskivat, koska varsinkin henkilöstökuluja (sisältäen työvoimavuokrauksen) säästyivät. Rekrytointivaikeudet, hankeavustusten käytön siirto seuraavalle vuodelle ja luopuminen muutamasta pienemmästä yksiköstä vaikuttivat varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin.

Perusopetuksen merkittävimmän palvelutuotteen **yleisopetus 1-9 lk** yksikköhinta nousi 5,7 prosenttia verrattuna tilinpäätökseen 2020 ja laski 3 prosenttia verrattuna talousarvioon 2021. Koronavirusepidemiasta johtuen tilinpäätösluvut 2020 ja 2021 eivät ole vertailukelpoisia. Yksikköhinnan toteutuminen alle talousarvion johtui lähinnä sisäisistä tilavuokrista ja ICT-kustannuksista, jotka alittivat budjetoidun.

Lukion yksikköhinta nousi hieman yli 7 prosenttia verrattuna tilinpäätökseen 2020 ja nousi 0,4 prosenttia verrattuna talousarvioon 2021. Myös lukion puolella korona vaikutti vuoden 2020 hintoihin. Sekä tilinpäätökseen että talousarvioon nähden palvelutuotteen hinnan nousuun vaikutti myös maksuttoman lukion tuomat lisäkustannukset.

Tavoitekustannuksiin ei päästy johtuen etenkin koronavirusepidemian vaikutuksesta vuoteen 2020, mutta myös hankeavustusten käyttö nosti palvelutuotteiden hintoja.

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
32 SVENSKA RUM -LAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	827	838	816	882	5,3 %
Varhaiskasvatus päiväkodissa oma, alle 3v. lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 342 891	5 012 911	5 712 553	5 251 854	4,8 %
- suorite: Lapsia	299	310	310	300	-3,2 %
- yksikkökustannus e/lapsi	17 869	16 171	18 428	17 506	8,3 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus päiväkodissa oma, 3v. täyttänyt lapsi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 393 503	12 482 329	14 428 498	13 562 155	8,7 %
- suorite: Lapsia	1 060	1 108	1 108	1 108	0,0 %
- yksikkökustannus e/lapsi	12 635	11 266	13 022	12 240	8,7 %
Yleisopetus 1-9 lk					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	27 427 968	27 542 317	30 388 010	29 423 782	6,8 %
- suorite: Oppilas	2 846	2 874	2 901	2 895	0,7 %
- yksikkökustannus e/oppilas	9 637	9 583	10 475	10 164	6,1 %
Yleislukio koulutus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 565 880	4 638 400	5 249 598	5 246 871	13,1 %
- suorite: Opiskelija	564	586	617	614	4,8 %
- yksikkökustannus e/opiskelija	8 096	7 915	8 508	8 545	8,0 %
Muut palvelutuotteet	12 569 907	12 688 041	13 352 995	12 906 262	1,7 %
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	63 300 148	62 363 998	69 131 654	66 390 924	6,5 %

Muut mittarit 2019-2021					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
Opetuksen muut mittarit					
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko peruskoulu	13,2	13,3	13,4	13,4	0,8 %
- laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko lukio	17,3	17,8	18,2	18	2,2 %
Lapset keskimäärin vuoden aikana					
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	1 453	1 574	1 574	1 537	-2,4 %
- kunnalliset päiväkodit	1359	1 418	1 418	1 408	-0,7 %
- perhepäivähoito	35	30	30	28	-6,7 %
- ostopalvelut	59	60	60	40	-33,3 %
- palveluseteli 1.8.2021 alkaen				11	
- yksityisen hoidon tuki	66	66	66	50	-24,2 %
Kotihoiton tuella olevia lapsia	307	290	290	270	-6,9 %

39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	3 127	0	3 127	3 109	-18
Valmistus omaan käyttöön		0		99	99
Toimintamenot	-32 609	1 137	-31 472	-30 122	1 350
Toimintakate	-29 482	1 137	-28 345	-26 914	1 431

Toimintatulot olivat muutetun talousarvion mukaiset. Toimintamenot alittivat muutetun talousarvion noin 1,4 milj. eurolla johtuen henkilöstömenoista ja sisäisistä palveluostoista (muun muassa ICT-menot).

Talousarviomuutokset

Kasvun ja oppimisen toimialan esikunnalta siirrettiin avustusmäärärahoja kulttuurin yksikköön 1,1 milj. euroa organisaatiomuutokseen liittyen.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2021-2020 muutos-%
39 KASVUN JA OPPIMISEN TOIMIALAN YHTEISET					
Henkilöstömäärä	91	92	95	82	-10,9 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

Toiminnan toteutuminen

Vuoden aikana toimintaa ovat ohjanneet tuottavuuden kasvattaminen ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen. Toiminnan tavoitteet on saavutettu koronavirusepidemiasta huolimatta. Osa toimialan työntekijöistä työskentelee kentällä ja työt ovat jatkuneet normaalisti koronaturvallisuus huomioiden. Lähi- ja lähivirkistysalueiden aktiivinen käyttö on lisännyt puhtaanapidon työtä ja myöskin palautteiden määrää. Toisaalta ajoneuvoliikenteen vähäisempi määrä on helpottanut katukunnossapidon ja kadunrakennuksen töitä. Laitoshuollossa on nostettu hygieniatasovaatimuksia. Toimistotöitä on vuoden aikana tehty pääasiassa suosituksen mukaisesti etänä. Ne ovat sujuneet hyvin ja niiden määrä tulee jatkossakin pysymään merkittävänä.

Ympäristö- ja rakennusvalvontakeskuksen toiminta alkoi sujuvasti. Kaupunginhallitus valitsi tulosyksikön johtajaksi DI Pasi Timon ja tulosyksikköön yhdistettiin ympäristöterveyden palvelu-alue. Rakennuslupahakemusten määrä on jatkunut korkealla tasolla koko vuoden ajan.

Espoossa valmistui vuonna 2021 ennätysmäärä asuntoja eli 5 465. Asuntotuotannon määrä ylitti jo viidennen kerran peräkkäin Espoon vuotuisen asuntotuotantotavoitteen, joka on 3 300 asuntoa. Uusia asuntoja myös aloitettiin ennätysellinen määrä eli 6 177.

Maankäyttösopimuksia laadittiin 14 kpl ja niillä rahoitetaan yhdyskuntarakentamisen kustannuksia noin 90 miljoonan euron arvosta. Merkittävin sopimuskohte oli Keran alue, jossa sopimusten arvo oli yhteensä noin 57 miljoonaa euroa. Keran sopimukseen liittyy myös kehittämissitoutus, jolla edistetään Keran alueen tavoitetta olla kestävä kehityksen, kiertotalouden ja digitalisaation edelläkävijäalue.

Kaupunkikeskusten kehittäminen etenee Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava hyväksyttiin osittain kaupunginvaltuustossa 15.11.2021.

Yritysten ja työpaikkojen sijoittumista Länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin on edistetty. Investoinneista 70 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-II. MAL-sopimuksen tavoitteiden ja asunto-ohjelman mukaisten infrainvestointien toteutuminen vuoden loppuun saavutettu. Investoinneista 86 prosenttia on sijoittunut saavutettavuusvyöhykkeille I-III.

Ilmastonmuutoksen torjunta tulee jatkuvasti entistä merkityksellisemmäksi ja toimiala ottaa huomioon kestävä kehityksen ja hiilineutraalisuuden toiminnassaan.

Hepokorven datakeskuksen mahdollistava asemakaava hyväksyttiin marraskuussa valtuustossa. Hanke on merkittävä niin yksityisen toimijan kuin kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa.

Toimialalla on merkittävänä digihankkeena kuntatietojärjestelmän kilpailuttaminen. Tavoitteena on tehdä hankintapäätös vuoden 2022 loppuun mennessä. Toimialan kahdessa suuressa tulosyksikössä, Kaupunkitekniikan keskuksessa sekä Tilapalvelut-liikelaitoksessa, on meneillään omat tuotannonohjausjärjestelmien hankintaprosessit. Vuoden 2022 alussa Kaupunkitekniikan keskuksen tuotannonohjausjärjestelmä on käyttöönottoaiheessa ja Tilapalvelut-liikelaitoksella on meneillään hankintavaihe.

Toimialan tiedonhallintaa on kehitetty prosessikuvauksin sekä raportoinnin että ICT-sovelluskehittämisen keinoin. Uusien toimintaan liittyvien työtapojen kehittämistä on jatkettu - sähköistä

allekirjoittamista asiakirjahallinnossa ja robotiikan käyttöönottoa rakennuslupamenettelyssä. Asukasvuorovaikutus on siirtynyt pitkälti digitaaliseen muotoon ja sitä kautta on saatu osallistettua aiempaa suurempi määrä asukkaita. Näitä hyviä käytänteitä pyritään hyödyntämään ja kehittämään myös jatkossa.

Tilapalvelut-liikelaitos alkoi valmistella hyvinvointialueen toimitilaratkaisuja ja palveluja sekä tiloja koskevien sopimusten siirtoja. Kaupunginhallitus hyväksyi 4.1.2022 Kiinteistö Oy Espoon sairaala -nimisen yhtiön koko osakekannan myymisen LähiTapiola Yhteiskuntakiinteistöt Suomi Ky:lle. Myös hyvinvointialueelle toimitilojen myötä siirtyvää henkilöstöä kartoitettiin.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (Take) toteutuminen

Vuoden aikana toimintaa ovat ohjanneet tuottavuuden kasvattaminen ja Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen. Ohjelman toteuttaminen edistyy hyvin ja sen etenemistä seurataan ja siitä raportoidaan jatkossakin osavuosikatsauksissa sekä uudessa tulosjohtoryhmässä.

Take-tuottavuustavoitteet otettiin huomioon vuoden 2021 talousarviossa. Toimialan tulo- ja menotavoitteet toteutuivat eli euromääräiset tavoitteet kokonaisuutena toteutuivat. Jotain pieniä poikkeamia oli yksittäisissä tuottavuustavoitteissa. Säästövapaiden määrä ja matkakustannukset alenivat. Tavoite kiinteistöverotuoton kasvattamiseksi useilla miljoonilla euroilla tietopohjan virheitä korjaamalla on haastava, samoin tavoite Haltian menojen leikkaamiseksi. Useat kaupunkiyhteiset kehittämishankkeet ovat viivästyneet toimialasta riippumattomista syistä.

Henkilöstöluvumäärä on vähentynyt Take-tavoitteiden mukaisesti 31 henkilöllä, joista 19 on vakituisia. Lasku johtuu osin reilusti kasvaneesta lähtövaihtuvuudesta ja tehtäviä on jätetty täyttämättä. Toimialalle tuli 36 henkilöä hyvinvoinnin ja terveyden sekä kasvun ja oppimisen toimialoilta. Take tavoitteeksi on asetettu henkilötyövuosien vähentäminen. Henkilötyövuodet ovat laskeneet vuoden 2020 tilanteeseen verrattuna 3,8 prosenttia. Lähtövaihtuvuus kasvoi 3,5 prosenttiyksikköä vuoteen 2020 verrattuna.

Toimialan sairauspoissaolojen kokonaismäärä on vähentynyt tasaisesti vuodesta 2018 alkaen. Vuoden 2021 sairauspoissaolojen määrä laski merkittävästi eli 20 prosenttia työterveydessä tilastoitujen sairauspoissaoloissa.

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	179 878	5 000	184 878	209 073	24 195
Valmistus omaan käyttöön	12 790	0	12 790	10 538	-2 252
Toimintamenot	-272 633	-16	-272 649	-260 371	12 278
Toimintakate	-79 965	4 984	-74 981	-40 760	34 220

4 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (pl. nettositovat tehtäväalueet, ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	164 878	5 000	169 878	187 963	18 085
Valmistus omaan käyttöön	2 790	0	2 790	2 541	-249
Toimintamenot	-247 633	-16	-247 649	-231 260	16 389
Toimintakate	-79 965	4 984	-74 981	-40 756	34 225

Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion 23,1 milj. euroa. Maanmyyntivoitot ylittyivät 8 milj. euroa, maanvuokrat 2,6 milj. euroa, myyntituotot 4,2 milj. euroa ja eri tulosityksiköiden maksutuotot yhteensä 1,1 milj. euroa. Myyntituotoissa maamassoista kertyi 3,3 milj. euroa talousarviota enemmän ja maksutuotoissa maankäyttösopimuskorvauksia tuloutettiin 5,8 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän.

Ensimmäisen osavuositarkastuksen yhteydessä valtuusto korotti kaupunkitekniikan keskuksen tulotavoitetta 5,0 milj. euroa. Korotus perustui vastaavan suuruiseen investointimenojen korotukseen maankäyttösopimuskorvausten talousarviota suuremman käytön vuoksi.

Menot alittivat alkuperäisen talousarvion 16,4 milj. euroa. HSL sai joukkoliikenteen koronatukea valtiolta ja tästä syystä kaupungin maksama kuntaosuus toteutui 13 milj. euroa talousarviota alhaisempana. Kaupungin maksama subventio-osuus joukkoliikenteen menoista on tästä huolimatta edelleen tavoitetta korkeampi. Länsimetro Oy:n vastikeveloitukset toteutuivat 3 milj. euroa pienempinä kuin yhtiö arvioi talousarvion valmistelun yhteydessä 2020.

Talousarvion menomäärärahoihin tehdyt muutokset liittyivät kesätyöllistämisen sekä muihin henkilöstömenoihin ja olivat euromääräisesti vähäisiä.

Tulokertymä oli vuoden 2020 tasolla. Menot olivat 14 milj. euroa vuotta 2020 pienemmät. Joukkoliikenteen HSL:n kuntaosuudet toteutuivat koronan vuoksi poikkeavasti. Poikkeustilanteen vuoksi saatu valtion tuki ei täysin jaksottunut suoriteperusteisesti vaan painottui vuodelle 2021.

Investointien toteutuminen

Maahankintaan oli varattu 8 milj. euroa ja siihen käytettiin 7,8 milj. euroa.

Maata myydessä tasearvon osuus kirjataan investointituloksi. Talousarviota tehtäessä tasearvojen osuudeksi on arvioitu 1,3 milj. euroa. Osavuositarkastus 3:ssa valtuusto alensi tulotavoitetta 0,2 milj. euroa. Investointituloa kertyi 1,1 milj. euroa.

Infran rakentaminen oli vuonna 2021 erittäin vilkasta ja tehokasta. Epidemiatilanteesta huolimatta investoinnit toteutuivat hyvin. Kilpailutettujen urakoiden hintataso oli 17 prosenttia alle kustannusarvioiden ja urakoitsijoiden tarjoushalukkuus oli aiempia vuosia suurempaa.

Suurin investointihanke on ollut Raide-Jokeri, jonka rakennustyöt Keilaniemen päätepysäkkiä lukuun ottamatta valmistuivat vuoden loppuun mennessä. Kehä I:n parantaminen Laajalahden kohdalla valmistui. Hankkeessa rakentui tien lisäksi siltä Raide-Jokerille ja lähes 5 km pyöräily- ja kävelyväyliä. Raiteet saatiin vuoden 2021 loppuun mennessä lähes kokonaan asennettua Espoossa.

Espoon kaupunkiratahankeessa päästiin rakentamissuunnitteluvaiheeseen, joka jatkuu yhdessä Espoon ja Kauniaisten kaupunkien kanssa myös ensi vuoden ajan. Rakentamistyöt on tarkoitus aloittaa vuonna 2022 valmistelevilla töillä.

Espon infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäyttösopimuskorvaukseen. Sopimuskorvauksien käyttökunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla. Sopimuskorvauksia käytettiin 30,8 milj. euroa.

Käyttösuunnitelman mukainen investointiohjelma onnistuttiin toteuttamaan määrärahoissa ja hankkeissa yli 99 prosentin tarkkuudella. Kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 119,3 milj. euroa. Valtuusto lisäsi ensimmäisen

osavuositarkistuksen yhteydessä maankäyttösopimuksilla rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa. Toteutuneet investointimenot olivat muutetun talousarvion mukaiset 124 milj. euroa.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointitulot olivat 9 milj. euroa, alittaen 1,3 milj. eurolla talousarvion (10,3 milj. euroa). Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioitiin, että Raide-Jokeri hankkeen investointitulot, valtionosuudet, olisivat 8,8 milj. euroa, perustuen sen hetken käytävissä oleviin tietoihin ja ennusteisiin. Hankkeen tilikaudella toteutunut investointitulo valtiolta oli 6,5 milj. euroa.

Teknisen lautakunnan kone- ja kalustoinvestointeihin oli varattu 0,65 milj. euroa. Toteutuneet investoinnit olivat 0,64 milj. euroa.

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanhennyksiä varten yhteensä 30,1 milj. euroa. Tämän lisäksi tehtiin sijoituksia Turun Tunnin Juna Oy:n 1,3 milj. euroa.

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (ei sitovia eriä)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	52 773	5 000	57 773	71 221	13 448
Valmistus omaan käyttöön	12 700	0	12 700	10 403	-2 297
Toimintamenot	-85 118	-11	-85 129	-89 725	-4 596
Toimintakate	-19 645	4 989	-14 656	-8 101	6 556

41 TEKNINEN LAUTAKUNTA (pl. nettositovat tehtäväalueet, tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	37 773	5 000	42 773	50 112	7 339
Valmistus omaan käyttöön	2 700	0	2 700	2 406	-294
Toimintamenot	-60 118	-11	-60 129	-60 614	-485
Toimintakate	-19 645	4 989	-14 656	-8 096	6 560

Teknisen lautakunnan taloudellinen kehitys jatkui vuonna 2021 jo kuudetta vuotta positiivisena, ylittäen talousarvion tulotavoitteet ja tilikaudelle kuuluvien menojen jäädessä alle talousarvion.

Toimintatulot 50,1 milj. euroa ylittivät alkuperäisen talousarvion (37,7 milj. euroa) 12,4 milj. eurolla ja muutetun talousarvion (42,7 milj. euroa) 7,4 milj. eurolla. Maamassojen vastaanottotulot (3,3 milj. euroa, alueiden käyttölupatulot (0,9 milj. euroa), louhintatulot (0,8 milj. euroa) ja maastomittaukset, kiinteistönmuodostukset sekä paikkatietotuotteiden myynti (0,4 milj. euroa) kasvoivat suotuisassa rakentamissuhdanteessa. Myös HSY:lle myytävät asiantuntijapalvelut (0,8

milj. euroa) ylittivät odotukset. Sujuvan liikenteen ja pysäköinnin sääntöjä jätettiin noudattamatta ennakoitua enemmän (0,2 milj. euroa) ja maksullinen pysäköinti tuotti toukokuusta lähtien 0,2 milj. euron tulot rajatulta alueelta. Maankäyttömaksutuloja toteutui 30,8 milj. euroa, ylittäen muutetun talousarvion (30 milj. euroa) 0,8 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion (25 milj. euroa) 5,8 milj. eurolla. Maankäyttömaksutuloja tuloutetaan näillä tuloilla rahoitettavien investointien toteutuksen perusteella, joita tilikaudella saatiin tehtyä investointisuunnitelman mukaisesti.

Toimintakulut olivat 60,6 milj. euroa (60,1 milj. euroa), ylittäen talousarvion 0,5 milj. eurolla, johtuen edellisille tilikausille kuuluvista kuluista. HSY:lle maksettiin tilikaudella 0,6 milj. euroa hyvitystä vesihuollon kunnallistekniikan rakentamisesta vuosina 2019 ja 2020. Tarkasteltaessa vain tilikaudelle kuuluvia kuluja, ne alittivat talousarvion 0,1 milj. eurolla.

Lautakunnan vuosikatetavoite oli -14,7 milj. euroa, mutta toteutunut vuosikate oli -8,1 milj. euroa, peräti 6,6 milj. euroa tavoitetta parempi.

Investointeihin siirrettävät käyttömenot - investointeja toteuttavan henkilökunnan henkilöstömenot - toteutuivat alle talousarvion, ollen 2,4 milj. euroa (2,7 milj. euroa), alittaen talousarvion 0,3 milj. eurolla. Tämä vaikutti toimintakatteen toteutumiseen tuloylityksen (+7,4 milj. euroa) ja kuluylityksen (-0,5 milj. euroa) yhteisvaikutusta pienempänä.

Tekninen lautakunta päätti 5.5.2021 esittää kaupunginhallitukselle 5 milj. euron lisämäärärahaa investointien tehtäväalueelle 948-KT-sopimusrakentaminen - investoinnit, jotka rahoitetaan maankäyttömaksutuloilla - ja samalla maankäyttömaksutulotavoitteen korottamista 5 milj. eurolla. Kaupunginhallitus päätti 24.5.2021 esityksen mukaisesti. Lisämäärärahan ja korotuksen taustalla oli hyvin edistyneet suunnitelmaresurssit ja suotuisat rakentamisolosuhteet, jonka takia panostettiin tekemään suunniteltua enemmän.

Tilinpäätöksen toteutuminen

Toimintatulot kasvoivat edellisestä vuodesta 0,4 milj. euroa, johtuen maksullisesta pysäköinnistä rajatulla alueella sekä taksojen korotuksesta.

Toimintakulut ovat kasvaneet edellisestä vuodesta 2,2 milj. euroa. Kulujen kasvuun on vaikuttanut HSY:lle maksettu 0,6 milj. euron hyvitys vesihuollon kunnallistekniikan rakentamisesta vuosina 2019 ja 2020, hulevesimaksujen korotus sopimuksen mukaisesti 0,5 milj. eurolla, katuväestölaistuksen määrän sekä sähkön hinnan nousu 0,4 milj. eurolla, toimitilavuokrien korotus 0,2 milj. eurolla, kone- ja kalustomäärän kasvusta 0,2 milj. eurolla ja lumen poiskuljetuksen kustannukset 0,2 milj. euroa.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
41 TEKINEN LAUTAKUNTA					
411 HALLINTO					
Henkilöstömäärä	43	41	44	39	-4,9 %
Htv	41	39	42	37	-4,9 %
Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	850 000	800 246	609 770	348 552	-56,4 %
- suorite: saapuneet kirjalliset palautteet, puhelut, k	39 990	44 390	40 000	52 951	19,3 %
- yksikkökustannus e/kpl.	21,26	18,03	15,24	6,58	-63,5 %
Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 147 000	1 350 673	1 438 972	1 187 969	-12,0 %
- suorite: valvontasuoritteet (maksukehoitukset ja h	39 625	45 885	45 000	43 442	-5,3 %
- yksikkökustannus e/kpl.	28,95	29,44	31,98	27,35	-7,1 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 184 000	1 208 348	1 425 231	1 704 761	41,1 %
- suorite: käytetty työaika	12 524	12 592	12 642	14 029	11,4 %
- yksikkökustannus e/h	94,54	95,96	112,74	121,52	26,6 %

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
41 TEKINEN LAUTAKUNTA					
413 INFRAPALVELUT					
Henkilöstömäärä	237	242	232	236	-2,5 %
Htv	224	229	219	223	-2,5 %
Yleisten alueiden hoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	17 261 000	12 955 861	16 721 003	14 411 448	11,2 %
- suorite: m ²	25 661 100	22 547 526	23 273 897	23 556 583	4,5 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,67	0,57	0,72	0,61	6,5 %
Yleisten alueiden korjaus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 928 000	3 429 006	3 688 776	3 360 240	-2,0 %
- suorite: m ²	23 661 100	22 547 526	23 273 897	23 556 583	4,5 %
- yksikkökustannus €/m ²	0,17	0,15	0,16	0,14	-6,2 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	10 979 000	17 690 756	15 139 692	17 969 379	1,6 %

417 KAUPUNKIMITTAUS JA GEOTEKN.					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Henkilöstömäärä	108	107	109	103	-3,7 %
Htv	102	101	103	97	-3,7 %
Paikkatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 258 000	1 277 332	1 374 987	1 367 214	7,0 %
- suorite: tallennetut kohteet sekä julkaisussa olevat	490 296	636 784	357 000	905 887	42,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	2,57	2,01	3,85	1,51	-24,8 %
Kiinteistömuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 047 000	1 106 567	1 181 420	1 145 890	3,6 %
- suorite: tonttijaot ja toimitukset sekä asemapiirrosten tarkistus ja sijaintikatselmukset	2 411	2 441	1 600	2 864	17,3 %
- yksikkökustannus e/kpl	434,26	453,33	738,39	400,10	-11,7 %
Maastomittaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 052 000	2 018 307	2 935 161	2 095 616	3,8 %
- suorite: pyykitykset, rakennusvalvontamittaukset ja täydennyskartoitukset sekä johtokartoitukset ja	3 996	4 199	3 490	4 122	-1,8 %
- yksikkökustannus e/kpl	513,51	480,66	841,02	508,40	5,8 %
Geotekniset palvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 176 000	2 085 863	1 500 753	2 130 701	2,1 %
- suorite: maastomallimittaukset, kairaukset ja asiat	494	440	210	438	-0,5 %
- yksikkökustannus e/kohde	4 404,86	4 740,60	7 146,44	4 864,61	2,6 %

419 INVESTOINNIT					
Henkilöstömäärä	168	170	170	150	-11,8 %
Htv	159	161	161	142	-11,8 %
Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 632 000	1 384 890	1 315 119	2 146 652	55,0 %
- suorite: HTV	13	14	16	18	28,6 %
- yksikkökustannus e/HTV	125 538	98 921	82 195	119 258	20,6 %
Suunnittelun asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 169 000	3 320 870	3 099 257	3 058 592	-7,9 %
- suorite: HTV	43	43	44	41	-4,7 %
- yksikkökustannus e/HTV	73 698	77 230	70 438	74 600	-3,4 %
Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 929 000	2 119 989	2 181 671	2 009 016	-5,2 %
- suorite: HTV	23	24	24	33	37,5 %
- yksikkökustannus e/HTV	83 870	88 333	90 903	60 879	-31,1 %
Rakentamisen valvonta ja rakentaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 234 000	4 316 107	4 045 214	3 910 043	-9,4 %
- suorite: HTV	79	69	72	44	-36,2 %
- yksikkökustannus e/HTV	53 595	62 552	56 184	88 865	42,1 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 280 000	3 362 056	3 472 338	3 751 000	11,6 %

Palvelutuotteen tuottavuustavoite on huomioitu tuotteen talousarviossa ja mikäli palvelutuotteen yksikköhinta toteutuu talousarvion mukaisesti, tuottavuustavoite toteutuu.

Asukkaiden teknisen ja ympäristötoimen palveluihin liittyvät asiointi- ja neuvontapalveluiden suoritemäärä on kasvanut verrattuna edelliseen tilikauteen, eikä talousarvion laadinnan yhteydessä ollut viitteitä kontaktien määrien olennaisesta kasvusta. Kuntalaisten asiakaspalvelukontaktien kasvuun ei ole yksittäistä selittävää tekijää. Kustannukset ovat alentuneet edelliseen tilikauteen ja talousarvioon verrattuna, koska tilikaudella 2021 on kustannuslaskentaa tarkistettu. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Pysäköinnin ja liikenteen sujuvuuden varmistaminen pysäköinnin valvonnalla kustannukset ja suoritteet ovat edelliseen tilikauteen ja talousarvioon verrattuna alentuneet, johtuen tilikauden aikana henkilökuntavajauksesta liittyen poissaoloihin, irtisanoutumisiin ja rekrytointihaasteisiin. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Verrattuna edelliseen tilikauteen ja talousarvioon kasvoivat kustannukset ja suoritemäärät asiantuntija- ja hallintopalveluissa, koska kustannuslaskentaa on tarkistettu. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Yleisten alueiden pinta-alat kasvoivat edellisestä vuodesta ja talousarvioon verrattuna, koska kunnallistekniikan investoinnit toteutuivat hyvin suunnitelmien mukaan. Pinta-alojen kasvun myötä myös hoitokustannukset ovat nousseet verrattuna edelliseen vuoteen. Korjauksissa uudelleenpäällystämisiä toteutettiin tilikaudella vähemmän kuin edellisellä tilikaudella. Talousarvioon laadinnan yhteydessä arvioitiin hoito- ja korjauskulujen olevan lähellä vuoden 2019 tasoa. Palvelutuotteiden tuottavuustavoite toteutui.

Paikatietoaineistojen ylläpito ja asiantuntijatehtävien kustannukset kasvoivat hieman edellisestä tilikaudesta, johtuen korotuksista henkilöstömenoissa. Suoritemäärä toteutui edellistä tilikautta ja talousarviota suurempana, johtuen toimintojen kehittämisestä ja automatisoinnista. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Kiinteistömuodostus sekä asiantuntijapalvelut rakennusvalvonnalle kustannukset kasvoivat edellisestä tilikaudesta, johtuen toimitilavuokrien korotuksista. Talousarviossa henkilösivukulut ja lomarahavaraus tehtiin sen hetken tiedon perusteella, toteuma oli tätä alempi. Yleinen hyvä rakentamissuhdanne on vaikuttanut suoritemäärien kasvuun verrattuna edelliseen tilikauteen ja talousarvioon. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Maastomittauksen kustannukset kasvoivat edellisestä tilikaudesta henkilöstömenojen korotuksista ja ICT-panostuksista johtuen. Suoritemääriltään palvelujen kysyntä ei yltänyt edellisen vuoden lukuihin. Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioitiin suoritemäärän olevan lähellä vuoden 2019 tasoa ja kustannusten syötössä on tapahtunut virhe. Talousarvion oikea kustannusluku on 2 174 895 euroa, jolloin talousarvion yksikkökustannukseksi saadaan 623,18 euroa. Verrattaessa toteutuneita kustannuksia talousarvion oikeaan kustannuslukuun, johtuu ero siitä, että talousarviossa henkilösivukulut ja lomarahavaraus tehtiin sen hetken tiedon perusteella, toteuma oli tätä alempi. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Geotekniset palvelut kustannukset kasvoivat hieman edellisestä tilikaudesta, johtuen korotuksista henkilöstömenoissa ja suoritemäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Talousarvion laadinnan yhteydessä on kustannuksissa ja suoritemäärissä tapahtunut virhe. Talousarvion oikea kustannusluku on 2 299 070 euroa ja suoritemäärä 400, jolloin talousarvion yksikkökustannukseksi saadaan 5 747,68 euroa. Verrattaessa toteutuneita kustannuksia talousarvion oikeaan kustannuslukuun, johtuu ero siitä, ettei uusia työntekijöitä palkattu kuten talousarvion laadinnan yhteydessä arvioitiin. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Ohjelmoinnin ja tiedonhallinnan asiantuntijapalvelut kustannukset toteutuivat edellistä tilikautta suurempina, koska edellisten tilikausien myyntiveloituksiin liittyvä hyvitys on kirjattu tilikaudelle. Talousarvion laadinnan yhteydessä on kustannusten syötössä tapahtunut virhe. Talousarvion oikea kustannusluku on 2 412 198 euroa, jolloin talousarvion yksikkökustannukseksi saadaan 150 762,38 euroa. Verrattaessa toteutuneita kustannuksia talousarvion oikeaan kustannuslukuun, johtuu ero siitä, että sisäiset ICT-veloitukset toteutuivat talousarviossa arvioitua pienempinä. Suoritemäärä on kasvanut, koska toiminnan painopistettä on kehitetty ja panostettu investoinnit palvelualueen johdon ja ohjelmoinnin yksikköön ja talousarvion laadinnassa arvioitiin määrän muutos varovaisemmin. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Suunnittelun asiantuntijapalveluihin kohdistui edellisellä tilikaudella ympäristö- ja rakennuslautakunnan ympäristösuojelutehtävien laskutusta liittyen Kulmakorven hankkeeseen. Edelliseen tilikauteen ja talousarvion verrattuna suoritemäärä on alentunut, koska uusia työntekijöitä ei ole palkattu. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Rakennuttamisen asiantuntijatehtävät kustannukset alentuivat verrattuna edelliseen tilikauteen ja talousarvion, johtuen henkilöstömenojen pienemmästä toteumasta. Suoritemäärä on vuoden lopun tilanne henkilöstömäärästä, josta lasketaan HTV, tämä selittää eroa edelliseen tilikauteen. Talousarvion laadinnassa on arvioitu suoritemäärän olevan samaa tasoa kuin edellisillä tilikausilla. Palvelutuotteen tuottavuustavoite toteutui.

Rakentamisen valvonta ja rakentaminen kustannukset ja suoritteet ovat edelliseen tilikauteen ja talousarvion verrattuna alentuneet, johtuen henkilömäärän laskusta, kun uusia työntekijöitä ei ole palkattu osana tuottavuustoimenpiteitä. Palvelutuotteen tuottavuustavoite ei toteutunut.

Henkilöstölukumäärä on laskenut noin 20 henkilöllä vuoteen 2020 verrattuna. Osin tämä johtuu kasvaneesta lähtövaihtuvuudesta. Henkilöstömäärän ennustetaan hivenen laskevan vuonna 2022. Lähtövaihtuvuuden ennustetaan kasvavan vuonna 2022, koska henkilöstön omat irtisanomiset ovat lisääntyneet.

415 ULKOPUOLISET TYÖT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	15 000	0	15 000	18 292	3 292
Toimintamenot	-15 000	0	-15 000	-18 296	-3 296
Toimintakate	0	0	0	-4	-4

Kaupungin kunnallistekniikan rakentamisen ja rakennuttamisen ohessa, toteutettiin vesihuolto Helsingin seudun ympäristö -kuntayhtymälle (HSY). Muiden johtolaitosten kanssa tehtiin yhteistyötä erilaisten johtojen ja kaapelien sijoittamisessa katualueelle.

Ulkopuoliset työt on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova. Sitova toimintakate toteutui.

418 RAKENTAMISEN SISÄISET PALVELUT (toimintakate sitova)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot		0		2 818	2 818
Valmistus omaan käyttöön	10 000	0	10 000	7 997	-2 003
Toimintamenot	-10 000	0	-10 000	-10 815	-815
Toimintakate	0	0	0	0	0

Rakentamisen sisäisten palveluiden menot koostuvat sellaisten rakentamishankkeiden menoista, jotka kaupunkitekniikan keskus rakentaa pääasiallisesti omaa henkilökuntaa käyttäen. Palvelualueelle kirjataan näiden rakentamishankkeiden palvelu- ja tavaraostot. Menot siirretään investointeihin valmistus omaan käyttöön -kirjauksen kautta.

Rakentamisen sisäiset palvelut on nettobudjetoitu ja sen toimintakate on sitova. Sitova toimintakate toteutui.

43 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	550	0	550	563	13
Toimintamenot	-10 782	-2	-10 784	-10 350	434
Toimintakate	-10 232	-2	-10 234	-9 786	448

Kaupunkisuunnittelukeskuksen keskeisenä tavoitteena on toteuttaa kaupunginhallituksen hyväksymää kaavoitusohjelmaa ja kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymää konkreettista, kohdetasoisista työsuunnitelmaa. Työohjelman kohteet ovat kohdentuneet pääasiassa MAL-sopimuksen mukaisesti MAL 2019 -suunnitelmassa määritellyille maankäytön ensisijaisille vyöhykkeille. Vuonna 2021 hyväksyttiin uutta asumisen kerrosalaa 481 370 k-m²

Henkilöstökustannusten käyttösuunnitelma oli kireä vuonna 2021. Suunnitelmassa kuitenkin pysyttiin oleellisin osin ja ylitystä oli vain 1,1 prosenttia. Asetettu henkilöstösäästötavoite konkretisoituu vasta vuodesta 2022 alkaen. Tähän vaikuttaa arvioitua hitaampi eläköitymistähti. Kuluvana vuonna käytetään aiempaa vähemmän määräaikaisia työsuhteita, kuten kesätyöntekijöitä.

Kaupunkisuunnittelukeskuksen toimintamenot 10,4 milj. euroa alittivat käyttösuunnitelman neljä prosenttia palveluostojen jäädessä käyttösuunnitelmasta reilun 0,4 milj. euroa. Säästötoimenpiteistä suunnittelu- ja selvitystöihin kohdenneet kustannussäästöt olivat noin 250 000 euroa ja muiden ulkoisten palveluostojen säästöt noin 200 000 euroa. Syynä säästöihin oli tarkka seuranta ja tarveharkinta.

Toimintatulot olivat 563 000 euroa ja ylittivät käyttösuunnitelman 13 000 eurolla. Toimintakate toteutui talousarviota parempana.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					2020-2021
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	muutos-%
43 KAUPUNKISUUNNITTELULAUTAKUNTA					
Henkilöstömäärä	123	125	123	125	0,0 %
Htv	116	102	98	102	0,0 %
Asemakaava					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 187 637	5 533 337	5 309 957	5 274 638	-4,7 %
- suoritämäärä (kaavoitettu kerrosala)	263 375	386 847	312 500	481 369	24,4 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kem2)	20	14	17	11	-23,4 %
Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 170 766	4 219 233	4 339 006	4 111 888	-2,5 %
- suoritämäärä (käytetty työaika)	92 000	91 000	92 000	88 374	-2,9 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	45	46	47	47	0,4 %
KSK-luvat					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	998 753	999 654	1 132 458	964 689	-3,5 %
- suoritämäärä (lupien määrä)	129	148	128	136	-8,1 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	7 742	6 754	8 847	7 093	5,0 %

Asemakaava palvelutuotteen neliösuoritteet ylittivät talousarvion 54 prosenttia, mikä näkyy keskimääräisen hinnan laskuna. Myös ksk-lupien määrä ylitti talousarvion. Yleissuunnittelu ja asiantuntijapalvelut palvelutuotteeseen kohdentui vähemmän resursseja ja raportoitu tuntihinta laski vähän alle kaksi prosenttia talousarviosta. Teknisesti palvelutuotteiden tuottavuus raportoidaan parantuneen vähintään kaksi prosenttia edellisestä vuodesta Asemakaava palvelutuotteessa.

Kaupunkisuunnittelukeskuksessa oli kuukausipalkan maksun perusteella 123,2 henkilötyövuotta vuonna 2021. Vakanssien määrä vuoden lopussa oli 123 vakituista ja määräaikaisia oli kahdeksan.

44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	6 433	0	6 433	7 180	747
Toimintamenot	-9 696	-2	-9 699	-9 877	-179
Toimintakate	-3 264	-2	-3 266	-2 698	568

Ympäristö ja rakennusvalvontakeskus muodostettiin vuoden 2021 elokuussa ympäristökeskuksesta, rakennusvalvontakeskuksesta ja ympäristöterveydenhuollon palvelualueesta.

Toimintatulot ylittivät talousarvion 0,7 milj. euroa. Rakennusvalvonnan lupamaksut ylittyivät, muut tulot toteutuivat pääosin suunnitellusti.

Ympäristö ja rakennusvalvontakeskuksen toimintamenot toteutuivat talousarviositovuuden puitteissa. Ympäristöterveydenhuollon palvelualueelle kohdistui kirjanpidossa vuodelle 2021 pieni

tarkemmin erittelemätön määrä henkilöstökustannuksia, joita ei huomioitu käyttösuunnitelmaan organisaatiomuutoksen yhteydessä.

Ympäristö ja rakennusvalvontakeskuksen toimintakate toteutui talousarviota parempana.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
44 YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA					
440 TUKIPALVELUT-PALVELUYKSIKÖ					
Henkilöstömäärä	0	0	26	23	
Htv	0	0	25	22	
442 YMPÄRISTÖNSUOJELU					
Henkilöstömäärä	28	28	26	26	-7,1 %
Htv	26	26	25	25	-7,1 %
Ympäristötarkastus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	658 901	656 975	748 998	768 231	16,9 %
- suoritämäärä (tehdyt tarkastukset)	839	831	800	706	-15,0 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	785	791	936	1 088	37,6 %
Ympäristökonsultointi					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 500 071	1 484 425	1 706 276	1 584 131	6,7 %
- suoritämäärä (käytetty työaika)	38 817	1 986	1 986	2 009	1,2 %
- yksikkökustannus, e/suorite (h)	39	747	859	789	5,5 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	821 989	791 165	1 027 405	843 257	6,6 %
443 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
Henkilöstömäärä	0	0	33	33	
Htv	0	0	31	31	
444 RAKENNUSVALVONTA					
Henkilöstömäärä	52	55	36	36	-34,5 %
Htv	49	52	34	34	-34,6 %
Valvonta- ja lupapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 976 894	3 056 067	2 996 408	3 470 401	13,6 %
- suoritämäärä (saapuneet hakemukset)	1 831	1 953	1 800	1 891	-3,2 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	1 626	1 565	1 665	1 835	17,3 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	875 194	898 471	880 932	657 947	-26,8 %

Organisaatiomuutoksen jälkeen rakennusvalvonnan ja tukipalvelut palveluyksikön kustannukset ovat jakautuneet virheellisesti lupapalvelut ja asiantuntijapalvelut- palvelutuotteen kesken ja tämä vääristää näiden raportoituja hintoja. Lupapalvelujen suoritämäärä on viisi prosenttia käyttösuunnitelmaa korkeampi ja vastaavasti asiantuntijapalveluihin on raportoitu käytetyn viisi prosenttia käyttösuunnitelmaa vähemmän tunteja.

Ympäristötarkastuksia tehtiin vuonna 2021 12 prosenttia käyttösuunnitelmaa vähemmän ja luontotalossa käynnit olivat noin puolet suunnitellusta. Organisaatiomuutoksen vuoksi palvelutuotekustannuslaskenta ei ole täysin vertailukelpoista käyttösuunnitelmaan ja siksi raportoituja hintoja ei tulisi vertailla käyttösuunnitelmaan.

Teknisesti palvelutuotteiden tuottavuus raportoidaan parantuneen vähintään kaksi prosenttia ympäristökonsultoinnin ja rakennusvalvonnan asiantuntijapalveluissa ja tuottavuustavoitteesta on jääty muissa palvelutuotteissa. Käytännössä lupapalvelujen ja ympäristötarkastusten tehokkuus on ollut kuitenkin suunnitellulla tasolla.

Ympäristö ja rakennusvalvontakeskuksen henkilöstön rekrytointi ja organisaatiouudistus vaativat erityistä huomiota. Keskimääräiset toteutuneet henkilötyövuodet ajalla 1.8.-31.12 palvelualueittain olivat:

- Tukiyksikkö 24,0
- Ympäristön suojelu 30,0
- Ympäristöterveys 31,0
- Rakennusvalvonta 34,6
- Yhteensä 119,6

46 JOUKKOLIIKENNE (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	50 456	0	50 456	50 441	-15
Toimintamenot	-146 026	0	-146 026	-129 300	16 727
Toimintakate	-95 570	0	-95 570	-78 859	16 712

Tulot ovat HSL:n maksamia korvauksia joukkoliikennettä palvelevasta infrasta sekä asiakasmaksuja kaupunkipyörien käytöstä. Tulot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Menot ovat HSL:n kuntaosuuksia, Länsimetro Oy:n vastikkeita sekä joukkoliikenneterminaalien, liityntäpysäköinnin ja kaupunkipyörien kustannuksia.

HSL sai joukkoliikenteen koronatukea valtiolta ja tästä syystä kaupungin maksama kuntaosuus toteutui 13 milj. euroa talousarviota alhaisempana. Kaupungin maksama subventio-osuus joukkoliikenteen menoista on tästä huolimatta edelleen tavoitetta korkeampi. Länsimetro Oy:n vastikeveloitukset toteutuivat 3 milj. euroa pienempinä kuin yhtiö arvioi talousarvion valmistelun yhteydessä 2020. Tulosityksikön menot toteutuivat yhteensä 16,7 milj. euroa alle talousarvion.

Muut mittarit 2019-2021

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
Sisäisten linjojen linjakilometrit (milj.km/vuosi)	18,882	18,430	18,630	18,347	-0,5 %
Seutulinjoiden linjakilometrit Espoon suunta (milj.km)	7,067	6,816	6,790	6,585	-3,4 %
Metron linjakilometrit yhteensä (milj.km/vuosi)	6,037	5,955	5,791	5,747	-3,5 %
Metron linjakilometrit Espoossa (milj. km/vuosi)	1,526	1,505	1,430	1,420	-5,7 %

49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT (tulot ja menot sitovia)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toimintatulot	69 667	0	69 667	79 668	10 001
Valmistus omaan käyttöön	90	0	90	135	45
Toimintamenot	-21 011	0	-21 011	-21 119	-108
Toimintakate	48 746	0	48 746	58 683	9 937

Tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 10 milj. euroa. Maanmyyntivoittoa kertyi 35 milj. euroa, maanvuokratuottoja 20 milj. euroa ja asuntojen vuokratuottoja 7 milj. euroa. Maanmyyntivoitot ylittivät talousarvion 8 milj. euroa ja maanvuokrat 2 milj. euroa. Omakotitontteja myytiin ennakoitua enemmän nykyisille vuokralaisille. Myös Hatsinanpuistosta myytiin noin yhdeksän miljoonan arvoinen toimistotontti osto-option perusteella vuokralaiselle. Tontinosien myynti oli tavanomaista merkittävämpää, niitä myytiin yhteensä noin 6 miljoonalla eurolla.

Menot toteutuivat alkuperäisen talousarvion puitteissa. Maanomistukseen liittyviä kertaluonteisia menoja tilikaudella oli Espoon keskuksessa, Finnoossa ja Kivenlahdessa. Finnoon putkisiirtoja varten tehty varaus purettiin.

Toimintakate toteutui alkuperäistä talousarviota paremmin tulojen ylittymisen vuoksi.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
49 MUUT TEKNISET JA YMPÄRISTÖPALVELUT					
Henkilöstömäärä	64	58	64	56	-3,4 %
Htv	60	51	49	51	0,0 %
Asiantuntija- ja hallintopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 995 604	2 599 753	3 166 572	2 512 138	-3,4 %
- suoritelmäärä (käytetty työaika, htv)	27	32	28	25	-22,2 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	110 948	80 874	113 092	100 486	24,2 %
Alueiden kehittäminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	666 881	689 744	1 200 732	557 738	-19,1 %
- suoritelmäärä (käytetty työaika, htv)	6	6	6	5	-16,7 %
- yksikkökustannus, e/suorite (htv)	111 147	114 957	200 122	111 548	-3,0 %
Välivuokraus					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	8 043 017	8 003 105	8 502 157	8 249 938	3,1 %
- suoritelmäärä (vuokrasopimusten määrä)	1 123	1 110	1 110	1 086	-2,2 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	7 162	7 210	7 660	7 597	5,4 %
Maanhankinta, maanluovutus sekä maankäyttösopimukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 494 929	6 870 161	3 403 629	5 198 346	-24,3 %
- suoritelmäärä (yhteenlaskettu kappalemäärä)	183	211	200	291	37,9 %
- yksikkökustannus, e/suorite (kpl)	19 098	32 560	17 018	17 864	-45,1 %
Asumisoikeusasunnot sekä ara-vuokra-asunnot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	366 189	326 673	448 895	336 001	2,9 %
- suoritelmäärä (viranomaispäätösten ja valvottavien)	7 814	8 125	7 500	7 982	-1,8 %
- yksikkökustannus e/suorite (kpl)	47	40	60	42	4,7 %
Muut palvelutuotteet					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 876 882	4 541 087	4 288 906	4 264 995	-6,1 %

Henkilölukumäärä oli vuoden 2021 lopussa 56 henkilöä. Vuoden vaihteessa oli kesken neljä rekrytointia. Niistä kahteen oli jo saatu henkilö, mutta he aloittivat alkuvuodesta 2022. Lisäksi on toteutettu TakE-ohjelman mukaista htv-säästötavoitetta.

Talouden toteutuma on ennustetta parempi maanhankinnassa ja luovutuksissa. Merkittävä tehtävä oli Veinin 60 omakotitontin maanvuokrasopimuksen uusiminen.

2.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen (ml. sisäiset erät)

	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021	Tot.-%
Toimintatulot	423 460 541,55	70 096 052,00	493 556 593,55	519 331 286,37	25 774 692,82	105
Myyntitulot	176 198 734,84	-9 100 000,00	167 098 734,84	172 835 932,40	5 737 197,56	103
Maksutulot	99 667 216,00	1 311 337,00	100 978 553,00	102 883 145,30	1 904 592,30	102
Tuet ja avustukset	15 587 439,00	77 884 715,00	93 472 154,00	98 341 946,05	4 869 792,05	105
Muut toimintatulot	132 007 151,71	0,00	132 007 151,71	145 270 262,62	13 263 110,91	110
Valmistus omaan käyttöön	13 236 000,00		13 236 000,00	11 816 464,14	-1 419 535,86	89
Toimintamenot	-2 207 501 420,09	-71 733 130,00	-2 279 234 550,09	-2 239 463 754,64	39 770 795,45	98
Henkilöstömenot	-675 879 032,65	-5 433 702,64	-681 312 735,29	-668 021 244,38	13 291 490,91	98
Palvelujen ostot	-1 069 563 047,82	-54 680 178,36	-1 124 243 226,18	-1 103 365 401,18	20 877 825,00	98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 148 149,40	-3 714 267,00	-42 862 416,40	-46 064 107,73	-3 201 691,33	107
Avustukset muille	-108 404 084,00	-7 800 000,00	-116 204 084,00	-115 673 328,58	530 755,42	100
Muut toimintamenot	-314 507 106,22	-104 982,00	-314 612 088,22	-306 339 672,77	8 272 415,45	97
Toimintakate	-1 770 804 878,54	-1 637 078,00	-1 772 441 956,54	-1 708 316 004,13	64 125 952,41	96
Verotulot	1 600 000 000,00		1 600 000 000,00	1 711 153 951,75	111 153 951,75	107
Valtionosuudet	125 321 000,00		125 321 000,00	139 004 408,00	13 683 408,00	111
Rahoitustulot- ja menot						
Korkotulot muilta	15 045 000,00		15 045 000,00	14 472 847,84	-572 152,16	96
Korkotulot liikelaitoksilta	540 000,00		540 000,00	142 542,46	-397 457,54	26
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	2 160 000,00	0,00	2 160 000,00	4 141 511,86	1 981 511,86	192
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	28 418 000,00		28 418 000,00	28 417 814,36	-185,64	100
Korkomenot	-12 652 000,00		-12 652 000,00	-9 148 912,50	3 503 087,50	72
Muut rahoituskulut	-2 000 000,00	0,00	-2 000 000,00	-173 097,86	1 826 902,14	9
Vuosikate	-13 972 878,54	-1 637 078,00	-15 609 956,54	179 695 061,78	195 305 018,32	-1 151
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-97 378 662,18		-97 378 662,18	-98 412 892,16	-1 034 229,98	101
Arvonalentumiset	0,00		0,00	-866 186,05	-866 186,05	
Tilikauden tulos	-111 351 540,72	-1 637 078,00	-112 988 618,72	80 415 983,57	193 404 602,29	-71
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)				-5 247 157,73	-5 247 157,73	
Rahastojen lisäys (-), vähennys (+)				14 994 925,83	14 994 925,83	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-111 351 540,72	-1 637 078,00	-112 988 618,72	90 163 751,67	203 152 370,39	-80

Verotulojen toteuma (1 000 euroa)

	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Ansioverotulo	1 317 000	0	1 317 000	1 374 988	57 988
Yhteisövero	150 000	0	150 000	203 093	53 093
Kiinteistövero	133 000	0	133 000	133 072	72
Yhteensä	1 600 000	0	1 600 000	1 711 154	111 154

Käyttötalouden valtionosuudet (1 000 euroa)

	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	39 849	0	39 849	236 578	196 729
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus		0		-172 093	-172 093
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet		0		-5 649	-5 649
Verotulomenetysten kompensatio	85 472	0	85 472	80 169	-5 303
Valtionosuudet	125 321	0	125 321	139 004	13 683

Tuloverojen perusteet verovuosina 2014–2021

Verovuosi	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2014	18,00 %	6373	2,0
2015	18,00 %	6594	3,5
2016	18,00 %	6736	2,1
2017	18,00 %	6769	0,5
2018	18,00 %	6955	2,8
2019	18,00 %	7247	4,2
2020	18,00 %	7456	2,9
2021	18,00 %		

verotettava tulo = tuloveroprosentti x verovuoden maksuunpantu vero

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2019–2021

	TP2019	TP2020	TP2021
	%	%	%
Vakituinen asuinrakennus	0,41	0,41	0,41
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93	0,93	1,00
Voimalaitosrakennus	0,93	0,93	1,00
Yleishyödyllinen yhteisö			
- rakennus	0,00	0,00	0,00
- maapohja	0,00	0,00	0,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,93	3,93	4,43
Yleinen			
- rakennus	0,93	0,93	1,00
- maapohja	0,93	0,93	1,00

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

81 VEROTULOT JA VALTIONOSUUEDET

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	1 725 321	0	1 725 321	1 850 158	124 837
Netto	1 725 321	0	1 725 321	1 850 158	124 837

Verorahoitusta, joka on verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summa, tilitettiin yhteensä 1 850 milj. euroa, 39,7 milj. euroa ja 2,2 prosenttia enemmän kuin 2020.

Kunnallisveroja tilitettiin 1 375 milj. euroa, 18,2 milj. euroa ja 1,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2020. Kunnallisveron tuotto ylitti talousarviossa oletetun 58 milj. eurolla.

Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 203 milj. euroa, kasvua 49,1 prosenttia. Koko maassa yhteisöveron kasvu oli 45,4 prosenttia. Kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin kymmenellä prosenttiyksiköllä vuosiksi 2020-2021 kompensoimaan koronavirusepidemian vaikutusta yhteisöverotulokertymään. Jako-osuuden korotuksen vaikutus Espoolle on noin 46 milj. euroa.

Espoo nosti yleistä- ja rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosenttia vuodelle 2021. Kiinteistöveroa tilitettiin 133,1 milj. euroa, 20,7 milj. euroa enemmän kuin 2020, ja osa yhteisöjen kiinteistöverosta siirtyi maksettavaksi vuoden 2022 puolelle. Kiinteistövero toteutui talousarvion mukaisesti.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 58,8 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 80,2 milj. euroa, yhteensä 139 milj. euroa. Valtionosuudet vähenivät 39 milj. euroa vuodesta 2020, jolloin valtion koronakompensatiot tehtiin yleiskatteisen valtionosuuden korotuksilla. Valtionosuudet ylittivät talousarvion 13,7 milj. eurolla.

82 RAHOITUSTULOT JA -MENOT

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	46 163	0	46 163	47 175	1 012
Menot	-14 652	0	-14 652	-9 321	5 331
Netto	31 511	0	31 511	37 854	6 343

Rahoitustulot koostuvat kassavarojen sijoittamisesta saaduista korkotuloista, verontilityskoroista ja liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista sekä kassavarojen sijoittamisesta saaduista tuotoista, osinkotuotoista sekä liikelaitosten ja kuntayhtymien maksamista sijoitetun pääoman tuotoista.

Rahoitustulot, yhteensä 47,2 milj. euroa, ylittivät talousarvion 1,0 milj. eurolla. Rahoitustulojen suurimmat erät muodostuivat liikelaitosten maksamista sisäisistä koroista 28,6 milj. euroa sekä kuntayhtymien maksamista antolainojen koroista 14,5 milj. euroa.

Rahoitusmenot koostuvat talousarviolainoista maksettavista korkomenoista sekä verontilityskoroista, kurssitappioista sekä muista lainanhoitomenoista.

Rahoitusmenot vuonna 2021 olivat 9,3 milj. euroa ja alittivat talousarvion 5,3 milj. eurolla. Poikkeama talousarvioon johtuu edelleen jatkuneesta poikkeuksellisen alhaisesta korkotasosta, joka laski toteutuneita korkokuluja suhteessa budjetoituihin meno-odotuksiin.

2.4 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

1 000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset	Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	-41 959		-4 500	-46 459	-33 923	-12 536
92 MAA- JA VESIALUEET	-8 000			-8 000	-7 827	-173
94 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ	-120 716	-5 000		-125 716	-125 689	-27
941 Liikenneväylät	-55 200			-55 200	-55 969	769
942 Alueellinen kunnallistekniikka	-13 700			-13 700	-13 689	-11
HA KT-sopimusrakentaminen	-25 000	-5 000		-30 000	-30 846	846
948 Muu sopimus- ja projektirakentaminen	-22 600	0	0	-22 600	-20 754	-1 846
949 Liikuntapaikkojen perusparantaminen	-1 416			-1 416	-1 415	-1
95 KONEET JA KALUSTO	-12 091	0		-12 091	-8 689	-3 402
96 OSAKKEET JA OSUUDET	-32 700			-32 700	-31 342	-1 358
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS YHTEENSÄ	-131 433	0	0	-131 433	-87 249	-44 184
Uudisrakentaminen	-99 640	0		-99 640	-56 933	-42 707
Perusparantaminen	-9 000			-9 000	-7 523	-1 477
Osakkeet ja osuudet	-22 793			-22 793	-22 793	0
LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS	-2 100			-2 100	-2 001	-99
SUURPELLON TASEYKSIKKÖ	-6 800			-6 800	-4 735	-2 065
TAPIOLAN TASEYKSIKKÖ	-15 950	310		-15 640	-16 446	806
URHEILUPIUSTON TASEYKSIKKÖ		-310		-310	-300	-10
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-371 749	-5 000	-4 500	-381 249	-318 201	-63 048

Kaupungin investointimenot vuonna 2021 olivat 318,2 milj. euroa. Rahoitusosuudet huomioiden kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 284,4 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 58 milj. euroa. Bruttoinvestoinnit alittivat muutetun talousarvion 63 milj. eurolla ja nettoinvestoinnit 56 milj. eurolla. Kunnallistekniset investoinnit olivat yhteensä 138 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 26 milj. euroa ja talonrakennusinvestoinnit 64 milj. euroa, laskua 34 milj. euroa. Investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 134 prosenttia.

Aineettomien investointien kautta kanavoidaan länsimetron valtionavustukset metroyhtiölle. Sekä menoihin että tuloihin oli budjetoitu metron II-vaiheen valtionavustuksia 29 milj. euroa. Vuodelle 2021 valtionosuuksia kirjattiin 19,8 milj. euroa. Valtionosuuden katto tuli täyteen vuonna 2021.

Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointimenot olivat 125,7 milj. euroa. Menot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Liikenneväyliä, ratahankkeita ja kulutuskerroksien uusintaa toteutettiin 56,0 milj. eurolla. Alueelliseen kunnallistekniikkaan investointiin 13,7 milj. euroa ja kunnallistekniikan sopimus- ja projektirakentamiseen 51,6 milj. euroa, josta metroasemien ympäristön kehittämiseen 15,8 milj. euroa ja kunnallistekniikan sopimusrakentamiseen 30,8 milj. euroa. Investointimenot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 23 milj. euroa. Raide-Jokeriin investointiin 38 milj. euroa.

Peruskaupungin investoinnit koneisiin ja kalustoon olivat 8,7 milj. euroa. Investoinnit alittivat muutetun talousarvion 3,4 milj. eurolla. Suurimpia hankintoja olivat kuituverkon rakentaminen 0,8 milj. euroa, ICT-verkon kytkimet 1,1 milj. euroa, logistiikan kalusto 0,5 milj. euroa, koulujen ja päiväkotien ensikertainen varustaminen 3,0 milj. euroa, liikunnan koneet ja kalusto 1,5 milj. euroa ja kaupunkitekniikan kalusto 0,6 milj. euroa.

Peruskaupungin osakkeista ja osuuksista maksettiin Länsimetro Oy:n rahoitusvastiketta lainanlyhennyksiä varten yhteensä 30,1 milj. euroa.

Tilapalvelujen investoinnit olivat yhteensä 87,2 milj. euroa, laskua edellisvuodesta 37 milj. euroa. Uudisrakentamisen investoinnit olivat 56,9 milj. euroa. Osakkeisiin investoitiin 22,8 milj. euroa (Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin rahastoidut rahoitusvastikkeet)

Tapiolan taseyksikön investoinnit olivat 16,5 milj. euroa. Investoinnit ylitti talousarvio 0,8 milj. eurolla.

I INVESTOINTIOSA (kaupunki ilman liikelaitoksia, taseyksiköitä ja rahastoja)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	40 600	3 300	43 900	33 258	-10 642
Menot	215 466	9 500	224 966	207 470	-17 496
Netto	174 866	6 200	181 066	174 213	-6 853

Peruskaupungin investointimenojen toteuma oli 207,5 milj. euroa. Menot alittivat muutetun talousarvion 17,5 milj. eurolla. Suurimmat poikkeamat syntyivät aineettoman omaisuuden investoinneissa, joissa länsimetron valtionosuuksia kirjattiin 9,2 milj. euroa budjetoitua vähemmän sekä kone- ja kalustoinvestoinneissa, joita toteutettiin 3,4 milj. euroa ja ICT-investoinneissa, joita toteutettiin 3,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Investointituloja kertyi 33,3 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 10,6 milj. eurolla. Länsimetron valtionavustus alittui 9,2 milj. euroa. Muita tuloja kertyi 1,4 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

91 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

911 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	29 000	3 500	32 500	23 094	-9 406
Menot	41 959	4 500	46 459	33 923	-12 536
Netto	12 959	1 000	13 959	10 829	-3 130

(tulot ja menot sitovia)

Aineettomien investointien kautta kanavoidaan länsimetron valtionavustukset metroyhtiölle. Sekä menoihin että tuloihin oli budjetoitu metron II-vaiheen valtionavustuksia 29 milj. euroa. Vuodelle 2021 valtionosuuksia kirjattiin 19,8 milj. euroa. Valtionosuuden katto tuli täyteen vuonna 2021.

ICT-investoinnit toteutuivat 3,4 milj. talousarviota alhaisempana projektien siirryttyä muun muassa Sote-uudistuksen vuoksi.

92 MAA- JA VESIALUEET

92 MAA- JA VESIALUEET

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	1 300	-200	1 100	1 081	-19
Menot	8 000	0	8 000	7 827	-173
Netto	6 700	200	6 900	6 746	-154

(tulot ja menot sitovia)

Maanhankintaan käytettiin yhteensä 7,8 milj. euroa.

Maa-alueiden tuloja (tase-arvo) investointeihin kirjautui 1,1 milj. euroa.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto alensi tuloarviota 0,2 milj. euroa joulukuussa.

94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

A94 KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET (pl. liikuntapaikkojen perusparantaminen)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	10 300	0	10 300	8 998	-1 302
Menot	119 300	5 000	124 300	124 274	-26
Netto	109 000	5 000	114 000	115 276	1 276

(tulot ja menot sitovia)

Teknisen lautakunnan kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin oli alkuperäisessä talousarviossa varattu 119,3 milj. euroa. Sopimusrakentamista korotettiin vuoden aikana 5 milj. eurolla. Infran rakentaminen oli vuonna 2021 erittäin vilkasta ja tehokasta. Epidemiatilanteesta huolimatta investoinnit toteutuivat hyvin. Kilpailutettujen urakoiden hintataso oli 17 prosenttia alle kustannusarvioiden ja urakoitsijoiden tarjoushalukkuus oli aiempia vuosia suurempaa.

Suurin investointihanke on ollut Raide-Jokeri, jonka rakennustyöt Keilaniemen päätepysäkkiä lukuun ottamatta valmistuivat vuoden loppuun mennessä. Kehä I:n parantaminen Laajalahden kohdalla valmistui. Hankkeessa rakentui tien lisäksi silta Raide-Jokerille ja lähes 5 km pyöräily- ja kävelyväyliä. Raiteet saatiin vuoden 2021 loppuun mennessä lähes kokonaan asennettua Espoossa. Espoon kaupunkiratahankkeessa päästiin rakentamissuunnitteluvaiheeseen, joka jatkuu yhdessä Espoon ja Kauniaisten kaupunkien kanssa myös ensi vuoden ajan. Rakentamistyöt on tarkoitus aloittaa vuonna 2022 valmistelevilla töillä. Espoon infran rakentaminen perustuu paljon yksityisten maiden kaavoittamiseen ja tästä kaupungille maksettavaan maankäytösopimuskorvaukseen. Sopimuskorvauksien käyttökunnallistekniikan rakentamiseen oli korkealla tasolla. Sopimuskorvauksia käytettiin 30,8 milj. euroa.

Investointitulot olivat 9 milj. euroa, alittaen 1,3 milj. eurolla talousarvion (10,3 milj. euroa). Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioitiin, että Raide-Jokeri hankkeen investointitulot, valtionosuudet, olisivat 8,8 milj. euroa, perustuen sen hetken käytettävissä oleviin tietoihin ja ennusteisiin. Hankkeen tilikaudella toteutunut investointitulo valtiolta, oli 6,5 milj. euroa.

Talousarviomuutokset:

Valtuusto lisäsi ensimmäisen osavuosisikatsauksen yhteydessä maankäyttösopimuksilla rahoitettavien investointien määrärahaa 5 milj. euroa.

949 LIIKUNTAPAikkojen perusparantaminen

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	1 416	0	1 416	1 415	-1
Netto	1 416	0	1 416	1 415	-1

(tulot ja menot sitovia)

95 KONEET JA KALUSTO

Peruskaupungin kone- ja kalustoinvestointeihin käytettiin kaikkiaan 8,7 milj. euroa.

951 Yleishallinto (pl 9515)

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	3 501	0	3 501	2 345	-1 156
Netto	3 501	0	3 501	2 345	-1 156

(tulot ja menot sitovia)

IT-infrainvestoinnit kuituverkkoon ja verkon kytkimiin olivat 1,9 milj. euroa ja logistiikan auto- ja konehankinnat 0,5 milj. euroa. Logistiikan hankintoja tehtiin 1,3 milj. budjetoitua vähemmän.

95150 Kulttuurilautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	843	0	843	711	-132
Netto	843	0	843	711	-132

(tulot ja menot sitovia)

95151 Liikuntalautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	1 532	-80	1 452	1 525	73
Netto	1 532	-80	1 452	1 525	73

(tulot ja menot sitovia)

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi kolmannen osavuosisikatsauksen yhteydessä 80 000 euroa kasvun ja oppimisen toimialalle nuorisopalvelujen Luukin leirikeskukseen kalustamiseen.

952 Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	1 480	0	1 480	197	-1 283
Netto	1 480	0	1 480	197	-1 283

(tulot ja menot sitovia)

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan kone- ja kalustomenot vuonna 2021 olivat 0,2 milj. euroa. Perhekeskus Campuksen budjetoituja hankintoja siirtyi vuodelle 2022 1,1 milj. euroa.

953 Kasvun ja oppimisen toimiala**9531 Kasvun ja oppimisen lautakunta**

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	3 640	80	3 720	3 041	-679
Netto	3 640	80	3 720	3 041	-679

(tulot ja menot sitovia)

Koneet ja kalusto investointimäärärahat alittuivat 0,7 milj. eurolla. Osa tilojen ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannuksista kirjataan käyttötalouteen.

Talousarviomuutokset:

Kaupunginhallitus siirsi 80 000 euroa kolmannen osavuosisikatsauksen yhteydessä Luukin leirikeskukseen kalustamiseen.

9532 Svenska rum -lautakunta

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	445	0	445	231	-214
Netto	445	0	445	231	-214

(tulot ja menot sitovia)

954 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA**9541 Tekninen Itk**

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	650	0	650	640	-10
Netto	650	0	650	640	-10

(tulot ja menot sitovia)

96 OSAKKEET JA OSUUDET

961 YLEISHALLINTO

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot		0		84	84
Menot	200	0	200		-200
Netto	200	0	200	-84	-284
(tulot ja menot sitovia)					

Tuloja kertyi osakemyynneistä 84 000 euroa.

964 KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Menot	32 500	0	32 500	31 342	-1 158
Netto	32 500	0	32 500	31 342	-1 158
(tulot ja menot sitovia)					

Osakkeisiin ja osuuksiin varatuilla määrärahoilla maksettiin Länsimetro Oy:n vastiketta lainanhennyksiä varten yhteensä 30,1 milj. euroa. Tämän lisäksi tehtiin sijoituksia Turun Tunnin Juna Oy:n 1,3 milj. euroa.

2.5 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

(kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja)

	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021	Tot.-%
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	-13 972 878,54	-1 637 078,00	-15 609 956,54	179 695 061,78	195 305 018,32	-1 151
Tulorahoituksen korjaukset	-27 230 000,00	0,00	-27 230 000,00	-38 830 319,13	-11 600 319,13	143
	-41 202 878,54	-1 637 078,00	-42 839 956,54	140 864 742,65	183 704 699,19	-329
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-215 465 955,00	-9 500 000,00	-224 965 955,00	-207 470 381,33	17 495 573,67	92
Rahoitusosuudet investointeihin	39 300 000,00	3 500 000,00	42 800 000,00	32 092 712,95	-10 707 287,05	75
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	28 530 000,00	-200 000,00	28 330 000,00	36 385 841,36	8 055 841,36	128
	-147 635 955,00	-6 200 000,00	-153 835 955,00	-138 991 827,02	14 844 127,98	90
Toiminta ja investointien rahavirta, netto	-188 838 833,54	-7 837 078,00	-196 675 911,54	1 872 915,63	198 548 827,17	-1
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset muille	-35 834 000,00	-17 166 000,00	-53 000 000,00	-37 000 000,00	16 000 000,00	70
Antolainasaamisten vähennykset muilta	5 319 000,00		5 319 000,00	5 104 487,60	-214 512,40	96
	-30 515 000,00	-17 166 000,00	-47 681 000,00	-31 895 512,40	15 785 487,60	67
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	315 000 000,00		315 000 000,00		-315 000 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-80 491 000,00		-80 491 000,00	-71 790 644,95	8 700 355,05	89
Lyhytaikaisten lainojen muutos				223 727 331,54	223 727 331,54	
	234 509 000,00	0,00	234 509 000,00	151 936 686,59	-82 572 313,41	65
Oman pääoman muutokset	15 000 000,00		15 000 000,00	15 000 000,00		100
Muut maksuvalmiuden muutokset				-4 086 287,21	-4 086 287,21	
Vaikutus maksuvalmiuteen	30 155 166,46	-25 003 078,00	5 152 088,46	132 827 802,61	127 675 714,15	2 578

Vuonna 2021 peruskaupungin toiminnan ja investointien rahavirta oli 1,9 milj. euroa. Rahavirta toteutui alkuperäistä talousarviota parempana. Vaikutus maksuvalmiuteen oli kaikkiaan 133 milj. euroa.

Kaupungin sisäinen rahoitus on järjestetty siten, että peruskaupunki nostaa pitkäaikaiset lainat ja rahoittaa liikelaitoksia ja taseyksiköitä sisäisesti välitystilin kautta. Tämän vuoksi peruskaupungin vaikutus maksuvalmiuteen on huomattavasti positiivisempi kuin koko kaupungin tarkastelussa, jossa mukana ovat myös liikelaitokset ja taseyksiköt. Lyhytaikaisten velkojen muutos johtuu pääosin tytäryhtiöiden konsernitilillä olevien kassavarojen muutoksista, jotka näkyvät kaupungin lyhytaikaisena velkana tai saatavana. Lyhytaikaisia lainoja ei budjetoida talousarviossa.

Talousarvioon merkitty 15 milj. euron rahastojen purku toteutui talousarvion mukaisesti. Lainanottovaltuutta oli budjetoitu 315 milj. euroa, jota ei vuoden aikana käytetty. Lainan lyhennykset toteutuivat hieman talousarviota alhaisempaan.

Muut maksuvalmiuden muutokset sisältävät tilikauden aikaiset muutokset muun muassa saamisissa ja korottomissa veloissa.

VERTAILUT TALOUSARVION SITOVUUSTASOLLA

87 Antolainat

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	5 319	0	5 319	5 104	-215
Menot	-35 834	-17 166	-53 000	-37 000	16 000
Netto	-30 515	-17 166	-47 681	-31 896	15 785

Vuonna 2021 antolainojen tulot muodostuivat lainojen lyhennyksistä tytäryhtiöiltä.

Antolainojen menot ovat lainanantoa konsernin sisällä. Muutetussa talousarviossa oli budjetoitu antolainaa 53,0 milj. euroa, josta nostettiin 37,0 milj. euroa. Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitiloille antolainattiin 22,0 milj. euroa. Lisäksi Kiinteistö Oy Matinkylän uimahallille antolainattiin 8,0 milj. euroa ja Kiinteistö Oy Matinkylän lukiolle 7,0 milj. euroa. Antolainojen nostot toteutuivat alle muutettuun talousarvioon budjetoidun, mikä johtuu kaikkien yhtiöiden ennakoitua hitaammasta rahoitustarpeesta.

88 Talousarviolainat

1000 EUR	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Tulot	315 000	0	315 000		-315 000
Menot	-80 491	0	-80 491	-71 791	8 700
Netto	234 509	0	234 509	-71 791	-306 300

Vuodelle 2021 oli talousarviossa budjetoitu 315,0 milj. euroa uutta lainannostovaltuutta, jota ei käytetty lainkaan. Lainoja lyhennettiin vastaavana aikana noin 71,8 milj. eurolla ja pitkäaikainen lainakanta vuoden lopussa oli 1 038,7 milj. euroa.

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	01.01.-31.12.2021		01.01.-31.12.2020	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	98 996 594,23		96 348 485,42	
Maksutuotot	127 364 395,45		107 874 985,20	
Tuet ja avustukset	102 033 098,18		20 193 111,09	
Muut toimintatuotot	<u>153 497 840,04</u>	481 891 927,90	<u>179 589 927,91</u>	404 006 509,62
Valmistus omaan käyttöön		12 325 388,15		12 157 934,74
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-583 328 053,03		-553 421 199,38	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-118 672 313,36		-114 763 453,78	
Muut henkilösivukulut	-23 233 014,95		-19 805 811,15	
Palvelujen ostot	-997 079 710,95		-918 495 125,42	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-72 736 093,27		-64 805 494,53	
Avustukset	-116 418 242,02		-139 002 412,17	
Muut toimintakulut	<u>-132 923 384,38</u>	-2 044 390 811,96	<u>-132 261 936,02</u>	-1 942 555 432,45
Toimintakate		-1 550 173 495,91		-1 526 390 988,09
Verotulot		1 711 153 951,75		1 605 339 965,75
Valtionosuudet		139 004 408,00		205 086 851,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	15 270 454,14		15 430 494,34	
Muut rahoitustuotot	79 533 900,53		23 810 966,12	
Korkokulut	-9 148 912,50		-9 339 960,98	
Muut rahoituskulut	<u>-3 205 321,80</u>	82 450 120,37	<u>-9 521 668,78</u>	20 379 830,70
Vuosikate		382 434 984,21		304 415 659,36
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-188 200 181,04		-174 975 920,65	
Arvonalentumiset	<u>-1 964 558,81</u>	-190 164 739,85	<u>-343 218,28</u>	-175 319 138,93
Tilikauden tulos		192 270 244,36		129 096 520,43
Poistoeron muutos				
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	<u>-232 407,70</u>	-232 407,70	<u>-1 232 407,71</u>	-1 232 407,71
Rahastojen muutos				
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	<u>14 994 925,83</u>	14 994 925,83	<u>15 019 442,67</u>	15 019 442,67
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		207 032 762,49		142 883 555,39
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %		23,7		20,9
Vuosikate/Poistot, %		201,1		173,6
Vuosikate, euroa/asukas		1 286		1 040
Asukasmäärä (ennakkotieto)		297 354		292 796

3.2 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	01.01.-31.12.2021	01.01.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	382 434 984,21	304 415 659,36
Tulorahoituksen korjaukset	<u>-58 505 728,54</u>	<u>-68 979 981,13</u>
	323 929 255,67	235 435 678,23
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-318 201 016,98	-424 525 224,08
Rahoitusosuudet investointimenoihin	33 797 851,76	82 340 802,35
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>63 771 377,81</u>	<u>71 140 745,27</u>
	-220 631 787,41	-271 043 676,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	103 297 468,26	-35 607 998,23
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-37 000 000,00	-27 000 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	<u>5 104 487,60</u>	<u>4 901 975,91</u>
	-31 895 512,40	-22 098 024,09
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	285 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71 790 644,95	-68 169 655,92
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>223 727 331,54</u>	<u>34 749 003,39</u>
	151 936 686,59	251 579 347,47
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 189 992,70	-376 962,98
Vaihto-omaisuuden muutos	1 140 947,46	-6 701 319,71
Saamisten muutos	41 265 997,86	-27 450 474,01
Korottomien velkojen muutos	<u>-58 014 124,24</u>	<u>81 999 978,41</u>
	-14 417 186,22	47 471 221,71
Rahoituksen rahavirta	105 623 987,97	276 952 545,09
Rahavarojen muutos	208 921 456,23	241 344 546,86
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 343 717 367,49	1 134 795 911,26
Rahavarat 1.1.	<u>1 134 795 911,26</u>	<u>893 451 364,40</u>
	208 921 456,23	241 344 546,86
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-150 535 848,43	-300 271 304,94
Investointien tulorahoitus, %	134,5	89,0
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	1,9
Lainanhoitokate	4,8	4,0
Kassan riittävyys, pv	198	169
Asukasmäärä (ennakkotieto)	297 354	292 796

3.3 TASE

TASE 31.12.	2021	2020
V A S T A A V A A	4 892 303 185,39	4 609 214 375,55
A PYSYVÄT VASTAAVAT	3 367 430 131,35	3 250 211 539,96
I Aineettomat hyödykkeet	68 020 149,94	66 871 901,54
1. Aineettomat oikeudet	21 118 097,10	16 561 373,08
2. Muut pitkävaikutteiset menot	46 902 052,84	50 310 528,46
II Aineelliset hyödykkeet	2 154 658 532,99	2 125 626 557,96
1. Maa- ja vesialueet	398 506 787,01	391 685 107,41
2. Rakennukset	615 944 635,67	592 115 890,17
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 061 458 919,41	1 042 271 571,06
4. Koneet ja kalusto	24 794 287,73	26 117 859,91
5. Muut aineelliset hyödykkeet	1 023 968,55	877 480,69
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 929 934,62	72 558 648,72
III Sijoitukset	1 144 751 448,42	1 057 713 080,46
1. Osakkeet ja osuudet	751 916 664,74	696 773 809,18
3. Muut lainasaamiset	391 792 092,26	359 896 579,86
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	6 423 647,11	7 067 939,57
1. Valtion toimeksiannot	5 965 251,08	6 609 423,54
2. Lahjoitusrahastojen varat	458 396,03	458 516,03
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 518 449 406,93	1 351 934 896,02
I Vaihto-omaisuus	7 156 001,04	8 296 948,50
1. Aineet ja tarvikkeet	7 156 001,04	8 296 948,50
II Saamiset	167 576 038,40	208 842 036,26
Pitkäaikaiset saamiset	28 357 514,59	38 372 248,11
2. Lainasaamiset	134 999,29	114 667,33
4. Siirtosaamiset	28 222 515,30	38 257 580,78
Lyhytaikaiset saamiset	139 218 523,81	170 469 788,15
1. Myyntisaamiset	32 059 688,39	28 208 874,02
2. Lainasaamiset	149 268,18	259 154,26
3. Muut saamiset	23 779 957,91	20 126 691,46
4. Siirtosaamiset	83 229 609,33	121 875 068,41
III Rahoitusarvopaperit	996 608 774,83	747 498 781,50
1. Osakkeet ja osuudet	151 382,81	91 993,58
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	12 000 000,00
4. Muut arvopaperit	984 457 392,02	735 406 787,92
IV Rahat ja pankkisaamiset	347 108 592,66	387 297 129,76

TASE 31.12.	2021	2020
VASTATTAVAA	4 892 303 185,39	4 609 214 375,55
A OMA PÄÄOMA	2 865 733 001,60	2 673 695 164,94
I Peruspääoma	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
III Muut omat rahastot	602 583 968,89	591 991 752,53
IV Edellisten tilikausien ylijäämä	611 983 486,46	494 687 073,26
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	207 032 762,49	142 883 555,39
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	189 609 262,44	189 376 854,74
1. Poistoero	189 609 262,44	189 376 854,74
C PAKOLLISET VARAUKSET	5 414 133,68	9 063 830,79
2. Muut pakolliset varaukset	5 414 133,68	9 063 830,79
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	10 188 401,36	9 642 701,12
1. Valtion toimeksiannot	5 965 251,08	6 609 423,54
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	33 396,03	33 516,03
3. Muut toimeksiantojen pääomat	4 189 754,25	2 999 761,55
E VIERAS PÄÄOMA	1 821 358 386,31	1 727 435 823,96
I Pitkäaikainen	977 822 909,70	1 044 826 875,52
1. Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	940 513 355,39	1 007 358 548,46
3. Lainat julkisyhteisöiltä	1 236 998,10	1 319 077,16
5. Saadut ennakot	6 071 584,21	6 148 277,90
7. Muut velat	972,00	972,00
II Lyhytaikainen	843 535 476,61	682 608 948,44
2. Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	316 845 193,07	71 688 180,87
3. Lainat julkisyhteisöiltä	82 079,07	102 464,09
4. Lainat muilta luotonantajilta	103 760 890,64	130 033 559,10
5. Saadut ennakot	174 604 084,17	160 424 448,78
6. Ostovelat	87 796 103,64	109 903 006,90
7. Muut velat	14 369 640,41	19 893 977,68
8. Siirtovelat	146 077 485,61	190 563 311,02
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	64,8	64,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	70,4	70,5
Kertynyt yli-/alijäämä	819 016 249	637 570 629
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 754	2 178
Lainakanta 31.12., €	1 392 438 516	1 240 501 830
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 683	4 237
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	2 076 517 310	1 738 794 617
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 983	5 939
Lainasaamiset, €	391 792 092	359 896 580
Asukasmäärä (ennakkotieto)	297 354	292 796

3.4 KONSERNITILINPÄÄTÖS

KONSERNITULOSLASKELMA

	2021	2020
Toimintatuotot	1 313 483 563,92	1 178 887 687,71
Toimintakulut	-2 779 679 633,16	-2 601 117 546,03
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	4 616 399,40	1 586 521,44
Toimintakate	-1 461 579 669,84	-1 420 643 336,88
Verotulot	1 711 153 951,75	1 605 339 965,75
Valtionosuudet	200 725 094,66	267 012 841,35
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	11 351 288,09	11 506 345,32
Muut rahoitustuotot	89 110 772,03	34 821 238,44
Korkokulut	-50 403 886,20	-50 960 891,77
Muut rahoituskulut	-5 243 206,93	-12 336 167,30
Vuosikate	495 114 343,56	434 739 994,91
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-336 930 251,70	-324 547 986,58
Omistuksen eliminointierot	4 874 691,54	-1 716 821,37
Arvonalentumiset	-1 966 339,20	-4 429 403,59
Tilikauden tulos	161 092 444,19	104 045 783,35
Tilinpäätössiirrot	15 059 824,56	15 019 442,67
Tilikauden verot	-1 285 475,46	-836 928,92
Laskennalliset verot	-1 504 831,72	617 386,99
Vähemmistöosuudet	3 861 908,00	4 334 460,22
Tilikauden ylijäämä	177 223 869,58	123 180 144,32
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	47,3	45,3
Vuosikate/Poistot, %	148,2	131,5
Vuosikate, euroa/asukas	1 665	1 484
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	297 354	292 913

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	495 114 343,56		434 739 994,91	
Tilikauden verot	-1 285 475,46		-836 928,92	
Tulorahoituksen korjaukset	-73 597 461,25	420 231 406,85	-78 968 572,86	354 934 493,13
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-560 356 181,88		-784 640 283,51	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	34 723 989,30		84 955 749,32	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	54 080 421,32	-471 551 771,25	91 312 140,05	-608 372 394,14
Toiminnan ja investointien rahavirta		-51 320 364,40		-253 437 901,01
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-1 307,95	
Antolainasaamisten vähennykset	2 575 579,44	2 575 579,44	2 750 493,24	2 749 185,29
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	183 260 447,89		666 901 989,95	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-199 150 487,79		-176 149 142,52	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	249 856 295,71	233 966 255,81	-4 876 526,61	485 876 320,82
Oman pääoman muutokset		12 568 926,14		-420 054,84
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 196 210,60		-368 044,09	
Vaihto-omaisuuden muutos	3 088 819,15		-14 308 443,45	
Saamisten muutos	22 864 931,24		-40 752 599,26	
Korottomien velkojen muutos	-16 826 361,16	10 323 599,83	90 096 366,68	34 667 279,87
Rahoituksen rahavirta		259 434 361,22		522 872 731,14
Rahavarojen muutos		208 113 996,83		269 434 830,13
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 457 205 318,66		1 249 091 321,84	
Rahavarat 1.1.	1 249 091 321,84	208 113 996,83	979 656 491,70	269 434 830,13
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €		-1 012 223 618,06		-1 333 820 875,48
Investointien tulorahoitus, %		94,2		62,1
Laskennallinen lainanhoitokate		0,9		0,8
Lainanhoitokate		2,2		2,1
Kassan riittävyys, pv		148		126

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	30 500 693,71	24 525 931,74
Muut pitkävaikutteiset menot	83 573 374,84	85 969 901,77
Ennakkomaksut	1 347 805,83	908 339,51
	<u>115 421 874,39</u>	<u>111 404 173,02</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	571 148 883,36	561 697 348,33
Rakennukset	2 621 636 152,84	2 593 446 053,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 436 513 453,22	1 386 549 392,62
Koneet ja kalusto	111 204 892,87	118 936 873,61
Muut aineelliset hyödykkeet	33 334 062,39	36 232 900,79
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 122 454 650,64	1 003 113 756,39
	<u>5 896 292 095,33</u>	<u>5 699 976 325,50</u>
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	96 630 779,90	90 133 173,25
Muut osakkeet ja osuudet	31 748 114,00	31 482 448,15
Muut lainasaamiset	199 992 234,22	202 567 813,66
Muut saamiset	1 148 784,18	1 148 784,18
	<u>329 519 912,29</u>	<u>325 332 219,24</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	6 944 313,17	7 470 818,24
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 804 224,96	1 747 136,74
Muut toimeksiantojen varat	708 157,25	964 557,08
	<u>9 456 695,38</u>	<u>10 182 512,06</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	19 589 220,77	22 631 277,13
Muu vaihto-omaisuus	1 073 865,97	1 120 628,76
	<u>20 663 086,74</u>	<u>23 751 905,89</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	8 063 129,29	8 042 797,33
Muut saamiset	9 478 531,71	114 051,02
Siirtosaamiset	28 222 515,30	38 263 992,08
	<u>45 764 176,30</u>	<u>46 420 840,43</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	56 579 239,38	55 183 580,60
Lainasaamiset	244 482,99	347 810,35
Laskennalliset verosaamiset	1 967 876,41	3 456 090,21
Muut saamiset	41 549 072,83	39 472 254,35
Siirtosaamiset	100 549 692,08	132 831 719,39
	<u>200 890 363,69</u>	<u>231 291 454,90</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	162 983,86	113 444,07
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	40 267 690,17	33 049 237,15
Joukkovelkakirjalainasaamiset	12 000 000,00	12 000 000,00
Muut arvopaperit	991 704 560,32	742 696 466,07
	<u>1 044 135 234,35</u>	<u>787 859 147,29</u>
Rahat ja pankkisaamiset	413 070 084,31	461 232 174,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>8 075 213 522,78</u>	<u>7 697 450 752,87</u>

KONSERNITASE

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 444 132 783,78	1 444 132 783,78
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	420 489,83	420 489,83
Arvonkorotusrahasto	187 450,32	187 450,32
Muut omat rahastot	605 523 173,16	593 998 556,80
Edellisten tilikausien ylijäämä	640 100 086,25	542 507 084,12
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	177 223 869,58	123 180 144,32
	<u>2 867 587 832,90</u>	<u>2 704 426 489,15</u>
VÄHEMMISTÖOSUDET	8 849 060,12	8 520 642,30
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	101 877,75	144 699,75
Muut pakolliset varaukset	20 873 769,45	24 010 755,79
	<u>20 975 647,20</u>	<u>24 155 455,54</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	6 949 843,66	7 471 635,55
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 382 284,27	1 325 196,59
Muut toimeksiantojen pääomat	4 929 169,58	3 994 071,45
	<u>13 261 297,51</u>	<u>12 790 903,59</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 711 627 590,23	3 714 551 473,42
Lainat julkisyhteisöiltä	309 482 538,68	332 328 630,23
Saadut ennakot	15 912 343,17	14 872 661,17
Liittymismaksut ja muut velat	19 720 196,18	19 719 916,18
Laskennalliset verovelat	333 201,01	316 583,09
	<u>4 087 075 869,25</u>	<u>4 111 789 264,08</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	20 286 000,00	20 286 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	445 902 529,57	186 090 817,53
Lainat julkisyhteisöiltä	2 548 120,27	2 562 849,29
Lainat muilta luotonantajilta	21 706,34	82 458,81
Saadut ennakot	195 879 900,19	185 294 105,72
Ostovelat	179 819 717,60	202 662 770,70
Muut velat	35 190 357,56	43 082 010,67
Siirtovelat	197 815 484,32	195 706 985,54
	<u>1 077 463 815,80</u>	<u>835 767 998,23</u>
VASTATTAVAA YHTEENSA	<u><u>8 075 213 522,78</u></u>	<u><u>7 697 450 752,87</u></u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	36,6	36,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	153,6	155,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	817 324	665 687
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	2 749	2 273
Konsernin lainat, euroa/asukas	15 200	14 632
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	4 519 868	4 285 902
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5 460 678 054	5 142 734 156
Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	18 364	17 557
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	199 992	202 568
Kaupungin asukasmäärä 31.12. (ennakkotieto)	297 354	292 913
Henkilöstön lukumäärä keskimäärin	17 169	16 615

4 LIITETIEDOT

4.1 KUNNAN JA KONSERNIN LIITETIEDOT

1) Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia, kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ja lausuntoja. Pääsääntöisesti sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Maankäyttösopimukset, joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaisia velvoitteita ei ole tehty, on kirjattu velkoihin saatuina ennakkomaksuina.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alhaisemman todennäköisen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen keskihintamenetelmän mukaan painotettuun hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Kunnan johdannaiset on tehty suojaustarkoituksessa. Johdannaiset on käsitelty kirjanpitolain 5:2 §:n mukaisesti, jolloin niistä annettavat tiedot on esitetty taseen liitetietoina.

2) Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Sosiaalisen luottotuksen luottotappiot on tilikauden tilinpäätöksessä esitetty Kunta ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja Auran mukaisesti muissa rahoituskuluissa. Aiemmin luottotappiot on esitetty muissa toimintakuluissa. Vastaava muutos koskee myös luottotappioihin saatuja suorituksia.

Palvelusetelikulut on tilikauden tilinpäätöksessä esitetty asiakaspalvelujen ostoissa Kunta ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja Auran mukaisesti. Aiemmin palvelusetelikulut on esitetty Tuet ja avustukset -ryhmässä.

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden käsittely tilinpäätöksessä

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevien liitetietojen vuokravastuita on korjattu vuoden 2020 osalta -10.039.998,89 €.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät, joissa Espoo on jäsenenä, sekä osakkuusyhteisöt. Yhdisteltyjen yhtiöiden ja säätiöiden tilikaudet noudattavat kaupungin tilikautta, joka on kalenterivuosi.

Kuntayhtymät on yhdistelty omistussuuden mukaisessa suhteessa. Yhdisteltyjen kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty omistussuuden mukaisessa suhteessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty Espoon kaupungin osakkuusyhtiötä As Oy Espoon Siuntionportti 6, Espoon Asunnot Oy:n tytäryhteisöjä (4 kpl) ja osakkuusyhtiöitä (13 kpl) ja WeeGee Oy:n osakkuusyhtiötä Koy Espoon Kulttuuriparkkia.

Keskeisten omistusten eliminointi

Konsernin keskinäiset omistukset on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat sekä olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Tytäryhteisöjen vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi sekä jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilta tilikausilta kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty konsernitilinpäätökseen konsernin omistussuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen tilikauden voitosta/tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Osakkuusyhteisöjen pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on olennaisilta osin oikaistu suunnitelman mukaisiksi niissä yhtiöissä, joissa poistoja ei ole tehty lainkaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Hankintamenuon aktivoidut korkomenot

Hankintamenuon aktivoidut korkomenot on purettu konsernissa pysyvistä vastaavista tilikauden kuluksi korkomenoihin.

Kiinteistöveron käsittely

Kiinteistöveroa ei ole eliminoitu.

Poikkeavat tilikaudet

Osakkuusyhteisö Koy Soukan Pienteollisuustalon tilikausi on ollut 1.9.2020–31.8.2021.

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden käsittely tilinpäätöksessä

Osa arvonalentumisista on aikaisemmissa tilinpäätöksissä esitetty suunnitelman mukaisten poistojen ryhmässä. Nyt kaikki arvonalentumiset esitetään arvonalentumisissa. Muutokset on tehty myös edellisen tilikauden vertailutietoihin.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6)	Toimintatuotot tehtävälueittain			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Konsernihallinto	0,00	9 121 826,04	6 689 613,28	9 120 960,68
Elinvoiman tulosalue			9 004 945,49	8 933 390,92
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala	0,00	532 433 388,06	143 184 604,27	66 988 841,26
Kasvun ja oppimisen toimiala	0,00	49 499 244,89	44 053 169,78	34 867 279,94
Kaupunkiympäristön toimiala	0,00	587 833 228,73	186 946 482,76	192 583 751,52
Rahastot			196 215,18	236 245,82
Liikelaitokset ja muut taseyksiköt			91 816 897,14	91 276 039,48
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 178 887 687,71</i>	<i>481 891 927,90</i>	<i>404 006 509,62</i>

7)	Verotulojen erittely			
			Kunta	
			2021	2020
Kunnan tulovero			1 374 988 109,29	1 356 824 104,51
Osuus yhteisöveron tuotosta			203 093 356,90	136 178 179,53
Kiinteistövero			133 072 485,56	112 337 681,71
<i>Verotulot yhteensä</i>			<i>1 711 153 951,75</i>	<i>1 605 339 965,75</i>

8)	Valtionosuuksien erittely			
			Kunta	
			2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus			64 484 660,00	129 216 520,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>			<i>-172 093 306,00</i>	<i>-168 404 987,00</i>
<i>Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus</i>				
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet			-5 649 286,00	-10 014 872,00
Verotulomenetysten korvaus			80 169 034,00	85 885 203,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>			<i>139 004 408,00</i>	<i>205 086 851,00</i>

9)	Palvelujen ostojen erittely			
			Kunta	
			2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot			-563 365 527,85	-517 670 617,09
Muiden palvelujen ostot			-433 714 183,10	-400 824 508,33
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>			<i>-997 079 710,95</i>	<i>-918 495 125,42</i>

10)	Valtuustoryhmille annetut tuet			
			Kunta	
			2021	2020
Espoon Keskusta			2 022,40	3 000,00
Espoon Kokoomus			28 000,00	27 500,00
Espoon Perussuomalaiset			4 670,53	943,04
Espoon Vihreät			15 750,00	17 000,00
Suomen ruotsalainen kansanpuolue			6 000,00	6 000,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue			10 000,00	10 000,00
Espoon Vasemmisto			0,00	3 000,00
Suomen kristillisdemokraatit			2 369,90	2 000,00
Espoon Siniset ry			0,00	2 000,00
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>			<i>68 812,83</i>	<i>71 443,04</i>

11)

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Osuus Kehä I Turunväylä-Vallikallio (kv 12.11.2007)	15
Osuudet rakennuksiin ennen 31.12.2012	30
Osuudet rakennuksiin 1.1.2013 lähtien	20
Osuudet koneisiin ja laitteisiin	15
Osuudet Kampin terminaaliin	15
Osuudet kaupunkirataan (kv 7.6.2004)	10
Atk-ohjelmistot	3
Muut aineettomat oikeudet	5
Muut pitkävaikutteiset menot	
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot	kirjataan vuosikuluksi
Muut (*)	3
(*) erillisellä päätöksellä poistoajaksi voidaan määrittellä enintään 20 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat	
Hallinto- ja laitosrakennukset ennen 31.12.2012	30
Hallinto- ja laitosrakennukset 1.1.2013 lähtien	20
Vesilaitoksen rakennukset ja rakennelmat	30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20
Talousrakennukset	15
Vapaa-ajan rakennukset ennen 31.12.2012	20
Vapaa-ajan rakennukset 1.1.2013-30.4.2017	10
Vapaa-ajan rakennukset 1.5.2017 lähtien	20
Asuinrakennukset	30
Kalliotilat	50
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	15
Sillat, laiturit ja uimalat ennen 31.12.2004	10
Sillat, laiturit ja uimalat 1.1.2005 lähtien	15
Muut maa- ja vesirakenteet	15
Vedenjakeluverkosto	30
Viemäriverkko	30
Sadevesiviemäriverkko	30
Kaukolämpöverkko	20
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10
Maakaasuverkko	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Sähkö-, vesi- yms. laitoskoneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15
Liikenteen ohjauslaitteet ennen 31.12.2004	10
Liikenteen ohjauslaitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Liikenteen ohjauslaitteet 1.5.2017 lähtien	10
Vesilaitoksen kiinteät laitteet	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet ennen 31.12.2004	10
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.1.2005-30.4.2017	15
Muut kiinteät koneet ja laitteet 1.5.2017 lähtien	10
Tunnelit	50
Viemäritunnelit	50

Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8
Muut kuljetusvälineet	5
Muut liikkuvat työkoneet	5
Muut raskaat koneet	10
Suurkeittiölaitteet ja -koneet 1.12.2017 alkaen	10
Muut kevyet koneet	5
Laboratoriolaitteet	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5
Atk-laitteet	3
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poisteta
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta
Sijoitukset	ei poisteta
Täydennys metron käyttöomaisuuden osalta	
METRON OMAISUUSRYHMÄ	
Aineettomat hyödykkeet	
Atk-ohjelmat	3
Käyttönohjausjärjestelmät 31.12.2017 asti	20
Käyttönohjausjärjestelmät 1.1.2018 alkaen	10
Aineelliset hyödykkeet	
Metrotunnelit 31.12.2017 asti	40
Metrotunnelit 1.1.2018 alkaen	60
Metroasemat	40
Alusrakenteet	40
Päälysrakenne	40
Metrosillat	30
Hissit ja liukuportaat	30
Sähkönsyöttöasemat	30
Metron rataaväylän varusteet	20
Asetinlaitteet	20
Muut kiinteät rakenteet	8-20
METRON PERUSKORJAUKSET:	
Metroradan peruskorjaus	35
Metroaseman peruskorjaukset:	
Rauta- ja betonirakenteet (kantavien rauta- ja betonirakenteiden uusiminen tai perusteellinen korjaus)	40
Peruskorjaus (tila- ja rakenteiden muutokset sekä kaikkien pintamateriaalien uusiminen)	25
Pintamateriaalien uusinta (maalaukset, pintamateriaalien ja kiintokalusteiden uusiminen)	20
Ikkunat (ikkunoiden uusiminen)	20
Julkisivukunnostus (asemien lasien, peltien, teräsrakenteiden kunnostukset ja maalaukset)	15
Ulkoalueet (asfaltit, kiveykset, nurmikkoalueet, istutukset, aidat, katokset)	10
Lämmönjako- ja ilmanvaihtokonehuoneet (koneiden ja laitteiden uusiminen)	15
LVlas-peruskorjaus ja pumppaamot, tekniikan (lämpö, vesi, viemäri) peruskorjaus ja uusiminen	10
Valaistuksen peruskorjaus	15
Isot liukuportaat (asemien isojen liukuportaiden uusiminen koneistoineen)	25
Pienet liukuportaat (asemien pienten liukuportaiden uusiminen koneistoineen)	15
Hissit (hissien uusiminen, hissikori koneistoineen)	15
Liukuovet (liukuovien uusiminen koneistoineen)	10
Video- ja turvajärjestelmien peruskorjaus (asemien video- ja turvalaitteiden peruskorjaus)	10
Tunnelituulen hallintajärjestelmät (metrotunnelin tuulen hallintajärjestelmän uusiminen)	10
WC (peruskorjaus)	10
Opasteet (peruskorjaus)	10

12) **Pakollisten varausten muutokset**

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevastuu 1.1.	144 699,75	182 249,90	0,00	29 600,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-37 550,15	0,00	-29 600,00
<i>Eläkevastuu 31.12.</i>	<i>144 699,75</i>	<i>144 699,75</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muut pakolliset varaukset 1.1.	24 010 755,77	25 474 033,94	9 063 830,79	9 531 961,87
Lisäykset tilikaudella	0,00	467 973,62	224 869,33	133 333,33
Vähennykset tilikaudella	0,00	-1 931 251,79	-3 874 566,44	-601 464,41
<i>Muut pakolliset varaukset 31.12.</i>	<i>24 010 755,77</i>	<i>24 010 755,77</i>	<i>5 414 133,68</i>	<i>9 063 830,79</i>

13) **Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0,00	72 894 732,38	50 559 382,55	66 934 371,05
Rakennusten myyntivoitot	0,00	400 000,00	662 837,87	400 000,00
Muut myyntivoitot	0,00	3 120 179,54	3 796 203,72	1 148 178,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>76 414 911,92</i>	<i>55 018 424,14</i>	<i>68 482 549,05</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	-299,00	-822,00	-299,00
Rakennusten myyntitappiot			-4 393,03	0,00
Muut myyntitappiot	0,00	-305 872,92	-157 177,68	0,00
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-306 171,92</i>	<i>-162 392,71</i>	<i>-299,00</i>
Omistuksen eliminointierot				
Tilikauden kuluksi kirjattu	0,00	-1 716 821,37		
<i>Eliminointierot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 716 821,37</i>		

15) **Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely**

		Kunta	
		2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä		891 346,53	279 347,79
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		2 628 991,70	2 061 622,90
<i>Yhteensä</i>		<i>3 520 338,23</i>	<i>2 340 970,69</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19)

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		Kunta	
		2021	2020
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>			
Aineettomat oikeudet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		16 561 373,08	11 345 107,36
Lisäykset tilikauden aikana		14 155 260,18	10 620 554,63
Rahoitusosuudet tilikaudella		-3 269 409,33	-1 376 566,00
Tilikauden poisto		-5 492 940,78	-3 939 855,11
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-836 186,05	-87 867,80
Poistamaton hankintameno 31.12.		21 118 097,10	16 561 373,08
Muut pitkävaikutteiset menot			
Poistamaton hankintameno 1.1.		50 310 528,46	51 478 881,82
Lisäykset tilikauden aikana		23 304 077,73	72 212 903,35
Rahoitusosuudet tilikaudella		-19 824 972,14	-66 837 077,38
Tilikauden poisto		-6 887 581,21	-6 544 179,33
Poistamaton hankintameno 31.12.		46 902 052,84	50 310 528,46
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.		66 871 901,54	62 823 989,18
Lisäykset tilikauden aikana		37 459 337,91	82 833 457,98
Rahoitusosuudet tilikaudella		-23 094 381,47	-68 213 643,38
Tilikauden poisto		-12 380 521,99	-10 484 034,44
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-836 186,05	-87 867,80
Poistamaton hankintameno 31.12.		68 020 149,94	66 871 901,54
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>			
Maa- ja vesialueet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		391 685 107,41	376 128 237,31
Lisäykset tilikauden aikana		7 902 651,22	15 992 784,76
Vähennykset tilikauden aikana		-1 080 971,62	-435 914,66
Poistamaton hankintameno 31.12.		398 506 787,01	391 685 107,41
Rakennukset			
Poistamaton hankintameno 1.1.		592 115 890,17	578 925 979,66
Lisäykset tilikauden aikana		24 223 570,06	24 714 428,04
Rahoitusosuudet tilikaudella		-1 172 381,81	-225 000,00
Vähennykset tilikauden aikana		-235 555,16	0,00
Siirrot erien välillä		55 535 097,22	39 110 553,23
Tilikauden poisto		-53 960 484,62	-50 183 971,63
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-561 500,19	-226 099,13
Poistamaton hankintameno 31.12.		615 944 635,67	592 115 890,17
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		1 042 271 571,06	994 947 101,21
Lisäykset tilikauden aikana		9 397 906,11	13 739 451,44
Rahoitusosuudet tilikaudella		-8 998 331,48	-13 719 170,69
Siirrot erien välillä		129 923 599,30	150 969 036,87
Tilikauden poisto		-111 135 825,58	-103 664 847,77
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 061 458 919,41	1 042 271 571,06
Koneet ja kalusto			
Poistamaton hankintameno 1.1.		26 117 859,91	25 901 673,87
Lisäykset tilikauden aikana		8 093 632,51	8 559 843,32
Rahoitusosuudet tilikaudella		-532 757,00	-182 988,28
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	-21 588,94
Siirrot erien välillä		1 838 899,16	2 503 986,75
Tilikauden poisto		-10 723 346,85	-10 643 066,81
Poistamaton hankintameno 31.12.		24 794 287,73	26 117 859,91
Muut aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.		877 480,69	877 480,69
Lisäykset tilikauden aikana		146 487,86	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.		1 023 968,55	877 480,69

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Poistamaton hankintameno 1.1.		72 558 648,72	42 735 999,49
Lisäykset tilikauden aikana		168 205 754,15	223 945 123,15
Vähennykset tilikauden aikana		0,00	-1 509 645,72
Siirrot erien välillä		-187 297 595,68	-192 583 576,85
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-536 872,57	-29 251,35
Poistamaton hankintameno 31.12.		52 929 934,62	72 558 648,72
Aineelliset hyödykkeet yhteensä			
Poistamaton hankintameno 1.1.		2 125 626 557,96	2 019 516 472,23
Lisäykset tilikauden aikana		217 970 001,91	286 951 630,71
Rahoitusosuudet tilikaudella		-10 703 470,29	-14 127 158,97
Vähennykset tilikauden aikana		-1 316 526,78	-1 967 149,32
Tilikauden poisto		-175 819 657,05	-164 491 886,21
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-1 098 372,76	-255 350,48
Poistamaton hankintameno 31.12.		2 154 658 532,99	2 125 626 557,96

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 555 130,71	3 405 511,87	1 346 121,47	1 270 177,91
Muut maa- ja vesialueet	567 593 752,65	558 291 836,46	397 160 665,54	390 414 929,50
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>571 148 883,36</i>	<i>561 697 348,33</i>	<i>398 506 787,01</i>	<i>391 685 107,41</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset			
		Kunta	
		2021	2020
Osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.		696 773 809,18	642 725 019,69
Lisäykset		62 771 677,16	54 740 135,39
Vähennykset		-7 598 821,60	-691 345,90
Arvonlennukset		-30 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.		751 916 664,74	696 773 809,18
Pääomalainasaamiset			
Hankintameno 1.1.		651 759,63	802 891,26
Vähennykset		-138 098,09	-151 131,63
Hankintameno 31.12.		513 661,54	651 759,63
Muut lainasaamiset			
Hankintameno 1.1.		359 244 820,23	336 995 664,51
Lisäykset		37 000 000,00	27 000 000,00
Vähennykset		-4 966 389,51	-4 750 844,28
Hankintameno 31.12.		391 278 430,72	359 244 820,23
Muut saamiset			
Hankintameno 1.1.		1 042 691,42	1 042 691,42
Hankintameno 31.12.		1 042 691,42	1 042 691,42
Sijoitukset yhteensä			
Hankintameno 1.1.		1 057 713 080,46	981 566 266,88
Lisäykset		99 771 677,16	81 740 135,39
Vähennykset		-12 703 309,20	-5 593 321,81
Arvonlennukset		-30 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.		1 144 751 448,42	1 057 713 080,46

Pääomalainasaamiset lainoittain	2021	2020
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy	13 661,54	151 759,63
Lainan korko on Suomen valtion kymmenen (10) vuoden obligaation keskiporkko lisättyinä yhdellä (1) prosenttiyksiköllä.		
Kuntien Tiera Oy	500 000,00	500 000,00
Vuotuinen korko on viisi (5) prosenttia.		
Laina-aika on viisi (5) vuotta ja velkaa lyhennetään samansuuruisin tasaerin aina vuosittain 30.6. Ensimmäisen kerran velkaa lyhennetään 30.6.2015. (Ei lyhennyksiä)		
Osakeyhtiölain 12 luvun mukaiset ehdot.		

20)

Tytäryhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
601 Espoon Asunnot Oy	1565281-0	Espoo	100,00	100,00	126 002 945,81	782 824 907,41	60 433,45
603 Espoon Toimistotalo Oy	0222416-3	Espoo	75,90	75,90	3 339 532,78	125 659,24	495 265,97
607 Tapiolan Urheilutalo Oy	0194094-2	Espoo	100,00	100,00	12 004 720,60	14 976,62	-4,90
608 Kaupinkallion Paikotustalo Oy	0600530-4	Espoo	100,00	100,00	3 087 021,55	7 695,11	14,03
609 Koy Espoon Keskukseen Pysäköintitalo	0550217-3	Espoo	95,07	95,07	2 435 005,19	6 119,27	1 218,60
610 Leppävaaran Pysäköinti Oy	1024162-5	Espoo	80,00	80,00	253 797,75	12 638 110,93	60 442,99
612 Koy Sokinsuonkuja 4	0573430-2	Espoo	41,22	50,30	1 922 849,03	18 491,19	-177,70
613 Weegee Oy	0761927-9	Espoo	100,00	100,00	37 289 486,09	177 283,40	-79 753,86
615 Enter Espoo Oy	1627645-8	Espoo	100,00	100,00	270 810,35	410 103,24	-4 346,04
623 Länsimetro Oy	2124310-8	Espoo	84,44	84,44	15 141 922,25	1 379 241 952,00	-2 243 820,73
625 Koy Otanien tieteasunnot	2223244-3	Espoo	100,00	100,00	1 907 464,62	12 776 629,07	47 505,45
627 Koy Olarinluoma 15	2315640-3	Espoo	100,00	100,00	1 552 172,02	5 195,62	1 185 166,40
629 Koy Kielas *)	0101845-6	Espoo	0,00	100,00	1 164 224,67	3 335,25	-81 180,72
630 Koy Jousenpuiston Pysäköinti	2428900-5	Espoo	100,00	100,00	6 760 281,74	21 818 758,67	-2 126 713,64
631 Koy Opinmäen Kampus	2412525-4	Espoo	100,00	100,00	22 860 771,95	29 555 971,29	0,00
632 Koy Espoon sairaala	2486627-1	Espoo	100,00	100,00	19 589 248,40	141 161 871,36	0,00
634 Koy Tapiolan Kulttuurialue	0736972-4	Espoo	100,00	100,00	4 762 212,65	558 418,47	0,00
635 Suurpellon Markkinointi Oy	2161940-0	Espoo	100,00	100,00	38 285,61	6 786,94	2 201,71
638 Espoon Elä ja Asu Oy	2554325-5	Espoo	100,00	100,00	3 432 720,92	18 788 385,53	0,00
640 Espoo Catering Oy	2716134-9	Espoo	100,00	100,00	3 185 830,29	5 738 066,29	-309 461,26
641 Koy Espoon Keskuskeittiö	2765442-6	Espoo	100,00	100,00	1 557 456,01	13 169 962,99	-64 608,30
642 Koy Matinkylän Uimahalli	2839735-3	Espoo	100,00	100,00	148 720,41	28 799 473,99	-128 959,69
643 Koy Finnoon Pysäköinti	2862960-1	Espoo	100,00	100,00	421 078,55	12 607 078,98	-49 315,03
644 Koy Soukan Puotitalo	0194063-5	Espoo	100,00	100,00	38 862,58	0,00	-7 856,40
645 Koy Espoon Sotekiinteistöt	2951820-9	Espoo	100,00	100,00	6 731 427,11	9 360 064,92	0,00
646 Koy Espoon Koulu- ja päiväkotitilat	2951821-7	Espoo	100,00	100,00	92 749 990,09	164 225 526,14	0,00
647 Koy Suvniityn Pysäköinti II	3020412-7	Espoo	100,00	100,00	30 735,04	2 506,95	-14 681,71
620 Espoon Kaupunginteatterisäätiö	0712494-6	Espoo	100,00	100,00	2 373 890,10	399 308,67	83 915,29
621 Helinä Rautavaaran etnografisen museon säätiö	1439180-7	Espoo	100,00	100,00	501 922,21	122 415,97	13 445,45
622 Espoon taidemuseosäätiö	1784691-8	Espoo	100,00	100,00	4 175 455,92	725 429,69	186 855,22

Espoo-konserniin yhdistelemättömät tytäryhteisöt			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta pääomasta (€)	Osuus vieraasta pääomasta (€)	Osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
Espoon Asuntojen tytäryhteisöt							
Kuitinkadun Pysäköinti Oy, 2019	0495960-6	Espoo	0,00	79,86	839,43	2 321,53	492,60
Koy Puustellinvuori, 2020	0423667-8	Espoo	0,00	61,25	2 311,26	147 631,81	964,10
Maapallonkadun Autopaikat Oy, 2019	0550232-5	Espoo	16,88	71,75	-3 303,46	275 841,39	396,48
Koy Mäkiparkki, 2019	0701111-6	Espoo	0,00	52,83	-7 520,33	281 256,67	1 170,68
Asunto Oy Espoon Primo, 2020	2989492-5	Espoo	0,00	100,00	0,00	607 883,63	1 305 565,65
Asunto Oy Espoon Tapiolan Steniuksenkumpu 3, 2020	2875772-6	Espoo	0,00	100,00	0,00	18 200,00	3 318 879,65

21)

Kuntayhtymät			Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (€)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (€)
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka					
702 Uudenmaan liitto	0201296-1	Helsinki	17,46	17,46	299 645,08	375 434,84	-6 953,05
703 kuntayhtymä (alakonserni tilinpäätös)	1567535-0	Helsinki	17,55	17,55	66 260 654,03	214 908 531,31	-111 568,81
704 Kärkulla Samkommun	0204197-3	Parainen	7,60	7,60	616 866,09	2 992 980,50	183 337,13
705 Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	Hyvinkää	11,50	11,50	302 567,24	55 396,96	73 720,22
706 Eteva (alakonserni tilinpäätös)	0203300-9	Mäntsälä	14,14	14,14	2 563 290,54	7 026 462,58	83 770,00
708 Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (alakonserni tilinpäätös)	0203394-9	Raasepori	3,12	3,12	42 687,00	7 837,10	-993,83
709 Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia (alakonserni tilinpäätös)	0502454-6	Espoo	86,89	86,89	67 355 807,15	12 247 984,36	5 374 076,54
711 HSY-kuntayhtymä (alakonserni tilinpäätös)	2274241-9	Helsinki	22,54	22,54	136 585 722,88	429 730 974,65	6 385 885,59
712 HSL-kuntayhtymä	2274586-3	Helsinki	21,00	21,00	1 577 219,07	33 672 694,59	-14 921 733,77

22)

Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Konsernin osuus omasta	Konsernin osuus vieraasta	Konsernin osuus tilikauden
					pääomasta (€)	pääomasta (€)	tuloksesta (€)
802 Koy Espoon Asematori	0701079-7	Espoo	45,88	45,88	1 008 437,91	2 016 715,12	-742,41
803 Koy Merenpauhu	0358944-7	Espoo	28,18	28,18	432 247,72	10 121,00	529,97
804 Koy Merenselkä	0570456-8	Espoo	20,04	20,04	513 768,39	2 940,90	4 302,66
805 Papinniityn Paikoitus Oy	0361226-4	Espoo	26,85	26,85	665 130,79	8 932,99	42 345,06
806 Koy Soukan Liiketalo	0432360-8	Espoo	37,78	37,78	143 290,53	6 259,22	-3 026,92
807 Koy Soukan Pienteollisuustalo	0194062-7	Espoo	23,66	23,66	205 820,63	2 265,36	262,60
808 Tapiolan Teollisuustalo Oy	0194092-6	Espoo	21,64	21,64	68 053,30	6 717,45	-559,92
809 Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	1046216-1	Vantaa	32,40	32,40	19 609 140,03	4 925 615,14	966 617,12
810 Otahalli Oy	1086404-8	Espoo	50,00	50,00	436 939,20	40 872,85	26 700,72
814 Asunto Oy Rajalax	0102542-9	Espoo	21,49	21,49	427 078,06	200 780,30	210,60
816 Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	2094551-1	Helsinki	27,00	27,00	13 083 432,11	7 109 081,34	1 383 421,20
819 Suurpellon jätehuolto Oy	2239129-2	Espoo	29,40	29,40	1 422 740,02	808 878,21	-39 746,41
820 Valurinkujan Paikoitus Oy	2230619-0	Espoo	28,95	28,95	1 176 482,07	1 013,30	207,38
821 Tapiolan Keskuspysäköinti Oy	2249333-6	Espoo	26,33	41,40	50 921 641,86	10 246 815,10	62 934,30
822 Tapiolan Harjoitusareena Oy	2397862-6	Espoo	45,00	45,00	225 343,49	2 241 438,16	89 796,67
824 Nuuksiokeskus Oy	2177847-9	Espoo	20,72	20,72	3 090 903,64	3 212,67	-56 303,51
825 Koy Espoon Terminaali	1769898-6	Helsinki	50,00	50,00	15 015,31	2 649 915,48	-20 565,10
826 Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	2688575-9	Espoo	27,59	27,59	1 636 666,88	159,14	-4 537,46
828 Koy Suvniityn Pysäköinti I	2393533-5	Espoo	41,30	41,30	3 187 224,26	957 999,88	21 626,08

Espoo-konserniin yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt							
Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Osuus omasta	Osuus vieraasta	Osuus
					pääomasta (€)	pääomasta (€)	tilikauden tuloksesta (€)
Espoon Asuntojen osakkuusyhteisöt							
Jukolan Paikoitus Oy, 2019	0306942-5	Espoo	0,00	50,00	784,31	16 729,86	114,30
Nikkarinkujan Autopaikat Oy, 2019	0550236-8	Espoo	0,00	49,95	-8 157,94	189 058,97	753,17
Espoon Puntaritiien pysäköinti Oy, 2019	1603069-3	Helsinki	0,00	48,55	-362,34	428 478,15	935,89
Lintuparkki Oy, 2019	0848064-3	Espoo	0,00	46,24	-61,38	397 919,77	898,41
Ristiviitan Pysäköinti Oy, 2019	1833359-1	Espoo	0,00	41,50	-1 616,25	695 153,98	287,90
Ullantorpan Autopaikoitus Oy, 2019	1558303-4	Espoo	0,00	38,60	1 756,36	735 796,67	1 159,77
Perkkaanpuiston Paikotustalo I Oy, 2019	0632794-4	Espoo	0,00	36,24	457,29	387 711,92	523,83
Ymmerstan Autopaikoitus Oy, 2020	1642728-7	Espoo	0,00	28,38	-6 883,80	209 491,38	139,15
Kala-Matin Pysäköintitalo Oy, 2019	0734373-5	Espoo	0,00	34,46	-4 828,74	126 265,09	2 584,06
Matinkallion Autopaikoitus Oy, 2019	1593316-1	Espoo	0,00	33,30	769,51	275 870,13	333,54
Koy Espoon Kalamies, 2019	0630770-8	Espoo	0,00	30,68	-383,86	207 299,79	980,44
Kuunkadun Autopaikat Oy, 2019	0245569-0	Espoo	0,00	26,83	0,00	73 194,14	573,77
Kiinteistö Oy Espoon BiiliParkki, 2019	2153255-9	Espoo	0,00	21,40	130,87	4 650 712,76	4 367,05
Espoon kaupungin osakkuusyhteisöt							
As Oy Espoon Siuntionportti 6 **)		Espoo	50,00				

*) Koy Espoon Toimitilojen 100 %-sti omistama tytäryhtiö.

***) As Oy Espoon Siuntionportti 6. Yhtiöjärjestyksen mukaan kumpikin osakas vastaa hallitsemansa huoneiston kustannuksista.

23)	Saamisten erittely	Kunta			
		2021		2020	
		Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
	Saamiset tytäryhteisöiltä				
	Myyntisaamiset	0,00	2 464 686,86	0,00	1 057 735,61
	Siirtosaamiset	0,00	362 836,60	2 543,29	306 240,38
	<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>2 827 523,46</i>	<i>2 543,29</i>	<i>1 363 975,99</i>
	Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
	Myyntisaamiset	0,00	4 223 203,81	0,00	1 276 787,89
	Siirtosaamiset	0,00	9 175 032,28	0,00	28 941 553,17
	<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>13 398 236,09</i>	<i>0,00</i>	<i>30 218 341,06</i>
	Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
	Myyntisaamiset	0,00	108 196,73	0,00	2 830,50
	Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	12 794,00
	<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>108 196,73</i>	<i>0,00</i>	<i>15 624,50</i>
	<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>16 333 956,28</i>	<i>2 543,29</i>	<i>31 597 941,55</i>

24)	Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
		Konserni		Kunta	
		2021	2020	2021	2020
	Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
	Muut tulojäämät	28 222 515,30	38 263 992,08	28 222 515,30	38 257 580,78
	<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>28 222 515,30</i>	<i>38 263 992,08</i>	<i>28 222 515,30</i>	<i>38 257 580,78</i>
	Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
	Valtionosuussaamiset	19 824 972,14	66 837 077,38	19 824 972,14	66 837 077,38
	Jaksotetut korkotulot	453 220,12	455 893,64	774 644,30	739 458,44
	Kunnallistekniikkainvestointien tulojäämät	0,00	0,00	7 330 103,60	11 000 000,00
	EU-projektit	228 000,66	261 878,29	0,00	22 000,00
	Ennakkomenot	3 716 351,15	27 613 341,09	3 716 196,20	27 612 352,44
	Muut tulojäämät	76 327 148,01	37 663 528,99	51 583 693,09	15 664 180,15
	<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>100 549 692,08</i>	<i>132 831 719,39</i>	<i>83 229 609,33</i>	<i>121 875 068,41</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25)

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
	Peruspääoma 1.1.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Peruspääoma 31.12.	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76	1 444 132 783,76
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	420 469,83	420 469,83		
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	420 469,83	420 469,83		
Arvonkorotusrahasato 1.1.	187 450,32	187 450,32		
Arvonkorotusrahasato 31.12.	187 450,32	187 450,32	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 1.1.	52 989 070,45	51 768 176,25	52 989 070,45	51 768 176,25
Lisäykset	666 717,26	1 220 894,20	666 717,26	1 220 894,20
Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto 31.12.	53 655 787,71	52 989 070,45	53 655 787,71	52 989 070,45
Investointirahasto 1.1.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Investointirahasto 31.12.	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57	80 778 895,57
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointi- rahasto 1.1.	450 928 406,08	450 028 349,38	450 928 406,08	450 028 349,38
Lisäykset	24 920 424,93	15 900 056,70	24 920 424,93	15 900 056,70
Vähennykset	-15 000 000,00	-15 000 000,00	-15 000 000,00	-15 000 000,00
Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointi- rahasto 31.12.	460 848 831,01	450 928 406,08	460 848 831,01	450 928 406,08
Sosiaalisen luototuksen rahasto 1.1.	2 164 790,33	2 184 233,00	2 164 790,33	2 184 233,00
Lisäykset	5 074,17	0,00	5 074,17	0,00
Vähennykset	0,00	-19 442,67	0,00	-19 442,67
Sosiaalisen luototuksen rahasto 31.12.	2 169 864,50	2 164 790,33	2 169 864,50	2 164 790,33
Vahinkorahasto 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Vahinkorahasto 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10	5 130 590,10
Muut omat rahastot 1.1.	2 006 804,27	6 312 631,65		
Lisäykset	932 400,00	42 226,15		
Vähennykset	0,00	-4 348 053,53		
Muut omat rahastot 31.12.	2 939 204,27	2 006 804,27	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	605 523 173,16	593 998 556,80	602 583 968,89	591 991 752,53
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	665 687 228,44	559 248 292,20	637 570 628,65	511 808 024,16
Siirrot rahastoihin	-25 587 142,19	-17 120 950,90	-25 587 142,19	-17 120 950,90
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	379 742,82		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	640 100 086,25	542 507 084,12	611 983 486,46	494 687 073,26
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	177 223 869,58	123 180 144,32	207 032 762,49	142 883 555,39
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>2 867 587 832,90</i>	<i>2 704 426 489,15</i>	<i>2 865 733 001,60</i>	<i>2 673 695 164,94</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	611 983 486,46	494 687 073,26
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	207 032 762,49	142 883 555,39
Kertynyt poistoero 31.12.	189 609 262,44	189 376 854,74
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>1 008 625 511,39</i>	<i>826 947 483,39</i>

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua			
		Kunta	
		2021	2020
Joukkovelkakirjalainat		30 000 000,00	30 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		701 421 032,91	757 851 015,58
Lainat julkisyhteisöiltä		993 674,98	1 054 505,72
Saadut ennakot		5 074 566,24	5 458 034,69
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>		<i>737 489 274,13</i>	<i>794 363 555,99</i>

28) Joukkovelkakirjalainat			
		Kunta	
		2021	2020
JVK-laina 2015/2030		30 000 000,00	30 000 000,00
- korko 1,00 %			
- kertalyhenteinen			
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>		<i>30 000 000,00</i>	<i>30 000 000,00</i>

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevaraus	101 877,75	144 699,75	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	20 873 769,45	24 010 755,79	5 414 133,68	9 063 830,79
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>20 975 647,20</i>	<i>24 155 455,54</i>	<i>5 414 133,68</i>	<i>9 063 830,79</i>

30) Velat lähiyhteisöille				
	Kunta			
	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	6 071 584,21	1 116 375,69	6 148 277,90	1 116 375,69
Ostovelat	0,00	3 532 411,83	0,00	6 295 469,23
Muut velat	0,00	103 739 184,30	0,00	130 033 559,10
Siirtovelat	0,00	22 068 563,60	0,00	67 148 110,91
<i>Yhteensä</i>	<i>6 071 584,21</i>	<i>130 456 535,42</i>	<i>6 148 277,90</i>	<i>204 593 514,93</i>
Velat kuntyhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	54 389,00	0,00	54 389,00
Ostovelat	0,00	6 316 368,97	0,00	26 459 733,91
Siirtovelat	0,00	10 644 598,84	0,00	13 328 659,64
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>17 015 356,81</i>	<i>0,00</i>	<i>39 842 782,55</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	70 179,45	0,00	983 788,49
Muut velat	0,00	21 706,34	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>91 885,79</i>	<i>0,00</i>	<i>983 788,49</i>
<i>Velat yhteensä</i>	<i>6 071 584,21</i>	<i>147 563 778,02</i>	<i>6 148 277,90</i>	<i>245 420 085,97</i>

32)	Muiden velkojen erittely			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat, pitkäaikaiset				
Liittymismaksut	19 714 644,18	19 714 644,18	0,00	0,00
Muut velat	5 552,00	5 272,00	972,00	972,00
Muut velat, lyhytaikaiset	35 190 357,56	43 082 010,67	14 369 640,41	19 893 977,68
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>54 910 553,74</i>	<i>62 801 926,85</i>	<i>14 370 612,41</i>	<i>19 894 949,68</i>

33)	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Tuloennakot	2 237 177,25	5 466 557,68	0,00	0,00
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	155 552 461,05	157 613 076,82	95 929 138,31	101 040 522,43
Korkojaksotukset	3 389 008,96	3 644 521,13	1 387 954,34	1 573 625,24
Muut menojäämät	36 636 837,07	28 982 829,91	48 760 392,96	87 949 163,35
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>197 815 484,32</i>	<i>195 706 985,54</i>	<i>146 077 485,61</i>	<i>190 563 311,02</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>197 815 484,32</i>	<i>195 706 985,54</i>	<i>146 077 485,61</i>	<i>190 563 311,02</i>

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUKUSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

34)	Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	714 094 959,56	653 071 114,65		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	821 957 658,90	675 709 745,38		
Lainat julkisyhteisöiltä	109 352 328,10	129 654 541,39		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	603 930 239,33	797 046 942,82		
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>1 425 887 898,23</i>	<i>1 472 756 688,20</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35-37)	Vakuudet			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Pantatut arvopaperit	5 685,41	9 177,41	0,00	0,00
Takaukset	3 227 482,64	3 291 782,69	40 000,00	40 000,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	212 978,01	126 008,01	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 446 146,06</i>	<i>3 426 968,11</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>3 446 146,06</i>	<i>3 426 968,11</i>	<i>40 000,00</i>	<i>40 000,00</i>

38)	Vuokravastuut			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>954 284 539,74</i>	<i>928 971 247,62</i>	<i>684 078 794,15</i>	<i>488 252 788,19</i>
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	88 327 611,37	117 983 517,50	58 529 703,72	69 811 449,51
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)			293 886 674,50	0,00
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet			0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	83 287 768,46	83 287 768,46	13 474 970,95	11 148 448,00

39-40)	Vastuusitoumukset			
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			2 182 438 182,55	2 152 144 104,61
Jäljellä oleva pääoma			1 813 365 260,88	1 833 830 257,63
Lisäksi kunta on myöntänyt takauksia, joista lainasitoumukset olivat tekemättä 31.12.			374 748 057,99	405 042 135,93
Takaukset koskien Länsimetro Oy:n lainojen korko- suojaamiseen solmittuja koronvaihtosopimuksia: Nimellisarvo 31.12.2020 (Sis. Espoon osuuden) Markkina-arvo 31.12.2020			331 275 930,21	348 708 146,40
			-57 453 965,99	-86 352 259,21
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	157 721 352,57	134 292 388,89	157 121 492,32	133 692 528,64
Jäljellä oleva pääoma	104 879 785,47	96 757 260,94	104 584 743,90	96 428 985,80
Lainasitoumus tekemättä 31.12.	31 260 088,71	26 280 088,74	31 260 088,71	26 280 088,74

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	2 070 131 953,00	1 932 685 019,00	2 070 131 953,00	1 932 685 019,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	1 356 048,00	1 204 240,00	1 356 048,00	1 204 240,00
41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimuksista aiheutuvat velvoitteet	283 322 865,01	243 312 745,62	283 322 865,01	243 312 745,62
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	22 321 847,15	23 352 634,67	1 784 493,00	1 584 493,00
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö Kaivomestarin palvelumaksu yhteensä 30.6.2028 asti	20 537 354,15	21 768 141,67	20 537 354,15	21 768 141,67
Muut sopimusvastuut	99 915 771,05	175 006 824,21		
Sopimusvastuut yhteensä	426 097 837,36	463 440 346,17	305 644 712,16	266 665 380,29
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	127 038 272,50	131 517 137,69	72 394 816,00	71 506 325,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	2 818 980,94	2 818 980,94		
Sijoitussitoumukset	91 291 226,29	89 221 107,26	91 291 226,29	89 221 107,26
Hyödykejohdannaiset				
Sähköjohdannaiset				
Kaupunki hankkii sähköä ja suojaa tulevana vuosina hankittavan sähköenergian hintaa sähköjohdannaisilla. Toimintaa ohjaa hyväksytty sähkönhankintapolitiikka. Kaupungin yhteistyökumppanina toimii Gasum Portfolio Services Oy (ent. Enegia Oy). Hintaero ilmoittaa Sähkösalon johdannaisten arvon 31.12. markkinahinnoin arvostettuna. Kaupan arvo 31.12.	5 859 174,87	1 731 239,00	5 859 174,87	1 731 239,00
Hintaero 31.12.	1 362 571,13	-194 171,00	1 362 571,13	-194 171,00
Helsingin ja uudenmaan Sairaanhoidopiiri				
Sähkösalon				
Käypä arvo	900 448,48	-79 246,50		
Talousarviolainojen korko ja valuuttariskin suojaamiseen solmitut koronvaihtosopimukset				
<u>Koronvaihtosopimukset</u>				
<u>Päättyvät 2021 - 2045</u>				
Sidottu Euribor 3 kk / 6 kk				
Kiinteä korko				
Nimellisarvo 31.12.2021 EUR	463 755 832,52	496 784 826,94	172 291 667,00	189 017 857,00
Markkina-arvo 31.12.2021 EUR	-51 871 056,15	-80 630 635,01	-5 793 743,27	-9 824 758,65
<u>Porrastetut koronvaihtosopimukset</u>				
<u>Päättyvät 2019 - 2044</u>				
Sidottu Euribor 3 kk				
Kiinteä korko 0,71 - 3,38%				
Nimellisarvo 31.12.2021 EUR	53 700 653,55	60 385 620,88	13 888 888,86	19 444 444,42
Markkina-arvo 31.12.2021 EUR	-11 683 824,59	-16 176 796,28	-307 171,00	-630 431,42
Nimellisarvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2021 EUR	517 456 486,07	557 170 447,82	186 180 555,86	208 462 301,42
Markkina-arvo Espoon kaupunki yhteensä 31.12.2021 EUR	-63 554 880,74	-96 807 431,29	-6 100 914,27	-10 455 190,07
<u>Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä</u>				
<u>Valuutta- ja koronvaihtosopimukset</u>				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 22,54 %)	39 159 807,47	39 563 123,57		
Markkina-arvo 31.12.2021	-1 409 209,37	-2 379 485,14		
<u>Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoidopiirin kuntayhtymä</u>				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 17,55 %)	1 755 000,00	3 510 000,00		
Markkina-arvo 31.12.2021	-25 465,58	-91 182,63		
<u>Eteva</u>				
Nimellisarvo 31.12.2021 (sis. Espoon osuuden 14,14 %)	388 951,81	446 574,85		
Markkina-arvo 31.12.2021	-13 243,10	-30 133,19		
Koronvaihtosopimukset nimellisarvo EUR yhteensä	558 760 245,34	600 690 146,25	186 180 555,86	208 462 301,42
Koronvaihtosopimukset markkina-arvo EUR yhteensä	-65 002 798,78	-99 308 232,25	-6 100 914,27	-10 455 190,07

Espoon kaupunki

Espoon kaupungin lainasalkku 31.12.2021 oli 1 038 677 626 euroa ja salkun suojausaste oli 82,42 % (johdannaiset + kiinteäkorkoiset lainat). Vaihtuvakorkoisesta lainasalkusta 3 kk ja 6 kk euriborin oli sidottu 250,0 ja 112,2 milj. eur, josta johdannaisilla oli suojattu 166,2 ja 20,0 milj. euroa. Nettona 83,8 ja 92,2 milj. euroa. Kiinteään korkoon sidottua lainaa oli 676,5 milj. euroa, jonka lisäksi johdannaisilla suojattu osuus 186,2 milj. euroa. Tehdyt johdannaiset suojaavat kaupungin olemassa olevien lainojen korkomenoja korkotason nousulta. Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Kaupunki voi nostaa sekä kiinteäkorkoisia että vaihtuvakorkoisia lainoja. Kiinteäkorkoisessa lainassa lainan korko on kiinteä koko laina-ajan kun taas vaihtuvakorkoisessa lainassa lainasta maksettava korko vaihtelee markkinatilanteen mukaan. Vaihtuvakorkoisten lainojen korkosidonnaisuuskaaka kaupunki pidentää tarvittaessa käyttäen johdannaisopimuksia. Suojaus on vakuuttamista tulevaisuuden varalle. On hyväksyttävä, että ajoittain suojauksen kautta joudutaan maksamaan markkinakorkoja korkeampaa hintaa ja lainasalkun keskikorko saattaa nousta tulevaisuuteen varauduttaessa.

Johdannaisia tarkastellaan usein markkina-arvon muutosten kautta. Markkina-arvo määräytyy johdannaisopimuksen kassavirtojen arvon kautta, huomioiden muutokset sekä vaihtuvan että kiinteän koron kassavirroissa. Nykyisessä alhaisessa korkoympäristössä Euribor-korkojen ollessa negatiivisia kaupunki maksaa kiinteän koron lisäksi vaihtuvaa korkoa sopimuksen vastapuolelle (noin 11% korkokustannuksista).

Korkoherkkyyssanalyysissä johdannaisopimusten markkina-arvon muutoksia on mallinnettu erisuuruisten markkinakorkojen paralleelimuutosten kautta (-0,5%-, +0,5%-, +1% sekä +2%-yksikköä). Tällöin huomataan että korkojen nousu vaikuttaa markkina-arvoon positiivisesti ja korkojen lasku vastaavasti negatiivisesti. Näin ollen sopimuksista maksetut kassavirrat laskevat korkojen noustessa eli johdannaisopimukset tuottavat kaupungille tavoiteltua suojaa korkojen nousua vastaan.

Korkoherkkyyssanalyysi

Markkina-arvo 31.12.2021	-50 korkopistettä	+50 korkopistettä	+100 korkopistettä	+200 korkopistettä
-6 100 914,27	-8 516 620,22	-3 162 933,75	-579 219,44	4 410 659,30

*) Espoon kaupungilla on yksi ehdollinen koronvaihtosopimus:

Pohjola, ESPOO 1, mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko (3 kk euribor) alittaa 4,00 % p.a., korkojakson vaihtuva korko on 1,336 % p.a., muutoin viitekorko (3 kk euribor) vähennettynä 2,664 prosenttiyksiköllä.

Länsimetro

Länsimetro Oy:n johdannaisten tavoite on suojata yhtiön olemassa olevien lainojen korkomenoja korkojen nousulta. Johdannaisopimusten keskimääräinen jäljellä oleva maturiteetti on 21,9 vuotta (painotettu keskiano). Länsimetro Oy:n suojausstrategiassa määritellään, että 30-80 % molempien hankkeiden rahoituksesta suojataan korkoriskin varalta. Tämän mukaisesti yhtiö on suojannut johdannaisin tai kiinteäkorkoisin lainasopimuksin noin 75 % koko lainasalkustaan koronnousun varalta. Länsimetron toisen vaiheen rahoituksesta 89 % on korkosuojattu, suojausastetta tullaan pienentämään hankkeen loppuvaiheessa.

Yhtiöllä on 13 korkosuojaussopimusta, joista kaksi on ehdollisia.

Johdannaisilla ei ole tavoiteltu eikä niillä nähdä olevan spekulatiivista arvoa tai riskiä.

Vallitsevasta poikkeuksellisen matalan korkotason takia Länsimetro Oy:n korkosuojaus on tappiollinen.

Länsimetro Oy:n korkosuojausten tehokkuutta on arvioitu kymmenen vuoden jaksolla ja suhteessa kahteen skenaarioon. Ensimmäinen skenaario perustuu yhden prosenttiyksikön ja toinen 2,5 prosenttiyksikön paralleeliin koronnousuun. Näiden tarkastelujen perusteella yhden prosenttiyksikön nousu lisäisi yhtiön korkomenoja noin 30 miljoonaa euroa kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ja 2,5 prosenttiyksikön nousu noin 78 miljoonaa euroa. Ensimmäisessä tapauksessa koronvaihtosopimusten kassavirta on negatiivinen koko voimassaoloajan ja korkosuojauksesta ei ole nettohyötyä, jälkimmäisessä koronvaihtosopimusten kassavirta on negatiivinen vuonna 2022 ja positiivinen siitä eteenpäin, nettohyöty on noin 28 miljoonaa euroa. Länsimetro Oy:n johdannaiset ovat kattavasti suojaavia, eli yhtiöllä on niitä nimellisarvoltaan ja juoksuajaltaan vastaava lainakomponentti. Tästä syystä Länsimetro Oy:n johdannaiset esitetään kokonaisuudessaan tiilipäätöksen liitetietoina. Yhtiön ehdolliset sopimukset oikeuttavat koronvaihtosopimuksen vastapuolella olevan pankin vaihtamaan rajatuin ehdoin kiinteän koron vaihtuvaan korkoon hyvitysmarginaalia vastaan. Ehdollisten sopimusten arvo vastaa noin yhtä kymmenesosaa yhtiön tämän hetkisten johdannaisopimusten nimellismäärästä. Ehdollisten sopimusten osuutta ei kokonaisuuteen nähdä voida pitää merkittävänä. Vallitsevassa markkinatilanteessa pidetään erittäin epätodennäköisenä, että ehdollisten sopimusten ehdot täyttyisivät. Tässäkään tapauksessa nämä korkosuojaussopimukset eivät raukea, vaan ne edelleen kompensoivat koronnousun vaikutusta. Johdannaisiin sisältyvä riski seurataan yhtiön toimesta jatkuvasti ja tarvittaessa johdannaisten käsittelyä tiilipäätöksessä muutetaan.

Länsimetron tytäryhtiöitä koskeva muu vastuu

Kiinteistöjen rasitukset

Kiinteistötunnus 49-23-282-4

- Hallinnanjakosopimus 31.5.2013, toistaiseksi voimassa
- Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010. Metroa varten lunastettava maanalainen alue.
- Maankäyttö- ja rakennuslain 96 §:n mukainen (käyttöoikeuden) lunastus. Lunastuksen vireille tulopäivä 26.3.2010. Metroa varten lunastettava maanalainen alue.

Espoon Asumat Oy

Ara-ryhmän asuntojen luovutusta säätelee aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettu laki. Laki säätelee asuntojen myyntiä, vuokramääritystä ja vuokralaisten valintaa. Rajoituksista on tehty merkintä yhtiön osakekirjoihin. Ara-ryhmän asuntoja on 13 880 kpl ja asuntojen yhteispinta-ala on 810 746 m².

Leppävaaran pysäköinti Oy

Yhtiö on sopinut kiinteistö- ja asuntoyhtiöiden kanssa pysäköintisopimukset, joissa yhtiö on sitoutunut rakentamaan asemakaavan ja rakennusluvan edellyttämät pysäköintipaikat. Yhtiö on sitoutunut rakentamaan yhteensä 1 551 pysäköintipaikkaa.

Kiinteistö Oy Espoon sairaala

Lujatalo Oy on 26.6.2019 vireille tulleella kanteellaan esittänyt Kiinteistö Oy Espoon sairaalalle urakkasopimukseen perustuva vaatimuksiaan. Kiinteistö Oy Espoon sairaala on pääosin kiistänyt esitetyt vaatimukset ja on 31.12.2019 vireille tulleella vastakanteella esittänyt Lujatalo Oy:lle vaatimuksensa. Lujatalo Oy:n vaatimukset ovat noin 33,2 milj. euroa ja Kiinteistö Oy Espoon sairaalan vaatimukset 14,4 milj. euroa. Lisäksi osapuolet vaativat viivästyskorkojen ja oikeudenkäyntikulujensa korvaamista. Asiassa pidetään valmistelutuntua Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudessa keväällä 2022. Asian jatkokesittelyn aikataulusta ei ole vielä muuta tietoa.

HSY

Yhtymäkokouksessa 23.11.2021 hyväksytyn toiminta- ja taloussuunnitelman 2022 – 2024 mukaisesti Keski-Uudenmaan vesienhuollon liikelaitoskuntayhtymän jäljellä oleva alijäämä katetaan suunnitelmakauden ylijäämän tuloksilla. 31.12.2021 mennessä kattamatonta alijäämää on kertynyt yhteensä 554 731,23 euroa, josta HSY:n omistusoikeuden 32,81 % mukainen osuus on 182 007,32 euroa. Espoo-konserni omistaa HSY:stä 22,54 %.

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.			
		Kunta	
		2021	2020
Konsernihallinto (sis. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos)		1 887	1 246
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala		4 086	3 983
Kasvun ja oppimisen toimiala		8 028	8 363
Kaupunkiympäristön toimiala (sis. Tilapalvelut)		1 359	1 359
<i>Yhteensä</i>		<i>15 360</i>	<i>14 951</i>

44) Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut			
		Kunta	
		2021	2020
Kansallinen Kokoomus, Uusimaa		308,25	1 053,00
Kansallinen Kokoomus, Espoo		112 790,23	111 169,00
Espoon Perussuomalaiset ry		34 140,61	18 389,50
Svenska folkpartiet i Esbo		30 806,17	27 779,00
Svenska folkpartiet i Nyland		128,00	0,00
Kristillisdemokraatit, Espoo		11 572,77	10 623,77
Suomen Keskusta, Espoo		10 209,77	10 024,52
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Uusimaa		720,00	510,00
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue, Espoo		66 551,08	65 553,00
Vasemmistoliitto		20 096,10	17 796,27
Viherä liitto, Espoo		75 324,75	74 745,24
Viherä liitto, Uusimaa		255,00	467,50
Uudenmaan Piraatit		1 123,34	2 220,02
Liberaalipuolue - Vapaus valita		2 882,33	4 588,00
Espoon Siniset ry		539,00	4 567,50
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>		<i>367 447,40</i>	<i>349 486,32</i>

45) Tilintarkastajan palkkiot			
		Kunta	
		2021	2020
BDO Auditor Oy / BDO Oy			
Tilintarkastuspalkkiot		64 252,05	89 773,15
Tilintarkastajan lausunnot		45 092,95	22 504,12
Muut palkkiot		780,00	10 460,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>		<i>110 125,00</i>	<i>122 737,27</i>

46) Intressitahotapahtumat	
	Konserni 2021 1 000 euroa
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen myynti intressitahoille	
- Myyntituotot	10 712
- Vuokratuotot	7 811
- Muut toimintatuotot	589
Kaupungin tavaroiden ja palvelujen ostot intressitahoilta	
- Palvelujen ostot	37 673
- Maksetut vuokrat	54 151
- Muut toimintakulut	2 384
Kaupungin korot ja osingot intressitahoilta	
- Korkotuotot	1 127
Kaupungin antamat lainat intressitahoille	
- Lainat yhteensä	122 138
- Kaupunki ei vaadi 100 %:sti omistamilleen tytäryhtiöille antamilleen lainoille ja takauksille vastavakuutta	4 450
- Lisäksi välitettyjä valtion lainoja yhteensä	
Kaupungin antamat avustukset intressitahoille	
- Avustukset konserniyhteisöille	6 218
Muut liiketoimet intressitahojen kanssa	
- Kaupunkikonsernissa on käytössä konsernitili	

KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUKUJEN SELITTEITÄ JA LASKENTAKAAVOJA

Investointien tulorahoitus (%) = 100* Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus investoinneista on rahoitettu lainarahalla, käyttöomaisuuden myynneillä tai kassavaroilla. Omahankintamenoista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Kassan riittävyys päivää = 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla tai muilla kassavaroihin luettavilla erillä. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava sen olevan tilinpäätöshetken arvo, jolloin sen tasoon vaikuttaa mm. normaalit kassavarojen kausivaihtelut.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt tulevina vuosina katettavaa alijäämää.

Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas = (Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän.

Lainanhoitokate = (Vuosikate +Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittävä lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Lainakanta ja lainakanta euroa per asukas = (Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)) / Asukasmäärä

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta euroa per asukas saadaan jakamalla lainakanta asukasmäärällä.

Lainasaamiset = sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Omavaraisuusaste (%) = 100* (Oma pääoma + Poistoero ja vapaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona on pidetty kuntataloudessa keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta.

Pääomamenojen tulorahoitus (%) = Vuosikate / (Investointien omarahoitukset + Antolainauksen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Pääomamenojen tulorahoitus prosentteina on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Suhteellinen velkaantuneisuus (%) = $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden toimintaosuuksista.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Positiivisesta tilikauden tuloksesta on mahdollista muodostaa varauksia tai tehdä rahastosiirtoja.

Toimintakate

Toimintakate ilmoittaa euroina paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus toimintamenoista voidaan kattaa kunnan saamalla toimintatuotoilla. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo, mikä osuus toimintamenoista on rahoitettava verotuloilla, valtionosuuksilla ja muilla tuotoilla.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden yli- / alijäämä lisää tai vähentää taseen mukaista omaa pääomaa.

Vuosikate

Vuosikate on kaupungin tulos, jolla pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat kulut, eli käyttöomaisuuden poistot katetaan. Vuosikate on keskeinen tilinpäätöksen kate arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate euroa / asukas = $\text{Vuosikate} / \text{Asukasluku}$

Tunnusluvulla vuosikate euroa / asukas arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai suurempi, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä tilanteessa, jossa poistot vastaavat käyttöomaisuuden todellista kulumista eikä tiedossa ole poikkeavan suuria investointitarpeita.

4.2 LIIKELAITOSTEN, TASEYKSIKÖIDEN JA RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖKSET

4.2.1 Liikelaitokset

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS-LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Koronavirusepidemia ei heikentänyt hälytystehtävien hoitamista eli asiakkaan saamaa palvelua pelastustoiminnassa ja ensihoitopalvelussa. Työvuorojen minimivahvuus alitettiin vuonna 2021 vain seitsemänä päivänä koko työvuoron ajan ja 13 päivänä osan työvuoroa. Epidemia vaikeutti valvontatoimintaa, turvallisuusviestintää, henkilöstön osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä sekä osin tukipalveluja ja hallintoa.

Valvontasuunnitelman mukaiset valvontatoimenpiteet eli palotarkastukset sekä kemikaalivalvonnan luvat ja päätökset toteutuivat 100-prosenttisesti.

Turvallisuuskoulutuksessa koronavirusepidemia vaikutti tilaisuuksien määrään, kun toimintaa jouduttiin sopeuttamaan rajoitusten mukaan. Pelastuslaitos järjesti pienryhmille alkusammutuskoulutuksia ja vastaavia, ja lisäksi pidettiin päiväkotien turvatuokioita. Pelastuslaitos ja alueen sopimuspalokunnat järjestivät 529 koulutusta tai tapahtumaa. Lisäksi pelastuslaitos osallistui asuntomessuille Lohjalla.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella oli pelastustehtäviä vuonna 2021 kaikkiaan 8 317, mikä on ainoastaan neljä tehtävää vähemmän kuin edellisvuonna. Pelastuslaitos pelasti välittömästi vaarasta 36 ihmistä vuonna 2021. Heistä seitsemän pelastettiin tulipaloista, 16 ajoneuvoista liikenneonnettomuustilanteissa ja 13 muista vaaratilanteista kuten vedestä, sortumista tai työmailla sattuneista onnettomuuksista.

Tulipaloissa kuoli kolme ihmistä. Maastopaloja sammutettiin 149, rakennuspaloja 99 ja liikennevälinepaloja 113. Erilaisia vahingontorjuntatehtäviä, kuten vaarallisten kaatuneiden puiden raivauksia, oli yhteensä 854. Tulvan, sadeveden tai kohonneen vedenpinnan aiheuttamia tehtäviä oli 75.

Liikenneonnettomuuksien määrä nousi hieman. Vuonna 2021 niitä oli 1 035, kun vuonna 2020 niitä oli 891 ja edellisvuonna 996. Palovaroittimien hälyttämisestä johtuneita tarkastuksia tehtiin 413. Erheellisiä automaattisten paloilmoitinlaitteistojen hälytyksiä oli 1 142. Niiden määrä on ollut loivassa laskussa vuodesta 2016. Öljyvahinkoja sattui 196. Eläinpelastustehtäviä oli 297. Pelastettuja eläimiä olivat niin lemmikki-, koti- kuin luonnonvaraisetkin eläimet.

Pelastuslaitoksen 23 ensihoitoyksiköllä oli hälytyksiä vuonna 2021 yhteensä 46 049. Hälytysten lukumäärä kasvoi 10 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna (41 176). Lisäksi ensivasteena hätätilaportilaan avuksi hälytettiin pelastuslaitoksen sekä sopimuspalokuntien ensivasteyksiköt 2 133 kertaa (vuonna 2020 1 768). Myös ensivastehälytysten määrä kasvoi vuoteen 2020 verrattuna. Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueilla oli 36 648 ensihoitohälytystä (2020: 32 848). Lohjan, Karkkilan, Siuntion ja Vihdin alueilla ensihoitohälytyksiä oli yhteensä 13 800 (2020: 13 175) ja Hangon, Inkoon sekä Raaseporin alueilla ensihoitohälytyksiä oli yhteensä 6 902 (2020: 6 874).

Yleisin hälytystehtävä kaikista hälytyksistä vuonna 2021 oli yleistilan heikkous (19 prosenttia). Toiseksi yleisin oli kaatuminen (13 prosenttia). Kolmanneksi yleisin ensihoidon hälytystehtävä oli rintakipu (11 prosenttia). Hengitysvaikeushälytyksiä oli 8 prosenttia ja aivohalvausoirehälytyksiä 5 prosenttia.

Työtapaturmia 2021 oli 36 kpl. Määrä väheni 14 prosenttia vuodesta 2020 (42) ja 28 prosenttia vuodesta 2019 (50).

Pelastuslaitoksen johtokunta kokoontui seitsemän kertaa, joista kuusi kertaa Teams-etäkokouksena. Uusi johtokunta piti ensimmäisen kokouksensa 10.11.2021.

Hyvinvointialueuudistuksen lait hyväksyttiin 1.7. Pelastuslaitos on ollut aktiivisesti mukana valmistelussa sekä kansallisesti että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Pelastusjohtaja Veli-Pekka Ihamäki on toiminut hyvinvointialueen väliaikaisen toimielimen jäsenenä. Tukipalvelupäällikkö Kimmo Markkanen siirtyi marraskuussa täysipäiväisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen pelastustoimen ja ensihoidon valmistelujohtajaksi.

Henkilöstön vaihtuvuus oli vuoden aikana 21 henkilöä. Näistä kolme siirtyi vanhuuseläkkeelle, kaksi työsuhdetta purettiin koeaikana ja kuusitoista irtisanoutui Espoon kaupungin palveluksesta. Rekrytointeja tehtiin vastaavasti siten, että kaikki vakanssit pyrittiin pitämään täytettyinä.

Pelastuslaitoksen henkilöstön osaamisen ylläpitäminen oli aktiivista koko vuoden. Työvuoroissa järjestettiin henkilöstölle yhteensä 5 108 harjoitusta tai koulutustapahtumaa (2020: 5 725).

Pelastustoimen tulot pysyivät samalla tasolla kuin vuonna 2020, mutta ensihoidon tulot jäivät alle talousarvion 0,5 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 5,6 %. Koronavirusepidemiasta aiheutuneet kustannukset olivat 0,4 milj. euroa. Palomiesten vuosilomansijaisten tarve kesälomakaudelle olisi ollut noin neljäkymmentä ammattihenkilöä, mutta vain kahdeksan saatiin rekrytoitua, syynä kansallinen pelastajapula.

Koronavirusepidemia aiheutti päivittäin lukuisia sairaus- ja karanteenipoissaoloja. Vähintään minimivahvuuden ylläpitäminen palvelutason ja toimintavalmiuden ylläpitämiseksi merkitsi yli 20 000 ylityötuntia vuonna 2021. Keskimäärin kaksi työntekijää oli ylitöissä vuoden jokaisena päivänä. Sijaisia varten varatut henkilöstömäärärahat eivät riittäneet kompensoimaan ylityökustannuksia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2022 pelastustoimen palvelujen taso pystytään säilyttämään palvelutasopäätöksen 2021–2024 mukaisesti vähintään nykyisellään. Erityisinä painopisteinä ovat edelleen öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen, palontutinnan ja onnettomuuskehityksen seurannan kehittäminen ja toimintavalmiuden parantaminen paloasemaverkostoa kehittämällä. Lisäksi tulevalla kaudella kehitetään ja rakennetaan kansainvälisen pelastustoiminnan valmiutta sekä kehitetään yhteistyössä uutta Uudenmaan pelastuslaitosten yhteistä johtokeskusta.

Sairaanhoitopiirin järjestämisvastuulla olevien ensihoitopalvelujen tuottamista jatketaan sairaanhoitopiirin päättämän ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisesti. Kesälomakauden henkilöstövahvuuden turvaamiseksi tehostetaan rekrytointia, tarkistetaan lomavuorojärjestelyjä sekä pilotoidaan päivystävä palomestari -järjestelmän muuttamista kolmesta päivystysringistä kahteen. Samalla tehostetaan johtamisvalmiutta siten, että alueen palvelutaso ei heikkene.

Vuodesta 2023 eteenpäin palvelutason ylläpitäminen riippuu merkittävästi 1.1.2023 aloittavan hyvinvointialueen rahoitusratkaisusta. Hyvinvointialueen rakentamiseen liittyvät merkittävät riskit muun muassa ICT-järjestelmien hankkimisessa ja aikataulussa heijastuvat myös pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiin.

Ajoneuvojen hankinnat leasing-muotoisina tulevat jatkumaan. Investointien osuus pysynee samalla tasolla, mutta leasing-vuokrissa on seuraavien kolmen vuoden aikana merkittävää kasvua. Investoinneista johtuvat poistot eivät pienene samassa suhteessa. Kasvu tasaantunee 2024 jälkeen.

Matinkylän ja Espoonlahden paloasemat otettaneen käyttöön jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 2022. Samalla luovutaan Niittykummun ja vanhasta Espoonlahden paloasemasta. Otaniemen paloasema valmistunee alkuvuodesta 2024. Otaniemen paloasema tulee edellyttämään myös lisähenkilöstöä ja -kalustoa. Lisäksi osakaskuntien omistamien paloasemien vuokrataso tulee nousemaan välttämättömien peruskorjausten myötä.

Jorvin ensihoitoalueella ensihoitoyksiköiden valmiustarve tulee lisääntymään lähivuosina. Käytännössä tämä tarkoittaa uuden ensihoitoyksikön perustamista ja sijoittamista esimerkiksi Otaniemen paloasemalle.

Toimintavalmiusajoissa erityisesti Espoon 1-riskialueen ensimmäisen yksiköiden saavutettavuusajoissa on edelleen puutteita. Suurimmat parannukset tapahtuvat vasta uusien paloasemien avautuessa.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen vuoden 2021 sitovat tulostavoitteet olivat seuraavat:

- 1) Tilikauden tulos ei jää alijäämäiseksi. Tavoite ei toteutunut.
- 2) Investointien kokonaismäärä on enintään valtuuston hyväksymän talousarvion mukainen. Tavoite toteutui.

Sisäinen valvonta, riskit ja riskienhallinta

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos noudattaa sisäisen valvonnan järjestelyissään Espoon kaupungin yleistä ohjausta. Pelastuslaitoksen viranomaistoiminta on vahvasti säädöksiin ohjattua. Toiminnan luonteen mukaisesti säädösten, määräysten ja päätösten noudattaminen on viranhaltijatasoista, ja henkilöstö on varsin hyvin selvillä toimintaa ohjaavasta säädösperustasta. Valvontatoiminnassa ja pelastustoiminnassa käytetään merkittävää julkista valtaa, mikä edellyttää viranhaltijuutta ja pelastusviranomaisen toimivaltuuksia. Pelastusjohtaja päättää pelastusviranomaisiksi nimetyt, päätös tarkistetaan vähintään vuosittain.

Valvontatoiminnassa tehtävät viranomaispäätökset tehdään valvontajärjestelmällä, joka mahdollistaa määrämuotoiset ja muodollisesti oikeat viittaukset säädöksiin ja määräyksiin. Ensisijaisena valituselimenä valvontatoiminnassa on hallinto-oikeus. Hallintovalituksia palotarkastuksista tehdään vuosittain erittäin vähän tai ei lainkaan.

Pelastuslaitoksen tuottamaa ensihoitopalvelua ohjaavat terveydenhuoltoalan säädökset ja järjestämistä vastaava sairaanhoitopiiri (palvelutasopäätös sekä -suunnitelma).

Poikkeamien käsittelyssä, laadunvalvonnassa ja potilastietojen käsittelyssä noudatetaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ohjeita ja järjestelmiä. Valvonnasta vastaavat sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkärit.

Tavoitteiden toteutuminen

Pelastuslaitoksen sitovista tulostavoitteista Espoon kaupunginvaltuustolle ei toteutunut tavoite, että tulos ei jäisi alijäämäiseksi. Toiminnalliset tavoitteet asiakkaan saamaan apuun toteutuivat täysimääräisesti. Valvontatoiminta toteutui 100-prosenttisesti. Kehittämistoimenpiteet toteutuivat pääosin.

Varojen käytön valvonta

Pelastuslaitoksen toimintaa ja taloutta ohjaa ja valvoo myös pelastuslaitoksen johtokunta. Pelastuslaitoksen johtoryhmä arvioi taloustilannetta alkuvuodesta kuukausittain, loppuvuonna kahden viikon välein. Pelastustoimen neuvottelukunnalle (pelastustoimen alueen kunnanjohtajat) toimintaa ja taloutta raportoitiin tilikauden molemmissa kokouksissa. Pääprosessien ja palveluyksiköiden ohjausryhmissä seurattiin toiminnan toteutumista. Lisäksi vastuuhenkilöt seurasivat taloutta säännöllisesti vastuullaan olevilta tileiltä ja kustannuspaikoilta. Päätös menojen hyväksyjistä on pidetty ajan tasalla ja varmistettu, ettei ole ns. vaarallisia tilaaja- ja hyväksyjäyhdistelmiä.

TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNIN PÄTEVYYS JA LUOTETTAVUUS

Pelastustoiminnan tuloksellisuuden arviointi perustuu valtakunnalliseen Pelastustoimen onnettomuus- ja resurssitietokanta PRONTO: on tilastoituihin tietoihin. Toiminnan määrälliset tulokset ovat luotettavia, mutta esimerkiksi turvallisuuskoulutuksen vaikuttavuuden arviointiin ei ole luotettavia mittareita. Välillisinä mittareina voi pitää esimerkiksi palokuolemia, joiden määrä on valtakunnallisesti vähenemässä. Lisäksi onnettomuuskehityksen seurannan perusteella on havaittu, että palovaroittimet toimivat aiempaa useammassa tulipalossa.

OMAISUUDEN, HANKINNAN, LUOVUTUKSEN JA HOIDON VALVONTA

Pelastuslaitoksen omistuksessa ja hallinnassa olevaa kalustoa hallinnoidaan kahdella sähköisellä järjestelmällä kaluston tyypistä riippuen. Kalustokortteihin tallentuu huollettavan kaluston tiedot ja huoltohistoria koko elinkaaren ajan. Suojavarusteet, paineilmalaitteet ja muu työturvallisuuteen liittyvä kalusto hallinnoidaan vastaavasti. Kaikissa ajoneuvoissa käytetään ajopäiväkirjoja. Niiden tiedot tarkistetaan huoltojen ja sopimuspalokunnilla myös auditoitien yhteydessä. Polttoainekortit ovat ajoneuvoikohtaisia. Käyttö on rajattu vain polttoaineisiin, ja käyttölimiitti on rajattu minimiin. Kaikilla paloasemilla on sähköinen kulunvalvonta (kuorisuojaus) ja lähes kaikissa tallentava kameravalvonta. Paloasemien ensihoitolääkevarastoissa on tehostettu kulunvalvonta. Viranomaiskäytössä olevan turvallisuusverkko TUVE:n vuoksi laitetilat, tilannekeskus ja johtokeskus on suojattu turvallisuusluokan III vaatiman suojaustason mukaisesti. Osana TUVE:n käyttöön siirtymistä on aloitettu turvallisuusselvitysten pyytäminen koko henkilöstöstä.

SOPIMUSTOIMINTA

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa on tehty sopimukset ensihoitopalvelujen tuottamisesta. Sopimuksen arvo LUP:ille on noin 11 milj. euroa. Toiminnan ja talouden seuranta sekä vuoden 2021 suunnittelu tehtiin sopimusten mukaisesti (ei raportoitavia poikkeamia).

Sopimuspalokuntien (40 VPK:ta) toiminnan toteutumista palokuntasopimusten mukaisesti arvioitiin tilikauden päätteeksi tehtävässä toiminnan ja talouden vuosiselvityksessä. Lisäksi pelastuslaitos auditoi tilivuonna 11 sopimuspalokunnan toiminnan, hallinnon ja talouden.

Pelastuslaitos myös kerää ja seuraa sopimuspalokuntien (rekisteröityjä yhdistyksiä) tilinpäätöksiä.

RISKIENHALLINTA

Vuoden 2021 merkittävin riski oli maaliskuussa 2020 alkaneen koronavirusepidemian vaikutus palvelutuotantoon. Vuonna 2020 aloitettuja suojaustoimenpiteitä jatkettiin. Työvoiman saatavuusriski toteutui, kun vuosilomansijaisiksi ei onnistuttu rekrytoimaan riittävää määrää pelastajia.

Kaikki työtaturmat, vaara- ja läheltä piti -ilmoitukset ja turvallisuushavainnot käsiteltiin työturvallisuusjaostossa, ohjattiin jatkokäsittelyyn asianomaisille henkilöille ja yhteenvetoja käsiteltiin johtoryhmässä kolmesti vuodessa. Niiden määrästä raportoitiin koko henkilöstölle viikoittain ja työtaturmien määrästä päivittäin infotauluilla.

Työterveyshuolto teki työpaikkaselvitykset Nummelan, Tammisaaren, Hangon, Karjaan ja Saukkolan sekä Inkoon paloasemilla vuonna 2021. Espoon alueelta työterveyshuolto siirsi kaikki työpaikkaselvitykset vuodelle 2022. Lisäksi suunnattu työpaikkaselvitys tehtiin vesisukellustoimintaan. Tulokset käsiteltiin työturvallisuusjaoksessa sekä tuotiin työturvallisuusraportoinnin yhteydessä johtoryhmään. Toinen suunnitteilla ollut suunnattu työpaikkaselvitys on siirretty vuodelle 2022.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Vuoden 2021 tilikauden tulos oli -95 814,09 euroa. Kunnilta tullaan laskuttamaan pelastustoimesta noin 538 000 euroa. Ensihoidosta HUS HYKS/Jorvin alueelle lähetetään noin 644 000 euron lisälasku, Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalueelle noin 94 000 euron ja Lohjan sairaanhoitoalueelle noin 159 000 euron lisälasku.

Liikevaihtoon on kirjattu maksuosuuksien lisälaskutus kunnille ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirille.

TOIMINNAN RAHOITUS

Länsi-Uudenmaan pelastustoimen kustannuksista vastaa alueen kymmenen kuntaa kuntien asukaslukujen suhteessa. Ensihoidon ja ensivastepalvelujen kustannuksista vastaa Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, jakautuen Jorvin, Länsi-Uudenmaan ja Lohjan ensihoitoalueisiin.

Investointien poistoista aiheutuvat kustannukset jaetaan kunnille asukaslukujen suhteessa. Pelastuslaitoksen investoinnit ovat lähinnä korvausinvestointeja; pelastuslaitos on uusintuottamassa valmiudessa käytettävää ajoneuvokalustoa siten, että ne ovat hyvässä toimintakunnossa ja valmiudessa, ja ovat enintään kymmenen vuotta vanhoja sekä tukiyksiköt ja sopimuspalokuntien käytössä oleva ajoneuvokalusto enintään 20 vuotta vanhoja.

Pelastustoimelle myönnetään kaluston hankkimiseen valtionavustuksia Palosuojelurahastosta ja Öljysuojarahastosta. Valtionavustuksien myöntämisen perusteena on tavoite edistää pelastustoimen valmiutta ja palvelujen laatua sekä tehostaa voimavarojen käyttöä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 126 747,90 euroa negatiivinen. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen sovitun rahoitusmallin takia tulorahoitus ei ole yleensä riittänyt kattamaan sekä toiminnan menoja että investointimenoja. Vuosina 2012–2015 suunniteltujen investointien toteutuminen siirtyi edelleen tuleville vuosille ja vuosittaiset investointimenot pienentyivät, mikä johti positiiviseen investointien rahavirtaan. Vuosien 2016–2017 investointimenojen kasvu edellisiin vuosiin nähden johti negatiivisen rahavirran muodostumiseen. Valtion rahastoista saadut avustukset myös vaihtelevat suuresti vuosittain ja vuodesta 2020 alkaen Öljysuojarahasto ei toistaiseksi myönnä ennakkopäätöksiä kalustohankintoihin. Vuodesta 2018 alkaen investointimenot ovat pienentyneet pelastuslaitoksen siirtyessä yhä enemmän leasingrahoitukseen.

Henkilöstö

Lukumäärä 31.12.2021					
	2017	2018	2019	2020	2021
Päivätyöntekijät	102	111	117	106	127
Vuorotyöntekijät	484	483	491	507	505
Yhteensä	586	594	608	613	632
joista osa-aikaisia	26	54	24	29	26

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden alijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIIKELAITOS**

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto	46 265 833,16		43 615 333,51	
Liiketoiminnan muut tuotot	4 312 990,40		4 323 839,49	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 286 472,64		-2 406 469,76	
Ostot tilikauden aikana	-2 286 472,64		-2 406 469,76	
Palvelujen ostot	-4 990 159,78	-7 276 632,42	-4 850 992,36	-7 257 462,12
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-27 602 589,21		-26 387 287,94	
Henkilösivukulut	-6 282 582,50		-5 663 507,43	
Eläkekulut	-5 000 321,72		-4 841 234,12	
Muut henkilösivukulut	-1 282 260,78	-33 885 171,71	-822 273,31	-32 050 795,37
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 437 780,95		-1 398 093,61	
Arvonalentumiset		-1 437 780,95		-1 398 093,61
Liiketoiminnan muut kulut	-8 073 080,45		-7 227 609,25	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-93 841,97		5 212,65	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Rahoitusavustus kunnalta				
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut	-1 317,27		-2 271,38	
Muut rahoituskulut	-654,85	-1 972,12	-185,66	-2 457,04
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-95 814,09		2 755,61	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-95 814,09		2 755,61	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-95 814,09		2 755,61	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	-3,3		0,3	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	-3,3		0,3	
Voitto -%	-0,2		0,0	

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	-93 841,97	5 212,65
Poistot ja arvonalentumiset	1 437 780,95	1 398 093,61
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 972,12	-2 457,04
Tulorahoituksen korjauserät	-279 736,69	-206 948,14
	<u>1 062 230,17</u>	<u>1 193 901,08</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 001 469,76	-2 260 638,82
Rahoitusosuudet investointimenoihin	532 757,00	182 988,28
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	279 734,69	228 537,08
	<u>-1 188 978,07</u>	<u>-1 849 113,46</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-126 747,90	-655 212,38
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	1 174 766,63	1 118 387,52
	<u>1 174 766,63</u>	<u>1 118 387,52</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-964 867,50	252 546,20
Korottomien velkojen muutos muilta	-83 151,23	-715 721,34
	<u>-1 048 018,73</u>	<u>-463 175,14</u>
Rahoituksen rahavirta	126 747,90	655 212,38
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-1 305 598,3	-1 470 785,0
Investointien tulorahoitus, %	91,4	67,4
Lainanhoitokate	1 019,7	617,7
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,3	0,2
Current ratio	0,3	0,2

**LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -
LIIKELAITOS**

TASE	31.12.2021	31.12.2020
V A S T A A V A A	10 353 614,10	9 357 812,79
A PYSYVÄT VASTAAVAT	7 393 132,68	7 362 198,87
I Aineettomat hyödykkeet	82 653,50	81 545,79
1. Aineettomat oikeudet	82 653,50	81 545,79
II Aineelliset hyödykkeet	7 310 479,18	7 280 653,08
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	90 348,31	110 543,10
4. Koneet ja kalusto	7 212 665,87	7 132 927,96
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 465,00	37 182,02
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 960 481,42	1 995 613,92
II Saamiset	2 960 481,42	1 995 613,92
Lyhytaikaiset saamiset	2 960 481,42	1 995 613,92
1. Myyntisaamiset	291 790,25	300 876,56
5. Siirtosaamiset	2 668 691,17	1 694 737,36
V A S T A T T A V A A	10 353 614,10	9 357 812,79
A OMA PÄÄOMA	-31 257,15	64 556,94
A OMA PÄÄOMA	64 556,94	61 801,33
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	64 556,94	61 801,33
V Tilikauden yli-/alijäämä	-95 814,09	2 755,61
D VIERAS PÄÄOMA	10 384 871,25	9 293 255,85
II Lyhytaikainen	10 384 871,25	9 293 255,85
3. Lainat kunnalta	3 411 462,26	2 236 695,63
7. Ostovelat	1 196 997,35	690 260,54
9. Muut velat	-1 080,35	150,00
10. Siirtovelat	5 777 491,99	6 366 149,68
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	-0,3	0,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	20,5	19,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	-31	65
Lainakanta 31.12., 1 000 €	3 411	2 237
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	9 445,78	8 103,21

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Liikevaihto	44 883	44 883	46 266	1 383
Liiketoiminnan muut tuotot	3 914	3 914	4 313	399
Materiaalit ja palvelut	-7 508	-7 508	-7 277	231
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 172	-2 172	-2 286	-114
Palvelujen ostot	-5 336	-5 336	-4 990	346
Henkilöstökulut	-31 816	-31 816	-33 885	-2 069
Palkat ja palkkiot	-25 858	-25 858	-27 603	-1 745
Henkilösivukulut	-5 958	-5 958	-6 282	-324
Eläkekulut	-4 914	-4 914	-5 000	-86
Muut henkilösivukulut	-1 044	-1 044	-1 282	-238
Poistot ja arvonalentumiset	-1 555	-1 555	-1 438	117
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 555	-1 555	-1 438	117
Liiketoiminnan muut kulut	-7 904	-7 904	-8 073	-170
Vuokrat	-7 647	-7 647	-7 709	-62
Muut kulut	-256	-256	-364	-108
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	-94	-108
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-2	12
Kunnalle maksetut korkokulut	-14	-14	-1	12
Muut rahoituskulut	0	0	-1	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	0	-96	-96
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	-96	-96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	-96	-96

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
47 LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS - LIIKELAITOS				
Tulot	214	214	533	319
Menot	-2 100	-2 100	-2 001	99
Netto	-1 886	-1 886	-1 469	417
474 Investointiosia				
Tulot	214	214	533	319
Menot	-2 100	-2 100	-2 001	99
Netto	-1 886	-1 886	-1 469	417

LÄNSI-UUDENMAAN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	14	14	-94	-108
Poistot ja arvonalentumiset	1 555	1 555	1 438	-117
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	-14	-2	12
Tulorahoituksen korjaukset	-211	-211	-280	-69
	<u>1 344</u>	<u>1 344</u>	<u>1 062</u>	<u>-282</u>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 100	-2 100	-2 001	99
Rahoitusosuudet investointimenoihin	214	214	533	319
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	211	211	280	69
	<u>-1 675</u>	<u>-1 675</u>	<u>-1 189</u>	<u>486</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-331	-331	-127	204
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-1 237	-1 237	1 175	2 411
	<u>-1 237</u>	<u>-1 237</u>	<u>1 175</u>	<u>2 411</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	
Saamisten muutos kunnalta	1 129	1 129	0	-1 129
Saamisten muutos muilta	696	696	-965	-1 660
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0	0	0	
Korottomien velkojen muutos muilta	-257	-257	-83	173
	<u>1 568</u>	<u>1 568</u>	<u>-1 048</u>	<u>-2 616</u>
Rahoituksen rahavirta	331	331	127	-205
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11 Suunnitelman mukaiset poistot

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2021	2020
Pelastustoimi	35 096 634,33	33 598 514,04
Ensihoito, HUS Hyks/Jorvin sairaanhoitoalue	6 840 628,96	6 243 403,09
Ensihoito, HUS Länsi-Uudenmaan sairaanhoitoalue	4 133 529,63	3 814 255,61
Ensihoito, HUS Lohjan sairaanhoitoalue	4 508 030,64	4 283 000,26
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>50 578 823,56</i>	<i>47 939 173,00</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	30 086,88	0,00
Muiden palvelujen ostot	4 960 072,90	4 850 992,36
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>4 990 159,78</i>	<i>4 850 992,36</i>

11) **Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä**

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1122017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää

Poistoajat

Poistoaika
vuotta

Omaisuusryhmä

Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	3
Aineelliset hyödykkeet	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset	15
Raskaat ajoneuvot	10
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8
Muut kuljetusvälineet	5
Muut liikkuvat työkoneet	5
Muut raskaat koneet	10
Muut kevyet koneet	5
Laboratoriolaitteet	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms laitteet	5
Atk-laitteet	
Muut laitteet ja kalusteet	3
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	
Arvo- ja taide-esineet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) **Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**

	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Koneiden ja kaluston myyntivoitot (ajoneuvokalusto)	279 736,69	206 948,14
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>279 736,69</i>	<i>206 948,14</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2021	2020
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 11	81 545,79	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	57 037,38	91 739,00
Tilikauden poisto	-55 929,67	-10 193,21
Poistamaton hankintameno 3112	82 653,50	81 545,79
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 11</i>	<i>81 545,79</i>	<i>0,00</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>57 037,38</i>	<i>91 739,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-55 929,67</i>	<i>-10 193,21</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>82 653,50</i>	<i>81 545,79</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 11	110 543,10	147 911,02
Lisäykset tilikauden aikana	29 568,50	20 280,75
Tilikauden poisto	-49 763,29	-57 648,67
Poistamaton hankintameno 3112	90 348,31	110 543,10
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 11	7 132 927,96	6 467 168,66
Lisäykset tilikauden aikana	1 710 279,72	2 111 437,05
Rahoitusosuudet tilikaudella	-532 757,00	-182 988,28
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-21 588,94
Siirrot erien välillä	234 301,18	89 151,20
Tilikauden poisto	-1 332 085,99	-1 330 251,73
Poistamaton hankintameno 3112	7 212 665,87	7 132 927,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 11	37 182,02	89 151,20
Lisäykset tilikauden aikana	204 584,16	37 182,02
Siirrot erien välillä	-234 301,18	-89 151,20
Poistamaton hankintameno 3112	7 465,00	37 182,02
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 11</i>	<i>7 280 653,08</i>	<i>6 704 230,88</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>1 944 432,38</i>	<i>2 168 899,82</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>-532 757,00</i>	<i>-182 988,28</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>0,00</i>	<i>-21 588,94</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-1 381 849,28</i>	<i>-1 387 900,40</i>
<i>Poistamaton hankintameno 3112</i>	<i>7 310 479,18</i>	<i>7 280 653,08</i>

23) Saamisten erittely		
	2021	2020
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset (Espoon Asunnot oy)	0,00	3 383,82
Myyntisaamiset (Koy Otaniemen tiedeasunnot)	1 150,00	1 127,94
<i>Yhteensä</i>	<i>1 150,00</i>	<i>4 511,76</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä,		
Myyntisaamiset (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri)	3 574,00	1 127,94
Myyntisaamiset (Kärkulla samkommun)	250,00	0,00
Myyntisaamiset (Etevä kuntayhtymä)	350,00	98,40
Myyntisaamiset (HSY)	100,00	0,00
Siirtosaamiset (HUS)	897 641,15	431 769,14
<i>Yhteensä</i>	<i>901 915,15</i>	<i>432 995,48</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset (Soukan pienteollisuuskiinte)	0,00	98,40
Myyntisaamiset (Tapiolan keskuspysäköinti)	100,00	0,00
Myyntisaamiset (Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy)	3 250,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 350,00</i>	<i>98,40</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>906 415,15</i>	<i>437 605,64</i>

24) Siirtosaamiisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2021	2020
Tulojäämät		
Palosuojelu-/öljysuojarahaston avustus kalustohankintoihin	181 387,00	136 000,00
Muu myyntilaskutus	0,00	3 976,22
Öljysuojarahaston korvaus öljyntorjuntavalmiudesta	150 000,00	200 000,00
Kuntien/HUS maksuosuuksien lisälaskutus	1 197 430,97	431 769,14
Sairaankuljetuksen Kela-korvaukset ja omavastuuosuudet	1 109 292,00	922 992,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>2 638 109,97</i>	<i>1 694 737,36</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>2 638 109,97</i>	<i>1 694 737,36</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	64 556,94	61 801,33
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	64 556,94	61 801,33
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-95 814,09	2 755,61
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>-31 257,15</i>	<i>64 556,94</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2021	2020
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Tytäryhteisöille		
Ostovelat (Espoo Catering)	524,20	128,00
<i>Yhteensä</i>	<i>524,20</i>	<i>128,00</i>
Kuntayhtymille		
Siirtovelat (HUS)	0,00	356 241,77
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>356 241,77</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>524,20</i>	<i>356 369,77</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2021	2020
<i>Muut velat</i>		
Liittymismaksut		
Muut velat, Palkkojen takaisinperintä	0,00	150,00
Muut velat, Palkkojen selvittelytili	-1 080,35	0,00
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>-1 080,35</i>	<i>150,00</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2021	2020
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Tuloennakot		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	5 624 319,99	5 533 473,31
Kuntien ja HUS kuntayhtymän maksuosuuksien palautukset	0,00	678 885,35
Sopimuspalokuntien lopulliset korvaukset	153 172,00	128 642,89
Muut menojäämät	0,00	25 148,13
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 777 491,99</i>	<i>6 366 149,68</i>
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	<i>5 777 491,99</i>	<i>6 366 149,68</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut		
	2021	2020
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 069 100,00	3 090 621,00
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	0,00	0,00
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	2 965 219,62	2 775 894,00
<i>Vuokravastuut yhteensä</i>	<i>6 034 319,62</i>	<i>5 866 515,00</i>
Leasingvastuut yhteensä	6 002 515,52	4 647 896,13
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 780 680,95	1 364 708,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12		
	2021	2020
<i>henkilöstön lukumäärä</i>	632	613

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tilapalvelut-liikelaitoksen palvelujen tuottamiseen ja toimintaan on vaikuttanut poikkeusolot (koronavirusepidemia). Asiantuntijatyötä on tehty etätyönä ja toimialojen koronatoimenpiteet on huomioitu toiminnassa. Erityisesti hyvinvointi- ja terveystoimialan rokotuspisteiden valvonta nosti aulapalvelun henkilöstötarvetta.

Tilapalvelut osallistui Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimitilojen valmistelutehtäviin. Lisäksi aloitettiin valmistelu lakiin perustuvista henkilöstösiirroista.

Tilapalvelut-liikelaitos on toteuttanut edelleen valtuuston asettamaa Koulut kuntoon -tavoitetta. Kuntien sisäilmaverkosto on jatkanut toimintaansa. Vuoden aikana verkoston pääaiheena oli sisäilmakohteiden tiedottaminen ja viestintä sekä käyttäjäyhteistyö. Tilapalvelut-liikelaitos jatkoi Helsingin kaupungin kanssa Smart & Clean säätiön ja VTT:n yhteishankkeessa, joka päättyi 2021 vuoden alussa. Espoo osallistuu valtioneuvoston Terveet Tilat 2028 -ohjelmaan.

Kuntien energiatehokkuussopimuksen (KETS) toimenpidesuunnitelman toteuttaminen jatkui ja tavoitteissa ollaan hyvin aikataulussa. Vuonna 2021 otettiin Tilapalveluissa käyttöön kaksi palvelua: Fortumin SmartLiving -palvelu ja Caverion Oyj:n energiamanageri- ja kiinteistövalvomopalvelu. Näiden palveluiden avulla saatiin kiinteistöjen energiankulutuksia pienennettyä ja sitä kautta kustannussäästöä yhteensä 0,75 milj. euroa (vertailuvuosi on 2019 johtuen koronan vaikutuksesta vuoteen 2020).

Espoolaistentalon tarveselvitys ja tilaohjelma olivat uudelleen valmistelussa. Tapiolan kulttuurikeskuksen ja teatterin laajennuksesta päätettiin ja Tapiolan uimahallin korjauspäätöksen mukaisesti kohteen peruskorjauksen valmistelu aloitettiin. Monikon, Leppävaaran koulukeskuksen sekä Rehtorintien koulun perusparannukset valmistuivat. Suurin purkukohde oli Virastotalo II purku Espoon keskuksessa.

Public Private Partnership (PPP) -hanke etenee suunnitellusti. Rakenteilla olivat Pohjois-Tapiolan yhtenäiskoulu, Nauriskasken koulu ja Perkkaan koulu. Nöyökkönniityn päiväkodin, Kilon koulun ja päiväkodin sekä Kuitinmäen koulun rakentaminen aloitettiin.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tulostavoite toteutui 2 milj. euroa parempana. Talousarvion tulostavoite oli 23,929 milj. euroa ja toteutuma oli 25,912 milj. eurolla.

Toteumatietojen perusteella kate toteutui 4,1 milj. euroa muutettua talousarviota parempana. Vuoden aikana tehtiin erilaisia voimakkaita säästötoimenpiteitä. Ulosmaksettavat vastike- ja vuokramenot tiloista alittivat talousarvion 6,9 milj. eurolla.

Kunnossapitoon käytettiin 14,8 milj. euroa, mikä alitti muutetun talousarvion 6,4 milj. eurolla. Kunnossapidon vika- ja sisäilmakorjaukset olivat 5,8 milj. euroa. Vuosikorjaustöitä on priorisoitu ja keskitytty turvallisuuteen ja terveellisyteen liittyviin töihin. Erikseen tilattavia käyttäjäpalveluja tehtiin 2 milj. eurolla, joista saatiin tuloja 2,5 milj. euroa.

Palvelutuotannossa siirryttiin ennakoiwaan kiinteistönhoitoon. Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon yhteistyö jatkui ennakoivan ylläpidon toteuttamiseksi. Palvelutuotanto ylitti talousarvion (28,8 milj. euroa), toteuma oli 30,8 milj. euroa.

Kokonaismenot ylittivät kiinteistönhoidossa 1,1 milj. eurolla, siivouspalveluissa 0,2 milj. eurolla ja aula- ja turvallisuuspalveluissa 0,6 milj. eurolla. Kiinteistövalvomoon liitettiin uusia rakennuksia ja vuoden 2021 lopussa valvomoon oli liitetty 122 rakennusta. Kiinteistövalvomo edistää ennakoivaa huoltoa ja vähentää päivystystarvetta. Vuoden 2021 aikana tilattiin 72 energiakatselmusta ja 65 energiastodistusta. Kuntoarvioita tilattiin 43 rakennukseen.

PPP (Public Private Partnership) -hankkeen konsultointiin ja valvontaan käytettiin 0,5 milj. euroa ja Otaniemen paloaseman suunnitteluun 0,25 milj. euroa. Purkukuluihin käytettiin 3,3 milj. euroa. Suunnittelupalvelut ylittivät talousarvion 2,1 milj. eurolla johtuen yllä mainituista huomioimattomista kuluista. Suunnittelupalveluista saatiin vastaavasti tuloja 2,0 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen talousarvion mukaan investointien enimmäismäärä on 131,4 milj. euroa (alkuperäistä investointiohjelman talousarvioita muutettiin osavuosisikatsaus II:n yhteydessä hankkeiden välisillä määrärahasiirroilla). Investointien toteuma on 87,2 milj. euroa eli 66,4 %. Alitus talousarvioon nähden on 44,2 milj. euroa. Investointihankkeiden toteuttamiseen vaikutti oleellisesti rakennusalan markkinatilanne ja materiaalihintojen voimakas nousu.

Tilapalveluissa yhteisöllisyyden kokemus, sitoutuminen yhteisöön ja työhyvinvointi heikkeni etätyön vaikutuksesta. Tähän vaikutti erityisesti työhyvinvointitoiminnan yhteisten tilaisuuksien peruuntuminen. Henkilöstö oli kuitenkin tehtyjen kyselyjen mukaan tyytyväinen etätyömahdollisuuteen.

Keväällä järjestettiin henkilöstölle etäteatteriesitys ja vaihtoehtoisia liikuntamahdollisuuksia. Yksiköt pitivät etäcafe-tilaisuuksia ja esihenkilöt panostivat etätyön tukemiseen. Vuoden aikana pidettiin neljä Tilapalvelujen etäaamu-tilaisuutta. Esimiestyön ja johtamisen parantamiseen panostettiin yhteisillä esihenkilöiden etäaamuilla ja kannustettiin koulutuksiin osallistumiseen. Vuoden aikana käynnistettiin kohdekohtaisten asiakastyytyväisyyskyselyjen systemaattinen tekeminen. Tilapalvelujen laatutyötä kehitettiin.

Talouden raportointia kehitettiin toiminnan valvonnan ja seurannan parantamiseksi. Palvelutuotannon kunnossapitoyksikön organisaatiomuutosta valmisteltiin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Sitovien tulostavoitteiden toteutuminen

Tilapalveluja sitoo valtuustoon nähden talousarviossa ja taloussuunnitelmassa esitetyt kaksi liikelaitoksen sitovaa tavoitetta.

1. Liikelaitoksen tulostavoite on 23,9 milj. euroa ylijäämäinen.
Tulos oli 25,9 milj. euroa, joka ylitti tulostavoitteen 2 milj. euroa. Tavoite toteutui.

Tulot toteutuivat 2,6 milj. euroa alle talousarvion (99,1 prosenttia) ja kasvoivat edellisestä vuodesta 24,7 milj. euroa ollen 294,8 milj. euroa. Toimintamenot olivat 182,5 milj. euroa (96,5 prosenttia) ja toimintamenojen alitus talousarvioon nähden oli 6,7 milj. euroa. Menot olivat 8 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Ulkoiset vuokramenot ovat 75,8 milj. euroa ja alittuivat edellisestä vuodesta 0,1 milj. euroa ja alittivat talousarvon 6,8 milj. eurolla.

Toimintamenoista talousarvion alittivat toimitilajohtaminen 3,7 milj. eurolla, kunnossapitopalvelut 6,4 milj. eurolla, projektipalvelut 0,1 milj. eurolla ja toiminnan tuki ja kehittäminen 0,6 milj. eurolla. Toimintamenot ylittivät palvelutuotannossa 1,9 milj. eurolla ja suunnittelupalveluissa 2,1 milj. euroa, joissa vastaavasti tulot kasvoivat.

Henkilöstökulut olivat 23 milj. euroa ja alittivat talousarvion 1,8 milj. eurolla.

Purkukulut ylittivät talousarvion 1,4 milj. eurolla.

Palvelujen ostot olivat 41,1 milj. euroa ja kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,7 milj. eurolla. Aineet, tavarat ja tarvikkeet olivat 24,6 milj. euroa ja kasvoivat edelliseen vuoden verrattuna 6,3 milj. eurolla. Lämpö, sähkö ja vesikulut ylittivät talousarvion 3,7 milj. eurolla, mikä johtui laskujen jaksotuksista vuosien 2020–2021 välillä. Kiinteistöjen energiakuluissa saatiin säästöä talousarvioon 0,67 milj. eurolla. Säästö syntyi, koska energiankäyttöä tehostettiin uusilla palveluilla (Fortum SmartLiving, Caverionin energiamanageri- ja kiinteistövalvomopalvelu).

Poistot ja arvonalentumiset ylittivät talousarvion 2,2 eurolla ollen 57,9 milj. euroa. Tästä arvonalentumiset olivat 1,1 milj. euroa.

Tilapalvelut-liikelaitoksen Take-tavoitteet vuodelle 2021 olivat 1,3 milj. euroa. Tavoitteet ylitettiin, Take-toteumat olivat 1,6 milj. euroa.

2. Liikelaitoksen talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuminen valtuuston päättämän talousarvion sekä taloussuunnitelman investointiohjelman aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti. Tavoite toteutui.

Tilapalveluiden talousrakennusinvestointien talousarvio on arvioitu olevan vuodelle 2021 70 milj. euroa (TA 99,6 milj. euroa). Toteuma oli 56,9 milj. euroa. Investointeja toteutettiin ohjelman mukaisesti.

Suurimmat määrärahaylitykset ja -alitukset vuonna 2021 (TY1 7192):

- Tiistilän koulun ja päiväkodin aloitus viivästyi käyttäjän tarpeen takia ja määrärahat alitettiin vuonna 2021 (7,25 milj. euroa).
- Elinkaarta jatkavat investoinnit eivät edenneet ennakoidusti, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (7,23 milj. euroa).
- Monikon koulukeskuksen työmaa ja laskutus edistyivät vuonna 2020 nopeammin kuin arvioitiin ja vastaavasti määrärahat alitettiin vuonna 2021 (4,78 milj. euroa).
- Kungsgårdskolan och daghemin työmaa ja laskutus edistyivät vuonna 2020 nopeammin kuin arvioitiin ja vastaavasti määrärahat alitettiin vuonna 2021 (3,75 milj. euroa).
- Kalajärven koulun ja päiväkodin työmaan aloitus siirtyi vuoden 2022 puolelle haastavan markkinatilanteen ja uuden kilpailutuksen takia, minkä vuoksi määrärahat alitettiin vuonna 2021 (2,33 milj. euroa).
- Pitkänotkon päiväkodin kilpailutukseen ei saatu tarjouksia eikä hanke käynnistynyt vuonna 2021, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (2,32 milj. euroa).
- Metsolan päiväkodin työmaan aloitus viivästyi ennakoidusta, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (1,52 milj. euroa).
- Jousenkaaren koulun työmaa ja laskutus etenivät ennakoitua hitaammin, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (1,49 milj. euroa).

- Toimitilojen muutos Koto/Hytet palveluverkkoselvityshankkeissa Tapiolan terveystasemahanke muuttui vuokrahankkeeksi, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (1,40 milj. euroa).
- Espoonlahden urheilupuiston huoltorakennuksen tarjoukset ylittivät määrärahat eikä hanke käynnistynyt 2021, minkä vuoksi määrärahat alitettiin (1,20 milj. euroa).
- Tapiolan ja Espoonlahden uimahallien suunnittelu ei edennyt ennakoitusti ja määrärahat alitettiin (1,15 milj. ja 1,39 milj. euroa)

Investointitulot olivat 4,2 milj. euroa, josta 2,7 milj. euroa muodostui Espoon toimistotalo Oy:n purkuun liittyvästä osakkeiden jaosta, 0,3 milj. euroa muodostui osakkeiden myynnistä ja 0,7 milj. euroa valtioapurahoista Rehtorintien koulun liikuntatiloihin 375 000 euroa, Monikon koulun liikuntatiloihin 190 000 euroa, Haukilahden koulun 70 000 euroa ja Kilonpuiston koulun pihojen perusparannuksiin 60 000 euroa. Näiden lisäksi Jousenkaaren koulun vahingosta saatiin korvausta (43 048 euroa) ja Karamäen päiväkodin vakuuden palautuksesta (434 334 euroa).

Käyttöpuolelle on kirjattu myyntivoittoja myynneistä 1,0 milj. euroa.

Osakkeisiin on investoitu 22,8 milj. euroa (TA 22,8 milj. euroa). Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon Keskuskeittiön, Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 22,8 milj. euroa.

Perusparantamisen talousarvio oli 9 milj. euroa, josta toteutui 7,5 milj. euroa. Myös sisäilmakorjauksia tehtiin 15 kohteessa ajankohtaiset sisäilma-asiat -esityksen mukaisissa kohteissa. Suurimmat elinkaarta jatkavat korjaukset kuten Träskändan kartanon julkisivukorjaus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Uusista vuokrakohteista mainitaan Keran 1 500 neliön siirtokelpoinen päiväkotito.

Tilapankista vuokrattiin 1.12.2021 alkaen Aurorakoti-nimisestä rakennuksesta 3 416 m² suuriset toimitilat. Ulosvuokrattavien vapaiden tilojen osuus tilapankissa on 0,3 prosenttia koko toimitilakannasta eli 3 282 m².

Organisaatio

Tilapalvelut-liikelaitoksessa on viisi palvelualueita: toiminnan tuki ja kehittäminen, toimitilajohtaminen, suunnittelupalvelut, rakennuttaminen ja palvelutuotanto. Palvelutuotanto on jaettu viiteen maantieteelliseen alueeseen sekä kunnossapitoyksikköön. Palvelutuotannon vanha ns. SOTE-alue sijoitettiin maantieteellisiin alueisiin 1.9.2021 alkaen. Palvelutuotannon kunnossapidon organisaatiomuutoksen valmistelu aloitettiin syksyllä 2021.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Liikelaitoksen sisäinen valvonta perustuu kaupungin antamien ohjeiden ja sääntöjen noudattamiseen ja valvontaan. Säännöt ja ohjeet ovat ajan tasalla ja tehtyjä päätöksiä noudatetaan. Ohjeet ja säännöt käydään läpi liikelaitoksen johtoryhmässä ja kaikkien palvelualueiden kokouksissa sekä työpaikkakokouksissa. Sääntöjen vastaiseen toimintaan puututaan välittömästi, jos sellaista havaitaan. Tilapalvelut-liikelaitoksessa havaittiin vuonna 2020 väärinkäytös, josta johto teki tutkintapyynnön poliisille, joka aloitti esitutkinnan.

Liikelaitos ohjeistaa omaa toimintaa yhtenäisillä toimintamalleilla ja ohjeilla. Nämä ohjeet löytyvät yhteisestä verkkokansiorista ja SharePoint -työtilasta ja ovat koko henkilöstön saatavilla. Lisäksi näiden ohjeiden noudattamista valvovat esimiehet. Liikelaitoksessa on käytössä yhtenäinen johtamis- ja kokousjärjestelmä. Kaikista kokouksista pidetään muistiot, jotka ovat henkilöstön saatavilla. Liikelaitoksen kaikki esimiehet osallistuvat kaupungin esimieskoulutuksiin ja kehittämisprojekteihin sekä tietävät vastuunsa esimiehinä ja johtajina.

Espoon kaupungin hallintosäännön mukaan kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta. Kun sisäinen valvonta on riittävää, kyetään paremmin ennaltaehkäisemään väärinkäytösriskejä. Liikelaitoksen laskutuksen ja toiminnan pistokoevalvontaa on kehitetty.

Tilapalveluissa joudutaan soveltamaan ohjetta kunnossapidon tilauksien ja laskujen suuren volyymin vuoksi. Kunnossapidossa laskujen tarkastus- ja hyväksyntätoiminta perustuu laskun ennakkotarkastukseen, jonka tekee työn tilannut ja valvonut henkilö. Hyväksyjä joutuu tukeutumaan laskun tarkastaneen henkilön tietoihin tilauksen sisällöstä ja työn suorituksesta, koska hyväksyjän henkilökohtainen korjaustöiden valvonta ja tarkastus työmaakerroksineen on käytännössä mahdotonta. Mikäli ohjetta ei sovellettaisi, joutuisimme lisäämään laskujen hyväksyntäresursseja esimiestasolla kohtuuttomasti.

Kunnossapidon laskujen tarkastus- ja hyväksyntätoimintatapa on ollut hyvin pitkään vakiintunut toimintatapa. Laskujen tarkastuksen ja hyväksynnän menettelytapa kunnossapidossa johtuu erilaisesta toimintaympäristöstä ja toiminnasta verrattuna kaupungin muihin tulosityksiköihin. Kunnossapitoyksikkö vastaa rakennus- ja korjausalalla toimivaa huolto-, ylläpito- ja korjaustoimintaa harjoittavaa yritystä. Kunnossapitoyksikön toimintakenttä on laaja ja toiminta ulottuu pienistä huoltokorjauksista suuriin sisäilmakorjauksiin. Kunnossapidossa tehdään erilaisia korjaustöitä yli 10 000 kpl / vuosi, joista aiheutuu laskuja vielä suurempi määrä. Havaitun väärinkäytöksen johdosta valvontaa on lisätty ja laskujen hyväksyntään on ohjattu lisää esimiesresursseja organisaatiomuutoksen yhteydessä.

Vuoden 2020 aikana esiin nostettujen siivousalan työntekijöiden hyväksikäyttöön liittyviin epäkohtiin on kehitetty ennaltaehkäisevää toimintaa. Harmaan talouden ennalta ilmoittamattomien tarkastuksien määrä on kaksinkertaistettu aikaisempaan verrattuna. Vuoden 2020 aikana tarkastuksia tehtiin noin sata, vuonna 2021 määrä nousi yli kahteen sataan. Lisäksi toiminta on vuoden 2021 aikana perustunut kahden isomman tarkastuksen lisäksi viikoittaisiin tarkastuksiin, joita on tehty koko Espoon alueella. Harmaan talouden käynneillä tavattiin yhteensä 251 työntekijää, joiden kanssa käytiin työolosuhdekeskustelu.

Siivouksen laadunvalvontaa on tehostettu. Laadunvalvontakäyntejä tehdään vuosittain noin 2500–3000 kertaa. Mikäli laadunvalvontakäyntien yhteydessä tavataan siivoustyötä tekevä henkilö, käydään hänen kanssaan keskustelu työolojen kartoittamiseksi. Espoon kaupunki edellyttää palveluntuottajalta myös omavalvontaa, josta raportit toimitetaan Tilapalvelujen asiantuntijoille. Lisäksi vuosittain toteutetaan ennalta ilmoittamattomia harmaan talouden käyntejä noin kahteen sataan kohteeseen.

Tavoitteiden toteutuminen, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luettavuus

Tavoitteiden toteutumista ja liikelaitoksen taloudellista tilannetta seurataan kuukausittain kaupungin ohjeistuksen ja seuranta-aikataulun mukaisesti. Lisäksi johtoryhmämme seuraa toiminnan ja tavoitteiden toteuttamista jatkuvana toimintana. Talouden ja toiminnan raportointia on kehitetty PowerBi- ja QlicSense-ohjelmien avulla.

Varojen käytön valvonta

Liikelaitoksen taloudessa ei ole vaarallisia työyhdistelmiä maksuliikenteessä ja rahan käsittelyssä. Varojen käyttöä valvotaan säännöllisesti jokaisessa palveluyksikössä. Laskujen tarkastajista ja hyväksyjistä sekä tilaajista on tehty päätökset.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilapalvelut-liikelaitos vastaa kaupungin toimitilojen ja rakennusten hankkimisesta ja ylläpidosta sekä tarjoaa tilapalveluja tilojen käyttäjille. Tilapalvelut-liikelaitos varmistaa, että käyttäjillä on terveelliset ja turvalliset tilat Koulut kuntoon -ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan kestävä kehitys ja pitkä rakennusten elinkaari. Ylläpidossa painotetaan ennakoivan huollon merkitystä ja yhteistyötä tilojen käyttäjien kanssa.

Sopimustoiminta

Sopimuksien seuranta on systemaattista ja vastuu sopimusten seurannasta on kaikilla palvelualueilla ja -yksiköillä. Ostopalvelujen osuus palvelutuotannossa on kasvanut ja sopimusten ja palvelujen laadun seuranta tehdään säännöllisesti. Toimittajahallintaa on kehitetty yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa.

Kaikkiin yllä oleviin riskeihin on varauduttu suunnitelmilla, kouluttamalla henkilöstöä ja varautumalla poikkeaviin tilanteisiin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa suunnittelu- ja ohjausprosessia. Liikelaitoksen riskit on arvioitu ja käsitelty johtoryhmässä. Riskien jalkauttaminen viedään palvelualueille ja yksiköille. Suurimmat liikelaitoksen riskit ovat seuraavat:

- Toimitilojen sisäilman laadun vaihtelut. Korjaustoimenpiteiden riittävät määrärahat ja oikea-aikaisuus sekä investointiohjelman toteutuminen.
- Toimintaan vaikuttavat kaavoitusprosessin ja rakentamisen toimenpiteiden päätösten siirtyminen. Riskeihin varautumalla varmistamme investointiohjelman etenemisen ja kaavoitusohjelman toteutumisen.
- Rakentamisessa ja ylläpidossa luonnon olosuhteet sisältävät aina riskin toiminnalle. Vaikeat luonnon olosuhteet voivat nostaa kustannuksia. Osa riskeistä on ns. force major -riskejä. Toiminnan ennakoivilla johtamistoimenpiteillä varaudutaan vähentämään riskejä.
- Ilmastotoimenpiteiden riittämättömyys. Uusi, aikaistunut ilmastotavoitteen toteutuminen vaatii Espoolta uusien toimenpiteiden tunnistamista ja suunnittelua yhdessä kumppaneiden kanssa. Espoon kaupunki edistää toimenpiteitä usein eri keinoin, joissa Tilapalvelut on mukana (KETS-sopimus, ilmasto-ohjelman toimenpideohjelma ja Covenant of Mayors/SECAP).
- Toimintakate- ja tuottavuustavoitteet voivat vaarantaa palvelutason säilyttämisen volyymin kasvaessa. Toimintakatetta seurataan aktiivisesti ja havaittuihin poikkeamiin puututaan nopeasti. Palvelumuotoilu ja avoin keskustelu asiakkaiden kanssa toimii ennakkointina. Hankkeissa riskinä on rakennusalan kuumeneminen ja hintojen nousu.
- Kustannuksia nostavat yleisen kustannustason nousu sekä ylläpidettävien kiinteistöjen ja rakennetun ympäristön ikääntyminen. Kustannuskehitystä hallitaan eri toimenpitein ja lisätään tuottavuutta. Rakennetun ympäristön oikea-aikainen korjaaminen vähentää kustannuksia, samoin kuin hankkeiden hyvä hankintaosaaminen.

- Toimitilojen tilakustannusten hallinta. Kustannuksia nostavat rakentamisen suhdannetilanteen muutos, äkillisten tilajärjestelyjen kasvu (esim. sisäilmaongelmat), väestömäärän kasvu ja vaikeat perustamisolosuhteet sekä mahdolliset valitukset.
- Rekrytointien epäonnistuminen vaikuttaa osaavan ammattihenkilöstön määrään ja töiden epätasainen jakautuminen kasvattaa työkuormitusta. Riskiin varaudutaan Tilapalvelujen henkilöstösuunnitelmassa.
- Terrorismin ja turvallisuusuhkiin tulee varautua, pommiuhka tai muu vakava tilanne kaupungin palvelutiloissa aiheuttaa vahinkoja, mikäli ensitoimissa tai evakuoinnissa epäonnistutaan.

Palvelutuotteet

Palvelutuotteet 2019-2021 (€)					
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021	2020-2021 muutos-%
TILAPALVELUT-LIIKELAITOS					
Henkilöstömäärä	525	531	540	501	-5,6 %
Htv	496	502	510	474	-5,6 %
Tilajohtaminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	91 385 284	96 889 014	105 251 287	97 895 612	1,0 %
- suorite: m2	1 162 839	1 143 752	1 145 738	1 142 667	-0,1 %
- yksikkökustannus e/m2	78,6	84,7	91,9	85,7	1,1 %
Toimitilojen käyttömenot					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	20 258 560	16 599 665	19 401 000	23 086 920	39,1 %
- suorite: m2	728 459	701 976	706 903	711 279	1,3 %
- yksikkökustannus e/m2	27,8	23,6	27,4	32,5	37,3 %
Rakennuttaminen, suunnittelu ja korjaukset					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 947 000	2 831 566	2 731 895	2 625 477	-7,3 %
- suorite: m2	1 162 839	1 143 752	1 145 738	1 142 667	-0,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	3,4	2,5	2,4	2,3	-7,2 %
Suunnitteluohjaus ja valvonta					
Palvelualue Suunnittelupalvelut	5 655 000	8 521 275	6 464 635	8 605 800	1,0 %
- suorite: m2	1 162 839	1 143 752	1 145 738	1 142 667	-0,1 %
- yksikkökustannus e/kpl	4,9	7,5	5,6	7,5	1,1 %
Siivous					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	16 324 763	15 634 138	16 822 487	17 014 734	8,8 %
- suorite: m2	818 528	828 004	843 004	860 140	3,9 %
- yksikkökustannus e/m2	19,9	18,9	20,0	19,8	4,8 %
Kiinteistöhoito					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 653 936	8 549 174	7 132 453	8 249 074	-3,5 %
- suorite: m2	999 738	995 372	995 372	961 857	-3,4 %
- yksikkökustannus e/m2	11,7	8,6	7,2	8,6	-0,1 %
Aulapalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 377 079	4 767 805	4 858 098	5 489 634	15,1 %
- suorite: h	183 956	197 003	197 003	195 205	-0,9 %
- yksikkökustannus e/h	23,8	24,2	24,7	28,1	16,2 %
Kunnossapitopalvelut					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	22 061 108	15 962 707	21 217 990	14 797 207	-7,3 %
- suorite: h	1 162 839	1 143 752	1 145 738	1 142 667	-0,1 %
- yksikkökustannus e/h	19,0	14,0	18,5	12,9	-7,2 %
Toiminnan tuki ja kehittäminen					
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 997 000	4 789 785	5 326 090	4 760 923	-0,6 %
- suorite: m2	1 162 839	1 143 752	1 145 738	1 142 667	-0,1 %
- yksikkökustannus e/h	4,3	4,2	4,6	4,2	-0,5 %
Muut mittarit 2019-2021					
Toimitilat m²					2020-2021 muutos-%
- oma rakennuskanta	728 459	701 976	706 903	711 279	1,3 %
- osaketilat	215 315	212 793	212 793	206 745	-2,8 %
- vuokratilat	219 065	228 983	226 041	224 643	-1,9 %

Palvelutuotannon palvelujen ostot ylittivät talousarvion 2,3 milj. eurolla. Siivouspalveluissa yksikköhinta (20,2 euroa/m²) on kasvanut talousarvioon ja edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna.

Turvallisuuspalvelujen yksikköhinta (28,3 euroa/h) on kasvanut lisääntyneistä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan aulapalvelutarpeista johtuen. Kiinteistönhoidon yksikköhinta on 8,91 euroa/m², joka on sama kuin edellisenä vuotena.

Kunnossapitopalveluiden yksikköhinta on 13,5 euroa/m², joka on laskenut edellisestä vuodesta. Kunnossapitopalvelujen yksikköhinta on laskenut määrärahojen käytön pienentymisen vuoksi.

Toimitilajohtamisen toimitilatehokkuus on parantunut ja laskenut arvoon 3,88 m²/asukas (4,01 v. 2019). Vuokratilojen ja osaktilojen pinta-alat ovat laskenut edelliseen vuoteen verrattuna ja oman rakennuskannan pinta-alat ovat kasvaneet. Oman rakennuskannan kasvuun vaikuttaa uusien kohteiden valmistuminen.

Suunnittelupalveluissa käyttötalouden puolella on ollut esisuunnittelun kustannuksia, joita ei voi kohdentaa investointiohjelman selvityskohteisiin. Yhtiöille tehdyistä suunnittelutöistä saatuja tuloja ei huomioida laskennassa. Ostopalveluja on käytetty resurssien kattamiseen. Rakennuksien purkukulut olivat 3,3 milj. euroa, joka ylitti talousarvion 1,4 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana purettiin muun muassa Jupperin koulu ja päiväkotitila, Kalajärven koulu ja Rastaalan koulun opettaja-asuntola.

Tilapalvelut-liikelaitoksen tuottavuustavoite toteutui parempana verrattuna muutettuun talousarvioon. Talousarviossa menojen määrää on pyritty alentamaan toiminnan prosessien kehittämisellä ja keskittymällä oleellisiin tehtäviin.

Ulkoinen vuokralaskutus alittaa talousarvion koronan vaikutuksesta.

Tilapalvelujen investointihankkeiden työmaat ovat edistyneet lähes normaalisti huolimatta työmaiden koronatartunnoista. Myöskään korjaustyömaihin korona ei ole vaikuttanut.

Toiminnan rahoitus

Liikelaitos on rahoittanut 87,2 milj. euron investointinsa 82,8 milj. euron tulorahoituksella ja investointituloilla sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloilla. Liikelaitoksella ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan kaupungin välitystilin kautta, kassavarasaamisilla. Välitystilin saldo, kassavarasaamiset olivat vuoden 2021 lopussa 0 euroa ja liikelaitos oli velkaantunut vuonna 2021 kaupunkiin nähden 5,6 milj. euroa ja velka on 31.12.2021 ajankohdassa 98,5 milj. euroa.

Osakkeisiin on investoitu 22,8 milj. euroa. Kiinteistö Oy Espoon Koulu- ja päiväkotitilojen, Kiinteistö Oy Espoon Sotekiinteistöjen, Kiinteistö Oy Espoon sairaalan, Espoon Elä ja Asu Oy:n, Kiinteistö Oy Opinmäen kampuksen, Kiinteistö Oy Espoon keskuskeittiön sekä Kiinteistö Oy Suviniityn pysäköinnin rahastoidut rahoitusvastikkeet olivat 22,8 milj. euroa.

Vuosien 2016–2021 aikana kumulatiivinen toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen. Tulorahoituksen lisäksi investointeja on rahoitettu kaupungin ja liikelaitoksen välisen välitystilin kautta.

Henkilöstö

Henkilöstöä oli vuoden lopussa 504, joista vakinaisia 493 ja määräaikaista 11. Lisäksi työllistettyjä oli 6. Naisia on henkilöstöstä 51 prosenttia ja miehiä 49 prosenttia. Keski-ikä oli 51 vuotta. Liikelaitoksen vakinaisista työntekijöistä 60 vuotta täyttäneitä on 115 eli 23 prosenttia ja alle 40-vuotiaita oli 66 eli 13 prosenttia.

Liikelaitoksen suurimmat henkilöstöryhmät ovat laitoshuoltajat 168, kiinteistöhoitajat 61, vahtimestarit 46, palveluesimiehet 23, hankepääälliköt 13 ja kirvesmiehet 10.

Tilikauden tuloksen käsittely

Johtokunta lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden alijäämä/ylijäämä kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Kaupunkihallituksen tila- ja asuntojaos (johtokunta) lähettää tilinpäätöksen yhdistettäväksi Espoon kaupungin tilinpäätökseen ja esittää, että tilikauden ylijäämä 30 927 145,49 euroa kirjataan liikelaitoksen omaan pääomaan.

Oma pääoma vuoden lopussa on 707 milj. euroa.

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto	292 597 007,00		268 271 039,56	
Valmistus omaan käyttöön	508 924,01		412 034,95	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 700 475,30		1 461 506,60	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 611 467,55		-18 267 155,41	
Ostot tilikauden aikana	-24 611 467,55		-18 267 155,41	
Palvelujen ostot	-41 137 209,33		-65 748 676,88	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-18 207 336,32		-18 044 123,25	
Henkilösivukulut	-4 825 945,37		-4 880 524,05	
Eläkekulut	-4 116 944,81		-4 228 215,87	
Muut henkilösivukulut	-709 000,56		-23 033 281,69	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-56 754 686,04		-52 664 994,31	
Arvonalentumiset	-1 098 372,76		-57 853 058,80	
Liiketoiminnan muut kulut	-93 765 115,98		-226 099,13	
Liikelylijäämä (-alijäämä)	54 406 272,96		42 708 358,50	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Kunnalle maksetut korkokulut	-71 027,07		-140 901,33	
Korvaus peruspääomasta	-28 417 814,36		-28 417 814,36	
Muut rahoituskulut	-5 036,07		-4 184,46	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	25 912 395,46		14 145 458,35	
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset kulut	0,00		0,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	25 912 395,46		14 145 458,35	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 014 750,03		5 014 750,03	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	30 927 145,49		19 160 208,38	
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Sijoitetun pääoman tuotto -%	6,1		5,1	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	6,2		5,2	
Voitto -%	8,9		5,3	

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	54 406 272,96	42 708 358,50
Poistot ja arvonalentumiset	57 853 058,80	52 891 093,44
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 493 877,50	-28 562 900,15
Tulorahoituksen korjauserät	-966 237,01	-968 396,56
	<u>82 799 217,25</u>	<u>66 068 155,23</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-87 248 629,69	-124 118 833,10
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 172 381,81	225 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 974 214,54	1 262 016,13
	<u>-82 102 033,34</u>	<u>-122 631 816,97</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	697 183,91	-56 563 661,74
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	5 561 020,30	51 894 745,09
	<u>5 561 020,30</u>	<u>51 894 745,09</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	115 773,88	-377 563,32
Korottomien velkojen muutos muilta	-6 373 978,09	5 046 479,97
	<u>-6 258 204,21</u>	<u>4 668 916,65</u>
Rahoituksen rahavirta	-697 183,91	56 563 661,74
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-110 832 407,2	-121 905 831,4
Investointien tulorahoitus, %	97,3	54,1
Lainanhoitokate	1 180,3	476,8
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,0	0,0
Current ratio	0,0	0,0

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

TASE	31.12.2021	31.12.2020
V A S T A A V A A	926 220 266,86	901 120 829,19
A PYSYVÄT VASTAAVAT	924 347 319,72	899 132 108,17
I Aineettomat hyödykkeet	9 293 214,11	8 008 104,14
1. Aineettomat oikeudet	88,18	88,18
2. Muut pitkävaikutteiset menot	9 293 125,93	8 008 015,96
II Aineelliset hyödykkeet	668 958 712,85	665 049 102,94
1. Maa- ja vesialueet	1 326 347,97	1 250 404,41
2. Rakennukset	610 100 587,82	585 904 677,01
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 275 504,14	4 764 670,38
4. Koneet ja kalusto	1 190 866,28	1 669 071,15
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 065 406,64	71 460 279,99
III Sijoitukset	246 095 392,76	226 074 901,09
1. Osakkeet ja osuudet	245 052 701,34	225 032 209,67
4. Muut saamiset	1 042 691,42	1 042 691,42
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 872 947,14	1 988 721,02
II Saamiset	1 872 947,14	1 988 721,02
Lyhytaikaiset saamiset	1 872 947,14	1 988 721,02
1. Myyntisaamiset	1 557 652,45	1 975 927,02
5. Siirtosaamiset	315 294,69	12 794,00
V A S T A T T A V A A	926 220 266,86	901 120 829,19
A OMA PÄÄOMA	707 006 538,85	676 079 393,36
A OMA PÄÄOMA	676 079 393,36	656 919 184,98
I Peruspääoma	568 356 287,18	568 356 287,18
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	107 723 106,18	88 562 897,80
V Tilikauden yli-/alijäämä	30 927 145,49	19 160 208,38
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSE	80 847 488,58	85 862 238,61
1. Poistoero	80 847 488,58	85 862 238,61
D VIERAS PÄÄOMA	138 366 239,43	139 179 197,22
I Pitkäaikainen	28 012 673,72	28 089 367,41
3. Lainat kunnalta	21 940 117,51	21 940 117,51
6. Saadut ennakot	6 071 584,21	6 148 277,90
9. Muut velat	972,00	972,00
II Lyhytaikainen	110 353 565,71	111 089 829,81
3. Lainat kunnalta	98 525 670,43	92 964 650,13
6. Saadut ennakot	356 191,69	76 693,69
7. Ostovelat	7 565 472,85	12 514 476,43
9. Muut velat	3 134,04	1 650,02
10. Siirtovelat	3 903 096,70	5 532 359,54
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	85,7	85,1
Suhteellinen velkaantuneisuus %	44,8	49,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	138 640	107 894
Lainakanta 31.12., 1 000 €	120 466	114 905
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	744 439	529 757
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Liikevaihto	287 471	287 471	292 597	5 126
Valmistus omaan käyttöön	78	78	509	431
Liiketoiminnan muut tuotot	9 833	9 833	1 700	-8 133
Materiaalit ja palvelut	-63 986	-63 986	-65 749	-1 762
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20 642	-20 642	-24 611	-3 970
Palvelujen ostot	-43 345	-43 345	-41 137	2 207
Henkilöstökulut	-24 785	-24 785	-23 033	1 752
Palkat ja palkkiot	-19 547	-19 547	-18 207	1 340
Henkilösivukulut	-5 238	-5 238	-4 826	412
Eläkekulut	-4 482	-4 482	-4 117	365
Muut henkilösivukulut	-756	-756	-709	47
Poistot ja arvonalentumiset	-55 639	-55 639	-57 853	-2 214
Suunnitelman mukaiset poistot	-55 639	-55 639	-56 755	-1 116
Arvonalentumiset	0	0	-1 098	-1 098
Liiketoiminnan muut kulut	-100 435	-100 435	-93 765	6 669
Avustukset	-700	-700	-745	-45
Vuokrat	-99 383	-99 383	-92 478	6 905
Muut kulut	-351	-351	-542	-191
Liikelylijäämä (-alijäämä)	52 537	52 537	54 406	1 869
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 608	-28 608	-28 494	114
Kunnalle maksetut korkokulut	-190	-190	-71	119
Korvaus peruspääomasta	-28 418	-28 418	-28 418	0
Muut rahoituskulut	0	0	-5	-5
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	23 929	23 929	25 912	1 983
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	23 929	23 929	25 912	1 983
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 015	5 015	5 015	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	28 944	28 944	30 927	1 983

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
71 TILAPALVELUT -LIIKELAITOS					
Tulot				4 180	4 180
Menot	-131 433	0	-131 433	-87 249	44 184
Netto	-131 433	0	-131 433	-83 068	48 365
7192 UUDISRAKENTAMINEN					
Tulot				1 112	1 112
Menot	-99 640	0	-99 640	-56 933	42 707
Netto	-99 640	0	-99 640	-55 820	43 820
7192A Yleishallinto					
Tulot					
Menot	-5 570		-5 570	-626	4 944
Netto	-5 570		-5 570	-626	4 944
7192C Kasvun ja oppimisen toimiala					
Tulot				678	678
Menot	-75 680	5 600	-70 080	-43 840	26 240
Netto	-75 680	5 600	-70 080	-43 162	26 918
7192D Kaupunkiympäristön toimiala					
Tulot					
Menot	-540		-540	-25	515
Netto	-540		-540	-25	515
7192E Muu talonrakentaminen					
Tulot				434	434
Menot	-17 850	-5 600	-23 450	-12 442	11 008
Netto	-17 850	-5 600	-23 450	-12 008	11 442
7193 PERUSPARANTAMINEN					
Tulot				296	296
Menot	-9 000		-9 000	-7 523	1 477
Netto	-9 000		-9 000	-7 227	1 773
7196 OSAKKEET JA OSUUDET					
Tulot				2 772	2 772
Menot	-22 793		-22 793	-22 793	0
Netto	-22 793		-22 793	-20 020	2 772

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TILAPALVELUT-LIIKELAITOS

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	52 537	52 537	54 406	1 869
Poistot ja arvonalentumiset	55 639	55 639	57 853	2 214
Rahoitustuotot ja -kulut	-28 608	-28 608	-28 494	114
Tulorahoituksen korjaukset	-9 700	-9 700	-966	8 734
	69 868	69 868	82 799	12 931
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-131 433	-131 433	-87 249	44 184
Rahoitusosuudet investointimenoihin			1 172	1 172
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 700	9 700	3 974	-5 726
	-121 733	-121 733	-82 102	39 631
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51 865	-51 865	697	52 562
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	53 164	53 164	5 561	-47 603
	53 164	53 164	5 561	-47 603
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	749	749	116	-633
Korottomien velkojen muutos muilta	-2 047	-2 047	-6 374	-4 326
	-1 299	-1 299	-6 258	-4 959
Rahoituksen rahavirta	51 865	51 865	-697	-52 562
Rahavarojen muutos	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020.

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2021	2020
Myyntituotot	34 713 003,27	29 812 668,81
Maksutuotot	69 870,13	399 380,17
Vuokratuotot	257 814 133,60	238 058 990,58
Liiketoiminnan muut tuotot	1 700 475,30	1 461 506,60
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>294 297 482,30</i>	<i>269 732 546,16</i>
<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	<i>508 924,01</i>	<i>412 034,95</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	49 092,17	55 751,50
Muiden palvelujen ostot	41 088 117,16	40 356 291,83
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>41 137 209,33</i>	<i>40 412 043,33</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

<u>Poistoajat</u>	poistoaika
Omaisuusryhmä	vuotta
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	3
Muut pitkävaikutteiset menot	3
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Rakennukset ja rakennelmat ennen 1.1.2013	30
Rakennukset ja rakennelmat 1.1.2013 alkaen	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 - 15
Koneet ja kalusto	8-10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Rakennusten myyntivoitot	662 837,87	400 000,00
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	307 792,17	87 162,56
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>970 630,04</i>	<i>487 162,56</i>
Muut toimintakulut		
Rakennusten myyntitappiot	4 393,03	
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>4 393,03</i>	<i>0,00</i>

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2021	2020
Peruspalvelujen kehittämisrahaston investointi-avustuksilla katettujen investointien poistoihin liittyvä poistoeron muutos	4 769 606,14	4 769 606,14
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	245 143,89	245 143,89
<i>Poistoerin muutokset yhteensä</i>	<i>5 014 750,03</i>	<i>5 014 750,03</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2021	2020
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	88,18	88,18
Poistamaton hankintameno 31.12.	88,18	88,18
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	8 008 015,96	4 482 783,73
Lisäykset tilikauden aikana	7 188 108,50	5 375 825,97
Siirrot erien välillä	-3 709 002,91	0,00
Tilikauden poisto	-2 193 995,62	-1 850 593,74
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 293 125,93	8 008 015,96
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>8 008 104,14</i>	<i>4 482 871,91</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>7 188 108,50</i>	<i>5 375 825,97</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>-3 709 002,91</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-2 193 995,62</i>	<i>-1 850 593,74</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>9 293 214,11</i>	<i>8 008 104,14</i>
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 250 404,41	1 191 509,25
Lisäykset tilikauden aikana	75 943,56	58 895,16
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 326 347,97	1 250 404,41
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	585 904 677,01	572 347 601,19
Lisäykset tilikauden aikana	20 514 567,15	24 714 428,04
Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 172 381,81	-225 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-235 555,16	0,00
Siirrot erien välillä	59 244 100,13	39 110 553,23
Tilikauden poisto	-53 593 319,31	-49 816 806,32
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-561 500,19	-226 099,13
Poistamaton hankintameno 31.12.	610 100 587,82	585 904 677,01
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 764 670,38	5 259 414,55
Tilikauden poisto	-489 166,24	-494 744,17
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 275 504,14	4 764 670,38
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 669 071,15	2 171 921,23
Tilikauden poisto	-478 204,87	-502 850,08
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 190 866,28	1 669 071,15
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	71 460 279,99	40 044 004,93
Lisäykset tilikauden aikana	36 677 096,44	70 526 828,29
Siirrot erien välillä	-55 535 097,22	-39 110 553,23
Arvonlennukset ja niiden palautukset	-536 872,57	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	52 065 406,64	71 460 279,99
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>665 049 102,94</i>	<i>621 014 451,15</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>57 267 607,15</i>	<i>95 300 151,49</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>-235 555,16</i>	<i>0,00</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>3 709 002,91</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-54 560 690,42</i>	<i>-50 814 400,57</i>
<i>Arvonlennukset ja niiden palautukset</i>	<i>-1 098 372,76</i>	<i>-226 099,13</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>668 958 712,85</i>	<i>665 049 102,94</i>

Maa- ja vesialueet erittely		
	2021	2020
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 042 691,42	1 042 691,42
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 042 691,42	1 042 691,42

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2021	2020
Osakkeet konserniyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	202 411 064,58	178 968 208,94
Lisäykset	22 487 622,60	23 442 855,64
Vähennykset	-3 787 885,88	0,00
Hankintameno 31.12.	221 110 801,30	202 411 064,58
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöt		
Hankintameno 1.1.	10 947 870,85	10 947 870,85
Lisäykset	1 379 716,36	0,00
Hankintameno 31.12.	12 327 587,21	10 947 870,85
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	11 673 274,22	11 966 893,81
Vähennykset	-58 961,41	-293 619,57
Hankintameno 31.12.	11 614 312,81	11 673 274,22
Osakkeet ja osuudet yhteensä	245 052 701,32	225 032 209,65
Muut saamiset		
Liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 042 691,42	1 042 691,42
Hankintameno 31.12.	1 042 691,42	1 042 691,42

Omistuksia muissa yhteisöissä

20) Konserniyhtiöt	Omistussuus
Koy Espoon Keskuksen Pysäköintitalo, Espoo	95,07 %
Kaupinkallion Paikoitustalo Oy, Espoo	100,00 %
Leppävaaran Pysäköinti Oy, Espoo	80,00 %
Tapiolan Urheilutalo Oy, Espoo	51,34 %
Weegee Oy, Espoo	100 %
Koy Tapiolan Kulttuurialue	100 %
Espoon Keskuskeittiö Koy	100 %
Espoon Sairaala Koy	100 %
Espoon Elä ja Asu Oy	100 %
Opinmäen Kampus Koy	100 %
Koy Sokinsuonkuja 4, Espoo	41,22 %
Matinkylän Uimahalli Koy	100 %
Koy Suviniityn Pysäköinti II 1 kpl E-osake	100 %
Espoon Koulu- ja Päiväkotitilat Koy	100 %
Espoon Sotekiinteistöt Koy	100 %
Matinkylän Lukio Koy	100 %
22) Osakkuusyhtiöt	Omistussuus
Koy Espoon Asematori, Espoo	45,88 %
Koy Merenpauhu, Espoo	28,18 %
Koy Merenselkä, Espoo	20,04 %
Nuuksiokeskus Oy, Espoo	20,72 %
Papinniityn Paikotus Oy, Espoo	26,80 %
Koy Soukan liiketalo, Espoo	37,78 %
Koy Soukan Pientellisuustalo, Espoo	23,66 %
Tapiolan Teollisuustalo Oy, Espoo	21,43 %
Valurinkujan Paikotus Oy, Espoo	28,95 %
Koy Espoon Terminaali, Helsinki	50,00 %
Koy Espoon Niittykummun Metropysäköinti	27,59 %
Otahalli Oy	50,00 %
As.Oy Rajjalax	21,49 %
Koy Suviniityn Pysäköinti I	41,30 %

Espoon kaupunki laatii konsernitilinpäätöksen.

23) Saamisten erittely		
	2021	2020
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	1 318 209,95	854 773,87
<i>Yhteensä</i>	<i>1 318 209,95</i>	<i>854 773,87</i>
Lyhytaikaiset saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	19 733,71	389 971,38
<i>Yhteensä</i>	<i>19 733,71</i>	<i>389 971,38</i>
Lyhytaikaiset saamiset osakkuusyhteisöiltä,		
Myyntisaamiset	3 100,00	2 615,10
Siirtosaamiset	0,00	12 794,00
<i>Yhteensä</i>	<i>3 100,00</i>	<i>15 409,10</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>1 341 043,66</i>	<i>1 260 154,35</i>

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Myyntituottojen jaksotukset	315 294,69	12 794,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>315 294,69</i>	<i>12 794,00</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>315 294,69</i>	<i>12 794,00</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Peruspääoma 31.1.	568 356 287,18	568 356 287,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	107 723 106,18	88 562 897,80
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.1.	107 723 106,18	88 562 897,80
Tilikauden ylijäämä	30 927 145,49	19 160 208,38
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>707 006 538,85</i>	<i>676 079 393,36</i>

30) Velat lähiyhteisöille		
	2021	2020
Pitkäaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	6 071 584,21	6 148 277,90
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>6 071 584,21</i>	<i>6 148 277,90</i>
Lyhytaikaiset velat		
Tytäryhteisöille		
Saadut ennakot	76 693,69	76 693,69
Ostovelat	15 197,56	14 667,70
<i>Yhteensä</i>	<i>91 891,25</i>	<i>91 361,39</i>
Kuntayhtymille		
Ostovelat	127 314,97	330 675,59
<i>Yhteensä</i>	<i>127 314,97</i>	<i>330 675,59</i>
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	62 076,12	62 076,12
<i>Yhteensä</i>	<i>62 076,12</i>	<i>62 076,12</i>
<i>Lyhytaikaiset velat yhteensä</i>	<i>281 282,34</i>	<i>484 113,10</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>6 352 866,55</i>	<i>6 632 391,00</i>

32) Muiden velkojen erittely		
	2021	2020
Muut velat		
Muut velat	972,00	2 622,02
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>972,00</i>	<i>2 622,02</i>

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 903 096,70	3 962 513,36
Menojäämät	0,00	1 569 846,18
Myyntihyvitysten jaksotuksia		
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>3 903 096,70</i>	<i>5 532 359,54</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>3 903 096,70</i>	<i>5 532 359,54</i>

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

38) Vuokravastuut		
	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä	617 900 643,69	408 703 250,56
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	43 131 761,76	52 583 553,83
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnership)	293 886 674,50	
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet		
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	13 474 970,95	11 148 448,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt		
	2021	2020
Arvonlisäveron palautusvastuu		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön.	71 491 762,67	69 818 566,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2021	2020
Henkilöstön lukumäärä	504	531

43) Kirjanpidon eriyttäminen (kilpailulaki 30 d §)

Eriyttämislaskelma sisältää Tilapalvelut-liikelaitoksen tilojen vuokraustoiminnan kaupungin ulkopuolisten tahojen kanssa.

Eriyttäminen on tehty käyttäen kirjanpidon ja vuokrasovelluksen aineistoja. Tulot ovat kirjanpidon toteuman mukaiset. Menot on jaettu tulojen suhteessa. Menojen jaossa on mukana kaikki toimitilajohtamisen toiminta- ja rahoituskulut sekä poistot. Lisäksi on vyörytetty toiminnan tuen ja kehittämisen menoja. Ulosvuokrattu kokonaisala on 68 352 m² ja kaikkien toimitilojen kokonaisala on 1 142 667 m².

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelma

TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2021
Liikevaihto		9 411 001
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-828 885
Palvelujen ostot		-190 253
Henkilöstökulut		-114 942
Poistot ja arvonalentumiset		-2 035 583
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset		-26 717
Vuokrat		-3 287 161
Muut kulut		-7 214
Liikeliikitys (-alijäämä)		2 920 245
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-2 547	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-1 019 243	
Muut rahoituskulut	-181	-1 021 971
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 898 273

4.2.2 Taseyksiköt

SUURPELTO

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Suurpellon alueella asuu yli 5 000 asukasta.

Vuoden 2021 aikana Suurpellon kunnallistekniikan rakentaminen jatkui. Ensimmäisten kaava-alueiden teiden ja katujen pintarakenteita on rakennettu valmistuneiden asuinrakennusten ympäristöissä. Kuurinniityn joukkoliikenneyhteys saatiin lähes valmiiksi.

Aiempien kaava-alueiden asuntorakentamisen lisäksi asuntorakentaminen jatkui kaava-alueella III (Henttaanlaakso).

Suurpellon pohjoisosassa Sepänkallion asemakaava sai lainvoiman.

Maakirjan ja Suurpellon päiväkodit sekä Opinmäki ovat käytössä. Lisäksi alueella toimii kaksi yksityistä päiväkotia. Suurpellon markkinointi Oy:n toiminta jatkui. Suurpellon jätehuolto Oy:n toiminta on laajentunut valmistuneiden kohteiden mukana.

Suurpellon keskuksen palveluiden lisäksi palvelut rakennusten kivijalkaliikkeissä ovat laajentuneet ja kysyntä kauppakeskuksen laajennukselle on kehittymässä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuonna 2021 oli käynnissä useita asuntokohteita. On odotettavissa, että asuntorakennuskohteita käynnistyy tavoitteen mukaisesti lähivuosina noin 25 000–30 000 kerrosneliömetrin vuosivauhdilla.

Sepänkallion alueen rakentaminen käynnistyy lähivuosina ja alueen tieyhteys saadaan avattua. Joukkoliikenteen yhteys Kuurinniityn kautta saadaan auki alkuvuodesta 2022.

Alueelle on saatu olennaiset palvelut tavoitteen mukaisesti etupainotteisina. Päiväkodit ja koulut rakentuvat alueelle lähes aikataulussa ja joukkoliikenne alueella toimii erinomaisesti. Kaupallisia palveluja varten kiinteistöihin on rakennettu palveluteiset, joiden toiminta PopUptiloina on jo käynnistynyt. Kaupallisen korttelin 1-vaihe (Suuris) on käytössä ja kysyntää kauppakeskuksen laajennukselle on kehittymässä. Asuntokortteleiden katutasen liiketilat ovat hyvin käytössä. Opinmäen käyttö tapahtumakeskuksena on säilynyt koronatilanteesta huolimatta.

Toiminnallisesti projekti on asetetussa tavoitteessa ja alueen rakentaminen jatkuu tasaisesti. Lähivuosien osalta on merkittävintä projektia laajempien taloustekijöiden vaikutukset. Alueen toteutumisedellytykset ovat kohtuullisen hyvät.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Projektin toiminta perustuu annettuun tavoitteeseen rakentaa alue vision mukaisesti. Tehtävänanto perustuu alueen maanomistajien kanssa tehtyihin maankäyttö-, kehittämis- ja yhteistyösopimuksiin. Taseyksikön tehtävänä on itse projektin aikataulu-, kustannus- ja laatutavoitteiden hallinta. Varsinaiset tuotantotehtävät toteutetaan projektiin valvonnassa

kaupungin perusorganisaation mukaisella rakenteella täydentäen niitä tarvittaessa ulkopuolisilla resursseilla sekä yhteistyöllä muiden tahojen kanssa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia tuloutetaan vuosittain investointien verran.

Tulotavoitetta alennettiin 7 milj. euroa, koska ennakoidut tonttihaut ovat mm. kaavoitussyistä siirtyneet muutamalla vuodella eteenpäin. Muutettu tulotavoite ylittyi 0,3 milj. euroa.

Menot ja poistot toteutuvat pääpiirteissään talousarvion mukaisesti.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Taseyksikön investointeihin oli varattu 6,8 milj. euroa. Investointeihin käytettiin 4,7 milj. euroa. Kaikki investoinnit ovat kunnallistekniikkaa ja ne olivat uusinvestointeja.

Suurpelto I ja II -asemakaava-alueiden viimeistelyä jatkettiin. Suurpelto III -asemakaava-alueella on aloitettu Lillhemtin puiston ja Vähäniityn esirakentamistoimenpiteet. Suurpelto IV ja V alueella on rakennettu Suurpellon joukkoliikennekatu, joka mahdollistaa joustavan bussiliikenteen Suurpellon ja Espoon keskuksen välillä.

Rahoitus

Viiden vuoden (2017–2021) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut positiivinen.

Taseyksikön investoinnit on rahoitettu taseyksikön omalla tulorahoituksella, joka on kertynyt pääosin maankäyttömaksuista. Välitystilin saldo oli tilinpäätöshetkellä 41,7 milj. euroa taseyksikön hyväksi.

Henkilöstö

Taseyksikön palveluksessa on yksi henkilö. Henkilömäärä on pysynyt samana taseyksikön perustamisesta lähtien.

SUURPELTO

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	5 448 767,72	1 930 341,05
Liiketoiminnan muut tuotot	2 317 807,00	165 145,99
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-88,39
Ostot tilikauden aikana		-88,39
Palvelujen ostot	-82 056,23	-83 195,51
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-81 089,33	-82 180,55
Henkilösivukulut	-18 699,00	-16 801,51
Eläkekulut	-15 449,73	-13 887,55
Muut henkilösivukulut	-3 249,27	-2 913,96
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 979 348,50	-5 921 831,34
Arvonalentumiset	-5 979 348,50	-5 921 831,34
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 605 876,20	-4 008 610,26
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia e	1 605 876,20	-4 008 610,26
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 605 876,20	-4 008 610,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 605 876,20	-4 008 610,26
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto -%	2,5	-6,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	2,5	-6,1
Voitto -%	29,5	-207,7

SUURPELTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelijäämä (-alijäämä)	1 605 876,20	-4 008 610,26
Poistot ja arvonalentumiset	5 979 348,50	5 921 831,34
Tulorahoituksen korjauserät	-2 317 807,00	-165 145,99
	<u>5 267 417,70</u>	<u>1 748 075,09</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 734 534,14	-2 086 358,35
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	1 032,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 317 807,00	1 804 375,71
	<u>-2 416 727,14</u>	<u>-280 950,64</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 850 690,56	1 467 124,45
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-805 348,34	-8 143 575,13
Saamisten muutos muilta	0,00	1 470 000,00
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-2 243 551,72	-1 596 334,63
Korottomien velkojen muutos muilta	198 209,50	6 802 785,31
	<u>-2 850 690,56</u>	<u>-1 467 124,45</u>
Rahoituksen rahavirta	-2 850 690,56	-1 467 124,45
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	3 565 792,4	737 076,1
Investointien tulorahoitus, %	160,2	91,7
Lainanhoitokate	0,0	0,0
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	92,9	16,8
Current ratio	92,9	16,8

SUURPELTO

TASE	31.12.2021	31.12.2020
V A S T A A V A A	101 398 758,62	101 838 224,64
A PYSYVÄT VASTAAVAT	59 129 667,92	60 374 482,28
II Aineelliset hyödykkeet	34 806 125,64	36 050 940,00
1. Maa- ja vesialueet	19 773,50	19 773,50
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 786 352,14	36 031 166,50
III Sijoitukset	24 323 542,28	24 323 542,28
1. Osakkeet ja osuudet	2 383 424,77	2 383 424,77
3. Muut lainasaamiset	21 940 117,51	21 940 117,51
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	42 269 090,70	41 463 742,36
II Saamiset	42 269 090,70	41 463 742,36
Lyhytaikaiset saamiset	42 269 090,70	41 463 742,36
1. Myyntisaamiset	520 228,00	520 228,00
3. Saamiset kunnalta	41 748 862,70	40 943 514,36
V A S T A T T A V A A	101 398 758,62	101 838 224,64
A OMA PÄÄOMA	65 347 521,04	63 741 644,84
A OMA PÄÄOMA	63 741 644,84	67 750 255,10
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	63 741 644,84	67 750 255,10
V Tilikauden yli-/alijäämä	1 605 876,20	-4 008 610,26
D VIERAS PÄÄOMA	36 051 237,58	38 096 579,80
II Lyhytaikainen	36 051 237,58	38 096 579,80
6. Saadut ennakot	35 596 002,38	35 631 343,10
7. Ostovelat	455 235,20	221 684,98
10. Siirtovelat	0,00	2 243 551,72
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	99,3	96,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	5,9	117,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	65 348	63 742
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	21 940	21 940

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama ma 2021
Liikevaihto	7 500	-2 100	5 400	5 449	49
Liiketoiminnan muut tuotot	7 000	-4 900	2 100	2 318	218
Materiaalit ja palvelut	-136	0	-136	-82	54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0			
Palvelujen ostot	-136	0	-136	-82	54
Henkilöstökulut	-101	0	-101	-99	2
Palkat ja palkkiot	-84	0	-84	-81	2
Henkilösivukulut	-17	0	-17	-19	-1
Eläkekulut	-14	0	-14	-15	-1
Muut henkilösivukulut	-3	0	-3	-3	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 113	0	-6 113	-5 979	134
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 113	0	-6 113	-5 979	134
Liikelyijäämä (-alijäämä)	8 150	-7 000	1 150	1 606	456
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	8 150	-7 000	1 150	1 606	456
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	8 150	-7 000	1 150	1 606	456
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	8 150	-7 000	1 150	1 606	456

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
021 SUURPELTO				
Tulot				
Menot	-6 800	-6 800	-4 735	2 065
Netto	-6 800	-6 800	-4 735	2 065
021B INVESTOINTIOSA				
Tulot				
Menot	-6 800	-6 800	-4 735	2 065
Netto	-6 800	-6 800	-4 735	2 065
021BB Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Tulot				
Menot	-6 800	-6 800	-4 735	2 065
Netto	-6 800	-6 800	-4 735	2 065

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

SUURPELTO

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (-alijäämä)	8 150	-7 000	1 150	1 606	456
Poistot ja arvonalentumiset	6 113	0	6 113	5 979	-134
Tulorahoituksen korjauserät	-7 000	4 900	-2 100	-2 318	-218
	7 263	-2 100	5 163	5 267	104
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-6 800		-6 800	-4 735	2 065
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	7 000	-4 900	2 100	2 318	218
	200	-4 900	-4 700	-2 417	2 283
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 463	-7 000	463	2 851	2 388
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0	0	0	0	
	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset					
Peruspääoma	0	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0	
Saamisten muutos kunnalta	-962	0	-962	-805	156
Saamisten muutos muilta	520	0	520	0	-520
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-2 244	0	-2 244	-2 244	
Korottomien velkojen muutos muilta	-4 778	0	-4 778	198	4 976
	-7 463	0	-7 463	-2 851	4 612
Rahoituksen rahavirta	-7 463	0	-7 463	-2 851	4 612
Rahavarojen muutos	0	-7 000	-7 000	0	7 000

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäytösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäytösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäytösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta" sekä "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta" ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäytösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäytösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2021	2020
Liikevaihto		
Maksutuotot		
- maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	2 490 982,42	0,00
- maankäyttömaksut, sisäiset	2 243 551,72	1 596 334,63
Vuokratuotot		
- maa- ja vesialueiden vuokrat	714 233,58	334 006,42
Liiketoiminnan muut tuotot		
- käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 317 807,00	82 652,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>7 766 574,72</i>	<i>2 012 993,05</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajat

Omaisuusryhmä	poistoaika vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poisteta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut aineelliset hyödykkeet	
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kunta	
	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	2 317 807,00	65 387,00
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	0,00	17 265,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>2 317 807,00</i>	<i>82 652,00</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2021	2020
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	19 773,50	19 773,50
Poistamaton hankintameno 31.12.	19 773,50	19 773,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	36 031 166,50	40 356 663,21
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	1 032,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-1 032,00
Siirrot erien välillä	4 734 534,14	1 596 334,63
Tilikauden poisto	-5 979 348,50	-5 921 831,34
Poistamaton hankintameno 31.12.	34 786 352,14	36 031 166,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	1 020 654,00
Lisäykset tilikauden aikana	4 734 534,14	2 085 326,35
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-1 509 645,72
Siirrot erien välillä	-4 734 534,14	-1 596 334,63
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	<i>36 050 940,00</i>	<i>41 397 090,71</i>
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	<i>4 734 534,14</i>	<i>2 086 358,35</i>
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 032,00</i>
<i>Vähennykset tilikauden aikana</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 509 645,72</i>
<i>Siirrot erien välillä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Tilikauden poisto</i>	<i>-5 979 348,50</i>	<i>-5 921 831,34</i>
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	<i>34 806 125,64</i>	<i>36 050 940,00</i>

Maa- ja vesialueet erittely	2021	2020
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	19 773,50	19 773,50
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>19 773,50</i>	<i>19 773,50</i>

Pysyvien vastaavien sijoitukset	2021	2020
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	2 383 424,77	2 513 008,77
Vähennykset:myynti	0,00	-129 584,00
Hankintameno 31.12.	2 383 424,77	2 383 424,77
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	21 940 117,51	21 940 117,51
Hankintameno 31.12.	21 940 117,51	21 940 117,51
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	<i>24 323 542,28</i>	<i>24 310 726,28</i>
<i>Vähennykset</i>	<i>0,00</i>	<i>-129 584,00</i>
<i>Hankintameno 31.12.</i>	<i>24 323 542,28</i>	<i>24 323 542,28</i>

20-22) Konserniyhtiöt	Omistusosuus
Suurpellon markkinointi Oy	100 %
Osakkuusyhtiöt	
Suurpellon jätehuolto Oy	29,36 %

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä	63 741 644,84	67 750 255,10
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 605 876,20	-4 008 610,26
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	65 347 521,04	63 741 644,84

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2021	2020
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u> Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	0,00	195 966,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2021	2020
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	1	1

TAPIOLA

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Tapiolan keskuksen keskeisen osan toteuttamiseen liittyvästä, kaupungin ja LähiTapiolan kesken vuonna 2014 solmitun sopimuksen ja vuonna 2017 solmitun lisäsopimuksen mukaisesta kokonaisuudesta, on vielä toteuttamatta kaksi asuinkerrostaloa Itätuulenkujan varrella. Niiden rakentaminen käynnistyy syksyllä 2022.

Huhtikuussa 2021 avattiin entisen Raitinkartano-kiinteistön paikalle toteutettu kauppakeskus Länsituuli, joka liittyy kiinteästi kauppakeskus Ainoaan. Länsituulen päälle valmistui kesällä asuntoyhtiö.

Vuoden 2021 aikana keskustassa oli käynnissä puretun Vesiputoustalon tilalle tulevan Feenix-asuinkorttelin rakennustyöt.

Hallinto-oikeus hylkäsi vuonna 2020 edellisenä vuonna hyväksytyn Heikintorin eteläpuoliselle aukiolle hyväksytyn kaavan, jolla alue muuttuisi pysäköintialueesta puistoaukioksi. Kaupunki haki valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, joka kuitenkin päätti vuonna 2021, ettei valituslupaa myönnetä. Kaavaan sisältyneen Raitinlukon toimistokiinteistön kaavoittaminen asuinkäyttöön käynnistettiin uudelleen.

Kaupunginhallitus hyväksyi maaliskuussa 2021 Tapiolan keskuksen länsiosaa koskevat sopimukset YIT Suomi Oy:n kanssa. Sopimukset allekirjoitettiin 19.4.2021. Sopimukset sisältävät asuntoja Itätuulenkujan 4:n tontille ja KOy Kielaksen tontille, toimitiloja Merituulentien yläpuoliselle tontille sekä niihin liittyvien julkisten alueiden toteuttamisen. Ensimmäisen asuinrakennuksen rakentaminen käynnistettiin toukokuussa.

Valtuuston helmikuussa 2021 hyväksymästä Tapiolan keskuksen Satakielenrinteen asemakaavanmuutoksesta tehtiin yksi valitus hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely oli vuoden lopussa vielä kesken.

Kaupunginhallitus päätti 20.9.2021, että Kulttuurikeskuksen yhteyteen toteutetaan uusi esityssali pääosin Espoon kaupunginteatterin käyttöön. Sali tulee pääosin maan päälle ja kytketään gallerian välityksellä Kulttuurikeskukseen, jonka peruskorjaus siirtyy myöhemmäksi. Laajennuksen hankesuunnitelman laadinta käynnistettiin ja se tuodaan kaupunginhallitukseen alkukesästä 2022. Kulttuuriaukion ympäristön kaavoitus käynnistettiin. Tähän liittyvät kaupungin omistamat KOy Kulttuuriaukio ja Tapiolan Urheilutalo Oy, jotka kaupunginhallituksen elinkeino- ja kilpailukykyjaosto varasi 1.11.2021 HGR Property Partners Oy:lle liike- ja toimistorakennuksen kehittämistä varten. Kaupungin omistaman Kaupinkallion pysäköintitalon paikalle suunnitellaan asuntoja. Heikintorin kehittäminen ei edennyt vuoden aikana.

WeeGee-talon viereen valmistui Kulttuurimajakka-hanke, jonka katutasoon tulee Museo Leikki ja Kello- ja korumuseo. Niiden yläpuolelle valmistui asuntoja. WeeGee-talon päätyyn valmistui vuoden lopussa WeeGee-talon ja Kulttuurimajakkan yhteinen maanalainen pysäköintilaitos. Alueelle käynnistyi neljän uuden asuinkerrostalon rakentaminen.

Tuuliniityn alueelle valmistui yksi asuinkerrostalo ja kahden uuden asuinkerrostalon rakentaminen käynnistyi.

Pohjois-Tapiolassa valmistui kolme uutta asuinkerrostaloa ja käynnistyi kahden uuden asuinkerrostalon rakentaminen purettujen liike/toimistorakennusten tilalle. Alueella oli vireillä vastaava kehitys neljällä muullakin tontilla.

Pitkään vireillä ollut Westendinportin asuinkaava tuli valitusprosessin jälkeen voimaan.

Keilaniemen alueella kehittäminen jatkui edelleen voimistuen ja alueella oli vireillä vuoden aikana useita hankkeita. Regenero Oy:n Keilaniemenranta-hanke eteni. Regenero Oy suunnitteli Keilaniemeen yleistä kalliopysäköintilaitosta, johon liittyvä maanalainen asemakaava tuli voimaan vuoden alussa. Metrokorttelin pohjoispäähän valmistui vuoden lopussa Fiskarsin pääkonttori (NCC) ja sen eteläpuolelle hyväksyttiin asemakaavanmuutos toimisto/asuinhankkeelle (NCC). Metrokorttelin eteläpäässä oli suunnitteilla SRV:n asuintorni, jolle myönnettiin jatkoaikaa. Keilaranta 9:n ja 11:n toimisto/asuinhankkeen (Ilmarinen) asemakaavanmuutosta valmisteltiin. Varman puurakenteisen toimistorakennuksen Keilaniemen Portin asemakaava tuli voimaan keväällä. Regenero Oy:n liike/toimistohankkeen (Valokeila-hanke Raide-Jokerin pääte pysäkin vieressä) asemakaavan valmistelu eteni. Niam Oy:n Life Science Centerin laajennuksen rakentaminen käynnistyi kesällä. Miestentien varrella oli rakenteilla Työeläkevakuutusyhtiö Elon uusi toimistorakennus ja hotelli. Lisäksi oli vireillä seuraavia hankkeita: AB Invest AS:n hotelli/kongressikeskus/toimistohanke, Nordic Urban Oy:n Keilaniemenrannan hyvinvointikeskus, SRV:n toimistohanke Keilalahdentiellä, Skanska CDF:n toimistohanke Keilaranta 3, eQ:n toimisto/asuinhankke Keilaranta 5 ja 7 sekä Otaniemen eteläosan Kivimiehen asuinalueen kehittäminen (Aalto ja Senaatti).

Raide-Jokerin rakentaminen eteni aikataulun mukaan ja Raide-Jokerin pysäkkien ympäristöjen kehittäminen jatkui.

Otaniemessä oli vireillä useita Aalto-yliopiston kehittämishankkeita. Aalto-yliopisto keskittää toimintojaan Otaniemen keskukseseen. Otaniemen keskuksen viereisten Tietokorttelien Aallon ja Senaatin järjestämä suunnittelukilpailu käynnistettiin kesällä. Kemistin korttelin kaavoitus eteni ja Aalto Works -korttelin uudistaminen käynnistyi. Innopoli 4:n toisen vaiheen rakennustyöt käynnistyivät keväällä. Maarintien varrelle oli rakenteilla Oikeustalo.

Entiselle poliisiopiston tontin länsiosalle tuli voimaan asemakaava paloaseman ja opiskelija-asuntojen yhteishankkeelle, joiden suunnittelu jatkui.

Asuntojen rakentaminen jatkui Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella. Vuoden 2021 lopussa alueella oli valmiina kahdeksan, rakenteilla kaksi ja suunnitteilla yksi asuinkerrostalo. Alueen loput kaksi asuinkerrostalotonttia myytiin syksyllä tarjouskilpailun perusteella.

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2019 Tapiolan urheilupuistoon tulevan jalkapallostadionin muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin loppukevästä, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen, jossa asia käsittely oli vuoden lopussa kesken. KOy Tapiolan Stadionin ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnin toiminta käynnistettiin loppuvuodesta. Alueen yleistasoista suunnittelua jatkettiin. Tapiolan urheilupuiston taseyksikkö perustettiin joulukuussa 2020.

Arvio tulevasta kehityksestä

LähiTapiola-hankeeseen (17.6.2014 allekirjoitettu toteuttamissopimus ja 10.5.2017 allekirjoitettu lisäsopimus) vielä sisältyvien kahden Itätuulenkujan varrella sijaitsevan asuinkerrostalotontin rakentaminen käynnistyy syksyllä 2022 ja kohteet valmistuvat vuoden 2024 lopussa.

Tapiolan keskuksen länsiosan toteuttaminen jatkuu YIT:n kanssa 19.4.2021 allekirjoitetun sopimuksen mukaisesti: Itätuulenkuja 4:n asuintalon rakentaminen jatkuu ja toimisto/palvelurakennuksen rakentaminen Merituulentorin länsireunalle ja asuintalon rakentaminen entiselle Kielaksen tontille käynnistyy.

Feenix-asuinkorttelin rakentaminen entiselle Vesiputoustaalon tontille jatkuu.

Satakielenrinteen asuinrakentaminen käynnistyy, mikäli kaavasta tehty valitus hylätään ja kaava tulee voimaan.

Kulttuurikeskuksen laajennuksen (uusi esityssali) hankesuunnitelma tulee käsittelyyn. Kulttuuriaukion ympäristön kaavoitus etenee.

WeeGee-talon vieressä neljän tähtitalon tontilla rakennustyöt jatkuvat.

Tuuliniityn alueella asuntorakentaminen jatkuu.

Pohjois-Tapiolassa kehittäminen, jossa uutta asuinrakentamista suunnitellaan purettavien liike/toimistorakennusten tilalle, jatkuu usealla tontilla. Alue sijaitsee tulevan Raide-Jokerin pysäkin lähellä.

Raide-Jokerin rakentaminen ja pysäkkien ympäristöjen kehittäminen jatkuvat.

Keilaniemessä jatkuu Keilaniemenranta-hankkeen toteutus. Raide-Jokerin päätepysäkin vieressä jatkuu Life Science Centerin laajennuksen rakentaminen. Tavoitteena on, että yleisen kalliopysäköintilaitoksen louhintatyöt käynnistyvät syksyllä 2022, samoin Varman puurakenteisen toimistorakennuksen toteuttaminen. Kehittäminen jatkuu Keilaniemessä usealla tontilla, erityisesti Raide-Jokerin päätepysäkin ympäristössä. Alueelle suunnitellaan merkittävä määrä uutta asuin- ja toimistorakennusoikeutta.

Aallon ja Senaatin omistaman Otaniemen eteläosan Kivimiehen alueelle laaditaan asemakaavaa. Alueelle tulee merkittävä määrä uutta asuinrakennusoikeutta.

Aalto suunnittelee uusia tiloja Otaniemen keskukseen. Aallon ja Senaatin järjestämä arkkitehtuurikutsukilpailu Otaniemen keskuksen Tietokortteleista ratkaistaan keväällä 2022. Innopoli 4:n toisen vaiheen rakentaminen jatkuu. Oikeustalo valmistuu. Rakentaminen käynnistyy Kehä I:n vieressä Maarinaukion tontilla.

Urheilupuiston metroaseman vieressä Jousenpuiston alueella asuntojen rakentaminen jatkuu. Alueella käynnistyy rakentaminen kolmella viimeisellä asuintontilla.

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin ja siihen liittyvän hankekokonaisuuden kehittäminen jatkuu ja alueen infran suunnittelu käynnistyy täysimääräisesti sen jälkeen, kun Urheilupuiston pohjoisosan asemakaavanmuutos on saatu voimaan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Tapiolan taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä toimii kaksi henkilöä projektinjohtotehtävissä, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Tapiolan kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista, maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuotoista. Alkuperäisen talousarvion tulotavoite 37,7 milj. euroa ylittyi 1,4 milj. euroa. Osavuosikatsaus 3:n yhteydessä tulotavoitetta alennettiin 2,8 milj. euroa maankäyttö- ja kehittämiskorvauksien kertymän perusteella. Maankäyttö- ja kehittämiskorvausten toteutuminen edellyttää monien sopimusehtojen täyttymistä. Osa sopimusehdoista on sidottu toisen osapuolen toimintaan ja yleensä aina kaavojen vahvistumiseen. Siksi tulojen arvioiminen on vaikeaa. Westendinportin kaavan vahvistuttua vuoden lopulla tulotavoite kuitenkin saavutettiin.

Kuluissa oli varauduttu projektinjohton kuluihin, asiantuntijapalveluiden oston sekä Tapiolan keskus pysäköinti Oy:n sekä Tapiolan keskustavalvomo Oy:n vastikkeiden maksuun. Näiden lisäksi taseyksiköstä maksettiin tontin puhdistuskuluja. Korkokulut alittivat talousarvion. Poistot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Tulos ylittää talousarvion 4,2 milj. euroa. Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Investointeihin oli varattu 15,9 milj. euroa ja niitä toteutui 16,4 milj. euroa. Kaikki investoinnit ovat uusininvestointeja. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Osakkeiden ja osuuksien määrärahasta siirrettiin 0,31 milj. euroa Urheilupuiston taseyksikölle.

Kunnallistekniikka

Tapiolan keskuksessa on valmistunut julkista katualuetta mm. Länsituuli, Sampokuja ja Tuulensuoja sekä niihin liittyvät sisätilat.

Kehä I Keilaniemen ramppien suunnittelu Länsiväylälle valmistui. Raide-Jokerin liittyvät työt ovat käynnissä. Keilaniemen alueen hankkeet etenivät ennakoitua nopeammin, mikä selittää määrärahan ylityksen 0,7 milj. eurolla.

Osakkeet ja osuudet

Tapiolan keskus pysäköinti Oy:n rahoitusvastikkeita kirjattiin taseyksikön investointeihin talousarviossa suunnitellusti 4,4 milj. euroa. Koy Jousenpuiston pysäköinnin vapaan pääoman rahastoon sijoitettiin talousarviossa suunnitellusti 3,9 milj. euroa.

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin

välitystilin kautta. Taseyksikkö on rahoittanut 16,4 milj. euron investointinsa tulorahoituksella. Välitystilin saldo oli vuoden 2021 lopussa -164,9 milj. euroa.

Viiden vuoden (2017–2021) kumulatiivinen toiminnan rahavirta on ollut negatiivinen. Taseyksikkö on rahoittanut toimintansa vuoteen 2015 asti aiempien vuosien toiminnan rahavirrasta kertyneillä välitystilisaamisilla, mutta vuonna 2015 välitystili kääntyi velaksi. Vuonna 2021 välitystili oli koko vuoden negatiivinen. Velkasaldoa ennustetaan myös tuleville vuosille. Taseyksikölle laaditun 10 vuoden investointi- ja tulorahoituslaskelman loppupuolella välitystilin saldo kääntyy kuitenkin jälleen positiiviseksi.

Henkilöstö

Taseyksikössä on nykyisin kaksi henkilöä.

TAPIOLA

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	22 742 793,12	7 914 516,64
Liiketoiminnan muut tuotot	16 310 005,42	38 777 196,60
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 034,49
Ostot tilikauden aikana		-1 034,49
Palvelujen ostot	-1 239 230,82	-1 239 230,82
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-174 981,59	-172 237,81
Henkilösivukulut	-19 408,18	-18 189,60
Eläkekulut	-15 433,65	-13 346,12
Muut henkilösivukulut	-3 974,53	-194 389,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 615 473,39	-24 869 103,49
Arvonalentumiset	-25 615 473,39	-24 869 103,49
Liiketoiminnan muut kulut	-677 314,64	-867 688,39
Liikelylijäämä (-alijäämä)	11 326 389,92	18 353 116,04
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-70 177,79	-218 439,21
Muut rahoituskulut	-70 177,79	-12,91
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia	11 256 212,13	18 134 663,92
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	11 256 212,13	18 134 663,92
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 256 212,13	18 134 663,92
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto -%	3,1	5,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	3,1	5,0
Voitto -%	49,5	229,1

TAPIOLA

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	11 326 389,92	18 353 116,04
Poistot ja arvonalentumiset	25 615 473,39	24 869 103,49
Rahoitustuotot ja -kulut	-70 177,79	-218 452,12
Tulorahoituksen korjauserät	-16 268 806,39	-36 844 756,05
	<u>20 602 879,13</u>	<u>6 159 011,36</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 446 002,06	-19 720 161,33
Rahoitusosuudet investointimenoihin		44 689,36
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	19 270 957,90	36 844 756,05
	<u>2 824 955,84</u>	<u>17 169 284,08</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	23 427 834,97	23 328 295,44
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-25 614 818,37	-10 897 634,26
	<u>-25 614 818,37</u>	<u>-10 897 634,26</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos muilta	-620 146,93	-9 834 290,29
Korottomien velkojen muutos muilta	2 807 130,33	-2 596 370,89
	<u>2 186 983,40</u>	<u>-12 430 661,18</u>
Rahoituksen rahavirta	-23 427 834,97	-23 328 295,44
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-35 110 229,5	-86 965 075,9
Investointien tulorahoitus, %	224,2	218,6
Lainanhoitokate	526,4	197,9
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,1	0,0
Current ratio	0,1	0,0

TAPIOLA

TASE	31.12.2021	31.12.2020
V A S T A A V A A	357 925 011,46	369 476 487,37
A PYSYVÄT VASTAAVAT	313 031 356,09	325 202 978,93
I Aineettomat hyödykkeet	3 570 833,35	3 713 666,68
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 570 833,35	3 713 666,68
II Aineelliset hyödykkeet	268 651 611,60	286 015 271,92
2. Rakennukset	5 844 047,85	6 211 213,16
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	262 677 468,96	279 673 963,97
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	130 094,79	130 094,79
III Sijoitukset	40 808 911,14	35 474 040,33
1. Osakkeet ja osuudet	40 808 911,14	35 474 040,33
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	44 893 655,37	44 273 508,44
II Saamiset	44 893 655,37	44 273 508,44
Pitkäaikaiset saamiset	26 016 484,00	35 876 522,19
5. Siirtosaamiset	26 016 484,00	35 876 522,19
Lyhytaikaiset saamiset	18 877 171,37	8 396 986,25
1. Myyntisaamiset	9 017 133,18	8 396 986,25
5. Siirtosaamiset	9 860 038,19	
V A S T A T T A V A A	357 925 011,46	369 476 487,37
A OMA PÄÄOMA	187 837 504,60	176 581 292,47
A OMA PÄÄOMA	176 581 292,47	158 446 628,55
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	176 581 292,47	158 446 628,55
V Tilikauden yli-/alijäämä	11 256 212,13	18 134 663,92
D VIERAS PÄÄOMA	170 087 506,86	192 895 194,90
II Lyhytaikainen	170 087 506,86	192 895 194,90
3. Lainat kunnalta	164 908 698,97	190 523 517,34
6. Saadut ennakot	3 420 000,00	0,00
7. Ostovelat	1 105 688,68	2 371 677,56
10. Siirtovelat	653 119,21	
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	53,0	47,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	426,8	413,1
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	187 838	176 581
Lainakanta 31.12., 1 000 €	164 909	190 524
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1 000 €	164 909	190 524

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Liikevaihto	19 700	0	19 700	22 743	3 043
Liiketoiminnan muut tuotot	18 000	-2 800	15 200	16 310	1 110
Materiaalit ja palvelut	-693	0	-693	-1 239	-546
Palvelujen ostot	-693	0	-693	-1 239	-546
Henkilöstökulut	-205	0	-205	-194	11
Palkat ja palkkiot	-170	0	-170	-175	-5
Henkilösivukulut	-35	0	-35	-19	16
Eläkekulut	-29	0	-29	-15	14
Muut henkilösivukulut	-7	0	-7	-4	3
Poistot ja arvonalentumiset	-25 696	0	-25 696	-25 615	81
Suunnitelman mukaiset poistot	-25 696	0	-25 696	-25 615	81
Liiketoiminnan muut kulut	-850	0	-850	-677	173
Vuokrat	-850	0	-850	-677	173
Liikelylijäämä (-alijäämä)	10 256	-2 800	7 456	11 326	3 871
Rahoitustuotot ja -kulut	-350	0	-350	-70	280
Kunnalle maksetut korkokulut	-350	0	-350	-70	280
Muut rahoituskulut		0			
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	9 906	-2 800	7 106	11 256	4 151
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	9 906	-2 800	7 106	11 256	4 151
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 906	-2 800	7 106	11 256	4 151

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
022 TAPIOLA					
Tulot	0		0	3 002	3 002
Menot	-15 950	310	-15 640	-16 446	-806
Netto	-15 950	310	-15 640	-13 444	2 196
022B INVESTOINTIOSA					
Tulot	0		0	3 002	3 002
Menot	-15 950	310	-15 640	-16 446	-806
Netto	-15 950	310	-15 640	-13 444	2 196
022BB Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Tulot	0		0		
Menot	-7 450		-7 450	-8 109	-659
Netto	-7 450		-7 450	-8 109	-659
022BE Osakkeet ja osuudet					
Tulot				3 002	3 002
Menot	-8 500	310	-8 190	-8 337	-147
Netto	-8 500	310	-8 190	-5 335	2 855

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TAPIOLA

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeaa ma 2021
Toiminnan rahavirta					
Liikelylijäämä (-alijäämä)	10 256	-2 800	7 456	11 326	3 871
Poistot ja arvonalentumiset	25 696	0	25 696	25 615	-81
Rahoitustuotot ja -kulut	-350		-350	-70	280
Tulorahoituksen korjauserät	-18 000	2 800	-15 200	-16 269	-1 069
	17 602	0	17 602	20 603	3 001
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-15 950	310	-15 640	-16 446	-806
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	18 000	-2 800	15 200	19 271	4 071
	2 050	-2 490	-440	2 825	3 265
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 652	-2 490	17 162	23 428	6 266
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-20 078	-310	-20 388	-25 615	-5 226
	-20 078	-310	-20 388	-25 615	-5 226
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos muilta	2 799	0	2 799	-620	-3 419
Korottomien velkojen muutos muilta	-2 372	0	-2 372	2 807	5 179
	427	0	427	2 187	1 760
Rahoituksen rahavirta	-19 652	-310	-19 962	-23 428	-3 466
Rahavarojen muutos	0	-2 800	-2 800	0	2 800

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Maankäyttösopimustulot

Espoon kaupunki on maankäyttösopimuksissa sitoutunut sopimuskorvausta vastaan tekemään sopimuksessa sovitun kunnallistekniikan.

Maankäyttösopimustulot kirjataan noudattaen kirjanpitolakia ja kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeita ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta” sekä ”Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta” ja kuntajaoston antamia tarkempia kirjausohjeita, lausuntoja 67/22.2.2005, 70/25.10.2005 ja 94/20.4.2010. Sopimustulot kirjataan suoriteperusteisesti tuloslaskelmaan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Luovutetulla suoritteella tarkoitetaan tässä kaupungin maankäyttösopimuksen perusteella tekemää kunnallistekniikkaa.

Maankäyttösopimukset joista on saatu maksut, mutta sopimusten mukaista kunnallistekniikka ei ole tehty, on kirjattu velkoihin, saatuihin ennakoihin.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 11. Suunnitelman mukaiset poistot.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2021	2020
Liikevaihto		
Maksutuotot		
Myyntituotot muilta	0,00	33 600,00
Rakentamispalvelujen myynti	0,00	659 025,81
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	20 992 789,80	5 583 328,00
Vuokratuotot		
Rakennusten vuokrat	664 725,94	673 567,98
Maa- ja vesialueiden vuokrat	1 085 277,38	964 994,85
Liiketoiminnan muut tuotot		
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	16 268 806,39	36 844 756,05
Muut tulot	41 199,03	1 932 440,55
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>39 052 798,54</i>	<i>46 691 713,24</i>
Valmistus omaan käyttöön	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

ESPOON KAUPUNGIN PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.12.2017 ALKAEN

Poistomenetelmä

Poistomenetelmänä käytetään kaikissa omaisuusryhmissä tasapoistomenetelmää.

Poistoajatpoistoaika
vuotta

Omaisuusryhmä

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

3

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

ei poisteta

Rakennukset ja rakennelmat

20

Kiinteät rakenteet ja laitteet

15

Muut aineelliset hyödykkeet

Keskeneräiset hankinnat

ei poisteta

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	2021	2020
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	13 252 583,55	36 844 756,05
Osakkeiden luovutusvoitot	3 016 222,84	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>16 268 806,39</i>	<i>36 844 756,05</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Rahoituslaskelma

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	2021	2020
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 713 666,68	3 856 500,01
Tilikauden poisto	-142 833,33	-142 833,33
Poistamaton hankintameno 31.12.	3 570 833,35	3 713 666,68
<i>Aineettomat hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	3 713 666,68	3 856 500,01
<i>Tilikauden poisto</i>	-142 833,33	-142 833,33
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	3 570 833,35	3 713 666,68
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Muut rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 211 213,16	6 578 378,47
Tilikauden poisto	-367 165,31	-367 165,31
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 844 047,85	6 211 213,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	279 673 963,97	292 837 520,23
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	44 689,36
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-44 689,36
Siirrot erien välillä	8 108 979,74	11 195 548,59
Tilikauden poisto	-25 105 474,75	-24 359 104,85
Poistamaton hankintameno 31.12.	262 677 468,96	279 673 963,97
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	130 094,79	130 094,79
Lisäykset tilikauden aikana	8 108 979,74	11 195 548,59
Siirrot erien välillä	-8 108 979,74	-11 195 548,59
Poistamaton hankintameno 31.12.	130 094,79	130 094,79
<i>Aineelliset hyödykkeet yhteensä</i>		
<i>Poistamaton hankintameno 1.1.</i>	286 015 271,92	299 545 993,49
<i>Lisäykset tilikauden aikana</i>	8 108 979,74	11 240 237,95
<i>Rahoitusosuudet tilikaudella</i>	0,00	-44 689,36
<i>Tilikauden poisto</i>	-25 472 640,06	-24 726 270,16
<i>Poistamaton hankintameno 31.12.</i>	268 651 611,60	286 015 271,92

Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2021	2020
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	35 474 040,33	26 994 116,95
Lisäykset	8 337 022,32	8 479 923,38
Vähennykset	-3 002 151,51	0,00
Hankintameno 31.12.	40 808 911,14	35 474 040,33
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Hankintameno 1.1.</i>	<i>35 474 040,33</i>	<i>26 994 116,95</i>
<i>Lisäykset</i>	<i>8 337 022,32</i>	<i>8 479 923,38</i>
<i>Vähennykset</i>	<i>-3 002 151,51</i>	<i>0,00</i>
<i>Hankintameno 31.12.</i>	<i>40 808 911,14</i>	<i>35 474 040,33</i>

20-22) Konserniyhtiöt**Omistusosuus**

Jousenpuiston Pysäköinti Koy
Tapiolan Urheilutalo Oy

100 %
48,66 %

Osakkuusyhtiöt**Omistusosuus**

Tapiolan Keskuspysäköinti Oy

22,39 %

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Pitkäaikaiset siirtosaamiset		
Siirtosaamiset (tonttien hallinnan luovuttaminen)	26 016 484,00	35 876 522,19
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Muut tulojäämät	9 860 038,19	0,00
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>9 860 038,19</i>	<i>0,00</i>
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>35 876 522,19</i>	<i>35 876 522,19</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä	176 581 292,47	158 446 628,55
Tilikauden ylijäämä	11 256 212,13	18 134 663,92
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	187 837 504,60	176 581 292,47

30) Velat lähiyhteisöiltä		
	2021	2020
<i>Lyhytaikaiset velat</i>		
Osakkuusyhteisöille		
Ostovelat: Tapiolan Keskuspysäköinti	0,00	894 396,36
Yhteensä	0,00	894 396,36
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	0,00	894 396,36

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2021	2020
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>		
Menojäämät	653 119,21	0,00
Muut menojäämät	653 119,21	0,00
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	653 119,21	0,00
<i>Siirtovelkojen olennaiset erät yhteensä</i>	653 119,21	0,00

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2021	2020
<u>Arvonlisäveron palautusvastuu</u>		
Alv-vähennyksen/-palautuksen kohteena ollut kiinteistö myydään tai siirretään vähennyskelvottomaan käyttöön	903 053,00	1 082 414,00
Maankäyttö- ja kunnallistekniikkasopimukset tehty, eivät vielä laskutuskelpoisia. Kaava vahvistettu.	8 887 906,00	15 050 340,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2021	2020
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	2	2

URHEILUPUISTO

Toimintakertomus

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginhallitus päätti 17.6.2019 Tapiolan urheilupuistoon tulevan jalkapallostadionin muodostaman hankekokonaisuuden lähtökohdat. Urheilupuiston pohjoisosan asemakaava hyväksyttiin loppukeväästä, mutta päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen, jossa asian käsittely oli vuoden lopussa kesken. KOy Tapiolan Stadionin ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinnin toiminta käynnistettiin loppuvuodesta. Alueen yleistasoista suunnittelua jatkettiin.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tapiolan urheilupuiston jalkapallostadionin ja siihen liittyvän hankekokonaisuuden kehittäminen jatkuu ja alueen infran suunnittelu käynnistyy täysimääräisesti sen jälkeen, kun Urheilupuiston pohjoisosan asemakaavanmuutos on saatu voimaan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Urheilupuiston taseyksikkö ei ole toiminnallinen organisaatio, vaan kirjanpidollinen raportointiyksikkö. Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa, kaupunkiympäristön toimialan linjaorganisaatio huolehtii muista toiminnoista matriisiohjauksella. Urheilupuiston kirjanpidolliselle raportointiyksikölle ei ole tällä hetkellä tunnistettavissa merkittäviä riskejä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Taseyksikön tuotot muodostuvat maanmyyntivoitoista sekä pitkäaikaisten vuokrasopimusten tuloista. Ensimmäisenä toimintavuotena tuotot olivat maanvuokria. Niitä kertyi 65 000 euroa.

Kuluissa oli varauduttu alueen yleistasoiseen suunnitteluun Kaupunkitekniiikan keskuksen toteuttamana. Kuluja kertyi 105 000 euroa.

Taseyksiköllä ei ole sitovaa tulostavoitetta.

Toiminnan rahoitus

Investoinnit

Tapiolan taseyksikön osakkeiden ja osuuksien määrärahaa siirrettiin 0,31 milj. euroa Urheilupuiston taseyksikölle. Määräraha käytettiin taseyksikköön perustettujen yhtiöiden KOy Tapiolan Stadion ja KOy Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti peruspääomiin.

Investoinnit ovat uusinvestointeja. Investointien sitovuustaso on omaisuuslaji.

Taseyksiköllä ei ole omaa pankkitiliä, vaan toimintaa rahoitetaan tarvittaessa kaupungin välitystilin kautta. Taseyksikkö rahoitti 300 000 euron investointinsa välitystilin velalla. Välitystilin saldo oli vuoden 2021 lopussa -235 681,83 euroa.

Henkilöstö

Taseyksikössä ei ole henkilökuntaa.

URHEILUPIISTO

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	64 642,17	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-104 628,55	-104 628,55
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-39 986,38	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Kunnalle maksetut korkokulut	-20,33	
Muut rahoituskulut		-20,33
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-40 006,71	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-40 006,71	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-40 006,71	0,00
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto -%	Ei sovellu	0,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto -%	Ei sovellu	0,0
Voitto -%	-61,9	0,0

URHEILUPIISTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-39 986,38	
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-20,33	
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	0,00
	-40 006,71	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-300 000,00	
	-300 000,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-340 006,71	0,00
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	340 006,71	0,00
	340 006,71	0,00
Rahoituksen rahavirta	340 006,71	0,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-340 006,7	0,0
Investointien tulo-rahoitus, %	-13,3	0,0
Lainanhoitokate	-1 966,9	0,0
Kassan riittävyys, pv	Ei sovellu	Ei sovellu
Quick ratio	0,0	0,0
Current ratio	0,0	0,0

URHEILUPIUSTO

TASE	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVA	300 000,00	
A PYSYVÄT VASTAAVAT	300 000,00	
III Sijoitukset	300 000,00	
1. Osakkeet ja osuudet	300 000,00	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	0,00	
3. Saamiset kunnalta	0,00	
VASTATTAVAA	300 000,00	0,00
A OMA PÄÄOMA	-40 006,71	0,00
V Tilikauden yli-/alijäämä	-40 006,71	
D VIERAS PÄÄOMA	340 006,71	
II Lyhytaikainen	340 006,71	
3. Lainat kunnalta	340 006,71	
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste %	-13,3	0,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	526,0	0,0
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	-40	0
Lainakanta 31.12., 1 000 €	340	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	340	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

URHEILUPIUSTO

1000 euroa	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Liikevaihto	65	65	65	0
Materiaalit ja palvelut	-65	-65	-105	-40
Palvelujen ostot	-65	-65	-105	-40
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0	0	-40	-40
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	0	0	-40	-40
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	-40	-40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	-40	-40

INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

URHEILUPIISTO

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
023 URHEILUPIISTO					
Tulot					
Menot		-310	-310	-300	10
Netto		-310	-310	-300	10
023B INVESTOINTIOSA					
Tulot					
Menot		-310	-310	-300	10
Netto		-310	-310	-300	10
023BB Osakkeet ja osuudet					
Tulot					
Menot		-310	-310	-300	10
Netto		-310	-310	-300	10

RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

URHEILUPIISTO

1000 euroa	Talousarvio 2021	Muutokset/ Korotukset	Muutettu TA 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama 2021
Toiminnan rahavirta					
Liikelyjäämä (-alijäämä)		0	0	-40	-40
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut				0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0
	0	0	0	-40	-40
Investointien rahavirta					
Investointimenot		-310	-310	-300	10
	0	-310	-310	-300	10
Toiminnan ja investointien rahavirta					
	0	-310	-310	-340	-30
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	0	310	310	340	30
	0	310	310	340	30
Rahoituksen rahavirta	0	310	310	340	30
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetietojen numerointi perustuu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeeseen 13.10.2020

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmätJaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoön tai sitä alempanaan todennäköiseen luovutushintaan.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2021	2020
Liikevaihto		
Maa- ja vesialueiden vuokrat	64 642,17	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>64 642,17</i>	<i>0,00</i>
Valmistus omaan käyttöön	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	48 457,21	0
Muiden palvelujen ostot	56 171,34	0,00
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>104 628,55</i>	<i>0,00</i>

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

19) Pysyvien vastaavien sijoitukset		
	2021	2020
Osakkeet ja osuudet		
Lisäykset	300 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.	300 000,00	0,00
<i>Sijoitukset yhteensä</i>		
<i>Lisäykset</i>	300 000,00	0,00
<i>Hankintameno 31.12.</i>	300 000,00	0,00

20-22) Konserniyhtiöt

Omistusosuus

Tapiolan Urheilupuiston Pysäköinti Koy	100 %
Tapiolan Stadion Koy	100 %

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25) Oman pääoman erittely		
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-40 006,71	0,00
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	-40 006,71	0,00

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

48) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2021	2020
<i>Henkilöstön lukumäärä</i>	0	0

4.2.3 Rahastot

Vuosi 2021 merkitsi elpymistä koronakriisistä. Suotuisa talouskehitys lähti liikkeelle jo vuoden 2020 puolella ja kasvu jatkui kiihtyvänä kevääseen 2021. Verrattain ripeän elpymisen mahdollistivat raha- ja finanssipoliittinen elvytys ympäri maailman sekä pikavauhtia kehitetyt rokotteet. Viranomaisten asettamia liikkumisrajoituksia kevennettiin rokotekattavuuden parantuessa ja kuluttajien ostovoima pysyi yllättävän korkealla. Kesän ja syksyn kuluessa kasvu kuitenkin hidastui merkittävästi. Viruksesta ei ole päästy eroon, inflaatiopelot ovat alkaneet huolettamaan sijoittajia sekä voimakas kysyntäpiikki kulutustavaroiden puolella on aiheuttanut pullonkauloja tavaroiden toimituksiin.

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

Rahaston tarkoituksena on varmistaa kaupungin peruspalveluinvestointien ja maanhankinnan rahoitusta pitkällä aikavälillä. Rahaston tuotot tulee käyttää taloussuunnitelmassa määriteltyjen investointien ja maanhankinnan rahoitukseen. Rahaston pääoma säilytetään inflaatio huomioon ottaen vähintään alkuperäisen suuruisena.

Valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston tuottojen käytöstä. Rahastoa puretaan tilinpäätöksen yhteydessä valtuuston rahaston varoilla katettavaksi päättämien investointien ja maanhankinnan toteutuneita menoja vastaavalla määrällä. Rahoitustuotot realisoituvat käytettävissä oleviin varoihin vasta rahastoa purettaessa.

Rahaston varainhoito oli vuonna 2021 hajautettu kolmelle täyden valtakirjan varainhoitajalle, jotka olivat SEB Asset Management, Danske Bank ja Evli Pankki. Tämän lisäksi rahoitusryhmän hoidossa on n. 1/3 rahaston varoista, jotka ovat sijoitettu pääosin vaihtoehtoisin sijoituksiin.

Rahaston varojen kirjanpitoarvo 31.12.2021 oli 637,7 milj. euroa ja markkina-arvo 734,2 milj. euroa. Rahaston sijoitustoiminnan tuotto vuonna 2021 oli 11,7 prosenttia. Varat olivat vuoden lopussa sijoitettuina rahamarkkinasijoituksiin (4,9 prosenttia), joukkovelkakirjalainoihin (25,1 prosenttia), osakkeisiin (43,0 prosenttia) ja vaihtoehtoisin sijoituksiin (27,0 prosenttia).

Tilikauden ylijäämä oli 69 488 206,90 euroa, joka lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Vuoden 2021 osalta rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus ja edellisten tilikausien ylijäämästä rahastopääomaan siirretään 9 920 424,93 euroa. Kuluttajahintainflaatio 2021 oli 2,2 prosenttia. Vuoden 2021 aikana rahaston tuotoista purettiin talousarvion mukaisesti 15,0 milj. euroa.

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	-55 990,13	-55 990,13	-56 324,37	-56 324,37
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-55 990,13		-56 324,37
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	225 000,00		307 810,37	
Muut rahoitustuotot	72 018 414,51		21 375 555,34	
Muut rahoituskulut	-2 699 217,48	69 544 197,03	-9 358 310,31	12 325 055,40
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		69 488 206,90		12 268 731,03
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		69 488 206,90		12 268 731,03
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		69 488 206,90		12 268 731,03

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

RAHOITUSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-55 990,13		-56 324,37	
Rahoitustuotot ja -kulut	69 544 197,03	69 488 206,90	12 325 055,40	12 268 731,03
Toiminnan ja investointien rahavirta		69 488 206,90		12 268 731,03
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset	-15 000 000,00		-15 000 000,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-13 634,21	-15 013 634,21	29 762,05	-14 970 237,95
Rahoituksen rahavirta		-15 013 634,21		-14 970 237,95
Rahavarojen muutos		54 474 572,69		-2 701 506,92
Rahavarajojen muutos				
Rahavarat 31.12.	637 153 594,66		582 679 021,97	
Rahavarat 1.1.	582 679 021,97	54 474 572,69	585 380 528,89	-2 701 506,92

PERUSPALVELUJEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASE 31.12.	2021	2020
VASTAAVAA	637 684 473,98	583 196 267,08
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	637 684 473,98	583 196 267,08
II Saamiset	530 879,32	517 245,11
Lyhytaikaiset saamiset	530 879,32	517 245,11
3. Saamiset kunnalta	530 879,32	517 245,11
III Rahoitusarvopaperit	632 648 263,42	571 418 885,37
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 000 000,00	5 000 000,00
4. Muut arvopaperit	627 648 263,42	566 418 885,37
IV Rahat ja pankkisaamiset	4 505 331,24	11 260 136,60
VASTATTAVAA	637 684 473,98	583 196 267,08
A OMA PÄÄOMA	637 684 473,98	583 196 267,08
I Rahastopääoma	460 848 831,01	450 928 406,08
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	107 347 436,07	119 999 129,97
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 488 206,90	12 268 731,03

PERUSPALVELUIDEN JA MAANHANKINNAN INVESTOINTIRAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2021	2020
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	450 928 406,08	450 028 349,38
Lisäykset	24 920 424,93	15 900 056,70
Vähennykset	-15 000 000,00	-15 000 000,00
Rahastopääoma 31.12.	460 848 831,01	450 928 406,08
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	132 267 861,00	135 899 186,67
Siirto rahastopääomaan	-24 920 424,93	-15 900 056,70
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	107 347 436,07	119 999 129,97
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	69 488 206,90	12 268 731,03
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>637 684 473,98</i>	<i>583 196 267,08</i>

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on edistää elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta työllisyyttä Espoossa. Rahaston toimintaa hoidetaan valtuuston Espoo-tarinassa asettamien tavoitteiden mukaisesti. Rahaston varoja voidaan osoittaa elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin sijoituksina tai lainanantona.

Hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman yhteydessä suunnitelman rahaston käytöstä. Hankkeiden tulee olla tuottavia ja taloudellisesti terveitä siten, että rahaston pääoma voidaan turvata. Sijoitukset ja lainananto tulee tehdä niin, ettei kilpailutilanne vääristy. Rahaston tuotoista voidaan osoittaa varoja elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja työllisyyttä tukeviin ja edistäviin kohteisiin.

Rahasto omistaa entisen Poliisiopiston kiinteistön, joka on vuokrattu HOAS Oy:lle, AYY:lle ja Neste Oyj:lle. Nesteen vuokraamalle tontille on kaavoitettu paloasema ja asuntorakentamista.

Rahasto omisti Koy Olarinluoman 15:sta. Koy Olarinluoma 15 omistuksessa oleva tontti myytiin 2020 hankekehittäjälle kaavaan mukaisen ratkaisun toteuttamiseksi, ja yhtiö purettiin vuoden 2021 aikana.

Vuonna 2008 päätettiin rakentaa Kiinteistö Oy Otaniemen tiedeasunnot, jonka rakentamiseen on myönnetty kehittämisrahastosta lainaa. Lainan määrä oli vuoden 2021 lopussa 12,7 milj. euroa ja omaa pääomaa yhtiössä oli 31.12.2021 yhteensä noin 2,0 milj. euroa. Kaupunki on pääomittanut yhtiötä luovuttamalla sille apporttina tontin arvolla 1,89 milj. euroa.

Rahaston oma pääoma vuoden 2021 lopussa oli yhteensä 55,4 milj. euroa. Rahaston pääomasta on sitoutunut 9,7 milj. euroa maa- ja vesialueisiin.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston pääomista rahoitusarvopapereihin oli sijoitettu vuoden lopussa 28,5 milj. euroa ja niiden kirjanpitoarvo oli 27,3 milj. euroa.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahaston tilikauden ylijäämä oli 1 759 510,07 euroa, ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 666 717,26 euroa siirretään rahastopäämaan.

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO**TULOSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Liiketoiminnan muut tuotot		196 215,18		195 618,80
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	<u>-1 556,75</u>	-1 556,75	<u>-1 601,26</u>	-1 601,26
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-157 177,68</u>		0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)		37 480,75		194 017,54
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	482 527,78		562 207,33	
Muut rahoitustuotot	1 500 823,58		17 238,46	
Muut rahoituskulut	<u>-261 322,04</u>	1 722 029,32	<u>-106 746,07</u>	472 699,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 759 510,07		666 717,26
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		1 759 510,07		666 717,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 759 510,07		666 717,26

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO**RAHOITUSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)		37 480,75		194 017,54
Poistot ja arvonalentumiset		0,00		0,00
Rahoitustuotot ja -kulut		1 722 029,32		472 699,72
Tulorahoituksen korjauserät		<u>157 177,68</u>	1 916 687,75	<u>0,00</u>
				666 717,26
Investointien rahavirta				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		<u>1 542 822,32</u>	1 542 822,32	<u>0,00</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 459 510,07		666 717,26
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaam. vähennykset muilta		0,00	0,00	<u>650 120,84</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				650 120,84
Saamisten muutos kunnalta		-1 453 536,18		597 595,04
Saamisten muutos muilta		<u>-605,55</u>	-1 454 141,73	<u>15 356,77</u>
Rahoituksen rahavirta		-1 454 141,73		1 263 072,65
Rahavarojen muutos		2 005 368,34		1 929 789,91
Rahavarajojen muutos				
Rahavarat 31.12.		27 322 743,33		25 317 374,99
Rahavarat 1.1.		<u>25 317 374,99</u>	2 005 368,34	<u>23 387 585,08</u>
				1 929 789,91

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TASE 31.12.	2021	2020
VASTAAVAA	55 415 297,78	53 655 787,71
A PYSYVÄT VASTAAVAT	24 340 000,00	26 040 000,00
II Aineelliset hyödykkeet	9 650 000,00	9 650 000,00
1. Maa- ja vesialueet	9 650 000,00	9 650 000,00
III Sijoitukset	14 690 000,00	16 390 000,00
1. Osakkeet ja osuudet	1 990 000,00	3 690 000,00
3. Muut lainasaamiset	12 700 000,00	12 700 000,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	31 075 297,78	27 615 787,71
II Saamiset	3 752 554,45	2 298 412,72
Lyhytaikaiset saamiset	3 752 554,45	2 298 412,72
3. Saamiset kunnalta	3 710 221,12	2 256 684,94
5. Siirtosaamiset	42 333,33	41 727,78
III Rahoitusarvopaperit	27 279 923,39	25 280 927,22
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	5 000 000,00	5 000 000,00
4. Muut arvopaperit	22 279 923,39	20 280 927,22
IV Rahat ja pankkisaamiset	42 819,94	36 447,77
VASTATTAVAA	55 415 297,78	53 655 787,71
A OMA PÄÄOMA	55 415 297,78	53 655 787,71
I Rahastopääoma	53 655 787,71	52 989 070,45
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 759 510,07	666 717,26

ELINKEINOJEN JA TYÖLLISYYDEN KEHITTÄMISRAHASTO

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2021	2020
13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
Osakkeiden myyntitappio	-157 177,68	0,00

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2021	2020
19) Pysyvät vastaavat		
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 650 000,00	9 650 000,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 650 000,00	9 650 000,00
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	3 690 000,00	3 690 000,00
Vähennykset	-1 700 000,00	0,00
Hankintameno 31.12.	1 990 000,00	3 690 000,00
Muut lainasaamiset		
Hankintameno 1.1.	12 700 000,00	13 350 120,84
Vähennykset	0,00	-650 120,84
Hankintameno 31.12.	12 700 000,00	12 700 000,00
20) Tytäryhteisöt		
Koy Otaniemen tiedeasunnot	100,00 %	100,00 %
Koy Olarinluoma 15	0,00 %	100,00 %
23) Saamisten erittely		
Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä		
Siirtosaamiset	42 333,33	41 727,78
24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	42 333,33	41 727,78
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2021	2020
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	52 989 070,45	51 768 176,25
Lisäykset	666 717,26	1 220 894,20
Rahastopääoma 31.12.	53 655 787,71	52 989 070,45
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	666 717,26	1 220 894,20
Siirto rahastopääomaan	-666 717,26	-1 220 894,20
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 759 510,07	666 717,26
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>55 415 297,78</i>	<i>53 655 787,71</i>

VAHINKORAHASTO

Toimintakertomus

Rahaston tarkoituksena on kattaa kaupungin takausvastuun perusteella maksettavat suoritukset, kaupungin tai sen tytäryhteisön omaisuutta tai kaupungin tai sen tytäryhteisön vastuulla olevaa omaisuutta kohdanneet merkittävät vahingot sekä muut merkittävät vahingot, joista kaupunki on vastuussa siltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät niitä kata tai kun vahingon määrä alittaa vakuutuksen vahinkokohtaisen omavastuun. Myös kaupunkikonsernin tytäryhteisöt on liitetty mukaan kaupungin vahinkorahaston piiriin soveltuvien osin yhtenäisen vakuutussuojan ja vahinkokäsittelyn saavuttamiseksi.

Vahinkokertymä vaihtelee vuosittain. Vahingot tulevat korvattaviksi vahinkorahastosta pääsääntöisesti vasta siinä vaiheessa, kun vahinko on korjattu ja kaikki kustannukset on selvitetty ja maksettu. Vahinko on joko sattunut edellisenä tai vielä yleisemmin sitä edeltävänä vuonna.

Vuonna 2021 vahinkorahastosta maksettiin korvauksia yhteensä 240 386,73 euroa. Korvaukset liittyivät vuonna 2019 sattuneeseen tulipaloon Kalajärven terveystasemalla sekä 2020 sattuneeseen laajaan vesivahinkoon Espoonlahden terveystasemalla.

Vahinkorahaston tilikauden ylijäämä oli 1 962 806,66 euroa, ja se lisätään edellisten tilikausien ylijäämään.

VAHINKORAHASTO

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Liiketoiminnan muut tuotot		210 057,00		201 284,00
Materiaalit ja palvelut				
Palvelujen ostot	<u>-622,68</u>	-622,68	<u>-640,48</u>	-640,48
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-139 034,01</u>		<u>-280 885,62</u>
Liikeylijäämä (-alijäämä)		70 400,31		-80 242,10
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	90 000,00		90 184,59	
Muut rahoitustuotot	1 803 035,75		2 177,01	
Muut rahoituskulut	<u>-629,40</u>	1 892 406,35	<u>0,00</u>	92 361,60
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 962 806,66		12 119,50
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		1 962 806,66		12 119,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 962 806,66		12 119,50

VAHINKORAHASTO**RAHOITUSLASKELMA****1.1. - 31.12.2021****1.1. - 31.12.2020****Toiminnan rahavirta**

Liikelylijäämä (-alijäämä)

70 400,31

-80 242,10

Rahoitustuotot ja -kulut

1 892 406,35

1 962 806,66

92 361,60

12 119,50

Toiminnan ja investointien rahavirta

1 962 806,66

12 119,50

Rahoituksen rahavirta

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos kunnalta

-1 693 467,14-1 693 467,14-9 942,49-9 942,49

Rahoituksen rahavirta

-1 693 467,14-9 942,49**Rahavarojen muutos****269 339,52****2 177,01**

Rahavarajojen muutos

Rahavarat 31.12.

5 744 581,28

5 475 241,76

Rahavarat 1.1.

5 475 241,76

269 339,52

5 473 064,75

2 177,01

VAHINKORAHASTO**TASE 31.12.****2021****2020****V A S T A A V A A****10 541 527,22****8 578 720,56**

C VAIHTUVAT VASTAAVAT

10 541 527,22

8 578 720,56

II Saamiset

4 796 945,94

3 103 478,80

Lyhytaikaiset saamiset

4 796 945,94

3 103 478,80

3. Saamiset kunnalta

4 796 945,94

3 103 478,80

III Rahoitusarvopaperit

5 744 581,28

5 475 241,76

3. Joukkovelkakirjalainasaamiset

2 000 000,00

2 000 000,00

4. Muut arvopaperit

3 744 581,28

3 475 241,76

V A S T A T T A V A A**10 541 527,22****8 578 720,56**

A OMA PÄÄOMA

10 541 527,22

8 578 720,56

I Rahastopääoma

5 130 590,10

5 130 590,10

IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)

3 448 130,46

3 436 010,96

V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

1 962 806,66

12 119,50

VAHINKORAHASTO

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	2021	2020
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	5 130 590,10	5 130 590,10
Rahastopääoma 31.12.	5 130 590,10	5 130 590,10
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	3 448 130,46	3 436 010,96
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	3 448 130,46	3 436 010,96
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 962 806,66	12 119,50
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>10 541 527,22</i>	<i>8 578 720,56</i>

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO**Toimintakertomus**

Sosiaalisen luototuksen rahasto on perustettu Espoossa lokakuussa 2007. Sosiaalisen luoton tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.

Rahasto on erityiskatteinen, ja se toimii erillisenä taseyksikkönä. Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa ohjeet sosiaalisen luototuksen myöntämisestä sekä lainaehdoista. Sosiaalisesta luototuksesta vastaa sosiaali- ja terveystoimen toimintaohjeessa määrätty tulosityksikkö. Sosiaalisen luototuksen myöntämisestä ja muista sosiaalisesta luototuksesta annetun lain mukaisista tehtävistä päättävät sosiaali- ja terveyslautakunnan määräämät viranhaltijat.

Vuoden 2021 loppuun mennessä oli myönnetty 964 luottoa yhteismäärältään 6 288 542,08 euroa.

Vuonna 2021 myönnettiin 37 luottoa, yhteensä 209 720,00 euroa. Luoton keskiarvo oli 5 668 euroa. Loppuun maksettuja luottoja oli vuoden aikana 53. Vuoden aikana irtisanottiin 11 lainaa euromäärältään yhteensä 50 007,95 euroa. Korkotuottoja vuoden aikana kertyi 78,52 euroa.

Sosiaalisen luototuksen tilikauden ylijäämä oli 5 074,17 euroa ja se lisätään rahastopääomaan.

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO**TULOSLASKELMA**

	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	40 627,02
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	-60 069,71
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0,00	-19 442,69
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	78,52	0,02
Muut rahoitustuotot	70 114,83	0,00
Muut rahoituskulut	-65 119,18	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	5 074,17	-19 442,67
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	5 074,17	-19 442,67
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 074,17	-19 442,67

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0,00		-19 442,69	
Rahoitustuotot ja -kulut	5 074,17	5 074,17	0,02	-19 442,67
Toiminnan ja investointien rahavirta		5 074,17		-19 442,67
Rahoituksen rahavirta				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta	-93 648,84		-7 655,61	
Saamisten muutos muilta	88 574,67	-5 074,17	27 098,28	19 442,67
Rahoituksen rahavirta		-5 074,17		19 442,67
Rahavarojen muutos		0,00		0,00

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TASE 31.12.	2021	2020
V A S T A A V A A	2 169 864,50	2 164 790,33
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 169 864,50	2 164 790,33
II Saamiset	2 169 864,50	2 164 790,33
Pitkäaikaiset saamiset	134 999,29	114 667,33
2. Lainasaamiset	134 999,29	114 667,33
Lyhytaikaiset saamiset	2 034 865,21	2 050 123,00
2. Lainasaamiset	149 268,18	259 154,26
3. Saamiset kunnalta	1 821 067,42	1 727 418,58
4. Muut saamiset	64 529,61	63 550,16
V A S T A T T A V A A	2 169 864,50	2 164 790,33
A OMA PÄÄOMA	2 169 864,50	2 164 790,33
I Rahastopääoma	2 169 864,50	2 164 790,33

SOSIAALISEN LUOTOTUKSEN RAHASTO

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Sosiaalisen luototuksen luottotappiot on tilikauden tilinpäätöksessä esitetty Kunta ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin käsikirja Auran mukaisesti muissa rahoituskuluissa.

Aiemmin luottotappiot on esitetty muissa toimintakuluissa. Vastaava muutos koskee myös luottotappioihin saatuja suorituksia.

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2021	2020
25) Oman pääoman erittely		
Rahastopääoma 1.1.	2 164 790,33	2 184 233,00
Lisäykset	5 074,17	0,00
Vähennykset	0,00	-19 442,67
Rahastopääoma 31.12.	2 169 864,50	2 164 790,33
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0,00	0,00

LIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Eliminoinnit	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	406 272,18	413 137 465,96	344 876 305,86	46 884 015,43	-323 412 131,53	481 891 927,90
Myyntituotot	0,00	74 356 028,91	80 031 440,63	0,00	-55 390 875,31	98 996 594,23
Maksutuotot	0,00	102 883 145,30	997 477,93	25 727 323,94	-2 243 551,72	127 364 395,45
Tuet ja avustukset	0,00	98 341 946,05	3 691 152,13	0,00		102 033 098,18
Vuokratuotot	196 215,18	44 994 886,76	257 833 921,60	2 528 879,07	-265 116 036,40	40 437 866,21
Muut tuotot	210 057,00	92 561 458,94	2 322 313,57	18 627 812,42	-661 668,10	113 059 973,83
Valmistus omaan käyttöön	0,00	11 816 464,14	508 924,01	0,00		12 325 388,15
Toimintakulut	-354 381,25	-2 133 269 689,31	-231 781 959,13	-2 396 913,80	323 412 131,53	-2 044 390 811,96
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	0,00	-537 262 056,58	-45 809 925,53	-256 070,92		-583 328 053,03
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	0,00	-109 524 622,85	-9 117 266,53	-30 423,98		-118 672 313,36
Muut henkilösivukulut	0,00	-21 234 564,95	-1 991 261,34	-7 188,66		-23 233 014,95
Palvelujen ostot	-58 169,56	-1 005 021 615,68	-46 127 369,11	-1 425 915,60	55 553 359,00	-997 079 710,95
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0,00	-45 887 130,69	-26 897 940,19	0,00	48 977,61	-72 736 093,27
Avustukset	0,00	-115 673 328,58	-744 913,44	0,00		-116 418 242,02
Vuokrat	0,00	-285 911 029,04	-100 187 082,78	-677 306,64	265 115 996,40	-121 659 422,06
Muut kulut	-296 211,69	-12 755 340,94	-906 200,21	-8,00	2 693 798,52	-11 263 962,32
Toimintakate	51 890,93	-1 708 315 759,21	113 603 270,74	44 487 101,63	0,00	-1 550 173 495,91
Verotulot	0,00	1 711 153 951,75	0,00	0,00		1 711 153 951,75
Valtionosuudet	0,00	139 004 408,00	0,00	0,00		139 004 408,00
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	797 606,30	14 615 390,30	0,00	0,00	-142 542,46	15 270 454,14
Muut rahoitustuotot	75 392 388,67	32 559 326,22	0,00	0,00	-28 417 814,36	79 533 900,53
Korkokulut	0,00	-9 148 912,50	-72 344,34	-70 198,12	142 542,46	-9 148 912,50
Muut rahoituskulut	-3 026 288,10	-173 342,78	-28 423 505,28	0,00	28 417 814,36	-3 205 321,80
Vuosikate	73 215 597,80	179 695 061,78	85 107 421,12	44 416 903,51	0,00	382 434 984,21
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	-98 412 892,16	-58 192 466,99	-31 594 821,89		-188 200 181,04
Arvonalentumiset	0,00	-866 186,05	-1 098 372,76	0,00		-1 964 558,81
Tilikauden tulos	73 215 597,80	80 415 983,57	25 816 581,37	12 822 081,62	0,00	192 270 244,36

LIIKELAITOSTEN JA RAHASTOJEN VAIKUTUS KUNNAN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Rahastot yhteensä	Peruskaupunki (pl rahastot)	Liikelaitokset yhteensä	Taseyksiköt yhteensä	Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä
Tulorahoitus					
Vuosikate	73 215 597,80	179 695 061,78	85 107 421,12	44 416 903,51	382 434 984,21
Tulorahoituksen korjaukset	157 177,68	-38 830 319,13	-1 245 973,70	-18 586 613,39	-58 505 728,54
Investointien rahavirta					
Investointimenot	0,00	-207 470 381,33	-89 250 099,45	-21 480 536,20	-318 201 016,98
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	32 092 712,95	1 705 138,81	0,00	33 797 851,76
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 542 822,32	36 385 841,36	4 253 949,23	21 588 764,90	63 771 377,81
Toiminnan ja investointien rahavirta	74 915 597,80	1 872 915,63	570 436,01	25 938 518,82	103 297 468,26
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0,00	-37 000 000,00	0,00	0,00	-37 000 000,00
Antolainasaamisten vähennys	0,00	5 104 487,60	0,00	0,00	5 104 487,60
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-71 790 644,95	0,00	0,00	-71 790 644,95
Lyhytaik. lainojen muutos	0,00	223 727 331,54	0,00	0,00	223 727 331,54
Lyhytaik. lainojen muutos kunnalta		0,00	6 735 786,93	-25 274 811,66	0,00
Oman pääoman muutokset	-15 000 000,00	15 000 000,00	0,00	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	1 189 992,70	0,00	0,00	1 189 992,70
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	1 140 947,46	0,00	0,00	1 140 947,46
Saamisten muutos muilta	87 969,12	44 890 821,01	-849 093,62	-620 146,93	41 265 997,86
Saamisten muutos kunnalta	-3 254 286,37	3 254 286,37	0,00	-805 348,34	0,00
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	-54 562 334,75	-6 457 129,32	3 005 339,83	-58 014 124,24
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00	0,00	-2 243 551,72	0,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	56 749 280,55	132 827 802,61	0,00	0,00	208 921 456,23

5 LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, TOSITTEIDEN LAJEISTA JA SÄILYTYKSESTÄ

Kirjanpitokirja	
Tasekirja	Sidottu kirja
Päiväkirja	Elektroninen arkisto
Pääkirja	Elektroninen arkisto

Tositelaji	Kuvaus
------------	--------

Numerointi alkaa 1:stä tilivuositain

PK muistio	Peruskaupungin muistiotositteet
Muistio verollinen	Muistio verollinen verolaskenta bruttona ja nettona (Aico)
Muistio Ei vero lask	Muistio Ei vero lask verolaskenta puuttuu (Aico)
Muistio sisäinen	Muistio sisäinen sisäisille tileille (Aico)
Muistio maksut	Muistio Aico maksumääräys

Numerointi on jatkuva

Liittymät

Alueelliset kulttuuri palv	Alueelliset kulttuuri palvelut kassapalvelut
100 Community laskutus	Community laskutus
100 Community maksu	Community maksusuoritukset
100 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
100 Kassa/Maksatus	Maksuliikenne kassapäivät
100 Kassa/Tulot	Maksuliikenne kassapäivät
100 Kassa/Tyttäret	Maksuliikenne kassapäivät
Sijoitus	Sijoitus
Verkkomaksaminen, liikunta	Verkkomaksaminen, liikunta
Verkkomaksaminen, kirjasto	Verkkomaksaminen, kirjasto
Verkkomaksaminen, tyt	Verkkomaksaminen, tyt
Kirjasto Entresse	Kirjasto Entresse
Kirjasto Haukilahti	Kirjasto Haukilahti
Kirjasto Iso Omena	Kirjasto Iso Omena
Kirjasto Kalajärvi	Kirjasto Kalajärvi
Kirjasto Karhusuo	Kirjasto Karhusuo
Kirjasto Kauklahti	Kirjasto Kauklahti
Kirjasto Kivenlahti	Kirjasto Kivenlahti
Kirjasto Laajalahti	Kirjasto Laajalahti
Kirjasto Laaksolahti	Kirjasto Laaksolahti
Kirjasto Nöykkiö	Kirjasto Nöykkiö
Kirjasto Opinmäki	Kirjasto Opinmäki
Kirjasto Otaniemi	Kirjasto Otaniemi
Kirjasto Saunalahti	Kirjasto Saunalahti
Kirjasto Sello	Kirjasto Sello
Kirjasto Soukka	Kirjasto Soukka
Kirjasto Tapiola	Kirjasto Tapiola
Kirjasto Viherlaakso	Kirjasto Viherlaakso
Kulttuurikeskus	Kulttuurikeskuksen kassa
Museo	Museon kassa
Logigl	Logistiikan sisäinen laskutus

100 Kuukausipalkat	HIJAT Kuukausipalkat
100 Perhehuolto	Perhehuolto
100 Siivous	Siivous
100 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat
100 Toivo sisäinen lasku	100 Toivo sisäinen laskutus
Sisäinen laskutus Hektori	Sisäinen laskutus Hektori
Ristikkäisvaluutta	Ristikkäisvaluutta
Ruotsinkielinen kulttuuri	Ruotsinkielinen kulttuuri kassa
Uimahalli Espoonlahti	Uimahalli Espoonlahti
Uimahalli Keski-Espoo	Uimahalli Keski-Espoo
Uimahalli Leppävaara	Uimahalli Leppävaara
Uimahalli Tapiola	Uimahalli Tapiola
WeeGee	WeeGeen kassa
100 Wega/varikko	Wega / varikko
Ypp Espoon keskus	Ypp Espoon keskus
Ypp Espoonlahti	Ypp Espoonlahti
Ypp Kalajärvi	Ypp Kalajärvi
Ypp Leppävaara	Ypp Leppävaara
Ypp Matinkylä	Ypp Matinkylä
Ypp Tapiola	Ypp Tapiola
203 Community laskutus	Community laskutus
203 Community maksu	Community maksusuoritukset
203 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
203 Siivous	Siivous
203 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat pelastuslaitos
203 Wega	Wega/pelastuslaitos
205 Community laskutus	Community laskutus
205 Community maksu	Community maksusuoritukset
205 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
205 Siivous	Siivous
205 Sähkö	Sähkö
205 Toimitilavuokrat	Toimitilavuokrat Tilakeskus
205 Toivo sisäinen lasku	205 Toivo sisäinen laskutus
205 Wega/varikko	Wega / varikko
301 Community laskutus	Community laskutus
301 Community maksu	Community maksusuoritukset
301 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus
302 Community laskutus	Community laskutus
302 Community maksu	Community maksusuoritukset
302 Community sis.lask.	Community, sisäinen laskutus

Ostolaskuihin liittyvät

Ostolaskut

Täsmäytetyt maksut

Ostovelkalaskut

Täsmäytetyt maksut

Pysyviin vastaaviin liittyvät

KEH-käytöstäpoisto

KEH-lisäys

KEH-oikaisu

KEH-siirto

KOM Oikaisu

Lisäys

Poisto

Uudelleenluokitus

KEH-käytöstäpoisto

KEH-lisäys

KEH-oikaisu

KEH-siirto

Käyttöomaisuuden hankintamenon oikaisu

Lisäys

Käyttöomaisuuden poisto

Uudelleenluokituskirjaus

Muut

Eliminointi

Vyörytys

Tase-erittelyt

Liitetietotositteet

Konsernieliminointi

Vyörytys

Tase-erittelyt (Aico)

Liitetietotositteet (Aico)